...ieven
...en
...zen.

...Ontfangen
...Anno 1692
...Anno 1692

...453

...53

Soizatta.

Register van soodanige brieven en daar toegehoorende bylagen als 'er deesen jaere 1692 sedert den 10 Julij tot den 23 9ber incluys van Suratta tot Batavia aan gebragt sijn, en als nu hier in gecopieert na 't Vaderlant waerden gesonden

Den 10 Julij P:r 't Schip de Maas	register der Papieren	
	missive vande gesaghebbers van Ommen en van Helsingen aan haar Ed: van dato 27 april legge	27 april 1692
	Copia door als vooren aande Heeren 17 gecom:de dato	ultimo 7ber 91
	Twee Copia Translaat brieven vande Suratse makelaars aan haar Ed:	
	apparte missive vanden gesaghebber van Ommen en van Helsingen aan als vooren	27 april 1692
	apparte missive vanden gesaghebber van Ommen aan opgem: haar Ed:	27 D:o
	briefje vanden gesaghebber van Helsingen aan haar Ed:	ultimo D:o
	Register van een naeder Pacquet vanden selven	
	Secreete missive vanden gesaghebber van Helsingen voorm: aan haar Ed: van dato	28 april
Den 20 8ber p:r Dregterlant	register der Papieren	
	missive vande gesaghebbers van Ommen en van Helsingen mitsg: den raat aan haar Ed: van dato	16 Junij
	aparte D:o vanden Fiscaal en gesaghebber van Helsingen aangem: haar Ed:	
23 9ber P:r Cour: 't Jene over Command:	register der Papieren	
	missive vande gesaghebbers adriaan van Ommen en Pieter van Helsingen aan haar Ed: de dato	17 en 20 Julij

Van Suratta den 27 April anno 1692

Register van soodanige brieven geschriften en papieren als er op heeden Per 't Jagt de maas aande Edele groot agtb: Heeren den wel Ed: Heer m:r willem van Outhoorn gouverneur generaal ende Edele Heeren raeden van nederlants India tot batavia ter ordre vand' E Heeren Pe gesaghebbers &: Adriaan van Ommen en Pieter van Helsdingen nevens den raat tot Souratta afgevaardigt werden te weeten

No. 1 origenele missive van hedigen datum gededicеert aan en door als inden Hoofde dezes

2. Copia d:o inwaegen als boven geseijt onder dagteekeninge 12 Xber anno passado

3. d:o d:o aande Ed: Hoog a: Heeren de bewintheбberen ter vergadering vande 17 binnen amsterdam door als boven sub dato ultimo Xber anno passado geparteent.

4. d:o d:o door 's Comp: residenten tot golconda den koopman Joannes Heelant en onder d:o J: Colijns Leerwaarts onder dato 8 aug: gerigt

5. drie Stuks d:o d:o aande E Heer Isaak van dielen en raat tot Coutchin door de E Heeren Pe gesaghebbers &:

adriaan

Q

Van Suratta den 27 April anno 1692 —
Adriaan van Ommen en Pieter van
Helsingen mitsg: den raat tot Suratta
den 12 en ultimo xber passado als 26 —
Feb: jongstleden gesz:

No 6. Copia missive door de E: Heer gesaghebber
Adriaan Verdonk nevens den raat tot
gamron aande E: E: Pe gesaghebbers
en raat tot Suratta uijt persia den
23 9ber anno voorleden gerigt

7 d° d° aan gedagten E: Heer gesaghebber en raat tot
gamron door E: Heeren Pe Suratse
gesaghebbers en raat sub dagteekeninge
7 Feb: verleden afgevaardigt

8 d° extract uijt den Testamente vanden Hoog Ed:
Heere Hendrik Adriaan van Reede &:
L: G: in sijn leven Committ: &: aanwijs-
sende dat daar bij tot universele
erfgenaam g'institueert sij Juffrouw
Francina van Reede sijn Ed: geadop-
teerde dogter.

9 d° acte van bevrijding bij gedagte Juffrouw Francina
van Reede ten belange vande onkosten
'sComp: weegen op approbatie van haar Ed:
groot a: de Hooge indiase reg: int ter
aarde bestellen van wel resp: sijn
Ed: L: G: mitsg: 't exigeeren van een
Tombe boven deselvs graf steede gedragen
hier ten Comptoire op de requisitie vande
E: Heeren Pe gesaghebbers en raat

ge

Van Souratta den 27 April anno 1692
gepasseert en verleent, den 16 Februarij
verleden.

No 10. vierentwintig Stu: kopia resolutien in Souratsen raede
successive 't sedert den 19 Xber anno
passado tot den 18 deses in sluijs ge.
trocken, waar aan nog geannexeert
is, seeker geschrift g' intituleert
salvatien &: bijde E Heer meede
gesaghebber &: Pieter van Helsingen
door gebrek van tijt, om ter vergadering
te produceeren gedaan insinueren aan
E Heer meede gesaghebber &: adriaan
van Ommen door den secretaris
deser directie ten overstaan van
tweeleeden uijt den raat als bij 't
relaas meede daar agter gevoegt blijkt

11. drie Stu: soo extract missives als copia acte waar bij
werd getoont dat ter voldoeninge vande
ordre van haar groot agtb: ende hier ten
comptoore getrocke resolutie onder dato
19 Xber anno passado, sluijtpligtig ter
subalterne residentien amed-abad
agra. en brootchia solemneel en cere.
monieel: de voorstelling en erken.
tenisse vande Hoog Ed: Heer mr
willem van outhoorn tot gouverneur
generaal van neederlants India
is g' effectueert.

12. Extract Surats dagregister verwattende de voornaamste
voorvallen hier ter steede, 't sedert 6
Xber anno passado tot 20 deser in
sluijs g' occurreert.

No 13

Van Suratta den 27 April anno 1692

No 13. vier Stux requesten aan haar Ed: groot a: aan den wel Ed: Heer gouverneur generaal ende Ed: Heeren raeden van nederlants India eerbiedig door de boekhouders. Evert van Dieshoeck, dirk de buson, en Joannes Coops mitsg: den E: adsistent Hendrik van bergen omme 't erlangen gunstig appostil gedediceert

14. een do beslooten en versegelt aan als vooren door den E Heer meede gesagtebber H: adriaan van Ommen gerigt

Negotie Papieren

15. origenele Factura van't gescheepte in't Jagt de maas

16 do korte do van als boven

17 twee Stux eijssen aan den anderen gelegt als

Een origenele eijs van koopmanst gestrenk Provisie en Equipagie gaederen van batavia uijt Suratta voorts aanstaande Jaar 1693

Een kopia do dato ultimo xber anno passado uijt 't vaederlant ofte wel onse Ed: Hoog agtb: Heeren meesters tot den Handel alhier gevordert

18. een orgineel Cognoissement vande Scheeps overleden van 's Comp: Jagt de maas wegens hunne Ladinge

19. do do onkost reeq: der gedane verstreckinge soo aan verversing als anders aan't voorsz Jagt de maas gedurende deselvs legdagen alhier gevallen

L: A

Van Suratta den 27 April anno 1692

L: A. een geslooten en versegelde missive aan de E Heer Hendrick dijkman opperkoopman en Hooft des generalen Soldij Comptoors op batavia door den Soldij boeckhouder dezer directie geaddresseert

B. een d° d° in de Portugese taele geschreven aanden Hoog Ed: Heer mr. willem van Outhoorn gouverneur generaal van neederlants India, comende van den benjaan narrendas naan

C. een origenele missive particulierl: aan haar Hoog Ed: groot a: de Hooge Indise reg: tot batavia door de E Heeren Pe gesagtebbers H: adriaan van Ommen en Pieter van Helsdingen toe g'eijgent sub dato dezes

D. een geslooten en versegelt Packquet geschriften bij superscriptie door de E Heer Independent Fiscaal Pieter van Helsdingen geaddresseert aan als boven.

(onderstont) in't nederlants Comptoor Suratta deeden 27 april anno 1692 H. H: van bergen Pe Secretaris.

L Batavia

Van Souratta den 27 April anno 1692 —

Batavia
Aande Hoog Ed: Heer gouverneur
generaal m:r Willem van Outhoorn
ende Ed: Heeren raeden van India

ontfangen tot Batavia den 10
Julij 1692 per 't schip de maas

Ed: Hoog a: wel gebiedende
Heeren

naar 't expedieren van 't Jagt 't Kasteel Batavia met ons
needrig schrijven welckers kopia deeden bijgevoegt gaat aan
UE: groot a: onder dato 12 xber anno passado, quam 3 dagen
daar aan godt sij danck te deeder koninx rheede regt door
see te versclijpen het schoone schip de maas beladen
met soodanige koopmansch: en behoeften als UEd: groot a
hadden believen en magtig waeren geweest ons voor den
handel &: toe te schicken, monteerende volgens overgecome
factuur een somma van ƒ 254697: 10: waar voor 't Comp.
toor generaal in onse lopende negotie boecken is gecrediteert
door het doenmaals onstuijmig weeder tardeerent nog
wel twee dagen, weesende den 17 der voorsch: maant eer
we UEd: groot a: hoog g'eert schrijven de dato 22 en 26 8ber
des voorm: jaars, met der selver bijlaagen conform 't regist.
recipieerden, ter welckers lecture ons aangenaamenlijk
bleeck den goeden ontfang van onse brieven sub dato ultimo
xber 1690 en 19 may anno passado beneevens soodanige
verdere papieren als de respective registers aanweesen
aan UE: groot agtb: gededicceert te sijn, en dat met de
sluijten bovencapel en Hobree, mitsg: 't Jagt Jambij
ꝛ 9 maij 25 Julij en 25 augusto 1691 niet minder maar

meerden

Van Souratta den 27 April anno 1692

meerder, dan het voorsz: verheugde het ons 't behagen dat UEd:
groot a: namen over den vercoop van 's Comp:s koopmansz
dato ultimo 9ber P:mo xber 1690 3 Feb en P:mo maij 1691
wij hadden daer meede wel in staat geweest over ons
aangaande, 't Japans staafkooper, kanneel en tin
van UEd: groot a: het selve vergenoegen behaalt te hebben
bij aldien de botbieders naede twee eerste soorten, ons
niet met vreemde conditien tot prejuditie van 's Comp:s
libren handel getragt hadden te prangen, dierhalven
wierden wij genootdrukt te treeden op dat den Edelen
Heer Committ: L: m: op sijn paresse, 't geene wee in't
begin van't goede hibben hebben inde negotie niet
gebonden, soude weeden, tot het uijtventen der twee
eerstgenoemde waeren bij perceelen, 't welcke tegens onse
goede, en ten diensten vande E Comp: niet beeter weetende
aangeleijde meeningen, tot onse innerlijcke smarte is
komen uijt te vallen voor eerst 't koper ter saecken, soo
wee bestineeren dat in't natte mouson tegens 't jaarlijks
ordinarij gebruijck geen peijsen off kooper gelt inde munt
geslaegen is, ten anderen van weegens de groote sterfte
der kooperslaegers door de gegrasseerde contagieuse siekte
die het tiende gedeelte dier werckluijden te deeser
steede maar overig gelaten heeft, daar door is het
verarbeijden van dat mineraal tot nodige gebruijcken
voor deeden lantaart, nevens den vertier van
weijnig belang geweest, en ten derden heeft 't eijndigen
van 't droppel getij, tegens onse verwagtinge geen
boven handelaars te bert gebragt, bestaande eenel:

het

Q

Van Souratta den 27 April anno 1692

P: het verkogte bij partijen 't sedert 9 maij anno passado in't volgende als

127650 tt a 16 1/4 R:a de man van 34 1/2

210450 — a 16 1/2 . . . . . . d°

338100 tt Japans staafkoper tesamen

des w: door voorsz: redenen necessair voor de generale Comp: quamen te oordelen vermits het voorgenome dessein van het vereijste succes niet was geraeckt, en om onse gelt Cassa die al met een kapitaal van 211648 15/16 a deposito geligte silvere ropijen, beswaart was te stijven in de kankreuse intrest penn: afteleggen mitsgaders den inkoop van nieuw gedane eijssen met eijgen gelden tebesorgen te tenteren den geheelen vleet die in een quantiteijt van tt 964796 bestont door alle practicable middelen van meester te doen verandexen, 't gunt van sulcke operatie is geraeckt, als hier agter onder meerdere Coopmansz: inde materie van Souratta int waernemen van UEd: groot a: sal ter needer gestelt werden.

Vande reuskbast off kaneel hebben de percelen geen naamwaardige vertier gecauseert, sijnde de opgevatte loop dierwegen, 't sij door de swaare sterfte van menschen door de pest siekte in deese en boven landen 's Coninx leger &: off door eenige andere inconvenienten ons niet ten vollen bewust, meede verijdelt sulx van den verkoop der partijen die te samen maar bestaan hebben sedert 9 meij voorn: inde volgende

2540 3/4 tt — a 66 R:a de man van 36 1/4 tt

858 1/2 — — a 66 1/4 . . . . . . d°

3399 1/4 tt kaneel te samen

[catchword: of]

Van Souratta den 27 April anno 1692 —
afgetreeden is geworden tot den verrent vande geheele
quantiteijt gelijk onder de overgaande resolutien in
dato 10 Jan: deses Jaars kan des gelievende beoogt
werden, waar aan in alle needrigheijt ons gedragen.
bij den verkoop der Perceelen vant koper en Caneel
is boven 't gebodene onder dato 7 maij verleeden voor d'
E Comp: bevoordeelt als —

7 338100 ℔ Japans Staav Koper te weeten

127650 ℔ off 3700 m: a $\frac{27}{32}$ R^o_a op ijder m: komt R^o_a			3121 $\frac{7}{8}$
210450 . . . . 6100 — . a 1 $\frac{3}{32}$ — op d^o — . . . . . „			6671 $\frac{7}{8}$
338100 ℔ off 9800 m Japans Staav koper bed: R^o_a			9793 $\frac{3}{4}$

3399 $\frac{1}{4}$ ℔ kaneel als —

2540 $\frac{3}{4}$ ℔ off 70 $\frac{13}{145}$ m: a 13 R^o_a op ijder m: is R^o_a	911 $\frac{11}{64}$		
858 $\frac{1}{2}$ — . . 23 $\frac{99}{145}$ . . . a 13 $\frac{1}{4}$ op d^o — . . . . . „	313 $\frac{51}{64}$		
3399 $\frac{1}{4}$ ℔ off 93 $\frac{112}{145}$ m Caneel . . . . R^o_a			1224 $\frac{31}{32}$
		R^o_a .	11018 $\frac{23}{32}$ —

Komt hier nog bij 't verschil van 't rabat
a 1 per Cento dat op 't voornoemde importeert „ 110 $\frac{3}{16}$

bedragende het meerder gemaakte op de perceelen
van 't Japans Staafkoper en kaneel dan het gebo-
dene voor den geheelen vleet onder 7 maij
voornoemt een somma van . . . . R^o_a 11128 $\frac{29}{32}$

waarteegens weeder ten quaden komt den
verstreecken intrest op de kapitalen die
onvermijdel: tot het vont staan vande
negotie successivel: sedert P^{mo} Junij anno
passado hebben vereijst en met den verkoop
der handel waeren afgelegt sijn, die een
montant dat van 't boven genoemde distrabee-
ren uijt maaken van . . . . 4013 $\frac{29}{32}$

Zulx het een verschil ten goeden bij brengt van R^o_a 7115 —

waar

Q .

Van Souratta den 27 April anno 1692

waar uijt konsteert bij aldien de perceelen ingevolgen onse opgevatte koope slot hadden genomen de E Comp: een aansienelijk voordeel soude bejaagt hebben.

De onredelijke klagten die 's Comp: makelaars Rikschidas en Baaghwaandas aan UEd: groot A: bij hunne missive dato 19 maij des verleden jaars gedaan hebben spruijten ten meestendeele dat wij haar over deselver ijverloosh.t tot het aanbrengen van koopl: en taedelijnende suspecte vaeningen alle benjaenen meest eijgen, sogten te bepalen de ½ percento om andere buijten maeckelaars door dat loon op te weckken en aantemoedigen, op dat het wel met 's Comp: mercelancles mogte gaan te onttreecken 't geene van die operatie omtrent des E Comp: mae-kelaars datos ultimo 9ber en Pmo Xber anno 1690 is gereest de koopmansz een favorable prijs behaalde als bij de voordeeden overgesonde resolutie onder gen: datums in 't weelneemen te sien is, wij hadden gedagt datse met het weeder aan haar toegelegde ½ per cento bij dees jaarsen verkoop ende het respect van 's Comp:e weegen hun op de trouw daegen van haar jongste braeder en Rikschidas dogtertien, met het vereeren van 4 goude kettingties, en pommerijs aande bloet vrunden volgens 's lants wijse bewesen, het selve spoor van wel te doen aan generale Comp: soude verpligt hebben, maar het contrarie is'er gebleven inden gem laasten verkoop geschiet te sijn, dewijle deselve draalden, sulx daar uijt een resolutie volgden

het

Van Souratta den 27 April anno 1692
het een P:o Cento Cortagie aande buijten makelaars wiens
Koopl: Kopers wierden, toe teleggen, 't gunt evenwel geen
andere effecten plaatslijk maakte, vermits de buijten
d:os ligtelijk door 't vermogen van des E Comp:s maekelaars
afgeschrikt alsoo weijnig als bevorens ten goeden laboreerden
dan dat gem: 's Comp:s maekelaars haar gedane bodts quamen
te verhogen, en voor hunne meesters kopers van
alle handel waeren, behalen de naegelen, foelij, rompen
en groove lakenen, daar geen off seer laege prijsen voor
opgaeven, wierden UEd: groot A: gelieven het gebesoig:
neerde en geresolveerde daar over wijtlopig, onder de
nu in kopia overgaande resolutien, de datis 12. 13.
14. 21. 23. 25. 26. en 29 Feb: P:mo 3. 6. 10. 11.
en 12 maart vervat teleesen, onder anderen in die
van 12 maart gem: over 't quaat succes der specerijen
vast gestelt 't verventen derselver bij percelen, excepto
den meede gesagthebber de E van Helsdingen die van
gevoelen was men den agraden maekelaar hindidas
behoorde te ontbieden, om hier te gebruijken, 't welck
ook gearresteert wiert bij meerderheijt van stemmen
behalven den opperkoopman van Ommen en boek:
houder Joan Koops, hebbende tot den onmedet der
voornaemde dierbaere waeren seer schadel: geweest
den aanbreng van een moije quantiteijt nagelen en
rompen uijt Persia met de noorde scheepen, Salamotras
en mlemedi alhier, de groote sterfte door de contagieuse
siekte die over de 3 agter een volgende jaeren in deas en
boven

Dan Souratta den 27 April anno 1692

boven landen, mitsg 's Coninx leeger daar de meeste consumptie sij, gediunt heeft, waar door den Sleet voor de Koopl: mametl Sjaad govendas Samdas &: die voor deeden Kopers van die waardige, Specerijen sijn geweest gering gevallen is, en sitten nog met de volgende quantiteijten volgens opgeven aan de lant te weeten

55000 ℔ gariofel naegelen

.... Foelij off macis

45000 ℔ rompen

boven dien hebben de Koopl: geurgeert dat de E Comp: nu 3 agter eenvolgende jaeren sulcken grooten quantiteijt naegelen aangebragt heeft, dat de selve een vierjaerigen Sleet, soo deese landen al buijten stremelde besoeckings waeren, uijt maakt 't geene we bevinden wanneer 18 van de voorige jaeren de een door den ander gereeckent werden, waar te sijn dierhalven daar uijt te besluijten is, alvorens VEd: groot a: wijser oordeel ons onderwerpen hebbende, dat soo de generale Comp: bij goede prijsen op de Specerijen wil continueeren, de eijsschen, en sendingen naar de constitutie der tijden, en deeser landen Sleet, moeten gecalculeert werden en blijven, wij verlopen nog VEd: groot a: voor 't slot deeser ijets leuglijcker over de Specerijen, dan het voorenstaande te verkondigen, daar den almagtigen sijn seegen toe verleenen wil, op dat wij in staat mogen geraecken buijtens deses directie eijgen belaev andere plaatsen in

7

Van Suratta den 27 April anno 1692
in toecomende met Contanten te Secondeeren
wij sullen ingevolge UEd: groot a: ' eerde ordre d' oude
goede manier van ijder der van hier vertreckende
scheepen vander selver lading apparte facturen maken
en oversenden, maar niet twee en meer bodems
hun ladings gel: in maij des voorleden jaars met de
scheepen 't Casteel batavia, Stobree, Jambij en Helder
gebeurt is, in een factuur stellen, vermits daar door
anders abuijsen souden resulteeren, sijnde het selve
doen door kort en laatheijt des tijts, om de scheepen
daar niet te doen wagten, geschiet, en willen we
verhopen het voor UEd: groot a: volgens aangeboorne
goedadigheijt verschoonbaar sal sijn
Op deremarques en wes meer inde overgecome vaederlantse
en Indise eijssen vervat sullen we soo veel mogel: op den
inkoop en voldoening letten, om UEd: groot a: bene-
volentie daar door meer en meer tot ons te gewinnen
genaemde vorderings sijn, hier en op de binnen Comp:
tooren tebesorgen verdeelt als hier agter onder ijder
Comptoor staat aangehaalt te werden
d' ordres bij UEd: groot a: hoog geagte missive dato 22
Xber anno voorleden touchrerende het verstrecken
van maantgelden aande dienaren vande E Comp:
en alle gunst bewijsing en accomodatie aande
moorse koopl: voortaan aftesnijden vervat, sullen
we schultpligtig tragten te agtervolgen
P:

Van Souratta den 27 April anno 1692

Pmo de maand is hier in gesontheyt te rugh gecomen den Ætiopischen off Habassijnse gesant Godja morad en den 17 maart passado met sijn, meede gebragte schenckagie goederen en de arabise brieven aan desselvs Ko: die door luijden desserstaande geresumeert, wel bevonden sij, per een moors scheepie toebehoorig den Habitant alhier Seeg amet naar matsua in't roode meir gelegen vertrocken, om van daar te lande sijn thuijs reijs te bevorderen, sijnde aangem: gesant tot sijn defroijement alhier, en't betalen van vragten voor't overvoeren van geciteerde schenckagie goederen 500 Rdo van weegens de generale Comp: onder't gunstig welneemen van UEd: groot A: volgens ondergenome resolutie de dato 12 maart jongstleden en hier vooren desselvs kopia, dat overgaat geciteerd geschoncken.

Wij souden in naarkoming van UEd: groot A: wel gegeven ordre bijaldien't schip 't Casteel Batavia, niet voor den ontfang van UEd: groot A: gerevenereert bevel naar Batavia was vertrocken geweest, het ~~le~~ kort gecomen Japans staafkoper sijnde 734 ponden uijtcoopster somma van f 538: 10: de opperhoofden van gem. bodem die het cognoissement in persia geteekent op reeq: - - van winnende maantgelden gestelt hebben, dier" halven versoecken wij needrig van UEd: groot A: dat het gunder magh geschieden, of sodanigh als UEdo: grootagtbaren

nadr

van Souratta den 27 April anno 1692
naar bevinding van saeken sullen oordeelen tebehooren
sullende intaeckomende in sulke en diergelijke voor=
vallen ons stiptel: met onderdanig respect aan gedagte
last gedragen, ingevolge UEd: groot agtb: hoog g'eerde
order is den 19 9ber longstleeden allier den wel Ed:
Heer en Mr Willem van Outhoorn als gouverneur
generaal bij ons, de verdere dienaeren en subjecten
vande generale Comp: onderdanig en schuldplitig
erkent en aangenomen, mitsg: den eet, waarmeede
een ijgelijk aande voorsz: Compe ende derselver
gouverneur generaal verpligt is, naar ontslag
vande geene die aan sijn Edt Joannes Camphuijs
gedaan sij, op een ordentelijke wijse gepresteert
gelijk vervolgens op de onderhorige Comptooren meede
geschiet is, gaande de aanteeckening daar van bij onse
resolutie onder dien selveden datum gedaan als
ook die vande binnen Comptooren over, waar aan
ons ootmoedig verders refereren, wij konnen bij
deesen andermaal niet onderlaten sijn Hoog Edt Heere
Willem van Outhoorn met het groot aankenel: en niet
min swaarwigtig ampt van gouverneur generaal
submissivelijk tebegroeten en vergeluckein, met
beede tot den almagtigen godt sijn wel Edt voorm:
met sijn kragtige zeegen te willen ondersteunen
op dat het mag gedijen tot glorie van sijn Hoog Edt en
wel stant vande generaele Comp: mitsg: derselver
dienaren

Q van Souratta den 27 april anno 1692

dienaren en onderdanen gerust leven, degel: wenschen
wij den Ed: Heer Jan van Hoorn eerste raat van India
met het swaare ampt van directeur generaal, ende Ed:
Heer dirck de Haas en wijbrant lijcogton met de
vorderingh tot ordinaris en extraordinaris raeden van
India alle gedesidereerde Hemelsche Seegeningen toe.

Wat middelen deesen hantaart voor't vermijteren der
nooten muskaten aanwenden, waar over UEd: groot A:
dies aangaande kontschap van ons vorderen, bestaan
eenelijk volgens onderrigting dat se de quantiteijt van
36¼ lb met omtrent een pont ongebluste calck
vermengen, maar evenwel sijn deselve 't bederven
bij haarmeede subject.

De beantwoordinge op UEd: groot A: g'eerde missiven de
datos 22 en 26 7ber des verleeden jaars ten deelen
gedaan hebbende, vinden wij dienstig UEd: groot A:
meede ter kennisse te brengen wat advisen Cangua-
Seenen &c: wij van buijten deese directie uijt 't vaederlt:
bengale, kormandel, seijlon, mallabaar en Persia
in een kort jaar ontfangen, en weeder derwaarts
afgevaardigt hebben voor eerst

Vaederlant. van waar wij den 25 9ber des jongst verstreecken
jaars een brieffie aan gouverneurs, directeurs en
Commandeurs van Seijlon, kormandel, bengale
Persia, Souratta en mallabaar door haar Ed: Hoog A:
ter vergadering van 17en geschr: gedateert amsterdam
17 Xber 1690 streckende ter verselling vanden

eijs

Van Souratta den 27 April anno 1692

eijs der retouren voor den jaere 1692 uijt Souratta &c.
geordert en extract generale missive voor gem. Hoog Ed.
Heeren meesters aan UEd. groot a: onder dato 3 9ber 1690
gecarteert raeckende de materie van Souratta Seijlon
en mallabaar recipieerden, en nog naedeclant den 4
Feb: anno Stanti het duplicaat derselver het geene
we van hier derwaarts aan haar Hoog Ed. a: onder
dato ultimo Xber anno passado per de fluijt de
Helder getz. hebben legt in Copia tot UEd. groot a:
Speculatie hier bij en vervolgens stellen wat Cangua.
benen van hier nae Seijlon in 3 verscheijde tijden
des verleeden jaars met de naarvolgende bodems
gesonden sijn, om van daar p.r de ordinarij jaarlijkse
retour scheepen naar't vaderlant te bestellen en
bestaan als

Den 19 meij 1691 p.r 't Jagt Cillida

38278¾ tt indigo de biana 197 packs in Souratta opgekogt van boven Handelaars

9880 p.s Chiautraans derriabadijs 152 pack: in Lecknauw genegotieert door die van agra

1500 „ „ Cheronde chitsen 5 pack: in Souratta ingehandelt h. samen met derselver ongelden bedragende een somma van ƒ 96150:7:

Den 13 en ultimo 9ber anno voorsz per 't Jagt de Ceurs ende fluijt de Helder

123728 tt indigo de biana in 592 pack: ten Comptore agra gehandelt

10005 — d.o sejambaeder .. 69 — tot brootchia ingekogt.

1000 p.s witte breede baftas 10 — d.o

4000 — d.o smalle d.o 25 — d.o

Transporteere . . . ƒ 96150:7:

Dan Souratta den 27 April anno 1692

Pr. transport .... f 96150:7

10000	y.s Corroots	in 100 pakk tot brootdia ingekogt	
2640	groote tapestanskenras	18	ten comptore amedabat genegotieert
1380	kleene d.os	3	d.o
6000	breede fijne chitstot kamer behangsels	30	d.o
340	breede armosijne golgas	1 kassie ...	d.o
1000	Smalle d.os	2 kassen	d.o
160	breede Satijne d.os	1 d.o	d.o
500	Smalle ... d.os	2	d.o
6000	braunsels off Sladder Corael	25 pakk	d.o
3303¾ ℔	aloe Succatorra in	15 kassen	in Souratta verkoogt
15007½	kataene gaeren	87 pakk ...	d.o
2400 y.s	witte Kannekijns	6 d.o	d.o
800	swarte d.o	2	d.o
187 ℔	Cattoen	1	d.o
225 y.s	off Steenen Seep	1 kist ...	d.o

Costende 't samen met de ongelden ..... f 315170:-4

Sulx 't geene per Sillida deburus en Helder voort vaederlant naar Seijlon versonden is bedraagt een Somma van .... f 411320:7:4

Bengale naar Seijlon hebben wee voor die directie per 't Jagt Sillida ende Fluijt de Helder den 19 maij en ultimo ploer des verleden Jaars gesonden 80000 Stux silvere orangbeepse nieuwe ropien in 20 kissies om daar tot het betalen vande Tol &c. te dienen, den Heer directeur, arnout, muijskens, en raat tot Houglij hebben ons nevens haar E.e schrijvens met twee distincte wissels

Van Souratta den 27 April anno 1692
wissels datos 11 7ber anno passado, en 7 Januarij jongstleeden
te samen groot r:a 13620 betrocken, ten belangen de
klagten over't afdwingen der Tol, ten Comptoore pattena
is nog niets ten goeden ontrent den Ko: orangseeb door
de amerounsen die daar toe van ons versogt sijn, mits de..
selve geen blijvende plaatse, en hier en daar ter
exploiten op ramratie uijtgesonden werden, uijtgewerkt
wel de gemagtigde van 's Comp:s maeckelaars rikstdas en
bagwaandas aan't Hoff van orangseeb genaamt Trirundas
geauthoriseert hebben, deselve Sollicitatie tot
mortificatie der Tol heffing binnen Pattana en andere
gewesten, gel: onder brief van 12 7ber 1691 aan UEd:
groot a: ged: ook dicteert opte vatten en ter uijtvoe..
ring te brengen, alsouden tot obtinu aan eenige
Hovelingen 5 a 600 r:a gespendeert werden.
Cormandel, de residenten ten Comptoore golconda seggen
onder anderen bij haeren brief de dato 8 augusto 1691
aan ons ged: en in afschrift hier bij geleijt, dat de Sou..
ratse Koopl: met den aanbreng van rompen in't
district van golconda de markt voor 's Comp:s Koopl:
aldaar bedurven hadden, en daar bij verlies quamen
te lijden, en't geene wij wel anders wenschten, maar om
in't toecomende sulx te verhoeden, vinden we geene
andere middelen dan de eijsschen der Specerijen, op
geringer quantiteijten, dan bevoorens met UEd: groot a:
believen te reguleeren, off om dat de E Comp: aan een
groote sleet dier waardige vrugten aan weer canten

halsse

Van Suratta den 27 April anno 1692

(alsse maar met geen voordeel, naar europa door onse
Competiteuren konnen vervoert werden) veel gelegen
leijt en met het intrest van onse hoog Ed: Heeren meesters
best sal quadreeren, het van UE: groot a: goede geliefte
mogte sijn, temeer uijt het district van bengale door
inlantse Handelaars in agra een tamelijke quantiteijt
volgens inlantse rapporten, soude aangebragt sijn, 't geene
den aftrek voor de Suratse koopl: dus verminderen
ons ende naebuurige comptoren een vaste prijs voor te
schrijven, waar naar te rigten sullen hebben, want
het is soodanig dat veele menschen om een hantie vol
glorie ons selven niet excipierende sonder op't gemeene
welvaeren vande generale Comp:, en wat naedeel de
selve op andere plaatsen, daar bij komt te lijden
te speculeeren, tragten hunne comptoors boeken
met groote overwinsten dan haere predecesseurs
gedaan hebben, te sluijten UEd: groot a: versoecken
we needrig soo veele stelling 't spoor dat we dienen
te houden te buijten gaat, ons te verschoonen.
De versorging van't saat en schel lak voor't vaederlant
dat op kormandel niet te becomen was, hebben de
opperhoofden en raat tot masulipatnam bij hunne
missive de datos 30 9ber passado versogt, dat hier
versorgt mogte werden, maar dewijle dien brief te
laat en eerst ultimo 9ber daar aan ontfangen wiert
is het Com dat de fluijt de Helder met de retouren
voor't patria dien eijgensten dag naar Seijlon sijn depesche

kreeg

Van Souratta den 27 April anno 1692

kreeg, en wij daar en boven, geen volcome kennisse van die soorten hadden) ongeeffectueert gebleven, en hebben wij twee monsters van lack op reijsties off stockjes, en 't geene daar van afgeklopt is, dat seer wel naar saat gelijkt nevens ons schrijvens dato 14 Januarij derwaarts (om daar op elucidatie te erlangen om geen abuijsen te committeeren geexpedieert, waar we daegelijks antwoort optegemoet sien.

Tot het munten van Panums op nagapatnam hebben w' ter ordre vanden Ed: Heer Commissaris van Rheede l: m: naar Ceijlon om van daar verder voortgesonden tewerden gelijk onse brier aan UEd: groot a: onder dato 19 maij desvoorleden jaars gesonden, meede vermaan van doet 30000 silvere orangteepte ropijen Ultimo xber des verleden en 26 Feb: deses jaars per de fluijt de Helder en 't schip dregterlant afgestooten

Ceijlon uijt dat gouvernement sijn ons in langen tijt geen brieven toegecomen als eenelijk den 25 xber anno passado een brieffie vanden Heer commandeur Rutgert de Heijde en raat gedateert inde stad gale .... Feb 1691 streeckende ten geleijde van 956 $\frac{1}{8}$ amm: off 192142 ℔ Ceijlonse arreeck, ten bedrage met derselver ongelden van ƒ 9375: 6: 5: per 't schip moercappel naar Coutchin gesonden, en daar in dregterlant overgescheept en herwaarts den 25 xber voornoemt overgebragt, nog sijn ons met dien bodem sonder schrijven een Factuur toegecomen 100000 ℔ japans staavkoper in 800 kisties, dat inde moddenbaaij

uijt

Van Souratta den 27 April 1692

Uijt 't Jagt mijdregt, en geciteerde dregterlant ter ordre van gem:t Sijn Ed:le L: m: is overgesleept de voorsz arreek hebben wē dewijl ontrent 't jaar op mallabaar inde Scheepen overgelegen heeft, vrij gestooken bevonden dog niet min heeft deselve vermits deeden daere van buijten weijnig door andere sij aangebragt, betaalt bij den verkoop onder dato 6 maart Jongstleeden R:a 2 1/16 de man van 34½ lb Sulks wē op nieuws weeder derwaarts eijsten quantiteijt van 200000 lb doen gelijk meede 250 balen, fijne Caneel voor de toe-comende handel tijt de geciteerde 800 Sitties Kooper sijn ook met 't geene per de Jagten de Beurs en Jambij de Fluijt Hobree en 't Schip de maas in 't verleden Jaar aangebragt sij, uijtgesondert 't ver-kogtene bij perceelen tegens R:a 14 2/16 de man van 34½ lb verrent, wat benodigtheeden voor 't gem:e gouvernement ende Caap de goede Hoop op de eijssen van daar bekomen, afgestooken hebben wert hier vervolgens aangehaalt, als

Den 19 meij 1693 P:r 't Jagt Cillida voor Seijlon

800 p:s gecattoeneerde deekens in 20 pack: tot Souratta ingecogt
529 lb dieverse medicinale droogüen. 2 Kisten — d:o
570 — gesorteerde verwen . . . . . . 3 d:o . . . . . d:o
610 — lijn saat olij . . . . 6 bladen . . d:o
30 — root Segel Lak . . . . 1 Kistje . . . . d:o
900 p:s off Steenen Cabessa Seep . . . 4 d:o . . . . . . d:o
48300 lb off 16 Lasten tarwo . . . . 230 Sacken . . . d:o
9000 . . . . 3 d:o Kitserij . . . . 53 d:o . . . . d:o
3000 . . . . 1 d:o erweten . . . . . 17 d:o . . . . d:o

nog

Van Souratta den 27 April anno 1692
nog voor de Kaab met dien bodem
160 p:s geeataeneerde deekens in 4 packen kostende alle 't
voorsz: te samen een somma van . . . . . f 7249: 17: 14
den 13 en ultimo 9ber 1691 per 't Jagt de beurs ende
Fluijt de Helder voor Seijlon
4800 p:s grove niquanias in 40 packt: tot brootelia besorgt
5 ,, lb gout en silver draat en
40 p:s gesorteerde swartelinten in 1 kassie in amedabaad
geeogt bedraegen met ongelden 8949: 11: 13
Ten voorsz daege en bodems nog voor de Caab
de goede Hoop
640 p:s swarte breede baftas in 8 packt tot brootelia gesorgt
1200 grove niquanias . . . . „ 10 d:o . . . d:o
480 breede chitsen . . . . „ 4 d:o in Souratta gehandelt
te samen kostende . . . . 6035 „ 11
Den 26 Feb: deses Jaars per 't schip dregterlant
voor de Kaab nog
720 p:s breede chitsen in . . . . 6 packen tot Souratta gehandelt
en kosten met de ongelden 1934: 11: 12
Somma 't versondene per de Jagten sillida ende beurs
de Fluijt de Helder en 't schip dregterlant voor
Seijlon ende Caab bedraagt . . . . f 24169: 2: 2:
Mallabaar naar dat sijn Ed:t den Heere Commiss: van
rheede L: m: de meeste weederspanige mallabaarse
vorsten ter gelovsame onderdanigheijt gebragt hadt
vertrok sijn gem: Ed:t sieckelijk den 24 9ber des
Jongst verstreeken Jaars met 't schip dregterlant
van Coutchin naar berwaarts, en desselfs quaal nam
op de reijs van dag tot dag toe, tot dat eijndel: den
almagtigen godt sijn persoon den 15 9ber daar aan
volgende

Qvan Suratta den 27 April anno 1692

volgende op de Hoogte van de Engelse Stercke Combaij uijt het midden van desselvs wigtige dessijne thuijs rieps, hebbende gem. sijn Ed.t voor sijn Sterv uur niet connen vermaeden de doot soo nae te waesen; des nergens in heeft gedisponneert, 't lijk is hier in Suratta gebalsemt naar tijts gelegentheijt aangebragt en den 3 Januarij laastleden met soodanige pompe convenibel debekleet hebbende qualiteijt, en ook ten meerendeele om deese glorieuse lant aarts haeren ter aarden bestelt, als in 't extract dagregister hiernevens gaande, onder dien datum teleesen is, de ongelden tot de begraffenisse en 't maeken van een tombe is ten versoecke van geadopteerde dogter en universele Erfgenaam Juffrouw Francina van Rheede op approbatie van UEd: groot a: volgens resolutie de datos 26 xber en 9 Januarij laastleeden in kopien overgaande bij de E Comp: gedaan, onder schriftelijcke acte van gem. Juffrouw Francina van Rheede ook in kopia nevens extract Testament van dikgenaemde sijn Ed.t desen bijgevoegt, dat wanneer UEd: groot a: 't selve niet quamen te aggreeren hij Juffrouw de ongelden der begraevenisse en tombe, die nog niet gedaan is, naar calculatie ter somma van R.s 9073 9/32 6 a 700 min off meer aande E Comp: soude restitueeren, wij willen hoopen en versoecken mits deesen UEd: groot a het niet qualijck gelieven te duijden.

J Schr[illegible]

Van Souratta den 27 April anno 1692

'T Schip dregterlant dat boven 't ordinarij getal seevarende inde 70 militairen op hadt, hebben wij om dat met de komste van verscheijde mallabaarse vaart: van Cananoor en Calicout de geruchten liepen dat eenige vorsten ter dier kuste hun hoofden kort naa 't vertrek van sijn Ed.e L: m: weeder hadden opgestooken, des de militie gevolglijk gints souden requireeren den 26 feb: iongst weeder derwaarts gedepecheert met een kattoen lading, want soo wij dien bodem naar de goederen voor batavia hadden doen wagten, tot nu toe dat de ingereedheijt op de binnen Comptoiren en hier gebragt waeren, soo souden voor ons bij een disastrum op mallabaar, sulcks een onverantwoordelijke saak weesen, te meer daar wij nog een schip van malacca off Seijlon en volgens mondelinge kontschap vanden koopman en secretaris der Commissie de E Hendrik Swaardekroon, 't Jagt de Stantvastigh.t van mallabaar te verwagten hadden, 't welck wij derhalven projecteerden om de rest vande goederen die 't schip de maas niet soude konnen inneemen te versenden, met gemelte bodem is meede weeder over malabaar naar Seijlon vertrocken geciteerde Juffrouw Francina van Rheede ende Commissianten behalven gem: secretaris Swaardekroon en 3 sijner clerequen nevens de Commissariale Papieren die hier onder sijn E verbleven sijn sedert 19 maij van 't gepasseerde jaar sijn van hier met verscheijde scheepen voor dat Commandement de volgende noodsakelijkheeden &c: versonden te weeten

Den

Van Souratta den 27 April 1692

Den 13 Xber P:r de Jagt de Leeuw

37. balen Cattoen die in April 1689 en sedert die tijt bij gebreck van scheeps ruijmte sijn overgebleven dog bevorens aangereekent

2 p:s kopere taartpannen kosten . . . f 31: 10: 15.

P:r de Fluijt de Helder uijt: Xber anno 1691

240. breede bruijn blaauwe baftas in 3 pack: in Souratta gekogt

360	smalle d:os	3: d:os	d:o
160	geattoeneerde deekens	4: d:os	d:o
120	roode gedsiapaat	1: d:o	d:o
120	groene niquimanias	1: d:o	ten

Comp:tr Brootelia genegotieert

20 korven ajuijn . . . in Souratta

bekogt kostende te samen . . 3300: 15: 11

P:r 't Schip Dregterlant den 26 Feb: deses Jaars

72450 lb off 100. kandijl Cattoen in 300 balen ten Comptoire Brootelia opgecogt

30000	.. 10 Latten tarwe	75 sack:	in Souratta
3000	" 1 d:o kitsarij	17½ d:o	d:o verkogt
3000	" 1 d:o kadjang	17½ d:os	d:o
3000	" 1 d:o erweten	17½ d:os	d:o

bedraagt te samen met de ongelden ende gedane verstrekking ter somma van f 5059: 6: aan de militairen met opgem: bodem nae Ceilon vertrocken alwaar haar soldij reetg: lopen . . . 13110: 15: 10:

Somma 't versondene naar gedagte commandement int verstreckte aan de militairen bedraagt . . . f 16443: 2: 4:

ons

Van Suratta den 27 April 1692

Ons schrijvens naar Coutchin aande Heer Commandeur Isaak van dielen en raat onder datos 12 en ultimo pmo des verleden en 26 Feb: deses jaars gaan in kopia deesen meede bijgevoegt.

Persia volgens de laatste advijsen van daar onder dato 23 9ber anno passado soude den Ed: Heer Extraordinaris raat en ambassadeur Jan van Leene naar verrigten saeken aan't Hoff vanden Persiaanden Ko: den 18 bevorens binnen haar gekome weesen, en wiert sijn Ed: daer in korte daegen tot gamron met godes hulpe tegemoet gesien voorm: brief om dat de selve meerder saeken behelst en 't geene wé in antwoort sub dato 7 Feb: anno stanti daar op gepast hebben legt ook onder de overgaande bijlagen.

'Tvoornaamsten onses oordeels vande plaatsen buijten deese directie gelegen, waarmeede wé correspondeeren ter neder gestelt hebbende, sullen overstappen tot de comptoiren onder deese bestiering gehorig en eerst met het verste van hier weesende beginnen dat is

Agra. welk comptoor vande jongste overgekregene vaderlantse eijs. om deesen jaeren te besorgen en afte senden te beurt gevallen is

100000 ℔ indigo biana en bij civiele prijsen tot 160 ℔
20000 p^s. sittraans derriabadijs

en hadden de residenten dato 25 Feb: laatstl: niet tegenstaande dat er 14 armeenders, die in een comp: binnen gordia tot den opkoop van indigo gesamelt waeren al een quantiteijt van 1420 man aghbarij dier sijne verkrijg van $37\frac{3}{4}$ tot $39\frac{1}{2}$ r^o deselve man

voor

Van Souratta den 27 April anno 1692

voor de E Comp: bemagtigt, en waeren de voorsz: bediendens volgens gedagte missive in loope vraegtijts die negotie vant blauw te absolveeren, en voort neegen baijtaen hier te bestellen, maar met de derrialbaijs, soudent soo gristt vermits de petitie uijt t vaederlant gedubbleert was niet gaan, sulks we ons niet anders te vooren beloveen te stellen, dan op het beste in ptex aanstaande deselve hier te erlangen, van derwaarts, hebben gem Hoofden, om den Handel vont te doen Staan, ons reets met 11 wissels groot 37000 r$\frac{o}{a}$ tegens een verlies van 5$\frac{1}{2}$ tot 6 r$\frac{o}{a}$ per cento betrocken, en sullen daar boven tot voldoening vanden geleben vooren gem eijsch en ongelden op den uijtset vallende nog wel 100^{m} r$\frac{o}{a}$ naar calculatie requireren, de met de fluijt de Helder onder dato ultimo pter: des verleden jaars naar seijlon gesonden Indigo voor't vaederlant heeft de E Comp: inkoops met de ongelden uijt agra, en dillij tot in Souratta 1$\frac{11}{32}$ r$\frac{o}{a}$ per man meerder comen te Staan, dan die van 's jaars bevorens, en soo als het hem laat aansien, sal het met deese nieuwe versorging die van 37$\frac{3}{4}$ tot 39$\frac{1}{2}$ r$\frac{o}{a}$ de man geschiet, niet veel beeter maar slegter gaan.

Op de ernstige sollicitatie van het opperhooft ten compt^e agra den boekhouder Simon Grootius, hebben we denselven, vermits ruijme tijts expiratie geaccordeert met de Indigo kaffila, om in Souratta te weesen, eerste pakhuijsmeester afte komen, en is weeder tot die plaats den boekhouder en pakhuijsmeester Jan Coops geprojecteert die in korte daegen derwaarts met den adsistent

Jan

Van Souratta den 27 April anno 1692

Jan Josua Ketelaar uijt brootelia onder clivurgijn
Antonij de Lafabregue die sijn verbonden tijt, ruijm uijt
en inclmeerende is te repatrieren te vervangen, staat
te vertreken. sullende ook meede neemen soodanige
Selenkagie goederen &c: als men jaarlijcks gewoon is
daar nae toe tesenden.
Amed. abaad uijt de Patriade en Indise eijsen voor den jaere
1692 is dat Comptoor voor sijn deel gevallen tebesorgen
t'onderstaande als

voor't Vaederlant

40000 lb indigo circhees
6000 p.s breede sijde clitsen soo tot kamer behangsels als
andere
2000 — „ Taffekankenias
6000 — „ Jadder boraal off branwoles
1000 — „ gesorteerde golgas
1000 — „ Luijminia als
500 p.s breede
500 — smalle

voor batavia

50 pack: swarte breede kannekijns
50 „ — groote roode karikams
50 „ — kleene — d.os
50 — breede sitsen
100 — smalle — d.o
10000 p.s sijde patholen de eene helft groene ende andere
helft roode gronden te weeten
3000 p.s van 4 } Ratta
7000 — „ .... 5 }
10 stux: botidaars de coleuren helder root, purper en groen

benevens

Van Souratta den 27 April anno 1692
benevens voorenstaande taedeling hebben wе de residenten
de remarques en wes meer tot de petitien gehoorende
gecommuniceert, en haar ook gelast de selve expert
te restimeeren, om daar door voor schaede sigte behoeden
tot alle de gen: goederen te versamelen en op te koopen
sal'er een kapitaal van ontrent 180000 r.o: voor dat
comptoor vereijssen, en wij hebben naar't selve reets
in afkorting 60000 r.o geremitteert daar $\frac{1}{4}$ en $\frac{5}{16}$
ten honderd winst op gevallen is

Den boekhouder antonij Hulant die in Souratta de pak.
huijsen met den boekhouder Jan Koops onder een gel:
verantwoording sonder onderscheijt waarnam, hebben
w'op UEd: groot a: approbatie tot tweede ten Comptoore
amed. abaad aangestelt, en weeder van derwaarts op
geroepen den boekhouder Francois de Vlaming om
als tweede pakhuijsmeester alhier gebruijkt te werden

Brootchia van de Jongst overgekreegen vaederlantse en Indise
petitie hebben wе de residenten van dat Comptoor te
besorgen aanbevolen gelaten 't volgende en hun met
een gerecommandeert de remarques &c: inde eijssen
vervat in agting teneemen als .

Voor 't Patria

20000 ℔ Indigo de jambaeser
3000 p.s witte kannekijns
1000 — swarte d.o
6000 — fijne niquinias als
3000 p.s van 20 ellen
3000 — .... 14 d.o

30000 p.s

Van Souratta den 27 April anno 1692

30000 p:s Korroots
5000 — blennis — te weeten
4000 breede en
1000 — Smalle
2000 — breede witte baftas
6000 — Smalle d:o
3000 — breede blauwe d:o

Voor Batavia

150. packen breede swarte baftas
100 — halve breede — d:o
50 — Smalle — d:o
50 — halve Smalle d:o
50 — swarte breede sannekijns
50 — d:o kangangs
50 — niquinias

Voor malacca

200 P:s witte Smalle baftas brotelia met 3 goude Hoofden

Wij hebben te waeter met 's Comp:s Smal Selix de speelman dat Comptoor voor af om den handel te drijveen met 40000 orangteebte silvere ropijen geadsisteert en boven dien sal daar nog naar genome overslag eerde voornoemde eijsten geabsolveert sijn, 135000 r:o successivelijk van daan weesen

Dewijle deese landen nu reeds 3 agter een volgende jaeren als reets bevorens aangehaalt staat van den almagtigen godt, met de verslindende pest siekte sijn besogt geworden, 't geene voor den vertier

van

Van Souratta den 27 April anno 1692

van 's Comp.ie aangebragte koopmansz: niet veel goets konde beloven, soo hebben wij noodig geoordeelt gehadt in Januarij verleeden de opperhoofden der naast binnen gelegde comptooren, amed-abaat en brootchia te ontbieden, om nevens ons in deese perplexiteijt van tijden die wij thans beleven, het beste voor de generale Comp.e over derselver handel waeren te helpen beramen en sijn ingevolge die ordre den 27 Jan: voorm. binnen Souratta verscheenen wes daen alten eersten biljetten van 's Comp.s mercancties tot den verkoop 't geene den 12 Feb: weesen souden uijtgeset wierden, maar tot ons leetweesen liep die maant geheel ten eijnde, sonder dat 'er imant een raisonabel bot quam bieden, en om dat niet jets vrugtbaarlijkst oveurreerde, volgde daar uijt een resolutie weeder een uijtschrijving te doen, waar bij aande buijten maeckelaars &c. soo de kopers aanbragte die de waeren aansloegen de een per c.to makelaardij wiert toegeleijt, gelijk bevorens al gesegt, en inde voorgaande resolutien wijtlopiger teleesen is, van wat effect het geweest sij, silks nu maar vervolgens de koopmansz: die de E Comp: door dat en andere middelen sedert 12 Xber passado doen wij de eer hadden laast aan UE: groot a: te schrijven en teegens wat prijsen ontgeset heeft sullen stellen te weeten.

36790¼ lb kaneel a 55¼ r.s ½ de man van 36¼ lb en 3 p.r c.to rabat, 't rabat daar van afgetrocken, komt voor 't lb f 2: 4: 1.

109346 lb

Van Souratta den 27 April anno 1692

1099346 lb Japans Staav Kooper als

134550 lb a 16½ r½ de man van 34½ lb en 2 per C^to rabat off 't lb naar aftreckinge van't rabat f — 13: 9½

964796 — " a 14 9/16 — d'man als boven 't rabat 3 ten hondert is voor't lb naar als vooren f —: 12: 10½

25698½ lb Staav ijser 3 27/64 — de man als boven sonder rabat comt voor't lb . . . . f —: 2: 13

97472½ — Loot . . . . 6 — de man als vooren met 3 percento rabat is naar Subtractie van't Selve voor't lb . . . . f — 4: 11 —

189751 — arreeck . . . . 2 1/16 — de m: en rabat als boven is voor 't lb 't rabat afgetrocken . . . f — 1 — 14 —

144750 — Spiauter . . " 7 1/16 de man en rabat als boven komt Stuijver voor't lb . . . . . f — 6 — 1½

9650 — Sandelhout " 8¼ de man en rabat als boven is Stuijver naar aftrecking van't rabat voor't lb . . . . f — 7 — ½ —

168932 — Sumatrase pep: 6 13/16 — de m: van 36¼ lb en rabat als vooren is naar Subtractie van't rabat voor't lb . . . . . f — 4 — 11 —

9883 — benjuin in Soort als
eerste Soort . . . . . 31 r½ } de man van 34½ lb en rabat als
tweede d° . . . . . . 12¾ } boven komt voor't lb eerste Soort
derde . . . d° . . . . . 7 — } f 1. 6. 4. tweede Soort 11¼ Stuijver
en derde d° 6 Stuijvers en 1½ penn
naar dat het rabat afgetrocken is

2015 — Japanse Camphur 28 r½ de man van 36¼ lb en rabat als boven is naar aftrecking van't rabat voor't lb f 1: 2: 8 —

De garioffel naegelen die wie P^r 't Schip de maas Jongst becomen hebben, bestaande in een quantiteijt van 96535 lb

Van Souratta den 27 April anno 1692

96535 ℔ afgetrocken, de Tol die in eijgen Spetie voldaan Sij
is bij de opveijlinge voor de man van 36¼ ℔ geboden R°/a 109
met korting van 3 per C^to rabat onder vremde, en
onaannemelijke conditien, Sulx wij daar door, en ook om
de markt voor de naeburige Comptooren, waar nae toe
met winst Soude konnen versonden werden niet te
bederven, den 12 maart anno Stanti te raeden
wierden, deselve bij partijen te verventen, en Sijn
ons reets tegens de volgende prijsen afgehaalt

12687½ ℔ als

1812½ ℔ . . . a 120 R°/a de man met 2 P^r C^to rabat
en is naar aftreeking van't
rabat voor't ℔ ƒ 4: 16: 9

10875 ℔ . . . . 117 de man en 3 p^r C^to rabat komt
voor't ℔ naar Substractie van't
rabat ƒ 4: 13: 12

Voor de Taelij off macis die uijtmaakt 5944½ ℔ is het
eenigste en hoogste bod om met de naegelen en nooten
tesamen te hebben 110 R°/a de man en rabat als boven
geseest, en ook als 't voorige, om dat voor't ℔ maar
ƒ 4: 4: 13½ was, 't geene met golconda ten quaade schelde
per ℔ 3½ Stuijver afgeslagen, des bij perceelen te
verkopen gearresteert is geworden, en ons op die wijs
al ontlast van.

280 ℔ a 125 R°/a de 36¼ ℔ met 2 percento rabat 't geene
voor't ℔ naar korting van't
rabat uijtbregt ƒ 5 — 5

Vette noten muskaten en rompen, bestaande te samen
naar aftrek van den Tol in eijgen Specie in een
quantit^e

Van Souratta den 27 april anno 1692
quantiteijt van 57928 lb is gebooden voor de eerste 53
ende tweede 45 rs de man van 36¼ lb met korting
van 3 per Cento rabat voor de nooten nog alleen 56 rs
de man dog vermits de prijs veel te laag met die van
golconda was, hebben we niet konnen resolveeren
daar van afte staan, dierhalven bij partijen gecosen
te verkopen, en hebben thans op die manier, tegens de
volgende prijsen uijtgewoogen

16493¾ lb vette nooten en rompen te weeten
4531¼ lb vette nooten als

906¼ lb a 60 rs de m: van 36¼ lb en 2 pr Cento rabat is voor't Pont naar aftrec. king van't rabat ƒ 2: 8: 4½

3625 . . . . „ 55 de man als bo: en 3 per Cento rabat kont naar't rabats af. treecking voor't lb ƒ 2. 1. 11½

11962½ lb rompen te weeten

1812½ lb . . . . a 55 rs de man als vooren en 2 per Cento rabat kont voor't lb naar distractie van't rabat ƒ 2. 4. 8½

10150 „ . . . „ 48 de man als boven en 3 ten honderd rabat, is voor't lb naar aftreck van't rabat ƒ 1: 18: 7

nu sullen we U Ed: groot a: schultpligtig vervolgens sum. marischer wijse vertonen wat Capitalen voor de generale Comp: op de vooraangeroerde koopmanschappen gemaakt sijn te weten

12687½ lb garioffel nagelen als
1812½ lb a 120 rs de man van 36¼ lb rs 6000
af 2 percento rabat . . . . „ 120 „ rs 5880
10875 117 rs de man als boven . . . . „ 35100
af 3 pr Cento rabat . . . . . „ 1053 „ 34047

transporteere . . . . Rs 39927 ƒ 59890: 10

Van Souratta den 27 April anno 1692

P.r Transport . . . . R.a 39927. . . / 59890.10.

p. 11962 1/2 lb rompen te weeten
1812 1/2 lb a 55 R.a d'm: als vooren . . R.a — 2750. —
af 2 per C.to rabat . . . . 55. —
R.a 2695. —
10150 — a 48 R.a d'm: alto: . . . . R.a 13440 —
af 3 per cento rabat . . . . . 403 3/16 — 13036. 13/16 15731. 13/16 23597. 14. 6.

4531 1/4 vette nooten als
906 1/4 lb a 60 R.a d'm: als boven . . R.a 1500. —
af 2 per cento rabat . . . . 30. — 1470. —
3625. — a 55 R.a d'm: als boven . . R.a 5500. —
af 3 per cento rabat . . . . 165. — 5335. — 6805. — 10207. 10 —

280. Foelij off macis a 125 R.a d'm: alto: . . . . R.a 965. 1/2 —
af 2 ten hondert rabat 19. 5/16 946 3/16 1419. 5. 10

36790 3/4 — Caneel a 55 1/4 R.a d'm: als boven . . . . . . R.a 56073. 3/8 —
af 3 per C.to rabat . . . . 1682. 1/8 54391 1/4. 81586. 17. 8. —

1099346 — Japans staaf koper te weeten
134550 lb a 16 1/2 R.a d'm: v: 34 1/2 lb . . R.a 64350 —
af 2 p.r C.to rabat . . . . . . 1287 — 63063. —
964796 — a 14 9/16 R.a d'man . . . . . R.a 407241. 25/32
af 3 per cento rabat . . . . . 4072 13/32 403169. 3/8 — 466232 3/8 699348. 11. 4 —

25698 1/2 staaf ijser a 68 1/2 R.a d'Candil van 20 mannen en ijder man
34 1/2 lb contant verkogt . . . . 2551 7/32 3826. 16. 9 —

97472 1/2 loot . . a 6 R.a d'm: van alto: . . . . . . R.a 16951. 23/32
af 3 per C.to rabat . . . . 508 17/32 16443 3/16 24664. 15. 10 —

189751 — arreek a 2 1/16 R.a d'm: als boven . . . . . R.a 11343. 13/16
af 3 per C.to rabat . . . . 340 5/16 11003 1/2 16505. 5. —

144750 spiauter a 7 1/16 d'm: als vooren . . . . . . R.a 29631. 25/32
af 3 p.r cento rabat . . . . 795. 3/16 28836. 19/32. 43254. 17. 13 —

9650. Sandelhout a 1 1/4 R.a d'm: alto: . . . . . R.a 2307. 19/32
af 3 per C.to rabat . . . . 69. 7/32 2238. 3/8 3357. 11. 4 —

168932 Sumatrase pep: a 6 13/16 R.a d'm: van 36 1/4 lb . . . 31747. 9/16 —
af 3 per C.to rabat . . . . 952. 3/8 30795. 3/16. 46192. 15. 10 —

9883 — benjuin in soorten als
3056 1/2 lb eerste soort a 31 R.a d'm: v: 34 1/2 lb 2746. 3/8
3860 — 2 d.o . . . . 12 3/4 d.o . . . 1426. 1/2
2966 1/2 — 3 d.o . . . 7 — d.o 601 7/8
4774. 3/4
af 3 per C.to rabat . . . . 143 1/4 4631 1/2 6947. 5. —

2015 — Japanse Campher a 23 R.a d'm: van 36 1/4 lb R.a 1555. 23/32
af 3 per C.to rabat . . . . 46. 21/32 1509. 1/16 2263. 11. 14 —

Somma . . . . R.a 682042 1/4 / 1023063. 7. 8. —

de

Van Souratta den 27 April anno 1692

D'grove roode en graene lakenen per de fluijt 't Huijste Spijck ende Helder anno 1689 mitsgaders 't Jagt de Beurs 't verleden jaar successivel: hier aangebragt, bestaande in 243 stucken, blijven als nog onse becrompe oude packhuijsen bewaeren, werdende niet meer van $2\frac{3}{4}$ r° a voor de Jaards geboden, onder voorwaarde dat op ijder stuk $3\frac{1}{2}$ Jaart en $4\frac{3}{4}$ p:to contto voor prompte betaling soude afgetrocken werden 't geene slaars de vaderlantse inkoops prijs wanneer de Tol, makelaardij en verdere ongelden, daar op vallende rekenen, staat tebetalen, ende vermits deselve 't beschadigen der mot en andere incidenten in onse onderaardtse packhuijsen onderhavig sijn, soo versoecken wij needrig met UEd: groot a: ordre wat ons diervoegen 't sij te vercopen voor't geene se gelden mogen off elders anders naar toe te senden, te doen sal staan per naasten gesterckt te mogen werden.

in onse packhuijsen blijven nog invendibel leggen $231\frac{1}{4}$ lb walrustanden anno 1689 per 't Huijste Spijck allier aangebragt, sijnde bij deeser lantaart, soo hoog niet als Eliphants tanden getaxeert, en is daar naar maar eens een bod van 28 r° a de man van $37\frac{1}{2}$ lb gedaan, dat pas een derde vande inkoops prijs soude konnen betalen, des wij wel gaarn wensten dat de E Comp: daar voor het uijtgeslooten, gelt ter somma van ƒ 1069: 16: weeder hadde, al was het schoon gel:s UEd: groot a: bij hoog g'eerde schrijvens onder dato 25 augusto 1689 ook gelieven te seggen wat minder in hoedanigen staat en in wat voegen sedert 12 xber anno passado, dat wij laast aan UEd: groot a: gesz hebben

Uyt Suratta den 27 April anno 1692

Hebben, tot leeden 's Comp:s gelt kassa ten deesen Hooft Comptoore is geraeckt, en nog tegenwoordig zij, sullen we UEd: groot A: in needrigheijt tot speculatie vervolgens kortelijk voor oogen brengen — te weeten

den 12 pter was bij 's Comp:s kassa berustende R:a 17045 5/8
waar bij sedert voorsz: tijt is gecomen de
op intrest geligte penn: ter somma van 78000
'T provenú der nalatenschap vanden mardijsker Pieter
Jans 67 9/16
voor eenige verkogte kleenigheden uijt 's Comp:s
Packhuijsen 40 1/4
voor alle de sedert dien dato verkogte koopmant:e 682042 1/4

'T samen .... R:a 777195 11/16

Waar tegen den uijtgift is naementl:
soo in wissels als geremitteerde penn: naar
amed-abaad tot verzorging der oude en nieuwe
eijs .... R:a 80836 7/8
idem .... brootchia .. 74005 1/32
P:r wissels nae agra 46467 3/4
tot gastos vande Suratse residentie 500

R:a 201805 21/32

P:r afgelegde capitalen met laar intrest ... 211648 15/16
met de Helder in contant nae Seijlon voor
bengale en nagapatn versonden .. R:a 44000
met dregterlant als vooren voor
nagapatnam 10000
voor een betaalde bengaalse wissel .. 3920
voor nog een die geaccept:e dog vermits
de houders agterblijven niet voldaan
is ter somma van .... R:a 9700
die binnen lienie houden
Teerstrecktte aan commissianten
en militairen laar reecg: op couteline
lopende diensttaleen die plaats ter
lasten gebragt 3722 1/16 61642 1/16

Transporteere ... R:a 475096 21/32 R:a 777195 11/16

Van Souratta den 27 April anno 1692

Per transport	Rs 475096 21/32	Rs 777195 1/16
Tot den inkoop van dieverse lijwaten en andere te versendene koopmansz		32965 17/32
p:r 't soldijboeck voor de verstreckingen aan 's Comp:s hier sijnde ministers		3922 3/8
Tot de begraving van sijn Ed:e den Heere Commiss: & m:r als het maken van een aandienelijke tombe op de Hollandsgraf Steede is verstreckt		9073 9/32
Huijsmeubelen voor eenige ingekogte		124 3/4
aan den dispencier hier rechtstreecklijk tot alle te doene en gedane questos van huijsrantsoen en extraordinarie ongelden, huijshuur, inlant. de dienaars maantgelden als verstreckinge aan de scheepen &a	Rs 22000	
p:r ongelden tot lasten der facturen	2570 29/32	
Equipagie voor het opvisiten van twee Comp:s anchers	340	
reetg: van op en afreijsen	49 1/8	
aangedane schenckagie volgens jaarlijks gebruijck aan de moorse gouvern:rs en verdere regenten deser Steede	5332	30292 1/32
Den uijtgift bedraagt		Rs 551474 5/8
't geen met de onderstaande posten die sonder intrest onder de E Comp: beruśten als van voorsz koopl: Anthonio do Porto Pedra Pereira, en Fernandus Mendes Henriques een somma van	Rs 44000	
Vittaldas Baguaandas	10000	
den boedel van Louisagat met verlopen intrest	1802 1/2	
Consignatie penn:	6496 1/8	62298 5/8
Te samen		613773 1/4

Van 't bovenstaande getrocken sijnde soo restent de E Comp: in kassa aan eijgen gelden — Rs 163422 7/16

'tgeene

Van Suratta den 27 April anno 1692

Tgeene op verre na niet sal konnen toereijken om de onderhantsche eijssen voor't vaderlant en India op de binnen Comptoiren, en hier volcomentl: te versorgen, maar wij willen hoopen, dat kort naar't eijndigen van't aanstaande regen saisoen de heele vleet der Specerijen die als dan nog mogte naar den verkoop der perceelen resteeren, aande man teegens raisonable prijsen te helpen, waar toe godt den Heere sijn miltrijcken seegen ten voordeele vande generale Comp: wil uijtstorten, ende de plagen deser landen te doen ophouden, op dat wij bequaam mogen werden, UEd: groot A: ijets aangenamer in het toecomende te deelagtigen, enderwijle wij door den verkoop van soodanige koopmansz: als hiervoorens aangehaalt hebben, in staat sijn geraakt om op nieuws naar aandagtig overleg voor 't Jaar 1693 een eijsch van verscheijde Handelwaeren, en behoeftens bij desen te doen als de aparten eijs, hiernevens leggende, waar in de quantiteijt en qualiteijt als de noodige remarques naar de constitutie der tijden gestelt sijn, aanwijst die wij needrig versoeken dat van UEd: groot A: soodanig mag aangenomen, en ons de daar in aangeroerde goederen tot de aanstaande negotie tijt toegesonden werden. wij sullen UEd: groot A: meede ter kennisse brengen wat goederen hier ten Hooft Comptoore deeser directie vande jongst overgekregene patriasche en Indische eijsschen, verzorgt staan te werden endeselve bevinden w' te weesen de volgende als

voor

Van Suratta den 27 April anno 1692

Voor vaederlant

3000 lb aloe Succatora vande beste Soort
800 a 1000 lb mirle klare Soort en losse granen
10 a 1500 — Cattoene gaeren
2000 p.s Chironde Sitsen met purpere gronden kleene bloemtjes
seer aardige Curieuse Streeptjes en randtjes

Voor batavia

50 pack: Swarte breede Kannekijns
60 Stx alegias met breede goude Streepen vande volgende
Coleuren als
20 p.s heldere roode }
20 — purpere . . } van 40 tot 70 R.a inkoops
20 — groene . . }
120 p.s Sijde allegias, meest roode en groene en eenige purpere
Kouleuren
25 pack geschilderde kangans
150 p.es poetdiaesk
8000 lb Lijn Saat olij
1000 — mostaart Saat
50 Korven ajuijn
50 Lasten tarruw
300 kisten Seep 2/3 Cabessa en 1/3 bariga
1000 lb galnoten
1000 — gom
medicamenten volgens Catalogus

Voor mallacca

1500 p.s palempoesen off Sprijen in 5 Packen
d'Engelsen hebben deesen Jaere anders geen Scheepen uijt
Europa gekregen dan een kleen bodemptie, genaamt dorre
Kee, naar een ruijm 10 maandige reijs, meest door
armeenders

Van Souratta den 27 April anno 1692

armeenders afgeladen, en daar weeder tegens derwaarts de kemphaan en diana met groote en volumineuse waeren gesonden; sijnde derselver Cargas in't overgaande extract dagregister onder dato 12 april aangehaalt, vorder is het met die natie exempt hun arrest, gel: ook de branden in die stant als wij in onse onderdanige jongsten aan UEd: groot a: de dato 12 9ber anno passado gesz hebben.

P:r 't schip de maas sijn onder den schipper Cors vander mast allier aangebragt twee versegelde doosjes met bloet koraal die door deesen steedevoogt in presentie van twee onser gecommitteerdens anthonij Erlant en Jan Ulrich geopent enden ordinarij tol uijtgeligt is geworden, en hebben de allier weesende joodse koopl: Pedra Pereira en Fernandus mendes Henriques onder dato 25 feb: en nog naederhant den 10 maart deses jaars deselve sonder vertoon van schriftel: bewijs geeijsent, en ons afgevordert, gel: in hun schrap geschrift, bij forme van intimatie onder de overgaande resolutien de dato 10 maart voorm te leesen, is, ende vermits sij nog niet bewesen hebben, dat deselve doosjes hun toebehooren mitsg: dat koraal onder de gepermitteerde Ed: gesteentens begreepen soude sijn, soo hebben deselve te meer geen vragt aande E Comp: betaalt sij onder sequestratie tot dat UEd: groot a: g'eerde ordre hoedanig men daar meede leeven sal, overkomt, gehouden.

Met het voorm schip de maas vaeren over den koopm

Jan

Van Suratta den 27 April anno 1692

Jan van: berg, de onderkoopl: Mattheus de Haan en Lucas Schoner mitsg: Schipper Kornelis Kroon, en onderstierm: Sijbrant de Jong tegens welke excepto den Koopman vanden berg den meede gesaghebber de E Pieter van Helsdingen in qualiteijt als Fiscaal proces over misdrijven gemoveert heeft, om bij den E a: raat van Justitie des Casteels batavia, met UEd: groot a: believen gevonnist te werden, gaande dienvolgens de Stucken tot laeren latten bij deeden nevens een brieffie van opgem: E van Helsdingen geslooten aan UE: groot a: over

Van gelijcken vertrecken met voorsz bodem naar batavia den geweeden gewelddigen allier Hendrik Frantz die sig sulde hebben laeten Corrumpeeren tot largatie van particuliere Handel waeren uijt 't schip de maercappel enden opper chirurgijn alexander rutt, mitsgaders den derdewaak Jan Willetsz backer, beijden beschuldigen gemaeckt op 't Jagt de beurs die hier geweijgert hebben, getuijgenisse der waarheijt tegens vande particuliere goederen, uijt gem Jagt in seecker engels scheepje inde rivier overgegeven, verbeeckende den meede gesaghebber de E van Helsdingen in qualit als Fiscaal dat selve persoonen ter UEd: groot a ordre door den E Heer advocaat Fiscaal tot batavia naeder mogen ge geexamineert werden.

Den opperkoopman adriaan van Ommen tlans Pe meede gesaghebber deeser directie kan niet onderlaten, mits deselfs indispositie door sijn omswerven indeboven landen tusschen bengale en Suratta daar in Commissie sijnde geweest, met de verandering van verscheijde climaten in sijn lighaam vergadert, die nu beginnen op te breecken UEd: groot agtb: bij deesen, op het ootmoedigste te bidden

sijn

Van Suratta den 27 April anno 1692

Sijn verplaatsing van hier op't eijlant Seijlon in soodanigen opperkoopmans bediening als UEd: groot A: sullen noodig oordeelen te beloonen, en deselves plaats van tweede persoon deeser directie als dan weeder gelieven te vullen met een ander, gaande sijn versoek schrift dienwaegen gesloten nevens deese missive tot UEd: groot A: over, waar op hij van ommen een gunstig appostil van verplaatsing van hier met groot verlangen van UEd: groot agtb: sal blijven afwagten.

Het amed-abaads opperhooft den koopman mattheus van Heck aande Pt: gedaghebbend bij apart schrijvens de dato 18 courant versogt hebbende, dat soo't gebeurden den opperkoopman van ommen voorm van UEd: groot A: sijn verplaatsing naar't eijlant Seijlon erlangden, dat den selven met alle onderdanigheijt sijn dienst tot tweede deeser directie aan UEd: groot A: offereert dienhalven gem van Heck sijn wij met den selven op UEd: groot A: gunstige dispositie verlaten.

Hiernevens gaan tot UEd: groot A: meede over 4 stux requesten vande boekhouders Zwout van diekoek dirk de buson en Jan koops mitsg den E: assistent H: Hendrik van bergen dewelke nevens ons versoeken een gunstig appostil op geciteerde hunner sollicitatie schriften.

Simon Groutius van 'sgravenhaege anno 1674 pr: 't schip Sdoor voor bosschieter a f 12 ter maant aangelant successivelijk anno 1683 gevordert tot boekhouder met f 30, hebbende tot goet genoegen nu ongewaar 3½ Jaar bedieningen van onderkoopl: als een Jaar cassier

en

Van Souratta den 27 April anno 1692

en overdrager der negotie boeken in Souratta, en 2½ do het opperhooftschap ten Comptoore agra, waargenomen, sijnde nu tot ye eerste Pakhuijs meester verkoren, soo konnen wij niet nalaten van UEd: groot a: voor hem gronstins de qualiteijt van onderkoopman onder soodanigen gagie en verbant als UEd: groot a: sullen bevinden te belooven, op't onderdanigste bij deesen te versoecken met verdere beede dat UEd: groot a: op sijn lang derige diensten en't verliesen van sijn lincker hant inde quartieren van agra gelieven te reflecteeren

Ingevolge UEd: groot a: ge-eerde bevel bij missive de dato 23 augusto 1686 toegesonden, dat de hier van daan vertreckende scheepen, Seijlon off Tituccorijn moeten aanlopen, om off'er eenige adviisen van daar over te voeren waeren, mede te neemen, hebben wij den brenger deses't schip de maas geordonneert Tituccorijn aan te gieren, en met een de Edele Heeren gouverneurs en raat op Seijlon, nevens het oversenden van onsen eijs van 250 baelen kanneel en 200 lb arreeck versogt gen: boodem niet gelieven op te houden, maar ten eersten naar Batavia voort te senden, vertreckende daarmeede ook op ernstig versoek naar Tituccorijn den koopman en secretaris der generale Commissie Hendrick Swaardecroon met de onder hem sijnde Commissariale papieren.

In het voorsz nu vertreckende schip dat godt bewaere gen^t de maas sijn gescheept de volgende goederen voor den Indisen handel &: als

8004 p^s sijne Pattolen tenweeten

100 p^s van 8
400 7
6504 5
1000 4

Gaeta 't samen in 12 Packen

4800 p^s

Van Suratta den 27 April anno 1692

4800	p.s breede Sitsen	40 pack
19200	— Smalle d.o	80 d.o
5000	— groote roode Caritams	20 d.o
3000	— kleene . . d.o	10 d.o
8000	— Swarte breede baftas	100 d.o
9600	— d.o — d.o halve d.o	60 d.o
6480	— d.o — Smalle d.o	54 d.o
4800	— grove niquanias	40 d.o
6000	— Swarte Cangans	50 d.o
47600	— d.o karneskijns	119 d.o
1500	— geschilderde Sprijen off Palmpoesen	5 d.o
600	— witte Smalle baftas met 3 goude stoofsen	3 d.o
800	— Swarte Smalle d.o met als boven	4 d.o
60	— goude allegies van kouleuren root purper en groen	1: kassie
120	— Sijde d.o de kouleuren als boven	
50	latten Tarrijns	875 Sacken
100	kisten Seep Cabbessa	
1000	lb galnooten	5 balen
1000	— gom	5 kisten
1000	— mostaart Saat	5 Sack:

1 kist en
2 bladen } met medicamenten

50 — Korven ajuijn

1600 p.s gecattoeneerde deekens . . . 40 pack:

Sijnde uijt de Fluijt de Helder hier blijven overleggen voor gebrek van Scheeps ruijmte, en gaan nu ongetaxeert over monteerende alle voorenstaande goederen met derselver ongelden volgens de bijgevoegde factuur ƒ 282561 — 15 — 5 —

P.r de gem.te Fluijt de Helder is over Seijlon voor batavia en malacca 't naebest.e dato ult.o Xber anno passado afgesonden te weeten

6 p.s

Van Souratta den 27 April anno 1692
6. p.s goude en silvere taatsen..}
6. — botidaars met goude bloemen} in 1 kassie
600 — enkelde allegias . . . . 1 d.o en sijn den 12 bevorens
20 packen gecattoeneerde deekens p.r 't Jagt de beurs die
vande Helder ook overgebleven waeren afgegaan.
En om dat tegens onse verwagting de scheepen van suijt
off persia agterblijven, soo blijven de naegenoemde waeren &:
overleggen, om bij eerste voorcomende scheeps gelegenth.t
tot Ued: groot a: over te schicken, te weeten:
100 packen swarte breede baftas
30 — d.o talee d.o
6 — d.o smalle d.o
60 — d.o smalle talee d.o
60 — d.o grove niquanias
11 — swarte kanneckijns
123 — gecattoeneerde deekens
20 — groote roode karikams
30 — kleene . . . . . d.o
10 — breede chits
20 — smalle d.o
Hiermeede &: onderstont Ued: groot a: onderdanige en
gehoorsame dienaeren, was geteeckent Adriaan van
Ommen, Pieter van Helsingen, Zwout van die Hoek
Dirck de bidon, H: Hendrick van bergen C: Anlant
en J: ulding ter sijde stont Souratta deeden 27 april
anno 1692

Amsterdam

Van Surratta onder dato 27 April anno 1692

Amsterdam

Aan de Edele Hoog agtbaere Heeren
De bewinthebberen vande nederlantse
g'octroijeerde oostindische Comp: ter ver-
gaderinge van Seventienen

Ed: Hoog A: en gebiedende Heeren

Dubbelt hebben wij den laatsten Xber anno 1690 over Seijlon
en enkelt den 9 April deses Jaars over der Lantweg
van persia aan UEd: Hoog A: gesz gaande bijse andermaal
in Kopia per deese over, waar aan wij ons eerbiedig
gedragen, en volgens onse geloudenisse treede, tot het
voorgevallene en verrigte sedert die tijt, om UE hoog
Ed: volcomen berigt tegeven vanden staat deeser
directie, ende negotie betreffende, sullen UEd: Hoog A:
vervolgens believe te leesen dat de jongste negotie
boecken ten Hooft comptoire Surratta op ultimo maij
godt sij danck sijn geslooten met een overwinst van
. . . . f731016: 18: 9

de generale ongelden vande generale winsten
afgetrocken monteeren 91799: 6: 14

Consteert de gen: Comp: boven de gevallene verliesen
en lasten in 12 maanden off in een ront Jaar
sedert Pmo Junij anno 90 tot ultimo maij 1691
Surrat heeft overgewonnen een aandienelijke
somma van f639211: 11: 11

Hadden

Van Souratta onder dato 27 April 1692

Hadden wij de kaneel, bestaan hebbende met het sluijten der boeken in 39391½ ll en 8[illegible]75000 ll Japans staav koper 191084½ ll Tin 97472½ ll loot 48904½ ll staav ijser 104615 4/5 ll Seijlonse arreeck, en 405 en 25/32 ll schiltpats hoorn, tot aannemelijke prijsen nae tijds gelegentheijt voor het slot der negotie boeken voorm: konne vande hant gezet hebbe, soude wij in staat geweest sijn deselven met een superbe overwinste geslooten te hebben van circa de 1200000 gl:s hier nooijt gesien sijnde maar vermits de gebodene prijsen en condities van 't Japans staavkoper en kanneel mitsg: vande Tin staav ijser, loot, arreeck en schilpatshoorn inde missive van hier den 17 Julij laatsleden aande hooge reg: afgegaan, niet ampleetabel waeren, hebben wij ten diensten vande generale maatschappij, best gedagt daar meede te supersedereeren tot beeter occagie, vermits de kaneel een koopmanschap is, de E Comp: alleen eijgen sijnde, en in deese stadt buijten de E Comp: onder niemants handen te dier tijt kooper van belang was en a present niet met al, verclaeren wij U Ed: Hoog a: soude durven assureeren het kooper en de kaneel niet aande hant sulle houde, maar tot aandienelijke prijsen, en met grooter winsten sulle konnen uijtgevent werden, en a present een opevelt en ruijme weg is gebaant voor den Hoog Ed: Heer Commiss: om in cas van negotie sonder hinder palen

van Souratta onder dato 27 April anno 1692 —
palen do. koopmantz met extraordinarie advancé te
konnen uijtventen, soo bij partijen als het geheel, —
sullende sijn Ed: gestrenge in cas subject, het nutste en
heijlsaamste voor de Comp: seer wel conjectureeren, en door
sijn Ed: vermogender magt, Comp: makelaars, vrij beter
conne happersoneeren als wij sijnde nae het sluijten
der geciteerde afgelegde negotie boecken van de overgeble-
vene koopmantz nog verkogt soodanige quantiteijt
als agterwaarts sal aangewesen werden —.
Om UEd: Hoog a: meede ter kennisse te brengen, waar
uijt het resulteert de generale ongelden over de geheele
directie, bij de aangewesende geslootene negotie boecken
een somma van 6875 gl: 19 stuijvers en 7 penn: —
meerder importeeren als die van pmo 1689 tot ulto
maij 1690 soo betoonen en bewijsen wij deselven te
ontstaan, dat hier uit jongste jaar 7 beloeftige scheepen
sijn gezeeft aan ongelden gemaakt hebbende 26342 gl:
6 stuijvers en 8 penn: ent jaar bevorens, ofte anno 89
en 1690 hier maar twee bodems gezeeft sijnde
die hun ongelden bedraegen 4294 gl: 13 stuijvers en 7
penn: over sulx UEd: Hoog a: heedens daar uijt genoeg-
saam sulle konnen beseffen, dat anders de eijgentl:
lasten deeser directie uijtgesondeert, de meerderht
der scheepen, een minder somma en lasten van
f 15171: 13:10 sonde bij gebragt hebben —

De

van Souratta onder dato 27 april 1692
D'reeq: van Intrest stont anno 1689 en 1690 'twelke
meede een last voor de generale Comp: sij gereest en op't
generaal is afgestn: ten agteren een somma van f 62300: 14: 14:
en nu laast onder ultimo maij .. 1691 ...... 6590: 19: 1–

vanden anderen afgetrocken sijnde voorde E..
Comp: een verschil ten goede comt van ..... f 55709: 15: 13
bij't slot der meergemelte laast afgelegde boecken, wat de
E Comp: met geen gelden op intrest beswaart, maar
nael door de voorsz koopl: en een benjaans negotiant
Witteldas bagwandas ter bewaering (sonder winning)
tot tijt en wijlen datter capitaal op intrest sal
moeten genomen werden, gelaten, mitsg: eenige
consignatie penn: tesamen uijtmakende een somma
van Ro 67210 $\frac{9}{32}$ ofte f 100815: 8: 7. segge seven en
sestig duijsent, tweehondert thien, en negen twee en-
dertigste ropias, ofte hondertduijsent agthondert
vijftien guldens agt stuijvers en seven penningen.
UEd: Hoog a: voorwaarts aangekundigt sijnde hoe veel de
generale ongelden, en winsten met het slot der gere-
peteerde jongste negotie boecken bedragen, is het van
onse pligt en gehoudenisse u Hoog Ed: opentlijke
kennisse in alle opregtigh te geeven, volgens haarl.
gebruijck naet sluijten der handel boecken, op wat
waeren en koopmansz: sulke voordelen en seegen
rijke winsten sijn behaalt, breeder blijckende bij het
verdelde rendement, hier maar sommarischer wijse
vervolgens sullen ter needer stellen

Van Suratta onder dato 27 april 1692

	gewigt	't kostende	't generaal	Pr Cto winst nae indise reductie a 30 stuyv. d' ro	Pr Cto winst nae de patria reductie a 24 stuyv. d' ro	winsten
op garioffel naegelen	℔ 97679 —	f 147435.12.5	f 478343.14.3	908 $\frac{13}{32}$	......	f 430908.1.14 —
Foelij off macis	7635 $\frac{1}{2}$	5103.1.2	34720.6.11	508 $\frac{3}{8}$	......	29617.5.9 —
rompen	63381 —	9342.17.13	21435.15.1	1199 $\frac{25}{32}$	......	112092.17.4 —
Canneel	2277 $\frac{3}{4}$	830.14.9	3796.7.10	357 —	......	2965.13.1
Japans Staafkoper	196099 $\frac{1}{2}$	71760.9.1	114292.14.14	59 $\frac{17}{64}$	......	42532.2.13 —
Spiaulter	241375 —	57531.3.2	74357.13.7	29 $\frac{9}{64}$	......	16844.10.5 —
quiksilver	6847 $\frac{5}{8}$	13471.3.12	32302.2.8	139 $\frac{25}{32}$	119 $\frac{25}{32}$	18830.18.12 —
vermiljoen	5091 $\frac{3}{8}$	10213.18.10	21611.3.2	111 $\frac{37}{64}$	91 $\frac{37}{64}$	11397.4.8
ijser	11468 $\frac{1}{2}$	3838.10.15	5864.15.5	52 $\frac{49}{64}$	32 $\frac{49}{64}$	2026.4.6
loot	332219 $\frac{1}{4}$	36472.8.4	71320.9.1	95 $\frac{17}{32}$	75 $\frac{17}{64}$	43848.—.13 —
arreek	242593 —	8430.14.15	20558.15.2	143 $\frac{27}{32}$	......	12128.—.3 —
Sandelhout	13578 $\frac{3}{4}$	2961.10.9	4833.7.8	63 $\frac{13}{64}$	......	1871.16.15 —
Sattumose Camphur	11611 $\frac{5}{8}$	5380.18.6	11520.18.9	114 $\frac{7}{64}$	......	6140.—.3
Camphur baros	87 $\frac{3}{8}$	1825.—.15	3320.17.3	81 $\frac{61}{64}$	......	1495.16.4
Conchinielje	282 $\frac{7}{16}$	4051.12.15	7095.19.11	75 $\frac{9}{64}$	55 $\frac{9}{64}$	3044.6.12 —
Eliphants tanden	306 $\frac{1}{2}$	168.19.9	188.12.8	189 $\frac{3}{64}$	......	319.12.15
porceleijnen ✗	5796 —	926.4.11	3333.14.1	259 $\frac{29}{32}$	......	2407.9.6
Fijne lakenen daar onder 123 $\frac{1}{4}$ @ aan den gouvern.r in koops	250 —	1233.1.6	1501.1.6	21 $\frac{51}{64}$	1 $\frac{51}{64}$	268.15.7 —
groove lakenen ✗	461 —	1749.19.4	2549.19.6	44 $\frac{13}{64}$	24 $\frac{13}{32}$	777.5.2
Horlogies ✗	1 —	163.10 —	245.5 —	50 —	30 —	81.15 —
Japans lakwerk voor schrijflaaties	1 —	21.[illegible].13	37.10 —	78 $\frac{1}{2}$	......	16.9.3
		f 282912.13 —	f 1013526.19.11	258 $\frac{1}{4}$ door een		f 730614.6.11

Komende hier nog bij 't volgende te weten het opgelt van verstrekte ingelden .... f 1379:10:11
Het provenu van 18 $\frac{1}{2}$ over bevonden Clergie .... 27:15:—
op een Stuk laken in agra overgewonnen .... 323:9:— | 1730.14.11

Comt .... f 732345.1.6.

gaat af 't geene op de reecq: van winst en verlies is afgesz 1334.2.13

Sulx de generale winsten in een ront Jaar off 12 agter een volgende maanden bedragen een somma van .... f 731010.18.9

wat

Van Suratta onder dato 27 april anno 1692

Wat onder en overwigten op voorenstaande Koopmantz: op en afgez: schepen bestelde hier vervolgens kortel: ter neder naementl:

onderwigten

op 7700 lb	Taelij off macis	212 $\frac{1}{4}$ lb off	2 $\frac{3}{4}$ pr. Cto. kuijm
66031	kompen	1528	2 $\frac{5}{16}$ do.
49940	ijser	747	1 $\frac{3}{4}$ Sclaars
27229 $\frac{1}{4}$	Sandelhout	1201	4 $\frac{21}{64}$ kuijm
115088 $\frac{1}{4}$	Sattsmase campher	534 $\frac{3}{4}$	4 $\frac{29}{64}$ do.
291	Conchenilje	10 $\frac{1}{2}$	3 $\frac{19}{32}$ do.
318	Elephantstanden	2 $\frac{3}{4}$	$\frac{7}{8}$ Sclaars
245	Walrusstanden	5 $\frac{1}{8}$	2 $\frac{9}{64}$ kuijm
6060	dieraende porceleijnen	261 ps. gebroken bevonden	
99 $\frac{1}{2}$ ps.	groove lakenen	3 $\frac{5}{8}$ bij meeting op 3 ps. te kort	

overwigten

1490 $\frac{1}{2}$ lb	garioffel naegelen op	100115 lb off	1 $\frac{31}{64}$ pr. Cto. kuijm
925 $\frac{1}{4}$	Kanneel	20494	4 $\frac{33}{64}$ Sclaars
39 $\frac{1}{4}$	Spiauter	250000	$\frac{1}{64}$ kuijm
14 $\frac{3}{16}$	quicksilver	7066	$\frac{3}{16}$ do.
46 $\frac{1}{2}$	vermilioen	5224	$\frac{7}{8}$ do.
366 $\frac{1}{2}$	loot	340646	$\frac{7}{64}$ Sclaars
2343	arreeck	248685 $\frac{1}{2}$	1 $\frac{1}{16}$ kuijm
$\frac{1}{4}$	Campher baros	90 $\frac{1}{2}$	$\frac{17}{64}$ do.

$\frac{1}{4}$ @ Fijn root laken op een Stuk van 57 @ bij meeting over bevonden.

1 ps. off 27 $\frac{1}{2}$ @ Clergien in een kas meeder uijtgecomen

Wij hebben naar gewoonte onse Handel boeken, onder dagteekening ultimo maij deses Jaars gesslooten, en in die Staat bevonden als Ued: groot a: int korte vervolgens believen te sien.

Alle de Koopmantz: Ameenagie goederen, en dieraende andere nootwendigheeden, van Batavia, malacca, Seijlon

en

Van Souratta onder dato 27 april anno 1692 en Persia sedert Pmo Junij 1690 tot ultimo maij 1691 met verscheijde scheepen Stordin en Sijn aangebragt, bedraegen te samen volgens overgecome Facturen f702798:12:15:

waar van afgaat de emport[an]te van eenige geligte waeren en beloeften als

int gouvernement van Seijlon	f 67236: 10:8		
op Coutelin	" 372: 18: 6	67609: 8: 14	
			635189: 4: 1
voege hier bij 't geene bij 't voorige afgelegde negotie boeken overbleev			804853: – 11
D'overwinsten seeden deese op de verkogte koop. mandts: aangetroffen bedraegen	f730614: 6: 11		
't opgelt op verstreckte maantgelden	" 1379: 10: 11		
Tyroveni van 18½ @ Clerelie overbevond:	27: 15		
op een stuk laken in agra over. gewonnen	323: 9		
Komt	f732345: 1: 6		
waarteegens weeder afgaat 't geene op voorsd reeq van winst en verlies is gebragt voor gestorven beestiaal	Ro: 1334: 2: 13:		
soo bedragen d'winsten		f731010: 18: 9:	
gaat af voor de algemeene ongelden in 12 maanden over de geheele directie als aan Kantoor gelden	f 11279: 5		
Huijs ongelden	" 6950: 6: 14:		
extraordinarie ongelden	" 2302: 15: 15		
maantgelden der Inlantse	d: 13335: 1: 1:		
brief Loonen	" 957: 3: 1		
Transporteere	f34824: 11: 15	f731010: 18: 9	f1440047: 4: 12

Van Souratta onder dato 27 April anno 1692

Pr: Transport	f34824. 11.15	f731010. 10. 9	f1440047: 4. 12
ossen en paarde voeder	3452. 5: 11½		
Huijshuur en reparatien	2930. 3. ½		
tuijnsongelden	134. 9. 11		
Sleneckagie	11195. 13. 4		
verstrekte maantgelden	12099. 3. —		
reeq: van op en afreijsen	820. 13. 12.		
7. Compe! Scheepen nodig verstrekt	26342. 6. 8.	91799. 6. 14.	
Sulxboven alle ongelden Suijeer is overgewonnen			639211. 11. 11
van weegen den overleeden Kranckebesoeker Jan Jantz			1467 15. 15
provenu vande nalatentz vanden opperchirurgijn Jacob Smit			877. 9. 1.
D'te voorenstaande reetq van Tol		349049. 17. 11½	
Wissel		2717. 8. —	
Confiskatie		950. 11. 14.	
ongelden ten lasten der Factuuren		16025. 7. 6.	368751. 4. 15½
Te samen			f2450355. 6. 6½

Waar tegens in uijtgift moet gereekent werden het volgende namentl: 't geen in 6 Scheepen uijt een getal van 7 do is afgeladen, hoewel het leedig Schip de buurs met twee geladene hier hebben moeten verblijven te weeten

voor't Vaederlant		
in't Schip de maerenappel	f274813. 8. 13.	
'T Jagt Sillida	96151. 7. 2	370964. 15. 15.
voor Batavia &:		
Pr de Scheepen 't Casteel Batavia, Hobree d' Helder en Tambij		369185. 7. 10.
voor Seijlon		
inde maerenappel	12651. 8. 9.	
Sillida	7613. 15. 7.	20265. 4. —
Transporteere		f760415. 7. 9–

Van Souratta onder dato 27 april 1692

P. Transport	f760415. 7. 9.	
voor Cormandel		
inde Helder in Contant	45023. 9. 11	
voor bengale		
in opgem bodem en Sillida adjem	120059. 1. 4.	
voor mallabaar		
per de maereappel f14902:12		
de Helder 202:12:4	15105. 4. 4.	
naer persia		
met het Engels schip de rebecca	246. 9. 6.	940849. 12. 2.
aanden Habadijnden gesant, en eenige Kammers met de maereappel over Ceijlon nae batavia ventrra. Ken verstrekt		4331. 19. 1.
voor een verbeterde factuur van arreeck		96. 12. —
voor een Couchinse wissel		1800. — —
voor een bengaalse wissel		7500. — —
voor betaalde intrest deeser jaere		6590. 19. 1
voor opgenomen penn: en Credit posten die uijt de voorige boeken sijn overgebragt		483133. 17. 11.
de koopmansz: en middelen, die hier overblijven en voor restanten inde nieuwe boeken staan overgebragt te werden	f1107610. 8. 10½	
waar van afgaat, 't geunt den agraden maekelaar bindraas is schuldig gebleven en tegens sijn tijt reeq: doot loopt	733. 13. 12.	1106867. 14. 14½
Comt		f2551170. 14. 13½
Hier van afgetrocken de voorenstaande Somma van		2450355. 6. 6½
soo blijft dit Comptoor Souratta uijt oorsake vande penn: deselke sonder intrest, onder de E Comp: sijn berustende, ten agteren een somma van		100815. 8. 7.

en bestaan inde volgende als —

vande voorsz koopl: antonio de porto pedro pereijra, en fernando mendes Henriques 66000 —

Die Transporteere

Van Souratta onder dato 27 april 1692

Pr transport .... f 66000.–.–
Van Witteldas Bagwaandas 22500.–.–
vanden baedel van Louwisa gat met verlopen intrest 2652.4.11.
Consignatie penn: van dierzerde .... 9663.3.12.
Comt als vooren .... f 100815.8.7.

Sedert het sluyten der ditgem: negotie boeken
hebben wij nog omgeset en ten gelde gemaakt
de volgende koopmantz te weeten

	kost de man a Ra	't kostende	't gemaakte	Pr Cto in dito reductie	Pr Cto patria reductie	Suyvere wint
lb 110400 Japans Cooper ...	16 1/4 Rs 1/2	f 39750.15.–	f 77248.10.–	94 3/8	....	f 37497.15.–
2599. Canneel	664. 1/4	836.1.8.	6967.8.2.	733 3/8	....	6131.6.10
191084 1/2 tin ongelevert ...	11 3/8	57272.15.15.	91668.15.–	60 1/16	....	34395.19.1.
104615. arreek idem	1 27/32	3029.17.14.	8134.11.14.	168 7/16	....	5104.14.–
393 3/4 Schiltpat hoorn ..	80–	377.13.4.	1328.9.11.	251 3/4	....	950.16.7.
20710 yser	3 1/2	1889.6.–	3088.10.–	63 15/32	38 15/32	1199.4.–
Te samen		f 103156.9.9	f 188436.4.11.	82 43/64 doorcms		85279.15.2.

D' suyvere winsten op de voorntz: 6 soorten koopmantz: gevallen
bedragen f 85279:15:2: 't welk niet veel konde helpe om
het gebrek der onderhorige buyten comptooren te vervullen
tot voldoening der importante petitien, soo voor't patria
als de Indische gewesten, de welke op de vaste bepaalde
tijden in gereetheijt moste gebragt werden, om Ued: Ho:
a: en indien in geen verlegentheijt helaten, derhalven
door dringende noodsakelijkheijt, voor de tijt van twee
maanden op intrest hebbe geligt, a 3/8 pr Cto 's maants
200268 Ra vande volgende persoonen

anno 1691 den 13 9ber van goverdas Tricomdas .... Ra 7000–
den baedel van wijle Louise gat 1768–
Transporteere ...... Ra 8768.–.–

Van Souratta onder dato 27 april anno 1692

	Per transport	Ro 8768
1691 den 16 ykter	Kika Sixam	30000
	Sammendas Kommikas	18000
17 do	ada likmidas	9000
	likmisjent deensjent	3000
20 do	moekendas dexmdas	10000
	manoordas gopaaldas	20000
	girderdas perlotemdas	10000
25 do	manitesjent wiersjent	13500
28 do	antoni de Porto pedro perijra en Fernando mendes Henriques	44000
Primo ybr	moondas Reija	20000
14 do	manoordas Samdas	14000
	Somma	Ro 200268

Tot voldoening der voorsz: lasten hebben wij een fonds inde Pakhuijsen daar onder begreepe, de aangebragte Carga met het Jagt de maas van batavia den 15 deses hier ter reede gecomen bestaande in

1015971 ℔	Japans Staav Koper
100035 —	garioffel naegelen
60029 —	ronpen
6160 —	foelij off macis
175059 —	swarte peper
150000 —	Spiaulter
10000 —	Sandelhout
10241 —	benjuin
2088 1/8 —	Japanse Camphur
70 —	Camphur baros
36792 1/2 —	Kaneel

28194 1/2 ℔

Van Souratta onder dato 27 april anno 1692

28194½ IJser
97472½ — loot
231. — walrus Tanden
8129. p:s Taarsgroot laekenen
84 25/32 — Sergies

Van welke Koopmantz: bij verkoop staat geprocedeert te werde, naar ruijge calculatie 1600000 gl: soo dat wij niet alleen in korte in staat soude konnen weesen alle de geligte intrest gelden afteleggen, maar naede voldoening der gedane eijsten voor't vaederlant en India Seijlon. de kust kormandel, bengale en het commandement van mallabaar, uijt onse overvloet. te Secondeeren, met aansienlijke gelt somma, waar in wij niet sullen manequeeren volgens pligt en ordre.

Den eijs van Koopmantz voor UEd: Hoog a: geoordert tot den vaederlantsen Handel voor den Jaere 1693 in deese directie inden Jaere 1692 moetende besorgt werden, hebben wij eerst in Kopia becomen, vanden Hoog Ed:e Heer Commissaris van Rheede van Coutelin, over den lantweg per missive gedateert 29 aug:o den 3 deser maant hier ontfangen en van batavia met het geciteerde schip de maas door haar Ed:s de hoge reg: van India den 17 d:o ingevolge de ordres door gedagte haar Ed:s sullen wij geensints in gebreeke blijven, deselve per eerste occagie tebesorge en late besorgen, en in't werck stellen, volgens de remarque als

Van Souratta onder dato 27 April 1692 —

als bij ijder soort genoteert. staat, in kas de Heere van
meijdregt, bij onverwagte inconvenientie op Coutelin, soude
moeten tarderen, wij hebben reets de residenten ten
Comptoore agra, als het verste en afgelegenste comptoor
aanbevolen, 't geene aldaar, de omleggende dorpen en
gehugten moet aanbesteet en ingekogt werden, 't welk
wel ten principaalsten, ten opsigte der Indigo door den
ontroerden staat der bove landen, niet buijten prijkels
geschiet is: derhalven Simon groesius Hooft ten voorsz:
Comptoore is: daarnevens meede gequalificeert om den
inkoop der Indigo des te spoediger konne absolveeren bij
voorvallende ocasie, binnen de stat agra, dat blauw bij
partijtjes te moge negotieeren en inkopen tot de
swaarte van 5 a 6 hondert mannen aghbarij in deugtsame
stoffe, soo de niet te hoog opgeht werd gehouden, dat wij
den voorsz: groesius gerustel: sonder de minste scrupule
seer wel mooge toebetrouwen, als sijnde niet alleen
een geexperteert man, in den dienst der E Comp:, maar daar
nevens vroom en eerl: immers konne wij, als nog 't contrarij
niet getuijgen —.

In voldoeninge van UEd: Hoog a: ordre, hebben wij deeser
daeren, bij overige scheepsruijmte, op dieverse datums, nae
Ceijlon gesonden, met de scheepen Sillida, de Beurs, ende
Helder de volgende koopmansz: om van daar nae 't
vaderlant voort geschickt te werden te weeten

Voor 't Patria —

op den

Van Souratta onder dato 27 April 1692
op den 20 maij jongstleden P:r 't schip Sillida

197 - balen Indigo
152 - packen Chiautlaatt derrialbadijs
5 - Ronde clitsen
op den 12 ditto P:r 't Jagt de beurs
37. packen Carroots
10. - witte breede baftas
25 - witte smalle d:o
25. - braules off shaderboraal
69 - balen Indigo Jamboeser
15. kisten aloe succaterra
en Kans per de Helder
592 packen Indigo de agra
63 - Corroots
11 - groote Tapitcanckenias
3 - kleene d:o
30 - breede fijne sits genaamt Chaboutrias
1. kassie breede armosijne golgas
2 d:o - smalle d:o d:o
1 - breede satijne d:o
2 - smalle d:o - d:o
87 packen Cattoene garen
2 - swarte kanneckijns
6 - witte d:o
1 - Cattoen } tot monsters
1 - kist zeep }
bedragende 't samen een kapitale somma van f 411487: 18: 6
soo dat wij de gedane eijs van koopmanschappen ons anno pass:
door UEd: Hoog a:, Souratta aangaande, gerecommandeert
sijnde, soo verre in gereetheijt gebragt werdende als bij
ons

Van Suratta onder dato 27 april 1692
ons vaenlijk is geweest, manequeerende daar aan eenl:e
4000 tt Schel lack, off ongemaakt 800 a 1000 tt mirre
en 500 Stucken Seronse Sitsen, de welke wij niet ver-
mogend sijn geweest te becomen, om soodanige redenen
als wij vervolgens sullen ter needer stellen, om g'expuist
te weede, vande oversvaare en lange reijse, om aan UEd:
Hoog a: mondelijk berigt te moeten geven, vande
onvoldoening derselven, derhalven pligt halven en
met schuldige eerbiedigheijt segge.
belangende de 1000 ponden Schel off ongemaakt lack, waar
bij UEd: Hoog agtb: hebbe believen aantehalen de volgende
remarques
soo de voorigen twee iaerige eijs voldaan sij, dog niet
voldaan sijnde, mag de quantiteijt wel verdubbelt werden
daar wij met alle onderdanighe op segge, om dat wij bij
de remarques quame te ervaeren, dat diergelijke soort
van lack anno 1689 ook waere gevordert, en accorderen
most, met de overgesondene monsters, daar nogtans
voormaals, noijt bevoorens het een off ander van ons is
gevordert, off door ons nae't vaederlant gesonde
derhalven bij ons geauresteert, de voldoening daar
van te excuseeren tot naeder ordre.
aangaande de 800 a 1000 pont mirre klaare soort in losse
graenen — dewijle deselve volgens de remarques
te weeten in losse graenen, hier niet tebecomen is
soo blijft de besorging tot naeder ordre gerederveert
om niet te precederen.

concernerende

Van Souratta onder dato 27 April 1692

concerneerende de twee duijsent p:s Seronde Sitden waar wij 1500 p:s hier hebben ingekogt, vermits de kleene quantiteijt de ongelden niet soude konnen draegen, imant expres naar Seron tesenden, om den inkoop te doen, en van die Sortering niet meer waere te becomen derhalven de manqueerende 1500 p:s sijn onvoldaan gebleven.

Op hoope van een goede vertier, versoecke wij gants gedienstig aan UEd: Hoog A: ons believe telate toecomen de volgende koopmansz:

5 a 6000 tt quicksilver, hebbende wij de Jongst aangebragte 7080 tt meede verkogt als 't jaar bevorens a 112 r:s de man, met een winst van 119 25/32 p:r Cento blijvende thans als nog bij soo spaarsamen petitie, om de oude redenen dat de Engelse buijten twijffel goede partijen hier sullen aande markt brengen, gel: de Portugeesen, almeede daarl: uijt China goede quantiteijt verwaantes sende en met haar nieuwe gestabileerde Compagnie met de Florentijnen, soo hier gerugt vaert ook daar omtrent haar voordeel sullen soecken

4 a 5000 tt vermilioen waar vande Jongste aangebragte 5270 tt een advance heeft gegeven van 91 37/64 p:r Cento swaar gelt, en vermits deese koopmansz: de voorenstaande in prijs meest komt tevolgen, soo is deselve reeden tot deesen applicabel

7 a 8000 tt menij met de remarcques van onse voorleden jaarse petitie van 12 a 15000 tt de welcke wij nu soodanig verminderst hebben, om dat wij geensints

Come

Van Souratta onder dato 27 April 1692
Kond vernemen, wat prijs daar voor present soude te
bedingen sijn, vermits daar van inlange niets is aangebragt
ende verkopingen voor deese gedaan, seer in prijs
verschelende sijn, sulks nu maar kleene quantiteijt
vordere, om deeden handel niet geheel aan anderen
overtelaten, en met andere aanbrengers te Kome
marckten, afwagtende, off wij met merckel: voordeel
ten naasten meerder sullen konnen vertieren en
ontbieden.

100000 lb loot sijnde de laaste 33229 lb in 2 partijen verkogt
met advance van $75\frac{17}{32}$ p:r C:to swaargelt vaderlantse
reductie behalven 97472 lb die ons nog aande hant blijft
ter oorsake dat de koopl: dat mineraal, niet durven
aanslaan, als met permissie vanden Stads gouvern:r
om dat van weege den Co: prijskel soude loopen, daar
van sonder windt, jae tot merckelijcke schaeden te
moeten afstaan, anders twijffelen wij niet, als
wanneer 't Coninckx leeger van elders geprovideert
sal sijn, dat wij wel haast koopl: sullen vinden, die
ons restant, met goet voordeel sullen comen aflaten.

40a 50000 lb ijser sijnde voorleeden Jaar daar op geadvanceert
$32\frac{49}{64}$ per C:to en nu sedert meij verleden nog p:r resto
verkogt 48904 lb in twee partijen tot circa $38\frac{1}{2}$
per C:to vaderlants gelt advance, sonder dat wij
UEd: Hoog a: konne verseeckeren van het beste succes
om dat wij onkundig sijn, met wat quantiteijt onse
Competiteuren meede sullen ter marckt komen, gel:

ook

Van Souratta onder dato 27 April 1692
ook bij continuatie vanden jaarlijksen graderende pestelen-
tiale siekten, den Handel nog meer en meer kan
defloreren, 't welk godt door sijn genaeden verhoeden

Tot Schenckagie

12 p:s van het fijnste scharlaken
2 paar goutleere sleutels
232 p:s cristalijne glaesen in soorten, alle van het fijnste
dat tebecomen is, gelijk voorlede jaar gepitioneert
6 p:s philagrijne instrument koockerties
12 d:o schilpatse d:o
14 d:o curieuse verrekijkers als
10 p:s groot ordinarie verre kijkers en
4 d:o maan kijkers
8 p:s kijckerties van dieverse gesigten
30 a 40 d:o curieuse heel fijne pennemessen, met scheeden
om inde sak te draegen
80 d:o gesorteerde schaaren als
70 p:s met scharpe punten van dieverse grooten
10 d:o groote papier, off comptoor schairen
12 d:o goede brantglaesen in koopere randen en met kopere
steelen
50 d:o vande fijnste brillen voor dieverse ouderdommen
de glaasen in silver geset, en
30 d:o vande uijtsteekenste alle krommé houwer klingen
om korter te weesen hebben wij in deese de remarcques
der schenckagie goederen niet aangehaalt, vermits s'Z
selve ampel inde overcomende schriftelijken eijs
staat te gelieven

wij

Van Souratta onder dato 27 April 1692

Wij hebben een gants fataal jaar gehadt, door de groote sterften, aande contagieuse pestilentiale siekten, en heete koortsen ontrent de 50000 menschen, soo ter aarde gebragt, als verbrant sijnde, daar amed-abath en brootchia meede deel genoten van sijn geweest, derhalven d'Comp:s residenten, daar door als meede door de compe-titeuren over groote moeijten, hebben gehadt, om de aanbevolene eijsschen in gereetheijt te krijgen, dog egter de petitie voor't nederlant geabsolveert sijnde, en die voor batavia ende Indise gewesten, meede ter behoorlijcker tijt, sullen gereet sijn, soo der geen andere obstaculen comen

In wat perijkelen de tegenswoordige leggende scheepen 't casteel batavia, de beurs, en Helder in maij laatstleeden sijn geweest, believe UEd: Hoog a: te leesen, bij de extract missive den 17 Julij pass:o voor ons geschr: aande hooge reg: van India, in deesen gehaalt.

Nae dat voor den meede gedagtehebber Pieter van Helsdingen in qualiteijt als independent fiscaal en gedagte twee gecommitteerdens de monstering aande scheepen 't kasteel batavia, Hobree, Jambij de beurs van amsterdam, sillida, ende Helder de 3 eerste nae batavia, ende 3 andere nae Tutucorijn gedestineert, gedaan was, en onse bestellingen aande overleeden dier bodems mitsg: 110 @ overgescheepte silvere R:a geproject:e voor naegapatnam, en bengala den 24 van voorn maant, nevens onse depesches, overgegeeven hadden

vereerteerde

van Souratta onder dato 27 April 1692
verarteerde gem. sijn E ende mess.rs gecommitteerdens
dien eijgenste dag binnen 's Comp.s logie kregen wij eerwolgens
de naebest.e swaere en niet min smertelijke tijding van 's
Konings kleede, in eerstel: uijt de bruns van Amsterdam
die door 't harde en onstuijmig contrarie weer, in deselve
lecken verergerde, en 't volk daar op beklijven, dagel:
door 't continueel pompen, meer en meer invielen
wiert vande opperhoofden aan ons spoedige hulp middelen
versogt, off dat anders genootdrukt souden werden dat
gebouw te verlaten.
Ten tweeden 't Casteel batavia, wien sijn groote en besaens
mast, mitsg: eenige ankers kruijt waeren geraeckt,
als bevoorens ter neder hebben gestelt.
En ten derden de Helder meede 't verliesen van sijn
ankers en touwen onderlavig geweest hebbende,
versogten de gebieders van dien bodem, andere in
plaats off bij gebrek derselver, een loots, die hun
binnen deese revier konde brengen, sullende UE: ho:
Ed.e des believende omstandig uijt de brieven der
opperhoofden van gem. 3 daen in noot sijnde scheepen
aan ons datos, 27. 28. 29 en 30 maij laetstel: gecant.t:
welkers copien deesen versellt, bespeuren hoe
nesessair het voor ons was volgens gehoudenisse sorge
voor even gedagte kielen te draegen, "posmo" ten eersten de
middelen die godt ende natuur ons gegeven heeft, werk-
agtig hebbe gemaakt, en voornoemde 3 scheepen,
dewijle wij 't laetste door gebreck van bequame ankers

en

Van Souratta onder dato 27 April 1692

en toúwe niet magtig waeren te voorsien, door Loodsen hún des verstaande, den 29 en último der meer gem:
maant maij binnen deese revier gebragt, en aande wal op't droog een groote gotelings sloot, búijten de stadt gehaalt, om tegens het úijteijnde van october toecomende in een navigabele stant ter versending te brengen sijnde nog een goede saeke, dat de groote mast van't Jagt 't Casteel Batavia te deeser reede door verganing gebrooken is, want anders 't selve in't afhaelen vande stúck boven de hoeck van St. Jan bijde baeling in dit Z: W: felle saijsoen over, gebeúrt weesende soude het schip gaet en menschen in hasart van verlooren te raecken, gestelt hebben, gaande een Copia belegde verklaring door 3 Zee verstanden, expres tot de bevinding van't overgebleven stúck der groote mast des geciteerde bodems gecommitteert, onder dato 12 deeser hier bij tot UEd: groot a: — over hebbende de sleepelingen om d° groot gevaar, binnen de revier over de see bancken tebrengen túsken de 80 en 90 saecken met tarrúw búijten boort moeten werpen dat nog in gedagte extreme toedrigt der tijt voor de generale Comp: lijdelijk is tedraegen, godt den Heer werd gebeeden haar Ed: a: staat, hier en alomme voor verdere schaeden, en onheijlen tebewaeren ende selve met een progresseerende overwinsten in't vervolg tot soulaas vande drúckende swaere lasten tebegenadigen.

De

Van Suratta onder dato 27 April 1692 —

De generale Komp: en is het niet alleen die de schaedel: mishallen van het ongestadig element de zee, te deeser oort in dit musson gesmaakt, maar Ingelse mooren &: sijn daar van niet misgedeelt, en hebben meede 12 hunner bodems, eenige mast, raer en ankerloos maeten in deese reviere op de dubbelde hals, gel: het spreeck woort sijt, binnen brengen, 14 dieverse Inlantse kielen sijn door het harde weeder genootsaakt hunnen winter laag inde Havenen van goga, bombaij en goa te neemen, daar onder een weesende toebehorig- den moors habitant Seeg amet diens lading en geschut ter waarde van 250 ƒ r a den oceaan ten offer is gegeven, nog daar en boven sijn, door ingekreege berigten, op de arabise kust door het selfde weete en vroeg begonne buiderende saijsoen 10 scheepen gesonken, gestrant en aanstucken geslagen, sulcks een algemeene fataliteijt, in dat geval, in deese gewesten, ende nu weeder sterck verheffende contagieuse siekte gods betert, onder de inlanders sig uijtgestreckt heeft —.

nae dat aande voorsz 3 scheepen, de soo hoog noodige timme- ragie &: gedaan sijnde, alle deese maant navigabel sijn geworden, mitsg 't Kasteel batavia ende beurs van amsterdam met hun volle lading na gedane monstering den 14 deses snagts tussen een en twee uuren van deese reede, onder seijl geraeckt, en vertrocke langs

de

Van Souratta onder dato 27 april 1692 —
de Kuste van mallabaar, met ordre gecombineert te seijlen
tot ontrent de hoogte van Coutchin gecome wesende. het
Kasteel batavia Cours te veranderen, ende reijse nae
batavia voort te setten, met welke bodem den Heer
gewesene Souratse directeur Gelmer vosburg ter
ordre van sijn Hoog Edt. den Heer Committ: van Rheede
meede overvaart ende heen[s] van amsterdam, de benodigt-
heeden voor't mallebaarse Commandement op Coutchin
overgegeven hebbende, de reijse nae gaele te voltrecke, soo
meede nae de geciteerde have a dato de Fluijt de Helder
van deese rheede seijlt, met het grootste gedeelte
Koopmansz: voor den Patriasen Handel, nae dat de
benoodigtheeden voor Coutchin aldaar, heeft overgegeven
godt almagtig wil alle de 3 voorsz: scheepen behoude
gelijden, tot binnen de gedestineerde haven.
uijt het scheepie sattij toebehoorende den Moors Koopman
en inwoonder binnen deeser steede molla abdul gaffoer
van Jedda, meest met vragt goederen en contanten
belaede gewesst den 6 Deser verlede hier ter Coning-
reede verscheene, waar uijt door seeker Europeaanse
roover int nauw vant roode meer vijandelijk is
gelicht, 10 Canasters daar in tienhondert duijsent Ropias
off de waarde vandien, nae gedane manhafte resistentie
voor de Turkse en arabise Koopl: van deselve een
getal van ontrent 20 Persoonen, soo gequest als doot
gebleeven, daar onder een Turkse gesant, aanden
Keijser orang seep afgesonde, in die bataille, meede 't leve
verloren

Van Souratta onder dato 27 april 1692
verloren heeft op welke tijding en door't divulgeeren der
overgekome passagiers, en about gaffaer, vermits den
Pieraat, hadt vertoont een Engelse vlagge, derhalven bij
hun vierk vastgestelt, 't waarsl: een Engelsman was
'tWelck sijnen Souratsen moorsen gouverneur meede hebben
doen geloven, aanstonts ordre gaff, de Engelse logie, door
Soldaten te besetten en tebewaken, met ordre het Hooft
der militaire off oorlogs volck nevens een adjunct
driemaal daags binnen tegaan om Mr Harrijs wacks-
en andlij de 3 aansienelijkste ministers, der Engelse
Comp: in Souratta tegroeten, om hun Tuge tebeletten
en voor te komen, mitsg boven dien geïnterdiceert
niemant der mindere bedienders buijten de logie
en Stadts poorten soude gaan, op de naedere gerugten
geciteerde roover en See Schuijmer, meede een Franse
en Prinse vlagge hadt laeten waijen, wierden de neder=
landers en Franse meede verboden de Stadts
poorten te passeeren, dog onder gedane mondelijke
versekering aanden gouverneur deser Stadt, de
geciteerde roover geen neederlander was, als strijdende
met onse wetten, mitsg: gedurende onse residentie
hier ter Steede, contrarie preuven hadde gegeven
en nooijt met piraterijen omgegaan, als de Engelse
maar integendeel in goede harmonie met de
regenten &: geleeft, en nog waeren &: waar op de
ontslaging en vrij geleij van onse Comp: bedienders

door

Dan Souratta onder dato 27 april 1692
door sijn Excelentie wiert geaccordeert, dog onder precautie
geen andere als de Rijns poorte te moge in off uijt gaan
wat in dat Subject verder is voorgevallen, staat omstan-
dig vervat bij't dagregister onder de datos 7. 9. 10. 12. 13.
14. 16. 17. en 19 Ster mitsgaders 14 Ster, soo meede het
gebesoigneerde, door den raat, op de propositie deeser
Steede voogt, door de maeckelaars rikkidas, bij monde in
raede den 10 Ster daaraanvolgende gedaan, over't Subject
om gem. Seerovers op tetaeken ende moorde koopvaardij
Scheepen verseeckert soude konne vaeren &: Salde
resolutie daar van gemaakt ampel aanwijsen, om
geen herhaling te doen, sullen wij ons daar aan
eerbiedig gedraegen, soo dat die duijstere wolck, ons te
dier tijt boedeleen, over de neederlantse Comp: meede
soude gecomen hebben, te meer wij, in een lant van
geweelt sijn en leven, daar't de regenten, maar om
den gecruijsten penning te doen is, derhalven sonder
gelt schieting off lant smeeringe, wij uijt dat labirint
niet soude geraakt hebben, soo hier een quattig
gouverneur geweest was; maar die dickke duijster-
nisse is over het hooft der britten blijven hangen
tot den 20 deeser maant, als wanneer die natie
ontslaging hebbe becomen nevens 6 hunner
geretourneerde scheepen in maij laatstleden, nevens
Comp: en andere bodems genootdrukt waeren, binnen
de revier tekomen, om winterlaag teleggen, sijnde de
Engelse en Franse Comp: in een desolaten staat
buijten Credit

Vermits

Van Souratta onder dato 27 April 1692

Vermits den Heer muijkens, directeur der bengaalse directie nevens de residenten tot Pattena per dieverse brieven ons hebbe gecommuniceert, hoe de selve door den regerende vorst broeder Cometchan en desselfs adherenten inden Handel werden geturbeert, en alle beletselen toegeb.^t mitsg: verhinderen der vaart: met koopmantsz nae Houglij &: onder pretext van 's Conings Intrest te behartigen, begeerende alvorens den Tol daar ter plaatsen voldaan wert, strijdende met de aloude Firmans van twee koningen, wat wij op sijn Ed:^s versoek ten diensten der E Comp: en tot weeder krijging der voorige Prerogativen, voor den pattenasen handel ten Hove hebbe werkagtig gemaakt believen UEd: Hoog a: te beoogen, bijde resolutie vanden 24 9ber passado

aangesien bij de brieven en geschriften, ons door't schip de maas van batavia den 15 deser maant hier ter rheede gearriveert, mitsg den 17 d.^o de missives aan lant quamen, onder anderen, bij die van 26 9ber door haar Hoog Ed:^s aan ons gesz en gerecommandeert alle Comp:^s bediendens in deese directie, en op de hier sijnde scheepen bescheijden, mitsg de subjecten vanden nederlantsen staat, protectie hebbende, onder de E Comp: vanden eet van getrouwigh.^t voor dato aanden Edelen Heer oud gouverneur generaal Camphuijs verbonde geweest, te ontslaan, enden gewoone eet van trouwe aan sijn Ed:^t de Heer

en

Dan Souratta onder dato 27 april 1692
en mr. Willem van Outhoorn, den presidenten gouverneur
generaal van India aftreeme als op den 19 do. nae
voorgaande adverteentie en 't luijden der kloecken in
dier vaegen op een ordentelijke wijse effect heeft gehout =
als de overkomende resolutie in 't breede sal aanwijsen
met toewenschinge de Heere godt, sijn Edts. reg: te
wille kroone en agtervolgen met sijn seegen en
voorspoedig maeken ten diensten der generale maatschappij
Godia morat armeender gesant vanden Etiopisen koning
den sultan adjam seggied aanden Ed: Heer gouverneur
generaal ende Edele Heeren raeden van India met
geschencken uijt abissina aan gedagte haar Ed. met 't
Jagt de meerkappel op ultimo xber anno passado
van hier nae Ceijlon, en van daar nae Batavia sijnde
deselve nae 't overleveren vande selven nevens de
credentsbrief van sijn Ho: is hier, met 't Jagt de
maas gants vergenoegt gereverteert, met de weeder
geschencken aan sijn meester, om per eerste
occagie weederom van hier, nae moka te vertrecken
en vervolgens van daar nae abissina, de Heere godt
wil die oude Patroon met gesontheijt en buijte rampen
weederom laete kome ter plaatse sijner begeerte.
Met het Jagt Dregterlant den 24 deeser maant, soo
als deese ons verre gereet lag bequame wij een
gants droevige en smertelijke tijdinge voor de E
Comp: dat het den Heere godt belieft heeft den
Hoog Ed: Heer Hendrik adriaan van Rheede tot

Drakenstijn

van Souratta onder dato 27 April 1692
Drakensteijn Heere van meijdregt &: committ: generaal
van India L: M: op den 15 do: off en aan bombaij tot hem
teneemen in sijn eeuwige heerlijkheijt, het wasste
wenschen dien loffelijken Heer, nae verrigting van
saeken, tot UEd: Hoog a: met gesontheijt hadt mooge
overkome, en een reex van saeken heeren, ten diensten
der generale maatschappij dog naedien het godt de
Heere niet believt heeft, moeten wij gedultel: ons sijne
vaderlijke predestinatie onderwerpen, wij sullen
hoog gedagte sijn Ed: sal: laete ter aarde brengen
met convenientie van het hoog wigtig ampt in
India bedient hebbende onvermijdel: bij deese glorieuse
hant aart ten respecte der E Comp: onder soodanige
precautie als de resolutie vanden 26 deeser
maant dicteert.
wat goederen UEd: Hoog a: tot voldoeninge der petitie
uijt deese directie nae volgens de oude wijse over 't
distrikt van Seijlon, hiernevens onder godes Zeegen
hebben te verwagten is voorwaarts met aanwijsing
hoedanig de versending is geeffectueert aangetogen
sullende UEd: Hoog a: bij de nu overcomende factura
in ampelder forma des gelievende het montant
quantiteijt en qualiteijt, ook insonderheijt bij de
memorie ofte onkost reeq: der gevallene ongelden
van agraden aniif alsoo wij deselve ter UEd: Hoog
a: speculatie hier bij hebben gevoegt, konnen nae
oogen, en daar benevens uijt de verdere bijlaegen
wat sig soo wel in negotie als andere saeken in

dit

Q

van Souratta onder dato 27 april 1692
dit bestier wijder heeft toegedragen, gelijk wij omme alle
prolixiteijt te mijden, onder UEd: Hoog A: gunstig wel-
neemen, ons daar aan met behoorl. respect gedragen
wenschende en biddende gants vierigl. vanden goeder-
tierne godt het deselvs wel behaegen sijn mag UEd:
Hoog A: Staat met sijne goddelijcken seegen te over-
straelen, de negotie meer en meer telaten floreeren
ende retour vloot voorspoedig bij deese wanckel
vallige oorlogs tijden inde havenen onses lieven
vaederlants te willen brengen, op dat de winsten dier
Cargasoenen, mogen verligten, het swaar support
der algemeene ongelden, waarmeede &: (onderstont)
UEd: Hoog A: en gebiedende Heeren, UEd: Hoog A:
onderdanige gehoorsame dienaeren, was geteeckent
Adriaan van Ommen, Pieter van Helsdingen
Lucas Schorer, Zwout van diechoek, J: Coops
Hendrick Hugo van bergen Pl. Secretaris
Anthonij Zwart en Jan Ulderiks (in margine)
Souratta den 31 xber anno 1691

Batavia
Aanden doorlugtigen Heer
Willem van Outhoorn generaal
van India voorde doorlugtige
neederlantsche Comp: en aande
Heeren raeden vanden Hoogen
raat vande selve

ontfangen met de maas
den 10 Julij 1692

Doorlugtige Heer en Heeren

Twas

Van Souratta onder dato 27 April 1692

't was op den 16 vande maant 8ber des verleden jaars, dat 't
Schip de maas sijn anker hier ter reede liet vallen, 't welk
aande Heeren administrateurs enden raat van deese
directie de kopia vandie brief die wij aan UE doorlugtigh.t
't verleden jaar onderdanigst gesz. hebben meede bragt
die soodanigen geweldig en kragtig alarm inde genoemde
administrateurs veroorsaakt heeft, datse ons onmiddel:
daar op een bloedige batalie van affronteuse woorden
vergeselschapt met ruïneuse dreijgementen toegevoegt
hebben, teegens de quellagie, hebben wij ons verdedigt
latende de saak ende decisie vandeselve aande
regtmatigh.t en magt vanden doorlugt: Heer
Commissaris generaal Hendrik adriaan van Rheede &c:
maar na dat weijnige daegen daar nae ingevolge vande
regtveerdige en onvermijdelijke oordeelen des allerhoogsten
sijn dootlighaam alhier ontfingen, hebben wij gedurig 't jok
vandeselve onthalinge moeten draegen, seggende de
Heeren administrateurs, een en andermaal tot ons
dat wij seheen ons eijgen swaart waren geweest
aangesien wij onse toevlugt niet hadden moeten
neemen, tot UE doorlugtigh.t terwijl sij hier hadden
de administratie vande saken der E Comp: en quam
den Heer Fiskaal soo verre dat hij ons seijde, dat hij
sijnde independent absoluijt, niet en begeerde, dat
wij UE: doorlugt: berigten souden vant geen hier
passeerde, aangesien hem alleen die naarstigheijt

Van Suratta onder dato 27 April anno 1692 ——
uijt kragt van sijn officie toequam, waar op wij hem g'antwo^t.
hebben, dat 't ons noijt met reeden kuall. kon afgenomen
werden, dat wij de waarheijt der saken aan onse vaeders
en meesters bekent maakten, versoeckende van haar
middel tegens de ongelijcken die wij onregtvaardig quamen
te lijden, en in dit vertrouwen, versterckt in ons door
die heijlige bedieningen die VE: doorlugtigh^t. becleeden
als hoogste regters, voor en van welcke wij regt mogen
versoecken. Smeeken wij seer onderdanigl. datse ons
ontlasten van 't geweldt dat wij sonder reeden lijden
aangesien de alleroppersten godt, de uijtdeelende geregtigh^t.
gemaakt heeft, niet willende dat inde selve op eenige
consideratien agtinge, veragtinge, off religie gelet
werde, want daar is nog geen heijliger religie, als
waarheijt beminnen, en geregtigh^t. doen, en aengesien
de suijvere regtmatigh^t. van VE: doorlugtigh^t. ons
vande vrugt van ons versoek niet kan versteeken
soo neemen wij de vrijheijt van VE doorlugtigheeden
kortelijck te verhalen, de substantie dier saeke, die
ons bewoogen heeft, om VE: doorlugtigheeden moeijel.
te vallen, biddende, datse ons groot moedel. gelieven
te vergeven onse stoutigheijt indien 't effect van onse
gevoeligheijt en lijden daar voor kan gedelat werden
wij seggen dan doorlugtige heeren, datse met opset
sijn bedorven door daeden en smaadelijcke woorden

in

Van Suratta onder dato 27 April 1692

in alle gelegentheeden en occasien, die men kan smeeden tot onsen nadeel, doende den Heer Fiskaal 't selve met sulken naauwigheijt, dat 't moet geagt werden, als off wij geen vrijgeboore menschen waeren indien 'er een misslag geschiet door verstuijm omtrent de stijl van negotie: door gebreck van ervaerentheijt omtrent den Handel des Lants, wij moeten altijt sijn het doel waar op de pijlen van schult afgeschooten werden, hoewel ons noijt kennisse dier saeken, (om welkers wil se op ons geworpen werden) gegeven is, en soo doende souden de schuldige altoos soecken onnosele schouderen op welcke de last van haere onagtsaamheijt souden connen leggen, en dat meer te verwonderen is, aangesien de vrijheijt van't gestelde dient om te verkrijgen de ervaerentheijt en't gunstig advijs, als meede om openbaar te maken, de grandste waarme ons den Heer Fiskaal vervolgt, die soo verre gecomen is dat hij inden raat geseght heeft, dat hij ons soo klein soude maken dat alle die van den Huijse van Kissendas sijn, godt danken soude van dat sij haar mogten generen met de rijstkorls vande gront, neffens de vogelen te eeten, hebbende ook reets bewijsen gegeven van sijn dreijgementen tot daden tebrengen, aangesien hij tegens alle wetten van goede beleeftheijt, onsen vaeder ontbloot van sijn verstant, tegens ons oprrijt, willende datwe hem sullen stellen inde besittinge van die penningen, die wij van onsen grootvaeder g'erft hebben

Van Suratta onder dato 27 April 1692

hebben, met uijtsluijtinge van onsen vader, als onbequaam onder bedrijginge dat hij Fiscaal ons verderven soude indien wee sulks niet komen te doen, en dit verkeerde steunsel heeft de onsinnight^e van onsen genaemden vader merckel: vermeerdert, veroorsakende ons seer groote schaade en moeijte; dies versoeken wij u doorlugtigheijt seer eerbiedig en needrig dat 't haar geliever ons tebegunstigen met een ordre aangem^n Heer Fiscaal, waar bij hem mogt belast werden, van sig inde questien, die wij met ons s^m vader hebben, niet in telaten want 't tegendeel is en sal sijn, een onregtvaardige saak, de Heeren administrateurs hebben ons ook in een merckelijke en moeijelijke vervolginge, die alhier, ter oorsaeke van een ligtvaardige en veragte vrouws persoon is aangedaan overgelaten aande onbarmhertight^e der mooren, sonder ons eenige hulpe te willen bewijsen niet tegenstaande wij die versogten, stellende inde magt vande E Comp: de heele somma, diese onregtvaardel: van ons pretendeerde ten eijnde sij geen schaede altoos mogt konnen lijden, Jae de haat vanden Heer Fiscaal tegens ons opgenomen komt tot die extremiteijt, dat hij voor een misdaat opneemt, dat wij de goede correspondentie met de reg: deser stadt onderhouden daar dog de E Comp: daar vande vrugten tot haere meesten dienst komt tegenieten, en om ons op't uijtterste te versmaaden, soo ist datsde, na dat wij op den 25 Feb: passado

Van Souratta onder dato 27 april 1692
rattado voor alle de waeren tegelijk de naevolgende prijsen
geboden hadden naementl: voor de

nagels	R:s 109	d'man onder conditie dat men 50 kisten te gel: soude ledig maecken, en den tijt van 24 uren laeten droogen, waar van wij naederhant afstant hebben gedaan
noten	— 46	
rompen	— 41	
Taelij	— 110	
peper	— 6 1/4	
Spiauter	— 6 3/4	
Campher	— 25	
arreeck	— 1 11/16	
de beste benjuin	— 28	
de middelste	— 10	
't Sandelhout	— 7	
Loot	— 5 1/2	en alles met 3 P:s C:to rabat

Ons 't affront hebben aangedaan van 't loot te verkopen
aan antonio de Porto voor de prijs van R:s 6, die wij 'er
nae ons eerste bot voor presenteerden, een saak die
hier noijt is gepractiseert, aangesien wij altoos sijn voor
getrocken, soo wij deselve prijs, die andere presenteerden
aanboden, maar dit en komt ons soo vremt niet voor
vermits de gen: de Porto roemt van te konnen weeten
alt geene watter inden raat voor valt, 't welck hij
genoegsaam voor sijne diskoursen heeft te verstaan gegeven.

'Hoorn

Van Suratta onder dato 27 April 1692

'tBoven genoemde gebodt nu gedaan sijnde, en wij dat openbaere affront geleden hebbende, soo hebben wij evenwel daarom niet nagelaten tebehouden een levendigen ijver, om de Koopl.: tebewegen van datse wat meerder bieden wilden, dog vermitsse een exempel van't quaade succes dat Mahomet Sad (die verlede Jaar de Specerijen gecogt heeft) gehadt heeft namen, soo hebbende de couragie door geen van onse aangenaamde naarstigheeden derven neemen, uijtgenomen eene die den 26 Feb: voor de nooten boot r:ª 53 d'man en voor de rompen r:ª 46 off voor de nooten alleen r:ª 56½ dog 't schijnt datse geoordeelt hebben, dat 't beeter was 100 m nooten voor 55 en 200 man rompen voor 48 r:ª te verkopen, daar en boven hebbende Heeren administrateurs en den raat 't geoordeelt, dat regt en betamelijk was, op den 3 maij nieuwe biljetten aan teslaan, met uijtdruckinge dat 't geheele makelaardij gelt soude sijn, voor die maeckelaars, die de koopers aanbragten, welke proceduren van ons te regt aangemerckt sijnde ons duijdelijk hebben te verstaan gegeven, dat 't oogmerck, en opset van deesen was, om ons geheel en al buijten staat te stellen, soo hebben wij dit considererende de Koopl: dienvolgende hebben konnen verkrijgen tot 't koopen der goederen, de twee p:° Cento die wij van onse makelaardij hebben, toegestaan, ingevolge vande raat die ons de Heer Fiscaal selvs heeft gegeven, even eens als off soo een doorlugtige Comp: daarmeede gedient was, dat haar makelaars 't geen haar regtvaardig toecomt

niet

van Souratta onder dato 27 April 1692

niet mogten verkrijgen, bij welck voorval wij R:ª 8225 hebben
verlooren, gel: we dan ook in 7ber 1690 hebben verloren r:ª
5380, hoewel het selve in onse voorgaande brief aan u
doorlugtigheden niet hebben bekent gemaakt, dies verhopen
wij, dat u doorlugtigheeden sal believen 't ooge te laten gaan
over de aangeleghte kopia van't Instrument, dat den
Heer Jacob Burgooij en den raat verleent heeft, aan onsen
grootvader Kisendas in vergeldinge van sijne trouwe
diensten en aangesien door de gunst des allerhoogsten
onse diensten u gunst niet onwaardig sijn, soo beloven
wij ons, dat u doorlugtigheeden deselve meede sullen
uijtbreijden, over ons sijne neeven, en naevolgers van
sijne gangen in den dienst der E Comp: soo veel haar
geringe talent kan en vermag, dies bidden wij seer
eerbiedel: u doorlugtige collegie, dat 't ons verleene
een confirmatie van de boven gem: goetgunstigheijt op
onse naeme, gevende ons een acte, als permanente
makelaers, sijnde wij opvoedelingen van de E Comp: -
op dat we niet te vergeefs dienen mogten, maar onse
maeckelaardij gelden verkrijgen, die ons soo veele jaren
herwaarts soo religieuselijck betaalt sijn, gel: 't bekent
is, aangesien wij gedurig groote onkosten en geschencken
naeegens 't respect van de E Comp: moeten doen, en't
niet billick nog betamel: is, dat 't tegendeel gedaan
werden, blijvende wij g'exponeert, dat men ons, bij
voorval van ongemaecken, tussen de Comp: ende reg:

deser

Van Souratta onder dato 27 April 1692

deser Stadt, terstont aantasten, beloonen, gel: ons het gebruijk des lants wel ter deegen geleert heeft.

Maar aangesien wij in dat vaste verstant leven, dat de E Comp: voor geen maxime heeft, onsse willen arm maken ende ruineeren, gelijk den Heer Fiscaal segt, te wenschen, en verloopte te practiseeren, soo versekeren wij ons dat u doorlugtigheeden niet sullen nalaten 't verdogte remedie daar tegens te appliceeren, en soodanig een goede ordre te stellen, op alles dat de saeke allier mogen bestiert werden, tot de meeste winsten der E Comp: genegen van haar opvoedelingen, en tot eere vande selve Comp: en dit laatste stuk legt soo verre onder de voet, dat mola abdul gaffoer gesegt heeft tegens den gouverneur inde tegenwoordigh: van sijnen raat dat den Heer Fiscaal aan hem gesonden hadde seekere ba baneana om te versoeken, dat hij sijne koopmansch: wilde koopen, dog dat hij over het voorstel hadde gelagchen van sulke sleuten is onse liefde die wij de E Comp: toedragen, regt gevaelig, alhoewel deese heeren willen vertoonen, dat sij 't tegendeel verstaan, ten eijnde om haar eijge misslagen te bewimpelen, en bij voorbeelt de begane misslag van dat sie op den 3 maij niet hebben aangenomen de redelijke prijs van Rs 55 $\frac{13}{16}$ voor de heele en seer considerable quantiteij koper die 'er dan was, dog die is soo nadelig geraeckt, dat de reeck van't verkogte, voor minder opgemaakt sijnde

ten

Van Souratta onder dato 27 April 1692 —
ten opsigte van verloorene Intresten, en sijnde l: het ver"
kogte voor Rd 14 9/16 klaarl: vertoonde, dat de E Comp:
meer dan Rd 12000 verloren hadden, de intresten slegts
gereekent sijnde tegens 3/8 P= Cento deese Heeren —
en den Heer Fiskaal voornamentl: tragten niet anders
als om duur te verkopen, sonder datse considereeren
off aanmerecken willen, den tijt, de mousson en ge"
legentheijt, alleenlijk maar gedreeven door ijdele —
glorie van hoogen prijsen te verkrijgen, alsdaar voor"
ganger, sonder gade te slaan off de koper, de waeren
voor een prijs die hem voordelig is, komt te ver"
krijgen, om hem selve en andere te animeeren, —
teegens de naaste verkopinge sijnde, het soo dat 't
waere en seekere Intrest van E Comp: niet en bestaat
hier in, dat men het eene Jaar hooge prijsen met
schaede der koopl: verkrijgt, maar daar in dat de E Comp:
betamelijcke prijsen erlangt, waar door de onderlande"
laars winsten tot eenig genoegen verkrijgen, ende
Heeren administrateurs een dienstige naarstigt= doen
souden, om de vertieringe der Speceerijen daarl: te
doen aangroeijen, invoegen dat hier door, bij verloop —
van tijt deese volckeren het gebruijk der Speceerijen
soodanig souden aanneemen, datse haar souden
inbeelden, datse sonder die te genieten geen wenschel:
gesontht= souden konnen besitten, tot een kragtig
bewijs, dat de E Comp: moet aangemerckt werden
te

Van Souratta onder dato 27 April 1692

te sijn, een bestaande lighaam, gel: 't onse pligt is, niet
alleen te soeken haere behoudenisse en vermeerdering
voor den tegenwoordigen, maar ook voor den toecomende
tijt, en indien mahomet Sas, in't verledene Jaar de
naegelen voor R:a 113, ende andere Specerijen prorato
gekogt hadde, het sou seeker off ten minsten seer
apparent sijn, dat hij de eerste Soort dit Jaar voor R:a
116 a 117 en't overige na rato souw gekogt hebben,
aangesien hij dan een omsettinge met avans van 6 a 8
per C:to sou gedaan hebben, gelijk hij nu ruijm soo veel
komt te verliesen, maar aangesien 't oogmerck
is geweest in prijse te overtreffen, 't geen den Heer
Directeur Bosburg verkreegen heeft, soo hebben de
Heeren administrateurs, en in't particulier den
Heer Fiscaal haar niet te binnen gebragt, van dat de
E Comp: met haeren Handel in Souratta bleev volherden

UE: doorlugtigheeden neemen deese waarheeden aan, die
wij haar bekent maecken, en opofferen op den altaar
vande hoogste goetwilligheijt en grootheijt die in haere
doorlugtige persoonen sig onthout, haar selven vande
selve bediende, om te beschermen, onse reeden en
geregtigheijt, en sij versekeren haar, dat wij met
ons bloet en goet sijn, en ten allen tijden verblijven
sullen der E Comp:, doorlugtige Heer en Heeren
en van u doorlugtigheedens (ondersstont) needrige
en volherdende opvoedelingen, was geteekent Rupidas
en Bagoandas in margine Souratta den 22 april 1692

godt

Van Souratta onder dato 27 April 1692

Godt geeve boven al dat deese brief UExell: in goede gesontheijt
mag ontmoeten, den Hemel wil ook UExell: de selve
genietende daar bij met sijn geheele huijs in veele voorspoedigh.ᵗ
Lange jaeren bewaeren, geli: uwen allergeringsten dienaar
u toewenst, ten eijnde u excell: goede verdiensten, en
mij bijsondere gunsten bewijsen mogt, geli: dan altijt, en
ik en mijn vaeder en mijn braeder monanadas Naua
genoten hebben sijnde geweest geli: 't bekent is, in dienst
der E Comp: van dien tijt af dat in Indien gecomen is;
'Tis ontrent nu 2 jaeren onder off boven dat den Commandᵉ
gelmer vosburg mij gesegt heeft, dat 'er brieven, en met
diende reecq: van batavia gekomen waeren, in welke
gesegt wierde, dat de Commissaris allier in Souratta
gecomen sijnde, de gem reecq: sou afdoen, 't welck van
seekerh: vanden generaal van batavia sou gestelt sijn,
dog de gem Commissaris voor bombalia gecomen sijnde
is daar komen te sterven, en 't heeft godt belieft
hem tot sig in sijn heerlijckheijt teneemen, 't welck
mij seer gesmert heeft, nae dat 't mij gesegt was
en dit is iets dat de heele wereld natuurl: is, een
ijder prees hem, om dat hij een goet man was, uijt
deesen Hoofde maet ik mij nu bedienen, van u exell:
om mij die gunst te bewijsen, dat wanneer van daar
nae herwaarts een nieuwen directeur gesonden
wert u exell: hem gelieve aantesseggen, dat de reecq:

van

Van Souratta onder dato 27 April 1692

van monadas nana en maranadas nana, mogten afgedaan werden, dog ingeval er mogel: geen nieuwen directeur mogt gevonden werden nae herwaarts, dat dan aan die die hier is, mogt gesz werden, dat die gem: reecq: mogten afgedaan ende sluit betaalt werden, ten eijnde ik mijne Crediteuren die mij vervolgen, mogt konnen voldaen, want ik heb 't hoogsten noodig, en versoek om de liefde goots, datter mag belast werden, dat mij 't gesegde gelt betaalt werde, ten eijnde ik van mijne Crediteuren mogt ontslagen werden, want de Comp: wil niemant ongel: gedaan hebben, nog ook 't haere sonder 't te verdienen, weggeven, int overige sijn, wij als 3 dienaren van d' Comp: geweest, en hebben altoos goede reeckensz gedaan, invoegen dat wij noijt eenig verschil gehadt, maar altijt goede reeckensz: gedaan hebben, gel: een ijder bekent is, en tot meerder versekering kan beoogt werden . . . .

noijt hebben wij ook in eenige saak iets anders beoogt als de d' Comp: met alle getrouwigheijt te dienen gelijk ook soo de volana aanden direct: van batavia gesz heeft, die ook herwaarts nae Suratta weder om gesz heeft, wegens maranadas nana en naranadas nana, waarom 't betaamt dat u: excell: hier van een eijnde make, en ik mijn betalinge verkrijge

en

Van Souratta onder dato 27 april 1692
en hier door sal gode een dienst, en mij danckbaerheijt en
gunst geschieden; onse Heere vermeerdere den Staat veele
jaeren, onderstont Souratta den 20 april 1692 lager U Excell.
Seer getrouwe dienaar en slaeve, geteeckent Marenadas
Nana.

M

UEd: ootmoedigen dienaar, kan niet nalaten om aan UEd:
met alle eerbiedigh.t te vertonen, hoe dat voorleden jaar
den Heer Fiskaal, die nu over 's Comp:s affaires, en
negotie in Souratta, het opperste bewint voert, mij
nae dat bevoorens, daar vande weet hadde laten doen
in mijn tuijn quam besoecken, en tekennen gaf, off ik een
partije garioffel naegelen en nog eenige andere Comp:s goederen
wilde koopen, daar ik hem op diende, datmen in deese tijden
daar toe bequaame koopl: soude konnen vinden, aldoo'er
met het schip, dat nu van Batavia hier was gearriveert
een groote meenigte diergelijcke koopmansch: waeren
aangebragt, en het apparent was, dat in het aanstaande
jaar weeder sulk een overvloet van Batavia nae
herwaarts soude werden gestiert, waar uijt dan
volgen moest dat de koopl: die in deese groote
meenigte goederen opkogten, als dan bij soo een voor=
val, soude werden geruineert; soo heeft den gem:
Heer Fiskaal mij belooft en van 's Comp:s weegen

Q

Van Souratta onder dato 27 April 1692
verseekert, datter het volgende jaar, pas half soo veel van
boven gem.te goederen soude aancomen, als 'er nu aangecomen
waeren, op welke beloften en verseeckeringe, mij gerust
stellende de Koop vande bovenstaande waeren hebbe
toegeslagen, dog doe nu 's Comp.s boodem, dit jaar van
Batavia hier arriveerde, soo liet ik hem heer Fiteus
weeten, dewijle UE: mij verseeckeringe gedaan hebt
datter maar half soo veel goederen, als voorleden
jaar aangebragt sijn, daarmeede soude aancomen, en
ik daar op de Koop hebbe toegeslagen, soo bevinde de
quantiteijt ongel: grooter, het welcke mij verre
van 's Comp.s beloften afwijkt, en mij nu geen kleene
schaede toebrengt, waar uijt ik moet besluijten, dat sij
residenten hier in seer ontrouw hebben gehandelt
en UEd: van deese saak het behoorlijke advertissem.t
tot UEd: narigt niet hebben laten toecomen.

Doe nu den tijt aanquam, datmen deese Jongste becomen
waeren soude venten, soo liet meer gem.te Heer Fiteus
mij weeten, dat ik een gemagtigde aan hem soude
senden, dewijle hij saeken van belang mij te seggen
hadde, ten welcken eijnde ik dan, als steunende
op de opregte vrientschap, die ik met 's Comp.s residenten
soo lange hadde onderhouden, mijn Oom Mier Asted
alla, aan deese twee opperhoofden, die soo wel in
's Comp.s negotie en affaires, als inde maximen van
deese lant aart geheel onkundig sijn, en in geenen
deele

Van Souratta onder dato 27 April 1692

deele meriteeren, het gedrag van 's Comp:s weegen te voeren
aldoo daar mannen van kennisse, en met een wijs oordeelt
begaaft toe vereijsschen soud, als wanneer hij Heer Fiskaal
hem mier alles allag seijde, dat ik de goederen die dit
Jaar aangebragt waeren moest koopen, dog mier alles
allag antwoorde hem, wij hebben voor deeden op UE:
woorden, en beloften aan ons gedaan, soodanigen
vertrouwen genomen, dat wij ingevolge van dien
een groote quantiteijt koopmandz: vande Comp: hebben
aangeslagen, maar in plaatse van winst daar een
considerable schaade op betaalt hebben, wij sullen ons
voortaan door uwe soete woorden, niet meer laten
bedriegen, gel: we ook vertrouwen dat andere koopl:
meede niet ligtel: met uwe weer sullen negotieeren
op welk seggen den gem: Heer Fiskaal repliceerde, soo
wanneer ik de goederen vande Comp: niet wilde
koopen, dat dan de Comp: mij soude ruineeren, het
welke waarl: ongeloofde woorden, en vreemde
saeken sijn, en strijdig teegens de wel gereguleerde
ordre vande Comp: door welke en meer andere
onbilligkeke handelingen, sij opperhoofden 's Comp:s
Intrest vernietigen, ende glans van haar beroemden
naam ontluijsteeren, het welke haar niet betaemt
dierhalvee hebbe niet konne nalaten, om alle het
voorenstaande UEd:e te adviseeren, en te versee-
keren dat ik buijten schult ben, en mijn

selven

Van Souratta onder dato 27 April anno 1692
selven, benevens den overleeden Radsie altoos trouw en
opregt omtrent de Comp: gedraegen hebbe, sijnde mijn verlangen
dat deese missive VEd:e behandigt werde, het welcke mij
bijsonder sal verblijden, en aan VEd:e naeder daen vere..
nigen; geschr: inde Stadt Souratta den 5 vande maant
Sjaabaan almoattem, int Jaar malammets 1103

Batavia

Aan den Hoog Edelen Heere Mr
Willem van Outhoorn gouverneur
generaal ende Ed: Heeren raeden van
India

Edele Hoog agtbare en
gebiedende Heeren

Hoe miserabel den Staat vande E Comp: ten opsigte van
het gesaghebberschap over deese directie geconstitueert
is, sal nae allen schijn, door lopende geruchten ter ooren van
VEd: A: reeeds overgevlogen, off ten minsten in genere
bekent geworden, dat gem gesaghebberschap door mij en
den Fiscaal Pieter van Helsdingen, niet met de grootste
harmonie wiert waargenomen, dog onaangesien, ik
alle midelen tot sagtheijt hellende, wilde aanwenden
om gem E van Helsdingen te mitigeeren, en daar
door tot een beeter accoort te komen, soo was alles
vergeefsen arbeijt, en mijne inclinatie ten deesen
eijnde

Van Souratta onder dato 27 April 1692

eijnde vrugteloos, egter considereerende dat den Hoog Ed:
Heere van meijdregt L: m: dagel: in deese directie daer=
maal verwagt wierde, en dat het ergerl: soude weesen
voor de dienaeren, te deeser plaatse, wij in een publique
Contentie quamen, soo waeren dit twee redenen
die mij nog meerder aanwesen, om een weijnig patientie
te hebbe en te swijgen, tot dat pas gav om te spreecken
dewijl ik geen andere decisie tegemoet sag, dog hier in
ben ik niet tot mijn oogmerck gecomen, dewijle het
godt, de Heere behaagde gem. sijn Ed.t voor sijn komste
te deeser plaatse uijt de werelt te halen; soo haast
was het lijk niet onder de aarde off gem. E van
Heldingen niet langer konnende bedeckt houden
sijn naturel, 't geen vermaak scheen te scheppen
om het misnoegen, 't welke tussen ons beijde was
aan den dag te brengen, en bij papieren bekent te
maken, op dat al de werelt, sulks soude mogen
weeten, soo produceerde hij den 9 Jan: in politiquen
raede teegens mij een protest, hoewel sijn E het
selve niet anders intituleerde, dan relaas, maar
deese sagte naam konde egter de bitterheijt van
het geschrift niet wegneemen, ik wist wel, soo ik
meede met vinnigh.t te werck gegaan, ende geant=
woort hadde, dat alles nog veel passieuser geworden
soude hebben geworden, daarom koos ik de
moderatie, en meende dat door mijn

antwoort

van Souratta onder dato 27 April 1692 —
antwoort en voorstel, de saken soude hebben konnen in
beter staat gebragt werden, ten minsten soo lange
dat 'er naeder ordre quame van UEd: A: want door duijsender
hande ocagien bij maniere van spreeken g'experimenteert
hebbende dat het gesaghebberschap door ons beijde dog
niet vreedig konde bedient werden, en dat door de
staquetterijen 's Comp: dienst veragtering soude konnen
lijden, mitsg: dat door boven geciteerde relaas aanlijding
gegeven wiert, om te geloven, dat den E van Helsingen
nae de doot van sijn Hoog Ed= nogal meerder teegens mij
soude aankanten, soo deede ik bij mijn reskriptie van
13 der gem: maant Januarij een propositie om het
gesaghebberschap aan een persoon alleen te laten,
waar in ik meende dat de leeden vanden raat, siende
onsen twist, souden hebben geconsenteert, maar
dit wilde almeede niet baegen, schoon genomen gem:
leeden nog versterkt waeren, met de opperhoofden
van amedabat en brootchia, soo dat ik willende
en niet willende inden selven staat moeste
patientie hebben, daar nae liet den Heer Fiskaal
boven gem: een tweede geschrift volgen, 't geene met
het voorige ten opsigten van het schelden in geen
comparatie quam, dog het mogte vaeren, hoe het
wilde, ik moest mij egter verweeren, schoon genomen
ik liever voor de minder bediende, soo veel aanstoot
niet hadde gegeven, derhalven antwoorde ik voor de

tweede

Van Souratta onder dato 27 april 1692
tweede maal op 23 Feb: daar aanvolgende, welke 4 Stuks
geciteerde geschriften in kopia hiernevens gaan, maar het
is mij leet, dat ik u Ed: Hoog a: daar door moet voor
oogen brengen een partije duijsligheeden en beuselingen
die onder gemeene suppoosten, ik laat staan tussen
twee aan wie het gesag is toebetrouwt, veel beeter
gesweegen waeren, maar wat raad! ik moeste wel
antwoorden, om dat ik swijgende, niet schuldig soude
hebben geschenen, het voornaamste point van belang
't geen men mij ten lasten wil brengen, bestaat daar
inne datter geen spoet genoeg door mij gemaakt soude
weesen in het depescheeren der scheepen, anno
passado van hier versonden, maar bij aldien UEd: a:
reflectie gelieven te maken op de verklaringe, die
ten dien eijnde aanden Equipagie meester Joan
Roelofsen door de opperhoofden der scheepen 't Casteel
batavia de beurs ende Helder onder dato 4 7ber
1691 verleent is, geloove ik dat genoegsaam blijcken sal
dat ik met groote assurantie valschel: werde beschuldigt
't welck mogel: noch naeder blijcken soude konnen bij
aldien UEd: a: de scheepsoverheeden der bodems doen-
maal vertrocken, gelieven te doen examineeren
waar van ik geen attestatien geligt hebbe als
sulke accusatien vanden meede gesaghebber van
Heldringen, niet te gemaet siende, nu sullen UEd: a:
genoegsaam konnen afmeeten, met hoe grooten
onlust

Van Souratta onder dato 27 april 1692

onlust, en onrust den dienst door mij hier werdt waargenomen
daar ik dagelijks moet communiceeren met een man, die
mij soo schandel: gehandelt heeft, en hierom bidde ik dat
UEd: Hoog a: haar niet sullen ontsien, willen mij op mijn
eerbiedig versoek, 't welk ik ~~met~~ in reden met alle
ootmoedigheijt voordraege, van deese plaats te licentieeren
en op Seijlon met een andere opperkoopmans bediening
te benificeeren op dat ik andersints langer continueeren
inden dienst met soodanigen Humeur, 't welk soo
twistgierig is, niet swaarmoedig moeste werden
en onbequaam mijne Heeren en meesters te dienen
buijten dien ook niet en is te voorsien, dat het UEd: a:
aan Stoffe sal ontbreecken, om mijne plaats van
tweede Persoon, in deese directie te konnen Suppleren
het sij bij ruijling off anders soodanig sulks met UEd: a:
wijse resolutien, sal over een komen, en nog soo
veel te meerder moet ik tot dit versoek, insteeren
om dat ik omtrent 3 jaeren inde boven landen
tussen bengale en Souratta in Commissie geswerven
hebbende, een lighaam vergadert hebbe, 't welk
van dieverse Climaten geraakt is, daar door ik
teegenwoordig in een soobere gesontht: gebragt sijnde
dagel: meer en meer bevinde, in deese plaats
niet te konnen aarden, en het welk ik wil
hopen UEd: a: nog meerder sal aansetten, om

Compassie

Van Souratta onder dato 27 April 1692 —

Compassie met mij te hebben, en volgens aangeboorne goed-
aardigheijt toe te staan, 't geene ik hier boven, met alle
eerbiet en ootmoet hebbe versogt — Om dat ik verseekert
ben het VEd: a: niet kan aangenaam weesen, veele
omschrijvinge te maken van saecken, die in haar selven
ontmaeckel: sijn, sal ik alleen sus kortel: eijndigen VEd:
a: met 's Comp:s swaarwigtigen staat den Zeegen des —
allerhoogsten, toewenschen, en mij selven gelukkig agten
soo lang ik blijven mag (onderstont) VEd: Hoog agtb:
seer needrigen en onderdanigen dienaar, was geteekent
Adriaan van Ommen, in margine Souratta den 27
april anno 1692 —.

Batavia —

Aanden Hoog Edelen Heer Willem van
Outhoorn gouverneur generaal ende Ed:
Heeren raeden van India —

Hoog Edele Agtbaere wel
gebiedende Heeren —

Dewijle den Ed: Heere Commissaris van Rheede L: M: ons
bij missive, dato 9 julij anno 1690 aanbevolen heeft gelaet,
de papieren, vanden koopman Jan vanden berg, ende de
onderkoopl: mattheus de Haan en Lucas Schooren
ten overstaan van gecommitteerde te verseegelen
en tot voorm: sijn Ed:s overkomst tebewaeren —

is

Qvan Souratta onder dato 27 april 1692

is, sulks geschiet, maar voor de doot van dien Heer, hebben wij ons verlegen bevonden, wat wij met deselve doen souden, derhalveen te raede geworden gesegde papieren versegelt in een kist aan UEd: A: als sijnde onse hoogste gebieders in India in alle onderdanigh.t te meer wij die Persoonen, niet langer konden ophouden, toe te senden, met needrig versoeck daar over soodanig te disponneeren als UEd: A: nae wijser oordeel sullen bevinden tebehooren — de selfde reedenen sijn oorsaak geweest dat het proces vanden ondercoopm. de Haan soo lang is opgeschort gebleven, welckers stucken in maniere voorsz. 'tland onder't welnee-men van UEd: A: meede overgaan

waarmeede &: (onderstont) UEd: A: onderdanige en gehoorsame dienaren was geteeckent Adriaan van Ommen en Pieter van Helsdingen ter sijde stont Int nederlantes Comptoor Suratta deeden 27 april 1692 —

Batavia

aanden Hoog Ed: Heer Willem van Outhoorn gouverneur generaal ende Heeren raeden van nederlantes India

Edele Eerntfeste, wel wijse voorsienige en agtb: Heeren

Mijn apparte missive, aan u Hoog Ed: gerigt, gedateert

28

van Souratta onder dato 27 april 1692
28 deses aan lant geslooten en verzegelt was, aan boort op het
Jagt de maas komende, nae gedane visitatie tussen der
bevonde vier sacken met paetsjok, na gemaakte
calculatie te samen weegende 4 Picols, ofte ijder 1 P^{e}
toebehoorende de apresent in dienst sijnde moorse
matroosen, en ordre gegeve aanden schipper vander
maas, deselve te laete berge, vermits de voorsz:
wortel, een koopmansz is, niet als met groote
moeijte hier tebecomen weesende, tot voldoening
der petities, derhalven niet ondienstig geoordeelt
't selve u Ed:^{e} ter kennisse tebrenge, off u Ed.^{e}
d^{o} Paetsjok beliefde aante neeme voor de E Comp:
waarmeede &: (onderstont) Ed: Hoog a Heeren
UEd:^{s} geloorsamen dienaar was geteeckent Pieter
van Helsdingen. in margine stont, dit Jagt de
maas seijlree leggende ter reede Souratta deesen laatsten
April anno 1692.

Register van soodanige Papieren en geschriften
als Pieter van Helsdingen Fiscaal
dependent aan de Ed: a: Heeren
de bewintshebberen van de neederlantse
geoctroijeerde oostindise Comp: ter
vergadering vande 17^{en} &: apartel:
onder Couverto van't algemeen
schrijvens aan haar Hoog Ed:^{e} de
Heeren

Van Souratta onder dato 27 April 1692

Heeren den gouverneur generaal ende raeden van nederlants indien tot batavia raerden geconsign.^t^

No 1. originele missive aan voorn: geds: Haar Hoog Ed:^s^ door de voorn.^de^ van Helsdingen gedediceert ten deesen huijdigen daege

2. extracten uijt de memorie door de Heer Hendrik adriaan van Rheede tot drakestijn te dier tijt Commandeur over de kust mallabaar den 17 maart 1677 overgegeven aan sijn vervanger de Heer Jacob lobs Commandeur en Commiss: over de voorn.^de^ kust beheldt in substantie hoe de Heer gelmer vosburg het aldaar heeft gemaakt.

3 Kopia resolutie in raede der Souratse directie genomen den 6 en 28 Jan: mitsg den 13 Feb: anno 1690

4. Copia brieven door de Heer gelmer vosburg en raat voorn.^de^ den 14 Jan: en 20 Feb 1690 uijt Souratta gesz.^s^ nae Jaffanapatn madure off mallabaar aan sijn Hoog Ed.^t^ van Rheede. Commissaris generaal van India.

No 5

Van Souratta onder dato 27 April 1692

N:o 5 extract uijt de missive door gedagte sijn Hoog Ed:e van Tutucorijn gesz den 29 april anno 1690 aande Heer gelmer Vosburg en raat der voorsz directie.

6 Copia missive door meergem: sijn Hoog Ed:e van ataer buijten Tutucorijn gesz: den 9 Julij 1690 aande voorsz Vosburg en raat

7 D:o acte van ged: sijn Hoog Ed:e verleent tot ataer buijte Tutucorijn gedateert 9 Julij 1690 waar bij de voorsz Vosburg werd geaccteert, en adriaan van Ommen en Pieter van Helsdingen aangestelt tot gesaghebbend der Souratse directie en gesubstitueerde Commissarissen van 't Hooft Comptoor door gem: sijn Hoog Ed:

8. D:o verklaring door de leeden des raads der Souratse directie den 13 Feb anno voorsz verleent aanden directeur Vosburg en een verclaring door den onderkoopm Lucas Slooter &: den 25 augustus desselvde Jaars aanden Fiscaal van Helsdingen aanden anderen vast gemaakt.

9 D:o missive door den onderkoopman Lucas Slooter uijt Souratta gesz: den 25 Julij anno voorsz: aan sijn Hoog Ed:e van Rheede Commissaris generaal van India

N:o 10

Q

Van Souratta onder dato 27 april 1692

N:o 10 Kopia protest door de bovengen: Volburg den 12 Junij 1691 gedaan aanden Fiscaal van Helsdingen en desselfs antwoorde daar op gegeve

11 D:o verclaring den 26 april 1692 door den Coopman Antoni de Porto, en Isaak Selover, onder-koopman verleent, ten behoeve vande voorsz van Helsdingen

12. vier extracten, concerneerende den koopman Jan vanden berg, alle aanden anderen annex

13. Kopia naeder verclaring gedaan door Jan wattenaar Krankbesoeker rakende den particulieren Handel door de Hoofden op't Jagt de maercappel bedreijde, waar vande Stucken door Sijn Hoog Ed:t VEd: voor dato sijn toegesonden, en dit eenel: aan VEd: werd toegeslikt, off de saak nog niet getermineert was

14. Copia relaas gedaan door de voorsz van Helsdingen Contra Adriaan van Ommen in raede der Souratse directie den 9 Jan: 1692 met een nota daar onder

15. D:o verantwoordinge vande voorsz: van Ommen in raede voorsz: overgelegt, den 18 Jan 1692 Contra de voorsz van Ommen

N:o 16

Van Souratta onder dato 27 April 1692

N:o 16 Copia refutatie door van Heldingen in raede voormelt g'exhibeert den 11. Feb: 1692 Contra de voorn:de van Ommen

17. d:o objectien door de gem: van Ommen in raede overgegeven den 23 Feb: 1692 Contra van Heldingen

18 duplicaat salvatie, door van Heldingen voorn: den 26 april 1692 gesonde aan de voorn:de van Ommen

19 Copia requeste door de voorn:de van Heldingen den 10 maart 1692 gepresenteert in raede van politie, en een d:o requeste door de selve gepresenteert in raede van Justitie der voorn:de directie, den 4 april daar aanvolgende

20 Een sackie daar in het voldonge Proces van den Fiscaal van Heldingen, eijss: contra mattheus de Haan, ondercoopman in raede van Justitie verseegelt

21. een sackie daar in een eijs en genome conclusie door den Fiscaal van Heldingen eijsser in raede van Justitie geexhibeert, nevens soo" danige stucken, volgens inventaris daarnevens gelegt, contra den onder" koopman Lucas Klooren, gedaagde in raede verseegelt.

22 een sactje daar in een eijs en genome Conclusie, door de voorn:de van Heldingen, eijss: in raede van Justitie g'exhibeert, nevens soodanige stucken als den inventaris dicteert

Van Souratta onder dato 27 April 1692

Dienende contra Cornelis Croon schipper en Sijbrant de Jong opperstierman, beijde beschuldigt geweest op't Jagt de Beurs van Amsterdam in een saeckje verdeegelt

No 23 een geslote pacquet door de E. Coogamer uijt Congo geschr: aanden Hoog Ed: Heer Commissaris van Rheede den 11 maart 1692 onder couverto vande voorn: van Helsdingen, met een moors schip hier overgecome

24 een geslote pacquet brieven aan gedagte sijn Hoog Ed:t p:r een Engels bodemtie den 7 deses hier overgecome

25 Een geslote pacquet brieven door van Helsdingen voorn aanden Heer advocaat Fiskaal van India tot Batavia

(Onderstont) Souratta den 28 april 1692 was geteekent

Pieter van Helsdingen

Batavia
Aan haar Hoog Ed:e den Ed: Heer Willem van Outhoorn gouverneur generaal ende Ed: Heeren raeden van nederlants India

Secreet

Ed: Hoog agtbare Heeren

per 't Jagt de Maas ontfangen den 10 Julij anno 1692

Mijn laatste aan UEd: is geweest den 12 maij 1690, meest meldende

Qvan Souratta onder dato 27 April 1692
meldende van klagten, over de Heer Helmer Bosburg, en
eenige andere bediendens der E. Comp:, weegens haere
suspecte conduites, vermits mij door deselven alle practi-
cabele beletselen in mijn ampt als Fiscaal wiert toegebr.,
waar over meede p.r missive mijn beclag hadt gedaan
aanden Hoog Ed: Heer Commissaris van Rheede gel: den
voorsz. Bosburg, en raat meede niet gemanqueert hebben
hun beclag over mij te doen, als mij nae dato gebleecken
is, bij de brieven soo van UEd: als den Hoog Ed: Heer
Commissaris van Rheede aanden Souratsen raat gerigt,
niet tegenstaande gem. Heer Commiss: de gem: Bosburg
per missive soo ernstig hadt aangemaant; om de E. Comp.
trouw en eerl: te dienen, mitsg. de raatsleeden niet te
gebruijken tot deckmantels, edog alles is te vergeefs
geweest, den onbesuijsden en quaatigen Bosburg, bequaam
sijnde, om geregeert te werde, en niet om te regeeren
hebbende hun de toomeloosen voortging, heeft egter dien
verre siende en lanckmoedigen Heer Commissaris, eer
sijn Ed: tot de minste regtvaardige hardigheijt is gecomen,
aanden geciteerde Bosburg en raat voor aff p.r missive
uijt Tutucorijn gedt: den 29 april 1690 en de volgende
beleefde expressien in d.o missive hadt late influeren
om hun tot inkeer te brenge, luijdende als volgt
Wij souden noijt geloofft hebben, den directeur Helmer
Bosburg in deese conjuncture van tijden, bequaam
soude sijn, geweest te ageren, invoegen de saken
omtrent

Van Souratta onder dato 27 april 1692

omtrent meer gem.^e Heer Independent Fiskaal, over de directie van Souratta g'ageert heeft, om dat wij ons inbeelden denselven veel reedenen konden vinden, die hem soodanige metlode soude hebben konnen afraeden en sijn naturel wat hebben gemodereert, de impertinente resolutie dien men aldaar teegen den Fiskaal genomen heeft, sullen aan onse Heeren en meesters genoeg doen sien, soo ook aan alle de wereldt, den directeur niet anders voor heeft, dan de E Comp.^e sonder behoorlijke getuijgen, in het stuk vanden Handel te willen dienen, regel regt aanlopende tegen de intentie vande generale Comp.^e die volcomen sijn onderregt hoe veel de brieven, die haar Ed.^e Hoog.^e dienaren schrijven, met de waarheijt discorderen en wat quaede handeling inde Souratse directie voormaal gepleegt sijnde, daarvoor hebben gedaan, sulx in het toecomende te verhinderen, den lof die den directeur gelmer Votbürg sig selven geeft, tot een inleijding vande resolutie, en quam daar ter plaatse niet te pas gel: ook niet en doet, dat men een officier Independent aande hooge reg.^e van India, dependent aande Souratse directie wil maken, om dat den selven het regt heeft rang en sessie teneemen inden raat, waar in weegen den Handel en bestier van 's Comp.^s saeken gedisponneert, ende geresolveert werd

alle

Van Souratta onder dato 27 April 1692

alle welke dingen, nootwendig tot sijn ampt behooren
maar wie sal konnen begrijpen, UE: te samen bij resolutie
den independent Fiscaal ontseggen en weijgeren voor-
kennisse tegeven van het vertrek en aancomen van 's
Comp: vaart: om dat sulx tegen een gepreetendeerde
authoriteijt vanden directeur soude strijden, der-
halven, moeten wij tot ons leetweesen, als ongegront
en suspect improberen, niet alleen meergem: resolutie
maar ook alles wat UE: directel: off indirectel: hij
der hant hebben genomen, den independent Fiscaal
in sijn ampt te verhinderen, gel: UE sijn ⱻ in
effecten verhinderen, hem onthoudende alle kennisse
die hij behoeft, om directel: te mogen weeten, watter inden
dienst vande generale Comp: gedaan off gelaten werdt
het welk soodanig naedeesen niet meer sal mogen
weeden, ook soo en gelooven wij niet den directeur
gelmer vosburg hulpeloos soude conne werden de ⱻ
Comp wel te dienen, om dat door onse Heeren m^r
in die directie ijmant van haar Ed: Hoog a: weegen
gesonden is, om een oog en oor getuijgen te weeden
vande goeden off quaeden dienst, die aldaar gedaan mogte
werden, want soo ons die hulpeloosheijt quam tebleijken
wij souden moete sorge draegen, de generale Comp: inde
directie van Souratta met ijver en naarstigh^t
gedient mogt werden, en dat wij in onse goede meijninge
bedroogen, geen oorsaak soude sijn, door een misstatting-

de

Qsan Souratta onder dato 27 april 1692

de E Comp: ordient te doen &c: En gemerkt ons door die papieren schijnt bewesen te sijn, een ruijsen handel, die de dienaren vande Comp: particulierl: aldaar gedreeven hebben, soo waert den directeur en raat in deesen wel ernstel: gelast, den Heer independent Fiskaal op het allerkragtigste de hant tebieden, ten eijnde sijn E souden ten regten bequaam werden gemaakt, om te ontdecken wie aan soodanigen verbooden Handel vast sijn geweest, en daar inde hant hebben gehadt, gel: sijn E van gelijken geordonneert weert, derwegen te handelen, soodanig sijn ampt en Commissie dicteert, waar ontrent soo ijmant eenige verhindering off belet quam toe tebrengen, wij gehouden souden weesen, andere middelen te gebruijcken, en dit sijn almeede vande bewijsen, dat men anders schrijft als doet, waar uijt volgen sal qual: gebiegt, qualijck g' absolueert

Seeker sijnde sijn Hoog Ed^t^ de Conduitens van Bosburg beeter bekent waeren als mij, maar wij sijn egter, sonder den anderen te kennen niet gescheijden, ik moet waarl: bekenne in mijn bereijckte ouderdom van 48 jaeren noijt met ijmant soodanig bedrogen ben geweest, als met den gewesene directeur Bosburg, alhoe wel door mijn lange jaerige continuatie in India, seer veel van sijn ongemackel: quattig en wereelig humeur, mitsg: sijn bedrijven op Coutchin hadt gehoort, daar hij met al die geene die boven hem waere gestelt en hem te gebieden

Van Souratta onder dato 27 april 1692

gebieden hadden, tot Haanstoe, hadt overloop gelegen, en nooijt
sijn meerder heeft wille obedieren, ter welker oorsaken en
andere reedenen door verscheijde Commandeurs tot twee
dieverde reijsen nae batavia was gesonden, om eenmaal de
gemeene rusten tebecomen en tebehouden, in 't kas ik
niet agterdenckel: was geworden, egter hij mij met sijn
gemaakt vriendel: weesen, en haggende Judas mont
misleijt en bedrogen soude hebben, hadt dien dwars
drijver, maar halv wint wille seijlen, wij souden in geen 't
minste verschil met den anderen sijn gecomme, onuijt"
spreekel: sijnde de Heer Commissaris van Rheede, alle
magt in handen gehadt hebbende, sulken patientie heeft
geoeffent, met deesen Vorsburg, daar hij boven 't genarreerde
het op Coutchin meede soodanig hadt gemaakt, als de
nevensgaande extract memorie, door de Heer Committ:
van rheede ten tijden als Commandeur over de Cust
mallabaar aan sijn Successeur de Heer Jacob hobs, Commandr
en Committ: den 17 maart 1677 overgelevert, ten vollen
sal blijcken, egter gem: sijn Hoog Edt de voorsz Vorsburg
door soo veel minnelijcke en amplectabel waardige
reedenen ten besten, en tot desselvs behoudenis hadt
geraeden, edog alles te vergeefs geweest, soo dat sijn
Ed: gants traag en ongaerne heeft moeten treeden tot de
Cassatie van gem: gelmer Vorsburg, van het directeurs
ampt, welke correctie hem seekerl: op een harder
wijse van UEd: soude overgecomen hebben, in 't kas den

Heer

Van Souratta onder dato 27 April 1692

Heer Commissaris soo nae bij Souratta niet was genegt hebbende UEd: gedane belofte vande independente Fiskaals te mainctineeren mij geen kleene steundel gegeven, in het bedienen van dit swaarwigtig en niet min hatel: Ampt als bij UEd: g'eerde missive de dato 5 9ber anno 1690 aan den Souratsen raat gesz: tot ons overquam luijdende onder anderen.

En waar toe wij dan soodanige middelen ook beraamt souden hebben, als tot mainctinue vant voorsz ampt, en haar Hoog Ed: veel g'emaneerde ordres werden gerequireert maar dewijle gem Fiskaal en ook den directeur en raat hun beclag en decerdie bij brieven meede aan sijn Hoog Ed: den Heer Committ: van Rheede hebben gedaan, ende Souratse directie speciaal onder der selver visite gestelt is, alwaar sijn Ed: als dan ook in persoon staat over te koomen, soo sullen wij de examinatie en correctie van, en over 't een en 't ander soodanig als de importantie vande saak sal vereijsten daar aan gedefereert laeten

Den 15 9ber 1690 quam onder handen twee paquetten brieven met 4 expresse loopers van gem Heer Committ: van Rheede uijt ataer buijte tutucorijn, over Coutclin en Wingurla voortgeport, gedateert 9 Julij deselven jaars, geaddresst aanden E Adriaan van Ommen en mij, dog bij absentie off overlijden van voorsz van Ommen, bij mij geopent te werden, ende saken ter executie te leggen &: naet openen

Van Souratta onder dato 27 April 1692 —
openen derselver, daar in bevonde een Secreete missive voor
Sijn Hoog Ed:e aan ons gerigt, tot Instructie dienende, —
nevens een missive gelooxende aanden direct:r gelmer —
Vosburgen raat, en een opene Commissie alle gedateert 9
Julij anno 1690, behelsende de opene Commissie in Substantie
dat Sijn Ed: gest: reeden heeft gehadt, den E gelmer Vosburg
directeur deeser directie van het bestier over den handel
en ommeslag vande generale Comp: te ontslaan, door
het casseeren en herroepen der Commissie den selven —
als directeur verleent, bij Sijn Ed: in agtgenomen sijnde,
de becommerlijke gedagten die onse Heeren en meesters
de Heeren de bewinthebberen, representeerende de
generale Comp: ter vergadering vande 17 hadde opgenomen
als off deselven niet nae behooren en eerl: wierden —
gedient, Sijn Hoog Ed:e derwaegen afgesonden, hebbende
daar nae te verneemen, off te doen verneemen, dog —
aangemerckt hij door andere occupatien belet en verhind:e
was, soo tijdig in het district van Souratta niet heeft
konnen overcomen, als den dienst vande generale Comp:
wel quam te vereijssen, ook als nog wel vereijste derhalven
Sijn Ed: gest: goet gevonden hebbende uijt de name vande
generale Comp: en van weegen de Ed: Heeren de bewint.
hebberen bij provisie en tot nader ordre van Sijn hoog Ed:e
d' E adriaan van Ommen nevens mij aan te stellen
tot P:l gesaghebbers over de Souratse directie, om de

saken

Van Souratta onder dato 27 April 1692

saken van Handel, poletie en Justitie gesamentl: off wel bij
afsijnigheijt bij een alleen waargenomen, en met advijs van
raede bestiert te werden, en ons boven dien gestelt en gequalificᵗ
tot gecommitteerdens van gem: sijn Hoog Ed: om den handel
en wandel van 's Comp: dienaeren ten Hooft Comptoor
Souratta bestelijden te examineeren, en ondersoecken
niemant daar van uijtgesondert, met magt en authoriteijt
om alle degeenen die haar aan ontrouwen, verboden handel
en andere strafbaere misdaden hadden verdagt en schuldig
gemaakt van haeren dienst te suspenderen, door ver"
klaringen, attestatien en geloofbaere instrumenten
ingewonnen sijnde te maken, ten eijnde de selven over"
tuijgt, en nae regten gestraft te mogen werden
andere eerlijke en bequame persoonen provisioneel
tegebruijken, inde plaatse der geener die haar tot sulx
hadden onbequaam gemaakt, verder daar omtrent te
doen soodanig als van eerlijke en getrouwe Commissarissen
verwagt werden, en sij schuldig sijn te doen, met expresse
last en bevel, dat alle commandeurs opperkooplieden
Capitaijnen, koopl: schippers en andere bediendens
over de negotie en seevaart inden dienst vande E Comp:
bestelijden, niemant uijtgesondert, soo die tegenwoordig
onder de directie van Souratta sijn, off die nae desen
daar mogten komen, ons als Pᵉ gesaghebbers en
gecommitt: van sijn Ed: gest: te erkennen, eeren

en

Van Souratta onder dato 27 april 1692

en geloovdmen, sulx vereijsschende met raat en daat bij te staan
volgens den Eet waarmeede sig een ijder aande Comp: verbonden
heeft &c: breeder blijkende bij de acte, in Copia hiernevens
gelegt, zijnde bij desecrete instructie, veel specialiteijten
gestelt, die ik om kort te needen, sal overslaan, en
mij aandeselve eerbiedig gedragen, soo dat de woorden
en expressies in UEd: geciteerde missive vanden 5 Xber
en het effect inde missives en Commissie vanden 9 julij
van sijn Hoog Ed:t ge-expresseert goet sijn geweest, en ten
diensten der E Comp: &c: van welke dispositie vande
Heer Commissaris van Rheede wij UEd: communicatie
hebben gegeven bij onsen gemeene brief vanden laatsten
december anno 1690 .
Naedat de vereijste verandering inden raat &c: was gemaakt
begon een ijder der nederlantse bediendens, wij omsigtiger
te worden, als bevoorens, dae selfs de benjaanse makelaars
inkluijs niet tegenstaande de onderlantse contramine
door de gedegradeerde en suspecte persoonen, egter op
ultimo 9ber en P.mo xber 1690 alle soorten van koopmants
tot seer aandienelijke prijsen, verkogt en vande lant
gestet. mitsg: alle soorten van specerijen tot hooger prijsen
gebragt als den directeur Vosburg, niet tegenstaande de
overgroote quantiteijt gariofel naegelen, alles ten
volcome genoegen van sijn Hoog Ed:t, wat de Heer
Commissaris van Rheede p:r Commissariale missive
gedateert P:mo maart 1691 aan ons heeft gecarteert

believen

Van Suratta onder dato 27 April 1692

believen U:Ed: te leesen bij 't volgende extract

Uijt U:E: missive vanden laatsten Xber 1690: hebben wij gesien, dat U:E: onse ordre eenvat bij onsen brief vanden 9 Julij bevorens ter executie hadde gelegt, van gelijcken dat wij meenen reeden te hebben, daar inne te connen bespeuren de handelingen vanden gewesen direct^r Vosburg en Jan vanden berg meer en meer suspect bevonden gehouden te werden, voornamentl: ontrent den vercoop van goederen, inden beginne van gem: Jaar anno 1690, wanneer de prijsen geconfronteert werden, met de geene die U:E: hadden behaalt op den jongsten vercoop van Coopmants &:

In 't kas ik het bestier deeser directie en Commissie alleen in handen hadt gehadt, en dat door de pestilentiale siekten in Souratta voor de jaere 1689 noijt bekent geweest, soo veel duijsende menschen niet gestorven waeren, waar door de lust der koopl: t'eenemaal weg is, en de contagieuse siekten, als nog hier ter steede, en de omleggende plaatsen domineert &: ik soude U:Ed: durven assurantie gegeven hebben, de Speceerijen op die waarden gehouden te hebben als den selven vercogt sijn, geworden, op den 1 Xber 1690 te weeten

d'garioffel naegelen . . . . a R:a	122	de man van 36¼ lb op
foelij	121	
de rompen	47	4/m lijst off 3 p:c^to C^to rabat

Dog op conditie hier jaarl: tot den Handel niet meer wert overgesonden als 75 a 80000 pont garioffel naegelen

Van Souratta onder dato 27 April 1692

45 a 50000 tt goede rompen en 7000 tt foelij ten opsigte hier
geen meerder quantiteijt kan vertiert werden, en niet
meer als ruijm 20000 tt goede starcke kanneel, maar soo
UEd: Souratta wilde overkroppen, sullen de speceerijen in
korten hier van geen naamwaardige waarden meer wesen
alsoo den overvloet walgagtig is, daar in tegendeel een
matige quantiteijt graagten verwekt, sijnde door ons
den 6 maij anno 1690 van UEd: gepetitioneert 65 a 70000 tt
tt gariofel naegelen tot den handel voorden jaere 1691
enden laatsten xber desselven jaars gepetitoneert 70 a
80000 tt tot den handel voorden jaere 1692, sijnde soo
veel uijtterl: hier kan omgeset werden, en UEd: hebben
ons believen toetesenden voor den handel der voorsz
twee jaeren tweehondertduijsent eenhondert en vijftig tt
twelk 50150 tt nagelen meerder is. als bij ons gevordert
sijnde, en bove onse gedane eijssen 20029 tt rompen, sijnde
vande nagelen in 3 agter een volgende jaeren, een heel
jaerigen sleet hier meer aangebragt, alsser can vertiert
werden, en een sleet van 6 maanden rompen, meer
als hier in lange jaeren is omgeset, daar bij commende
soo inde directie van Persia de speceerijen tot soodanige
lage prijsen werden verkogt, dat de naegelen van daar
met moorse scheepen in Souratta overgebragt sijnde, hier
ter bazaar bij kleene ~~put~~ partijties, met winst connen
verkogt werden a 115 r:ᵃ de man, en soo 'er gerugt
waert nog 11000 tt nagelen met de eerst verwagt

werdende

Van Souratta onder dato 27 April 1692

werdende moorde Scheepen van daar tot den Handel in Souratta
staan te volgen, bij soodanige continuatie in Persia, mogen
wij hier wel opkramen, dog niet weetende off de Hoofden
in Persia de nagelen tot soodanige laege prijsen hebben
afgestaan, off dat het naegelen sijn, door particuliere krom-
waegs in persia overgebragt en verkogt sijn, eer ik come
tot het verdere gepasseerde ontrent andere saken, sal ik
voor af seggen, wat ik meede heb overgebragt, met de
voorsz van Ommen soo buijten maeten gestuunt
hebbende op de gunste vanden Hoog Ed: Heer Commiss:
van Rheede, verhalveen uijt de eene moeijelijkh^t inde
anderen ben ingewickelt geweest, bij gevolge men wel
een schrik sonde krijgen op soodanigen wijse de E Comp:
te dienen, wat ik sijn Hoog Ed^t over de voorsz
van Ommen heb gesz: betreffende den verkoop der
Specerijen in 8ber 1690 voorgevallen, believen VEd: te
beoogen bij de missive vanden 20 maij 1691 aan gedagte
sijn Ed: gest: gerigt, waelkers extract in deese sal in
lassen, luijdende als volgt

Den 29 9ber laastleden, den makelaar Samdas Sonderdas
verdogt monsters vande Specerijen te hebben de E van
Ommen, de rompen, en nagelen, toonden en aboüeleerde
de rompen deugen niet, ende nagelen sijn nat, bequaam
weesende, met soodanige expressies onde Heeren en
meesters dienbaarste waeren in stallig te maken,
op mijn schrijff Comptoor sittende, 't selve niet sonder

alteratie

Van Souratta onder dato 27 April 1692

alteratie aanhoorden, de penne weg smeet per post beneden quam, mij houdende nievers van te weeten, de monsters der voorsz: Specerijen inde hant nam en d.o makelaar deselve vertoonden, met expressie niet noodig sijnde voor koopl: kennis van saeken hebbende, de waeren te prijsen off te veragten, maar sien konde hoedanig deselven geconditioneert waeren, mitsg: verkogt souden werden, sonder naemaals de minste refactie te maken, onder presentatie, des believende soo veel kisten met nooten en nagelen &c: telate openen als beliefden, ende monsters selvs daar uijt te neemen, om alle disputen voor te komen, als effect sorteerende, nog met de geciteerde makelaar Sandas in reeden sijnde, begon de E van Ommen als voorn te redeneren de makelaars mij aansiende begon te meesmuijlen &c:

Den 8 9ber heb ik u Hoog Ed.t per missive geadviseert op ultimo 9ber den verkoop der Specerijen soodanig gedrukt weesende, dat wij genootsaakt waeren, den raat vrugteloos telate scheijde. en vast stelden de Specerijen bij partijen te verkoopen, den eersten december naedemiddag Ruijdas en gingadas Calaa beijde makelaars, ten woon huijse vanden geweesene directeur daar de E van Ommen, nevens mij was, aanstonts inde grootste kamer deleeden des raats bij een seide komen de voorsz ruijdas, en gingadas Calaa binne geroepe weesende. accoort geworden sijn, voor 50000 lb

nagelen

Q

Van Souratta onder dato 27 april 1692

naegelen à 124 r:° de man item 3622½ ℔ nooten off rompen a 60 r:° de man en 5 Soekels Foelij a 130 r:° d'man van 36¼ ℔ ijder, om na gedane betaling, des anderen daags te ontfangen, eer de vergaedering scheijde begon de E: van Ommen een gants wonderlijken taal tevoeren, tegen gerepte makelaars, willende sijn E: weeten, nae wat plaatsen de koopl: de nagelen noten off rompen, en Foelij souden senden ofte vervoert werden, niet tegenstaande deselven aboueleerden sulks niet te weeten, mitsgaders nae gedane betalinge de Kooplieden meesters waeren vande koopmans: en deselven verhandelden, daar de meeste voordeelen witten te bejagen, dreijgende de E: van Ommen soo de met loogens quamen om te gaan, en een verkeerde meesters opgaven u Hoog Ed: haar voor den duijvel soude jaegen, de geciteerde makelaars van haar gaeren den Fiskaal haar hadden aangemoedigt kooplieden te soecken, deselven gevonden hadden mitsg: door soodanige bejegeningen, wel een schrik soude krijgen, om wederom koopl: aantebrengen, de raats leeden alle verset stonden, vermits men het heijlsaamste voor de E: Comp: hadden beraamt, om de monopolie van Comp:s makelaars uijt te roeijen, de E: van Ommen, haar soodanig bejegende dat beschaamt was, 't selve aantehooren, als regte middelen sijnde Comp: Handel te gronden te helpen.

Comp:e

Van Souratta onder dato 27 April 1692

Comp.s makelaars ter kennisse gekreegen hebbende, wij
partije naegelen, noten en foelij aande voorgen. buijte
maekelaars, ten prijsen voornoemt, hadden verkogt
godt weet voor wie, laat inden avont, goverdas bij mij
quam, sig houdende bij de E. van Ommen niet was
geweest, off gaan wilde, soo meede de E. van Ommen
~~[illegible]~~ off sig soo vremt hielt, als off hij te
keulen hadt hoore donderen, als wanneer den
secretaris van bergen, hem uijt mijn naam adver-
teerden goverdas uijt de naam van Comp.s makelaars
bij mij was geweest en versogt, den raat aanstonts
telaete bij een komen, om beeter bot voorde speceerijen
tedoen, als daags bevoorens, den tijt kort sijnde,
vermits het laat inden avont was geen tijt overig
weesende, den anderen alvoorens te connen
spreecken, in vergadering gecomen weesende,
bekent maakten, 't geene mij te vooren was gecomen
nae 't eijndigen van mijn reeden, de makelaars
wierden binne geroepen, en verbeeterde dien avont
hun bot, sonder lang tant te treecken op de foelij 4
op de naegelen 3 en op de rompen 2 R.a op ijder
man van 36 1/4 lb meer als daags bevoorens, welck
arrest des raats vanden laatsten ditto, daags
bevoorens, om de speceerijen aan een ijder bij partijen
te verkopen van een ~~[illegible]~~ 1800 goet effect is geweest.

Soo

Van Suratta onder dato 27 April 1692

Soo als de resolutie vandien verkoop off Pr. 8ber bij de E.
Comp: van Ommen gebragt was, om te teekenen, siende
indenselven was aangehaalt, 't geene ik in cas subject den
raat hadt bekent gemaakt, uijtten sijn E tegens den
Secretaris Comp: makelaars off goverdas uijt haar naam
alvoorens bij hem was geweest, om de speceerijen te
koopen, en daar nae bij mijn was gegaan, meenende ik,
te veel eer daar meede soude behalen, den Secretaris
sijn E toepassten, sulks niet te hebbe geweeten, in
cas 't selven soodanig was, qualijk hadt gedaan, sulx
in vergadering niet hadt bekent gemaakt, en
niet anders konde schrijven, als de saak in waarh.t
was voorgevallen, daar de onderteekening vande
voorsz resolutie op volgden, vermits ik over geciteerde
saak den 8 8ber anno voorleede, breeder aan u
Hoog Ed.t heb gesz. mij aan meer geciteerde missive
andermaal eerbiedig refereeren.

Den 29 8ber laastleden. de Packhuijsmeester Jan Coops
soo als wij over de maaltijt saten, liet roepen, vermits
mij te vooren was gecomen, swarigh.t gemaakt werdende
met het gewigt der naegelen niet soude uijtkomen, de
voorsz Coops met ernst recommandeerde, sooder jets
op de naegelen te seggen was, most spreeken, eer de
schipper quam te vertrecke, hem daar over soude
aanspreecken, in responcie dienden, de naegelen
wel konde uijtleveren, als met weegen mogt voort
varen

Van Souratta onder dato 27 April 1692

waeren, volgens outgebruijk in deeze directie met 3 a 4 kisten
tegelijk uijt te storten, maar niet alsser 10 kisten tegel:k
mosten geledigt waerden, ten opsigten delugt in Souratta
soo extraordinaris daer in droogen, als op geen plaats
in India hem ondertatten, wie hem ordre hadt gegeven
teegen het al oude gebruijk te werk te gaan, ten
antwoorde passen de E van Ommen, daar hij present
was, mijn misnoegen toonden sijn E mij vrij bits
toedunode, 't selven sijn werk te weeten, als Hooft
administrateur, als off seggen wilde, Ik daarmeede
niet te doen hadt, waar op repliceerde, buijte de
verantwoording, nevens sijn E hebbende ook Fiskaal
was, derhalven mijn pligt, amptshalven meede waesende
de E Comp: te prevenieren voor schaeden, silx
geensints soude gedoogen, vertoonde geciteerde
Pakhuijsmeester een memoritie den 18 xber hadt
uijtgewoogen, voor de eerste reijs 13 kisten en volgens
gebruijk 4 tegel: uijtgestort, waar op aan ~~ondr~~ over wigt
was bevonden 28 ¾ ℔ den 28 d:o weederom gewoogen
sijnde 30 kisten nagelen, tegen het gebruijk 10 kisten
tegelijk waeren uijtgestort, ter ordre vande E van
Ommen, en opdenselven, maar aan overwigt
bevonden sijnde 5 ¼ ℔, de benjaenen soodanig van
conditie sijnde, soo men maar het minste comt
aftewijken vande ordinarie gebruijkelijkkleeden
ende vinger konne krijgen, niet alleen de heele
hant en arm, maar het geheele ligchaam soude weg-
sleepen

Van Souratta onder dato 27 april 1692

Heeren, soo als den Packhuijsmeester Coops de derdemaal aan't
weegen soude gaan, pretendeerde de gemagtigden vanden
kooper 30 kisten tegel: leedig te maken, off wilde de
naegelen niet ontfangen, gem: Coops, sijn beclag doende
mij transporteerden na de Packhuijsen, en ordineerden
met weegen voort te vaeren, de naegelen in Sacken
te doen, mitsgaders voor des Comp: reeq: te late
leggen, wat instantie ook deede de voorsz gemagtigden
niet ter wereldt wilde ontfangen, voor dat de Saak
tot het uijtterste hadt laete komen, ordre gaf, aanden
portier, geciteerde gemagtigdens, niet buijten de logie
soude gelaten werden, voor dat dien dag naegelen waeren
gewoogen, en ontvangen, dien doortrapte Heijden siende
met hartneckigheijt niet konde winnen, nog sijn oog
wit bereijken, begon tot reeden te komen, en ontfing
de naegelen, sulx op de heele partije bij behoorlijke
uijtweeginge overig bevonden sijnde 1490½ lb ofte 41¾
mannen van 36¼ lb ijder a 122 ro^a de man beloopt
5093 ro^a ofte 7639 guldens en 10 stuijvers, 't welk de
winsten op de naegelen, nog soo veel heeft vergroot, in
alle de voorsz moeijelijkheeden met dien hartneckigen
Heijden gehadt hebbende, de E van Ommen 't werck
van verre aansiende, off't hem niet aanging &:

Soo als den 14 april, laatstleeden de scheepen Hobree
de beurs van amsterdam, en Sambij hier ter reede
waeren gecomen, met den anderen was afgesprooken

den

Van Souratta onder dato 27 April 1692

den 18 d.o naer 't avont gebet te besoigneeren, tegen, wat tijt
wij de aangebragte koopmantz. souden verdiceeren, ende
verkoop brieven uijtsette, savonts omtrent 7 uuren
de E. van Ommen absenteerden de leeden des raats
geen vergadering hadt laeten aanseggen, ten opsigten
Comp.s makelaars geneegen waeren, alvoorens mij
te willen spreecken, de vergadering verstlooven
werdende tot den 19 d.o naer 't avont gebet, d.o
makelaars des voormiddags bij mij quamen, versoeck
deede het arrest vanden 8 gber 1690 betreffende de ½
p.r cento belooft aande buijte makelaars, alsse
koopl.s aanbragten, ende andere halv per c.to soude
genooten werden bij Comp.s makelaars off koopl.s
aanbragten off niet, voor extraordinarie diensten
bij den gouverneur, Holman &c. mitsg.s wederom een
p.r c.to te moge genieten vande te vercopen Comp.s
koopmantz.: mij aangaande, haar gedaan versoeck
niet konde accordeeren, als deselven ook bekent
maakten, onder anderen, off sij wel geneegen waeren
dienst te doen, sonder loon te trecken, hun afscheijt
genomen hebbende, tegen den avont vertlieper
bij de andere raatsleeden; naer 't avont gebedt de E.
van Ommen den raat geconvoceert hebbende, de
makelaars binnen gecomen weesende, deede versoeck
om de volle 1 p.r c.to maeckelaardij te mogen genieten
't welck bij meerderheijt van stemmen hun is ge-
accordeert geworden, op hun bedrijging, anders de

E.

Van Souratta onder dato 27 april 1692

d' Comp:e te willen verlaten, regte middelen sijnde, het
fondament op den 8 9ber gelegt, waar op den vercoop
van 's Comp:s Specerijen en andere Koopmansch:n ultimo 9ber
en P:mo Xber des verleden jaars, ten genoegen van
u Hoog Ed:e uijtgevallen, sijnde de buijte makelaars daar
toe eragtige prickelen en sporen gemaakt, bij de uijt
gesette biljetten, weegens de gedane verkoping op den
eersten deses, de buijte makelaars gesien hebbende
de halv per C:to wederom was ingetrocken, en Comp:s
makelaars toegevoegt, sijnde 't hebben van sulcken
schaedelijcke gevolge gemaakt, dat niemant gelt heeft
geboden, voor 's Comp:s Kooper, Tin, en Kaneel
doe selvs Comp:s makelaars niet, dezelven bemerckende
de buijte makelaars genoegsaam uijt de logie waeren
gebannen, niet anders sullende tragten als ons
te dwingen, Comp:s dierbaarste Koopmansch:n af te
moeten staan, tot soodanige prijsen, als haar wel
gevallig sal weesen, sijnde a present in deese stadt
maar 1500. off sommige willen 3000 mannen Coper
soo dat de tijt a present soude geboren weesen, dat
mineraal, tot een brave prijs te konne quijt raeken
maar 's Comp:s makelaars voor de laatste vercooping
bij mij berigt sijnde, bij de voornaamste Koopl:s
ront waeren gemaakt, onder verdeeckering soo se
geneegen waeren het Kooper aan te slaan, nae
verloop van tijt soude effectueren, de man tot Sirca

de

van Souratta onder dato 27 april 1692 —
de 15 R:a soude becomen, soode haar wilde gebruijcken
en geen andere makelaars lastgeven in kas de selve
quamen dagt te maken 't bij de E Comp: op gelt soude
gehouden werden &: —
Soo als den 13 april tijding was gecomen Comp: voorn:
scheepen tot ontrent de reede van Souratta, waeren
genaedert, hebben Comp: makelaars den 14 d:o gecogt
vande engelse op de naam van anderen 6000 mannen
Tin a 13½ r:a de man bij mij berigt sijnde, om Comp:
tin te drucke en tot laege prijse selvs koopers te
werden u Hoog Ed:t de resolutie van 8 9ber en 19
april naeledende, mitsg gebleecken sijnde, het arrest
van laest geciteerde dato, van sulcken schaedelijcken
gevolge is geweest, soo dat ten vollen consteert op
P:mo maij off de laatste verkoping niemant taalde
nae 't kooper, Tin, off kanneel &: godt weet off Comp:
makelaars den 19 april laastleeden alvorens in
vergaedering komende niet sijn aangesegt, om
bedrijging te doen, Comp: dienst te willen verlaten
soo men haar geen 1 P:r C:to van Comp: weegen wilde
toeleggen, ofte koopl: aanbragten off niet, om de buijte
maeckelaars uijt de logie te houden, en absolutu
oogwit te bereijcken, ten groote naedeelen der E.
Comp: konnende geen de minste reeden vinden
waarom de resolutie van 8 9ber 1690 bij meerderheijt
van stemmen is gealtereert met de resolutie van
den 19 april voorn: schijnende deese saak mij gants
vreemt toe luijdende mijn sentiment als volgt —.

de

Van Suratta onder dato 27 april 1692

D'E van Helsdingen laat voor sijn advijs aanteekenen, dat
ingevallen wij timide sijn, voorde bedrijging vande
benjaanse makelaars om 's Comp:s dienst te verlaten
vermits hun niet konne accordeeren, 't geheele een p:r
C:to selven koopl: aanbrengen off niet, sij ook in dier.
voegen als dan de E Comp: meede onder dien teugel
soude konne brengen, hun de koopmanss nae hun
wel gevallen, gelijk sij selvs nog ordinaris koopers sijn
geweest van 's Comp:s voornaamste, en dierbaarste
handel waeren, niet tegenstaande andere luijden
naemen te boek werden gestelt, te moeten afstaan
en overstulp tot preventie van schaaden, dewelke
dergelijke toegeving en inwilling aande E Comp:
mogte nu, en in tijt en wijlen comen toetebrengen
soo persisteert den E van Helsdingen ten diensten
sijner gunstige betaalde Heeren bij het resolutoir
arrest van 8 gber anno passado te meer, om dat
dieverse benjaanse maekelaars hem gisteren expressel:
hebben afgevraagt off he de ½ P:r C:to als nog soude
genieten, en met Jae g'antwoort sijnde, bijsondere
wilvaardigheijt en geneegentheijt toonden, koopl: aan
tebrengen.

Bij de resolutie onder dato P:mo maij sal u Hoog Ed:e
aangeteeckent vinden, 't welk de makelaars Calaa
die wij uijt sijn Huijs liete haelen in volle vergadering
voortbragt.

dat

Van Souratta onder dato 27 april 1692

Dat hij met al sijn loopen en draeien ten diensten vande generale Comp:e niet anders won dan eijndel:k stramme en afgesloofde knien, want seedert eenigen tijt hadt men hem komen te onttreeken een gedienst 't gunt van veel jaeren prefis, uijt deeser aanmerckinge, hem toegelegt was geworden, hebbende daar en boven mits het exalteeren vande verleeden jaere ingevoerde kostumen om ½ p.r cento Cortagie voorde buijten makelaars bij gevalle van koopslaeg afte sonderen wijders den ijver geheel en al ventraagt &c: ——.

Om VEd soo demonstratif, als de Son op den helderen middag te toonen, wat infractie de Z van ommen meede heeft gemaakt ten quaede van 's Comp:s handel, de koopliedn te accordeeren, teegen het al oude gebruijck 50 kitten met naegelen uijt te storten, en inde Son telate leggen, eerder souden gewoogen werden, nae dat bij den kooper gepretendt. wordende 13 kitten tegel:k leedig te maken, en inde Son telaete leggen, eermen aan't weegen soude gaan, als uit voorsz extract, in't breede staat gementioneert, hebbende Comp:s makelaars, niet alleen 't selven, tot een formulier van naevolging, maar selfs een conditie veel slimmer op den 21 feb: deses jaars tot een vaste wet tragten te maken, pretendeerden d.o mas-kelaars om 50 kitten tegel:k uijt te storten, en een geheele nagt inde lugt off manedschijn, ende volgende dag inde heete sonne schijn, telate leggen, eerder soude

mogen

Van Suratta onder dato 27 April anno 1692
moge gewoogen werden, 't welk voorwaarden sijn, nooijt
voorde comste vande voorsz. van Ommen in deese directie
off lieveren niet voor in 7ber 1690 als wanneer de E. van
Ommen op privee authoriteijt buijten mijn kennisse den
kooper der speceerijen, sulx hadt geaccordeert in plaats
van 3 a 4 kitten 16 kitten met nagelen te gel: uijt te
storten, om te droogen, eerder een begin soude gemaakt
werden, om deselven uijt te weegen, en nae dato de
gemagtigde van gem. koopm: pretendeerde 30 kitten
nagelen leedig te maken eer se soude gewoogen werden
om wat redenen de voorsz: van Ommen soo bedecteli.
buijten mijn kennisse de koopl: sulcke schaadelijke
en ongehoorde pretensies heeft geaccordeert en
geconsenteerdeert, kan men veel meer van denken
als doceeren en probeeren &c: wat ik aan den Heer
Committ: van rheede over de gem: adriaan van Ommen
onder anderen nog heb gesz: den 24 7ber 1691 believen
UEd: te leesen bij 't volgende extract.

Sijnde circa de twee maanden geleden aan 2 sijner
woorste dienaars ondregav een bejaand wijf off hoer
te bestieren willende nog de een nog d'ander voor
geen koggel dienen, 't welk deselven over de
publique straaten luijts keels uijt kreeten, ten
dien sine geen loon trocken, maar wel om andere
diensten te doen, 't selve tot sijn E.s kennisse
gecomen

Van Souratta onder dato 27 April 1692

geromen wesende, niet weetende, wie daar vande oorsaeke was, motten die twee met dobbelsteenen werpen wie gaan off blijven soude, mitsg die de leegste oogen smeet voort most, als ook effect heeft genomen.

wat sijn E! bedrijf in agra is geweest daar 't hem heeft gekost, soo hier werdt gemeen gemaakt een gelt somma van 2000 ropias tenzeten aande coute.. waal off schout 3000 r:a aande vaeder van seeker moorse dogter, daar hij gemeentz: meede gehadt heeft 500 r:a ~~welke gelden den benjaan~~ en tot stilling vande saak 500 R:a welke gelden den benjaan Permanendas hem heeft geleent, die hij tot makelaar nevens bixsias heeft aangestelt, mitsg wat sijn bedrijf meede in amed-abaat is geweest, sal daar van geen melding doen.

Een geluk sijnde soo der gedivulgeert werdt, de saak met 2000 R:a in agra is afgemaakt, in kas de voorsz: van Ommen in souratta met een moorsch vrouwmensch quam gemeenschap te hebben, en 't selve ter kennisse vande souratse regenten quam, in een tijt dat hier een wre.. velmoedig en geltgierig gouverneur was, soude ongeloof.. lijke pretensies op de E Comp: maeken, en moeten voldaan werden, off de mooren souden 's Comp:s handel verbieden, en alle prerogativen intreecken, behalven soodanigen schantvleck op onse natie soude blijven leggen soo dat een hooft daar een ijgel: op valt, bijsonder inde

moorse

Van Souratta onder dato 27 April 1692

moorde landen, wel een geposeert man requireert, en een voorbeelt in deugt dient te weesen, &: derhalven UEd: gants reverentel: versoecke bij deese over deese directie believe te disponneeren, als in geenen deele genegen sijnde nevens de voorsz: van Ommen, de last als gesaghebber langer op mijn schouders te houden, want over sijn respreelentibel leven in moeijelijckheeden met de regenten quam te raken, soude het uijtsenden kosten, eer de saack soude getermineert weesen, in kas het godt belieft, hadt de Heer Commissaris van Rheede in't leven te spaeren, en met gesontht: in deese directie hadt moge overcomen, niet tegenstaande de gem: van Ommen uijttermaten steunden op de vermogende gunste van sijn Hoog Ed:, en hoste, hij vermogens was anderen bij sijn Ed: te conne prejudiceeren, maar niemant hem konde benadeelen, geensints twijffelende off sijn Ed: gestrenge soude de voorsz: van Ommen over sijn ergerlijck leeven, als andere saken soodanig gecorrig: hebben, dat hij daar van gevoelen, soude gehadt hebben soo men de geadopteerde dogter van gedagte sijn hoog Ed: mag geloof geven, hier gemeen gemaackt hebbende

De Heer Committ: van Rheede in desselvs siekte dierende reijsen geuijt hebbende, nooijt gedagt hadt inden persoon van adriaan van Ommen soodanig soude misgetast hebben &: wat ik verder met de E

van

van Souratta onder dato 27 april 1692
van Ommen over negligentie, in sijn dienst als Seconde
Persoon en Hooft administrateur deeser directie heb
overgebroght, gedraege mij eerbiedig aande papieren, die, en
andere saeken betreffende hier nevens gelegt.
wat mijn redenen en sentiment in raeden is geweest
den 6 maart laastleeden, als wanneer wij saten, over
den verkoop van't Japans Staafkoper, Spiaulter, peper
arreek, Sandelhout en Japanse Camphur believen
UEd: bijt selve inscriptie overgelevert vervolgens
meede te beoogen.
Den 9 may 1691 was mijn sentiment de heele partije
Japans Staav Kooper te dier tijt aande lant hebbende
bestaande in een quantiteijt van 2400 vierhondert
vier en't sestig mannen van 34½ lb ijser te ver-
kopen a 15 13/32 Ro de man op 4/m tijt off 3 Pr c^to
rabat, ten dien opsigten, de regen tijt hart begon te
naederen, soo meede de gebodene prijs in comparatie
van voorige jaeren raisonabel was, waar door de
gelt kassa soude gesecondeert geweest sijn, met
een Capitaal van 5½ Tonne goûts, mitsg: te dier
tijt afgepakt staande 101000 Ro off 163000 guldens
voor de kust Cormandel en bengale, onde gelt kassa
in een soberen staat bleev. en bij afwijsing van
't a present gebodene, voor de heele aande lant
hebbende partij Japans Staav Kooper, bestaande in
sirca de 2796 5 mannen a 14 9/16 Ro de man op 4/m
tijt

Van Souratta onder dato 27 april 1692

tijt off 3 P^o C^to rabat, souden wij wederom moeten resolveeren
tot ligting van gelden, op Intrest tot voortsetting der
negotie, hebbende de ervarentheijt ons geleert het verkopen
van't kooper bij partijen van 500 mannen van dat succes
niet is geweest, als wij verkoopt hadden, en wij 't sedert
den 12 Feb: laastleeden hebben geseten over den
verkoop der speceerijen Japans staavkoper &c.^a 't welk
almeede tegen mijn gevoelen is, uijtgevallen, met het
voorstellen van nooijt gehoorde en suspecte conditien
van Comp^s makelaars Kesigdas en Bagwaandas, verhalven
mijn sentiment weesende, wij 't kooper tegen de
gebodene prijs en conditie behooren aftestaan, als
ik mij aangaande vast stelle, om de volgende redenen
buijten de sterften, aan de Pestilentiale siekten sed^t
de jaeren 1689 tot dato deses in Souratta, Broatchia
en amed-abaad &c: gedomineert hebbende en nog
Continueert

Eerstelijk dat niet alleen, alle dagen, maar selvs
alle uuren hier scheepen werden verwagt uijt de
manillaas, China, siam, aatchin &c: deselven gesa-
mentl: maar 1000 kisten kooper, hier quamen
aantebrengen, als geensints buijten apparentie
sijnde, off sullen meerder quantiteijt overbrenge
't selve soodanig quam uijt te valle, eerder ons aande
hant hebbende kooper quijt waeren off verkogt
hadde, bedragende over de ƒ 600000 wij als dan al
weederom door s'Comp^s makelaars int gemeen

selvs

Van Souratta onder dato 27 april 1692

selfs bedecktelijk koopers sijnde, soude gebilt werden
dat wij nae alle apparentie de voorsz gebodene prijsen
niet souden bedingen door haere contraminen, niet anders
slijpende te practiseeren, en werckstelligh te maken
al een ijgelijck buijten de logie te houden, en door
andere indirecte middelen afkeerigh te maken
niemant genegentheijt heeft met de Comp: te kome
handelen, sijnde het laatste exempel vanden Jood d'
Porto nog nieuw denwelcke den 23 Feb: laastleden
de heele partije loot, en benjuin vande Comp gecogt
hebbende, deselven het loot wederom overgelaten aan
seeker boras koopman, 't selve ter kennisse van 's
Comp: makelaars gecome wesende, hebben g'effectueert
bij 's Conings dagregisterhouder, de gelden daar 't loot
meede soude betaalt werden, uijt de naam vanden
Koning heeft laete arresteeren, onder gefingeerde
pretexten, den Ko: loot quam tebenoodigen &c. welck
arrest den geciteerde Coopman, niet sal ontslage
krijgen, buijten tegeeene hant smeeringen, wat
practijequen d.e makelaars meer int werck
stellen, tot prejuditie van 's Comp: Handel, genoeg-
saam bekent sijnde, om een ijgel: afkeerig te
maeken, en buijten de logie te houden, om haar
oogwit te bereijcken.

Ten anderen sijnde de E Comp: a present belast, met
een gelt somma van over de 350000 guldens op intrest
geligt, in Jan: en Feb: vervalle sijnde, en vermits
wij tot dato dedes in geen staat sijn geweest d.o gelden

afte

Van Souratta onder dato 27 April 1692

affelegge, deselven sonder tijt blijve voort lopen, en dag aan dag vande onderhoorige buijten Comptooren met wissel brieven staat betrocken te werden, tot voldoeningen der eijssen onderlanden sijnde voor de Indise quartieren en in deese maant maart off april eerst comende, met het hier ter Rheede leggende Jagt de maas, nae batavia dienen versonde te werden

Ten derden, sullen de Jongst overgecomene petitien voor 't vaederlant en Indien, comen te monteeren, ontrent de 600000 guldens, en soo wij al weederom pruijsende blijven stil sitten en geen verkoping doen, sullen wij genecessiteert sijn, ruijm een half miliaen op intrest te ligten, de Heijdenen 't selve bemerckende als in 't voorlaastleeden, eenige a deposito hebbende gelden tegen $\frac{3}{16}$ per C^to^ ter maant, ten vervaldagen der obligaties in geen staat waeren, de gelden affelegge, bij continuatie de intresten verhoogden tegen $\frac{3}{8}$ per C^to^ per maant en a present al weederom van verhooging souden spreecken, derhalven om gem: en andere pregnante redenen persisteere, om het voorsz Cooper te vercoope en vande hant te sette, alsoo 't veel beeter is tussen de 2 en 300000 guldens, eens klops aan het kooper te winne als tot schaeden der E Comp: dit Comptoor te belasten, met een milliaen op intrest te ligten om gem redenen. Item ik meede tot de vercoop van 4195 mannen spiauter a $7\frac{1}{16}$ R^a^ d'man 4660 mannen peper a $6\frac{13}{16}$ ropias de man 5374 mannen arreeck a $2\frac{1}{16}$ r^a^ d'man $279\frac{3}{4}$ mannen sandelhout a $8\frac{1}{4}$ r^a^

de

Van Sùratta onder dato 27 april 1692
de man en 55 mannen Japanse camplùx a 28 x ½ d'man
onder soodanige verdere conditie, belangende de naebetaling
van het Japans staafkoper in plaats van ½ per C^to^ 3/8
per C^to^ p^r^ maant intresten tebetalen, 't welk ik
meede toestae, ten opsigten geen de minste apparentie is
eenige naemwaardige naebetaling te sulle geschieden
gedragende mij meede aande conditie, geen koper sulle
moge verkopen voor de komste van't eerste schip van
batavia in dit nae jaar, sullende deese, om des te
seeker te blijve inde resolùtie ingest: werden door
den eerste klerck (was geteekent) Pieter van Helsdingen
Met welke mijne voorstelling de leeden des raats confir.
meerden

Uijt de commissariale brier door de Hoog Ed: Heer
Commissaris van Rheede van Coùtelin gest: gedateert 29
aùgùstùs 1691 over den lant weg van wingùrla den 3
xber daar aanvolgende hier ontfange, waar in sijn Ed:
gest: onder anderen aanhaalt, nae batavia advijs hadde
gegeven, ende stùcken ten laste van Pieter de gilde
schipper op de maercappel aan UEd: in kopia overge.
sonde, verklaren, niet ondienstig geagt, het naeder
verklaarde door den kranckbesoecker Jan wassenaar
op den 3. 4 en 8 deses, die saak betreffende, UEd: p^r^
deese in kopia toe te sende, off de saak nog niet
geterminneert was

Om UEd: commùnicatie tegeven van't verdere voorge.
vallene mijn ampt betreffende, concernerende de
gepleegde partiecùliere handelingen, en moussenijen
in deese directie, tot prejùditie der E Comp: inde maant
Jùnij

Van Souratta onder dato 27 april 1692
Junij anno passado, om over een en deselve saak geen dubbelde
descriptie te doen, believen UEd: vervolgens te leesen bij de
Commissariale missive door de E van Ommen en mij den
16 Julij anno 1691 onder anderen nae Coutelingestr bij het
extract derselver.

Nae het retour vanden Fiscaal van Helsdingen van't
schip't Casteel Batavia om de Kisten &: vande Heer
Vosburg over te schleepen in Compe Smal schip amsterd:
hem waste vooren gecomen Cornelis Kroon, en Sijbrant
de Jong &: de eerste schipper ende andere opperstierm:
bekleijden op't Jagt de beurs van amsterdam, mitsg:
matthëus de Haan ondercoopman, ten Huijse van
den Equipagie meester Jan Roelofsz &: 2 a 3
Conferenties op een dag hadden gehouden, den Fiscaal
int bij weese vande E van Ommen in Compe tuijn
weesende, onder anderen abouleerden tegen den
Equipagie meester voornaemt, wat de Haan smorgens
vroeg en dieverende reijsen op een dag nae buijten joeg
't welck beantwoordt werdende, met sulx niet te
weeten &: daar op is gevolgt, den voorsz opperstierm:
oppermeester op de beurs bekleijden, den onderkoopm:
de Haan, en seecker Engels Capn off schipper &:
ten huijse vande Trande cok, companitie hebben gehadt
als gem opperstierman, ten sijnen reguarde, voor ons
heeft bekent, seecker benjaan op onbeertienst binne
quam, aanstonts door de Comparanten wiert buijten
geweese, en den Hospes vanden Huijse g'interdiceert
niemant binne te laten Comen, om vrijheijt te hebben

dat

Van Souratta onder dato 27 April 1692

tot verrigting hunner saken, hebbende den Fiskaal van
Helsdingen, sedert bedig geweest, om't geheijm hunner bij
een komste te weeten, tot sijn kennis quam, door boven
genaemde Comp:s bedienden was verkogt aan geciteerde
Engelse schipper off Cap.n, partije spiauter, carret off
schilpatshoorn, staart peper &c: nae dato verstaande
gerepte quantiteijt spiauter door sommige begroot
werdende op circa de 400 picols a 125 lb ijder en
door anderen in meerder quantiteijt tebestaan, maar
het gewigt van't schiltpatshoorn, nog de staart peper
niet regt witten, welke saak van dag tot dag door
diverse liegen: leugen agtige benjanen &c: geconfirm.t
werdende, tot den 30 Junij laatstleeden, als wanneer
den Fiskaal van Helsdingen ter kennis quam
d:o koopmansz uijt het jagt de beurs waeren gescheept
in een Engels schip, en een gedeelte in een Engelse boot
off thonij overgebragt voor de tol poort was geslooten
om gelost en vertolt te werden, den Fiskaal de saak
te kenne gav aan de E van Ommen, daarnevens
versoek doende, de officiers en cuijpmaerkers te
ontbieden, om hun particulier te hooren, wat van de saak
was, als dien avont sijnde sondag nog effect sorteerden
eerde geroepene persoonen compareerden, quam ons
ter handen seeker missive door den Jood de Pareijra
in de Portugese taele aan ons gerigt, bestaande in
veele heusche termen en gedienstigheeden, onder
anderen sig selvs noemende, een trouw vassaal

en

Van Souratta onder dato 27 April 1692

en subject vanden nederlantschen Staat, protectie hebbende
onder de vleugelen der E Comp: in welcke missive een
periode inde nederduijtsche taale, was gelast, luijdende

'Tis een schoone ocagie voor onse Comp: de presente
onlusten vande Hollantsche matroosen omme een
opstant te verweecken, onder hun ter oorsaak dat hun
maar twee ropias termaant worde verstreckt om
de keucken te onderhouden

den 11. 12 en 13 do: de voorsz officiers en matroosen van 't Jagt
de beurs voor twee gecommitteerdens uijt den raat van
Justitie gehoort sijnde, om deliedem niet telkens van boort
te laten haelen, maar bij der lant te hebben, in't gewesene
woonhuijs vanden Fiscaal logieerden, en door het Hooft
der hier sijnde militaire versorgt van spijs en dranck,
maar geen getuijgenisse der waarheijt willende geven
nog den eet afleggen, geen kennisse van saecken hebbende
oordelende te conne voldaan, met den eet int
vaderlant gedaan, hier geen plaats sijnde, ijmant in
arrest te setten als de corps duguarde, 't welck een
open plaats is, daar een ijgel: uijt en ingaat, bijgevolge
van alderwerelt konnende g'inducceert werden,
derhalven wij resolveerden gem officiers te sette op
water en rijst in een kamer naast de combuijs
staande, inde ordinarie wooning vande Heer
directeurs, soo als deselven smorgens den 13 do: in
arrest waere gehouden, nademiddag de raatsleeden
hun transporteerde bij de E van Ommen als president
vanden raat van Justitie, voorgevende sijn E soodanig

te

Van Sourattha onder dato 27 april 1692 —

te wille procederen, niet bequaam waeren als leeden van Justitie te sitten &c: gem. sijn E aan deselven versogt hun relaas bij monden gedaan in geschriften te stellen als effect heeft genoomen —

Den 14 d° off den eerstvolgende dag, Pieter van breen Secretaris vanden raat van Justitie nevens twee assistente uijt de naam van meergem. schipper Kroon, bij ons quamen om seeker geschrift voor te leesen. sijnde een request en tegel: een protest over de mishandeling van sijn volck in arrest gehoude, met expressie alle schaeden en ongelucken daar uijt voortcomende, tot onser verantwoording, latende, mitsg: het voorsz protest te moge aangeteeckent werden, om hem ten tijden en plaatsen daar van soude konnen bedienen —

Soodanige proceduuren ons gants vremt te vooren quam, niet minder verwondert weesende van geciteerde secretaris, hem daar toe last late gebruije. „ten om geen infractie tegeven, hebben wij onder scharpe bestraffingen, en harde vermaningen, hem met de assistenten afgewesede, als niet geneege waeren tegen ons te laete protesteeren, maar het geschrift, sonder te late leese, na ons genomen, uijt alle de voorsz geschriften, sal u Hoog Ed:te ten vollen komen te blijcken, alles wat practicabel was weerkagtig sij gemaackt, om ons te beletten agter de meer geciteerde particuliere moorderijen niet te komen wij hebben ons met geen blaas met boonen laten af. schricken, maar met de examen voortgevaren —

Nae

Van Souratta onder dato 27 April 1692

Nae twee daegen sittens lieten de meergem. scheeps officieren &c. hun aandienen, om naeder gehoort te mogen werden als genegen sijnde getuijgenisse der waarheijt te geve waar op is gevolgt gem. gecommitteerdens, dieKoek en ulderiks, door de boode aangelegt weesende, te come sitten refugieerende de voorn. dieKoek als raat van Justitie te come, om 't werk niet te veragteren committeerde de E. van Ommen uijt kragte van Commissie deselfde gecommitteerdens, als leeden uijt den Politicquen raat te sitten, met bijvoeging sijn E. meede persoonel: present sonde maken te weesen als gevolg heeft genomen, naeder blijkende bij twee b'eedigde verclaringen van 13 persoonen, waar bij u Hoog Ed: gest: des believende meede sal konnen beoogen het geciteerde spiauter, schiltpatHoorn, staart peper &c. door de deponenten uijt het ruijm, water en cabel gaten gearbeijt sijnde, en overgegeven inde scheeps boot vande beurs, en daarmeede gevaeren aan een engels scheepje, mitsg. in 't selve overgemand, soo meede d.o bosemtie inde nagt, en aanboort vande beurs was gekomt, te dier tijt meede spiauter, schilpatHoorn &c. uijt de beurs in 't selve was overgegeven, alhoe wel wij, uijt de geciteerde verclaringen, de juste quantit.e niet conne uijt ciffferen ten opsigten de mindere kleene officiers en matroosen daer 't geene hun door de hooge officieren weert gecommandeert sonder remarcque teneemen, wat quantiteijt weert overgescheept als

geen

Van Souratta onder dato 27 April 1692
geen verantwoording hebbende. egter seer wel te conjec-
tureeren weetende de verbodene particuliere, waeren
en Koopmansz: in geen minder quantiteijt hebbe
bestaan, als voorwaarts staat geexpresseert, vermits al
het scheeps volck, op het Jagt de beurs beseleijde, dieverse
nagten hebben gearbeijt om de voorsz particuliere
Koopmansz: int Engels scheepie over tegeve, en te
brengen, onder de ballast begraven geweest &:
Wij hebben den Jood de Porto bij den Heer Bartholomeus
Harrijs agent der Engelse Comp:e bekent sijnde, gesonde
bij manquement van andere vertrouwelingen, om te
kenne tegeven de monsterijen, door sijn Ed: onderhorigen
met Comp:s bediendens gepleegt, en daarneffens te
versoecke d'e particuliere goederen, nog niet betaalt
weesende telate restitueeren, onder promesse wij
geensints sulle manqueeren 't selve bij alle occagie
te recompenseeren, en reets in ober laastleeden
daar van preuve hadde gegeven, met de weduwe
versteeg te doen uijt keeren, en door ons aande
Engelse Comp:e getelt en overgegeve, soo aan gelden
als gemaakt gout en silver werck &: 't same bedra-
gende circa de twaalfduijsent guldens onder haar
berustende geweest vanden overledene vrij Engelse
schipper Sandon, alhoewel de schultregtmatig was, soude
de Heeren Engelse de geeyste gelden &: buijten ons
hulpe, niet onder haar magt gecreegen hebben, den Jood
de Porto, op sijn retour, ons voor rapport bedeelde
den

Van Souratta onder dato 27 April 1692

den Heer Engelse agent reciproque promitteerden sijn
volk te sulle spreeken en ons helpe, mits alvoorens
te exhibeeren debewijsen de voorsz. koopmants uijt
's Comp: schip off scheepen waere gelost, met expressie
wij arrest op d° goederen soude doen, derhalven hebben
wij geensints gemanequeert bij den moorsen gouvern.r
te bewaerken, het engels vaart: gelade leggende
voor de Tolpoort niet telate losse, vermits in't selve
verduijsterde goederen waeren vande nederlantse
Comp: nae verloop eeniger daegen, de bewijsen in
gereetheijt raakte. S.r Jan Uldrip raatshr
committeerde deselven de Heer Harris te
inlandigen den voorsz. Doot de Porto tot sijn
taalman meede nam, naede overleveningen, versoek
daende Comp: eijge Handel waeren te mogen
approprieeren meer gem. Heer Harris sulks de facto
afsloeg en volmondig uijtte, den handel voorde Engelse
natie vrij en open was &: maar egter „met sijn„ bijgevoegde
raatsleeden over de saak wel wilde spreecken
en den schipper in wiens schip de Coopmantz. waeren
soude hooren, mits voor gecommitteerdens laete
weete wat desselvs provoctie was

Den 23 d° naedemiddag, wij sonder ander geselschap
in Comp: tuijn weesende, twee gecommitteerde
Engelse bij ons quamen, vertoonde seeker brief
door Charles Dinglij schipper off Capt. op't meer gem:

Engels

Van Souratta onder dato 27 april 1692

Engels Sleepje genaamt de Emralt bestelijde vanden
Engelse raat gedz beleldt in substantie de geanvesteerde
Koopmandz: hadt geoogt uijt een Engels Sleepje van
China gecomen, mitsg verscheijde confessies vande neder-
lantse bediendens hadt geleede, maar sig daar over niet
verwonderde, considereerende de harde handelinge vanden
Fiscaal, en sijn wreede Straffen &c: als de voordz
Translaat mitsien breeder vierkeert.
d'Engelse niet anders getragt hebbende, als ons met
Frivole pretexten op te houden, onder kennisse quam
deselve onder dehant arbeijden, door geschenken &c: bij
den moorsen gouverneur Kolman &c de voorn: Koop-
mandz: uijt het vaart: te losse, en onder haar magt te
krijgen, derhalven wij niet konden ledig sitten, in
teegendeel te werken, bij den gouverneur om gem:
Coopmandz: in Comp:s pakhuijs te moge late brenge
off wel in het Tolhuijs in een van 's Konings camers
in beslag te blijve, tot de saak tussen ons, ende engelse
soude afgedaan weesen &c: Sijnde gem: vaart: ter ordre
van sijn excett: gelost, en daar in bevonden volgens
seekere annotatie door den benjaan Ruijdas 1374
Stucken Spiauter van verscheijde grooten 7 Sacken
Cubebe off Staart peper 4 Sacken met benjuin
en eenige leedige vaeten, hebbende geciteerde vaart
omtrent een maant voor de Tolpoort gelegen, buijten
twijffel inde donkre nagten het Schilpatshoorn uijt
deselven sal geligt, en wederom in een der engelse

Sleepen

Van Souratta onder dato 27 April 1692

Scheepen overgebragt weeske, alhoewel de voorsz verklaringen niet diteeren van benjuin, egter wij geensints dubiteeren off sal meede uijt het Jagt de beurs van amsterdam gecome weesen, leggende de gem. Koopmantz: wel in het Tolhuijs in een onafgeslootene plaats, maar wij konnen het soo verre niet brengen, deselve in een van 's Konings kamers overgebragt werde, tot de saak tussen de engelse en ons sal afgedaan weesen, wat uijtslag die saak verder sal neemen leert den tijt.

Voor het lossen der voorsz goederen, hebben wij om Comp.s regt te bewaeren, tegen de Engelse Comp.e de Heer Harrijs en raat geprotesteert, 't welck met een contra protest beantwoort sijnde, beijde bestaande in soodanige termen, als de Copia van't onse en 't Translaat van 't engelse in 't breede sullen ontwaeren.

Wij soude de saak wel meester sijn geworden en de geslootene goederen, onder Comp.s ~~magt~~ magt gekreege hebbe, ten waeren onder de subjecte bedienden der E Comp.e &c: geen contra mineurs waere geweest, dewelcke onderlants de Engelse gesterckt hadden waar door die natie ter kennisse wiert gebragt, 't gene wij omtrent die saak bij den Souratsen steede voogt tragten te effectueeren, en bij der lant naemen, wij poseeren de Engelse geen de minste kontschap konde gekreegen hebben, op wat wijse wij teegen de deponenten procedeerden, soo der geen waere geweest die 't uijt Comp.s logie &c: tot haar hadde overgebrogt

ff

Q van Soukatta onder dato 27 april 1692 —
off laete overbrengen als ū Hoog Ed:e Sonneclaar des
believende sal konnen beoogen bij de getranslateerde
brieven door de Engelse, nevens het contra protest ander„
maal tot verificatie van saken hebben overgelegt —
luijdende onder anderen —

Hebbende VE: mij 't sedert laete toecomen een
papier van versheijde confessien van duijtsvolck, waar
over ik mij ten minsten niet en verwonderen
off een groote meenigte meer sulcks geswooren
hadden, considererende de handelingen vanden
Fiscaal en sijn wreede straffen van menschen
te dwingen tot bekentenis —

welke Translaat missive op het hiernevens gaande
regitster der papieren is aangehaalt onder N:o 11 —

Uijt de attestaties de engelse in copia toegesonde
konde haar Ed: niet anders heeten, als een vrij„
willige bekentenisse der deponenten als 't ook is
geweest, ergo buijten alle dispuut, wij door 's Comp:s
verdagte bediendens verraden sijn geworden, wie de
selven sijn, sullen wij als nog niet aanhalen, maar
soo men circumspect den ontreck dier saak
beschouwt, souden de Contramineurs wel te vinden
weesen, soo meede wat de raatsleeden voor hebben
gehadt met het geciteerde schriftuur aan de E
van Ommen, als president vanden raat van

Justitie

Q van Souratta onder dato 27 april 1692

Justitie overgegeven op't register der papieren getelt en geteeckent met No. 7 om alle gedagten van partij-schappen te weeren, sullen wij ons gevoelen dies aangaande niet uijtten, maar 't selven, gedefereert laeten, aan't rijper oordeel van u Hoog Ed: gestr: —

wij hebben de meergem: schipper Croon en opperstierm: voor ons beijde late komen, en ijder apart geloont nitt: door sagte middelen en beloften, van hun beijden kragten tebehouden op u Hoog Ed: approbatie om op soodanige wijsen uijt hun tekrijgen, wie de regte eijgenaars waeren vant spiauter, schilpats, Coorn, staart peper &: edog alles te vergeefs

Durreende den geciteerde schipper nog met assurante expressies uijtten in dat de beeedigde verklaringen van genoegsame kragt waeren, den Fiscaal, met de saak konde voortvaeren, en hem in regten betreecken, 'twelck wij, voor deesen raat niet konne goetvinden, maar daarmeede superseederen tot u Hoog Ed: gestr: personele overcomste.

Door middelen van contraanten souden wij wel agter het geheijm deeser emportante saak en gepleegde monsterijen bij de scheeps overheeden op het schip de moercappel vaerende meede met de Engelse gemonst hebbende, konne komen, soo wij ons jmagineeren, maar aande eene sijde considererende

bij

Van Souratta onder dato 27 April 1692 ——

bij nae op [illegible] niemant der mindere gequalificeerde
raatsleeden, het minste vertrouwen konne stellen
'tgeene nu secreet als dan publijck soude doen, en
hun combineeren, met de hier sijnde quade geinten-
tioneerde persoonen, mitsg de saken van quaden
gevolgen, soude doen werden, behalven den dienst
der E Comp: daar door soude komen te veragteren
aan de andere sijden aanmerckende den Fiscaal
van Helsingen, het hatelijcke Fiscaals ampt ten
diensten der E Comp: waarneemt, de schurfde
bedienders hun smarten vaelende, en met u Hoog
Ed: overeencomste daar van nog beter gevoelen
staan te krijgen, mitsgaders alle occagie van
particuliere handelingen, soo veel doenel: sij
hun afgesneeden sijnde, derhalven voor hun hier
niet te winne valt, als voor deese, daar door den
Fiscaal van Helsingen, den haat van nederlanders
en heijdenen, op sijn hals hebbende, daar nog bij comende
de dickgem: saak, met de hier resideerende
Engelse in questie leggende &c: ——.

Onder de moeijelijckheeden in deese gerelateert
quam de Heer Vosburg al meede ter baane, met
het sende van een brief aan de E van Ommen
daar bij versoeckende seeker nevens gevoegde
schriftel: protest, den Fiscaal van Helsingen

te

Van Souratta onder dato 27 april 1692

// telate voorleden, door den Secretaris vanden raat van
// Justitie ter presentie van twaeleeden uijt den raat
// over sijn E.s Kisten &c: door den Fiscaal in verbeekering
// genomen, van wat Substantie, het voorsz. protest en
// antwoorde sij, sullen de copias ontwaeren

D'Heer Vosburg bemerckende met de bedrijgingen bij de
// proteste aanden Fiscaal gedaan, niet vorderende door
// den onderkoopman de Haan, bij monde versoeck liet
// doen sijn E.s Kisten &c: naegedane visitatie te
// mogen erlangen, vermits ondergem: sijn E.s goederen
// niet boven de waarden van ontrent 2000 r.a sijn
// gevonde, bestaande meest in stucken witte lijwaten
// in soorten tot lighaams en Huijsgebruijcken, mitsg:
// eenige alegias, baetjes &c: daar onder weijnig met
// breede goude en silvere streepen, 't welck de Huijs-
// vrouwe vande Heer Vosburg van vrij grooter discretie
// en beleeftheijt sijnde als haar E.s man, betuijgende de
// allegias &c: tot cabaijen en kleeden hadde gecogt,
// derhalven haar versogt de ontslaging der voorsz.
// Kisten &c: 't welck den Fiscaal haar E. heeft
// geaccordeert, ter opsigten de E. Comp: bij de voorsz.
// lijwaten en stoffies geen de minste intrest can
// lijden, ter presentie vande expresse daar toe gecom:
// mitteerde raatsleeden Zwout van die Slaeck

en

Van Souratta onder dato 27 april 1692
en van ulderix in weelckers bij weesen de visitatie gedaan
sijnde.

Soo VEd:^e mannen, de saeken van diseretie bereijkt
hebbende, bij der lant heeft, salt niet ondienstig
weesen de soodanige meede telate overcomen,
naedemaal wij hier met eenige wulpse jongelingen
moeten raeden, nogte heet van blaet sijnde, om
dit importante bestier te helpe maniere, met u
Hoog Ed:^e gett: versleijning in Souratta, sal
Hugo Hendrick van bergen tragte te effectueeren
de gelden in consignatie leggende, geproceedeert
vande groote quantiteijt suijker, met de fluijt
Hobree hier aangebragt, ontslagen te krijgen
als daar toe bij secretariale acte is gequalifice^t
door van de reijs schipper, op gem: fluijt hobree
bedeleijden, 't welck wij oordeelen, niemant
minder te passen als den secretaris vande
Commissie, 't welck de danckbaarheijt is, die hij
komt tebetoonen, soo voorde gedane recomman-
datie, door ons ten sijnen regarde, aan u Ho: Ed:^e
als particulier door den E van Helsdingen
aande Ed: Hoog agtb: Heeren, de bewinthebberen
dog wij konne wel eens bedrooge werden, daar
wij ons voorde tweede reijs voor sullen wagten.

wat

Van Souratta onder dato 27 April 1692 —

Wat de E van Ommen nevens mij den 6 Junij 1691 aande
Heer commissaris van Rheede nae Coutelin heeft gesz.
onde voorsz Hugo Hendrik van bergen Secretaris
der Souratse directie en Anthonij Zelant. Staat
onder anderen eenwat in't volgende extract —.

Wij hebben geen minder reeden ons beklag te doen, over
de persoonen van Hugo Hendrik van bergen en anthonij
Zelant, over het onwillig toonen, om nae't Casteel
Batavia te vertrecke, en nevens de Scheeps raat, het
beste tehelpe beramen, willende deselven ons
forceeren, andere gecommitteerdens in hun plaatsen
derwaarts tesende, sijnde deselven, soo lang, teegen
onse ordre in Comps: thuijn gebleeven, dat de tijt en
het voordelige getij, bij nae verloopen was, eerde de
voorsz chialoup, tot hun transport geordineert, —
hebbe afgesonden, indeese groote verlegentheijt, eijndel:
snagts ten 3 uuren, aan ons Pr missive verzoek
deede, teegen het aanbreeken vanden dag, een
karosse tesende, om de chialoup nog niet verre
van Comps thuijn was afgedreeven, te onderscheppen
en daarmeede naede rheede te seijlen, en als voorn
hebben aangehaalt, om benevens den raat op het
kasteel Batavia, en den voorsz Equipagie
meester het heijlsaamste te besluijten, tot preventie
van schaeden voor de E Comp: —

Den

Van Souratta onder dato 27 april 1692

Den voorn: van bergen bemerckende de qualiteijt van onderkoopman, op ons gedaan, versoek op ultimo 9ber anno passato soo spoedig niet heeft wille volgen als sig hadt voorgestelt, hebbende deselveen, sedert het afgaan van onse laatste missive aan u Hoog Ed:e gedateert den 19 maij laastleeden, hem soo dwars en stijfhoofdig aangestelt, dat wij tot leetweesen moeten seggen, ons te moete beklaegen sijn Persoon soo kragtig aan u Hoog Ed hebben voorgedrage en gerecommandeert, sulx wij niet gedagt hadde, wij in sijn Persoon soodanig soude misgetast hebben, hebbende hem bevoorens, gants weete binne te houden, en a present nevens de voorsz Ed:e hun seer wederspannig aanstelle, als bij de overcomende missives door haar aan ons gesz ten vollen sal consteeren &:

Wat den Hoog Ed: Heer commiss: van Reede van Coudtin per missive gedateert 29 augusto 1691 aande Ed van Ommen, en mij heeft gecarteert over den lantweg van Wingurla, hier ontfange den 3 9ber desselven Jaars ten reguarde vanden secretaris Hugo Hendrik van bergen, sal onder anderen bij het extract blijken luijt als volgt.

d'obstinaatheijt vanden secretaris van bergen, sal hem seekerl: niet seer connen helpen tot het verkrijgen der qualiteijt van ondercoopman waarom UE: versoek hebben gedaan.

Over

Van Souratta onder dato 27 april 1692

Over welke van Bergen ik p^o missive vanden 30 7ber 1691 particulier heb gesz volgens gehoudenisse aande Ed: Heeren bewinthebberen ter vergadering vande 17^en als volgt

Ik heb aan u Ed: Hoog a: per missive gedateert ultimo 7ber anno passado over den persoon van Hugo Hendrik van Bergen den presente Secretaris der Souratse directie seer laudabel, dog te dier tijt niet buijten waarheijt gesz &: hebbende gem van Bergen, hem seedert, soo reprehensibel gedraagen, dat hij die gunste aan hem bewesen, sig't eenemaal onwaardig heeft gemaakt, over soodanige saaken &: als in deese Hug wijse voorwaarts staat aangehaalt, en breeder bij de overcomende commissariale missive vanden 6 Junij enden 16 Julij beijde deses Jaars, aan meer gem Heere van reede gesz sal conne geleese werden waar aan mij gants eerbiedig gedraegen

den onderkoopman Lucas Sloover het Fiscaals ampt der Souratse directie bedient hebbende, tot mijn overcomste hebbende bij schriftelijke licentie gegeve, aande officiers op het Jagt Pijlswaart inde Jaere 1688 hier geweest, onde particuliere Koopmansz onverhindert te moge aan lant brengen en vercopen &: welke ordre vervat staat in een brief gedateert 14 8ber 1688 aan sijn gevoldiger Hendrik Franken gesz te dier tijt de oppast hebbende gehadt, op gem schip pijlswaart, monteerende de Koopmansz inde Jaere voornoemt hier aangebragt 55896 1/4 r^a en waederom van hier vervoert 17063 r^a uijtwijsende de Souratse Tol boeken, bedraegende de aangebragte en versondene Koopmansz: te samen 72959 1/4 r^a sijnde 't selve geensints al het aangebragte

en

Van Souratta onder dato 27 april 1692
en versondene in dat Jaar, maar het gaat met de incomsten
vanden Keijser orangseep als met de schatten der Koningen,
dewelke seer selden off noijt, ten regten tebaek gebragt,
alde aancomende en versondene Coopmantz, om op sooda=
nige wijsen hun secken te vullen, tot eijge gewin; sijnde
weijnig daegen verlopen, dat de Heer gelmer vosburg
te dier tijt directeur der Souratse directie ter Kennisse
was gecome uijt het meer geciteerde Jagt Pijlswaart,
groote quantiteijt Koopmantz particuliere toecomende
aanlant waere gebragt, en begroot geweerden op een somma
van 20000 silvere r.a sijn E.E.'t selve den 25 8ber 1688
in volle raede te kennegav met expressie 't selve strijdig
was, met de ordres der E. Comp: en aanden Fiskaal
schoorer sherpelijk afgevraagt hebbende, off hij ook
Kennisse daar van hadt, en off deselve bij sijn weetwijn
offte ooghluijkinge van hem off desselvs gewaeldiger waere
gepasseert, dat Jae daar voor responsabel en aanspreekel:
soude weeden mitsg: 't selve tesulle moete, verant=
woorden met de overcomste vanden Hoog Ed: Heer
Commissaris van Rheede offte desselvs gemagtigde
hebbende den Fiskaal schoorer in volle raede bij
monde betuijgt de Heer directeur te moete prijsen
en danken over de gedane aankundinge en Injungatie
met expressie, hem ten hoogste verwonderde, hoe sulx
soude conne weede, als seer wel verseekert weende
datter sijns weetens geen andere goederen van boort

ware

Van Souratta onder dato 27 April 1692 —

waere gegaan, als die de E Comp: eijgen waeren, met expressie den genseldigen stricte ordre hadt gegeven, om op alles goede toesigt te neemen, en punctuelijk te letten, datter geen quicksilver, spiauter, carret off schilpadshoorn, off ijets anders, daar de E Comp: ordinaris in handelt in geenen deele, in eenig vaart: soude gedaan, en over geset werde, maar soodanige waeren in't schip bevindende, 't selve aan hem als Fiskaal soude ter kennisse doen brengen, en daar van advijs geeven, om alle onbehoorlijke handelingen en morsserijen, die binnen scheepsboort, mogte aangevange werden te beletten, met naeder expressie, dat inde maant april bevorens het schip 't Huijste Spijck uijt Japan hier ter reede gecomen sijnde met 5000 kisten Japans staav kooper de hemjaarde novellisten, als doen, hem tot verscheijde rijsen hadden onderregt, en willen doen gelooven, dat de daar opvaerende scheeps vrienden, ook hadden aangebragt groote quantiteijt particuliere koopmansz, meest in kooper bestaande, om 't welk te ondersoeken en pertinent te weeten, wat verbodene koopmansz: in dien bodem mogte schuijlen, hij schrover niet gemanequeert hadt bij den Heer directeur te sollicitееren, omme selvs aanboort te worden gecommitteert, tot ontlossing vanden selven bodem als hem ook is toegestaan, en geaccordeert geworden mitsg: vervolgens d° bodem 't eenemaal in sijn bijweesen is ontlaeden, en eijndel: het voornoemde voorgeven soo hij voorgav in faam leugenagtig —

en

van Souratta onder dato 27 april 1692
en apocrijpl hadt bevonden, en sijnae dato soude schaamen
sulcke onclricten menschen meer geloov te geven en d°
heijdenen alweederom met diergel: amadis de gaules
praatjens bij hem waere gewecst, met het arrivement
vanden voorsz bodem Pijlswaart soo voorgaf; dog met
voorneemen, die verwloeckte clams kinderen, soo den
Fiscaal Schooreel bejaande makelaars en beunhasen
naemt, dagel: de logie frequenteerende, noijt geloov
telate meriteeren &: en vervolgens hij in des Conings
Tol plaats hadt late verneemen, soo meede voor gav
off de Hollanders daar eenige goederen hadde aangegeven
en vertolt, maar dies aangaande niet was geschiet
nog inde Tol boecken, daar vande minste mentie
gemaakt, hij Schooreel andermaal nae boort van 't
Jagt Pijlswaart was gevaeren, om naeder équesten
onder het scheepsvolk te doen, wat vande gem saak
int geheel of ten deele mogte weeten, en offer
eenige goederen met off buijten kennisse van sijn
substituijt off gewaeldiger van boort waere geligt
't welk door den Fiscaal Schooreel, soo hij meede voor
gav, gants ernstig in't werck was gestelt, maar
alweederom vande eene nog de andere vande
minste tot de meeste, niets diergel: hadde konne
verneemen, nog niet van sijn gewaeldiger, die hem
solemnelijcke hadt verklaart niet te weeten nog
gesien

Dan Souratta onder dato 27 april 1692
gesien te hebben, datter eenige particuliere goederen off
Koopmansz: van boort waere gebrogt, waar op hij Schooner
verclaarde, het geheele hol van't Schip Dagt Pijlswaart
de Caijuijt, de Stelrs galderijen, Schipper en Stiermans
Kamers en ventreecken, op en tussen dex, 't Cabelgat
Konstabels Kamer, Seijl en provisie Kamers, tot het
Kruijthol in Sluijs, hadt doorsogt, hebbende hij Fiscaal
Schooner op sijn retour aangem: Heer directr opregtel:
en nae conscientie verclaart soo voorgav, geen de
minste particuliere Koopmansz int voorsz Schip
te hebben gevonden off conne vernemen van eenige
gepleegde particuliere mors handelingen &c breeder
blijckende bij seeker rapport voor den Fiscaal Schooner
meede eijgehandig gesz: en geteeckent den 4 9ber 1688
gerigt aangedagte Heer gelmer Vosburg in Kopia
overcomende, onder de stucken nevens mijn
schriftelijcken eijs gelegt, sijnde de verclaring door den
voorsz Schooner bij het rapport gedaan Studiens Fals
gemeent, notoirlijk blijckende bij de brieu den 14
8ber off 20 daegen bevorens, aan de Stelrs gevaeldiger
gesz in welck onder anderen is aangehaalt.

Ik heb aanden opperstierm: Vlemming mits deeze
niet geweijgert te lossen de reste suijcker, alluijn
en carret off schiltpatskoorn, die sijn schipper
ofte heur hem versogt hebbe, aftestende, Tuelck
UE: dan ook kan ooghuijsken &c:

Soo

Van Souratta onder dato 27 april 1692
Soo dat den Fiscaal Sloorer sig niet ontsien heeft in
dat Subject met alle bedenckelijke Falsificatien omte
gaan, ende allermeest winst gevende Koopmant:
buijten de Speecerijen, daar de E Comp: in handelt, als
onder anderen het carret off Schiltpatthoorn, een winst
afwerpende van over de twee en een halv Capitaal
onder anderen blijckende bij seekere missive door den
Souratsen raat, den 12 xber 1691 aan UEd: gesz:
welcke missive, door de voorsz: Sloorer meede is
onderteeckent hebbende den Fiscaal Sloorer
om sijn vuijl gewin, eijge voordeel, en schaaden der
E Comp: aangegaan direct tegen de ordre in't reglemt
ter vergadering vande 17: geexpresseert gearresteert
den 16 Octob: 1676 binne amsterdam, luijdende
belangende den particulieren Handel, de welcke
niet anders is, als een pest en kancker in 's Comp:
ligchaam, en nogtans teegen alle gestatueerde ordres
en geemaneerde placcaten groff en groot alomme
werd gedreeven, sal de selve met alle vigeur moeten
werden teegen gegaan en geweert
En bij aldien den Fiscaal off officieren vande Justitie
versuijmig off in gebreecken mogte blijven om haar
functie in't ontdecken en aanhalen van alle
verboden en particuliere goederen, wel ende nae
behooren waartenemen, mitsg: de voorsz: sluijckerijen
en

Q.

Van Souratta onder dato 27 april 1692

en verboden handel te weeren, sullen deselve meede
bij deportement en confiscatie van goederen werden
gestraft, en in cas van fraude, ook metter doot
ten minsten met openbaere geesselingen

Soo de fiscaals soodanig sullen gecorrigeert werden in
cas van negligentie, in't waarneemen hunner bedieningen
wat correctie heeft den fiscaal Schooren dan niet verdient
sig niet ontsien hebbende, vrij geleij brieven te verleene
om de koopmants particuliere toecomende vrij en
onverhindert te moge aanlant brengen en te vercopen
tot totale ruine van 's Comp.^s handel in deese directie

Dat de meergem: fiscaal Schooren boven de genarreerde
grov. en groote begane mesuden nog is geweest een
aanqueeker en kragtige voortsetter, en bedecker
vanden soo hoog verboden particulieren handel, sal
meede niet duijster blijken bij seekere missive
door hem enden ondercoopman Matthews de Haan
in qualiteijt als curateurs, over den boedel van
Jacob Lodewijk Henning in sijn leven boeckhouder
in dienst der E Comp: den 19 april 1689 nae
Mocha aanden Moor Mia Wassier geaddresseert,
vermits deselve van een odieuse en tedieusen
inhouden is, sal ik mij eerbiedig gedraegen aan't extract
derselver, uijt het Benjaans inde nederduijtse tale
overgeset, indese laete influeren; luijdende

Den

Van Souratta onder dato 27 april 1692

Een nieuws dat UE: nootsakel: is, daerom als nu UE:
bij deesen weeten, namentel: dat mons.r Henning
op den 10 8ber off 10 vande maant october inden Heer is
ontslapen, voor welk afscheijden gem.e S.r ons beijden
ook sijn saken heeft gevolmagtigt omme alle sijne debet
en crediteuren naeden eijs te contenteeren en
vereeren, waaromme den overleden, ook niet en
twijffelde, ofte de contanten die van sijne ingeladene
goederen, int schip van Segamet onder opsigt van
Wassier, stinde te venteeren, soude meede wel ter
behoorlijker plaatsen werden gebragt, dat egter tegen
gedagten, in dat moesson niet heeft geluckt, 't welk
ons vermoeden doet dat UE: door storm en onweer
in dees off geene haven sult sijn vervallen, waar
van wij egter tot nog geen tijding hebben erlangt &:
verders maken wij UE: bekent, dat hier alle dagen
staat aanteecomen, een groot en magt hebbent heer
den Committ: generaal die hier mogel: wel een a 2
jaeren staat teblijven, daaromme wij UE: bij deese
recommandeeren, geene penn: onder onse naam
overtemaken, maar wel op die van Wolpdas, op dat
onse naam, niet openbaar sal werden, daarom sullen
de gelden aan Samet sixepat dienen inlandigt te
werden, op dat deselve deses te segoerder in handen
van Wolpdas sullen komen, laat deese onse

recommandatie

Van Souratta onder dato 27 April 1692

recommandatie VE: voor hondert, en viermaal gewaarschout
sijn, en in VE: hart bewaart blijven, ook soo konnen we
genoegsaam van VE: verstant en kennisse verseekert
sijn, derhalven niet anders dan alle voorsigtigheijt
verwagtende, de reijse de doeningen vande Commiss:
VE: ten overvloede bekent sijn, daaromme als VE
hier komt sal het noodig sijn VE: sig voor de dienaar
van Wolpad uijtgeeft, en verders aan alle de geene
die sulks mogte vraegen, bekent maakt, dat de penn
die VE: van sijn Heer Wolpad onder sig heeft geladt
aan sijn vollemagt Sammet Sirepat sijn overhandigt &c:

Welke voorsz geheele Translaat missive en een d° inde
Persiaansche tale meede door de gem. Schoorer gesz aande
voorsz Wassier moor, aanden anderen annex tot desselfs
meerder ligtgeving, nevens den eijsscher genomene
conclusie, contra den Fiscaal Schoorer overcomende, wat
goederen, waeren en koopmansz den gem. Wassier in huija
heeft verhandelt, vermits de reijse nae Mocha niet
conde winne, bedragende $10260\frac{1}{4}$ Rd ofte $20520\frac{1}{2}$ r°a
Specifice blijkende, bij de getranslateerde extracten
uijt de boecken vanden moor Wassier getrocke, soo meede
bij de genomene informatie, dat de voorsz gelden sijn
getelt inhanden vanden Fiscaal Schoorer enden onder=
koopman de Haan, meede aanden anderen annex
en onder de documenten, nevens den eijs overcomende
saken sijnde, strijdende teegen de placcaten vanden 9
maart

Van Souratta onder dato 27 april 1692
maart 1647 en 9 8ber 1659 behelsende in substantie, dat
alle ministers vande E Comp: van wat qualiteijt sij mogte
weesen direct off indirect, eenigen handel met vrijeluiden
sullen mogen doen, of met den selven participeeren
off voor haar telaate drijven, onder wat pretext het ook
soude mogen sijn, op peene van confiscatie der goederen
verbeurte van maantgelden, en gedeporteert &: als een
doot buijten dienst, met de eerst vertreckende scheepen
nae't vaderlant gesonde te werde
Over de begane mesuiden in deese geexpresseert, is mij
in raede der souratse directie geaccordeert den voorsz:
Lucas schoorer geraedene fiscaal, Cornelis Kroon
schipper en sijbrant de jong opperstierman, beijde be.
scheijde gereest op 't jagt de beurs van amsterdam in
regten tebetrecken, de processe voldongen sijnde nae
batavia gesonde, om bij den agtb raat van justitie
getermineert te werden, ter oorsaken de hoakten
vanden raat van justitie, blijkende beijde apostille
den 10 maart 1692, op de requeste gestelt, nevens den
eijs en andere documenten bij de processe hierende gelegt
soo als den eersten deeser maant april partijen voorden
raat van justitie waere gecompareert, het leesen der
eijsschen en conclusie contra de gedagdens genome, deselven
waere voorgelesen, hebben deselven soodanige exceptie
geproponeert, als de gehoudene dingtalen, sullen uijtwijsen
behelsende dat vande voorsz: schipper Kroon, en opper.
stierman de jong, in substantie nademaal de processe
voor

Qvan Souratta onder dato 27 April 1692

voor deesen raat niet sullen getermineert werden, ongehouden
sijn van antwoort te dienen, onder versoek de saak nae Batavia
mogen werden geremvoijeert, ten aansien sij, als onkundig
in regts saeken, aldaar beeter dan hier, bequaam sullen sijn
hun van lieden te konnen bedienen, die kennisse van
regten hebben, tragtende de gem: Schoorer sig soo lang
met exceptiens te behelpen, tot dat dit schip, soude ver.
trocken weesen, om hier te blijve, ter ordre vanden raat
de geciteerde Schoorer de tweede en derde reijs geciteert
en verscheenen sijnde, den inhouden van het apostille
op de requeste ende appointementen vanden raat,
niet heeft willen voldaen, nog van antwoorde
dienen, sustineer ik den Fiskaal Schoorer vervalle
te sijn, van te moge antwoorden, maar behoorde
gecondemneert te werden, conform mijn genome
conclusie, off soodanig anders, als den agtb raat van
Justitie des Casteels Batavia nae regten sullen
bevinden te behooren, niet tegenstaande ik ingeerden
eerstelijk in cas de gedaagdens hun versoecken
wierde geaccordeert, om hier niet gehoude te weesen
van antwoort te dienen ende processen voldonge
werden, de Instructie door de Ed: Hoog agtb: Heeren
de bewinthebberen ter vergadering vande 17 den 30
maart 1688 geformeert voor de Fiskaals independent
wert tegen gegaan &:

Ten

Van Suratta onder dato 27 april 1692

Ten anderen mij beroepen hebbende mede te gedragen aan 't
appostil den 30 maart passado, door deesen raat op mijn
requeste verleent, egter bij meerderheijt van stemmen
vast gestelt zijnde, het versoeck te accordeeren, de
saeken te renvoijeeren aanden agtb: raat van Justitie
des Kasteels Batavia, dog onder soodanige precautie
ongeprejudiceert te blijven in mijn goet regt, en vermits
de voorsz: Fiskaals independent van niemant anders
hunne patronagie te verwagte hebben als van UEd:
derhalven reverentel: aan UEd:s versoeke bij deese de
processen a present overcomende, met groote kosten
en moeijten de saken uijtgevonden hebbende, mitsg de
gedaagdens naer hoore heeren vande eijssen alle ge-excepticeert
hebbende, om van antwoorde te dienen, 't welk partijen
om geen andere redenen hebben gepractiseert, om de saken
mij te ontleggen, als oordeelende den Heer Fiskaal van
Indien bij replijk niet meer tot hunner overtuijging
soude weete bij te brenge als ik reets bij eijs heb gedaan
ook stellende hun voor, datse op Batavia met een volle
staant sulle geseslt werden, elk meenten patroonste
hebben, insonderheijt den gewesen Fiskaal Slooven
voorgevende gerecommandeert te weesen aan sijn Ed:e
de Heer gouverneur generaal Willem van Outhoorn
daar hij mij genoegsaam mede dreijgt, en in raede van
Justitie heeft durven uijtten, in weerwil van mij, met
het eerste schip, weederom hier sal comen, men soude

de

Van Suratta onder dato 27 April 1692

d' Fiskaals wel timide maeken, met soodanige bedrijginge maar mij aangaande de bescheijdentl.e van sijn Ed.e ten vollen bekent sijnde, derhalven mij wel soude durve versekeren gem.t sijn Ed: a present niemant sal patrocineeren, als de soodanige, die 't hun ten vollen waardig makende in Comp.s saeken, maar sulke Persoonen niet als de dick gem: onderkoopman Lucas Slooter, en die hem gel.e sijn in conduitens, derhalven V.Ed: ootmoedig versoecke bij deese niet tegenstaande de geciteerde processen op Batavia verder sulle volvoonge, en de uijtspraake gedaan werden versoeckende egter de te vallene condemnaties, tot mijnen voordeelen moge weesen, als sulx behoort om geen infractie tegeeven, V.Ed: believen sig egter ten volle versekert te houden, mijnent weegen geensints te sulle manqueeren den Heer Fiskaal van India disereteel: te voldaen, als ik den geweesene advocaat generaal de Heer en m.r Seeman heb gecontenteert als mij hebbende vervangen inde processe, contra den opperkoopman en Seconde Persoon van 't malaxe gouvernement den E. adriaan Lucasen op 23 9ber 1685 voor den agtb raat van Justitie des Casteels Batavia, uijtgesprooke, als bij de rolle van Justitie sal blijken.

In deese directie hebben de successive Seconde Persoonen off negotie boekhouders, mitsgaders de Fiskaals der Suratse directie van de aangebragte vragt goederen ~~gravaminen~~ met 's Comp.s scheepen, uijt en nae verscheijde

geweesten

Van Souratta onder dato 27 april 1692

geweesten, getrocken $\frac{9}{16}$ ro: door de Inlanders nistaan en Tensilie maar in't neederduijtse merck en berck off Corrij gelden genaamt het eerste op de afgaande, mitsg het tweede vande aancomende goederen getrocken, bij deesen Lantaart ingestelt tot weeringe van disputen en haar Kloreenijen die op het quotiseeren vande vragt der Horrijs off bereeken waarmeede de goederen uijt de Scheepen vande reede na lant werden gebragt, tussen de bevragters gemeenlijk ontstonden, 't gunt nu door't geven van Zeeker tanto sonder onderscheijt van groote off kleene packen off pakjes weggenomen sijnde, aanden bewintsman (ordinair bij de Inlanders den eijgenaar van't schip) een halve ropias stuijver per pak daet gaudeeren, en een Sestiende ropias voorde dienaars, welk voordeel vande aangebragte packen met 's Comp:s Scheepen uijt persien &: de Fiscaals zeeder directie van tijt tot tijt hebbe getrocken, van gelijcken bij de tweede persoonen off negotie boeckhouders getrocken weesende $\frac{9}{16}$ ro: waar vande selve $\frac{1}{16}$ hebben uijtgereijckt aan hunne suppoosten, voor het mercken der packen en de andere $\frac{1}{2}$ ropias stuijver voor hun selvs hebben gehouden en vermits de geweesene tweede persoonen en Fiscaals de packen met 's Comp:s Smalscheepen meest van lant nae boort, en van boort nae lant hebbe hate brenge, derhalven 't selve gedefereert sal laete, aande sentimenten van UEd: off d.o gelden op soodanige wijsen getrocken sijnde, en nog sullen getrocken werden, in Comp:s gelt Cassa sulle gebragt werden off niet, hebbende den meer gen schroorer ten tijden als Fiscaal getrocke van't schip de groote visserij

den

Van Souratta onder dato 27 april 1692

den 25 9ber 1688 met vragtgoederen uijt Persia hier ter rheede gecomen een somma van 709½ rs en vermits wij de voorsz: Schooren als cassier sijnde, op desselfs versoek hebben geaccordt d° gelden onder hem te moge houden, dog onder precautie met de persoonele overcomste vande Heer Commissaris van Rheede des ordinerende deselven in Comp:s Cassa te telle, nae dato om reeden, de gelt kassa Schooren afgenomen en gestelt inhanden vanden boeckhouder Evout van Dieshoeck, te dier tijt wij ordineerde, dat de meergenaemde Schooren, de geciteerde 709½ rs per transport nevens andere geconsigneerde gelden aande voorsz Dieshoeck soude overgeven, om ingeboekt te werden, ten antwoorde vorst gever, deselve hadt verteert &: soo dat den meer geciteerde Schooren op ver nae den besten broeder niet is, daarnevens bespeurt hebbende, om gelt te krijge sijn beste vrient soude verraden &: derhalven het aan UEd: believen sal staan den gewesene Fiskaal Schooren d° gelden in Comp:s gelt cassa tot batavia telate telle off laete behouden om UEd: meede kenbaar te make wat de E van Ommen nevens mij over hem, Commis= sariaal hebbe gesz aanden Ed: Heer Commissaris van reede nae Couchin onder dato 6 Junij anno 1691 believen UEd: vervolgens tebeoogen

Hij Schooren genoegsaam in sig selven overtuijgt weesende door sijn misdrijven voort sal moeten, schijnt niet anders te practiseeren, als verwarringen te maken soo in vergaderingen, als daar buijten

den

Van Souratta onder dato 27 april 1692

Den Koopman, Jan vanden berg over particuliere handelinge gedurende, sijne residentie in Souratta gedaan bekent staat voor een somma van 55347 ½ r:a .... R:a 55347 ½

item bij de voorsz: vanden berg ten tijde als Fiscaal getrocken van 6852 packen met Comp:s scheepen uijt Persia &c: op vragt hier aangecomen a ½ r:a per pak .... „ 3426:–:–

Item bij de voorsz: vanden berg ten tijden als P:e secunde Persoon getrocke voor 1493 pack op vragt met Comp:s scheepen van hier nae Persia &c: versonde a ½ r:a per pack .... „ 746 ½

Item de gem:e vanden berg &c: heeft getrocke van 's Comp:s nadaries maekelaar vermalidas in soodanige forme, als de getranslateerde extracten uijt de boecken vanden benjaan vrijdas dicteert .... „ 5000:–:–

Somma .. R:a 64520:–:–

bedragende te samen een somma van R:a 64520 betreffende de particuliere handelingen door den gem:e koopman vanden berg gedreve &c: kan hem met nederlanders niet gedoceert werden, derhalven een saak sijnde, niet probabel in regten, bijgevolge daar over niet verder als politicquel: door UEd:e kan werden gecorrigeert, off de onderkoopl: de Haan en schooner moste door middelen van contraine. ten tebrenge weeden, tot het verleenen van verclaring ten laste vande meergeseyde koopman vanden berg als seeckerl: kennisse van saecken hebbende mij berigt sijnde

Hebbende de voorsz: vanden berg aan mij communicatie gedaan gem:e Heer vosburg hem hadde late leesen

extracten

Van Suratta onder dato 27 april 1692

extracten uijt brieven, door mij gesz. aanden Hoog Ed: Heer Committ: van reede, en een missive aan VEd: gerigt als de nevens gevoegde verclaring breeder sal aanwijsen vermits te dier tijt geen sulx hadt, derhalven genootsaakt was. alle mijne brieven selfste sluijten, sijn Z Z van niemant kopias daar van conde becomen, bij gevolge onbeseegl: vast sijnde, gem Vosburg mijn brieven, moet geintercipieert hebben, waar over den Heer Committ: van Reede int breede heb gesz: hebbende sijn Hoog Ed: mij, in responcie gedient dieverde origenele en duplicaten. niet hadt becomen, waar over met het afsterven vande Heer Commissaris aande Heeren 17: heb gesz: en versogt daar in te wille voorsien, ende schuldige over het violeeren der seegels van brieven geaddresseert aande hoogste regering vande landen, ten rigoureusten telate corrigeeren tot afschrik van anderen, off de Fiscaals independent ander geen geschriften verseekert souden conne oversenden, vermits a present mij aan niemant in India kan addresseeren als aan VEd: derhalven gants gedienstig versoecke bij reeden geciteerde saak believen telate ondersoecken, ende Heer Vosburg schuldig bevindende, als geensints twijffele, nae meriten daar over telate Castigeeren.

d' Persoonen met het sagt de maat tot VEd: overcomende sijnde volgende

Jan

Van Suratta onder dato 27 April 1692 ——
Jan vandenberg koopman indienst der E Comp: geweesene
Pe Seconde Perdoon en Hooft administrateur, dog —
geimprobeert van sijn Hoog Edle de Heere commissaris
van Rheede ——— !
Mattheus de Haan onderkoopman en geweesene eerste —
pakhuijsmeester. met sijn voldonge proces ——
Cornelis kroon Schipper en Sijbrant de Jong opperstierman
beSleijde geweest op 't Jagt de beurs van amsterdam ——
nevens mijn gedanen eijs en genomie conclusie met ——
soodanige Stucken en documenten als den Inventaris —
dicteert ——— .
Alexander Rust oppermeester en Jan dellisbacker ——
derde Stierman beijde beSleijde geweest op het 't Jagt debeurs
van amsterdam geweijgert hebbende getuijgenissen der ——
waarheijt tegeven ——— .
Lucas Schooren onderkoopman en geweesene fiscaal en
politijequen raat deser directie, nevens mijn gedane eijs —
en genome conclusie, met soodanige Stucken en documenten
als den Inventaris dicteert, en ———
Hendrick Franken korporaal indienst der E Comp: —
bij provisie bedient hebbende, het geweldigers ampt de
welcke de maximen van sijn geweesene mr Lucas Schooren
Seer wel heeft geleert, en naegevolgt, mitsg: met oog„
luijking heeft laete passeeren de particuliere koopmansz
met het Jagt de moerappel hier aangebragt in 9ber
1690 voor een somma 520 rs waar vande bewijsen ——
door den Heer Commissaris van Rheede, VEd: sijn ——
toegesonde, soo dat het gemeen Spreekwoort in dat

Subject

Dan Souratta onder dato 27 April 1692
Subject, concerneerende den Fiskaal Selooren, en sijn geweldiger
is bevaarleijt, bij gevolge soo meester soo knegt.
Werdende de naevolgende bedieningen, alle maar bij provisie
bedient, voor soodanige Persoonen, als vervolgens sal
aanhaelen, ten Hooft Comptoire Souratta, het Secretaris
ampt bij den adsistent Hugo Hendrick van bergen, en het
Secretaris ampt vanden raat van Justitie bij den adsistent
Pieter van breen, de welke daarnevens waarneemt
de eerste klercks plaats vande Secretarije van politie
meriterende, het Secretaris ampt van politie alleen geen
onderkoopman te weesen, maar konnende, daarnevens
seer maekel: waargenome werden, het ampt van
Secretaris vanden raat van Justitie, als op malacca
daar soo inde politie, als Justitie ten minsten somaal
soo veel, en meer wercks aan vast is, als inde Souratse
Directie, sijnde hiermede voorde comste vande Heer
Vosburg in Souratta noijt geen Secretaris vande Justitie
geweest, nog geen eerste Clerck, waar toe wel een der
Pennisten bij provisie is gebruijckt, onder den Titul
als eerste Clerck.
Simon groutius boekhouder en geweedene Hooft ten Comptore
agra, inde Indigoos quartieren, sijn slincker hant verloren
hebbende, door 't springen van sijn roer, versogt, hebbende
ten Hooft comptoore Souratta geplaast te werden
welck versoek wij hem hebbe geaccordeert en aangestelt
tot eerste Pakhuijsmeester, 't welck een ondercoopmans
bediening is, sijnde de voorsz: groutius een oudt en arm

dog

van Souratta onder dato 27 april 1692
dog een bequaam Comp.e dienaar in wiens plaats wederom
is ge-eligeert tot Hooft ten Comptoore agra den koops
meedeboekhouder in qualiteijt sijnde.
Tot secunde Persoon ten comptoore amed-abaad, den
boekhouder anthoni Erlant
De gelt kassa, en het overdraegen der negotie boeken voor
dato bij een onderkoopman is bedient geworden, hebben wij
gesplist met het aftreede vanden onderkoopman Lucas
Slooter, ende gelt kassa opgedragen aanden boekhouder
Zwout van diekoek, om daarnevens waerteneemen de
bediening van opperchirurgijn, sullende mijns oordeels
de voorsz. diekoek, de sabe (?) doos beeter passe als de penne.
Dat UEd: de voorsz: Hugo Hendrik van bergen, Pieter van
breen adsistenten, en antoni Erlant boekhouder believde
te verplaatsen en te ordineeren g'emploijeert te
werden, op een gouvernement, soude ten diensten der E
Comp: en tot haar eijge nutte strecke, soo ik conjectu-
reeren derhalven geneccessiteert wesende, ten diensten
der E Comp: en volgens mijn instructie de bequaamste
en geposeerdste dienaren UEd: voor te dragen, sijnde
Leendert Limbeek a present tweede pakhuijsmeester
onder directie ten Hooft Comptoore en Jacob van Hoorn
beijde adsistenten winnende ƒ 24 per maant,
hebbende de eerste al over de twee jaeren over sijn
verbonde tijt gedient, sonder de minste verbetering
tehebbe, meriteerende beijde de voorsz. Persoonen
de qualiteijt van onderkoopman, en met UEd.s believen
de voorsz. twee Persoonen bij verandering soude conne

ge

Q

van Suratta onder dato 27 april 1692
g'employeert werden, het sij tot secretaris, cassier en over-
drager, off secunde persoon ten comptoore annex als
alle ondercoopmans bedieningen, sijnde derhalven 't meede
requireert inde overige bedieninge geposteerde mannen
werde gesonde, bequaam om de politicque en justiciele
vergaderingen bij te woonen, want met de presente
raatsleeden excepto van Uldrix desaken hier niet sijn te
manieren, telkens ingeerende, als 't hun maar inden
sin schiet, geen kennisse hebbende over justiciele
saeken te oordeelen, insonderheijt saken betreffende
hun conduite, waar over de E. van Ommen nevens mij
ampel heeft gesd: en geclaagt aande Heer Commissaris
van reede pr missive vanden 16 Julij 1691 voorwaarts
het extract deeser saak betreffende, in reede gelast
waar aan mij als nog gedraege, meenende de voorsz
gatten met het afsterven van sijn Hoog Edt 't eene-
maal buijte : reede te weesen &c:

Den 10 maart laastleeden, heb ik bij requeste in raede versogt
veniam agendi omden onderkoopman Lucas Schoorer &c: in
regten tebetreecken, en daarnevens versogt, staat en
inventaris te mogen hebben vanden baedel Jacob Lodewijk
Henning, onderhanden vande voorsz onderkoopl: de
Haan en Schoorer berustende, als amptshalven actie hebbende
op de voorsz baedel, sijnde mijn versoek geaccordeert
om de gem: Schoorer &c: in regten tebetreecken, maar om
staat en inventaris hebbe deselven mij geweeide aanden

raat

van Souratta onder dato 27 april 1692
raat van Justitie deser directie, bestaande den politicque en
Justiciele raats in een en deselve persoonen, den 4 deser
maant april bij requeste versoeck heb gedaan in raede van
Justitie om Staat en Inventaris vanden boedel vande
geeïteerde Jacob Lodewijk Henning, maar hebbe deselven
voor appostille op de voorsz requeste gestelt, soo ik
meende daar toegeregtigt te weesen, 't selve door de
ordinarie weg van regten naeder kan Susteeren
onweerdragel: Sijnde van sulke geringe gequalificeerde
raatsleeden, buyten den president van Ommen, de
hoogste boekhouders in qualiteijt sijn, seeker sijnde
in deese directie, nae deese Fiskaals overcomende uijt
hun selve niet connende bestaan, soodanige raats-
leeden oorsaeke soude weesen, die trouweloos te
maeken, 't welck sij mij niet sullen doen werden
maar weel lusteloos soude maken, op soodanige wijse
de E Comp: te dienen, cortom het werter maar op aangelegt
om hier van een Independent Fiskaal ontslagen te weesen
laat godt almagtig den Heer Commissaris van reede
believen met gesontheijt in Souratta late overcomen
geensints twijffelende off sijn Ed: soude de meeste hier
sijnde bedienders versonde hebben, als ook nog ten
hoogsten requireert, derhalven 't selve a present aan
UEd:l versoeke bij deese, sulx believen te ordineeren.
D'resolutie vande Ed: Hoog a: Heeren de bewinthebbe-
ren ter verg vande 17 binne amsterdam gearresteert

maandag

Van Souratta onder dato 27 april 1692

maandag den 5 Junij 1682 naedemiddag dicteert onder
anderen.

Maar wel dat de voorsz Handel, sal vrij en open Staan
voor alle andere particulieren, hier telande woonende, dat
tot dien eijnde een ijder buijten de hier voor genomineerde
sal vermogen met de scheepen vande E Comp: nae India
tesenden, soodanige gelden, en tot alsulcke somma off
sommen toe als sal komen goet te vinden, verstaande,
onder een recognitie van 3 ten 100 bij de E Comp afte
houden, ofte ontvangen, uijt de voorsz gelden, 't zij in
Souratta off tot masulipatnam, werwaarts deselve
sullen werden gedestineert, mits dat de voorsz
contanten sullen werden gebragt, op het oost indische huijs
en aldaar gesien, gepakt en versegelt, met het seegel
van die sulx is aangaande, en waar van bij den koopman
off schipper van't schip, daarmeede die sullen afgaan
Cognoissementen sal werden gepasseert, houdende
beloften, om deselven over tegeven, off uijt televeren
aanden gouverneur op Ceijlon, off desselvs gemagtigde
welken gouverneur vervolgens sal werden gehouden
die gelden bij de eerste gelegentheijt van schip off scheepen
de welke van daar nae Souratta, off wel nae masuli-
patnam sal of sullen gaan, nae het begeerte vande
Inlaeders derwaarts tesenden, en deselve te addres-
seeren aanden directeur en den raat vande Comp:
in Souratta, off de opperhoofden tot masulipatnam
om behandigt te werden, aan die geene aan de welke

de

Van Souratta onder dato 27 april 1692
de ordre sal komen te houden, des dat de E Comp: sal
moeten gelooven voor deselve gelden, te dragen gelijke
sorge als sij voor haar eijgen gelden off goederen is doende
sonder meer, dat mede een ijder, sal vrij staan in
plaatse van contanten, onder gelijke recognitie van
drie ten hondert nae India te senden, kostelijke
steenen en juweelen, om bij derselver gemagtigde
daar te lande verkogt off verhandelt te werden &:
Het is sulx dat het schip de maas van batavia den 15 8ber
anno 1691 ter reede van Souratta is verscheene, met de
gecommitteerdens Joan Coops en Jan ulderix beijde leeden
des raats den 16 d.o met het aanbreecken vanden dag
aanboort quamen, om volgens gebruijk de visite te doen
en nae Souratta vertroocken, Cors vander mast schipper
vermits het de verleede nagt, hart weeder was geweest
aan boort bleev, derhalven aande voorsz koops over
reijkte eenige brieven, om aanlant komende te late
bestelle, nae verloop eeniger daegen de gem: schipper
vander mast tot mijnen woonhuijse was, daar den Joode
Ferdinando mendes, Henriques mede quam, soo 't scheen
den schipper alleen te willen spreecken, nae weijnig
sittens de voorsz vander mast absenteerde, off hij een
der jootse koopl: was in Souratta resideerden, 't selve
met jae beantwoort hebbende, voortging seggende twee
voostiens aan boort hadt, hem ter lande gestelt door E
Jan Constantin vander merckt, Commandeur over de
zeevaerende tot batavia, op het schip waterlant gevonde

inde

Dan Souratta onder dato 27 april 1692
inde kist van arent arentsz van middelburgt van uijtregt
kruijtmaker den 25 Julij 90 op de reijse gestorven, met
recommandatie de overlevering niet te doen, als met
behoorlijke quitantie voor alle maningen, ten opsigten
geoordeelt wiert, dingen van importantie indeselve
mogte weesen, ten opsigten indes overledens kist een
briefie was gevonde, dat hij voor de bestelling soude
genieten f 500, en off hij een vande Persoonen was, aan
wie deselven geaddresseert waeren, alsoo de namen
hem vergete was, mitsg: off hij geen brieven daar van
uijt lande vande voorsz koopsladt ontfangen, waar
op den geciteerde soot diende, de doosies aan hem en den
soot pedro pereijra waeren gesonden, dog daar in geen
dingen vam importantie ofte van waardije waeren &:
sonder hun brief off brieven te wille toonen, de geciteerde
doosies aan haar waeren gesonden, werdende bij den
voorn: schipper het contrarie geoordeelt, daar in kleijnodien
van importantie waeren, waar op ik den schipper
interdiceerde de voorsz twee doosjes niet aan lant te
laeten komen, als met naeder ordre, met expressie in
kas daar indingen van waardije mogte gevonden werden
'tmijn ampt als Committ: en meede geseglebber meede
bragt op Comp: intrest telellen, daar vande vragt
teegen 3 1/8 ten 100 soude moeten betaalt werden
soo 't gepermitteerde geteerentens waere hun door de
Heeren de bewinthebberen vande oostindische Comp:
ter vergadering vande 17en geaccordeert, nae India te
mogen

van Souratta onder dato 27 april 1692
moge gesonden werden, volgens resolutie vanden 15 Junij 1682
daar van sijnde, desneen deselve verbodene waeren mogten
weesen daar de E Comp: in handelt, mijn ampt als Fiscaal
daar ontrent soude konne exerceeren, hebbende den Jood
Henriques nae dato dik en meenigmaal instantie gedaan
den schipper te willen ordineeren, de doosjens aan hem
over te geven, 't welk hem om geen redenen telkens heb
afgeslaegen, nae dato ordre gav aanden schipper vander mast
om de meergeciteerde twee doosjes aan lant te brengen
als gevolg heeft genomen, deselve door den mierbaar off
strant wagter, wierde gebragt, ten huijse vanden stads
gouverneur, daar den Tolman meede was, daar van
kennis gecregen hebbende, ende E van ommen buijten de
stadt in Comp:e sijn was, aanstonts Antonij Erlant
en Jan Ulrix beijde leeden des raats committeerde,
hun te transporteeren, ten huijse vanden gouverneur
voormelt, om het openen der voorsz: twee doosjes bij
te woonen, als 't selve in hun beijder presentie is
geschiet, in diervoegen als het volgende rapport dicteert.

Rapport aande E Heeren opperkooplieden
en p:e gesaghebbers deser directie adriaan van
Ommen en Pieter van Helsingen gedaan, door
den boekhouder anthonij Erlant en E: assistent
Jan Ulrix beijde leeden in raede van politie &:
over het sien openen van twee doosjes met
Coraal, ter woonsteede vanden gouverneur
Ettemaatchan

Op

Van Souratta onder dato 27 april 1692

Op mondeling bevel vanden E: Heer meede gesaghebber &c:
Pieter van Helsdingen inden Hoofde deses gem: hebben wij
ons getransporteert ten huijse vanden Steede voogt, en aldaar
voor de Tol-luijden sien openen twee houte doosies in
linden benaaijt, op 8 a 9 dierende plaatsen versegelt
met 1 en 2 genombert en beijde met dit Æ merk
geteekent, waar uijt wierden gehaalt, en in het eene
gevonde 8 stux ijder aan een groenen sijden draat geregen
ront geslepen coraal, van groote ongeveer een duijven Eij
met brievjens, toucherende der selver wigt, vertien
in het ander 21 stux van gelijke gewas 3 bij een aan 7
snaeren, ijder derselve in kleender gedaante, als de
agt boven g'expresseerde, welk coraal, door den gouvern.r
nog de Tol lieden, niet: verkent werdende, hebben sij
om te laeten waerdeeren, daar van gehouden, eene vande
groote en 3 stux aan een snaertie vande kleene, met
belofte wanneer de sullen weesen onderrigt vander
selver valeur, als dan dit gem: Coraal UE.s sullen
werden toegesonden, mits daar voor genietende in
contant soo veel per C.to thol, als soodanig dienbare
kleijnodien voor den Koning sijn gevende, sulx ons
maar eenel: is overhandigt, 7 stux: vande groote, en 18
d.o aan 6 snaeren vande kleene, die wij met ons
retournement binnen 's Comp.s logie gebragt, in
volle raeden UE.s in quantiteijt en qualiteijt hebben
overgelevert, in soodanigen voegen als se ons door
den Kolman sijn geintrageert, welke doosies in
presentie

Van Souratta onder dato 27 april 1692

presentie van alle de leeden, op stonts met 's Comp:s Cachet verzegelt ten over E:s bevel aanden cassier S:r Zwout van diesboeck, bestelt inde gelt Cassa geborgen geworden sijn, met dit relaas hoopen wij gedaan, en bij UE: behaalt te hebben een genoegen, dat met de pligt quadreert van (onderstont) UE: gehoorsame dienaren (was geteekent) anthonij Erlant, en Jan ulderix ter sijpen in't neederlants Comptoor Souratta adij 25 Feb: anno 1692.

Den Joost Henriques bemereckende, met al sijn aanhouden niet vorderde, den 10 maart laastleeden, den benjaan Laaldas off manoordas, wanardas, makelaar van Pedro Pareijra, en Ferdinando mendes Henriques, uijt hun beijder namen in vergadering quam exhiberende, twee eensluijdende geschriften sonder titul sijnde, het eene in't neederduijts, en't ander in't Portugees nae genome lecture van't eerste, maar van een oDieuse inhoude bevonde behelsende in substantie dat schipper vander matt voor hun twee verzeegelde doosies hadt meede gebragt, de welcke aan hem ter goeder trouwe gelevert sijn, ook heeft doen blijcken, dat hij deselven, onder een onfijlbaare trouw, hier over te leveren, in conformite van sijn adresse, maar vermits sij gesien hebben dat deselven vander matt, daar van een offer heeft gemaackt voorde godtheijt van sijn eijgen nut en voordeel, geschs: presenteert, dat hij de daat tragt te bedecken, met een cap van't selve laken, waar onder alle Hijpocrijten sig versluijten aangesien, dat hij deselve, aande hel off inde magt vanden Fiscaal Pieter van Helsingen

heeft

Van Souratta onder dato 27 april 1692 —
heeft overgegeeven, en die op eijgen wil en goetvinden aan lant
doen brengen ende Seegels gevioleert, die hij selven opengebroken, off een ander heeft laete opbreeken, buijten bij —
weesen van hun pareijra en Henriquez, 't welk een —
daat is, die nooijt soude ondernomen geweest sijn, van —
eenigen voorsigtigen Commissaris generaal —

Welke saken haar hadden gemoveert, om te Insinueeren
gelijk sij doen mitsdesen, den E. Heer opperkoopman —
en Pe. gesaghebber adriaan van Ommen, gesamentl. —
neevens den raat der Souratse directie, gestelt van —
weegens de Hollantse Comp: dat haar E.s gelieven —
te ordonneeren, dat deselve doosies prompt mogen —
overgelevert werden, nevens een geautlentiseerden —
inventaris, vant geene den Fiscaal segt daar inne —
gevonden te weesen, mitsg. een verclaring, van het —
gepasseerde, omtrent deese Saak op dat den eijgenaar —
geconserveert blijve, de magt van sijnen eijs in regten —
te doen, en intstellen, over't geen, hij bij sijn boeken —
sal connen bewijsen, daar ingeweest te sijn, ingeval —
den inventaris daarmeede niet quam te accordeeren —.

En pretenderende dat den voorn: Fiscaal van Heldingen ex officio
voornemen is, gelijke Procedûren, met een absolute magt
te exerceeren, soo seggen sijlieden deese materie niet
te willen bedispûteeren, maar de decisie, daar van te
laete, aande voorsigtige, en verstandige integriteijt —
van soodanige regters, waarmeede het godt geliefd heeft

te

Van Souratta onder dato 27 april 1692 —
te doen overvloeijen, de gesegende dominien vande Hoog M:o
Heeren Staaten generaal, als weesende deselve regtevert
onbesmet van soo vreemden Irreligieusen, barbarischen
en onmenschelijcken het regel, vande geene die favoriseeren
en prijsen de prosecutie der Israeliten —————— .
En het bewijs aangaande, Tgunt haar wierde afgevordert dat
deselve doosies geconsigneert waeren aan pareira en —
Henriques, daar op sijn wijders dienen, dat den voorn:de
Schipper vander matt het selve al sal gedaan hebben
aanden fiscaal van Helsingen, aangesien hij schipper
niet sal voorneemens sijn geweest, sijn concientie
daarmeede te beswaeren, hebbende sijl:, tegenwoordig
geen anderblijck te Produceeren danden eet, dewelke
kan en behoort afgenomen te werden vanden voorn
Schipper vander matt, die niet sal konnen manequeeren
de waarheijt te verclaren, off valste sweeren, over het
geene de Heeren vanden raat, hem over deese saak
sullen gelieven te ondervraegen, waar op hij precieselijk
sal moete antwoorden, soo het behoort, als dat de voorn
doosies, waar van hier gehandelt werdt, haar sijn, en
overschilcks blijft het onnodig te bewijsen, wat deselve
inhouden, want hebbende geprobeert, dat deselve doosies
hun raecken, soo is bereets, ten vollen getoont en
beweesen, dat den inhout haar ook int geheel aangaat
dewijle daar niemant weesen can, sonder gepreocupeert
te sijn, van een overschadelijcke gelt gierigheijt en begeerten —,
om het goet van een vremden, nae sig te sleepen, ten
minsten

Q van Souratta onder dato 27 April 1692
minsten sonder gebreck van oordeel, die deese conclusie sal
konnen questioneeren.
En werden de Heeren vanden raat beleefdel: vermaant
serieusel:, onpartijdig en rijpel: te considereeren, dat de vigeur
vande wetten en institüen der E Comp: niet mogen
geconfondeert nog g'extendeert werden, buijten de
limiten van persoonen, die in haeren dienst sijn, en dat
het coraal, 't geene gesegt werdt in deselven doosies
gevonden te sijn, gehouden werdt onder het getal van
dierbaere gesteentens, dewelke door geheel India
onder de naeme van Juweelen begreepen werden, ende
hehe swaarte der wet aangelegt weesende, op de
schouderen vanden eijgenaar, soo blijft nogtans sijn
goet bevrijt, mits betalende de vragt van $3\frac{1}{2}$ p^r C^{to}
die de nobele Comp: daar op gestelt heeft.
Welk geschrift vande voorsz: Jooden Pedro Pereijra en
Ferdinando mendes Henriques, in raede gelesen geventil^t
en g'oordeelt sijnde, a present verbij en over't hooft
siende, de betooning van resentiment, die andersints
diergelijke oneerbiedige aantastinge en verhandelinge
van persoonen en saaken wel souden meriteeren, als
geensints quadrerende, met de pligt der voorsz: Jooden
onder de Jurisdictie van generale Comp: protectie
hebbende, een vergadering en de principaalste leden
vandien, die deselven in deese gewesten representeert,
door een nombreus getal van lederende en eerkrenckende
expressien

Dan Souratta onder dato 27 april anno 1692 expressien soo groffelijk quandwijs beplaijdoijeerende, een gewaande geregtigheijt ten toon te stellen, soo is per pluraliteijt van stemmen goetgevonden en verstaan te persisteren bij't gegevene antwoort onder dato 25 der verlopene maant beraampt, gel: 't selve ter notulen van dietijt staat g'insereert, naementl:

D' E van ommen communiceert dat den Joods koopman Pedero Pareijra bij sijn E geweest en versogt hadde bewijs te mogen hebben dat de twee doosies met koraelen &c: sonder desselvs tegenwoordigheijt ten huijse des steede voogt g'opent waeren &c: waar op gedelibereert sijnde, goet gevonden is, den gem Pareijra tot antwoort toe te voegen, dat alvoorens in staat te sijn, op desselvs versoek categoris te disponneren hij moest comen proberen de voorsz doosjes hem toebehoorden ofte aan hem versschreeven waeren, mitsg: wat soort van juweelen off gesteentens deselve bevatten, waar toe hij off Henricus, nooijt sijn tebrenge geweest, waarl: onredel: proceduren iets vande Comp: te vorderen, sonder bewijs te wille produceeren, dat het aan haar gebonden is, op soodanige wijsen soude Pieter soo wel als Paulus de gem doosjes konne vorderen, deselve aande eerste waere overgelevert de andere ons geensints, in rust soude laten, kortom ik hadt amptshalven de gem doosies konne geapproprieert hebben, als contrabande goederen, daar de E Comp: in handelt, als bloet koraal, voor contrabande goederen

moeten

Van Suratta onder dato 27 april 1692

moeten gereekent werden, ook sullen de gem^{te} Jooden, off soo sij haar selvs noemen Israliten, off het volk van Israal, nooijt konden doceeren, het de intentie vande Heeren 17^{en} is geweest, ijmant te accordeeren, bloet koraal nae India te senden, althans, ik can het niet leeden bij de voorn: geciteerde resolutie vanden 15 Junij 1682 bij haar Ho: Ed^{le} genomen, derhalven U Ed^s. reverentl: versoeckende bij reeden, mij te willen ordineeren, hoedanig ik mij sal hebben tegedragen, in kas vande twee meergem^{te} doosjes met schoone groote ronde bloet coraelen, off ik ex-officio actie teegen de meergem^{te} Jooden sal institueeren, off deselven nae't toonen van behoorlijke bewijsen, en betaling van $\frac{3}{8}$ per C^{to} voor vragt, aan haar sulle overgelevert werden de ordre der E Comp: is, bij den sender in allen deelen overtreeden, derhalven sijn geen cognossementen sulle konnen toonen d^o doosies met kennisse vande Heeren de bewinthebberen sijn overgecomen, en off sij Jooden een brier quamen te exhibeeren, waar in specifice was aangehaalt hoe veel stux bloet koraal, nevens het gewigt derselver aan haar was gesonden, mitsg: off wij die brier voor autentijk sulle mooge aannemen, sonder te weeten off deselve gefingeert is. off niet, sonder naemaals eenige namaningen onderhavig te weesen want de acte van Indemniteijt voor de Jooden de Pareijra en Henriques aande E Comp: verleent, werdende op den ontfang der twee doosjes met bloet

coralen

Van Souratta onder dato 27 april 1692

Koralen, sonder deugdelijke bewijsen te probeeren, deselve aan haar als Factoors gesonden sijn, souden de E Comp: geensints meede bewaart weesen, vermits beijde, de geciteerde Jooden, niet alleen geen Kapitaal hebben, maar boven dien met schulden beset sijn, derhalven nogmaal aan UEd: verbeter bij reede, hoe ik mij, off wel den raat in kas subject sal, off sullen hebben te gedraegen, en off de gem: Jooden niet behoorden gecondemneert te werden in een gelt boeten, over onbehoorlijke sommatie Injurie en oneerbiedige aantastinge des raats bij't geciteerde geschrift gedaan, wat schriftuur den onderkoopman Lucas schooren over de geciteerde blootcoraal, ten faveuren der Jooden, contrarie desentimenten, van alle de leeden des raats, in raede heeft overgelegt, sullen UEd: g'inde„ reert vinden inde resolutie vanden 30 maart deses Jaars—.

D'Heer Vosburg heeft het werck hier gants in't wargebragt onder anderen met de Jooden in publicque bij een comtte tesetten, boven den secunde Persoon en alle onbehoorlijke commoditeijten tebewijsen, met selvs, de door haar inge„ cogte, kleijnodien, ter sluijck aan boort telate brengen fraudeerende altoo des Conings Tol en geregtight:, in cas sulcks quam uijt teleeken, de Comp: inde grootste moeij„ gelijkheeden ter werelt soude ingewickelt werden, daar bijcomende de onredelijke pretensies, die de mooren op de Comp: soude maecken, consequentel: bij deselven soude vast„ gestelt werden de E Comp: soodanige sluijkerijen over lange jaeren laat gepleegt, bij gevolge daar niet door soude

raken

Van Souratta onder dato 27 April 1692

raken, sonder het schieten van veel duijsenden, aande grooten behalven de Comp:e daar door 't eenemaal haar respect en credit soude verliesen, wonderl:k sijnde, 't geen de E Comp:e omtrent haar eijge koopmant:s interdiceert, dat men sulks onderneemt voor anderen, ik heb 't met haat en afgunst der Jooden op mij te laden daar tegen geweest en vast gestelt sijnde, de Jooden de Juweelen off kleijnodien hier ingecogt, willende versenden, selvs aan boort sullen moeten leveren, maar ik ben van sentiment wij geen gesteentens, off paarlen behoorde te accepteeren voor de Jooden nae europa te versenden, sonder alvoorens gebleecken te weeden, den behoorlijcken tol daar van betaalt was, om alle steene des aanstoots, wegtenemen sijnde soodanige sluijskerijen bij de engelse in 't werck gestelt, en daar op bevonde weesende, de eerste beginselen geweest, waar door die natie is verdagt geworden, bij de moorsse tol-lieden, en vervolgens bij de gouverneurs &c:a 't welck van tijt tot tijt soo hoog is opgecommen, dat se met den anderen in publicque oorlog sijn geraakt, tot totale ruine vande engelse Comp:e men soude ten regten connen conjectureren de voors:e bewesene prieuleuse vrientschappen, en het hoog setten vande hier sijnde Jooden veel bijsonder aande gem:e pedro pereijra, sijn reeden heeft gehadt, want wij behoeven ons geensints, aan haar, maar sij, hun veel besonder aande Comp:e laete gelegen leggen, ten tijde dat ik op malacca heb geresideert nooijt heb gesien, de alleraansienlijkste vrije koopl:s

daar

Van Souratta onder dato 27 April 1692
daar oijt geweest sijnde, hooger rang hebben gehadt, op publicque
bij eencomste. als den secretaris een ondercoopman in qualiteijt
sijnde te volgen, derhalven meede versoecke aan UEd: believen
te adviseeren, off bij de laaste ordre int versenden der sklej-
nodien voor de Jooden sal gecontinueert werden, des neen
daaromtrent andere ordres te wille stellen, om de E Comp:
buijten schanden en schaeden te houden, en wij buijten, moeije-
lijkheeden mogen blijven.
Ik hadt meede wel gewenst de Heer Vosburg soo veel hola niet
hadt gemaackt, met bij UEd:s aantehouden, de geconvinceerde
en aande Caab de goede Hoop gebannenen moorden Faeckier
Hagie abie bulla en adherenten, uijt haere detentie ontslagen
te krijgen, en nae Souratta overgesonde te mogen werden
sijnde deselven ter ordre van UEd: ontslagen, en met het
schip Hallant vande Kaab de goede Hoop op Seijlon, en van
daar met sijn Hoog Ed: de Heere commissaris van
Rheede in maart anno passado op Coutchin gecomen, en
over den lantweg de reijse voortgeset, nae't Hoff vanden
Keijser orangseep. hun beclag hebben gebragt voor sijn maijt:
over haere versending van Batavia nae de voorsz: Kaab,
sijnde den geciteerden Faeckier den 7 xber anno passado
in Souratta en binne Comp:s logie verscheenen hauderende
ten hoogsten gem: Heer Commissaris van Rheede voor de
beleeftheeden en vrientschappen aan hem beweesen, maar
konde egter niet vergeeten de affronten hem aangedaan,
veel min het steendraegen; in plaats van restitutie
te doen, van soodanige 1023 guldens 2 stuijvers en 8 penn:
hem op Seijlon &: verstreckt sijnde, tot het incoopen
sijner

Van Souratta onder dato 27 april 1692

sijner benoodigtheeden, schijnende deselve intentie te weese pretentie op de E Comp: te sulle maeken van 10000 ra offe 20000 Rs hem op sirrebon door de E Comp: afgenomen sijnde, excepto het geene deselve aanhangelingen meede afhandig gemaakt soude weesen, sooder wert voorgegeven nevens andere pretenden meer, tot uijtvoering sijner saecken &c: sig gewapent hadde, met twee Hasbul Hockums aan den Kagie off geestelijcken regter &c: op den gouverneur deeser Stadt ons verdeegelt getoont hebbende, waar involgens sijn voorgeven op de gem: regenten een Koninglijke ordre soude vervat sijn, de bewerking van ontslag voor sestig nog op Seijlon gedetineerde oosterse rebellen ontrent de Hollanders aantebinden, nevens andere bulle en brieven, aan andere vermogende Heeren, wij hadden de geciteerde saecken uijtgestelt tot de Personele overcomste van gedagte sijn Hoog Ed:t, maar vermits wij hem geen kostgelden, op deselve verdeck konde accordeeren, is deselven wederom misnaegt nae't Hoff vertrocken het was waarlijk te wenschen geweest de H: Cotburg soo prematuur, met sijn schrijven niet was geweest, en had beloven geconjectureert te hebben, de moorsche gouvern.rs seer selde lang in Souratta continueeren, en de eene veeltijts contrarie de andere is, die saak wel soude voort gebloeijt hebben, sonder sulke sancereuse gebannenen hier te ontbieden, te meer Hagie abi bulla vande geweesdene ordre van den Keijser orang Seep is en deselven op het allerkragtigste komt te maintineeren te vreeden sijnde door dien schijnheijligen aan't Hoff sal

be

Q van Souratta onder dato 27 april 1692
bewerkt werden, dat de E. Comp: wel een seer swaere wolk wordt
in Souratta, over het Hooft mogt komen, en niet ligt sal te
verdrijven, en weg te krijge weesen, het soude wel contrarie
konnen uijtvallen, maar ik bender ten hoogsten bedugt voor
het beste een heijlsaamste is voorde E. Comp: te loopen
schoon ik het hier niet lang meen te maecken, als hebbende P:e
dieeerste missives sedert 28 9ber 1689 en vervolgens
alle jaeren mijn demissie versogt aande Ed: Hoog agtb:
Heeren de bewinthebberen vande Neederlantse geoctroijeerde
oostindische Comp: ter vergadering van 17, om te mooge
repatrieeren als deese laatelijke bediening over mee sijnde
en nae dat ik het kan uijt cijfferen, voorden ontvang deses
mijn demissie al op batavia sal overgecome weesen

den 24 Xber anno passado quam van Couchin hier ter reede
te verscheijne het Jagt dregterlant, soo als de E. van ommen
neevens mij gereet stont, om nae boort te vaeren quam ons
ter handen een missive vanden koopman en secretaris
swaarde kroon, waar bij sijn E. ons communicatie gav, den
Heer Commissaris van reede L: m: off en aan bombaij den
15 d:o off neege daegen bevorens deser wereldt was overleeden
den 25 d:o met het aanbreecken vanden dag neevens de E.
van ommen naede reede vertroecke, aanboort, comende
voorslag dee, aanden secretaris voornaemt, om alle de
kisten met papieren de commissie betreffende te verse-
gelen, waar op gem: secretaris, mij ten antwoort, toe
patten, wie hem daar toe soude constringeren &: waar
uijt conjectureerde bij leven delijne, door sijn Hoog Ed.te
L: m: most gequalificeert weesen, aanstonts

be

Van Souratta onder dato 27 april 1692
bemerckende den haet van voorsz: tussen hem ende E
van ommen leggende, beyde gunstelingen van gedagte Sijn
Hoog Ed: geweest sijnde, hebbende de voorsz Swaardecroon
naedato de kisten met commissariale papieren van boort
laete haelen, en brengen in Comp:s tuijn buijten de Stadt
gelege, en nae dato binnen de logie inde wooning van de
E van ommen, alsonder mij jeerst in teekenne, bemerc-
kende de combinatie dier twee vrinden &c. maer in Jan:
van Couchin &c: hier brieven overgecome weesende geaddresseert
aan gedagte Heer commissaris van Rheede Sal: vermits de
voorsz van ommen en Swaardecroon hun residentie
hielden in Comp:s tuijn, mijn dienaer derwaarts sont
om de brieven te haelen, de E van ommen, in responcie
liet te rugbrengen, dat hij deselve aan den Secretaris
Swaardecroon hadt overgegeve, omte bewaeren, den 11
maart quam per moorsz schip van Congo onder mijn
couverto een pacquet brieven van eenen Hoogcamer
gesuperscribeert aan meergem Heer Commissaris met
versoeck sijn Hoog Ed: in Souratta nog niet mogt
verscheenen weesen deselve in bewaring te houden, tot
desselvs overcomste, om gem: Pacquet aan sijn Hoog Ed:
selvs te overhandigen, en den 7 dezes, wiert mij toege-
sonde, door den resident vande Engelse Comp: een
pacquet brieven met een engels vaart: van Calicoet
hier overgebragt, meede gesuperscribeert aan gem

Heere

2

van Souratta onder dato 27 april 1692

Heere van Rheede, hebbende door den Secretaris deser directie
van bergen aande Ed: van ommen late bekent maecken
den ontfang der voorn: pacquetten, met bijvoeging den Secre„
taris Swaardecroon niet bevraegt was, de brieven aan sijn
Hoog Ed.te hoorende; en nae sijn Ed: overlijden hier
waeren overgecomen te approprieren, ten sij hij dies aan„
gaande qualiteijt toonden, die hij niet can exhibeeren
derhalven mij aangaande het vande grootste noodsakelijckh.t
agten, alle de gem: pacquetten met brieven en papieren
en die geene naemaals hier mogte overcomen, in volle
raeden te openen en telesen, de substantie van die
aangelegentheijt weesende UEd: deselven toe te senden
omde Ed. Comp: voor schaeden te prevenieren, waar toe de Ed:
van ommen, niet heeft wille komen, derhalven de
substantie deses tot mijn declaragie int dagregister, heb
laete noteeren, vermits tot dato deses niemant te
voorschijn is gecomen, qualiteijt hebbende de commissie
te voltrecken: derhalven niet ondienstig geoordeelt
de voorsz twee Pacquetten UEd: toe te sende, off op den
inhouden derselver eenige ordre requirerende gestelt te
werden, want mijn sentiment is geweest concerneerende
het gedaan versoeck door den voorsz Secretaris
Swaardecroon bij requeste gedaan den 18 deses, om met
de commissariale papieren nae Ceijlon te vertrecke
believen UEd: te beoogen bij de resolutie daar over in
raede

Van Souratta onder dato 27 April 1692

raede genomen, nevens Comp:s Papieren overcomende, waar aan mij eerbiedig gedraege.

Vermits den Ed: Heer Committ: van Reede de H van Oudtshoorn nevens mij in even gelijcke caracter heeft believen te substitueren tot commissarissen, over het Hooft comptoor Souratta, en onse commissie, onder anderen is meede brengende, om dit Hooft comptoor te visiteeren, en niet om de uijtgevondene saaken ter executie te dirigeeren, maar daarmeede te supercedeeren, tot de personele overcomste van gem: sijn Hoog Ed:, voor mij de uijtgevondene saeken, in een ampel rapport bestt sijnde, en in gereetheijt gebragt, mitsgaders gesloote op primo 7ber 1691 en gededuceert aan gedagte sijn Hoog Ed:t maar met het gantsch onverwagt afsterven van meergedagte sijn Hoog Ed: heb ik 't voorsz rapport dubbelt, nevens mijn particulier schrijvens vanden 30 7ber anno passado over Seijlon gesonden, aan de Ed: Hoog agtb Heeren de bewinthebberen ter vergadering vande 17 met expressie met de uijtvoering van saken, sal diene gesupercedeert te werden, tot dat haar Ed: hoog a daar toe ijmant sulle aangestelt hebben, soo de Heer Seijlons gouverneur sijt hem niet mogt gequalificeert vinden, naa sijn Ed:s becomene demissie dit salutaire werk te voltrecken, wie die over swaere last op desse schouders sal gelegt werden heeft den tijt

Op dat onse Heeren en meesters niet gefrustreert mogte werde vande nodige advijsen, gaat deese a present meede in kopia over aangedagte Heeren seventienen over

den

Van Surratta onder dato 27 April 1692

den lantweg van Persia inlanden van een Portugeese Pater
denwelke in 5 a 6 maanden godt de voorste loopt in Europa
tereeden —— UEd: belieeven deese aantesien voor
een Secreeten brief vermits indeselve Saecken verhandelt
sijn, de commissie betreffende, dog met het afsterven
vande Heer Commissaris van deede UEd: ter kennisse
brengen, waarmeede &: (onderstont) UEd: bereijtwilligen
dienaar was geteekent Pieter van Helsdingen in
margine, Surratta den 28 april anno 1692 lager
P: S: Het is u Hoog Ed: niet onbekent de maeckelaars
der E Comp: vedigdas en baguaandas, in maij des verledene
Jaars 91 een brief vol van klagten hebbe gestelt over de
gedaghebbers &: deser directie aan UEd: over het ½ p:c:to
contagie toegelegt aan soodanige buijte makelaars
kooplieden aanbrengende, vermits deselven van sulken
ovieuse inhoude was, hebben UEd: d: missive in copia
per het Jagt de maas, ons belieeven toetesende, waar
over ik soodanig heb gecanteert aande Ed: Hoog: Heeren
de bewinthebbeeren ter vergadering van 17en onder mijne
missive vanden 30 8ber 1691 een P: S: gevoegt,
gedateert den laatsten d: als de gewigtigheijt dier saak
meriteerden, vermits geensints dubiteerden, off de Suspecte
persoonen, hebben daar de handen ingehadt, soo aanstonts
werd mij ter kennisse gebragt per deesen boodem we.
derom een brief afgaat van gem: Comp: makelaars, door 's
Comp: bedienden geconsipieert, en gerigt aan UEd: van
geen beeter stoffe sijnde, als die van maij anno voorlede

Soo

Qvan Souratta onder dato 27 April 1692

soo UEd:s mij believen te qualificeeren, om't selven temogen
ondersoecken, door soodanige Sagte middelen, off door
middelen van contrainten, als ik mogt te raede werden
ik neem aan die messieurs kenbaar te doen werden, de
welke voor pesten en verterende kanckers der E
Comp: moete gehouden werden, soo meede werd mij
ter kennisse gebragt, soo als gereet stont, nae boort
van gem: bodem te vaeren, omde monstering bij te woonen
de bovengenoemde Comp:s maeckelaars, per de laatst
genoemde drie 3 kassies met kostelijke stoffen
met gout door werkt &: overgaan, een in handen
vanden koopman vandenberg, en twee d:o inhanden
vanden onderkoopman de Haan, om op batavia tot
geschencken te dienen, en door dat middel hun oogwit te
bereijken, mitsg: de gesaghebbers te brillen ten
naedeelen der E Comp: welke saak door den voorsz:
vandenberg hier werd gedivulgeert, wijders dat een
der twee kassies, onder handen van geciteerde de
Haan sijnde, voor de Heer Vosburg soude weesen
geenints twijffelende, off de geciteerde maeckelaars
ende Heer Vosburg, sijn sterk aanden anderen ver-
bonden, 't welck ik meen te sulle conne doceeren
uijt de schrifturen ten tijde van Vosburg geformeert
alltans de saak soude ik, nevens den Heer
commissaris van weede L: m: gants en't eenemaal

Suspect

98

Van Souratta onder dato 27 april 1692

respect, in stad de Commissie, op de E van ommen, en mij verleent, alleen in banden hadt gelaat, endeselve van die kragt was geweest, de uijtgevondene saecken ter executie te mogen dirigeeren, soude de maekelaars al vrij veel duijsenden guldens uijt de beurs geklopt hebben, ten voordeelen der E Comp: 't welck niet te doen is, als met een onbepaalde magt, waar over ik aande heeren seventienen int 't breede heb gesz d° Comp: makelaars 't selve bemerckende doen niets als waeten, om die saak door indirecte middelen te boven te komen en UEd: te laten abuseeren, derhalven het vande hoogste noodsaeckelijkheijt agte UEd: sulx ter kennisse te brenge, omde E Comp: voordeelen te prevenieren &: waarmeede deese andermaal afbreeke en sal blijven onderstont Hoog Ed: Heeren UEd:s bereijtwilligen dienaar was geteekent Pieter van Helsdingen in margine dato, en anno ut supra

Register vande brieven en geschriften heden over den Golcondasen en verderen lantweg aanden Hoog Ed: Heere Willem van Outhoorn gouverneur generaal ende Ed: Heeren raeden van nederlants India resideerende tot Batavia ter ordre vande E Heeren opperkoopl: en P^e^ gesaghebbers &: adriaan van Ommen en Pieter van Helsdingen

mitsg:

Van Suratta den 16 Junij anno 1692
mitsg: den raat in Suratta afgevaardigt
werdende te weeten
N°. 1. origenele missive onder leedigen datum aan haar Ed: groot a
als inden Hoofden geexpresseert door de E
Heeren Suratse gedagtebberd en raat geredic
2. Copia d° aan en door als boven P° 't Selix de maas
sub dagteekening 27 april afgegaan
L: A. een open bondel persiaande geschriften geconsigneert invoegen
het daar bij leggende register dicteert aan wel
opgedagte haar Ed: groot a: de Hooge Indische
regeeringe.
B een verzegelt pacquet gesuperscribeert aanden Hoog Ed:
Heer gouverneur generaal ende Ed: Heeren
raeden van India tot batavia, komende
vande Heer Independent fiskaal Pieter
van Helsdingen
(onderstont) int nederlants comptoor Suratta den
16 Junij anno 1692 geteekent H: Hendrik van
Bergen P° secretaris.

batavia
Aanden Hoog Ed: Heer gouverneur gene-
raal Willem van Outhoorn ende Edele
Heeren raeden van India

Edele Hoog agtb: wel gebiedende
Heeren.

ontfangen P° 't Selix dregtexl: over Cormandel den 20 8ber 1692

Wij willen niet twijffelen off onse needrige brief aan VEd:
groot

Van Souratta den 16 Junij anno 1692

groot agtb: dato 27 april verleeden gededicceert, sal met het behoudevaeren van't schip de Maas (dat godt gerve) al voor den ontfang deeser UEd: groot A: aanlanden gebragt weesen en op die hoope soude 't afschrift derselver hier bijgevoegt soo we quamen vatt te stellen, op see veele toevallen waeren, wel exeuseeren.

Naar't afsenden van onsen jongsten opgemelten, vinden wee niets notabels aan de hant UEd: groot agtb: te adviseeren, als 't volgende uijt de bijde Packhuijsen berustende Speceerijen, sijn nog voor ons 3081 1/4 tt nooten tot 60 ropijen de man en 3625 tt rompen a 55 ropias de 36 1/4 tt met twee P:r C:to rabat vercogt, hebbende de moorse en Engelse Handelaars, met vier hunder bodems in maij Passado uijt Persia alweeder naegelen alhier aangebragt, en 110 ropias de man verrent, 't geene voor de E Comp: in loco overgeblevene weijnig goets te meer soo 'er ginter bij een laege vercoop van f 4 – 5 – en 4 st en 10 penningen 't tt gecontinueert wert belooft

D'insameling der respective vaderlantse en Indise eijsten op de binnen Comptooren amet-abaad en brootsia, namen volgens de laeste advijsen vande daar sijnde residenten naar de toedragt der tijden redel: hunne voortgang; en die van agra hadden den 6 maij laastleeden voor de E Comp: al 2863 m Indigo de man

Van Souratta den 16 Junij anno 1692

…man van 52 ¼ lb Hollants bemagtigt, maar met de hun aanbevolen 20 ℳ Ps. Saitaens derriabadijs die inde lekraunse contrijen moeten verraardigt werden, was'er door de onveijligheeden dier gewesten geen spoedige inkrijging te verwagten sijnde, eenels. naar den inhoud van het uijt agra laast becomen schrijven van 6 maij opgem. 2680 ps. vandie soorten ingecomen, die wij verloopen soo eenigsints 't daregier ten goeden wil slijn; staande 't tegen getij haar vermeerdering tot volmaaktheijt der eijs sullen erlangen.

Bij onse onderdanige letteren van 12 xber anno passado maakten wij onder andere saecken UEd: Hoog a: bekent de roverijen int roode meijr aan't scheepje vanden moors habitant molla abdul gaffoer gepleegt; sedert dien tijt sijn eenige turken interessanten van opgem bodemtie naedes konings leeger opwaerts gereijst hebben, hunne klagten over de Engelse weegens voorsz piraterijen gedaan, en vande maijt. een Heddi off afge= sondene in qualiteijt van Committ: geobtineert, om te ondersoecken, off die natie aangem actie schuldig sijn, en ook off deesen Steedevoogt Ittemaatean, uijt een sugt tot de britten, de selfde saeck niet hadt geconniveert, van wat uijtslag deese besending weesen sal moet wie inder tijt ontwaeren

Eenhlijde Pertinante Papieren aan UEd: groot a: gehoorende, sijn te water per het moors scheepje Nackdij Sauaij in goga een haeven noortwaarts 16 mijlen

van

van Suratta den 16 Junij anno 1692
van hier aande wal, waarde portugeese sterkte Diu op de uijt
Hoek gebouwt, is gelegen over en ons vervolgens toegebragt,
leggen meede compleet haar register hier bij, waarmeede &:
(onderstont) UEd: Hoog a: ootmoedige en gehoorsame
dienaeren was geteekent Adriaan van Ommen, Pieter
van Helsdingen, Everout van diesHoek, Dirk de Liedon
Hugo Hendrik van bergen Pe secretaris A: Rulant
en J: ulderix in margine, Suratta ten neederlants
Comptoore deeden Junij anno 1692

Batavia

Aan haar Hoog Edeles den Edelen
Heer Willem van Outhoorn
gouverneur generaal ende Edele
Heeren Raeden van nederlants India.

ontfangen P.t schip Dregterlant
over Cormandel den 20 8ber 1692

Edele Hoog Agtbaere Heeren

Mijne laatste aan UEd: is geweest den 28 april laestleden
met het Jagt de maes van hier afgegaan over
Tutucorijn nae batavia, vermits aande behoude
over

Van Suratta den 16 Junij anno 1692

overkomste niet twijffele, de copia excusere, egter mij aandeselve eerbiedig gedraege.

Het is UEd:le kennelijk dat ik den 20 maij anno 1689 met 't schip 't wapen van Alkmaar, ter Reede van Batavia ben gecomen, in qualiteijt als Fiscaal dependent aande Ed: Hoog agtbare Heeren de bewintlebberen ter vergadering vande seventiene, soo meede de groff en groote mesusen door den schipper Carel Gotske op de reijse gepexpetreert, waar over hij ook aande Caap de goede Hoop, door den Heer Commandeur Simon vander Stel en raat P:r buijte bediening was gestelt ende saeken wijders aan UEd:le gerenvoijeert, over welke saeken vande voorsz Caap den 24 Februarij anno 1689 aan gemelte haar Edele Hoog agtbare int breede heb gesz ende bewijsen daarnevens gesonden brengende de particuliere brieven, uijt het vaederl:t aan mij gerigt, onder anderen meede dat weegens de gedane klagten, over den voorsz schipper Gotske van gemelte haar Hoog Ed:le ter vergadering van seventienen important schrijvens, aan UEd:le was afgegaan, waar van tot dato deeses nog onkundig ben geweest, en vermits het een saek is, door mij niet sonder groote moeijten uijtgevonde, derhalven

in

van Suratta den 16 Junij anno 1692
in verwagting ben geweest, de extracten, dier saak
betreffende, en mijn ampt rakende, nevens de Suratse
papieren, mij soude toegecome hebben, 't welck tot dato deses
geen effect heeft genomen, waar van als nog gefrustreert
blijve, derhalven onkundig sijnde, off haar Ed: Hoog agtb:
onse Heeren en meesters respective, in mijn verrigting
genoegen hebben believen te neemen, off niet, bijgevolge
UEd: reverentelijck versoecke bij deese, de geciteerde
extracten, nevens het geweesene vonnisse bij den
agtbaren raat van Justitie des Kasteels Batavia
concernerende de saak van schipper Gobke
nevens het geene de Heeren Seventiene van
tijt tot tijt op mijn schrijvens mogte antwoorden
en resolveeren in de generale brieven, aan UEdele
sal g'expedieert werden, de Extracten
derselver te late toecomen, om mij daar nae
ten diensten der E Comp: te connen reguleren,
in vertrouwen sijnde, de intentie van gemelte
haar Hoog Edeles meede soodanig legt, en't
UEd: ook soodanig sulle begrijpen
werdende hier ter secretarije, maar vier a vijff
vuyle bemorste en gescheurde Placcaten gevonden

derhalven

Van Souratta den 16 Junij anno 1692

Dertalven Vedeles, meede verdoecke de Placcaten tot mijn ampt behoorende, nevens de Statuten van Batavia en't reglement voor de Souratse directie in Kopia moge overgesonde werden.

Hebbende den onderkoopman Lucas Schorer in April verleden, met het Jagt de maes van hier nae Batavia vertrocke, nae dat overtuijgt was van groff en groote particuliere moetwerijen, en verboden Handel met de Inlantse natie &c: gedaan te hebben, ons de grootste moeijelijkheeden ter wereldt aangedaan, die dienende reijsen de heele vergadering geturbeert, om sijn te quaet hebbende maantgelden in handen te krijge en magtig te werden, onder pretext buijten dien, desselvs levens middelen onthouden wiert hebbende den meede gedaghebber van Ommen hem voor sijn vertrek, nog soodanige liberale verstrecking gedaan, dat op desselfs reecq: daar hij meede van hier is vertrocke te quaat bleev een Somma van Sestig guldens, naeder blijkende, bij het extract uijt de Soldij boeken hiernevens gelegt. nae dat de geciteerde Schorer d^o gelden hadt ontfangen, en mijn brief geslooten was, agter mijn rug publicq den draek gestooken met expressie, schoon den

Fiskaal

van Souratta den 16 Junij anno 1692 ——

Fiskaal nog soo nauwe toesigt hadt genomen, egter —
met een goet off braef Capitaal van hier ging, 't welk
geloof geeft, want soo de bediendens der E Comp:e —
het daar op aanleggen, met Inlandersste morssen ——
'sulx altijt niet te beletten is, als haar noijt off
seer selde konnende bewesede werden, alhoewel
de voorn:e schorer ten vollen overtuijgt is, bij ——
soodanige documenten, als neevens mijn ——
gedane eijs en genome Concluiste UEdeles per de
Maes toegesonden, sal blijken, derhalven ——
niet ondienstig geoordeelt, het voorn:e UEd:e
te communiceeren — off gemelte schoorer ——
langende Proces UEdeles meede quam te ——
vermaeijlijsken, om verstreecking van maant
gelden te hebben ——

Waarmeede deese eerbiedig sal aflate UEdeles ——
neevens Comp:e generale omslag, beveele inde ——
proteptie van Selovag, de opperste de beste ——
en sal nae schuldige salutatie blijven, (onderstont)
Hoog Edele Heeren UEdeles gehoorsamen ——
dienaar was geteeckent Pieter van Helsdingen ——

in

Quan Souratta den 16 Junij anno 1692

In margine Souratta den 16 Junij anno 1692

Accordeert

Van Souratta den 17.e Julij A.o 1692

Register vande brieven

en geschriften heden op den Golkondase en vorderen landweg aan den hoog Ed.e heer Willem van Outhoorn gouv.r gen.l ende Ed.e heeren Raden van N.s India resideerende tot Batavia ter ordre van d' E: heeren opper Coopl. p.e gesaghebbers H.a Adriaan van Ommen en Pieter van Helsdingen, mitsg.s den Raad in Souratta; afgevaardigt werdende te weten.—

N.o 1: Origineele missive aan opgem.: Raar Ed.e groot agt= door de heeren leeden deses genoemde heeren p.e gesaghebbers en Raad â dato gecart.:

2: Copia d.o door en aan als vooren sub dag= tekeninge 16: Junij laastleden gesz:—

3: Extract uijt het Souratts Dagregister houdende de remarquabelste voorvallen 'tzedert 20: april voorvangende tot 10: deses hier in loco g'occasioneert.—

Negotie Papieren

4: Originele Souratse staat Reek.e: zodanig die is bevonden op ult.o maij deses Jaars.—

5: D.o Rendement der vercogte Coopmansz: 'tzedt. p.mo Junij a.o passo tot den laatste maij van dit loopent Jaar.—

6: Copia Eijs voor dese Directie van Bat.a voor den Jaare 1693: gedaen.—

7: D.o d.o voor als boven uijt het vaderl.t: geordert.—

8: Extract vaderlandse Eijs voor zoo veel belangt de goederen uijt dese directie voor den Jaare 1691: gepetitioneert met de daar op geposteerde mar= ginale antwoord ter opvolging van d' Ed.e heeren Majores wel gegeve ordres

N.o 9:—

Van Souratta den 17en Julyj Ao 1692

No 9: Extracten uijt de Souratse negotie boeken van: Jaaren 1691: en 1692: raakende alle de Debet en Credit posten daar inne op 't Comptoir generael af en opgebr.t: —

10: do do toonwijsende de posten op reek: van winst en verlies in gem: boeken gebragt. —

Papieren nopende de Soldije

11: Originele Rolle der gequalificeerde ministers ten desen Comptoire onder dato ult.o Maij stantij effectieven in wesen bevonden. —

12: Originele monster Rolle der hoge en lage bedienden onder dese Directie de laatste Junij effectivelijck bescreven gevonde. —

13: Een geslooten missive aan den opper Coopman d'E: Hendrik Dijckman opperhooft van 't gen.e Soldij Comptoir en Curateur ad lites tot Batavia door den Soldij boekhouder deses Comptoirs gesz: —

Lra A: Een besegelt en in wasdoek bewaijt packet gemerkt Q: inhoudende een vel der do onder ult.o maij deses loopende jaars geslooten Soldij boeken van dit Comptoir —

B: Een besegelt pacquet gesuperscribeert aan d' Ed.le H.r Willem van Outhoorn Gouv.r Gen.l ende E: E: H.ren Raden van Nederlants India komende van d' H.r Independent fiscael Pieter van Hoesdingen. —

C: Een bundel papieren volgens daar toe pertinerende en gevoegt apart Register, toonwijsende de pretentie van den Benjaan Moondas naar ofte desselfs erfgenamen. —

Int No Comptoir Souratta desen 17en July Ao 1692 (was geteek.t:) Hugo Hendrik van Bergen Provisioneel sect.s

Batavia

Van Souratta den 17.en Julij A.o 1692

Batavia

Aen d' hoog Ed.le heer Gouv.r Generael Willem van Outhoorn en d' Ed.le heeren Raden van India

Ontfangen tot Batavia p.r 't Schip Cortjens op Cormandel den 23: November 1692.—

Ed.le hoog Agtbare — Welgebiedende heeren

Over den golcondasen lantwegh was ons laatsten onderdanigh schrijven aen uE hoog Ed.le den 16: Junij jongstleden van welke Copia om bij wanbe„ stellinge vande Originele te dienen„ nen dienen, desen hebben doen versellen, waare aen ons in noodigheijt gedragen.—

Copia d.o schrijvens heeft desen

En de wijle wij naar het depescheren onser opgemelte letteren geen remarcabele schrijfstoffe die te dese Directie soude mogen g' occasio„ neert wesen, aanhanden gekregen, hebben sullen ons' als dan in op„ volging onser pligt en tot ons verkomen uEd.le groot agte vervolgens demonstreeren, wat winsts en lasten d' generale Comp.e in dit Souratse bestier zedert p.mo Junij 1691: tot ult.o Maij 1692: af een Kont Jaare bij 't slot der laatste boeck Sande

gebrek van stoffe

dat staat sonder gedagt aanloop tot de staat ... deser bestiering treden

soodanig die inde laatste 12 in bij 't sluijten der boeken is bevonden.—

boeken

Van Souratta den 17: Julij Ao. 1692

hebben geraad heeft, en in hoedanigen voegen den staat van dese Directie doen gebleken is.

> toont dese nevens staande notitie

De opwinsten op dewijde Coopmansz: bedraagt zijn ƒ592763:11:9

En de generale ongelden die van voorsz: winsten distraheeren bedragen . . ,,131938:7:9

> bijsonderlijk dat d' gen.e Comp.e zuijvere advance be,, loopt een somma van ƒ461329:9:5:-

wes gem: Comp: boven de oncosten en lasten in 't geheel agter een volgende maanden van pmo Junij 1691: tot ulto Maij 1692: suijver heeft opgekomen ƒ461329:9:5:

> sonder van spoedige tijden.-

> waar door de onderstaande koopmansz: invendibel zijn gebleven.-

Soo de fatalia der tijden hun saecke wille scheeben ten goeden, sonde wij onder Godes zegen ongetwijffelt bij koop der op gebleevene hier onder gespecificeerde speceryen die bestaan in.-

03330 29/32: ponden gariofful nagelen
5592 1/2: ,, foelij of macis
11667 1/2: ,, notte nooten
2280 7/8: ,, stompen

> sonde de winst nog met in circa ƒ920000: vergroot zijn geweest

Aan de gen.e Comp: haar winsten een merckelijck van ongevaar ƒ920000: toegebragt hebben.-

> oorsake waarom dese jaarse ongelden swaarder,, dan ao: passo. & sulx ter somma van ƒ39639:-:6: zijn gevallen.-
> vermits timmering ca. aande op gebleevene bodems en voorts scheeps hier aan,, gebreekt sijnde

UEd.e ho: agtb: heeren dat de ongelden bij voorsz: negotie,, bedragen ƒ39639:-:6: swaarder dan 's jaars voorlede, doense waren ƒ91799:6:19: zijn geweest, is ten meeste deel voorsaaket uijt de noodsaakelijke timmeringe ca. aen de bodems 't Casteel Bat.a, de bomb en d' holder, in een hier geronden winterlaag gedaan, 't Versterkte tot onder,, hond aander per sloepingen en ook die van de maas en Droogterland 't gene een somma van ƒ56019:5:6: importeert want anders sonde de ongelden van dese Directie buijten die vande scheeps die ao. 1689 en 90:, 1690: en 91:, 1691: en 92: hier geweest zijn, met 't slot vande geciteerde jongste boeken een mont: van ƒ5209:12:2: gebleken tegens die van ao. 1689: & 90:, minder en ƒ9962:16: meerder met het tusschen jaar of 1690: en 91: wesen, sijnde de aangetogen meerderheijt gesproten uijt verstrekte maantgelden aan 's Comps.

> anders sonde er een verschil ten goede zig vertoont hebben voor soo veel de ongelden van ao. 1689: en 1690: belaagt gelijk sulx aangewesen werd.-

> waar uijt een differ.t ten quade met ao: 90: en 91 spruijt.-

Nederlandse

Van Souratta den 17en July Ao 1692

Nederlandse bedienden, onkosten: aan: Moorse groote en kleene Regenten gedane vereeringe &a.

Op dat uwe Edle groot agtb: des te beter onder soude konnen sien, op wat handelsbraken &a deser voordeel van f 592767:11:9: gevallen zijn, sullen wij deselve summarischer wijse om dat wij bijgaande rekeninge meent daar van lange naukeurig, schuldpligtige hier ter neder stellen.

(margin: beneffens aanwijsinge op wat coopman &c: de geregistreerd ... zijn betaalt.)

	gewigt ℔	't kostende	't gemaakte	't Ct winst nade Indische reductie a 30: ch: de ps	ten onderen winst nade patriase reductie a 24: ... per kopij	winst
op Japans staafkoper ℔	1211481: 1/4	46067:10:13	77988:15:15	69: 13/32	....	f 31921: 5: 2:
— cannel	41566: 3/8	13592:19: 5	93346:14: 8:	586: 3/4	....	79753:15: 3:
— tin	191084: 1/4	58186: 1: 4	91328: 9:11	56: 31/32	....	33142: 8: 7:
— keilpatskoorn	405: 3/4	390:18: 9	1328: 9:11:	239: 7/8	....	937:11: 2:
— arreweit	294151: 5/8	14502: 7:15	25276:10:15:	74: 5/16	....	10774: 3: —:
— staafijser	46904: 1/4	4347:13: 5	6915: 6: 9:	59: 1/16	47: 1/4	2567:13: 4:
— garioffel nagelen	12905: —	6165:11: 6	60897: 2: 2:	887: 3/4	....	54731:10:12:
— dito nooten	7612: 1/2	1112: 6: 7	17704:10: —:	1491: 3/4	....	16592: 3: 9:
— rompen	15806: 3/4	2404: 7: —	32086: 3: 8:	1234: 1/2	....	29681:16: 8:
— foelij off macis	424: —	276: 8: 3	2057:19: 2:	644: 5/8	....	1781:10:15:
— swarte peper	168837: 3/8	23526:10:15	44710: 6: 4:	90: 1/32	....	21183:15: 5:
— satsumaatse campher	2026: 13/32	927:19:12	1936: 7: 3:	108: 5/8	....	1008: 7: 7:
— sandelhout	9662: 3/4	2102: 4:14	3244:18: 7:	54: 11/32	....	1142:13: 9:
— spiauter	144768: 15/16	34314:18:10	43053:17:13:	25: 15/32	....	8738:19: 3:
— loot	98168: 1/4	11203: 1: —	24840:17:13:	121: 3/4	97: 1/2	13637:16:13:
— benzuijn	9897: 3/8	6534:17:13	6831: 3:12:	4: 17/32	....	296: 5:15:
— poeijer suijker	2327: 1/4	203:14: 6	335: —: 5:	10: 1/32	....	51: 5:15:
— wax	382: 3/4	129:10: 3	177:11: 4:	37: 7/32	....	48: 1: 1:
— Cocchinse Damasken stks:	25: 1/2	79:14:[illegible]	103: 2: 8:	29: 11/32	....	23: 7:12:
— snaphaan loopen ps:	1: —	37:15: 7	55:17: 8:	47: 29/32	....	18: 2: 1:
— pistolen d°	1: —					
— glas werken	3: —	1:16: —	4:10: —:	150: —:	....	2:14: —:
— rijnse wijn kannen	90: —	82:17: 8	144: —: —:	73: 3/4	....	61: 2: 8:
— kaantjes bier vat	5: —	127:10: —	410:10: —:	228: 1/4	....	291: —: —:
— bier kan:	113: —	160:13: 4	273: 4:15:	70: 1/16	....	112:11:11:
— brandewijn botel:	2: —					
		f 649559: 8:11	f 1239059: 9:13:	92: 11/32	door een	f 592500: 1: 2: —

wat bij desel ten voordele van d' Comp: is gekomen

komen hier nog bij 't volgende te weten

het opgelt der geslagen maantgelden .... f 2090: 4: 8:

het restant zijnde 0 3/4 d'Ctr, gie 5: op geslagene stuk .. 13: 2: 8:

geslagende zuijkazijn ...... 1: 6:10 — 2104:13:10: —

Fran Snoeck[illegible] komt f 594604:19:12

Van Souratta den 17.e July A.o 1692

Per Transport . . f 59a609:19:12

(kant: wat vande generale winsten moet gekort worden. —)

gaat af 4 pCo op de Retr: van winst en Slag voor afgeslooft ingekroopen bestiaal mitsg: onderwigte en maten op Coopmansz: en provisie is afgesz: — . . . . f 1837: 3: 3:

(kant: waar naar de selve sijn geblevon f 592767:11:9: —)

Dierhalven de generale winsten in twaalf agter een volgende maanden of een rond jaar emporteren een somma van . . . f 592763:11: 9

(kant: de bevonde onder en overwigten desen jare sijn op aggravatie gerea„liseert te weten —)

De hier voorenstaande Coopmansz: &.a hebben de naarbenoemde onder- en overwigten gegeven die bevonden inde p.o gesloten negotie-boeken dato ult.o Mey onder nde groot agtb: aggravatie op en afgesz: zijn, namentel. —

onderwigten

(kant: onderwigten)

996:	lb: staafcoper	op 90909½:	lb: of	1 1/69:	p.r C.o swaars
12:	„ swilpadsloorn	„ 905 3/4:	„	„ 2 61/69:	— d.o — d.o
709:	„ tin	„ 191089½:	„	„ 3/8:	— d.o — d.o
221½:	„ spiaulter	„ 150000-:	„	„ 19/120:	— d.o — d.o
336 3/4:	„ sandelhout	„ 10000-:	„	„ 3 23/69:	— d.o ligtn
5326 13/16:	„ swarte peper	„ 175059-:	„	„ 3 5/120:	— d.o — d.o
303 15/32	„ campher	„ 2088⅛:	„	„ 19½:	— d.o zijnde

voorsz: quantiteyt ouk p.r factuur prorato meer der partije gecalculeert aangerekent —

303 5/8:	„ benzuijn in drie soorte	op 10291:-	lb of	2 31/32:	p.r C.o swaars
11½:	„ was	„ 382 3/4:	„	„ 3:-:	— d.o ligtn

overwigten

(kant: overwigten)

op 296739 4/5:	lb: ceijlonsen arrack	9970: 1/5:	„	„ 1 65/120:	— d.o swaars
97972½:	„ loot	696:-:	„	„ - 23/32:	— d.o — d.o
1226371-:	„ japans staafcoper	1703: 11/16:	„	„ 2/69:	— d.o — d.o
39391½:	„ kaneel	2269: 7/8:	„	„ 5 93/120:	— d.o — d.o

(kant: den staat deser Directie word bij de volgende stelling getoont)

Met en slot der dickgem: handel- boeken onder dagte, koning ult.o may deses jaars hebben den staat vande generale Comp.e in dese Directie bevonden te bestaan als hier ondervolgende tot nde groot agtb: speculatie hier neder gestelt is te sien. —

Alle de Coopmansz:, scheepsagie-goederen, en diverse andere nootlendigh„heden die van bat.a, Ceylon, en persia zed.t p.mo July 1691: tot ult.o may 1692: met de scheepen d' Maas en Drugerk: mitsg.s twee Engelse bodemes zijn aangeb.t bedragende te samen volgens de ontfangen facturen f 266689: 8:10:

voor f 59000: silvere ropijen die vele bij ordere voijagie vande fluijt de kelder in may a.o p.o (voor bengale en nagapatn: ge„project.t geweest zijnde) hier ten dienst der Comp.e tot soolang voor volgende tot verbindinge gelegt zijn ingetrocken . . . . f 81000:-:-

Transporteere . . f 347689: 8:10:

Van Souratta den 17e Julij Ao. 1692

Per Transport . . . ƒ 397689: 8:10:

pr. den Tuticorijns factuirtje beloopende tot ter ordre
van sijn hoog Edt: den Heer Commissaris Hendrik
adriaan van Rhede, &c: m: geschreevene aanden
moorsen priester habibulla mitsg: 6: onsen canneel olij
voor 800: Ropijs Japans staafkoper met 't schip Drog,
terl: sonder factura aangecomen is, tot bedragh gegist „ 35919: 8:— ƒ 383631 : 6:10:

het Restant der afgeslooten boeken importeert . . . . . „ 1107601 : 8:10½

aangewonnen op de verkogte coopmansz: zijn ƒ 592501: 7:12
't geavanceerde op geschreevene soldijen . . „ 2090: 9:8:
't gemaakte van 3/8 a: (als of restant van
en opgevonden stukx creatie . . . . „ 13:2:8:

komt . . ƒ 594604:19:12:

daar tegens weeder afgaat 't geene op
voorsz: Rekeninge van winst & verlies is
geb: voor gestorven Beestiaal &a . . „ 1837:3:3: ƒ 592767:11: 9:

gaat af voor de generale ongelden 12 m: op de ongelde
op de gantsche directie gevallen bestaande in ƒ
ƒ13087:3:13: aan geschreevene Rantsoenen ƒ 7535: 9:3½: voor
onvermijdelijke huijs ongelden ƒ 12295:13:7: belopen
m: gelds der Inlandse dienaars en pions vedragie
voor vaarende ossen &a ƒ 3325: 3:7:, extraordinaris
ongelden ƒ 3307:1:6: aan betaalde brieflonen ƒ 927:1:6:
huijshuure en Reparatie ƒ 2692:11:15: 't huijs ongelden
ƒ112:19:6:, scheeptagie, op alle de comptoiren te samen in
een geheel Jaar soo bij ordinarij als buijten gebouw
voorvallen ƒ 15300: 7:5½: aan op en afreijsen der Nederlandse dienaren naar en vande binnen Comptoiren
ƒ1995:6:9: betaalde soldij ƒ 19052:6:10: de timmeringe
aande Jagten, Casteel Bata:, en de brug van amsterdm:
mitsg: d' huijt d' kelder staande een geronde
winter laag gedaan tot uijtgereijcheste soo in Boer,
singe als in contant ten bereeve vant varent
volk op voorsz: bodems, d' maas, en Drogteerland
beschreeven bedraagt ƒ 5601g: 5:6: en alle gem:
Rekenin: te samen een somma van . . . . „ 131930: 7: 9:

Hierbeneven is beneeden alle ongelden suijver opgewonnen . . . ƒ 961329 : 9:5:
tot provenu vande nalatensz: vanden overleeden Nandijkeer
Pieter Jansz: van Bata: door den Curateur adlitos in cassa gestelt „ 101 : 6:19
de voorwaarts staande Reken: van Tol . . . . . . „ 305117:19: 9½
Confiscatie . . . . „ 958:11:19:
ongelden ten lasten der factuiren . . . . „ 19073: 2: 7:
't comptoir amedabad . . . . „ 1917:15:10: ƒ 906567 : 9:3½

Te samen ƒ 2359280 :10:11:

Van Souratta den 17en Julij Ao. 1692

waar tegens het volgende in uijtgift moet afgaan namentlijck

voor 't Vaderlandt

pr. 't Jagt de Bommel, en de Hoeder aan Cargasoen . . . . . f 315170:–: 9:

voor Batavia &a.

pr. 't Schip De Maas . . . . f 202561:15: 5:

de fluijt de Hoeder . . . . „ 1115:19: 8:

't Jagt Casteel Batavia voor de opvulling van eenige uijtgelekte lijnsaat olij, en bedorven nat geworden tarwe, mitsgaders eenige andere gevallen ongelden, bevonden de gende: factuur sijnde te gel: met de lading der schepen Lobker en Jambij ind' afgevolgde boeken van Ao. 1690:– en 1691: aangetrocken, en pr. laastgem: bo„ dens opgesonden . . . . „ 979: 9: 1: | 204656:13:19:

voor Malacca

pr. d' Hoeder voornoemt . . . . „ 2903:15:11:

voor Ceijlon

met 't Jagt de Bommel en d' fluijt de Hoeder . . . . „ 2999:11:13

voor Cabo de boa Esperance

met voor aangetogen Bommel en Hoeder . . . . . f 6035:–:11

't schip Dregterlandt . . . . „ 1939:11:12 | 7969:12: 7:

voor Nagapatnam

pr. gem: fluijt de Hoeder in Contant . . . . . . f 30000:–:–:

„ „ Dregterland . . . do. . . . . . . „ 15000:–:– | 45000:–:–:

voor Bengale

met dito gem: fluijt d' Hoeder ook in Contant . . . . „ 36000:–:–:

voor Cochin

pr. voorgedagte de Hoeder . . . . f 3300:15:11:

— — Dregterlandt . . . . „ 13110:15:10 | 16411:11: 5:

met vijff schepen 't gesondene bedraagt een Capitael van . . f 716691: 5: 6:

pr. den memoritie Cochin aangerekent 't geene eenige Commissianten genoten hebben op 't Compt: van diverse maantgelden, die bijle kunne holdij Compt: aldaar lopen . . . . „ 1009:16:–:

voor een betaalde Bengaalse wissel . . . . „ 3880:–:–:

aan betaalde ongekosten . . . . „ 5785:15:10:

voorde Credit posten die uijt voorige boeken zijn opgebragt . . . „ 970300: 7: 2½

de Coopmansch: middelen &a. die nu overblijven en voor restanten inde nieuwe boeken staen getransport. te werden bedragen . . . . f 1252857: 7:15½

verlies op wissels soo veel die Compt: ten agteren staat dat met de sending der aande land geleverde goederen een vereffening sal beslagen „ 992:11: 1: | 1253799:19: ½

waar van afgaat 't geene den agrasen makelaar Bhimidas 18 schul„ dig gebleven en tegens sijn tijt Compt: doet loopen . . . . „ 933:13:12 | 1253066: 5: 9½

bedraagt . . f 2452678: 9: 7:

Die transporteere

Van Souratta den 17:e Julij A:o 1692

Per Transport ƒ 2952678: 9: 7

hier van afgetrocken de voorenstaande somma van ƒ 2359230:10:11:

somma soo komt daar uijt te blijken dese Directie nijt oorsake van penn: welke sonder intrest onder d'Comp: berustende zijn en bij benodiging van gelden Comb ter vinning te nemen, ten agteren is .... ƒ 93447:18:12

En bestaan inde nabesz: als —

van de Joodse Cooplieden Antonij de Porto, Pedro Parera, en Fernando Mendes Henriques .... ƒ 66000:–:–:

– Vittoldas Baagibaandas .... ƒ 15000:–:–:

den boedel van Louisa Gad met sloppen intrest ƒ 2703:15:–:

Consignatie penningen van Diversche 9744:3:12

komt als vooren ƒ 93447:18:12

En wij zijn tod:t 't slot onser gem: negotie boeken onder ult:o mey a:o stantij om de insameningen der respective vaderlantse en Indische bijsscen (?) daar voortgaande, "'t slotten vonden d'Ed: Comp:" onder gem: datum maar in eenst Rs 30722 15/32: gehoorsaamst gebesoogt de novo (?) vervolgens tegens 3¾: en 3½: per mille s'maants te negotieeren ...... Rs 85000:–:–

ter voorsz der Edelen genesiteert gebesoogt 't tod:t boeckslouijten Rs 140002½ op intrest te ligten tegens 3¾:, 3½:, en 2½: per mille s'maands

4 geld cassa

waar bij voegen 't nabesz: dat mede a 3¾: en 2½: per 't duijsent s'maants eenen loop neemt als —

+ Cap:l van geciteerde Jootse Coopl:n a 2½: per mille om datse volgens accoort ten allen stonden eenen goet konnen krijgen .... ƒ 44000:–:–:

– van genoemde Vittoldas Baagibaandas à 3¾: ten duijsent .... ƒ 10000:–:–:

d'penningen van den boedel van Louisa Gad voormelt tegens ad idem .... ƒ 1002:½:–

invoegen eenen nevens nader conclaert

Sulx. het Comptoire Souratta à dato beswaart sit aen intrest gelden met .... Rs 140002:½:–

Ued:e groot agtb: gelieven versekert te zijn dat de penn: die necessaire geligt moeten worden niet vrugteloos voor d'Comp:e laten leggen. —

Versekering dat de geligte penn: niet vrugteloos blijven leggen

In opvolging van onser Heeren en Meesters last hebben wij den eijsch der retournen voor soo Ser het Souratta – toucheerd voor 1691: copieel met het daar op gedane marginale antwoord wat'er terst konnen en niet voldaan.

d'Eijsch der patria retouren van 1691: is met een marginale antw:t aan de Ho: Heeren Meesters beschickt. —

werden

Van Souratta den 17:e Julij A:o 1692

> en nu gaat bij desen daar van de copia tot laast UEd:e groot agtb:—

> ook werd gehoopt d'intentie getroffen en genoeging gegeven zal zijn.—

> de vo: gedane eijsschen van bat.a als patria leggen in copia hier bij—

werden ult:o Xber a:o pp:m op Ceijlon naar 't vaderland geschreven en deselve brieven gaat nevens desen op, en wij willen hopen daar mede UEd. Ho: Ed:e Intentie en die van onse Heeren superieuren voorn.t wel begrepen en genoeg gedaan sal wesen vande hoogst van UEd:e groot agtb: en uijt 't patria geordende Coopmanss: scrutagie goederen en andere noodwendigheden leggen ook derselver afschriften hier bij.—

> Narrondas naan heeft sijn pretentie le=vendig gehouden.—

> dog tot d'comste van sijn hoogh.t L: G: uijtgestelt

> en die door de doot daar inne belet zijnde

> Zoo heeft hij desen zijn schrijvens

> en bij alle de hier berustende papieren die t' selve: betreff=fende copie gevoegt

Narrondas naan broeder van d'Comp:s overleden gesal=jeerde wisselaar moondas naan heeft ons pr[illegible]=len tot effening zijner pretentie op voors: maat=schappij aangesogt, maar is 't selve tot de komste van sijn Ed: Ed:t den Heer Commissaris van Reede L: G: in naarkoming van UEd:e groot agtb: order uijtgestelt, en wijl welgedagte Heer Commiss:s althier niet in leevendige lijve geweest zij, soo is aange=togen Narrondas weder op nieuws te rade geworden UEd:e Ho: agtb: bij nevens leggende portugees brieffie, daar toe op sijn bede sodanige recom: als 'er te deser secretarie waren berustende afschriften zijn gevoegt te smeeken.—

> voorts zijn desen annex de extracten uijt de geslote boekes 't Comptoir Gener:e betreffende &a.—

> Mitsg:s andere papieren uijtwijsen het Register

> 't Slot

Volgens jaarlijkse oude gewoonte gaan nu mede op den Golcondasen en Cormandelse landstraate de sluijt=posten der laast afgeleijde negotie boekes en andere die 't Comptoir generaale staten, mitsg:s 't rendement vande gebragte Coopmanss: &a a:o 1691: en 1692: desgeli=jke geslooten soldij- boekjes deses Comptoirs met eenige papieren daar bij gehorende en voorts sodanige secretariale geschriften als 't Register aanwijst; hier mede Ed:e Ho: agtb: welgebiedende Heeren desen door gebrek van adviserens waardige stoffe geel korts inden beginne gesegt is, smeekende beveele UEd:e groot agtb: met d'Comp:s wijt uijtgestrekte staat inde veijlige hoede vanden almagtigen God, en wij sullen steets naar onderdanige

gebiedenisse

Van Souratta den 17en Julij Ao 1692: —

gebiedenisse tragten te zijn en blijven (onderstont) UEdle hoog
agtb: ootmoedige en gehoorsame dienaren (was geteekent)
adriaan van ommen, Pieter van Leesdingen, D: van
Diesloote, Dk de Buson, Hk Hk van bergen, raat
en pl. secretaris, en Js. nedrix (in margine stond)
Souratta int Nederlands Comptoir desen 17: Julij 1692
(lager stont) P: S: Edle hoo: agtb: wel gebiedende heeren
't voorenstaande is 't afschrift vant gene wij voor vijf
dagen op den ordinarij golcondase land-weg, ter bege,,
leijding vande extracten der sluijt posten onser jo:
afgeleijde handel boeken onder ult: meij deses jaars
ende andere die 't Comptoir gen: raken, de laast
gesloten soldij boekjes deses Comptoirs, en eenige
negotie secretariale en andere papieren volgens
't deenmaals opgesonden register, welx copia desen
bijgevoegt gaat, aan UEdle groot agtb: in nederigheijt
geschreven: Sedt: zijn nog in gereetheijt gebragt ende de
negotie-Cassa- en onkost- boeken, die neevens desen
in 't schip Doele vergeselt ook op opgem: passage gaa,,
in hope 't een en 't ander ter bequame tijt UEd: hoo: Edle
wel sullen in handen komen, 't gunt ons een aangename
mare en niet minder de correcte bevinding sal zijn
met UEdle groot agtb: believen te gestaen, waar mede
UEd: hoo: Edle andermaal de schut des alderhoogsten
bevolen latende, blijven naar gantsche submisse salu,,
tatie (onderstond) hoo: Edle gestrenge en wel gebiedende
heeren, UEdle groot agtb: ootmoedige en gehoorsame
dienaren (was geteekent) adriaan van Ommen, Pr
van Eesdingen, Dirk van Diesloote, Dk
de Buson, Engel hendrik van Bergen, raat en p.
secrs en Js. nedrix (ter zijden) Uit Nederlants
Comptoir Souratta desen 22en Julij ao 1692: —

De voorenstaande brieven, en andere daar toe —
gehoorende

geaccordeerde Voornaamste Schrifturen, gedeclareert [illegible]
bij Contragts: als vaan ter Expeditie Committe:
zijnde tegen deselve Principalen, geCollationeerd
bevonden met de accoorde [illegible] te Boeck.

Batavia uit Casteel den 1: Xber 1692

[illegible]

De Hecker

A. Pen

Tarasoost Clist

Register der brieven en andere schriftueren ofte voornaamste bijlagen tot deselve gedurende dit des Jaers 1692. sedert 8. febr. tot 11. obre successive van Japara tot Batavia ontfangen zijnde als nu in deselve gecopieert met vaderlantse overgaen, namentlijck:

Waarmede en wanneer ontfangen			gedateert
door des Soulaut. gesanten opgebr:	8. febr.	translaat Maleijts vertoog aen haer Ed. overgelevert door de gesanten vanden Sousouh.	
p. Zeelanter	2. april	register der papieren	
		missive vanden E heer Cr en raet tot Japara aen haer Ed. gesz.	20. Maert
		extract vanden Mataramsch journael wegens den toedragt der Javanen op Samarang	
		vier translaat briefjes door den Capn. Berveer tot Sourabaya geschreven aen den Prince Mathianagara tot Balamboang	
		twee copia translaat briefjes	
p. Tovaerder	23. d°.	briefje vanden resid. Bruijning tot Tagal	17. April
p. Vogelvlucht	26. d°.	register	
		missive vanden E heer en raad aen haer Ed.	16. Maert
		briefje vanden Capn. Berveer tot Sourabaya	20. d°.
		d°. van den aen als voren	4. april
		drie copia translaten vanden overheer Sindouradja aenden E heer	
		copia d°. vanden Capn. Berveer aenden Prince Mathianagara	
		translaat d°. vanden gouvr. Jangrana aenden Berveer	
p. Schip Castel Batavia	29. d°.	briefje vanden E Command. heer en raede tot Japara	19. d°.
		Item vanden resid. Kniphoff tot Samarang	23. d°.

p.r 't Jagt de Spinnende	14. Maij	register der papieren	
		missive vanden Command.r Hoorn en raad tot Japara,	8. Maij
		twee translaet briefjens	
p.r 't Jagt de Co. van Bantam	19. d.o	missive vanden Command.r Hoorn en raad tot Japara,	13. d.o
p.r Coevorden	3. Junij	briefje vanden resid.t Bruijning tot Tagal	29. d.o
p.r Kruijs de Krijgh	10. d.o	d.o van den adj. als voren	6. Junij
p.r Jul: vader:	9. d.o	miss. vanden Command.r Hoorn tot Japara	3. d.o
p.r Jagt de Snaduw	22. d.o	miss. vanden Cap.n Brawel en raad tot Sourabaya	12. d.o
		verslag vanden Cap.n Luijt.t Jan Frans. wegens zijn verrighting tot Balemboang	
		twee translaet brieven vanden Pangeran Mathjana poma aldaer	
p.r de Luijst	23. Julij	missive vanden Command.r Hoorn en raad tot Japara	19. Julij
p.r Kruijs de Krijgh	28. d.o	briefje vanden resid.t Bruijning tot Tagal	18. d.o
p.r de Gideon	9. aug.o	register der papieren	
		missive vanden Command.r Hoorn en raad tot Japara	ult.o d.o
		vier st.s translaet brieven vanden Soesoehoenan en zijn Soon Pangeran de Pattij	
		drie Copia d.o	
		translaet briefje vanden Luijt.t Brantevaer tot Japara aenden Edelen H.r H.t Martin	
p.r Pantaleon de bagger	20. aug.o	briefje vanden Cap.n Driedel en raad tot Sourabaya	12. aug.o
		translaet Javaanse ola vanden Pang.r tot Balemboang aen den [illegible] d.o	
p.r den Co. van Bantam en den E. Command.t Hoorn	30. d.o	regist.r	
		miss. vanden Command.r Hoorn en raad tot Japara	24. en 25. d.o
		rapport van d.o wegens den toestant van Java	30. d.o
		Copia memorie vanden [illegible] voor zijn [illegible]	
		transl.t miss. vanden Soesoehoenan en zijn Soon aen de [illegible] d.o Hoorn	
p.r den Wieringer Jager	6. Sept.r	briefje vanden Cap.n Sluijs en raad tot Japara	p.mo Sept.r
		translaet briefje vanden Soesoehoenan en Zijn Soon aen den Gouv.r de Kruijs, met [illegible]	

p. Zadrielden	9. 7ber	briefje vanden Capn. Struys en raad tot Japara	6. 7ber
pr. Gaesperdam	15. do.	do. vanden resid. Bruijning tot Tagal	12. do.
pr. Coevorden	16. do.	register	
		missive vanden Capn. Struys en raad tot Japara	11. do.
		translaet ofte door den Boissoit: geschreven aen den Spider de Catib Caly	
		briefje vanden Capn. Ververt en raad tot Soerabaja	8. aug.
pr. Vondoradius	29. 7ber	idem van den als vooren	20. 7ber
		translaet van twee Javaensche olas	
pr. Eilanto do.	pmo. october	briefje van den Capn. Jan Struys en raad	25. do.
do.	15. do.	do. van den aen als vooren	4. octob.
		do. vanden Coopman Obe	9. do.
pr. do.	2. 9ber	register	
		missive vanden Coopman Obe en raad tot Japara	22. do.
pr. do.	3. do.	briefje van den aen als vooren	27. do.
pr. Gaesperdam	10. do.	register	
		missive vanden Coopman Obe en raad	pmo. november
p. Pantel	11. do.	briefje van den aen als vooren	

Van Japara anno 1692.

Translaet van den Javaense geschrift, door de gesanten vanden Soesoehoe. Aman Courat Senapattij Ingalaga opgestelt, en bij haar aencomste tot Batavia aen haar Ed. Hoog agtb: overgelevert in dato 8e. Feb: 1692.

Dit geschrift is opgestelt, door ons Pangeran Adipattij Natta Cassoema, en Kiaij Tommogon Wiera Nagara, ende bovendien wij bekent maken, dat wij voordesen eens bij den E: Commandr. op Japara sijn geweest, om assistentie van volck te versoeken, vermits de Javanen te lasterig en niet getrouw sijn, om eenig exploict tegens den vijand ten eynde te brengen, doch wij kregen tot antwoord vanden E Commandr. voort, dat hij niet was gequalifi-ceert, om een getal Compagnies militie van hem aff te senden, alsoo daer tot voor als nog geen ordre was gegeven, van haer Ed: Ho: agtb: 'tgeene wij dan aen den Soesoehoe: hebben gerapporteert, waerop sijn hoogheijt mij en den Tommogon Wiera Nagara met kratip kalij en angabeij Marta Saira met sijn hoogheijts missive na Batavia heeft gesonden, om die aen sijn Ed: de Heer Gouvr. Generael, en d' Ed: Heeren Raden van India toe behandigen, gelijk geschiet is, waer bij den Soesoehoe: om secours en hulp van sijn vader den Gouvr. Generael

en

Van Japara Anno 1692.

en de raden van India versogt, op dat Souropattij ten
eersten mag t'ondergebragt en vernielt werden: maer
voor ons vertrek heeft den Soesoeh.r een missive van
sijn Edele vader den gouv.r generaal, en de raden van
India ontfangen, waer op wij (gelijk gesegt is) van
hebbe ordre gekregen, om ons soo ras als 't mogelijk
is na Batavia te vervoegen, en de voorsz: missive
vanden Soesoeh.r: te bestellen, om daer op het believen vande
E Comp.e af te wagten, en datter volkomen begeren van
U Ed: Ho: agtb: in aen sijn Hoogh.t weder mag werden
geadviseert, waer na wij wagten: ook heeft den
Soesoeh.r: ons belast, om pardon voor hem bij U Ed.e
te versoeken, soo hij door onkunde, in 't geen daer, sig
altegader in mogt hebben misgrepen, 't welk sijn Hoogh.t
aen ons beijde (buijten de missive) belast, en wel
vriendelijk (om bevoorens sijne groete te doen) bevolen heeft,
wiens verlangen seer groot is, na de welvaert en
rust op 't land van Java, dog buijten des E Comp.s
assistentie, salmen sulx qualijk verkrijgen, hier op
sullen wij andermael het believen van U Ed: afwagten,
nadien, alleenig Souropattij den uijtroeder van dese
onlusten is, die hij soo wel op 't land van Java, als
aende E Comp.e heeft int werk gestelt; nog versogt
den Soesoeh.r: dat de E Comp.e believe te laten onderhouden,

in

Van Japara, Anno 1692.

in wat nood en swarigheijt hij tegenwoordig is, op dat
de E. Comp.e sulx mag bekent zijn, waerom wij dan dese te
meerder, na een spoedig afscheijt verlangen, om oft sijn
Hoogh.t ons wederom wilde na Batavia senden, als
wanneer wij beijde gesanten, als mede dienaers zijnde
die onse meesters last volbragt, mogen gaen, met sterck
van deeck, soo wij iets doen, tegen onbetamelijk is. —

Dese onse eerwaerts komst is ook om te weten, dat sijn Hoogh.t
daer hem betoonde goetheijt, van de E. Comp.e nog niet en
heeft vergeten, gelijk hij ook nog wel gedagtig is, alles
wat hij schriftelijk met de E. Comp.e heeft gecontracteert en
besloten, biddende den Conink: dat god hem soo verre
voorspoet wil verleenen, dat hij begenadigt is, om de E. Comp.e
goetheijt te vergelden, op dat het quaet steken van soodanige
boose menschen, eens mag ten eijnde neemen, die niet
anders als oproer en onlusten soeken te verwecken.

Ook is mijn, en den Tommogon Wiacra Nagaras verstaek
dat wij vertrecken, aen ons een missive van U Ed. Hoog.e
om aen sijn Hoogh.t te bestellen mag worden ter hand
gestelt. Alles wat wij aen U Ed. Edele te seggen
staet hierinne geschreven —.

Register

Van Japara den 20.en Maart 1692

Register der Papieren dewelke op heden per inlants vaartuygh na batavia werden gesonden, geconsigneert aanden wel Ed. Heer Willem van Outhoorn gouverneur generaal en d'Ed. Heeren Raden van India

No. 1. originele missive door den E. Heer Commandr. Joan albert Sloot en raad, aen en als boven, geschr. van eendigen datum

2. vier stx. Copia briefjes, waarvan een en een na amboina, aen d'Ed: Heer Nicolaas Schagen en raad, de datis 14. 19. en 22. Febr. deses jaers inde chialoupen de Sadt en Sirboon, en de schepen Sparrewoude en Hendrik Mauritz zijn afgevaerdigt.

3. een Copia briefje door den Samarangse resident Sr. Abraham Vinckes aende Heer Commandr. Sloot en raad tot Japara geschr. in dato 2. Febr. jongstleden, concernerende de geringe apparentie die er aldaer is tot het bekomen vande gevorderde Lijsrenten, balken van 60. voeten en kralpen &a.

4. een Extract Rembangs do. wegens den staat der scheepsbouw, en wat sortimenten houtwerken aldaer ten Comptoire noch in voorraet zijn, zijnde van dato 5. Februarij Jo. gepasseert.

5. een Copia missive door den E. Capn. Joan Bernardt en raade uyt Sourabaya aen diergen. Heer Sloot en raet geschr. den 16. January 1692.

No. 6.

Van Japara den 20:e Maart 1692

No. 6. een d:o d:o door en aen als boven, gedagteekent 12. Febr:y
Soldaten, behelsende beyde den staat der Javaanse en andere saken derwaarts over. —

7. een Extract getrocken uyt het Sourabays dagregister, ons van daar toegesonden —.

8. een rapportje gedaan door sekere macassaarse Cornal, wegens der Javanen toedragt op Samarie, ons mogelyk van Sourabaya aen desen ... overgesonden —

9. twee particuliere Inlandse brieven, door den Parnacker Dap van Sourabaya aen d'Edelheer Joan van Hoorn, Directeur generaal, en Isaacq de St. Martin, Serg:t Majoor van Nederlants India geconsign:t om addres te werden, Edw:e gesonden. —

10. een Copia translaat der Javaanse missive door den E. Cap:n Joan Berendt uyt Sourabaya aen den Pangeran Mantsia nagara tot Balamboanga geschr: den 9:e decembe a:o passato

11. drie Copia translaten der selve door gem: prins van Balam banga aan gem:t Cap:n Berendt, en syn afgesanten d' Ingabey ... Sindra Wangsa in antw: als anders geschr: —

12. een Copia briefje door E. Cap:n Berendt en raad uyt Sourabaya met den Chialoup den arent, en de patchall de Catap naar Macassar gesonden den 16. — January 1692. —

No. 13.

Van Japara den 20: Maart 1692

No. 13. een ~~obligatie~~ Copia declaratie van 2. verwoede Drompe: die van Batavia wederom op Sourabaya aangekomen en d' Eijgenaers Maij Nata deka en Singaltij angajaja ter hand gestelt zijn.

14. een Copia despositie wegens Coopmans 2. kleeds wijse gedaan, door schelder d' Wd. Geradunt Matsidopi

15. een d°. Confessie gedaan door 't opperhooft der vrije Macassaren op Sourabaya Intje Daeut, dienende tot ~~bekentmakinge~~ bekragtinge van deese voorgaende dispositie.

16. een d°. Translaat Javaanse missive door den Ver Edele Aria Sindouradja uijt het Zuijder Landvoogt aen voorn. Edele Command.r Hooft den 5. Feb. 1692 op Japara ontfangen.

17. een d°. Translaat Javaanse brief door den Pangeran Pougar uijt als boven, aen den Japaraser gouverneur djinaraga gesz: en door hem voorts aen d' Edele Hooft op 7.e Feb. gegeven, vert. concernerende bijde den tocht aent Eijlander gevoegt met den noordernaer Souropattij en Sintoredjo off bij na gewesse dienden van Bangil &a.

18. een Extract getrocken uijt het Japarasse dagregister de Feb. den 11.e December anno passado tot 14. deser maent

19. een lijste van benodigde Contanten, kleeden &a voor d' Oosthoek Java

No. 20.

Van Japara den 20.en Maart 1692

N.o 20. een Catalogus der medicamenten, ingelijx voor als baven benodigt

21. een naemrolletje van alle soodanige officieren ondercheirurgijns als der tegenwoordig op en langs Javaes oostcust present zijn

22. eenige rottang mahes tot een model volgens de groote van een stel roerstocken, ingelijx voor de nieuw(?) ... loop van 55. voet voor den baas timmerman Evriaen abrahamsz. op rembang

23. een origineele gerecolleerde en beedigde interrogatorium ten versoecke vanden ondercoopman adriaen Willemsen en beantwoord bij den Lieutenant Coenbrands

24. een origineele gerecolleerde d.o beantw. bij den tolck en oud tagal sabandaer Krientie(?)

25. eenige originele gerecolleerde d.o, declaratien &a volgens appart register, rakende de saken tusschen d'Ed.e en M.r Harman vanbeeck van ... advocaat fiscaal van India, ende den Cap.n Joan de Moor

26. een open missive met derselver bijlagen, volgens appart register van onse presenten, guarnisoen boekhouder gelevende ... E. oppercoopman en opperhooft van 't gendrade (?) comptoir ... dijkman

Japara den 20.e Maart 1692

Batavia

Van Japara den 20.e Maart 1692

Batavia
Aan den Wel Ed: Heer en M.r
Willem van Outhoorn, gouverneur
generaal, ende d'Ed: Heren
Raden van Ned: India

Ontfangen p.r Eilantsvaerder
den 2.e april 1692

Ed: Eerntfeste, Ho: agtb: manhafte
wyse, voorsz. seer genereuse Heeren

Ed: Ho: gebiedende Heeren

Na 't afgaen van onse onderdanige letteren in dato 11.
december geleden, p.r Eilantsvaertuyg, zyn ons van
Ued: Ho: agtb: vervolgens seer aengenamelyk geworden
de originele missive vanden 24. Courant p.r de Chialoup
Lisbon den 16. Januarij, 1 d.o vanden 19. der laestgen.
maend, met 't Jagt de Coning van Bantam den 2.e
daer aenvolgende, en 't geleydebriefie, door 't fluytschip
Sparrewoude vanden 8.e Feb., den 12. d.o alhier aengek.
nevens de bylage, equipagie goederen en contanten ba.
by een ieder van deselve gedoende.

De nieuwe Chialoup die Eads hebben wy soo dra als 't
doenlyk is geweest, toegerust; en met de Chialoup Lisbon,
in dato 19.e Feb. te samen oostwaerts, ieder na zyn
gedestineerde plaets versonden, die wy in Persone

Sourabaya

Van Japara den 20.en Maart 1692

Sourabaya hebben, daer aengeven, om partij goederen, welke te dier tijd niet gevoeglijk gaen konden, aen te brengen. —

Dog waren genoodsaakt, gem: Sloep, hier ende daer te kalfaten, en andersints te repareren: om dat hij uit Oostwaarts komen, door 't harde weder, al vrij lek, en qualijk geboeit was geworden. —

Soo mede hebben wij met het schip Spaarwoude en: en met het schip Hendrik mauritz ('tgeen hier den 21. d°. aen quam geven) twee bequame Javaanse Contingsen na Banda voortgeschikt: kostende ieder van deselve 60. Rds. Spaans, 'tgeen vrij dier provintie, wesende de Chialoup hebben voorn: behoorlijk hebben ter Zaake gebragt: gelijk ook 't kant: Amboina, de Chialoup de kaes met deselve equipagie goederen, soo van Costi als 'tgeen tot de noodige uijtrustinge voor ons, dadelijk nog verstrekt en te koste is gelegt. —

waerbij de soodanige gedane letteren zijn gevoegt, — als de duplicaten van dato 14. 19. en 22. Feb. bij deselve verklaart. middelerwijle, sullen wij 't Comptoir gemelt voor gem: drie Contingsen, en onse gedane verstrekking voornoemt, behoorl: debiteren, gelijk 't Leeu ter plaatse vanden ontfang ter Contrary staet te beschrijven. —

De generale Verg: vanden baas timmerman Hendrik

abrahams:

Van Japara den 20.en Maart 1692

abrahams. door den E: visitateur gevraagt, hoe die van deser
opgestelt, en ons p.r de Chialoup Sirboon toegebragt, komt
met de Lambangse boekjes. Soo veel het Succesief gena
van die persoon aenbreangt, t'eenemael te accorderen.
En waarmede de laastgemelde rekq. vanden admini-
strateur Obe, voor het oude Bengelo Contract, ter bedrage
van f 8734.15.2. schult, daarin begrepen is, ook in alles
wel correct overeenkomt; gelijk in U.Ed. dato 27. october
passato heere eenlijk soodanig hadden believen te vorderen
naar sijn toedrantie van koopen off vader.; heeft tot
nog toe, bij gem. boekjes, nijt bekent geweest, 'tgeen
wij nu conform de rekq. vanden E: visitateur
gevraagt, daarbij sullen doen innemen; en sulx voortaen
vervolgen laten.

De aengetrocke somma, der schenckagie goederen, in
recognitie vande 4. stu. geschonke karbalken, aen Kiaij
Ranga Samarang, sal volgens U.Ed. wel gegeven
order, door een contra post, om te accorderen, bevoort.
geredresseert worden.

Gedagte Kiaij Ranga, heeft voor de nadato gesonden
4. stu. karbalken, geen andere betalinge geeyscht, als
'tgeen U.Ed: goedheijt, hem dienwegen sullen believen
toe te leggen; welcke voldoeninge, wij egter stromen,
dat hij met arents ogen te gemoet siet. maar tot het

bekomen

Van Japara den 20.en Maart 1692

bekomen der kijfrontbalken van 50. voeten lank, en 22
à 24. breet, nog swalpen van 5. à 6. duijm dik, dogh bij
de notitie van wylen den Commandeur vander Mart
gevordert, werd bij geen raet: gelijk UHoEd: bij 't Copia
Schrijvens vanden Edl. Smeeter den dato 2. Feb: [illegible]
der beliefende billen komen breugen; en beminde dat er
stijving apparentie schijnt, om uijt vanden Tumend-
kramsanko, aldaer tot Samarang, wegens de 450. Rd.
voor de afgenamen van wylen den E. Pieter van
Tienen te bemagtigen, vermits die persoon, met den
gandsche armoede. en de desolate staet bekleet is.

En bij 't extract Schrijvens vanden Edl. van Wijngaerden
tot Rembang, dato 5. Feb: sal blijken, hoe verre de scheeps-
bouw aldaer, doenmaels geavanceert was; staet makende,
dat er toekomende maij twee Chialoupen en 6. Kroinen
klaer sullen komen wesen; maer een Jagt niet voor half
Julij. daer bij ook te sien is, wat voorraet van houtwerken,
aldaer in voorraedt zijn.
Ook is door den Edl. Gualter bruijninks bericht, dat hij
reets, ontrent 2000. stx balken tot Tagal bij den
anderen in gereetschap hadt. maer tot [illegible]
komt den aenbreng van dien (volgens 't bescheijt vanden
Sergt. Jan de Rijn, [illegible] seer sloorvorderende; waer van
nu, een rijs planten, daer de [illegible] tegenwoordig mede
besig zijn, de voornaemste oorsaeke agten te wesen.

Op

Van Japara den 20.en Maart 1692

Den Baas timmerman Juriaan abrahamsz: is seer
verlegen om 5. duyms spykers, die wy bij ons onderdanig
schrijven van den 4.e November passo: eens geeyscht,
maar nog niet bekomen hebben; diesvolgens eerbiedig
versoeken, dat wy soo spoedig als UwEd: believen sal
5. à 6. vaten van deselve, mogen gerieft worden.
Insgelijks dat UwEd: een stel roer banden en vingerlingen,
voor het op stapel staande chialoupje van 55. voeten, nade
groote van de hollang maatjes hier aengeleght, believen te
besorgen.
anders niet sien, sullen wy ons uyterste debvoiren doen, om de
boomen gemelte schepen &a. te bemagtigen: hebbende wy tot
nog toe, dienwegen geen vaste toesegginge van iemant
hebben konnen erlangen.
Den administrateur Hendrik Obe en resid: gerrit van
[illegible], doen UwEd: gansch eerbiedige bedanking,
voor de favorabel verbetering van qualiteyt en gagie
waarmede UwEd: deselve onlangs hebben believen te
vereeren, geensints twijffelende, off Zij beyde, sullen
haar in alle trouwe en naarstige diensten, soodanig
onderscheyden, dat Zij deze, en UwEd: verdere gun-
ste mogen waardig worden.
Den opperchirurgyn ardonois; is hier in plaatse van Mr.
kramer soo geplaatst; en hebbe de twee sparrewoude

tegens

Van Japara den 20: Maart 1692

tegens Jan Singodt, met den Chirurgijn Jacob Oostrade
verlegt: vermits den opperd.° Frans Lodewijcksz: bijt
vertrek van sijn voorsate Jan Jans.n ontrokkelijt
van gedagte Cramers (die ook den 3. deser overleden is)
dewijl tot de komst van anderen, welke nog te dienen
mogte hebben, hier aenlant was gedagt, die dan sr.
wel occagie hebbende, Oostwaerts stade te vertrecken,
te ware dat de Chirurgijns volgen en gevar, die tot
Sourabaya en Samarang noodt sich leggen, ons onderstuh-
-sten door de dood, mogten komen te ontvallen.

't Loopt hoog opgeven, der Javaanse volcken, om het
moordadig gespuijs van Souropattij uijt te roeijen, inde
tegenstaende al hun toesluijten en bijeenkomste, tot dien eijnde
gemaakt, blijft nog al op den ouden voet sonder eenig
effect hanneren, om de ware grond van haar bedrieglijken
handel, in diepe duijsternis verborgen, egter alleszints
notoir zijnde, dat hun straffe voorgevens van
welmeenentheijt, ende ijverige genegen van haare
langwijlige genoemde, ons gansch geen goeden grond
om iets goeds, maar wel het contrarij van dien te
verwagten. Van den vertrokke Sindoeradja de pangeran
Sengar en Miacra Ningrat, met Jan grana, loopt op
Sourabaya bij den anderen deare, sonne de propositie
(volgens berigt sonder parnacken Bap) van eenige
vertrekke zijn gewoest, om de Europianen aldaer

doodmades

Van Japara den 20.e Maart 1692

dermaeten te overvallen; maar 't heeft 't beste geduurt door 't
Siaera Ningrat verworpen, uyt vreese dat den Carnanassen
onderstusschen syn land Madura mogt aengrypen; oordeelende
beter die verkeerde [illegible] voort aen te tasten, en de approbatie
daertoe, vanden Soesoehoen: te versoeken, tradin aumiran
Cassooma, soo bij Sourapatty sich houden, en aldaer de
persoon van hoog gedagte Soesoehoen: representeeren; en
Crain Demoelican, dat bij den overleden Sindouradja
onlangs deftig onthaelt geweest. 'tsoolmijt lag te dier
tyd. op Bangil aen te trecken, en dat den Balyer als dan
syn retraict Zuydwaerts soude nemen, om ons te
ontwycken, en nadere tyd van tardance te winnen:
egter werd geoordeelt, dat tusschen Sindouradja, Sourapatty,
Crain Demoelican en Panglima groot disharmonie
regeerde, gelyk Uwe Ed: bij 't Soerabayse Copia Schryvens
van dato 16. January, 12. Febr:, en dagregister, mitsgs:
't rapport van beide Macassaer Comakoes, en 'tgeen
hierwegen verder omstandig aengehaelt werd, des
breedere komen vernemen. gaende hier beneffens
ook twee apparte brieven, door geciteerde Carnacken
Jap, aende Ed. Heeren Joan van Hoorn, en Isaacq
de S.t Martin getoutigneert.
Middelertyde heeft den Cap.n Bernaert een briefje,
aenden Balemboangsen Pangeran Mantsia nagara
geschreven, om de regte gesteltenheijt van saken aldaer
te

Van Japara den 20:en Maart 1692

te ontvangen, en bij de ontfangen letteren van dien Heere
vernomen hadden, dat hij den anderen pangeran Sinnepattij
twee dagen na 't vertrek van ged: brieven ontfangen had,
met bijvoeginge dat het Land van Balemboangan, hem
uit toegeven, en alles verschoond, verbodtende wederzijdtse
vriendschap, en verwagten de wederkomst hunner afgesonden,
om kradja Dea en kitsandra wangsa, ieder met den
honorabel Caracter te begiftigen; maar bij een briefje
aen den gemelte gesanten apart, de wederkomst van
pangeran Sinnepattij insgelijx gecommuniceerde, segt hij
onder anderen: bij alsdan de ingabeys pangirungan,
kiejodrang mangoe, en kiaij matta diera het niet als te
dese met haer luiden mogte mede, dat sij die als dan
vrijlijk onder de voorsz. staten, 'tgeen wij haer al niet
niet hebben willen bekent maken, om geen alteratie off
ongemacken, onder hun te veroorsaken, terwijl sij onder
ons besorgt zijn: en hun onderweg veel geroeglijker
in hun eijgen land sullen konnen beslegten, alles nader
blijkende bij de Copia translaat hiernevens gevoegt.
insgelijx heeft meer gedagte S: brieven, de pataralle
de Caicap, na dat deselve voorsien en vertimmert was,
met den Chialoup den avont na Macassar voortgeschickt,
en daar beneffens soodanig geleijd briefje als de Copia hier
nevens vertoont, dog de Inventaris van 't hoek en verdere
equipagie, hebben wij nog niet bekomen. Sullende

[illegible]

Van Japara den 20: Maart 1692

't Jagje Cadirij, soo dra 't eenelijk is, toekomende weder
om vertimmert te worden; maar de pantchalle: behoeven
hulp tegenwoordig niet, alsoo wij de steenbacken
en baggers alleen t'eenemaal als nieuw opgetimmert
en van alles versorgt hebben, gelijk ook d'andere op
Souraboija volgens 't rapport van daar soodanig gerepareert
zijn, dat'er voor eerst geen onkosten na ulieden sal.
bij voorgem. Souraboijse schrijvens, sullen UEd: ook
vernemen, dat de verwoede Javaanse vromelijden
van Niaij Nalladika, en Ingabeij Angajaja, waarvan in
haar vorige letteren van 22e november en 7e december
passo. gemelt staat, 2e Inlantsvaert, aldaar van
Batavia weder aangekomen, en d'eijgenaars ter bandt
gestelt zijn; die door soodanige practijcq verworven zijn
geweest: als de nevensgaande declaratie van deselve
dicteert, gelijk aldaar en bij de verdere stucken hier
annex, ook te zien is, op wat wijse den Capn: de
Moor, haar sonder gelt, heeft weten te copen, en agter
transportbrieven te erlangen, als off die deugdelijk betaalt
waren. ——

Ondertusschen bequam den Commandeur Hooe den 7e Feb.
en Javaanse ola van den welke Radin Aria Sindoeradja:
nebbende principaalste van verscheijde rencontres met
den vijand: waarin hij eenige doden, gequetste en
gevangenen bekomen soude hebben; hadde de vijand

nedemaekt

Van Japara den 20.en Maart 1692

middernagts daar ontrent, Bangil ingenomen, en Sidobrodde,
hulp dat hij nu maar verbeelt, dat Souropattij uit open —
veld komende, mogt, om hem te komen bevegten.. dog hij —
vaarde berigt, dat hij niet van meening was uijt te trecken, —
maar voor den alon alon (op Kartasoura) sterven
off leeven wilde. ——

ook heeft Sangeran Singar, den Japarase gouverneur —
Tjoenaraga den briefie gezz.:, daar bij de verovering van
Bangil, en 't maken van verscheijde saggers geconfirmeert
werd, gelijk de dubbelde translaten van deselve, hier —
geannexeert, amplo vertoonen. na dato verscheen alhier
uijt Cartasoura's leger, eenen kiaij Demang (Schoonsoon —
vanden gouv.r Tjoenaraga) die mede gelijk de verovering
van Bangil bevestigt, en verder verhaalt dat hij —
Souropattij na dien tijd, nogmaals aangetast hadde, dog
vrugteloos wijken moeten. uit 't leger van gem.te balije,
was groote verraderijt van Sourawiddeler: Kiaerainingrat
had Soiranata van wanddoor beschuldigt (aftreedt
om bij gelegentheijt van den Vader van Souratie in hade
verrigtinge te dienen) den bekenden Rangkrassodena
was mee de Jawanen, voor hij het leger gepasseert,
en gevraagt zijnde, waar hij heen gink? antwoorde —
ik ga na Souropattij, om hem 't leeven hier te
benemen. want al dit volk van hem woord wijken —
laten gelegt &c.a. verwonderende aldus sprekende zijn —

dog

Van Japara den 20: Maart 1692

nog na de pagger van Sourapattij; waar op dienselven
dag een gerugt quam, dat hij aldaar met zijn volk, omgebragt
was, gelijk bij ons extract dagregister, hier besijden tot
UEd: goede speculatie overgaande, onder dato 2e: deser,
breder genoteert staat. Dog dewijl dit d'eerste maal niet
is, dat sij ons op diergelijke wijse hebben tragten te begoogelen,
moeten wij het selve als nog ook daar voor houden, tot dat de
effecte van hun goede intentie, klaarder komen te blijken,
als tot nog toe geschiet zij. hebbende onlangs hier een
voorval gehad, waar bij de Javaanse maxime, die
eenigsints affronteren is, teweeten: vier van onse
guarnisoen soldaten, namentlijk Hendrik op Zatt van
Keulen, Jan Jacobse van Amsterdam, Jans Jurgen, en
Nimmerbellen, deserteerden den 11e: December passado des
morgens vroeg, stilswijgende uijt [illegible] waaren
gegaan, en quamen tegens den ~~[illegible]~~ middag ontrent
3. mijlen van hier, in seker negorij Pangota genaamt,
verstrekende aan de inwoonders aldaar om een weijnig
rijs voor den honger, en 2. battoors om geschooten wild
te helpen dragen. gelijk sij hadde niet alleen rijs, maar ook
suijker als andere landvrugten toebragten: en inplaats
van 2. wel 10. battoors, met draagstokken, voor den dag
dede komen; hoorende het opperhooft en verdere
Negorijs volk alleenlijks sig soo vrindelijk en gedienstig,

dat

10

Van Japara den 20.en Maart 1692

dat het ongedaen was: maer terwijl ons volck sonder
het alderminste quaet agter denken, een feest gevierde
weder geluckt hebbende, bij den anderen saten en aten, grepen
dese vijand veijnsende Javanen, gem.e feestgevieren, vlugten
weg, vielen met eenen ons volck op 't lijf, en vermoorden
drie van 't selve. de vierde man Hendrik Opsteen door-
raekten ter vlugt, in de dicke bosschen, daer hij verwegende
miraculeus ontdeckende, en na den gedeelten nagt
onbedroevens hier weder te Warkeijn quam. 't welcke
den gouv.r Djiwaraga aengekondigt zijnde, wierd ter
stonden partij van sijn volk, na gemelde negorij gesonden,
om de moordenaers in handen te krijgen, maer vonden daer
niet een levendig mensche, alsoo alle de inwoonders de
vlugt genomen hadde, om dat wel gissen konde, dat den
Heer onthoofden Hollander de daet achter dag brengen
soude: daerom men anders nooyt agter gekomen soude hebben,
egter heeft gedagte Djiwaraga sijn devoir soo wel
gedaen, dat hij eenige dagen daer na de voornaemste
daders in handen ~~kregen~~ kreeg, waervan de ~~[illegible]~~ vader
vrijwillige bekentenis en voldoeningen vreede, alvoor op de
vastebaen voor de gouv.rs woning, ter dood gebracht zijn.
'tis derhalven, dat ons volck overmaels ook moetwillig
genoeg is, en dat soodanig bij ons noodsakelijk strafbaer
~~[illegible]~~ gehouden moeten werden, om dat sij tegens geseide

der bo

verbod, zig soo verre buyten de limite van onse —
vastigheden, durven begeven; maar dat kan dat moeden,
dig bedrijf der Javanen, niet verkeeren, nog ons de vreugde
benemen, om daar uyt te zien, soo weynig dien
landaart, in hun allervriendelijkste vriendschappen te
vertrouwen zijn.

En dewijl de tijd vande generale vertrecking —
alleen op handen komt, soo versoeken gedienstigelijk, dat
wij ons van soodanige kleden en Contanten believen te doen
versorgen als onder andere bij het neevensgaande eysch
genoteert staan vermeld. gelijk wij ons ook ten eynde van
medicamenten eyndende, hierbij een Catalogus van deese
opperchirurgyn Barent Ardenois overzende; met versoek
om daarmede gerieft te mogen werden. Dus verre de
nieuwtjes, versoeken alleen ter Reede tot na Banda
gedestineert Jagt Sambij, met den Cap.n Luytenant
Jan Kamb.r en de na Balamboang ingekeerde
Balamboangse afgesonden worden, die U Ed.e —
gesien letteren vanden E. Couraut, neevens de andere
papieren conform het register daartoe geordonneert, ter hand
stellen, en sullen de boeden, volgens U Ed. intentie,
daarin eerst, stiptelijk nagekomen werden. gelijk
wijtot den eynde gem.e Boodschap, van het meedegebragt
rijstuyg, voor 't inkomen van bangse Jagt, ten eerste
ontlast en van eenige bekwaamste voorsien hebbende, met

boven

Van Japara den 20:e Maart 1692

boven gem. vrinden, na Sourobaya deden vertrecken,
alwaer den Capn. Lieutenant Francx, neven de gesanten
voornoemt, in een ander bequaem bodemtje staet over te
scheepen, om deselve na hun inlandsche Landvoogt Matsiana,
-gara, tot Balemboanga te Conduiseeren, ten eynde
UEd: sub dato 20. feb:, en 6. deser, na Sourobaya
in cas van Pangeran Surapattys dood, 'tselve
besorging hebben believen te ordonneren.

Tegenwoordig zijn op dese oostkust 13. soo opper als
onderchirurgyns, en 2. [illegible], maer vermits den
opper do. Frans Goddenhyse., gelijk UEdle bewoorde heeft gesegt
is, eerstdags staet te vertrecken, sullen 'er niet meer
als 12. dos. wesen, die nu tot het bewaren
van 13. a 1400. koppen, onder en over, op soo veel plaetsen
verdeelt, vooral nodig agten; gelijk UEd. by de aparte
notitie hierneffens, duydelijker komen verneemen. Dog
het souden wel veel nodiger, of met 1. a 2. opperchirurgyns
minder, en een gelijk getal goede onder dos. in de plaets
mogten hebben. Zijnde Jongst genoodsaekt geweest UEd:
om 3 a 4. chirurgyns te versoeken; vermits den
onderchirurgyn Jost Monk na Sourobaya staet te gaen,
om dat den eenden aldaer doot en den anderen [illegible]
was. Sulx dat hier maer 1. opper, en 2. onder dos.
daernevens eenige die niet veel van kunde verwagten, te werden,
want Mr. Cramers Zalr., was door swakheyt van

Liche

Van Japara den 20:e Maart 1692

siekte, onmagtig geworden; en m:r pieter de Walscher
schijnt altijd gewenst te hebben, dat hij sijn doctorschap,
door 't baijden der wonden, off uijtwendige gebreken,
soude besmodderen. alhoewel hij altijd beter weet, tot
nogtoe, alsoo nu, onbekent de lijdende siekte, als sijn
Machinaat naturel, uit frequenteren der gesonde, te
stade is gekomen. maar nu is hij op den berg geplaatst,
om die post, conform de acte van U Ho:E:d: als Chirurgijn
selver waar te nemen. 't geen wij willen hopen, dat hij
voortaan beter bevlijtigen sal, op dat hij daardoor de straffe,
welverdient, die alle negligente dienaren competeren.

Den vaandrager Willem Sergiant door U Ed: Ho: agtb:
gansche onderdanigste bedanken, voor de gunstige
verbetering, tot die qualiteijt absolveert, en sal hij die
weldaadt, door vigilante diensten, alledints tragten
waardig te maken.

Wij hebben al over lange de Interrogatoria vande Heer
fiscaal van India, en andere papieren van Sourabaya
verwagt, om deselve conform U Ho:E:d: order hier nevens
over te senden; maar dewijle die nog niet verschenen,
en 't voorder transportwinde vaarbaar begint te worden,
hebben U Ho:E:d: onse onderdanige excuijse, dus verre
niet langer durven ophouden: behalven dan eene.
de Interrogatoria, door den vaandrager Willem Hendrik

de

Van Japara den 20: Maart 1692

de bewijsen pro en contra den E. Joan de Moor, beantw:,
en depositie vanden soldaat Gillis de Meijer, alle
gerecolleert en b'edigt, volgens 't apart registertje hier
besijden overgaen, mitsgaders de vrag pointen vanden
ondercoopman Adriaen Willemsoon, door den luitent.
Coertbrant, en ons Tagals sabandaer Wiranko insgelijx
beantwoord, en met eeden bevestigt. Sullende de verdere
papieren en documenten, die ons van Sourobaya alle
dagen staen toe te komen, bij d'eerste occasie na
Cochij volgen.

Op 't kruijsen derselve, verscheijnt alhier de chialoup Heffing,
met Uwe Edd: agtb. geerde letteren vanden 13. courant.
Doch geen bodden, egt dagen na 't vertrek van Batavia
zijn mast verloren, die wij egter soo spoedig als 't
doenlijk zij op de beste wijse sullen tragten voort te helpen,
dat hij sijn reijse na Banda vervorderen mag; gelijk
wij ook verwagt de Coninq van Bantam agtervolgende
Uwe Ed: hoogagtb. toegegevene ordre, bijnder tijd,
met een coutladinge, na Cochij afveerdigen sullen en midde-
lerwijle ons uijtterste devoir doen om soodanige
contracten te bevragtigen, als de overgekomene notitie
dicteert, alsoowel wij Uwe Edd: tot ons vertrecken, nog geen
bijsondere toeseggingen konnen doen: als hier bevorens reets
aengeraakt is geworden; oversulx hebben wij de residenten
Abraham Kindtker en Gerard van Wijngaarden

hier

Van Japara den 20.e Maart 1692

Lien ontboden, om deselve wegens de soodanigheyt
der houtsprauwen te hooren spreken. waarvan d'eene
segt dat hij in het district van Samarang gants geen
naamwaardige quantiteyt hout konnen bemagtigen, en
had hij deselve ook wel soo duur, als d'ordinaire prijs
willen betalen, ter oorsake dat de meeste Calangers
die inde boovenlanden, al 't houtkappen, en de leverancie
toebrengen, na 't Japarase vertrocken om de oost gespreyt,
en de overige met rijsplanten besig zijn. en den
anderen segt: dat hij mede, insonderheyt soo lang rijs
planten duurt, ten uytterste genoeg te doen heeft, om de
scheepsbouw, tot Rembang gaande te houden; vermits daarvan
daar niet anders te verwagten is, als 't geen den baas tim
merman, tot sijn gebruyk ondienstig agt, en soodanig
komt over te schieten.

Ter qualle daarmede, zijn deselve obstaculen, als tot
Samarang, en alhier ten Comptoire Japara, is seedert
weynig ander houtwerk aangebragt, als 't geene
tot onse nodige timmeringe gerequireerd. Mitsgaders
sommige weynige ijserhouten, kleene kroonhoutjes, [illegible]
Zaden, en pickstocken, &ca. [illegible] die geworden worden,
ofte sommige om d'overige ruymte, off opgestaafte
der scheepen te vullen, als die ledere swaar hout geladen
hebben: niet alleen, ter oorsake omdat hier weynig
Calangers zijn, die swaar houtkappen, en tot hare

mogelijkheyt

Van Japara den 20.e Maart 1692.

majt.e te bekomen, valt, maar ook vermits het heere seer swak en dies dunder is, als op d'andere plaatsen voornoemt

Niet te min hebben wij moet, soo dra als het rijsplanten gedaan is, dat dan den aenbreng beter voortgank nemen sal. 'tgeen wij ten uijtterste betragten, en indien 't mogel. is, bezorgen sullen, dat de schepen die herw.s staan te komen, haar ladinge vande gerequireerde soorten, ten deele erlangen, derwegen U.Ho:Ed: eerwoegens ook nader berigt staan te komen.

Ontrent den ducatons, sullen wij mede volgens U.Ed. bevel, ten sterkste daar bewaarden, en wanneer hier d. a 10. heelde jonge paarden gevonden worden, die voor den Edele. drijs te bekomen zijn, sullen wij deselve voor d'E Comp.e inkopen, en als dan toebij senden. waarmede etc. onder stont en was geteekent Joan albert sloot, hendrik obe, abraham luijtser, seris boekhor, koert braun, a: d. van wijngerden draken, a: d. vander heijrbeek, wouter ockers, en a. d. lamerveldere, in margine, Japara den 20. Maart 1692.

Rapport door sekere macassaar genaamt lodimat, wegens den Javaantz: toedragt op Samarie, voor d' ondergen: expresselijk gecommitt. leden vanden raad, in dato deser opvolgende wijse gedaan, als:

Eerst zeijt dat den rapporteur over 2. jaren onder 'tgebergt

van

Van Japara den 20:en Maart 1692

van den radin Sindouradja Macassaren sig ter zijde d'E:
dienst opgehouden heeft gehad, onder dies dat hij een vrij gesel,
en sonder vrouw of kinderen zijnde, over sulx verzijning
speculatie om bij den radin te continueren had, en 't selve
aen die van zijn landaert dieswegen geseijde gecommuniceerd
hebbende, ook ter oore van genoemde radin gekomen was,
die dan voorgenomen had den rapporteur 't leven te verkorten,
ten eijnde hij sig van hem absenterende, soo geraeckt bij de E.
Comp:e sig aendienen, en haer valsche bedrijf relateeren soude,
ten welken eijnde hij voor eerst slegt gehabitueert, en voor
sober van spijs besorgt worde, dat hem had doen resolveren
zijn 2. Jarige prauw hier te verlaten, en wederom herwaerts
tragten sig te generen, ten welken eijnde hem ook bij den
Chinees Sabandaer Ho: op Sodikari verwagt hadde.

De Javaense en dienst wegens den moordenaar Souropattij
seide hij verkregen dat, ten aensien Sindouradja aen den
Baliÿer had laten weten, dat hij sijn dagge op Passourouan
verlaten soude, daartoe hij niet had willen resolveren,
maar eijndelijk na veel overleg goedgevonden Wira prassa
op Bangil # ten dienste der Javanen ruymen, en sig bij hem
[# te voorden voorwenden dat hij met sijn volck de pager #]
Souropattij vervoegen soude, gelijk de Javaense heeren
Sangrana, Mandaraka, Wira Widiksa, Pangeran
Nadion, en sulx den Onder adipattij Onrawan, sonder
tegens daar te vinden, die vastigheijt gevonquest staen,

en

Van Japara onder dato 20:en Maart 1698

en ingekomen hadden. gemelde Radin had Souropatty bij
sig ontboden, dog was verstaen, voor der relatiens vertrek
nog niet bij Sindouradja verscheenen, de hoofden, ondeveel den
verhaalde eenlijk aen Souropattys vaan der woonde te
Japara. 'tspuytje eeghe niet gevaende ontog alwaer
sommigen, 3. à 4. Javaende met battons dood bevaen, geschiede
eenlijk om de E. Comp.e te kinckoken, eenicht als de
macassaren van Sindouradja niet ~~[illegible]~~ ontfft den vijand
wilde souteren, door den voedkeder sulx been nieuwd niet
te seggen, nagt voor eelot nog wat, ongesaude een macht
verlieden was den rapporteur met 3. Javanen g'armeert
met een kopere donderbusse, door gemelde Radin kon
voor dag op den vijand tot gading waer van hoost een
Javaensse ~~[illegible]~~ toopa en geraakt was wirakesala. afgesonden,
om ander te spelen, dog dicht bij de wagter gekomen sijnde
traden de Javanen niet voortanges, en maekte een
groot geraas, waer die van binnen wacker wierden, en
op de been quamen, waermede de Javanen vlugten, en den
rapporteur sijn geweer lossende een Javaen gequetst had,
die hij alsoo ~~[illegible]~~ lichte maen was, had sien vergleyen,
en ook horen roepen, ik sterff. ook was hij geraekt niet
een lossen geslrongen, en had hij niet anders weten
daervan aen Sindouradja ter hand gestelt, als de hooft
waerdaer nog een deel vande koop uitstond was, waer over

hen

Van Japara den 20e: Maart 1692

den radin hem op sijn retour beschuldigt had van sijn
goeden over laden hebben. Na 't wonderbaerlijk inneemen
van Bangil had Sindouradja 4. gardes na den Soesoeh.
afgesonden, om hem daer van de tijde te doen, en mede den
afft te vragen soodanig des keysers besluyt en ordre
wegens 't aenhouden van Sourapattij lag, en hoe daerna dien
radin sig soude hebben te gedragen, welke gardes den
retour hastineerde, ende al weder van Cartasoura
soude gerétourneerd sijn

Door 't swaerwigtig innemen van Bangil waar in
een geschil tusschen panglimas en Sourapattijs volkeren
ontstaen, dat soo hoog geresen was, dat een van Sourapattijs
baliers ter dood, door eenkris steeke deeds gewonde
brochte, daarvan de klagte voor den Moordenaar gekomen
zijnde, heeft weder panglimas volkeren te doden
ingeslagen dat gem: panglima gewat, en door Sourapattij
opgesloten was, doch op de voorspraak van Crain Pondickan
was panglima weder ontslagen, en ontsidelt sig bij den
troep van gem: Pondickan, sonder dat hij het bedrijft
van Sourapattij ter harte namen, maar sig stil op
gantsch ontrouden, waarinto vader een geschil tusschen
Crain Pondickan en Sourapattij, om wat gevonden is

vrouw

Van Japara onder dato 20e Maart 1692

vrouw geweest was, alsoo de moordenaar die ten tyden
kuyste ontboden had, en selve door Crain gekregen en
geantwoord werd dat geen Macassaarsche marinde was.
Onder stont Sourabaya ned Weling Sewoidita den
16. January 1692. Lager stont geteekent 't merk van
Soemadat, in margine ten oorstaen, als gesprokke
gecommitteerdens. was geteekent J.E. vander Schuur,
Hendrik Ditvoelt, lager voor de vertaling geteekent
J.J. Feddon.

Desen brief send den Capn. Joan Crawel,
die 't gebied wegens de E. Compe. op Sourabaya
voert, aen sijn weerwaarde broeder den Pangeran
Matsja nagara tot Balenbaangan
dewelke een suyver en oprogt harte tot de
E. Compe. heeft, en waarom den al vader,
wende god een segen en voorspoedig tot
een groot hert maken, en in vrede 't land
van Balenbaangan sal laten besitten.

Voorts dient dese om mijn heer broeder ter kennisse
te brengen, dat mij ter oore gekomen is, hoe mijn waarde
broeder tegens Pangerang Sinnapattij geslagen en denselven
overwonnen heeft. Waarlijk mijn broeder dese tijding is
mij de blijdste geweest, die ik oyt op de werelt ontfangen

heb

Van Japara onder dato 20. Maart 1692

heb, waar hem mijne gewoonte is, onder mijne vrienden
haar onderwinninge te verblyden, en zoo 't selve daar is
gelijk ik van mijn broeder int kort hoop te verstaan, soo
wensch ik alle verdere heijl en zegeninge, mitsgaders een
voorspoedige tijt in mijn broeders hooge staat en
gebiet, ook versoeke ik voor de maniere als van mijn broeders
dienst mogte zijn, dat mijn broeder sulx mach gewenst
te Commanderen, alsoo daartoe mij verpligt vinde, ten
aensien mijn broeder een seer vaardig, en goethertig vriend
is, die god god wijders sal zegenen. Onder stont: geschreven
inde Vesting Providentia desen 6en December 1691
door Jonathan Christiaan kijger.

Translaat Maleijtse, off Javaanse missive
door den Pangeran Matsja Nagara, uijt Balemboan-
gan, aenden E: Capn: Joan Berveder tot Sourabaija
geschreven, op den 6. Januarij 1692. ontfangen

Capn: Berveder ik Pang: Matsja Nagara send U E: desen
brief om bekent te maken, hoe ik 2. dagen na U E:
vertrek van hier, den Pangeran Surapatty ter neder
geveld hebben, vermits den selven door zoontoon mijne
valden besit had, dies versoeke ik U E: gunst soo bij
aldien U E: nog eenige genegentheijt ontrent mijne

den Soon

Van Japara onder dato 20:en Maart 1692

verloren heeft. en ook dat desen nevensgaanden brieff aen Kiaij Ingabeij bradja Sela gelieft aff te vaerdigen. voorts gelieft UE: ook ontrent Pangeran Matsia Nagara niet te twijffelen, alsoo ik en deselve eens zijn. gelijk weere ons den overleden Sousouh: heeft beroerd, en wij sullen tragten na te komen. Finis.

Translaat Maleijtse ola off Javaensche missive door Pangeran Matsja Nagara uijt Balemboangan aende Ingabeijs Bradja Sela, en Tsiandra wangsa gesz: op Sourabaija den 6. Januarij ontfangen.

Ik Pangeran Matsia nagara zend desen brieff aende Ingabeijs Bradja Sela en Tsiandra wangsa, om UE: bekent te maken, hoe dat Pangeran Sinnepattij ontrent mijn dalm heeft besogt(?), en sogt mij omt hals te brengen, maer 'tis niet gelukt, alsoo de Mantrijs en de gemeene gesamentl: bij mij sijn vergadert geweest, en hebben Pangeran Sinnepattij ter neder geveldt. Voorders moet UE: aenden Pangeran Matsia nagara niet twijffelen, alsoo ik en deselve eens sijn, en alle sijne volkeren nu onder de mijne sijn gecampeerd, neemt agt in al UE: gedagte ontrent den gondradt(?), en weest niet bekommert over 't land van

Balemboangan

Van Japara onder datto 20. Maart 1692

Balemboangan, UE: kunt d' Ingaliijs pang-ending an, kijdkang Mangoe, en kia marta djura in Eadt bedden stelle, of de Eerwaarden wilde over komen, of guder bij UE. beijde, maar Soo bij aldien dselve niet wil niet over komen, steekte vrijdelijk onder de voet. Einde.

> Translaat Maleytse Ola, of een Eerwaarde, of Missive door den Pang: Matsia Nagara uijt Balemboangan aen den E. Capn. Jan Berendt tot Sourabaija gesz:, en op den ... Januarij alhier ontfangen.

Desen Brieff komt uijt den oprege en suijvere herte van Pangeran Matsia Nagara, die tot Balemboangan over alle de Mantrijs en Pangawas regeert, met Kiaij Marta Laja en Kitsitra wangsa, om dselve aen mijn broeder den Capn: Berendt tot Sourabaija (die niet een oprogt herte tghag over Comp: toekeeren sodel) bekend te maken, dat ik den Pangeran Tsimdsatrij, wegens desselfs moeder en bloedverwanten, tot niet gebragt had, om deselve gedoodt en ommegang niet na verdijfte als te doen en doen, dies verhoeve ik dat UE. niet bedroeft off bedugt bleijft te wesen, dat 't lande van Balemboangan met die Stribodeling int geheel bedorven.

Van Japara onder datto 20.en Maart 1692

bedorven is, maar in tegendeel, wort UE. gedient, alsoo
mijn hart nu opregt en verbonden met UE: is, ter
oorsake 't Land van Balemboangan mij nu toekomt.

Verder send ik UE. een verkijker en een mijt, versoeke
deselve niet geliefd te versmaden, maar in UE. Combuijs
gebruijke.

Verders soo bij aldien mijne gesanten Bradjaselea en
kitsjandra wangsa iewers mogte komen te sondigen,
versoeke UE. deselve maar geliefd te laten straffen, ook
sal kiaij rang andingan, kidij jodrang mangoe, en kidij
marta djiwa onder 't Commando van UE. en Bradja
Selea moeten blijven.

Verders gelieft UE. aan kiaij Bradja Selea en kitsjandra
wangsa te laten weten, dat ik niet hadde konnen altijdt
ieder een Honorabel officie sal begunstigen; waarmits ik
op deselve een goet vertrouwen hebbe, en ook dat genoemde
kidij Jodrang mangoe, en kidij marta djiwa nader de
Commando van Bradja Selea sullen moeten luijsteren,
en bij aldien deselve hier niet wilde doen, soo kan hij
bradja Selea, dat UE. bekent maken, en UE. deselve na
goetvinden laten straffen; verders versoeke ik andermaal
dat UE: mijn afgesonden volckeren na Balemboangan
geliefd te laten overkomen: hierop verwagtende UE.
antw:. Finis. onderstont in brieffje is van Pang: Matsianagara
vader [illegible].

Translaat

Van Japara onder dato 20: Maart 1692

Translaat Maleytse missive door Radin Aria Sindouradja uyt het leger van d'oost inlanders aan den Ed: Agb: Commandr. Joan Albert Sloot tot Japara gesz: en aldaar door desselfs afgesondene gev: Kartij Saja op den 7. Feb: aangebragt

Desen brieff komt uyt den suyveren en opregt herte van Padoeka Raden Aria Sindouradja, nevens groete van den Padoeka Pangeran Poeger, Pangeran Tjacra Ningrat, Commogon Sourra Nata, Kiaij Adipattij Anrawan, en Engabeij Wira Widikda, in handen van Cartij Saja, aen mijn jongste broeder den Edle Commandr. Sloot, die god een lang leven en gesondheijt wil verleenen.

Voorts maeck ik UEd bekent, dat ik nu Bangil ingenomen hebbe, en daer alle de Javaanse magten hadde vergadert is op Goetong, nide Madid nagharam, den 14. dag van dien, dog heeft den Pangeran Poeger sijn macht te landwaarde op, gelijk ook van gemelte Engabeij Mandaraka, Adipattij Anrawan, en Radeen Marta Wangsa, bij hun hebbende 6000. gewapende mannen, maer hebbe egter daermede Bangil niet regt ingenomen, om dat het over al seer moerassig is, in welke attacque ook mijn broeder Kiaij Ranga Narantacka door de vijanden omgebragt is geworden.

Voorts

Van Japara onder dato 20.en Maart 1692

Voorts is kiaij Mantra Daida, en Ingabeij Sitra Mangala,
met alle de Mantrijs vande Zeestrant, en hun magt
bestaande in 3000. weerbare mannen, als andere koppen
landwaarts opgetrocken, dog hebbende daarmede Bangil
niet komen innemen, tot dat ik desse saak tot hulp
bijgekomen ben. want heb ik kiaij Soradjaja en Wira
Widikda, op den 21. dag vande maand, op den dag Camis,
na derwaarts om haar te helpen gesonden, en daarnevens
3000. gewapende mannen, die op de plaats Lompang
bolong (tusschen Bangil en Passourouan gelegen) —
aangekomen zijn, op den dag Saptoe, omtrent de klok
half 6. ure te weten, 's ogtends, als wanneer Sourapattij
inde vastigheijt van Wira Widikda amok gespeelt,
en aldaar groot oproer gemaakt hebt, zijnde daar —
troep van 1000. koppen vanden vijand, die gevogten hebben,
tot dat het helder dag was, en waarvan der 6. door ons
ontsalt, en ter dood gebragt zijn, en partij gevangen,
beneffens omtrent de 70. koppen, soo dood als levendig 's vijands,
en is Sourapattijs leger van malkanderen geslagen —
en geheel over hoop geraakt; soo mede is er een —
Lodra van Wira Widikda, en een Pacalongen gesneuvelt,
en is Wira Widikda met een piek gequetst. Ingelijks
is Raden Sommajouda die gem.t Wira Widikda te hulp
quam mede gequetst, gelijk ook mijn broeder kiaij Ranga

Mangala

Van Japara onder datto 20.en Maart 1692

Mangala die mede met een kogel in sijn been, en kiaij
Wira Nagara met een spat gequest is geworden, dog
ik dan weder vandaen, vertrokken selfs na Passourouang,
op dat de Passourouangse volkeren mogte weder worden,
datse de bangilse vijanden en volkeren mogten weeren
worden, datse de bangilse niet toevielen, zijnde onderwegen
12. van mijn slaven gequest geraekt, en 3. dood,
soo mede heeft Pangeran Kiacra Nigrat sijn volk
mede medegedaen, en sijn voor de passagie over de paring
genomen, die ook 40. gequeste, en 10. dooden bekomen
hebben, en isser ook 1. vande Damakse volkeren gequest,
Pangeran Kia Nigrat, is mede met kogels door sijn
rok geschoten, maer niet beschadigt geworden, gelijk ook
wijselfs doen, in wiens beyde ligamen geen kogels
hebben konnen inkomen ——.

Voorts heb ik op den dag Camis mijn soon Soetaradja
met de 2. soonen van Pangeran Kiacra Nigrat ——
voorgen.t Wira Widikda te hulpe gesonden, neffens 1000
gewapende mannen, ondertusschen dat ik en den Pang.
Kiacra Nigrat de pagger bewaerde en Soera Nata
de pagger Gading, en Cammogon angwanga de pagger
Randoetiga. Voorts den Ingabij Wira Widikda
op den dag Djoemahat aende oostkant, en Ingabij aende

west

Van Japara onder dato 20. Maart 1692

westkant de vijand aengetast, en Bangil verwoestende
verdistrueert, en ingenomen, en nu zijn de Javanen
allegader in de pagger Bangil vergadert, en besig om
provisie voor haer te versorgen, en is den dag van
Bangils verovering genaemt te weten, zijnde den
Woensdag vande maend Zalil achir in haer dal.
gelijk daerna ook op Tandoe tika den vijand andermael
geattacqueert is geworden, en heeft deselve voor ons van
daer moeten vlugten, alwaer wij ook nu in veiligheijt
hebben. Soo mede is Jangrana opgetrocken na Oedjong
leggende tusschen de L. en westkant van Passoeroan,
om een pagger te maken, soo bij aldien Soerapattij
nu op den opensaet quam, off den van onse paggers
attacqueerde, souden hem beletten, en dij hem komen
bevegten, maer hij vergadert hem in Passoeroang, en
durft hem niet uijt begeven; wat geven de pattihallangs
van Soerapattij voor, dat Soerapattij soude gesegt hebben,
dat hij niet soude uijtkomen, maer hem noch off te weeren
voor den alon alon (off passebaen) van Passoeroan. De kroon
soon van Pattij Ouravan, Sodra dicta genaemt, is mede
int gevegt van Tandoe tiga gebleven, nevens 8. hoofden
en vande Passoeroangse Balijse vijanden omtrent
30. koppen, insgelijx heeft Jangrana met de strand

en

Van Japara onder dato 20.e Maart 1692

en Landvolkeren, op den 23. dag vande maend, nogmaels
op den vijand aengevallen, en deselve op de vlugt gejaegt,
dewelke wel ontrent 400. gewapende mannen te voet
en 80. te paerd hadde, waer vande hoofden genaemt
waren Kiaij Demang, Setrajaja, Satramangala, —
Tamboekbaija, nevens 20. Macassaren die geslagen geworden
worden, en ook een Mantrij Soeradjaja, die nevens nog
4. andere vande vijanden gequetst geworden is, en ijder —
van onse kant, maer een doot en een gequetst gekregen .
UE: bekomt 200 stx. oorden, twelk een nog weijnig deel
is, dat ik nog schuldig ben. en voorts is alle het
geen ik in mijn hebbe, in desen brieff bekent gemaakt —

Translaet maleijts briefje door den Pang.
Pongar, uijt het Iavaensche Legher vandaen
aende Iapaerse gouvr. Djoemaraga gesz.
en door gedagte gouvr. op den 7. Februarij 1692
aende Edle Commandr. Hoen tot Japara
overgegeven —— .

Desen brieff komt neffens groete vanden Pangeran —
Adipattij Pongar, aen Kiaij Ingabeij Djoemara, die god —
een lang leven en gesontheijt wil verlenen. voorts
maek ik UE. bekent, dat ik op Sourobaija orders bekomen —
hebbe, om na het Legher te landewaert op te trecken, tegen —

ik

Van Japara onder dato 20:en Maart 1692

ik agtervoegt, en 4. daggen gemaakt hebbe, als
d'eerste op Sang boeritan, de tweede op Sang tarisabod,
d'derde op Sang ~~bereirtam~~ podod, en de vierde op Sang targode,
boven deeze hebbe ik den vijand aande waterkant in een paggen
Sabongarwan genaamt, aengetast, en gemelte paggen
veroverdt, en daarna nog een ander paggen vanden
vijand Ajan podtan gentong, dit ik mede bekomen hebbe,
soo dat ik vervolgens op Bangil gekomen ben, dat ik
in brand hebbe laten steken, na welken gedaen zijnde hebbe
mij Sindawadja door roepen op gentong, aende welke ik
(aldaer gekomen zijnde) alle sorg hebbe aenbevolen,
waer ik mijn ordre na gekomen, en mijn pligt
voldaen hebbe. Voorts moet ik bekennen, dat ick mij
vertrouwe, want de Command:r K: in alle regtmatigheijt
assisteert. Voorts komt desen brieff mede Carta Saja, en
is en volt. al het geen ik te seggen hebbe.

Batavia
Aanden wel Ed: Heer,
Willem van Outhoorn, gouverneur
generaal, mitsg:s de eerde
Raden van Nederlants India

Ed:

Den 23.en April 1692. ontfangen per 't schip Coevorden

Van Tagal den 17.en April 1692

Ed: gestrenge, Ho: agtb:, Erntfeste, manhafte, wijse, voorsz:, seer genereuse,

Hoog gebiedende Heeren

Met d'aenkomste van 't schip Coevorden is ons UEd: Ho: agtb: seer geeerde missive vanden 26.en der Augusti ontfangen maert op den 3. dito, door desselfs overhedde seer overhandigt, en hebbe sedert dien 2 Boten, tusschen Modjarog en Pamalang met 641. Lp: gedeelte, en gare balken, volladen, kostende . . . . . . 871 . 7 . –

Dongelden tot afscropen derselve . . . 150 . – . –

Samen 1021 . 7 .

Gelijk UEd: agtb: uijt het nevensgaende factuurtje met bewijsen sullen konnen oogen; zijnde vande langste soort vrugen die tegenwoordig alhier aen strant leggen; ik hadde seer gewenst deselve weder aff te veerdigen, maer door contrarie wind, tusschen Tagal en Modjarog en 't breken vant groot stag van d'o schip, zijnde 4. dagen doorgelopen, sonder iets te konnen uijtregten. hiernevens gaet volgens UHo: Ed: agtb: seer geerde order, een

distinctie

Van Tagal den 17.e April 1692

pertinente lijste vande balken, dewelke op Damalang,
en Batang, beoosten Tagal aen strand, en gereet leggen,
om afgescheept te werden, behalven 2000 stx: seer goet
houtwerk, leggende op Brebes, bewesten Tagal, uijt 't bos
aende bovenkant vande rivier gesleept, welken
opperhooft ons heeft belooft, soo ras de rijs sal gesaeijt
wesen (daeromme dese maend ten naesten bij sal verloopen)
deselve aen strand te laten slepen, als wanneer UEd: hoo: agtb:
ook een nette lijste daervan, schuldpligtig sullen laten
toekomen, werdende tegenwoordig nog in staet zijn, om
in dese monsson, 3. à 4. scheepen als karsoender te kunnen
volladen, en op dat UEd: hoo: mede 't aenstaende jaer
van houtwerken, uijt dit gewest, soude gedient wesen,
hebbense alle vlijt aengewendt, om de inlanders, na het
besaeijen der rijsvelden, weder op nieuw tot kappen te brengen,
doch ontschuldigen haer, dat haer volck meest in 't oogste
is, echter menen het daer niet bij te laten blijven, maer
alles bij te brengen wat mogelijk is, om haer daer toe te
bewegen. tot welken, en tot onse matrijcken rogen, maer
niet soo wel als voorleden jaer, gevallen, dat echter
goede hoop tot een redelijke aenstaende padij gewas
geeft. —
Volgens het Javaens schrift, sijn wij berigt dat den Raden
Sindouradja, den Soirapattij nogmael onder hem aldaer
gelegen, op sijn Javaens sonder weegten, maer terstont
afgeslagen

Van Tagal den 17. April 1692

afgeslagen, en de meeste kraden, in een gevegt, nu ontrent 2. maanden geleden, waarin verscheyde doden en gequetsten sijnd bekomen hebben, ook strooyt men uyt dat den Soesoehoenang aenden raden geschreven heeft, dat hij raden, soo men tegens Soeropattij konde uytrigten, het mogte afkomen, in welkers plaats hij sijn soon den pangeran depattij wilde senden, het welk weynig geloof meriteert; maar dat is waar dat veel Javanen door honger en armoede, sterven en verloopen, wijlen weynig goets van haare wagten staat. Waarmede wij onders sont en was geteekent Gualter Bruijninck in margine Tagal int Nederlants Comtoir 17.e april 1692

Register der papieren, dewelke op desen pert Saghie[?] na batavia werden versonden geconsigneert aenden wel Ed. heer Joh.s van Outhoorn, gouv.r generaal, mitsgaders d'Ed: heeren raden van Nederlants India.

N.o 1. originele missive door den E. heer Command.r Joan albert sloot en raad, aen u alle boven gest.e van hedigen datum

2. een Copij briefje door den gemelte Command.r en raad aenden Ed: heer gouv.r Joannes Cops en raad in Banda gesz. ende 26.e maart Jo: leden, met

de

Van Japara den 16.en April 1692

met Chialoup de hoffnung na deze rheede afgevaerdigt

N.3. drie stu. Copia Missiven door den E. Capn. Joan Bernet en raad uijt Sourbaija aen voornoemde Edle. Heer en raad tot Japara geschr. gedateert 12.e Maert, 9. en 8. deser

4. agt stu. diverse passen, door den Capn. Joan de Moor bij sijn aenwesen op Sourabaija aen verscheijde handelaers verleent, geaccompagneert van een verklaringe, wegens het geene daer voor aen gem. E. de Moor betaelt sij geworden. ———

5. een originele Attestatie door den 5e.,, administrateur Christiaen Krijger, aende Edle. Heer en raad tot Japara, overgegeven den 8. deser, Concernerende het valsch en ongefundeert schrijven, tot sijnen laste, door voorm. Capn. de Moor en raad van Sourabaija, in dato 4. November passado afgesonden ———.

6. twee stu. extract briefjes door den Sergiant Jan de Mijn wegens het inladen der Contrabanden, dato 30.en Maert en 12.en deser van Gralla Damak na Japara geschr.

7. drie stu. Copia translaet briefjes, door den Oetelder Radin Aria Cindouradja uijt het Leger van de oost aenden Command.r Heer geschr., en den 1. 6. en 10.en deser op Japara ontfangen ———.

den ———

Van Japara den 16.en April 1692

No. 8.

een gerecolleerde en beedigde Interrogatorie vanden Heer advocaat fiscaal Harman van Brouk van Oudessen, Contra den Capn. Joan de Moor, en beantwoord bij den Luytenant Wijnger Kater, en soldaat Bartruijt Gelin tot Sourabaija.

een Contra do. van voorn. Capn. de Moor tegens voorn.en Heer fiscaal, insgelijx door gem: 2. persoonen tot Sourabaija beantwoord en beedigt.

twee extracten getrocken, uijt de 2 voorde interrogatorie van gelijken tot Sourabaija, door den Ed. administrateur Christiaen Kruijger beantwoord en beedigt

9. twee originele ope missives met eenige bijlagen, door den E. Capn. Joan de Moor Bevelh. en raad uijt Sourabaija aende Ed. hoge regering tot Batavia geaddresseert, gedagteekent 12.en Maert en 4. deser

10. twee stx. requesten vanden vendrig Luytenant Joris Tellefsen en vaandrager Willem Hendrik de Bakker, waer bij zij beijde uijt hun indispositie haer opkomst na Batavia versoeken.

11. Cognossement met factuurtje van 't goed met een Sagij Kadrey na Batavia word versonden.

Japara den 16: April 1692.

Batavia

Van Japara den 16.e April 1692

Batavia
aanden wel Ed: Heer en M.r
Willem van Outhoorn gouverneur
generaal, en d'Ed: Heren Raden
van Nederlants India

Ontfangen tot Batavia 26.e April 1692. met 't Jagt Cadrij.

Ed: Erntfeste, Ho: Agtb: Manhafte
Welwijse, voorz: genereuse Heren

Ed: Hoog gebiedende Heren

Dat 't afgaen van onse onderdanige letteren, in dato 20.e
Maert jongstleden, p.r inlantsvaertuijg, is op den 24. daeraen,
alhier ter rhede gekomen, het Jagt 't Casteel Batavia
met een seer briefje van UHoog Ed: den 20. voornoemt
gedagteekent, en partij provisie, waervoor wij gansch
eerbiedig danksegge: en dewijl gemelte bodem geen
lastpoort heeft, hebben die bequaemst geoordeelt om
de houtwerken tot Limbang te laten afhalen, alsoo de
sortering, die aldaer in voorraet is, van boven ingenomene
moet worden, sulx dat wij hem eerlang weder
van derwaerts verwagten. ook hebben wij den resident
van Wijngaarden geeommandeert, soo veel vande door
UHoog Ed: jongst gevorderde sortering af te scheepen, als
doenlijk sij.
Middelerwijle quam het Jagt de Sirenen insgelijx
met

Van Japara den 16.e April 1692

met UEd. Ho: geerde schrijvens vanden 27.e Maert
gisteren alhier aen te landen: tgeen wij dien selfden avond
na d'Strande bewesten Samarang hebben afgesonden, om de
aldaer resterende houtwercken mede in te nemen, en
vervolgens na Qualledamak, sijn volladinge te erlangen,
sonder dat wij als nog eenige nadere verklaringe konnen
geven, om UEdel. jongste petitie te voldoen, want hier
ontrent is sedert ons laatste berigt, niets afgekomen: —
verwagtende eerlang met goede belofte van te sullen afvordinge
gepaijt, gelijk UEdel: bij t'extract schrijvens van
Qualle damak, den dato 30. Maert, en 12. deser —
hiernevens, des breeder konnen beoogen. Die halven —
sullen wij genoodsaakt wesen, bij aldien den aenbreng
niet daegs niet komt te wackeren, het jagt de Coning
van Bantam, na Tagal te senden, om sijn ladinge
aldaer te genieten —.

De Chialoup Kuffing, hebben wij, na dat deselve van
een nieuwe mast en andere benodigtheden, voorsien
was, op den 26.e der jongst afgeweken maend, sijn reijse
na Banda laten vervorderen, en daer besijden soodanig
geleijdbriefjen, aende Ed. heer gouv.r Cops en raad aldaer
gesonden, als de copia hier nevens vertoont —.

De 20. picols groff cattoene garen, boven de voorige

geworden

Van Japara den 16. April 1692.

geworden 't. do. sullen wij ook soo spoedig als doenlyk
sin bestorgen: ondertusschen genaken UEd. per dit
Bodemtje.

3½ tt. Sourabaijse Catoene garen, tot monster
278. kannen aarde olij
408. Cattijs Cagaijse Cardamom, voor deese van deeze ontfangen

Costende deselve conform 't nevensgaande cognoissement
sonder factuirtje ƒ 223.1.12.

Hebbende op den 27. maert, nevens den 6. en 12. deser
drie brieffjes van Sourabaya ontfangen: dewelcke dupli-
cata hier besyden gaen, bij welcker inhoude, omtrent het
Javaense bedrijf, weynig verandering bespeurt werdt
maer wel een contrarij betuijginge, als door den E. Capn.
Jan de Moor, indato 4: novembr passado ten laste
vanden opr. administrateur Christiaen Krijger, aen ons,
en vervolgens aen UE. HoogEd: gedaen, luijs dat den E
Capn. Jan beroemde sig selve oliet wegens sijn dienst en
goet comportement wel genoegt soud, nog geringe vande
raadspersoonen tot Sourabaya niets het alderminste,
tot sijn nadeel weten in te brengen, gelijk UHoogEd: bij
opgemelde papieren, en de justificatie van gedagte
Sr. Krijger, hierneven des believende, sullen vernemen,
en dewijl wij nu alle omstandigheeden klaer beyhelijk
bemerken, dat gemelte beschuldiging vanden E. de Moor,
niet

Van Japara den 16.e April 1692

niet anders als op eijgen quade insighte, gefundeert is
geweest, soo konnen wij niet nalaten, eerbiedig te versoeken,
dat UEdel. op het onder gesonden requeest, van gem.e Sr. Krijger
te sijnder tijd, eens gunstig gelieven te gedenken.
Daer de dienaers ook nog eenige blijken, volgens
verscheijde klagten der Inlanderen, die bij het aenwesen
vanden Sr. de Moor tot Sourabaija, sijn meede als deeden
de gewoonten is, voor een pasceduil, hebben moeten betalen,
eer sij hun reijse vervorderen konde, sonder datter eenige
Notitie vande voormaels verleende passen, bij 't komptoir
te vinden sijn, 'tgeen almede gantsch geen goet
bedenken geeft.
En voorts moeten gaen hier bij twee originele brieven, door den
E. Joan Bewelt en raad aen UEd. Ho: agtb.e geaddresseerd,
mitsg.s de Interrogatoria, door den Luijtenant Wijnger,
Staten en Sr. Krijger Ha. tot Sourabaija beantwoord en
b'edigt.
Middelerwijle heeft den Commandeur Jeroe, 3. Javaensche
Javaensche bindtjes, vanden wederom Sindouwadja uijt het
leger bekomen: waerin hij ter principalen notificeert
dat hij ginder, sonder der E. Comp.s hulpe, niets
vorderen sullen konnen. dog dat egter sijn best sal doen,
om den Soesoehoenan en de E. Comp.s genoegen te bezorgen hulpe inde vorderen
sal konnen, dog dat egter sijn best sal doen, om den
Soesoehoenan en de E. Comp.s genoegen tot te brengen, gelijk

Van Japara den 16.n April 1692

de copia translaten hierneffens staen, en waernaer wij ons in desen verbindig gedragen.

De vendrig Willem de Bradri, die van Souracbaya onlangs lam en spraakeloos alhier aangekomen is, kan nog niet beter tot sijn vorige gesondheijt off sterkte geraken: dierhalven versocht hij gantsch verbiddigl. dat UEd. de goedheijt believen te hebben, van hem een korten tijd tot te staen, om op te mogen komen, op hope dat hij door verandering van lugt, vorige beterschap sal mogen erlangen, gelijk sijn requeste tot dien eijnde ook hiernevens gaet. als ook vanden adsistent Jurriaen Boelsen, waerbij hij mede om dit versocht om op te mogen komen, vermits hij bevind, dat op dese kust in sijn hogen ouderdom, geen winst aerden kan, en sterk met groote sorghvuldigheijt als swacke gestalte des lighaems bevonden blijft, sulx dat hij om de dagelijxe onderhoudinge van sijn vrouw en kinderen te genieten, gaerne na Ceylon soude gaen, ofte anders int, in die kinder nasien kan, na 't vaderlant.

Den maleijtsen vendrager Warnaer, sergt. Intche gegen, en soldaet Hubert gara, staen met het naaste schip volgens UEd. ordre, tochtijs te komen, komende volgens desselve, als andere Inlandsche dienaren, niet anders seggen, als dat hij daer altoos wel bevonden, en over hadde niet te klagen hebben. Waermede ik onder om en dese getekent J: A: Sloot, H: Obt, Joris Bellesen, wouter Oetgensz:, en A: d: Lamsvelde.

in margine Japara den 16 april 1692.

Translaat maleijtse missive door den wel edele Radeen Aria Sindouradja uijt het Javaensche Legher aende Ed. Edle Commandr. J: albert sloot geschr., en op den ... april 1692 door sijnen kiaij Damang Arang, Edns. aengebragt, en aen gemelte heer ... overgelevert.

Desen brieff komt uijt den vrijen en opregt hert van padoeka aria sindoerdja, ... groote van Radeen aria Sindouradja, met den Damang Arang, aende wel Edle Commandr. Sloot die over alle Comps. kinderen op Japara 't gesag voerd, die ik ook verhope dat altijd mijn broeder in desen werelt sal blijven.

Voorts hebb ik dese Damang Arang belast aende wel Ed. Edle Commandr.

te

Van Japara den 16:e April 1692

niet anders als op eijgen quade insigte, gefundeert is
geweest, soo konnen wij niet nalaten eerbiedig te versoeken,
dat UEd: op het over gesonde request, van gem: H:r Krijger
ter sijner tijd, eens gunstig gelieven te gedenken.

Daarnevens hier inwerts ook nog eenige blijken wegens
verscheijde klagten der Inlanderen, die bij het aenwesen
vanden E: de Moor tot Sourabaija, vrij meer als wederom
de gewoonte is, voor een pascedul, hebben moeten betalen,
eer zij hun reijse vervorderen konde, sonder datter eenige
Notitie vande eenmaels verleende passen, bij 't kantoir
te vinden zijn, 'tgeen alnu de gansche geene goede
bedenken geeft.

En soo mede gaen hier bij twee originele brieven, door den
E: Jan Blaeuw en raad aen UE: Ho: agtb: geconsigneerde,
mitsgs: de Interrogatoria, door den Luijtenant Wijngh:
Straten en H:r Krijger Ga: tot Sourabaija beantwoord en
beëdigt.

Middelerwijle heeft den Commandeur Sloot, 3. st:
Javaansche briefjes, vanden Wedana Bindonwadja uijt het
leger bekomen: waarin hij het principaalste notificeerde
dat hij ginder, sonder der E: Comp:s hulpe, niet
verderen sullen konnen. dog dat egter sijn best sal doen,
om den Sousoune. en de E: Comp:s "genoegen te bevrengen" hulpe niet vorderen
sal konnen, dog dat egter sijn best sal doen, om den
Sousoune. en de E: Comp:e genoegen toe te brengen, gelijk

Van Japara den 16:e April 1692

de copia translate hierneffens staan, en nadat wij ons in desen verbindig gedrage.

Den vendrig Willem de Baard, die van Sourabaya onlangs hier en sprakeloos alhier aangekomen is, kan nog niet veel tot sijn vorige gesondheijt off sterkte geraken: dierhalven versogt hij gansch onderdanigl: dat UEd: de goetheijt believen te hebben, van hem den korten tijd tot te staan, om op te mogen komen, op hope dat hij door verandering van lugt, weder beterschap sal mogen erlangen, gelijk sijn requeste tot dien eijnde ook hiernevens gaat: als ook vander Oude en [illegible] Boelsen, daarbij hij mede ernstig versogte om op te mogen komen, vermits hij bevind, dat op dese kust in sijn hogen ouderdom, geen [illegible] kan, en steets met groote swarigheijt als swacke gestalte des lighaams belemmert blijft, sulx dat hij om de dagelijcxe handreijkinge van sijn vrouw en kinderen te genieten, gaarne na Ceylon soude gaan, of te anderints, indien 't niet wesen kan, na 't vaderland.

Den Maleijtsen vendrager Manmat, serg:t Hitchs gegen, en soldaat Dirk gara, staan met het naaste schip volgens UEd: ordre op Batavia te komen, komende [illegible] als andere Inlandse dienaars niet komen, andere seggen, als dat sij haar altans over bevinden, en over haar niet te klagen hebben. Waarmede [illegible] onder [illegible] G: A: Sloot, B: Obe, Joris Welsen, Wouter Oetersz:, en A: d: Lamsnadder, in margine Japara den 16 april 1692.

Translaat Maleijtse Missive door den Edele Radeen Aria Sindoeradja uyt het Javaans hoger aan de Edele Commandeur G: Albert Sloot geschr:, en op den achtsten april 1692 door desen kiaij Damang Arang, Edes: aangebragt, en aan gemelte [illegible] overgelevert.

Dese brief komt uijt den suijvere en opregte herte, "padoeka aria sindoeradja" van den groote Raden aria Sindoeradja, met den Damang Arang, aan den Ed: Edele Commandeur Sloot die over alle Comp:s kinderen op Japara 't gesag voerd, die ik ook verhope dat altijd mijn broeder in desen werelt sal blijven.

Voorts hebbe ik dese Damang Arang belast aan de Ed: Edele Commandeur

te

Van Japara onder dato 16.en April 1692

te verhalen, alleenlijk geen hier hoogd.t leuwenstadt van Damang Podibajaja
is voorgevallen te weeten, hoe dat ik Souraparthij nogmaels aengetast hebbe,
maer dat hij nog in de wildernisse is komen verslagen werden, en hoe datter
in die actie veele van de mijne en ook van den vijand zijn gebleven,
te weeten van mijn kant de hoofden kiaij Damang Soura ganda Mana en
kiaij Praija Mangala, en voorts van de gemeene man, omtrent het getal
van 100. Coppen, die hoe door als gequetst geraakt zijn.
Voorts dat den Sousouh.r mij aen vele de volckeren te zeggen Edelm.
gesonden hebbe, is hier altijd een groot gebrek van mondkosten geweest;
derhalven versoeke ik dat het mijn jongste broeder, deese Damang Arang
den brenger deses brieff, om aenden Edele van Tagal te stuuren, belieft te senden,
nadien deese Damang volkomen magt hebbe, om tot Tagal de waaren, van de
Javaanse handelaars, als ook van de Babians, en die daer off elders mogte
gevonden worden, op te doen, waertoe ik versoeke dat den Tagalsen Edele
hem behulpsaem mogte zijn, om van daer rijst en padij Edelm. na 't
leger te brengen, dog zoo de Tagaalders geen rijst op mogte brengen, dat deese
Damang dan op andere plaetsen mogte te zee geholpen worden, op dat
daer door de gemeene volckeren hun leven goed onderhouden mogte
worden.
Voorts versoeke ik mijn broeder dat hij mij daer ontrent dog wel gunstig
wesen, want anders laet 't gemeene volck alle gader van mij wegh loopen
en mij verlaten, voorts het geen ik te zeggen hebbe, is den brenger deses
Damang Arang gelast. onderstont aldus getranslateert volgens de
vertalinge mij overgegeven: door den Cap.n der vrije Malijers bagus Sitsia
Dirwangsa uit Malijts gedaen, Japara 2.e april 1692. geteekent
Carel Jacobsz.e Kruijff.

Translaet Malijts brieff door Raden Aria Sindoeradja
in het Javaans uijt het leger van d'voort aenden Ed. heer
Command.r Kool tot Japara gesz. en aldaer den 6. april
1692. ontfangen.

Desen brieff komt uijt verlangde en opregte hert van Raden Aria Sindoradja

aen

Van Japara onder dato 16e April 1692

aen mijn E:e gebroeder den Command:r Sloot, die godt gesondt: en voorspoet will verleenen, in alle sijne bestieringen

Voorts make ik U:E: bekent dat mijn onderdaenen de Watersche stadt uyt oorsake vanden regen, en ook omdatter seer ordentlijk van Zeeuws middelen is, dienvolgens versoek ik dat U:E: soo der eenige geringte mogte konnen bekomen mij believe te geloven,

Wijders make ik U:E: bekent dat ik mijn afgesonden Sontaar gelast hebbe na Tagal te gaen, om rijst en padij te halen, en daer mede weder herwaerts op Gantong te komen, sijnde mijn afgesondene gen:l anak Tanga, die ik versoek dat U:E: behulpsaem will wesen, off hij mogte gebeuren dat den resid:t van Tagal daer ontrent eenig hinderlijk doen, en dat U:E: deselve tot dien eynde een geleybriefje belieft ter handt te stellen.

Voorts is bij gewest Tanga Tagal die om de Sabandaerschap, (hoogt hebt) dat ik ook geloof bij U:E: sal bekent gemaakt hebben, om welk ook mijn genegentheit is, ja soo ik hiep gaerne dat hij ook met U:E: genegenth: doen, naerhalve soo de verpagtinge vande tegenwoordigen Sabandaer Damang en Jaer Notto verstreken is, soo sal hij dat aen Tanga overgeven, alsoo Damang volgens sijn Contract in gebreke blijft, en hij sedert niet nakomt, nogte tot nog toe sijn pagtpenningen niet voldaen heeft, geschiede den gemeenen luyden, welcke speculatie off genoegen in hebben, ontdoo Damang hier over veele uitpitsjaren off spreken, kan hij hier op Gantong bij mijn komen, en sijn agterstallige pen: mede brengen, en verhoren ook mijn dienaer Jaga Sodra die daer bij hem over de pagt staat toesigt heeft.

Voorts is al mijn seggen in desen brieff vervat. onderstont aldus getranslat: volgens de maleytsche vertalinge mij onder geteek: daer van door Cap: maleijs Bagus gedaen, Japara desen 6e april 1692. geteekent

Zutgen Valentijn

Translaat Maleytsche missive door den welleden aria Dindou, radja int Javaens aende Ed: E:r Command:r J:a: Sloot geschr: en op den 10e april 1692. met den Javaen abra Dipa op Japara ontfangen

Desen brieff kwam uyt den huyse van de oprecht heer van radin aria Dindouradja ma

Van Japara onder dato 16.en April 1692

met den Japarase inwoonder genaamt abra dipa aan mijn broeder den commandeur.
heer, die ik alle segen en geluk in zijn regering toewensche, en dat wij altoos
broeders mogen blijven.

Voorts laat ik U E. weten, dat mijn onderlandse werk als nog in stilstant is, omdat
de continuele sterke regen, waardoor de paarden niet gemackelijk kunnen marcheren,
en zijn ook meest alle de gemeene luijden siek en is alhier groot gebreck van mond-
kosten, en ben ik ook krank broeder alleenig, want ik hebbe alle mijne broe-
ders en Cartasoerase mantrijs na Cadirij, om dat te ontrompelen, nog gesonden,
soo dat er bij mij nu nog maar zijn, de hoofden Ingabeij mandaraka, Kitrapsida,
Wiramadika en eenige mantrijs van de seestrand, ik geloof ook niet
broeder dat hoe de regen al ophout ik kans sal hebben, om de actie sonder
U E. hulpe, in der yl af te maken, want broeder ik ben krank maar alleenig
gelijk ook Sangrana sonder andere hoofden bij hem, alleenig is, en zijn ook
alle Cartasoerase, en verdere binnenlandse volkeren van ons afgeweken,
daarom broeder sal ik nu moeten wagten, tot dat alle de strandvolkeren, alsmede [illegible]
zijn, onderweegs bij een te roepen, ik rekene de zoon van Soeranata en vader Manganouang,
daar op uijtgesonden, hebbe ik stroms vernomen dat schoon ik alle hulpe bij mij hebbe, ik egter
sonder die van U E. niets sal konnen uijtrechten, en dat dit werk langsaam sal voortgaan.
[illegible] broeder dan des [illegible] voor mij om de Comp.e genoegen te geven
en [illegible] vertragt, en ben ik daarom nog inde van meninge af te trecken.
Wijders [illegible] ik mijn broeder dat hij mijn afgesonde na Tagal, om rijst en padij koopen te
laten, believe toe te helpen. voorts al wat ik te seggen hebbe, is aan den brenger deses door
mij belast. onderst.s aldus getranslat.t volgens de vertalinge in Maleijts, door den [illegible]
Bagus aan mij gedaan. Lager Japara 10.e april 1692 was get.t C: Jacobsz: Siffe

Batavia
aan den Ho: Ed: Heer en M.r Willem
van Outhoorn, gouv.r generaal en
d'Ed: heeren Raaden van India

Ed: Eerentfeste Ho: agtb. Manhafte, wijse, voorsienige,
Seer genereuse Heeren

Vr. [illegible] over Rembang en Japara

Ho: gebiedende Heeren
Na dat wij ons den 4.e [illegible] van [illegible] gegeven, om ordre gedinge
letteren, 4.e [illegible] jagt S.t Nicolaas [illegible], gelijk ook den [illegible] San Franco, tot U Ed. af te vaardigen,
[illegible] inmiddels [illegible] [illegible]: [illegible], de eerste
p.r de chialoup [illegible], gedateert 4. december, den 21. daaraan, de tweede
met den Ingabeij Wradjapattij, den 2. Januarij laatst, de derde 22. daaraan p.r

den

Van Sourobaij den 12:en Maart 1709

Den Macassaar Bassa Tsiura, en den Zadsie, meer Hoog Ed:
hier gezeide p:r genoemde Jonge S:t Tads, dan dewijle ons
het Oberster Saysoen verboden heeft, UHo: Ed: niet tydiger
als nu de verwijste en nodige berichte daerop te dienen,
soo sullen in eerbiedige antwoord seggen, dat wij uijt de
Copia translaat, 'tselve antwoord vanden Soesoehunan: op
UHoEd: insinuatie letteren, (die seer standeelijk bij die
voort, en sonder respect waren aangevaard,) gesien, en ook
bij U Ed: missive bespeurt hebben, dat die Majes:tes gesanten
sonder eenige plegtigheden ontfangen waren, dat den Javaanschen
alsoo sonder Sindoo Radja, en de andere groten al vrij vremt
(gelijk UHoEd: hebben gelieven te insinueren,) voorgekomen is,
en hier indienvolging na den uijtslag van haer Commissie
maekt, sonder dat wij egter konnen bespeuren, dat hare Ed
sware, tot het verbeteren van hun nalatige plicht en
ondankbaarheijt aangespoort heeft, dan dewijle niet twijffelen
off UHoEd: sullen voor den ontfang deses, de tijdinge
en 't aankomen vanden bastaard soon, Pangeran Dimaspattij
tot Balemboangan, ontfangen hebben, blijven wij deswegen
't gerede te ontfangene besluijt van UHoEd: Submisse
afwaghten, inmiddels dat wij voor de successive ontfangene
noodwendigheden, UHoEd: met alle eerbiedigheid dankbaar
blijven, en uit aen Javande niet verwijnen sullen
bij versoek van nadere noodwendigheden, dat bij den

Resident

Van Souräbaÿ den 12. Maart 1692

versochte petitie te voegen, en ook alles te observeren
en daer betrachten, wat tot het houden van een ordentelijke
Continuatie requirerende is, en ten eijnde den s:r
administrateur krijge, sig UEd:s ons aenmelden, als een
sorgdragenden persoon, tot ons volkomen genoegen in sijn functie
en ommegang gedragen heeft, soo hebben wij geen reden
die ons aensporen, om een ander vermist te versoeken,
maer in tegendeel seggen dat hij tot dato sig UEd:
gunst, tot het bekomen van sijn avancement en absolute
Continuatie alreede waerdig gemaekt heeft waertoe wij
hem seer gaerne sagen gevordert, en dierhalven mede sijn
hier bijvoegen ons versoek tot een favorabel apostil.

Bij de overkomende Inventaris vande pantchallang de
kakap sal UEd: mede blijken hoedanig wij dat
vaertuijgje geëquipeert en bemant, den 3. Januarij
jongstleden, neffens de chialoup den arend, na de presidie
Macassar afgevaerdigd hebben, in conformiteijt van UEd:
wel gegevene ordre, die wij ontrent den lieutenant
van Wijngaershaven wegens sijn debet aenden erfburger
Jan Passchier ook gedaen en dierwegen afgevraagt hebben
ten, wat hij aende sijn Crediteuren op sijn gemagtigde
den ondercoopman Crijspoord, heeft geraeden, soo verklaerde
deselven niet beter te hebben geraeden, of UEd: haddense

Van Sourobaya den 12. Maart 1692

de overgrote goetheijt genomen, om sijn Lieutent. Kuijpers — gagie te accorderen, volgens den particuliere missive van gem. dispost, en dat die penningen bij den gem. ondercoopman al ontfangen waren, en waerom Ed. dasselve daeraen geaddresseert had, over sulx den Lieutenant voornoemt in hoop bleijft dat sulx egter cours en effect genomen hebt, ter geen niet geschiet zijnde; soo versoekt hij met alle reverente nedrigheijt, dat UHoog: daerontrent goedertierentelijk gelieven in sijn suppelts. faveur te resolveren.

Wat tot den ... ommegang met de Summanapse regenten, sulcx wy na den geeerden tenuer van UEd. Hoo: agtb: soo verre ons doenlijk zij in estimatie houden, gelijk ontrent de Ingabeijs Panatta Jaja en Wira brata nevens haer gevolg sedert eenige weken, ten getale van 200. koppen na vereijsch en tot haer genoegen in agt genomen hebben, die dan eyndelijk door Radin Padandjaca, weder thuijs geroepen, en den 19. der afgewekene Maand Feb: na Summanap vertrocken zijn, onder nadere aenbiedinge van gem. Radin, dat bij alle voorvallende occagie sijn volkeren tendienst der Comp. gereet hebben, waervoor een hartelijk bedankt, en ons geringen dienst in recompens aengeboden hebben.

Het Jagt Cadrij staat soodra de ooste moesson doorstaet zijn

Van Sourbaij den 20. Maart 1692

Zijn steeds na Japara te senden, waarin wij de geordonneerde
aarde bij tallen afscheepen, dog te wenden de Patcalle: altijd
voor UEd: op ontbod, sonder eenige nadienwaardige kosten vande
Comp.e seer ligt voorsien en verminderen waren: tullen
deswegen tot het opsenden UEd: nader ordre verwagten, en
wijders dat die kistjes tegenwoordig hier alse ooste Moisson
wel sonder te stade komen konnen, ten anderen ons door den
Macassaar Sewila berigt is, dat hem een sijner Landaarde
verhaalt hadde gehoord te hebben, dat de Radjas goa, en
Tallocko, met den anderen, in een seer nauwe alliantie
getreeden, en besloten hadden om onder de Crains Mangelij,
en Bangoar een getal van ongeveer 3000. Macassaren
en Boegisen na Bangar bij Crain Dandelikan,
aff te vaerdigen, en ingevalle meer manschap van noden
had sulx ten werke, mede beide landen, aan die tuingen
communiceeren, om een nader quantitijt aff te senden, dog
tot wat intentie, hebben wij niet konnen verneemen,
waartoe de vereijste ijver niet gespaart, maar ingespant
word, om dat den interest van onse Ho: Ed: Heeren
gehinderen, mede brengt te mogen ontwaren, boven dien
dat de vaart op Balij en Balamboangan, sonder buijten licentie
vande Ringsen en Maleijers betertigt word, waartegen
wij op de berigte afkomst der Macassaren &a. en t'retour
nemen der ongepermitteerde handelaars nadien reguard,

tot

Van Sourabaij den 12.e Maart 1692

tot het bekomen van deselve sullen laten neemen.

Wat nu de eygentlijke toedragt der Javaanse saken —
betreft, dienthalven moeten wij als nog bij ons voorige
geschreven blijven, leeren dat Sourapatie nog al vast 't
sabel geraakt, en daer beneffens horen de beddermuijtsen,
tusschen de malkanderen niet verstaande halsijde en
Javanen, waerinne nu en dan eenige vuyligheden, een
ook een Mantrij off twee sterwelt en gequetst raakt,
dog of soodanige wijse, en waarom die menschen soo 't
leven berooft werden, konnen wij niet arresteren, dewijl
op alle de voorgaende tijdingen, geen ware sekerheijt
erlangen, soo dat het misschien nog aan 't een off 't ander
mangueerd, dat haar beede eenig quaat besluijt te executeren,
niet temin heeft den gouverneur van grana nu en dan
nogal de Javaanse bevestinge aan ons sijn manhaftige
daden per een estafette te adverteren, gelijk sulx per den
verdruckten ola hier annex inge voegte: vertoont werd
en soo mede sulk schrijven als ons door den Pangeran
Matsja Nagara, p.r sijn Ed: Souwaans de Loerah Kitra
wangsa en Kilij Marta, den 9.e Januarij is toegebragt,
waerbij het schijnt dat die prins nog van meijninge is, bij
sijn beloofde vriendschap te willen volharden, dat de tijd
met waarheijd staat te vertonen, wij hebben de
brieffdragers tot dato alhier laten continueren, en met

alle

Van Sourabaij den 12. Maart 1692

alle Eewige vriendschappen onderhouden, in verwagtinge
van 't herstel vanden Cap.n Luijt.t Jan Francen, tijdinge
sonde gewest zijn, dan wijl hij om gratieuse versogt
hebben, om weder na huijs te mogen keeren, soo zijn te
rade geworden om die met 't 4e der voorn. expresse na hem
meede te laten overvoeren, en dienvolgende den Pangeran
Matsia nagara, onder onse vriendelijke groete ende
heeden, gesamentlijk kond doen, dat sijn afgesonden Sugabeij
Bradja Cilla (die in groot Credit bij hem gaat weder)
binnen weijnig dagen hier, en ook vervolgens na
Balambaangan stadt te retourneeren, en vermits wij
hans wel weder eenige beleeftigheden benodigen, om ons
bij occagie en voorval in deese Conjuncture van tijden,
buijten alle verlegentheden te sien, soo nemen de vrijmoedigh.
om ons sijnde die tegen hier bij te voegen, en tot het
bekomen vand.e partie UEd. goedertierend geneu te
nedrig aff te bidden. Inmiddels dat den Cap.n Jan
Barendt UEd: met de diepste onderdanigheijt
dankbaar blijft, dat UEd: agtb: sijn persoon daartoe
gehonoreert, en geavanceert hebben, welke ontfangen
weldaad hij steets volgens schuldige plight sal soeken
te meriteeren, en betuijgen deselve waardig te zijn.
wij werden dagelijks seer lastig gevallen vande tijds
geexpireerde quartiermr.s en Matroosen, op d'patcelle.
afscheijden, over sulx UEd: versoeken dat eenig

Hof

Van Sourobaÿ den 12.e Maart 1692

stoff mogen verwaerts krijgen, om deselve te konnen versoeken off tracquiteren. waermede &a. onder stont en was geteekent J: Bessels, Martinus Verhulst, J: V: Wijngaerden, J: C: vander Colure, Hendrik Deitwet en C: krijgder, ter zijden stond Sourobaÿ den 12.e Maert 1692 ——.

Desen brieff kome mij van vol achtbare Edele, vanden Cap.n Joan Bernard die wegens d'E Comp.e tgebiet op Sourobaÿ heeft aen mijn waerde broeder den Eerstaelligen Pangeran Matsjanagara, die god als den Coning d'overwinninge tegen sijn bastaert broeder Sinnapatty gegeven, en nu gebiet van Balemboangen —— geschenct heeft, waerin den alwetende god hem wijsheijt en verstant, mitsgaders een lang leven en voorspoet wil geven, soo lang de Zon, Maen en Sterren aen't firmament staen

Ik late mijn broeder met dese bekentnisse brengen, dat ik sijn brieven met grote vreugde neevens de twee slavinne wel ontfangen hebbe, daer van't vergolt reets over gedaen is, en ook dat ik met bijsondere blijdschap daer uijt hebbe gesien, dat mijn broeder de regtveerdige victorij op sijn ued. bastaert broeder den Pangeran Sinnapatty becomen hadde ——.

Voorts soo sende ik nu weder aen mijn broeder terug sijn twee briefdragers Kitra Wangsa, en Sili Marta —— neevens mijn dienaer Battra Sindra om onder mijne vriendelijke groete mijn broeder te verclaringen ——

als

Van Sourabaij den 12. Maart 169.

alle Eerwe vriendelijkheden onderhouden, in verwagtinge
dat de komst vanden Capn. Luyt.t Jan Francen, tydiger
souden geweest zijn, dan wijl hij om gratieſ versogt
hebben, om weder na huys te mogen keeren, soo zijn te
rade geworden om die indess.te voorn. Capn. ter gesprake na hem
mede te laten overvoeren, en daarnevens den Pangeran
Matsia nagara, onder onse vriendelijke groete mede
heden, schriftelijk kondt doen, dat zijn afgesonden Ingabeij
Bradja Cilla (die in groot Credit bij hem geagt werd)
binnen weijnig dagen hier, en ook vervolgens na
Balambouangan stadt te retourneren, en vermits hij
kans heeft weder eenige beloftigheden beeindigen, om ons
bij occagie en voorval in dese Conjuncture van tijden
buyten alle verlegentheden te sien, soo nemen de vrijmoedigh.
om ons deselve dienwegen hier bij te voegen, en tot hare
bekomen vand.e partie UHoog Ed. goedertierend gonste
nedrig aff te bidden. Immiddels dat den Capn. Jan
Brouwer UHoog Ed. met een diepe eerbiedigheyt
dankbaar blijft, dat UHoog Ed. agtb. zijn persoon daar toe
gehonoreert, en geavanceert hebben, welke ontfangen
weldaat hij steets volgens schuldige plicht sal soeken
te meriteren, en betuygen deselve waardig te zijn.
wij werden dagelijx seer lastig gevallen vand.e tijdt
geexpireerde quartiermrs. en matroosen, op de patchall.
afscheyden, onder suls UHoog Ed. verstaan, dat eenig

Hoff

Van Sourobaij den 12.e Maart 1692

stoff mogen eenwaerts krijgen, om deselve te kommen verlossen
off bevrijden. waermede &a. onder stont en was geteekent
J: Baerle, Martinus Mesuert, J: v: Wijngestraten, G: E:
vander Schuren, Hendrick Seitwelt en C: Krijgers, ter zijden
stond Sourobaij den 12.e Maert 1692.

Desen brieff komt uijt een wel gesuijverde
herte, vanden Capn. Jan Biewer die de oogen is
d'E: Compe. gebiet op Sourobaij welcke aen mijn
vader de broeder den Intalligen Pangeran
Matsjanagara, die God als een koning over
winninge tegen sijn bastaert broeder Sinnepattij
gegeven, en nu gebiet van Balemboangen
gestelt heeft, daerin den alderhoogsten God hem
nijtbreijde en veel baet, mitsgs. een lang leven
en voorspoet wil geven, soo lang de zon, maen
en sterren aen 't firmament staen

Ik late mijn broeder met deese bekentnisse brengen, dat ik
sijn brieven met grote vreugde neffens de twee slavinne
wel ontfangen hebbe, daer van 't jongste eerts overleeden
is, en ook dat ik met bijsondere blijdschap daer nijt hebbe
gesien, dat mijn broeder de regtveerdige victorij op sijn ed.
bastaert broeder den Pangeran Sinnepattij becomen hadde.
Voorts soo sende ik nu weder aen mijn broeder terug
sijn twee brieffdragers Kitra Wangsa, en Sili Marta
neffens mijn dienaer Batta Sindra om onder mijne
vriendelijke groete mijn broeder te verklaren

als

Van Sourabaija onder dato 12en Maart 1692

als een schenk:

5. stn. gesorteerde zijde stoffe

1. rot goude geblomde damast

1. do. blauwe zijde getijgerde

1. potje met noten, nagelen, foelie en Caneele

Ende ik verhoope dat mijn broeder in teken van genegentheijt van mij gelieve aen te nemen, alsoo hij mij een oprecht en toegedragen hert gevonden werd, waarvan ik altijd ontrent mijn broeder verklaert hebbe en nog continuere. Ten tweede zende aen mijn jonge broeder Pangeran Natsjanapoera als

1. rot zijde satijn met goude bloemen op een rode gronde

1. gesorteerde zijde kleeden en

1. potje met gesorteerde speceryen als foelie, noten, nagelen en Caneele

Dat hij mede vriendelijk gelieve te accepteren, en soo der iets verders van mijn broeders dienst mogte zijn soo sullen sij 't selve maar aen mij gelieven te communiceren, alsoo ben alle tijden tot haar dienst verpligt en bereijt blijf, waarop sij haar vrije verlaten mogen. Voorders soo versoeke ik oft hij sal mijn broeder nog wel indagtig zijn, dat ik op mijn aenwesen tot Balamboangan wegens eenige langepeper, was en salpeter, mijn broeder gesproken hebbe en ingevalle UEd: daer van een quantitijt mogt hebben, gelieft sulx maar aen mij te laten weten, als wanneer deselve voor de E. Comp. sal laten afhalen, en daer voor betalen soodanige waarde als

ordre

Van Sourbaij onder dato 12:e Maart 1692

andere Coopl: daer voor gedaen zijn te betalen. —

Ik hebbe mijn broeders soekeren Sitra wangsa en Bili Marta hier soo lange opgehouden om dat ik gedagt had deselve te gelijk met Bradja Silla te laten retourneren dan dewijle door contrarie winden mijn broeders brieven aen haer Ho: Ed: en Bradja Silla nog niet na Batavia zijn aangecomen is hier de oorsaeke geweest, dat mijn broeders gesanten en Bradja Silla voornt. nog niet te rug gekeert zijn, die egter in corte dagen hier daer aen te comen, om voort haer reijse na Palembangan te vorderen, en vermits Sitra wangsa en Bili marta luijden van een goedaennigaeng en dienstig zijn soo versoeke als mijn broeder wordende iemant mogt herwaerts senden dat zij luijden daer toe mogen g'employeert worden alsoo seer trouw voor mijn broeder zijn. —

Batavia
aan den Ho: Ed: Heer en Mr.
willem van Outhoorn gouverneur
generaal, end Ed: Heeren Raden
van Nederlants India

Ed: gestrenge Agtb:, Manhafte, wijse voorsz:, seer genereuse Heeren

Pr. 't Jagt Woudrij
over Japara

Uwl Ed: Ho: gebiedende Heeren
Den 12: der jongst afgeweeke maent hebben wij ons d'eere gegeven

Van Sourabaÿ den 4.en April 1692

gegeven om d'expresse onse nodige letteren over
Rembang en Japara Suydwaarts te senden, aen welkers
tenuer ons als nog verkomen en eerbiedig gedragen, en
deselve eenlyk sal dienen ter geleyde van 't Jagtje Cadirÿ
waarinne wy conform onse pligt afgescheept hebben
een quantiteyt van 166. Cannen aarde Olÿ, item

6. st. fyn Sourabaÿsche }
12. —. grof d.o } garen
10. —. fyn Cadiriss }
4½. —. d.o Sidicariss }

Bedragende 't samen een somma van ƒ 102. 14. 4. —
in nevengaande factura cognossement uytwyst, waarvoor wy
ons na het Hooft Comptoir Japara sullen ontlasten, en
voorts verder verwagten alle soodanige goederen als U Ed:
ons successive hebben gelieven toe te senden, mitsgaders
sorge dragen, dat alles noodsakelyk verrigt, en daar toe
behoorl. uytgevoerd werd, doch die gelieve U Ed: Ho: agtb.
gunstelyk te considereren, dat wy by na gedurig van vlees
en spek ten eynde en verlegen zyn, om de mondkosten voort
kruysvlootjes te distribueren, alsoo boven d' Zeevarende, ook
veele moeyten hebben, om behoeftigheden voor onse militairen
en andere posthouderen te bekomen, dat hoe langer hoe
meer schaarser en slechter werd, en alles wat maar by den
te soeken is dagelyks zyn opvoer na 't Zeevaarders logie
sind, waar van wy int vervolg breeder sullen spreken

en

32

Van Souraba̋y den 4.e April 1692

en besonder seggen dat den 24.e der genoemde maand, met
de Jagt Jamby alhier verscheen den Cap.n Lieutenant
Jan Frantz: nevens de Balemboangse gesanten, welke
met UEd: missive op 6. gedateert door boodschappe
den 26. met een geheym briefje aan d' Heer Joannes Cops
en raad, concerneerende den toedragt in desen oorlogh,
en genoemde Frantz. met de Balemboangse ambassad.rs
daags daaraen p.r Jagje de Swaen, haer gedestineerde reyse
vervolgde, doch wij hadden op d' instantie van d' santien vande
Balemboangse Sodras Citra Sbangsa en Chili Marta
die ons de gewisse moordadige en wrede uytvaert vanden
quaad gesinden bastaart Pangeran Sinnapattij nevens sodanige
briefjes van haer heer hadden toegebragt) als den voor
dato UEd: toegesonden hebben) daags daerna p.r een expresse
haer thuys brengen, en daer beneffens sulk een Javaens briefje
aen d' Pangeran Matsia nagara afgesonden; als den duytschen
inhout (hier ingelegt) UEd: agtb. staet te vertoonen,
waer aen wij ons voor dus verre submis refereren met
bijvoeginge dat UEdd geerde letteren, ook p.r expresse
voor geleyde aen Radin Soelandsinna met de monsters
Catoen garen, en een kleen geheym letterje derwaerts
afgevaerdigt hebben, onder verwagtinge dat dienthalven
ook een goed succes op de gedane toebogginge van Braija
pattij sal volgen, en sulx geschiedende daer ontrent
na UEdd: geestimeerde ordre handelen sullen

gelijk

Van Sourbay 16 April 1692

gelyk mede garen wegens de pretentie gener gebruykende
~~tot~~ sortimente quantiteijt en prijs van 't Wadier en
Sourbayse garen zoude zijn, ingevalle de gesochte graad
gebruykende tijt, en 't gewoel der Javanen Eide om Ed. sulx
niet verbiedende was, want vermits deselve garen
handwercke niet alleen vereyschen, dat 't spinnen van die
draat alle dagen slappen, maar daar en boven de invoerders
op Cadiri, Wirasaba, (dat wel de voornaamste plaatsen toe
te bekomen van dien draat zijn) uit Zabrine en gewoonte
gehouden worden, en soodanig moeten wij mede van
Sidaijoe berigten, soo dat na vele daar gevoerde handelinge
weijnig meer off min als sonder p°. van dat tijt
mochten garen, en nog wel soo vele van grosser draat
soude te bekomen zijn, ingevalle men alleen daar van
verseekert, en niet onderworpen was, dat de Eindsten
Continuelle om Lakken Waren te venten, troequeren ofte
verhandelen, die weg opvaren, en d°. draat moeten toe
haar negotie laten inkrimpen, vermogen wij ook nedrig
ordre versoeken te mogen erlangen, hoe ons dies aengaende
gedragen sullen, want wij billik (na ons sober gevoelen)
en onder welbehagen van U Hoog Ed: die handeling sulx
Inspect moeten, sonder in conformiteijt van alle Ed
Javaanse bedrijff, dat alle dagen nader en valscher
vertoont werd, want de opperhaghebbers van de
gewoonde onlog te weten Sindoeradja, Kiaeij Ningrat

en

Van Sourobaÿ den 4.en April 169

de Commegon Donna Natan kans met een bijna niet —
noemwaerdigh getal Javaensche krijgers op Sammarie —
Continueren in soodanigen postuer dat den Maduresen prins
voor weinige dagen, sijn Ratou Sbod bij hem ontboden heeft,
en hij ook heeft daer niet vermaakt de tijd van passeren —
den gouv.r Sang Rana legt nog met de meeste magt op
Banjoepoeti, en soo ons verhaelt is sond Panggeran —
Nagari en Kiaij Sugabÿ, Wira Widikda (swager van
Raden Sindouradja) 't hoff al vertrocken wesen, soo wel ook
gerugt werd dat die heeren in optogt na Cadirij zijn, dog
van het werk hebben wij niet bevrigt, en beter geraden
om 't hoofd te affwenden, egter alles sonder geene tijt
te verliesen wij voor vier dagen tijding bequamen uijt
weinige handeldaers) dat Sourapattij met drij duijsent man
door order vanden Contant. welcke was, daer van wij
ons vaster kunnen weinig dagen verwagten geinformeerde —
te sien, en ook te vernemen, soodanig het bedrijff vanden
Kingen oude Pattij ontvangen is, en waer dien heer, en ook
Rang Cassouna sig thans onthouden, alsoo alles soo stil
en in rust is, dat het bijna ongeloofelijk schijnt, dog tot
wat einde hulp geschieden kunnen wij niet antwoorden, —
alleenlijk werden gerugt wierd, dat het groot int Cart
wel Edel. saeken, en om wat nader geselschap sullen —
tragten te houden, waer tegen alle voorsigtigheijt sal —
gebruijkt en ook wel heilig gemaakt werden, tegen —

tot

Van Sourabay den 4. April 1692

tot bevordering vande Interest en reputatie onser Ho:
Edle. betrades Eeren kan te stade komen. dan dewyle
bij 't effect vande gerigte Brieve kennisse, hier om eere
niet tot voedsel van onse posthouderen, sal te vinden
Zijn, soo versoeke oodmoedig dat UEd: op onse laetst
gedane petitie gunstelijk gelieve te refecteren, bijsonder
't speck en vleesch, waer van wij ons gaerne voor een
maend à 6. gepresenteerde Zagen (ingevalle der voorraet
Costij sulx wilde lijden,) als wanneer ons buyten
alle verlegentheyt, en in staet sullen sien, om de gracht
valsche doorluchtige Javaense Hanede af te wagten; daerop
UEd: een vastelijk vertrouwen mogen. Onder 't minuteren
deses komt Damang wangsa Nagara (Sang ranas oudste soon) ons
dienstwillig bekent maken, dat de hooggraten als Pangeran
Dangar, d. Madion, adepatty Auranan, de Prins off Radin
Marta wangsa van Panaraga, Ingabij Wira Widikda
nevens de verdere mindere mantrys en haer volkeren
mede na Cartasura vertrocken waeren, excepto Mandaraka
die nevens de strant Heeren met [illegible] bij den
op Samaria ontboden, derwaerts haere meening gerigt is,
sullen wij trachten te antwoorden. Hiermede &a. onderstont
en was geteekent J. Berzelt, J. v. Wyngerstraten,
Jochum Maurits Hirskom, J. E. vander Schuur
Henrik witvelt en [illegible] kryger. in Margine
Sourabaij inde vesting Providentia 4en April 1692

Van Sourobaÿ onder dato 4. April 1692

Ola off Javaanse Missive door de Sourobaÿase gouvr. Kiaij Ingabeij Jangrana, uijt het Javaans translaat, aan den E. Capn. Jan Beweert tot Sourobaÿ geschr., en op den 8e. maert 92. ontfangen

Deze brief komt van Kieij Jang rana aan mijn broeder den Capn. die tot Sourobaÿ over 's Comps. volkeren regeert. na hertel. groete, soo maak ik mijn broeder den Capn. Beweert bekent, dat ik op verleden maandag van 's morgens tot middags toe, met den vijand in gevegt ben geweest, dog hebbe ik de vlugt moeten nemen, vermits het getal van mijn volkeren gequest is geworden, waar onder twee Mantrijs met namen Tapoespa en Tanda Patangpoeloe, nevens twaelff gemeene van Sourobaya, 2. van Cartasoura, een van Sidayoe, 5. van Grissé, en een van Lamongang. Verders maak ik mijn broeder andermaele bekent, dat ik nu besig ben om een nieuwe legger op te regten, om nogmaals den vijand met mijn bijeenhebbende magt te attacqueeren. Voorts alles wat ik te seggen hebbe staat in dese brieff geschr. Finis.

Translaat ola door Pangeran Matsja Nagara uijt Balemboangan aan den E. Capn. Jan Beweert tot Sourobaÿ geschr. en op den 6e. Januarij 92. ontfangen

Capn.

Van Sourobaÿ onder dato 9.en April 1692

Capn. Barwel ik Pangeran Matsja Nagara send UE. desen
brieff om bekent te maken, dat ik (twee dagen na UE.
vertrek van hier) den Pangeran Sinnepattij ter neder
geveld hebbe, vermits deselve doen rontom mijn dalem
beset had; dies versoeke ik UE. gunst, soo bij aldien UE. nog
eenige genegentheijt omtrent mijn persoon hebt. —
En ook desen nevensgaende brieff aen Kiaij Angabeij Bradja
Sela gelieft aff te vaerdigen. Voorts gelieft UE. ook
omtrent Pangeran Matsja Nagara niet te twijffelen, —
alsoo ik en deselve een zijn, gelijk 't selve ons de
overleden Coninck belast heeft, en wij sullen trachten
na te komen. Finis. —

Na door Pangeran Matsia Nagara
aende Ingabeijs Bradja Sela en
Windra wangsa gesz., en op den 6.e deser
alhier tot Sourobaya ontfangen.

Ik Pangeran Matsia Nagara send desen brieff aen de
Ingabeijs Bradja Sela en Windra Wangsa om UE. bekent
te maken, dat dat Pangeran Sinnepattij rontom mijn
dalem had beset, en soght mij ouit te brengen, maer
't is mis lukt, alsoo de Mantrijs en de gemeene gesamentl.
bij mij sijn vergadert geweest, en hebben Pangeran
Sinnepattij ter neder geveld. —
Wijders moet UE. aende Pang. Matsia Nagara
niet twijffelen, alsoo ik en deselve een zijn, en al zijn
Volckeren

Van Souroboy onderdato 4 April 1692

Soetrozen, en onder de kruijd zijn gedaan spaden. Meme agt in al V: gedoente ontrent den generael, en wordt niet bekommert over 't land van Baldenbangan. V: kunt d'Engelsen pang-indagan, kidang mangoe, en bij Marta Djinsa, in haar vorigen stellen, of hij derwaerts wilde overkomen, of ginder bij V: bejaen

Batavia

aanden wel Ed: Heer Mr.

Willem van Outhoorn gouverneur

generaal, mitsgaders de Ed: Heren

Raden van Nederl: India

p.r 't Jagt 't Eschvel Batavia ontfangen 29 April 1692

Ed: Erntfeste, Ho: agtb:, manhafte, Wijse, voorsz: seer genereuse Heren

Wel Ed: Ho: gebiedende Heren

Den 16. desen, hebben wij uwe Ed: Ho: agtb: p.r 't Jagt Ladinij schuldpligtig overgedigt, dat het Jagt 't Eschvel Batavia dienmaels overdaags volladen van Timbang verwagt wierd; gelijk het selve ingevolge van dien, sedert altijd verschenen zijnde, thans bij desen te Uwe Ed: met de voegende Hantwerken, te rugge komt, namentlijk

39. p.s buijkstucken

61. do.

Van Japara den 19.e April 1692

61. p.s sitters
5. —. voor stevens
2. —. roeders
6. —. boegs dwetten
3. —. banden
3. —. winssen
3. Schouwen, en staan nog 3. dergelijke p.s naaste te voegen
2400. p.s Jatij gesaagde planken van 2. 2½ en 3. duym breed: mitsgaders 11. tot 18. voeten lank.

Costende conform de nevensgaande factuur f 5042,, 17.. 8.

Op d'~~aankomste~~ jongste aanwijsinge vanden resid.t van Wijngaarden, dat aldaer binnen een maand andermael nog vier hood schepen afgeladen sullen konnen werden, soo meenen wij 'tlage de Coning van Bantam te Wachten, tot dien eynde te derwaerts te dimitteren.

En dewijl wij met onse Cassa, tegenwoordig ten eynde van Payement beginnen te raken, soo sullen boven 'tgeen jongst, tot het uytreyken van goede maenden is geordert, nog wel rd.s 1000. van gem.t Hollandse munt benodigt zijn: maer Spaens geld hebben wij nog genoeg: soo ten aensien, dat den Sabandaar Franko, onlangs 4000. rd.s van d.o specie, wegens den Coopm.t tot Samarang heeft betaald, als, om dat een baes timmerman tot Rembang, niet anders als Hollants Payement,

tot

Van Japara den 19e April 1692

tot sijn gebruijk neemt. dienvolgens versoeken, den
verbindigtlijke, dat UE. Hoog Ed: de goetheijt believen te hebben,
om ons dien [illegible] wegen te doen versorgen. en voor mede
van onse generalen, eijsce der benodigtheden eene toesijde
gaende. —

Ondertusschen, versenden wij met dese boden Costijwaerts
de volgende 4 persoonen, als: —
Govert Knol van Delft Sergiant —
Frans Lodewijkse van Haarlem opperchirurgijn —
Bartholomeus Meeuwes: van Malacca assistent —
Jan Voster van Amsterdam ps: do: mitsgs: de Inlandse sold:
Willem Hendrikse: Coninck van Haarlem —
Osman Madt van Batavia sardt: der Malijers
Intje Gogor van do: Serg: van do
Intje Gora van do: Soldaat onder d'selve —

Sullende dit schip in passant op Samarang aengieren,
om nog eenige leggerduijgen, mede op eer gaten te steken,
die 't Comptoir generaal als dan onder andere partijen
p: naeste ten laste staan gebragt te werden. middel-
'twelke bevelen wij UHoog Ed: godes heijlsame hoede
en verblijven Ua: ondert: ons en daer geteekent: —
J. v. Hoot, Hend: Kobe, J. Belleson, Coert Brandt,
A: J: vander Keurbeek. A: Lamsweerde, in Margine
Japara den 19e April 1692.

Batavia

Van Samarang den 23. April 1692

Batavia
aan den Ho: Ed: Heer Mr.
Willem van Outhoorn gouverneur
generaal, en d'Ed: Heeren Raden
van N.s India des Casteel aldaar

ontfangen tot Batavia 29. april 1692
p.r 't Schip 't Casteel Batavia

Edel Ed:, gestr:, Ho: agtb:, Eerntfeste,
manhafte, wijse, voorsz:, genereuse Heeren

Ed: Ho: gebiedende Heeren.

Gisteren avond is 't Jagt 't Casteel Batavia alhier
van Japara met den [illegible] gal[illegible] Cotterij de vanden
E Heer Commandr. Hoo[illegible] en raad aengekomen; waerbij
wij ordre ontfingen, om geenderhande bedenken met sodanige
slegte dingen te beswangeren, als hier in voorraadt
bevonden wierden, en 't hoofd laden konde, gelijk deze
dan tegenwoordig na 't inbarqueren van 1000 lb. van
gen. vastagie[?] [illegible], en 12. ps. Catoen garen, in
Conformite van ons ontfangen order tot 't hoofd: werden
defacto laden eijs[?] vorderen, met bijvoeginge dat
daer mede van gou: draet ('t geen in 12. pakjes
bestaende à ieder ½ lb. en van 1. tot 12. genombert zijn)
sende overzenden, ingevalle dat met de pardsse[?] —

die

Van Samarang 23. April 1692.

de over Sb.[n] en bantamse Sandelaers de prijs van 13½. met ratt.[t] tot 16. Spaanse rijxd.[s] gestijgert sijnde, en nadien wij oordeelen dat het alle dagen na Onder gewoonte deselve meer rijsen mogte sullen wij niet blijven, en tot nader te ontfangene ordre, den Incoop vant geoorderde Catoen garen voebrengen, en Inmiddels met alle vervoordigt.[t] en ijver, voldoen te goede onder onse heer submissie groote bevinden, Etc.a onderstont en was geteekent A: Smelter in Margine stont Samarang den 23.[e] April 1692

Register der papieren, die welke op heden met het Jagt de Spiering na Batavia worden gesonden, geaddresseert aan den wel Edele wel.[t] Willem van Outhoorn gouv.[r] generael, ende d' Ed. Heeren raden van Nederlants India

N.o 1. originele Missive door den Edele Command.[r] Joan albert Sloot en raad, aan d'Edele gou.[r] gen.[l] ende raden van Indien van hedigen datum.

2. een Copia translaet Maleijts briefje, door de Heer van den Coutoure ad.[s] patti uit Java aan de Heer Command.[r] Sloot tot Japara geschr:, en aldaar den 2.[e] dito

3. een Copia duijtsche inhout van 't tant.[o] door gemelte Heer Command.[r] aan den pangeran ad.[s] patti op voorgem. briefje gedaan.

N.o 4.

Van Japara den 8.en Maÿ 1692

N.o 4. een Copia Vonnis van Pieter Ende der Stadtse gelegentheden, sevenden Corp.l genaamt Jurgen Tuinenbrink, Eertoren en register daar annex en nevens leggende

5. een Copia actenboekje van Vercoopinge eider van Cust Soldaat verhoort, beginnende 22.e augustus A.o 1691. tot den 9.e April 1692. —

6. een Notitie van't tegenwoordig in voorraat en aande strand leggende houtwerken ter qualla damak. —

7. een requeste vanden burg.r Nicolaas van Kuijlenburg waar bij versocht om sijne verrichtinge te vereeren

8. Factura van't geladene int Jagt de Pirmer —

9. Cognossementen van't geladene in d.o Jagt

Japara den 8.en Maÿ 1692

Batavia
aanden Ed: Heer M.r
Willem van Outhoorn gouverneur
generaal, ende Ed: Heeren Raden
van Nederlants India

ontfangen den 14.e Maÿ 1692
p.r Jagt de Purmer

Ed: Erentfeste, Ho: agtb:, Manhafte, Wyse
voorsz. en Seer genereuse Heeren

Ed: Ho: gebiedende Heeren

Sedert dat het Jagt Casteel Batavia met een Ladinge
van houtwerken, en onse onderdanige letteren, in dato

19.e

Van Japara den 8.e May 1692

19.e April, de Oosthuysen? is vertrocken, heeft een Jagt de Duijfje, insgelijx sijn last verlangt, en kant kans me de volgende sortering te voldoen, oock als: —

10. st: balcken, om tot sponten te sagen oft anderints te gebruijcken, van 48. tot 54. voeten lengte, en van 18. tot 25. duijmen brete

14. // . d:o van 36. tot 44. voeten lang en 15. 18. 20. d:m bree

106. // . d:o van 20. tot 25. voeten lang en van 8. tot 12. d:m bree

71. // . d:o van 17. tot 19. voeten lang en bree als vooren

5000. // . leggerdingen

3. // . watervrouwen ——. Hulp de factuur hier nevens monterende ƒ 2423. 4. –. daer bij gevoegt 1000. st:s leggerdingen, en 6. p:s Cattoene garen, dato voornden met 't Casteel Batavia overgesonden, en doornadts niet ten laste gebragt de Jagt de Lanerg van Bantam, hier wij eertdaegs, met een houtlading, besijden eenige nieuwe Diacospier van Timbang, te senden, alwaer den resid.t van Djingaradden soo veel houtsen sal afscheepen, als door de sabpoort van den Bodem, ingescheept sal konnen worden, en dan voorts met alderhande ligter soorte, van krom hout, buijkstucken, sitters, oplangers en stutten, voo stelen, waarmede ged:te resid.t staet meede, dattet tegens 't laest van desen maend nog eene kleeder bodems lading bij der hand sal hebben, als sijnde tottis vondeel sponten, van 7. voeten lang, 22. 24. duijmen breet, en 6. à 7. d:m dik

Van Japara den 8.e Maijt 1692

dik, aen strand gebragt: werdende het getal tot 00. toe
verwagt, maar geender boden kan, vermits de kleente
van sijn ashpoort, geen vandeselve swaard houtsn innemen,
beneffens legt er nog een groote quantiteyt tiga Cromhout,
'tgeen tot de scheepsbouw aldaar, ondienstig bevonden werd.
ook dede hij ons nog toelegging van partij dikke gesorteerde
swalpen, swaare gesaagde planken, kiuss en eenige ka-
assijs planken, die haar soo versogten, dat UEd: tot
afdoening vandien, een kinne bodem, believen te schicken,
en soo mede nog een, om de kaas gerest leggende contracten
tot Qualledamak wegh te haalen, alwaar voegende de
specificatie vanden borg.r Jan de Sijn, sodanige quantiteijt
en soorte bij der hand is, als de apparte notitie hierneffens
dictert, den Corp.l Juriaan Limmebrink van Bremen,
hebt door den dronk en druyvels ingenomen, sig soo verre
laten vervoeren, dat hij den 17.e Feb. Jongstleden, lener
Jawaan, die digt agter onsen berg, met sijn soon eenige
buffels hoede, een deegeing ter sijden afgeweest hebbende,
sonder de minste reden off oorsaeck, eerst met sijn
snaphaan, ter linkerborst aan stucken geschooten, daar na
sijn lijf geronde de linkerhant afgekapt, en voorts nog
met verscheijde andere wonden, moordadig ter doodt
gebragt.
Waarover gem. Limmbrinck na voltrokene beleijdinge,

door

Van Japara den 8.en Maÿ 1692.

door desen Raad van Justitie ter dood gewesen, en den 29. maart
alhier op cassobaen geharquebuseert is geworden ———
gelyk de stucken en documenten van 't proces hier besyden
ter Vergad.r overgaan, en zoomede gaat hiernevens een
Copia actebock van soodanige persoonen, als hier sedert
den 22. aug.o anno passo ten dienste vande E. Comp.e
verbeden zyn: bidden wy eerbiedigelyk versoekende, dat
UEd: Ho: agtb: gunstiglyk believen te approberen. —
Wy vernemen hier dat de twee Nederlandsche schepen
de Lek en Nadentzag, die in dicht de wids bay agter Sircon
vervallen zyn, een groote beweginge en alteratie soo wel
ontrent den Soesoehoenan als andere volkeren tot Cartasoera
veroorsaakt hebben, en al schoon sedert die tyd, door
diverse persoonen van Samarang als elders dienwegen
genoegsaam bericht zyn, soo schynen zy nog niet wel
gerust te wesen, en derhalve eenigsints agterdogtig te blyven,
gelyk uyt seekere brieff van Pangeran depatty aenden
Commandeur Cooi, (wiens copie) in hier nevens gaende genoegsaem te
bespeuren is. —
Waarop den Command.r voorn.t soodanig berigt tot
voldoeninge, in antwoort heeft gesz., als ter Ede afschrift
vantselve, by desen vertoont.
Den Japarse Gouv.r Marta Wonna en priester Latif
Caly zyn over eenige dagen van Batavia alhier
wederom aengecomen: en waren onder wegen vanden

Pangeran

Van Japara den 8.e May 1692

Pangeran Arnatta Cassodina afgeraekt, die wij nu vernemen, dat gister avond, tot Samarang aengelandt soude wesen, en alle uwe mogelijke hulp verwagt werde.

Den Samarangse Chinees inwoonder Kouwanko, debiteur vande Erfgenamen van wijlen den E. Pieter van Coolmeen verstrekt hebbende, met desen boden Colij vaerts; doch wij komen, uwe vernemen dat hij enige middelen heeft, maer wel dat hij van overlange arm en behoeftig geweest is, gelijk UEd. bevorens schultpligtig over dedige is geworden

Hebbende wij beneffens ook een requiest vanden sergiant Nicolaas van Kuijlenburg: waer bij hij UEd.: gunstige toestemminge versoekt om op te mogen komen, en bij vrient tijds expiratie zijn verdere reysinge na 't Vaderland te verlangen

Middelerwijle vinden ons genoodsaekt, onse vorige petitie van Hollants papier UEd.: bij desen nogmaels eerbiedig te indagtigen: alsoo wij hans vande spetie ten eenemael ontbloot, en daerom seer verlegen zijn — Waermede etc.a onderst. stont en was geteekent J. A. Sloot, Hendrik Obe, Joris Belleson, Coert Brand, A. J. vander Keurbeek, Wouter ... In Margine stont: Japara den 8:e May 1692.

Accorde

Van Japara onder dato 8. Maij 1692

Translaat maleytse missive door den pangeran adij patti soon des soesoehoenan: uit Javaans aende ed. heer Commandeur Joan albert Sloot nij Marta Coera tot Japara geschr. en aldaer den 2.e Maij 1692. met den Samarangse Inwoonder Dous Paparaga

Desen brief koomt vanden padoeka pangeran dipatti anum [illegible] soon vanden padoeka soesoehoenan amancoerat nij Carta Soera diningrat, die mij over alles het gesag gegeven aen mijn Jonger vader den Commandeur Joan albert Sloot, die het gesag voert over alle soldaten kinderen langs alle de zeestranden van Java, dat hem gegeven is van mijn grootvader den gouv.r generaal ende de raden van India tot Batavia, die ik op desen aerde alle geluk heijl en zegen toewensche, voorts maek ik mijn Jonger vader bekent dat ik vandanen bevinge ben, dat aldaer Comp.s schip off vaertuygen souden aengekomen wesen, dat ik niet kan geloven, dat mijn grootvader die daer gesonden soude hebben, en ook om dat ik daer van geen brieff van mijn Jonger vader off tijding bekomen heb, hoewel de dattet verre van gewagt wesen, dog mijn vader den padoeka soesoehoen. en ik

hebbe

Van Jappara onder dato 8. May 1672

soo hebbe onse andere broeders, ende daer medeeenig
met de E. Comp.ie die wij geswooren hebben, acnder admiraal
Speelman, en nu met den president, genaemde mijn
grootvader, ins gelijx ook met U E. mijn Jonge vader, dat
soo lang de son en maen haer schijnsel saegeven, de
kinderen van Java met de hollandse kinderen, een sullen zijn
en soo sulx inde regt gemeent is, dencke ik dat de straffe
van die beswaeringe op mijn hoofd mag nederdalen. —
alsoo mijn hert opregt is, heb ik in mijn droom ontmoet
de E. Comp.ies dienaren, overmits soo het waer is, datter
schepen op Donang zijn, soo versoek ik van U E., dat U E.
eenige afgesondene na Donang gelieft te senden, om die van
daer te doen vertrecken, op dat de volkeren om de oost
haer gemoederen, daer over met ontrust mogen
werden, alsoo ik mijn Jonge vader, voor vader
erkenne, en daerom wil ik U E. dit bekent te
maken, en ingevalle mijn Jonge vader het duncken
dat ik niet na behooren regeer, soo versoek ik U E.
onderrigt en berisping, wijders hebbe ik van den Pangeran
verstaen dat U E. mijn Jonge vader sochte en wilde
na een stel of koppel equale paerden, daerom stier ik U E. mijn
Jonge vader twee af de grauwe paerden, en om dat se
niet na behooren zijn soo versoek ik expressen aen U E.
mijn Jonge vader. voorts al wat ik te seggen hebbe
is aende brenger deses Pasparaga belast. finis

Kiaeij Lade

Van Japara onder dato 8. Maij 1692

Deser brieff komt uyt den huyse en opgestelt vande Commandr. J. A. Sloot, die woonagtig is, inde logie binnen de stad Japara, en 't gesag voerd over s'Comps. soldaten, en langs de oostkust Javaen mijn Jonger Broer den Radeeka Pangeran adipattij soon vanden ~~Pangeran~~ radeeka Soesoehoenang Radja, die thans regeert tot Cartasoura de Kingrat uyt sijn vaders naem, over alle het geene dan hem sijn vader belast, die ik alle heijl en zegen op dese aerde in sijn regering toewensche, immers soo lang als de son en maen haer schijnsle op dese aerde sullen geven.

Voorts maek ik den Radeeka Pangeran adepattij bekent, dat sijn vader den Radeeka Soesoehe: nogte UE. geen swarigheijt nog bedroeft hoeft belieft te dragen, over d'aenkomste der twee scheepen op Donang, alsoo die met nog een andre scheepen, te gelijk uyt Holland gekomen, en dese beijde vande andere afgeraekt zijn, een lange reyse en veele sieken gekregen hebben, en daerom genoodsaekt zijn geweest daer aen te lopen, om eenige benodigtheeden, mondkost en drinkwater te erlangen, en als dan vervolgens na Batavia te vertrecken, anders souden sij mogelijk met alle haer sieken inde groote woeste zee, bij gebrek van verversch kost en groene kruijden, in groote elendigheijt gebleven hebben; waer van geene de scheepen over hebben

na

Van Japara onder datto 8: Maÿ 1692

na Batavia kennisse hebben gegeeven, sulx dattar
van Batavia na Damang een schip gesonden is, om de
twee schepen, bij aanteekeninge aff te haalen, en na Batavia
te brengen, daarvan beliefen den Sousouk. en den
Pangeran, geen swaarigheÿt te dragen over de aankomst
dier twee schepen ——.

Verders hebbe ik de twee "gradinghe" paarden, die mij door den Padoka
Pangeran toegesonden zijn, wel ontfangen, en door Bander
van Podsparaga Wangi, dade UE: Jongen vader den Padoka
Pangeran Sedele: voorbedankt, en in recompens weder toegesonden
een goud geblomt zijde stoff, en een Bimanese graauw
paerd dat op zijn Maccassaars geleert is en een gade
dat UE: mijn genegentheÿt: beliefft aen te nemen, en door een
van uwe dienaren te laten gebruijken, soo mede versoeke ik
mijn eerwaardige groete aen mo... vader den Padoka
Sousouk:, en is voorts alles wat ik te seggen hebbe in desen
verhaal, finis ——

Bantam
Aan den wel Ed: heer
Willem van Outhoorn Gouverneur
generaal, ende Heren Raden
van Nederlants India

Ed:

Van Japara den 13.e Maij 1692

met het Jagt de Coning van Bantam ontfangen den 19.e Maij 1692.

Ed: Erentfeste, Hoog agtb:, Manhafte
Wijse, voorsz:, en seer generceuse Heeren

Wel Ed: Ho: gebiedende Heeren

Agtervolgh van onse jongste onderdanige, in dato 8.e Currant met het Jagt de Sparwer, komt nu het Jagt de Co: van Bantam, met de volgende houtwercken d:a tot uwe Ed: Ho: agtb: ordre, namentlijk:

128. p:s buijkstucken
111. —, wrimpen
80. — sitters
50. — oplangers
40. — Stilten
230. — Swalpen
11. — balckonten
10. — afslijp planken
100. — kromme boordekruijs
40. — micken
1. — nieuwe Chialoup van 60. voeten langh   ter lende
volgens de factura bedragende ƒ 4993. 18, 14. —

Wij hebben alleen in doorvaringe twee stucken ijser Canon met zijn toebehooren, aan 't Jagt de Coning van Bantam voorm:t aenlangh gelegt om op de Rembangse reeding laten leggen, alsoo deselve aldaar ten hoogsten benodigt waren. en derwijl het resterende van dien, ende ondertusschen is, blijven wij onderdanige

dat V Bodo:

Van Japara den 13:en Maij 1692

dat UEdele: ons desselfs waarde, beneevens acht Jonckdijsen
op dat het Comptoir gevorderde dade voor Edelen gereddeert
mag werden. Ondertusschen hebben wij ged:s Tombang ontvangen,
inmiddels ongeschaat bevat; als bij ons Extract Generale
Eisch vorens te sien is, daarbij ook de instructies vande
nieuwe Chialoup den Dads na Amboina, en 't versenden der
Contingh. na Banda, in feb: Jo. Leden, tot UEdele:
geordre naright, komt te blijken.
Wij versoeken ook wel dat UEdele: a: de goetheijt believen te
hebben, van ons de prijs der 1063 Rds. Satisfactien, in dato
4.e November passo. met het Schip Sondr. Mauritz, ongeschat
Oostwaarts gesonden, bekent te maken: om de reeq. vande
vrijburgers vande Pracser, voor 't heijten onder becken,
na verwijsse te liquideren. Het vaderwater is hier
ontrent eenige tijd herwaarts, seer onveijlig geweest, en
Continueerde nog dagelijx, dat de Zeeroovers de Landstede
of passagiers sloepjens ombrengen, en sommige tot uit
gesigte van dese Rhede najagen: kommende niet anders
ontwaarden, als dat het Jokorische vaart:, met Maleijsche als
andere Roevers, sonder objectie, die der E Comp.e plaatsen
als vrunden frequenteren, en ter [illegible] de aenverlandende
in passant aendoen, en is niet buijten vermoeden, dat
deselve goede Correspondentie hebben, die hun Swittigen

daer

Van Japara den 13.en Maij 1692

wat er tegens hadde ondernomen worde; want wij hebben nu
al meermalen, vanden Command.r Jacob Sijn Vadert., toege
macht als handelaers, om niet aengetast te werden
en verhinderingh te krijgen, welcke de regte roovers zijn, als
ook s'Comp.s pattrall. uijtgesonden om te kruijsen, maar
alleen te vergeefs, alsoo sij hadde genoegsaam voor dien geld.
uijtgerust de bodems water te wagten: en bij ontmoetinge
vertonen sij beroovelijke pascedulles, zulx dat de selve
van andere goede bondgenoten niet te onderscheijden,
nog te attrapperen zijn: en wij diensvolgende daar door
wat ongemak te verwagten hebben, gelijck tans verneemt,
dat die op de pattrall. der Coij ontrent Carrangamper, 4. a 5.
dagen geleden door gem. natie, waarvan ons volck gedood
en nog twee andere swaar gequest zijn. want
dewijl den Cagaes resid.t Gualter Bruijninck ons in dato
4. april jongstleeden bekent maakte, dat de [illegible]
van Paccalongan, absoluijt weijgerden meer hout voor de
E. Comp.e te leveren, ten ware het betaalt wierde,
tgeen de E. Comp.e aen hun nog ten agteren was, en dat
sulx vande andere [illegible] stond gevolgt te
werden; soo agten wij nodig om die luijden goedwillig
te houden, de schulden aldaer die te samen over 8.
a 900. rd. bedragen, door ged. resid.t Bruijnink

te —

Van Japara den 18:e Maij 1692

te doen afleggen, gelijk de patchall. die wij den 5:e elder
tot dien eijnde, en om verdere inkoop van houtwerken
te doen, met een somma van 1500. rds. Spaanse munt
over Samarang derwaarts trok; zijnde tot bewaring
van gem:te penningen, boven 't ordinair wagt krijgsvolk,
daar nog bijgevoegt seven militaire, door van den
11. deser, twee persoonen, swaar gequest alhier derwaerts
aangebragt wierden, denwelke verklaarde: dat hij den
8:e weerom van Samarang afgestoken zijnde, des
nagts ontrent Caringanjer, digt bij een soldaats wagtkrijg
ten anker quamen, die zij des morgens vroegen, of zij
een pas had! antwoorde ja: zenden daarop twee soldaten
dog beide pas, aende patchall. en riepen d' andere
ons volk toe, dat zij weinig bij haar land zouden, om
een pas te zien, alsoo hij de soldaten niet van hun boort
wilde laten gaan, gelijk den Corp.l Pieter van Indorp,
zoo onvoorsigtig is geweest, dat hij met nog weinige
persoone, in een kleine prauwtie derwaarts voer, maar
eer zij aen boort quamen, wierd zoo een bagelbuij van
Calawayen, uijt meerd gem:te soldaats geschoten, dat voors:e
Corp.l en nog een soldaat ten eerste doodt. uitgs. twee
andere persoonen, swaar gequest raakten, zulx dat zij in der
ijl na ons patchall. retireerden, en door te swemmen in

een

Van Japara den 13. Maij 1692

en, haer gevoogt verwielen; middelwijle passeerde den
aldaer, een Bantams vaertuijg die twee gem. gequetsten
overnam en op Samarang bragt: hebbende de patrall.
met den Soerapatti op hem afgeleijt nog in actie aen
de laastgem. aent vechten. waerop het verdere party volk
en vaart. van Samarang tot [illegible] vande [illegible] —
afgezonden zijn, gelijk wij ook dien voorn. gemonteerde
patrall. van hier, derwaerts gesonden te hebben, sonder
tot nog toe te weten, hoe de zaeke verder afgeloopen is,
't geen wij willen hopen, dat ten besten vande E. Comp.e sal
komen uijt te vallen, dog alschoon maer ged. Corp.l zig
alleen int guarnisoen, altijd als een seer schiedelijk persoon
gedragen heeft: Zoo moeten wij egter tot ons leedwesen seggen,
dat hij int voorderen en willen afhalen van gem. passedus
tegen onse intentie en ordre is gegaen; vermits hij —
nevens d'andere militaire, tot geen ander eijnde, als
tot bevrijdinge vant geen mede gesonden is geworden.
gelijk den Commandeur hem, een voor vertrek genoegsaem
onderrigtd, en wel expres gelast, dat hij niemant soude
aendoen, als openbaere vijanden, die hem eerst quamen
te attacqueren: maer is het zoodanig uijtgevallen
dat hij 't proces van dessen misslag met sijn leven geboet,
en g'eijndigt heeft. —

Gaedt —

Van Japara den 13e: Maij 1692

Aengaende het versoeck en request vanden onderkoopman
en resid.t Gerrit van Wijngaerden, waer bij deselve UE:
Ho: a: versoekt, voor een sprongetje, eens op te mogen komen
om aldaer sijn familie en huijselijke saken, soodanig
te reguleren, dat hij buijten bekommeringe, ter achter wel
Edw. komt, en sijn verbonden tijd uijt dienen mag; ende wijl
wij oordeelen, dat den assistent Joost Schelvis, hem aldaer
tot remplaçe, soo lang hij sal komen waernemen,
versoeken wij mede eerbiedigelijk, dat UEd: de goetheijt
believen te hebben, van het selve voor een korten tijd
gunstelijk te accorderen.

Bij ons laatst onderdanige, met de Duijnder voornaemt
hebben wij UEd: schuldplichtig ook bericht dat den Pang-
ammatta Cassoema voornaemel alle uren verwagt wierd,
dewelke ingevolge van dien, des anderen daegs, neffens den
Tommogon Kia Wanagara &a: hier ook is komen aen te landen, med
brengende UEd: Ho:a: geeerde letteren, vanden 1e april
principael dienende tot geleijde vandeselve, mitsgs: de
duplicaet van UEd: agtb. aenden Soesoehunan amang
Courat en Pangeran de Pattij, welke originele, hadt
de eerste dag de resid.t na boven stad te ondernemen,
gelijk op het versoek van gedagte Radees den Inlandse
Regiant Sampaij daer mede gaet, hem gevende deselve

toegevoegd aen

Van Japara den 13en Maÿ 1682

toegestaen, om dat hij met die occagie sal hebben, te
gedencken aldaer ter sorgvuldigheijt te obsserveren. middelerwijl
hadden Ed.e dieden grote verbeteringe van den staet
welmeenentheijt, en altoos goets ontrent den Soesoehoenan na
uijttersten vermogen te willen contribueren, betuijgende
met leetwesen niet eer te hebben, dat de inwendige vreeshede
vander E Comp.s ingestelde justitie aenden Soesoehoenan, ontrent
UEd: agtb: weinig misnoegen veroorsaekt had, en geen bij
verklaerden, uijt geen andere insigt off oorsaecke geschiet
te wesen, als omdat hun gelast was deselve buijten
kennisse van hun vorsten Pindouradja en andere
grooten, adherenten bovent te brengen, en persoonlijk aenden
Soesoehoenan te bestellen, dienthalven hadden sij daer best gedaen
om, sulx teeken tegens landts manier soodanigh te doen
geschieden, seijden oock onder anderen, dat wel die Raden.
de reijse na Batavia seer wel sig ontraden, en groote
swarigheijt voorsien hadden, om met hun bekende
wederkomste, een goede ander gevolgen souden moeten
krijgen, als sij daernaeste voorgaen te hebben, dog vande
welke, die omdat oock tegens Sonnepattij souden ageeren,
hoorden men tegenwoordig niets ter wereldt, en is soo
stil vandie saken, als off er noijt iets dienaengaende
te doen was geweest.
Met desen bodem vertrecken twee Impotente soldaten
namentlijk Willem Lobijn uijt den Hage en Jan Baptista

van

van tuyk, vermits den eene met de vallende sieckte, en den anderen met een darmbreuk soodanig gequelt worden, dat sij geenige dienst konnen doen, en staets voor iemant dienen te hebben, die op haer past en handreyking doet.

Den Sergiant Jan de Rijn schrijft den 12. deser dat den Raden Cammogen op Damak dagelyx schier geweren hadt maken en ook drie à vier vaert. met rijst na Batavia meende te zenden, om des het provenido der gel. wapens in te kopen, gelijk het extract schrijvens van gem. Jan de Rijn hier nevens tot UEd: Hoa. geerde narigt vertoont, de inlandse Coning vanden Mardijker abraham Tadsker, hadden wij bij dese occasie gaerne mede laten overloopen, maer vermits het sagt de Coning van Bantam heel balorig stiet, en reets den Chaloup agter aen hoeft, als ook om dat gemelte Coning kans heel wel te veranderen word. sullen wij eerst den sieurden dienen te doen calfaten, en tot de komst van der andere booden wagten moeten wagten. Waermede &a. was onderteekent J: A: Sloot, Hend.k Obe, J: Bellison, Coert Brandt, J. vander Keurbeek, Wouter Oelderts en Cornelis Crijger, in margine stont Japara den 13.e May anno 1692.

Batavia

Van Tegal den 29.e Maij 1692

Batavia
Aan den Ho: Ed: Here
Willem van Outhoorn gouverneur
generaal en de Ed: Heren Raden
van Nederlants India

ontfangen den 5. Junij 1692
p.r Concordia

Ed: gestr:, Ho: agtb:, Eerentfeste, Manhafte,
Wijse, verresiende, seer genereuse

Ubel gebiedende Heren

Met de aenkomste vant schip Concordia, is aen UEd:
hoogagtb: voorgaende missive vanden 4. deser, op den 17.e
daeraenvolgende, door deselve overleden, wel overhandigt,
wanneer aent ontscheepen bezigh, na de negorij Batan,
ende aldaer gereet leggende houtwerken in 't scheepen,
hebbe gesonden, en gaet deselve volladen met

846. stx. balken bedraegende	879.15.-
ongelden tot het afscheepen derselve	130.16.-
Somma	1010.11.-

gelijk nevens UEd: ho:a: [illegible] bijgevoegde factura, niet
[illegible], sullen konnen [illegible], [illegible] (onder godes geleijde)
direct na Batavia en tot UEd: ho:agtb: terugh, ook is
volgens UEd: geeerde letteren het kleijne schip
[illegible] op den 21.e deser, met een [illegible] briefje
van [illegible] alhier [illegible] aengekomen en

hebbe

Van Tagal den 29.e Maij 1692

hebben derselve na Pamalang, om de overige houtwercken
aldaar, en verder om d'oost leggende in 't laden affgevordigt
nademaal nu zijn volle lading aldaar niet kan krijgen,
mend de fluijt, niet na Indermajoe maar wel met UEd:
hoogagtb: goetvinden, na Cheribon (alwaar alrede 1600 st:
balken aenstrant leggen) te senden, en van dien direct
na Batavia, waarmede UEd: ho: agtb: verbindig
sullen bekent maken, hoe dat balken aldaar nog blijven
leggen, dog kunnen geen pertinente tijt daar van
overschrijven, alsoo er nog vier hondert balken moeten
afgebragt werden, het welke met den eersten staat te
geschieden, soo dat de meeste part nu gereet leggen om
met believen van UEd: hoog agtb: afgehaalt, en na Batavia
gebragt kunnen werden, wij hebben mede besorgt,
dat de negorijen om d'oost soo haast de padij, die nu met
het eyndigen van dese maen sal opkomen, weder met
Caffers sullen gaen, en de grootste slag uijtwerken, waarvan
UEd: ho: a: het aenstaende jaer niet meer als 1000 st: van
dien kant sullen konnen gedient werden.

Den regen die hier nog dagelijcx valt doet de padij schoon
staen, dat goede hoop tot een redelijk gewas geeft, wegens
het Javaens hoff geraeckt is het gantsch stil. Waarmede etc.
onderstont en was geteekent: Gs. Bruijninck
in margine Tagaal uit 't Comptoir den 29. Maij 1692

Register

Van Japara 3.e Junij 1692

Register der papieren, dewelke op
Eede. E: Inlants vaartuijg van den Souro-
baijsen Sabandaer Girabinio na Batavia
werden gesonden, geconsigneert aenden wel
Ed: heer Willem van Outhoorn, gouverneur
generael, ende de Ed. Heeren raden van
Nederlants India.

No. 1. Originele missive door den E. heer Command.r Joan
albert Sloot en raad, aen Haer Hoog Edelheden
geschr. van Eedigen datum
2. .. Copia missive door den E. Cap.n Joan Bawet en
Raad uijt Sourobaija, aenden E. Command.r Sloot en
Raad voorn. geschreven, in dato 16. Meij Jongsteden
3. .. d.o d.o door den Sergiant van der Wijn als boven geschr.
gedateert 17.n Maij voorn. behelsende eenige der
Javaanse geruchten
4. .. kort relaasje gedaen, door den Macat van Mangatanter
wegens eenige geruchten, vanden Singatisen Cap.n
die tooij kom op de kust van Banjar te weten gecoomen.
5. .. Copia schriftelijk Rapport vanden Quartiermeester
Jochum de Jong, wegens sijne ontmoetinge met sodanige
Inlants vaartuijg, op desselfs voijagie na Tagal,
in Maij Jongsteden voorgevallen.

Japara den 3.e Junij 1692

Batavia

Van Japara den 3. Junij 1692

Batavia
aanden wel Edt Heer Mr.
willem van outhoorn gouverneur
generaal, en d'Ed: Heeren Raden
van Nederlants India

ontfangen den 9. Junij 1692
p.r Inlants vaartuijg

Wel Ed: Eerntfeste, Ho: agtb:, Manhafte
Welwijse, voorz:, seer genereuse Heeren

Wel Ed: Hoog gebiedende Heeren

Sedert ons Jongste onderdanige de dato 13.e Maij, met de
Jagt de Coning van Bantam, quam den Inlandsen hoed.
Jantje van Banda, den 18. daer aen alhier wel aen 't lande
medebrengende UWel Ed: agtb: g'eerde letteren vanden 2.e
april Jongstleden, beneffens eenige stukken en rekeningen
voor den Baas Timmerman op Bombang ten bedrage
van f 1100. 13. 8. en soo mede den 27.e der eerstgen:
maand het Jagtje de Wiedscheut met die vanden 10.e beneffens
meede diverse goederen, voor Sourabaya ter somma
van f 22202. 15.-. en 12000 Rds. Contant, mitsgs: eenige
kledingsloden voor ons Comptoir montrerende f 36993. 4. 8.
sulx Bannen met laastgen: boeden f 59196. 19. 8. voor
welk een en ander 'tgenerale Boecq: gecrediteert staen
te werden, gelijk gem: Jagtje met gedagte goederen,
en de papieren voor Sourabaya, na verrigter saken alhier
ten weinig dagen ook na derwaerts voort gedemitteerd

is

Van Japara den 3.e Junij 1692

is geworden, ondertusschen hebben wij schrijvens vande
E Cap.n Berrett en raad aldaar bekomen, waarbij confirma
dat den Cap.n Luyt.t Jan Francen, tot Balemboangang
wel aengeland zijnde, aldaar door den Pangeran
Matsianagara in persoon statieus ontfangen, en ook
sodanig ten Eed opgelegt was geworden, mitsg.s dat
gem.e sijn E. eenige dagen daerna met de Caracter van
groot Mantrij, gehonoreert sonde werden. den Pangeran
Dongar, Patty Ourawan, en andere Javaanse veldheren,
hadden de negorij Twa Saba verlaten, en zig met al
hun volk tot op de weg na Carta Soera begeven, —
middelerwijle wiert aldaar gerugt dat Pangeran
de Patty met eenige frisse troepen in Cadirij stond te komen,
om post te houden, en dat het hoff ter Soeder plaatse tot
dien eynde reets verwaerdigt wierd, mitsg.s dat
opgem.e Pang.n Dongar voor sijn vertrek eenmalen
inde pagger van Soerapatty was geweest, en sijluiden
met den anderen dorgaans groote conversatie gehouden
hadden, ook continueerde de geruchten, dat Crain Pomedikan,
ongeveer 3000 boegise en Macassaren vande Radjas
Goa als Palacca besigt verwagten, die onder het Comando
van Crain Mananupan, en andere Celebesse groten
stonden over te komen, gelijk U Ed: Ho: agtb: uyt de
duplicata hiernevens, alle het welke, en 'tgeen Soerabaya
verder confirmeerde, des bekennende niet breeder sullen
komen beoogen, dij hebben hier ter plaatse ook gestaen

dat

Van Japara den 3.en Junij 1692

Dat pangeran Pougar, en andere grooten, 't Leger aende oost opgebroken, en met hun volk langs tot Cartasoura aengekomen soude weesen, die wij vastelijk vertrouwen, dat derwaerts ontboden zijn, op de quade geruchten, en verslae ten Hove, door de aenkomste vande vaderlandse schepen, Jacomslag (?) en de [illegible], beneffens Japara veroorsaekt, welke bewegingen en alteratien, alhier ingelijcx veel variabele en onwaerschijnelijke geruchten heeft voortgebragt, als onder anderen dat Pangeran Depattij bij commandite vanden Sousouhounan verstaende de E. Comp.e alleen den oorlog aendoen soude, om dat zijn heer vader het Contract met de Ed. heer Speelman Zal. ged. selver gemaakt hebbende, buijten suspitie van verbreuk soude blijven; maar Pangeran Tsjacra Ningrat en andere grooten waren daartegen, gelijk bij de Copia missive vanden Sergt. Jan de Wijs, de dato 17.en Maij, hier beneffens largo (?) overgesonden (?): doch alsoo wij deese voorgaande (onses bedunkens) sonder eenig fondament zijn, soo hebben wij egter goet gedagt UEd. deselve ter narigt ~~gevoegd~~ bekent te maken, niet buijten bedenken zijnde, dat de Javanen 'er omme de occasie (?) daer toe dienende, dierg.e saken (?) sulcx divulgeren konnen, om ons volk door die gewoonte ten opsigte van haer gedoente agteloos te maken, inmiddels werd hier gesegt dat de E. Comp.e missive, onlangs door den Pangeran Amatta Cassoema voor

den

Van Japara den 3.en Junij 1692

Den Soesoehoenang mede gebragt tot Cartasoera,
door alle de lands groten met gemeenschap ingehaalt,
en met groot respect ontfangen sijnde geweest, tgeen wij
daarmede nog niet hebben gesien, en de wederkomst van den
Sergt. Jan Sais eerst ten regten sullen moeten afwagten
te verstaan. bij onse jongste onderdanige van den 13. Maij,
onder andere genotificeert hebbende, dat den radeen
Tomonggon op Damak, van meijninge was 3. à 4. vaart:
met rijs toebijwaarts te senden, om voor het verwachte
Schuijtgevaren te doen inkopen, soo dient tot UEd:
g'eerde narigt, datter thans 2. van deselve staan over
te komen, de namen van dewelke inde passedulle
gespecificeert, zijn Praja Wangsa, en Wangsa patra.

In dewijle den baas timmerman Jurriaan abrahamsz.
tot Rembang, uijt saak van sijn aenstaande, sijn
onderhands werk meijnde gedaan te hebben: Soo versoeken
wij eerbiedigelijk te mogen weten, off hij s'Comps.
Materialen en gereedschappen overleveren en met sijn
arbeijts volk als dan opbreken, off anders aldaar langer
Continueren sal moeten.

Wij sijn hier door diverse Chinese handelaars van
Borneo overkomende berigt, dat den wegh gelopen
Capn. Duroij aldaar tot Banjer soude geweest sijn, waarvan
sommige seggen dat sij malkander in eenig
verschil, wegens weinig van goederen, meest omt leven

gebragt

Van Japara den 3. Juny 1692

gebragt souden hebben, maar dat gemelte de rooij, hij
onder 't bescherm vanden Coning tot Banjer begeven hebbende,
voordaags het Macassaarse geboeft tone aen d'eenen,
andere verhaelden, dat sij weinige bij haer bekende Engelsen
die met gen: de rooij gevlugt zijn op Barnawa (een
plaets digt bij geseide Banjer gelegen) gelijk de
gesprooken hadden, boven dien, souden ook ter selver plaetse, nog een Tialoup
met 20. Europianen en partij Macassaren, als andere
Inlandse Natien aengekomen zijn, maar het laatstgenoemde
natie, waren met de Tialoup weg geseijlt, en hadden
de Europianen aldaer in een armoedigen staet aen
land gelaten, en soo men onder het minuteren deses
verscheijnt den Macassaar Manga Lantoe mede van
derwaerts, dewelke dienvolgens soodanig relaas doet,
als het apart rapport vanden selve hierneffens vertoont.

Middelerwijle UEd: Ho: Agtb: onderdanigste versoekende,
dat ons doch soo spoedig als het doenlijk zij, van genoegsame
Contanten en kleeden conform onse jongste petitie believen
te voorsien, om de generale uitrekkingen, aen
Comps. dienaeren te konnen doen, sullende ook
genoodsaekt wesen, om de jongst bekomene goude
Coubangs (uit gunstig toedoen van UEd:) weder
te rug te senden, alsoo deselve hier geensints gangbaer
zijn, ja soo veel niet dat ons volk, bij ontfang van

deselve

Van Japara den 3.e Junij 1692

deselve, geen een antwoorde voor de bijgeleijde waarde
gewisselt soude konnen krijgen, om hun tween onderhand
te genieten, ten waare datter tijt bij geval iemant
quam die deselve weder benodigt mogte zijn, sedert dat
wij UEd: Hoogagtb: bij onsen laatsten, met het jagt de
Coning van Bantam hebben genotificeert, dat onse
patchall: de Zeeuw in passant na Tagal gaande, een
Javaanse vaartuijg ontmoet, en daarmede in actie geraakt
zijnde, den Corp.l Pieter van Lindorp, met nog een
soldaat dood gebleven, en twee andere swaar gequest
waren, is gedagte patchall: eindelijk weder behouden
komen te weerkeeren, en ons nader gebleken dat het selve
een vaartuijg is geweest, 't geen van Batavia quam
en de wil na Samarang hadde, sulx dat gemelte
ongeluckige ontmoetinge, door de onvoorsigtigheijt van
gem. Corp.l en den Moorsen Nachoda van gedagte vaart.
Abdul Salam genaamt, veroorsaakt zij, den eersten om dat
hij buijten ordre aenboort was, om hare pasceduil af te
vorderen, en den laatsten om dat hij niet bij zijn vaart.
na land gegaan waar, en de passeduil mede genomen had,
latende niet als als een deel onkundige Javaanse
matroosen en slaven aenboord, die ons volk gewapent
siende aenboord komen, niet anders dachten off zij
quamen om haar het leven te benemen, waar door zij
met den anderen handgemeen waren geraakt soolange

tot

Van Japara den 3. Juny 1692

tot dat hij met voortsetting de vlugt nam, en eyndelijk
tegens de strand aenliep, waermede den quartiermeester
Jochim de Jong hem [illegible], behalven en doode van 't volk
verslagen vindende, de goederen daeruyt namen, en
vervolgens hier bragt, alles omstandiger blykende
bij het schriftelijke rapport van gedagte quartiermeester
Jochim de Jong, hier besyden gaende; en dewijle wij dit
geval niet anders als voor een boosheyt ongedenkkig
misdaet aensien, off considereren konnen: soo
hebben wij geciteerde nachoda, alle de goederen hier
aengebragt, weder ter hand gestelt, en 't [illegible]
van sijn vaert: als volkeren, ter straffe van sijn
onbedagtsaemheyt niet na land gaen, en hem mede dien
der passen gelaten. Waermede wij onderst. sijn
en was geteekent: J. A. Scoot, Hendk. Ott, Joris Wellesson,
Gert Brand, A. S. vander Keurbeek, Wouter Ockersen,
en Lamswerde, in margine stond
Japara den 3e Juny 1692.

Batavia
aanden Ho: Ed: Heer
Willem van Outhoorn gouverneur
generaal, mitsgs: d'Ed: Heren Raden
van Nederlants India

den 10e Juny 1692 ontfangen
p. 't Kinys te Spijk

Ed: gestrenge, Ho: agtb:, Eerentfeste, Manhafte
Wijse, voorsz:, Seer genereuse Heeren

Wij

Van Japara den 6: Junij 1692

Ed: gebiedende Heeren

Sedert den 29:en der laetst afgewekene maand, dat het schip
Loowerden, met onse onderdanige letteren van hier tot
UEd: agtb: is weder gekeert, ~~tot~~ heeft het Jagtschip het
Huijs te Spijk, alle de voorstaende balken ende ook kant
gelegen, ingenomen, en alsoo sijn lading aldaar niet konde
krijgen, hebben wij den boden na Rembang gesonden, dog —
beklaagden de schepsoverheden na ontrent 119. balken —
ingekregen hadden, datse er geen meer om de laagte der
Lastpoort konden innemen, en deselve te lank en dik om
door 't groot luijk te halen, waarom wederom tot ons
herwaarts genoodsaakt zijn geweest, boven genoemde
boden soo niet waar aan te laden over nader majoor tot UEd: hoog:
om aldaar met kromhouten, knies off andere kleijne
houtwerken gevult te werden, te senden, waarna het
heden avond geladen met 479. balken beloopende f 486.16.8.
De onkosten tot het afbrengen derselve " 168.12.-

Somma f 655.8.8.

Houtwerk, van soodanige soorte en prijs, als UEd: —
hoog agtb: uijt het nevens gevoegde factuurtje, met
meerder sullen konnen bespeuren; en bevindende wij op
Rembang nog een getal van 1881. balken. — Welcke
wij se nog niet tot ons herwaarts konnen overbrengen, door
dien er ontrent 300. balken, die met het laden van
boven gem. boden niet konden afgebragt werden —

ende

Van Tagal den 8. Junij 1692

aende 2000. Rds. mangquedden. Waarmede Ed.e onderstont

Er was geteekent: G. Brininck, in margine stont

Tagal int Nederlants Comtoir 6.e Junij 1692.

Batavia

Aan Sijn Ed: den Ho: Ed: Heer

Willem van Outhoorn Gouverneur

en Ed: Heren Raden

van Nederlants India

Ontfangen 22.e Junij 1692
p.r 't Jagt de Snauw

Ho: Ed: agtb: Eerntfeste gestrenge

Manhafte, wijse, voorsz., genereuse Heren

Hoog Ed: wel geboorne Heren

U Ho: Ed: geerde schrijvens van den 10. Maij is ons
den 10. Courant, p.r 't Jagt de Wildeboer wel toegebragt,
neevens soodanige provisien Contanten, &a. als de facturen
en Cognoissementen beldesen. voor welck weeromme wij U Ed:
ten hoogsten bedanken, doch met leetweesen seggen moeten
dat de 1500. Rds. in gouden cobangs bestaende, p.r eerste
occagie werden na Japara sullen moeten afsteken,
vermits deselve alhier niet konnen verwisselen, dat wij
bidden bij U Hoo Ed: agtb: niet qualijk mag geduijd werden.
Anders wijlen soo sullen wij niet gebreken, om de bevelen
van U Hoo Ed: in allen deelen te obedieren, mitsgaders de
uijterste sorge dragen, dat 's Comp.s dien haer saken

door

Van Sourbaya den 12.en Junij 1692

Door des Cap.n Beraets agtervolgh, niet vertrouwt off en
vrient gesteet maer soodanig verhoed werd, dat Ued:
straf uijtgaen, en in sterke effecte werde vermogende
gouverneur maintineren mag, gelijk hij sulx ook onder de Hooft officieren
en mindere dienaers nabeloven salden opvolgen, en met
een rechtelijke discipline alles doen achtervolgen, al 't welk
bij de meergem.e missive door Ued Ho: agtb: bevolen blijft,
speciaele de wijt en zijdse toelatinge van s'Comp.s dienaren,
om 't verlaten wegens de Javaense als Inlandse vrouwen,
binnen dese vesting off daer tegen ons ook te rigtveerdig
hasarderen, want reets een spiegel hebben, die ons de
affkerigheijt vande Mahommetanen te vertrouwen,
door kennelijkheden, en waerdoor, hoe langer hoe meer
gedrongen worden.

Belangende onse meijning van regaard op de Cinafes
en Maleijers, die buijten licentie, en sonder s'Comp.s pas
ordinaris na Balij en Balemboangan sleepen, te laten
vonnen, sulx is met die gedagten geschiet, om dat sedert
den jare 1686. successive de vergunning van die
natie na Balij, soo wij uijt s'Comp.s papieren hebben
begrepen, niet gepermitteert zij geworden. oock sulx
onder U Hoog: welneemen ons inbeelden dat sulx met
s'Comp.s voorkennisse niet mogende geschieden veel
minder op eijgen stoutheijt van die trotse natie komen nemen
mogte; boven dien dat de Heer van Balij, na welar over
staffen, en vervolgens bij haer retour van daer verboden

waer

Van Sourbaija den 12. Junij 1682

waar het Sueijh weder aende brengen, en schoon wij egter
de alder grootste sekerheijt niet vragen die natie soo
genegentheijt ~~tegens~~ de E Comp:e komen te spoeden, soo hebben
wij ~~egter de alder grootste sekerheijt~~ over sodanige prinsen,
die ons dwingen, sijn het Sueijh niet wenige der voornaemste
en meerdere getal der paerden te sien spoeden; want dat
door Sncoat Sira onderwindinge, buijten dubbelinge gestelt
sij, dat het de Chinesen niet verleedeld, op wat wijse
sij haer konnen substiteren, en nog meer is het bijsonderlijk,
dat sij toegank vinden en domicilie erlangen, daar
de Europianen en andere vrije geboorlingen sa selfs
de E Comp:s accoort verbooden word, door wat middelen
sij nu haer diesdanig niet genoodwaren, van de Chinese
volken te doen ampleceteeren, laten wij aen Uwe Edele
oordeele van Wel Ed: broeder; altans dit is seeker, dat sij
Ineedige Coopluijden sijn, die niet gaerne sien, dat daer sij
waaren weten, de E Comp:s effecte negotie aenbrengt,
en diehalven alles voortelijk maken, om E Comp:s
uijtgebreijde geduirige omnnegang te verstreken,
waarvan wij een voorbeelt ontweru de overleden
balambangsche vorst hebben, en wie kant weten
waartoe sij haer in dese tijd niet al laten gebruijken.
dies die ons ook ~~laan~~ genoemde heeft, om ons te dagte
den 4. april longleeden te notificeeren, dat de waere
na Cadiuij, Wirasaba, Madioen &a door de Chinesen

verdagt

Van Souwrabaya den 12.e Junij 1692

verdagt liden. Wijders aldaer uit Edel Land door de Javanen (Ende onder)
bevoren begeerd, ten deel Zijnde Sulx geschiet konnen Wij
niet beraden, schoon Sommige dat werk om haere
negotie voort te Setten, willen duijden; maer de Sulke
Zijn meest, soo men ons bericht arme lieden die als
Passagiers van Batavia, hier en hier komen, en niet
wagten te retourneren. Doch dewijle UEd: gestrenge
gelieven te Seggen, dat de gene die onder de Jurisdictie
vande E Comp.s staen, en Selfs te deser Cust, daer geen
van der Maetschappijs dienaers resideren sonder Zee
brieven na die oost kan sendt mogen voortsetten.
Sustineren wij dat Sulx tot een quade Consequentie
sal uijtvallen, en daerom soude een geringe dragt ons
beter Zijn, dat die gelijke die Comtoir passeren, moeten de
van hier een geleijdbriefje nadermaels verzogten,
om alle onderijlen te prevenieren, en daer tot wij
UEd: geen beter nader hulp, niet verder opvragten,
en op dat wij bij alle voorvallende attentaten, als
tegenwoordig van buijten seer versogt Zijnde, ons van
binnen niet in Sulken staet mogen sien, soo hebben
wij de ernstige voorsigtige recommandatie van
UEd: Edle dienst en hoognodig geaccepteerd, —
onse krijgsvedder, die op de verheden verking datmen
hier de berg off bolwerken nodint, niet genoegsaem
verborgd is, van nieuws op te bouwen, alsoo haere

aen

Van Sourobaya den 12.e Junij 1692

aen twee zijde maar de dikte van een kalcksteen Eerst
en daeronder een gat int midden van verganne pallisaden
is, 'tgeen seer dangereus en bij geval van 't selve off ander
ongeluk in brand rakende ons kemenade soude
konnen springen, 't welk wij nu soo groot en onbekommert
sullen laten opmetselen, dat daer ruijm 1000. lb. buskruijt
ingeborgen kan werden, en dan wijders versien met een
steen verwulfsel, dat ons groote seekerheijt, en de E. Comp.e
weijnig onkosten sal geven, waer beneffens ook dient, ig
was dat de punten N.o O. ten oosten, en Z. w. ten W.o
gelegen, een voor a los ruijmen te groot, en van andere
met een minnetje doorbreuke, een met het Bergje gelijk
afgesleten, dat wij oordelen omtrent die Z. w. ten W.o
streckende sal moeten geschieden vermits het achterste, dat
voor deselve schanse afdwaelen, en daer tegen een sterke
Conbuijs voort guarnisoen gebed en met tichelen gedekte
was, door den E. de Moor afgebroken, en die aerde legt nog
met die punt afgesloten, sijn streckende aen die kant
geweest is, soo somwijlen daer door bij nacht Cannoren instorten
off inde regen mouffen soude konnen uijtvalren, en ons
in groote verlegentheijt brengen, waer op wij een spoedige
antwoord en ordre van U Edel: verzoeken, en sulx
geschiedende, mitsgaders wijders versorgt zijnde
met onse pettie kruijdwercgoeden, soo sijn wij met onse
verdeelde guarnisoen sonderen, naest god in staet
geraakt en gesoldeert alle lichten en feitelijkheden

aff te

Van Sourbaya den 12. Junij 1692

aff te wagten, want wij ons Magazijn met 30. Coijangs
rijst altijd geprovideert sullen houden, en wijders maer bij
een vergaderen, alle soorte middelen, bij ons gebruijkelijk.
mitsgaders ook log logger met water doen opvullen,
off om off somwijlen de Soerimarinders ons de reviers loop,
boven afsnijdende, daermede in gebreck soghten te helpen,
soo dat UEd. dog maer vrijdelijke gelieven te gerusten,
en verwagten, dat wij voegens een ent feijt als vroome
knegten het talent van UEd. ontvangen, en loffelijke
gewaddes toevertrouwt na uijtterste verstand en kragt
sullen tot haer dienst en welstant, met alle omsigtigheijt.
emploijeren. De Javaense bontwegtige door valsche
bedrijven, sijn nog in vorige staet en kans soo stil, of
men indie landstreke al uitgestorven waer, den
gouv.r Jan grana is heel sober aende water sugt
soodat aen sijn lang leven word getwijffelt. Pangeran
Madion is weder heer van sijne Mantrijs inde stad
van Dirab Saba na Cadirij vertrocken, om wat redden
en door wien sulx geschiet sij, heeft ons den rapporteur
niet weten off gelieven te berigten, dog wel dat Pang.
Soingar, en kiaij de Patti Ourawan met hun widste
magt aent Cartasoura's hoff al aengekomen waren.
Hier beneffens gevaerd UEd. een somma van 30. rd.s
Contant om tot afkortinge wegens de schult vanden
Luitenant Weijngaert waken aenden borger Jan Passelier
te kunnen dienen, waer beneffens wij verhoopen dat sijn

vrouw

Van Sourbaija den 12.en Augij 1692

vrouw als desselfs halve gagie genietende, de andere
heeft betalen mag, en geconsidereert hebbe hoe swarte.
vaet zijn eer in Comp.s papieren buijten redden gekrenkt
en ontroofd te zien, 'tgeen voor geen dagen nader dienen
dient, ingevalle een beledigde niet contrarie kan
bewijsen, soo bid den assistent en p.l administrateur
Crijger bij desen seer ootmoedig, dat hem van Uwe Ed.e
goedertierentlijckt mag zijn, ingevalle Edn nog desgeens
de valse posten mogt inspecteren, een sprongtogie na
Batavia te vergunnen, om sig ten vollen vande lallangie
door den E: Cap.n Jan de moor en raad in dato 11.en novemb.
uijt sijnen passie valsschelijck aangedaen te verdedigen,
vermits den luijtenant van Dijngert staten, en
sedrigt vertelende en uijtvalt als de eerwaerde leeden
vande doen vervolgden raad door den Cap.n beroepen,
nade soodanigheijt en het toedragen van die saeke
vaet afgevraagt zijnde, verklaarden niets
onbehoorlijcx of eenigh kruijger wegens sijn comportement
ofte ommegang te weten te seggen, boven dien dat
hij kruijger nog niet een en ander merckelijcke door dien
E. sogt verkort te sijn om dieswegen na regt hem
sijne te mogen en komen verdedigen, en verder te
vertoogen off hij administrateur sig met valse posten
beholpen, dan off gem.t J. de moor seijns middelen
gebruijkt heeft, om hem te capteren

Den

Van Sourabaya den 12. Junij 1692

Den mardijker soldaat Zacharias Nicolaes van Batavia
versoekt aen U Ho: Ed: dat sijn halve te verdienen gagie
sijnentwegen door desselfs vader Nicolaes de Costa van
Mallabaer mag ontfangen werden; gelijk mede voor meerder
om sijn verlossinge daar, den Sr. Bartholomeus
de grote, welkers versoekschrift ten dien eijnde een
favorabel apostil erlangen mag. Wij souden hier onder
U Ho: Ed: agtb. verneemen, voor de kruijssende Jagjes de
Kraaijvogel en wildschut nog eenige 12. Ps. ijser Canon
te voeren.

6. Ps. van 1. lb. bals en
6. ,, van 2. lb. do

Benodigen alsoo de selve seer slegt van geschut voorsien
zijn. Waarmede, en het te ontfangene geene van ons
tegenwoordig schrijve, wij soodanig sullen versorgd zijn
dat vertrouwen in de Edele tees maanden U Ed Ho: agtb.
nergens verder om lastig sullen vallen.

Deese bekomt U agtb: per 't Jagt de Snaauw, met den
Capn. Luit. Jan Francoisz., op den 6. deser hier keerende
de balemboangse ambassadeurs de Ingabeijs Singalana,
Wira Yanga, Sira Manga, en den Lodra Singa baja
versoekende, die al tijdiger souden zijn afgeveerdigt,
ingevalle om U Ho: Ed: welgegeven ordre promt te
volbrengen, niet nadere aenkomst van 't Jagje de
Wildschut getardeert hadden, het welke dan geschiet zij,
onder tijd gepasseerde zwarigheden getroubleerd, daar onder
overkomen, en ten aensien wij ons beveelen sijn E.

Commissie

Van Sourabaya den 12en Juny 1692

Commissie aen d'Effecte te doene berigt soekomen gedragen, soo agten onder Correctie onnodig ...van de affaires hiervinne te ...., maer ... dat daer bij uwe Hoed: agte. Sulk en vermogen mogen werden, dat wij ter tijde daer van d'Effecten nadere kullen ...maken, ... ter ... altijd ... houden die gene die ... UHoed: alle heijl en zegen toewenschende. ... was geteekent: J. Beerdt, Joan Fransen, M. Hulst, J. V. Wijngerstraten, H. Witert en ... ter Zijden Sourabaya inde vesting Providentia desen 20en Juny 1692

... L: S: den Noordrager ... heeft ... kriege ... sonder ... andere redenen ... als dat ... van 4. November ao. passado door den Capn. Sandt Moor ... Japara ... ende ... den Cap.n ... Moor ... datum ut supra, was geteekent Jan Beerdt.

Verslag in manieren van dagregister ... aen syn Ed. den Heer gouverneur generael Willem van Outhoorn, en d'Ed: Heeren raden van N: India, bij ende van wegen den Capn. Lieut. Jan Fransen aengaende Zijne verrigtinge aen het Hof vanden Prince ... Nagara ... ter Baldemboangan

Uwe Ed:, Hoog agtbare, gestrenge

Manifeste

Van Sourabaya den 22 Juny 1692

Manhaftige, wijse, voorsienige,
seer geeerde, wel gebiedende Heeren

Na UEd: Ho: agtb: laatste schrijving, heeft op vrijdag
avond, den 7. dag vande maand maart gegeven, sijn wij
nadat de Balemboangse afgesanten, die voor de middags
daaren te schip gebragt, aent ons na boven vertrocken
met het land ligia onder zeyl gegaen, de stroom oostwaerts
aensetten, en den 14. daeraen volgende behouden tot Japara
aen te landen, alwaer ik in handen vanden Heer Commandr.
en Resident Joan albert sloot, soodanige papieren, en brieven
als mij door UEd: Ho:agtb: om aen Zijn E: te bestellen
waren toevertrouwt; die mij verhaelen (gelijk bij de
onderstaande dubbelde vande brieven, door de prince
Matsia Nagara, op den 6e. January "aen den Kapit: Johan Berwel tot Souerbaya geschreven" ...
gesien worden) vande dood der prince Sinnapattij
verbreide.

Copia ofte translate missive door Pangeran
Matsia Nagara uyt Balemboang aende
Capn. Joan Berwel tot Sourabaya gesz. en
op den 6. January 1692. ontfangen.

Capn. Berwel, ik Pangeran Matsia Nagara sende
UEd deesen brief om bekend te maken, dat ik twee dagen
na UEd vertrek van hier, den Pangeran Sinnapattij
ter neder geveld heb, ...

mijn

Van Sourobaya den 22 Junij 1692

mijn dalm beset hadde, dies versoek ik UEd. gunst, soo

bij aldien ik in ~~gunst~~ nog eenige genegentheijt omtrent

mijn persoon hebt, en ook dat desen nevens gaande brieff,

aen kiaij Bradja Sea, gelieft off te vaerdigen.

Voorts gelieft UE. ook omtrent den Pangeran Matsia ~~Nagara~~

Napoura niet te vergeten, alsoo ik en verwerde van sijn

gelijke theese ons den ouwlooden Soisoute. hebt bevolen,

en wij sullen trachten na te komen sint.

onderstont door mij ondergets. uijt het Maleijts vertaelt

Sourobaij den 6e Januarij 1692. was geteekent Adam

Lager stont Japara den 16e Maert 1692. en was

geteekent A. Valentijn van Deloncq.

Sea off den Javaense Missive door den Pang. Matsia Nagara uijt Baldenboang aende Ngabeij Bradja Sdea, en Sandra Wangsa gesz. en op den 6e Januarij 1692 alhier tot Sourobaij ontfangen

Ik Pangeran Matsia Nagara send desen brieff aende

Ngabeij bradja Sdea, en Kiandra Wangsa, om UE

bekent te maken, soo dat den Pangeran Sina patti ronddom

mijn dalm hadde beset, en socht mij om 't leven te brengen

maer het is mislukt, alsoo de mantrijs en de gemeente

gesamentlijk bij mijn vergadert worden, en hebben Pang.

Sinnapattij ter neder gevelt. Verders moet UE: aende

Pangeran

Van Sourobaya den 22 Junij 1692

Pangeran Matsia Napoura niet twijffelen, alsoo ik den deselve ben zijn, en alle zijne volkeren nu onder de mijne geransfeerde zijn, nevens ook in alles gedoogende ontrent den gouverneur, en derhalve niet bekommert over het Land van Balemboang. Ul. kond de Ingabeij Panganderan, kiaij Soerang mangoe, en kiaij Marta Poera in hare bedieninge, off sij herwaerts willen aenkomen off ginder blijven, maer soo bij aldien deselve 't niet al te doe niet ons mijnen, sterkelijke vrijelijk onder de voet. Finis. onderstont door mij ondergeschreven: uijt het Maleijts overgeset, Sourobaija den 6e Januarij 1692 was geteekent J. Adam, lager stont: accordeert Japara 16e Maert 1692. en was geteekent Kwalintijn Eeckerq

X. Vla offte Javaanse missive door den Pangeran Matsia Nagara uijt Balemboang aenden E: Capn. Joan Bernet tot Sourobaya geschr. en op den . . . Januarij 1692 ontfangen.

Desen brieff komt uijt den suijveren en opregt harte vanden Pangeran Matsia Nagara, die tot Balemboang over alle de Mantrijs en pongowas regeert, met kiaij Marta Laija en kiaij Sitra Wangsa, om deselve aen mijn broeder den Capn. Bernet tot Sourobaya, die met een opregt harte het gesag over 's Compn. volkeren voert te overhandigen

Van Sourobaya den 22 July 1692

verklaringen, en bekent te maken, dat ik den Pangeran
Sinne Pattij nevens desselfs moeder, en verdere bloedverwanten,
hebbe ter neder geveld, om dat der beweder gedoodt wierd en
ommegang met alle en na [illegible] deed, dies versoek ik
dat UE: niet bedroeft off bedwongt zijt, dat het Land van
Balemboang met die strijbeling niet geheel bedorven is,
maar in tegendeel weert UE: gedient, alsoo mijn hert ~~in~~
oprecht en volmaende is, ten achten het Land van
Balemboang in mijn toekomt. Verders sende ik UE:
een Meysje en een meijd, versoeke deselve niet geliefd
te versmaden, maar in UE: comtuijs te gebruijken.
wijders soo bij alden mijne gesanten Bradja Sela, en
Kiandra Wangsa iets mogten komen te spreken, versoeken
UE: deselve maar geliefd te laten straffen; ook sal kiaij Pangan
dingan, kiaij Sedra mangoe, en kiaij Marta djiwa
onder de commando van UE: en Bradja Sela ~~en~~
~~Kiandra Wangsa~~ moeten staan, wijders geliefd UE:
aende kiaijs bradja Sela en Kiandra Wangsa te laten
weten, dat ik met hardkrombe altijd iedere met een
honorabel officie begunstigen sal, vermits op
deselve een goed vertrouwen hebbe ~~[illegible]~~, en ook
dat genoemde kiaij Sedra Mangoe, en kiaij Marta
djiwa, na de commando van Bradja Sela sal
moeten luijsteren, voorts versoek ik andermael dat
UE: mijn afgesonderde volkeren na Balemboangan,

geliefd

Van Sourabaya den 22 Junij 1692

geliefd te laten overkomen, hierop verwagtende Ue:
antwoord tuind. onder sond dit briefje is vanden
Pangeran Natsia Nagara vaard der, Zegert ond
door hun ondergete. lijcker Maldijts veradt
Sourabaija dhen .... Januarij 1692. en was geteekent
J. Kern, nog Zegert ond accordeert Jappara den
16.en Maart 1692. was get. Edel Ps. valentijn
Moleweg.

Soodat dhij derthyd daeraenvolgende na dat den
Schipper Jan geldijn op een Jagt de Coning van Bantam
overgedr, en de balembaangse gesanten deur ontkadt
waren, een ander gelegt hebbende na Sourabaja
vertrocken, wade dhij den 24.e d.o door den Capn. d'Heer
Joan Berwet inde vesting Providentia bevest wedkerom
worden; en nat overleveren van twee Ed: hooghts. geordre
Letteren, aenstonts een Jagt daerbij van vordaringe
kleden, als er tot maandelijcxe beloning vande
aldaar postleidende krijgsknegten en bevarende
waren ingescheept ontlasten, daermede 't heere
berorvens een kleijn ingeslote briefje, meldende de toet stant der
saken op en ontrent Java, na banda den 26.e d.o door hijn E.
en den raad wierd afgevaardigt, en wij op een vaagje de
Snadius overgeset, met een boeck mee, na dat de
afgesanten deel ontladet, vandoodige tot hare
reijse beloorlijk voorsien waren, uit geselschap

vande

Van Sourobaya den 22 Junij 1692

vande Pateclatt. de Sterrebradtsen (waarom dat het Jagtje
tot der overvoer van soo veel menschen te kleijn was,
hier, Balamboangers opgeset werden) na Balamboang
op den 27. d:o afstak en hier den 10. april daaraan volgende
voor de rivier Nagaprang op 4. vadem bruijne sandgrond
setten, alwaar Kiaij bradja Sela, en den Temoor Kiolipstro,
aan sijn hoogh:t van onse komst de kennisse te geven,
nog dien selven avond aan land voeren, kommende; nadat
de brieffen vande Ingabeijs Pangandingan, Soerao Mangor
en Narta dieuwa, ten teijken haarer onderwerpinge, door
hare aen hem waren overhandigd, des anderen daags
morgens, sijnde den 11. d:o, kwamen de Ingabeijs
Wira Pattij en Mangsa douta wederom aanboord om mij
in name van sijn hoogh:t die met sijn broeder
Matsianapoera verscheijde rijxgroten en gewapende
dienaren, reets aan strand gekomen was te verwelkomen
en aff te halen daar hij met de goude kroon op het hooft, en al
des Soesoune. vier tijkenen omhangen in een overdekten
draagstoel, op beijde sijden met goude draken en bloemen
versierd sittende; mij onder het lossen van eenig
kinoquitt schoten, met groot blijdschap ontfangen, en na
gedane groete van U Ed: Agtb: in name vande
E: Maatschappij, de gelukwensching ter opper overheijtsche
waardigheijt met danksegging aanvaard hebbende,

uit

Van Sourobaja den 22 Juny 1692

uit lang verwachte Eedt der Prince Sinnepattij —
gelukt met een groote Magt gewapende krijgskraghten,
Eens na veel aangedane wederwaerdigheden, op den 7.
dag vande maend november des voorleden jaers 1691
in sijn hoff aentasten, tegen hij nademael sijn volk om
toevens middelen uytwas, sekerlijk sonder vermaekt
hebben, indien de getrouwe waerschouwing van een
der hof Juffers, Nitina genaemt, die ongeval ontdekt,
en bij nagte te voren eenige wapen had binnen —
gekregen, met welke hij haer onder bedrijging vande
Hollanders die t'hunder hulpe gekomen, en niet met
geschapen gelijk hij nu sijnder vertrocken waren, op eene
te sullen aenkomen, na 't hoff vanden ouden Sousouhounang
sijn woning drecht, daer hij door 't sluyten vande poort
met eenige verkwoedingen die er nodig binnen —
snapten, voor die gevreed der tegens woede maekten —
bevrijd te zijn, maer dese, terwijl de voornaemste
voorvegters op de tenbaer, die sig ter daer ~~welden toe weder~~ stiets
~~met schieten~~ haer op de muur begaven, schoten, —
spatten en staken, alles onder de voet wat hij begaen —
konden, waerdoor hij na dat de Dalams tapa Pomma,
Wira Wiarj, Tamad Jang, Cackon, Jaja prana,
wira patra, de Ingabeij Jaja Laja, Bangsa Caiko,
Wirandacka, Prawangsa, Wira Viacta, sijn soontje Dalam
Wira nagara oud 12. Jaren gesneuvelt waren, en —

den

Van Sourobaya den 22 Junij 1697

den Ingabeij Jaja raga, met de Sabel inde vuyst, door
het doden vanden dalam nang pakbaja, kiaij Souta
Mangala, en het quetsen vanden Sabandaar Singa Suda,
ten toeten van sijn leven, geen open weg tot vlugten
had konnen banen, soo verwoet woorde, dat hij sijn moeder
Ambok wajakang benevens 11. vrouwen, met eijgen
hand kriste, doch noodlot des anderendaegs soo als de
dalams Domine Patty, Wira Todra, de Ingabeijs
Singa dotta en Wirandja het treden vertoonden, sijn
erbarmwaerdige kinderen als bagous Sondra oud 6. Jaren,
bagus Santi oud 5. Jaren, Matajo Zilla oud 3. Jaren,
Matoja Bontkar oud 2. Jaren, Matajo Wirar oud 1½.
Jaren, altemaal te Canne vide, en aen 40. Juffrouwen
onder dit omoffe bloedstrengen, met het werk der
selonder sijn gants ligraden besoedelen, gelegentheijt
gegeven, om doorheen opening die in het beste weeg,
met 4. andere van des tyrans kinderen, als namentl.
Bagus Toulous oud 3. Jaren, bagus Dalandi 1. Matajo Tarrij
oud 4. en Matajo Arang oud 3. Jaren, de vlugt
door verscheijde ommewegen, na sijn Hoogh.ts Hoff te
nemen, daer hij door de Ceremonien verbeden,
ingenade aengenomen wierden, terwijl de Ingabeijs
Astra Wangsa, Raja patty, de Toeras Nala Souda
en wangsa, vier dappere mannen tot sijn verdedigen
int gevegt dood bleven, en den moorder, nadat den

dalam

Van Sourbaija den 22. Junij 1692

dalam Singara dackom, de Ingabehs Samoria, Sirang
Sagarang, Singadjaja, Arandhana wangsa pattij,
angonjaja, Souroe wanka, Nala Santa, Wira ga Santa,
kiaij damang Balamboang, en kiaij damang, Wira
Sipta, hadden den 10. d°. hunnen dienste hadden
opgeoffert, al de Coninklijke schatten vanden ouden
Soesoehe: met de kleding sijner wijven en kinderen
in orden, aende volken van ieder uijt gespreidt, door
het branden van 't koninklijk hoff (daer hij selfs het
vuur in stak, tot asse verteerde, welckers overvlie-
gende vlammen uijtkoort de om woonende huijsen
in kolen leijde, en de Sinesen tot de uijtterste armoede
bragt, die hadde hem toegedaen, om de comp: hadde
overgekomen, met sodanigen een groote op de poort
beketten, dat hij open sprong en hij na een bitter strijt,
van al sijn begane boosheden door sware wonden om 't leven
gebragt, benevens de lijken vande dalams Rajapana
en tapasanna uijt vuur geworpen, ten deel verbrand
zijnde; met die van sijn moeder, vaders moeder, wijven,
en kinderen, in sijn tot de grond toe afgebroken hoff
gesleept, ten prooij der honden en vogelen geworpen
wierd. De rest der groten, mij bij hem aengevoeght,
door een algemeene vergiffenis ten koste van hare
genade verworven hebbende, waren gedoogt hem
over al te volgen, en twee maal daags, dog ongewapend
ten hove te verschijnen; het geen soo lang sijnde

wierde

Van Souraboija den 22 Junij 1692

duuren, tot dat wij door deselven in gevolg geraakte
die weder ontkregen. Waarmede wij opbraken, en langs
de weg stout wader aen reden, daer wij des naermiddags
ten 4. uren inkomende; in de woning vanden gedagten
schrijver en Sabandaer Singalana, staende achter de
poort zijnde desselfs geleverd wierden; van waer
men mij den 13.do, als de Zon op het hoogste was,
tot het overleveren van Ued: Hoogagtb: g'eerde Letteren,
mitsgaders de daarnevens gevoegde schenkagie
in statelijke ordre, door een menigte gewapende
mannen, voor sijn hoogh:t bragt die als voren met
de Croon op het hooft, en al de verdere teekenen omhangen
onder twee Sonnedecken van rode zijde groen omringd,
op een hoogte van een voet met kleden gemeubelt zat:
alwaar hij na het toereijken van sijn regter hande,
onder het lossen van verscheijde bas en kleijn geschut
schoten, die staende, met alle ontfong, voor sijn hooft
drukte, opende en overluijd las. 't geen in mij seker
kleijne hoop van een goede uijtslag, voor de dienst
vande E: Maatschappij verwekte, te meer om dat
ik tegen over hem, op gelijke hoogte, hebbende aen
mijn linkerhand den prince Matsia Napoera,
en aende regter de dalam Sabhangsarij, en Wira
mantrij, die alle een weijnig lager hadden geplaatst
wierden, de gewenste staat van E: Maatschappij, en

het

Van Soerabaya den 22 Junij 1692

het welke, in uw Ed: hoogagtb:, daar hij hoord malen
navraeg, was hem ten hooghsten aengenaem, uyt welckes
schrijven hij ontwaer wierd, dat zijn Ed: de heer Willem
van Outhoorn (die aen zijn vorige gesanten, agtervolgens
hadde gedaen verhaele, soo goets had bewesen) tot gouverneur
generaal van Indiën ter plaetse van zijn oud Ed:
Joannes Camphuys was verkoren, die hij wenschte een
lang leven, geluck en zegen in zijn regering op een gansche
rustige wijse, toewenschte, hebbende met eenen niet
uytwijsing op de gedachtenis van den keijser Mataram,
die al verdreven met een soo magtig leger tegen den
moordenaer Sourapatty sonder iets uyt te regten aenlag,
voorts verhoopt hij dat wij zijn stad en land, sonder
vrees voor iemand, als tegen sonder gebruycken,
en alles besien, wat het besien waerdig was, want
hij d'Ed: Maetschappij als vader aennam, en ons voor
zijn broeders hielden, dese eenheijt onder verklaring de
begonne vriendschap van ons kant niet der bewaren,
maer van tijd tot tijd, meer en meer soude aengroeijen,
was namentlijck met gelijcke danckseggingen betaelt geset,
als den prince Matsianapoera nu vroeg, off het
niet billik was dat den prince Matsia Nagara, die
nu de plaetse sijnes vaders als Sousouhoenang
bekleedde, hij inde gewone forme, die aen zijn regter
hand stond, ter zee sleijden? daer ik op dienende dat

het

Van Sourbaya den 22 Juny 1692

En mij die geen kennis van haar Edelen had, onmogelijk
was haar op die voorslag te komen voldoen; dat sijn
Hoogheijt en de Edele Heeren Sijne grooten besloten, waar daar ontrent
behoorden gedaan ofte gelaaten te werden, dat ik door
Ued: Hoogh:e na derwaarts ter geleijde van haare [illegible]
gesanten, en andere vorige saken die met de dood van den
ouden Sousouhunan geen voortgank hadde genomen, op nieuws
weder aen te hoffen, was geworden, op dat ik deselve na
waarheijt sonder verdere meijning ondersogt, eenmaal
den Bijlslaan besluijt ten besten van de ~~[illegible]~~ maatschappije en de Ed.
Balembaangse sijn mogten nemen: maar met onse
sodanige saken mijn oordeel te vellen; dog dit konde
niet helpen ik moste de oprogtigheijt mijns herte, net
off tegen deel van mijn gemoet door mij te verklaren
laten blijken, en seggen datter mijns agtens niet niet
weg was, 't geen hem die reets als opperwacht en
gebied voerder, uit aenraeden van die der. hoofden
door haar wierd opgedragen, kon hinderen; na welke
bij gesamentlijk, sijn Hoogheijt tot op te treden versogten,
die sulx ten waare Ik hem bevonden hadde bij de hand
vatten, weijgerden. daar ik mij niet tegens [illegible]
bij de eenstig begeerden met alle beleeftheijt als daartoe
niet gemagtigt, lang dog te vergeefs, te gaen leden
want hij gram wierdende, nood drukten mij om geen
reeden

Van Sourabaya den 22 Junij 1692.

roeden van vrienoogen te geven, en alle voorn. oorlogsvolck
te vertrecken, zyn begeeren op te volgen. 't welck ik wel
hope dat UEd. voor wel gedaan sullen achten, —
waarmede ik het doen vanden Kiaij Marta dirwa,
daar zyn hoogh[t]. doodelyk op verbittert was, verbeden —
hebbende, in maniere voorwaer weder na myn
herberg keerden. wanneer des anderen daags morgens
zynde den 14. do. met een groote statie, onder het
klingen van verscheijde speeltuigen door de dalems
wassangtiarij en kira goma opgebragt, in geselschap
van zyn hoogheijt buyten de stat, op den [illegible] (daar het
lyk van onsen Carsseroen met 200. Lyffwagten op den 13. dag
vande maand october 1691. verbrand was) gebragt;
daar hy voor desselfs graft nader, dierlyk van ditto
begasten, na de toebrachte [illegible] uit vierkant
gemaakt, op een gants vreemde, dog, niet te min —
eerbiedige wyse, syn gebeden storten, en het reukwater,
als uit [illegible] vande groote god en zyn [illegible] vader
vader, ten teijken zynde [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible]
maatschappij, uyt een toegenomen [illegible], betuijgende al
syn [illegible] droefheid. ——

de [illegible]. de [illegible], door den [illegible] E. E. [illegible]
[illegible], op den 7. deser [illegible] de [illegible] Sondana van ons
gemaakt, en den 11. do. [illegible] [illegible], daar den d.

[illegible] ——

Van Sourrobayee den 22 Junij 1692

daarvan voegende, sekere sluijtkandelaar op strande geloopen, met welke hij over drij uuren had slaags geweest, gelijk uw Ed: agtb: des gelievende uijt hier navolgende dubbelt van des quartiermeesters gedaen verslag sullen konnen beoogen ———.

Rapport gedaen door mij, Cornelis Haen aen den manhaften Capn. Luijtent. Jan Frans, wegens het gevegt tusschen mijn patchall en een Inlants vaartuijg ———

Den 7e april sijn wij door hard weder en Stroom van water, voor Ballawang ten anker gekomen, en den 8e do. ben ik quartiermeester, met het prauwtje en vier man aen land gevaaren om water te haalen; en terwijl ik daar was is een vaartuijg met een Radjang Zeijl van de Oost Sandana gekomen, bemant met veel volk en 18. bassen die zij alle benevens veel snaphaanen gebruijkten, mijn volk schoot een schoot om mij aenboord te doen komen, 'tgeen ik het oock dede en liet een schoot doen, om hem volgens Comps. ordre te doen strijken, waarop hij wederom met een snaphaen een schoot dede, doch liet ik de vlag sigten, en seijlden na hem toe, bij hem komende vroeg ik wat voor volk dat zij waren, waar hij van daan quam, en waar hij na toe woude? daar hij op antwo. dat hij mackjaers waren, en dat hij na grisse wilde,

waarop

Van Sorobaija den 22 Junij 1692

waarop ik hem toeriep dat hij soude strijken voor
's Comps. vaartuijg en sijn vlag toonen, daar hij wederom
op antwoordde ik wil geen seijl voor 's Comps. vaartuijg strijken,
dan hebben wij ons klaar gemaakt, en wel drij uuren
lang met hem geslagen, soodatter veel van sijn volk is dood
gebleven, want wij hebben digt bij hem gevaren, en 20. ℔
kruijt, 20. lode en 60. ijsere basskogels verschoten, wij
hadden geen kans om hem te enteren, want hij was wel
9. Cojang groot, en moesten om dat den avond viel, van
malkanderen scheijden; maar ik volgden hem nog na,
tot dat ik hem uijt mijn gesigt verloor, en door den
donker niet meer sag, in dit gevegt is der een man van
mijn volk, door het dik van sijn been gequetst met een
snaphaan koegel, en den baldinbaangar in de borst, maar
het heeft weijnig nood. een van onse snaphaanen is
gesprongen, en een over boord geraakt. die verklaren
wij ten woord waarheijt te wesen, en willen het
altijd bevestigen, gedaan op Baldinbaangan, in de stad
Matsianapoera den 15. april, was geteekent
Cornelis Jan quartiermeester, en Willem Cornelisse
Matroos.

Den prince Matsianapoera, die uijt kragte van sijn
geboorte, een derde deel van 't rijk beheerst, gaff om dat men
hem geen geschenk gesonden, nog een eenig woord gesz:
was verscheijde blijken van misnoegen, soodat ik op het
aenraden van bradja Sera, den Tumede Kio Tipko, en

met

Van Sourobaya den 22 Junij 169

onder andere besloot, hem om alle Sindere palen weg
te nemen, op den 16. do. te gaen bespreken, en in name
vande E. Maetschappij te vereeren met

1. Snaphaen à Rds. 10.
2. el rood scharlaken à 8.
1. Suratsche ditto . . . 3.
1. rood zijde pansje 2¼.
1. Caraffa . . . 3.

t'Geen alles volgens inkoop tot Batavia
komt te bedragen Rds. 26¼

Ik wil niet twijfelen, of U Hoog Ed: agten sulcks die voor dese
gedaen opnemen, en het bewijs van beide goedt bevinden
waren, die de vorst na dat hij de eed van Saad gedroncken
hebbe, en 9½ Rds. komt te kosten, aen mij uyt Cassa
seedert om zaken voldoen; want het een noodsakelijk G.
die over vernoeging heeft gegeven en niet voorbij kan
gestapt worden, geweest is. Bradja Sela Isten nade
middag tot groot Mantrij en gesegeld meester gemaekt,
werd benevens sijn medemaet Kiandra Wangsa, met
een partij volk tot sijn dienst voorsien; daarnae
des anderendaegs zijnde den 17. do. voor ieder nog een
wijf bijvoegden, en den Edimas Kio Tipko, onder de
naem van Kiaij Ranga Bima, in gelijcke wijse een
krans weg uijt de pan gaff, ook bedagt men mij door
de hand vanden Dalem radja Rakan met een kris,

mijn

Van Sourobaija den 22 Junij 1692

koopt Winang doos, eenelijk Longthie om het hoeve
te dragen, en 3000. Wepenningen tot onderhout daer
voor ik na stands wijse aenl: doorte door desselve hand
aende drie eerste Lijfprincessen Matsianagara,
Wanaira en ranga, 3. tapi saraffa, 3. gemeene
kintcitsen en 1. rol groen Chinees stof, mede
goude bloemen in vergelding Zond. voor welke
bevestraegt hij mij den 18. do: als ik den stoft ontfangen,
door sijn hoogheijt dede dankseggen, aen wien ik de
oorsaek van mijn komst agtervolgens UEd: hoogts.
schriftelijke ordre gedagteekent den 12. Junij 1692
voorkomen ontdekten, daer hij op verklaerde niet
te konnen antwoorden voor en al eer de Lijfbedienden
Singatraja en eenige groten, die op Pakalingan om
de weest hove dagen, ijsselijc van hier, sedert dage en
offerplaats, ter eere van Djouwa Batra, aen welke
hij een belofte gedaen hadde, aen wesen, met dien
Matsial Vapoura, en nog eenige andere, die daer toe
woorden, hadden geraedpleegt, wesende hij mij op het
eerstigste verzogt, mede naderwaerts te vertrecken
om eenmael voegens hun seggen een eijnde van soo
groten werk te maken, 'tgeen ik niet tegenstonde,
dewijle de bij mij hebbende krijgsknegten seer
krank waren, onder hope van in 't korte te sullen
vertrecken, met dien afscheid, sende de patchallang

die

Van Souroba͏̈ÿ den 22 Juny 1692

Dit mij geen meer dienst konde toebrengen, met den
kleijn gelegen briefje, waarvan een dubbelt hier onder
gevoegt is, den 19. do. wedder na Sourobaya

Sourobaya
aende Heer Joan Bassett
Capn. ten dienst de der E: Comp.e
en opperhooft aldaar

Eerentfeste, manhafte, vrome, wijse
voorsienige, seer beschijdene Hr. en Vriend

De sulke tegenwint met gedurige stilte verselt, hebben
ons den lange tijt veroorsaakt, en niet voor den
10. deser bekomen tot nagasprang aengebragt, daar ik des
anderendaags van sijn hoogh. en verscheijde rijksgroten, met
betuijging haarder genegentheijt toe waard, wierd
bewellekomt en binnen de stat Matsianafodza
gebragt, int huijs vanden gelijken keijser Singalana
geherbergt, soo dat ik niet en twijfele off dese besending
sal met veel beter vrugt als de voorgaande
aflopen, en tgeroent te wel getroffen worden.

De patiente de Rombrassen, den 7. deser bewoske
de kaap Sandana van ons geraakt, is den 8. daaraan
volgende, met een sluijtkandelaar, die soo hij voorgaf.

De

Van Sourabaya den 22 July 1692

de welke na geswore Eed, in den krijg geweegt geraakt,
gelijk U: Ed: uyt den mond vanden quartiermeester
Cornelis Kay nader sult konnen horen, dadelijk mij een
geen dubbelt verlade te doen gehad en al het gedragende
Verbandende Ed. onderdaant en wel getekent
Jan Franss. ter Sijde vand Matsia Kapoura den 19.
dag vande maend april 1692.

Ook wierd den Balischen afgesant Gusti Tabanang,
door Gusti Ngoerah Caninck ter Badong afgevaerdigd en op gisteren
hier aengelant sonder eenig uytstelsh ter Vrage voor sijne
Hoogh. gebragt die hem na het Hoff van Sijn Hoogheyds gebragten
brieff, de gewoonlijke in vergelding vande wel en
bewesene hulpe tegen de Souson. Mataram, het welke
in een stukgetal goude armbanden, ... en ..., als hij en
met sijn gevolg gelaten het Hoff op de Jagt te vergeselschappen.
ondertusschen maakten wij ons na dat de Zorg over de
Zieken, die Zijn Hoogh. onderwegen hier ... van ... te
Zijn, aende gesaghebbers vant Fagot de ... van de
Zabilk ten dien eynde inde stad ontboden wat
... vaerdig. vertreckende in het
geselschap vande Kias Bradja Sela, en Ranga ... ,
op den 23. do. na de ... Nagafrang, daer wij
anden tot om dat het Lang water was met het
grootste verdriet vande wereld, ter oorsake

vande

Van Sourbaya den 22 Junij 1679

vande verlossinge der Ringgen, die nagt onder den kedijn
affdalinge, ende dus moeten nemen, en den 24. daeraen
volgende, met het waert. vanden Macassaer Bassa
'Sindra die door den E. Jan Albedt tot den onderwerp
der balambangse brieffdragers, daer inde daard
ondergang vande prince Sinudpatty vermelt vondt,
naderwaerts daer geschikt onder zeijl gaen, blyvende
des nagts niet wegens dat vande de wind ons tot bevordering
vande reijs gunstig was, voor Makalingan op stroom
leggen, om daerwaert, dienen sonder groote tijt tegen
de vlotten van het volck te landingen niet mogh voorbij
zeijlen, sig aldaer met al sijn stoet had neder geslagen
en niet voor des morgens ten 7. uren, sijnde den 25. do
met een groot hoop van Inlandse, standaert, busse,
piek, spar, en sonneschermen dragers, die tenderende een
menigte dijnen in ordre, onder het slaen van kleijne
en groote gommen, voor hem de rijxprincessen en
bijwijven, op 22. overdekte wagenkarren, door buffels en
ossen voortgetrocken, sittende, leggingen, opbrak, en
voort traad daer dan digt bij langs stroomde,
een toch, 'tgeen om de veelheit der karren en menschen
die doe kwijn in Europische kleeding van alder dij
verstaen gedoot volgden, de tijd soo mij dogt, door het

gebergt

Van Sourobaya den 22 Junij 1692

gelijk soodanig verklaarde, dat wij ende wij verwekten

met nog 16. kleijndere vaartuijgen, binnen de rivier

Kapanggoang quamen; van waer wij des nademid-

dags ten 3. uren, door den Kiaij Daggou, darom

komst aen sijn Hoogh.t recht tot Bakalingan gekomen,

deden bekent maken, terwijle de Franden, om door die

van Boulilling daer hij voor verleden, bij de 18 gesegelde

met schielijke overvallen te worden, met starke wagt

besetten, en verscheijde vaartuijgen, na dat sij vande

mede gebragte voorraad ontlast waren, buijten de

rivier op stroom gelegt wierden, en ik vinde dat

er geen antwoord op mijn gedane beschrijving van boven

quam, den 27. d.o besloot gort op te breken, om hem ter

plaatse daer hij was te gaen vinden, het welke wij

ontmoeten, wij met eenige panden de Kiaijs Jaksetou, Ussien,

Wontok, en Sara Manga, die ons deselve ter Zijde

ordre op het alderbeleefste aenboden, dog ik weijgerden

nademaal in dit opentlijk vermakelijk te gaen was,

dese aenbieding, te meer om dat wij nabij en naulijx

een mijl van het meer gemelde Bakalingan waren,

daer wij bij de gedrumsteijnde, en Tabandaer Singa Lana,

onder een Hut met Lagen bladeren bedekt ter Erkenning

gebragt, door de tijdbestierder Singa Praja verwelkomt

wierden, terwijl de dienaren vande Kiaijs Bradja

Lea

Sela, en Ranga de eere dede opregten, wederom vertrok,
en ons door den Hofmeester Kraij natprada, een partij
wilde hartbeesten, versche, die geen wij aent lants om te
droogen in 't sout den toescheid, na die welke men mij door de
Kiaij's boeraksa en astra Jouda, tegens morgen, vroeg,
zijnde den W. E. tot de Jagt nodigden, dadelijk ontrent
ten 8. uren, onder hoope van 'er veelig vermaek te
vinden, na toe ging, dan sag 'er niet anders als een
stuk bos, van ontrent 1000 treden rond met takken van
boomen, ter hooghte van 12. voeten, wel hegt en sterk gebonden
afgeschooren, daarinne, eenige hartbeesten had ingejaagt,
en ons om 'er 't gesigt, als iets aenmerkelijks te beter
van te mogen hebben, verzogt binnen te stimmaden,
terwijl Zijn Hoogh.t met de twe princessen bijwijlen, en
een groot getal mannen, sig daer rondom en boven op
begaft, onder Kiaij bantasij bakrap, die hier het ampt
van Jagermeester bekleeden, door haer geschreeuw het
hulpe bij te springen, en de vlugt van dese tot 'er dood
benaude beesten te beletten. die alle behalven vier stx.
die hij met de hand vatten, door hem, en d'andre
Jagers afgemaet met de kris van hem en zijn volk, tot
20 stux gedood wierden, gelijk ons bij de afgeschudde orde
dienende voort om het evare getal te komen, welke
toebragt quam te bijsten, dit versch met een ingewant
ter ordre vande twe princessen, door de hof luijd.s

aende

Van Souřabaja den 22 Juny 1691

aende vrouwen der groten, die haer verscheden no slants wijse aengedaen, inde gewoonlijcke plaets gebragt, en bij gebreck van loot, en gaen hier op het aldervminste 12. rd.

De Capang komt te kosten, en dagelijcx om te drogen opgehangen, verwekken behalven de stanck, soo menigte vliegen, dat wij om datter dagelijcx nog meer bij quam, genoodsaeckt wierden op te breken, en onse hutten, en sijnd dwergs inbooge van daer op te staen, daer de kraijs Bradja Wira en ranga Wira ons volgden, op der aktogt toonden uijt sijn boogh, daer ik kort agter stond, sijn oudste suster Matajo Mataram, die aen't Hoff vanden Soesoehoenan Mataram gewest, bij hem in groot agting gehouden, op menschen schouderen, met kroed stadtspieken, voor haer gedragen wierd, waer van den eenen sijn broeder dalam Langu ijgeal warden, die bij het was, vanden onder Sooesoehoenang, om dat hij en van sijn bijwijsten, met gewelt had willen beslapen, van het Hoff en uijt de stad gebannen, door een op Snaps van bebreeckaf verdroom ingeroepen, tot die straff gedoemt was.

Bradja Wira, satti tot Cimanaf voor veel schrijven begeerig geworden, om seker tractaet sijjn radingo Najo, die met de ondergang van kromabaja, een wiens haer suster getrouwt was, int gheselschap van vader Man- tambok baja, doch hier bij naemens Soeing radingo Cartasana

Van Souräbaya den 22 Juny 1692

gearriveert, na Edewaerts seÿnde, de Gesanten, sond op den 29.
d[itt]o om die reede, gelyk bij 't rapport vanden Onder Coopman.
meermalen, dog vrugteloos geschiedt was, onder handen
vanden Toeras Wangsa gari, Patra Saja, en Conta
Nala, die uit oorlogen na Samarankan, 3. Gloorde
vaartuygen, met twee Elephanten beswangert, na
Bouleling wilende ontmoet waren, en brieff en geschenk
van syn Hoogh[ei]t bestaende in 1. roodscharlaken rockje, 1. d[itt]o carmosijn
kleedje met goud bloemen, nade Javaense wijse daerop
gelegt, 1. d[itt]o van zyde en Cattoene garen Javaense Maetschie
1000. ingesont visschie van Bantam gemaeckt, 1. st[uk]
blatsjan, en ½ Coyang zout, van deser besending wierd
my advertentie, door den kiaÿ Aradja Sea, die daer
gedaen, en ik by hem die op een groot vlerkje van een
geweldige hoop gewapende menschen, ontvangt over deser
gesanten, in syne gewoone draagstoel sat ontboden, in
voorleden bywesen, hy my d'oorsaek van de komst, onder
't vragen off hy 't versoek van Aradja Vitta Patty souden
opvolgen, bekent maekten, dat ik alsoo de Sunanaffers
volgens het seggen der Balambuangers de
Maduresen Caruapatty dagelyks van alle benodigtheden
voorsien, en uyt dien hoofde geen vyanden vanden
Sousouh[oena]. Mataram, gelyk hy voorgeven souden deser

bedugt

Van Sourabaya den [illegible] Juny 16[illegible]

bedingt, off hier niet eenig bedrog tot nadeele van d' E.
Maatschappij in stak op antwoorde dat sijn Hoogheijt,
nademael sijn kroontie na Samarangh niet wel was aengeseijt,
om hem in sijn dorp en laten wederom te stellen, sijn wee
beklagen konde doen, maer dat ik noijt een eenig woord
van dese Sijffr: had hooren spreken, en voor vast geloofden
dat den kiaij bradja Pattij nog onlangs tot Batavia sijnde
als ook te voren, niets daer van tegen U Ed: agtb: geroept
had, tegen hij mijns oordeels gevoeglijk had konnen en
maken doen, om welke reden hem sijn Hoogh: hadde
dog niet als met kennisse van d' E. Maatschappij wilde
laten vertrekken, ik heb geantwoord best te sijn, dat men
UHoogEd: agtb: terwijl ik gants bekend in dese saeke was
daer eerst kennisse van gaff, tegen niet sijn gevoelen
over een komende; hem onder het seggen dat den kiaij
bradja Pattij, soo lang moest gedult hebben, 'tgedane versoek
en geschenk werd afgeslagen, te 1. Cattij amphioen 20. Samardse
kleetjes, 1. kistje Massoij, 1. tt. lood en gewesen
1. sak peper, en weijnig benjuin en borrij, door hem
en den kij mas Santa dikara in 't bijsonder boven het voor
gem: gesonden, kan hij, om dat geen slaven, waer
off vrage hebbe, ~~[illegible]~~ die hij in ruijling daer voor
geven, in sijn gebied had, almede niet aenvaerden, te meer
om dat hij verpligt was een kleijn geschenkje daer van

aen

Van Sorboya den 22 Juny 1692

Ed:le Maatschappij in vergelding van het aan hem
gesondene te doen. voorts was hij den gantschen dag
seer yverig besig, met plegen van sijn afgoden dienst,
gevende na dat hij de rijxprincessen en bijwijven aan sekere
groote boom, voor welke hij ook haare gebeden storten
gelaten hadden, twee om op den 30. d:o aldoen mede
gebragt wierden aan te teken, uijt welk getal in
meer dan 1000. st:s bestaande, mede de 200. ter offer
verkoor, die des avonds nadien bij den Akker van
onverwindig beeld, die Mansvelt te prangen hadt, gedood,
ende het speter gebraden, met geselschap van verscheijde
wijven na Pandama omtrent 3. mijlen van hier gelegen,
door de papen op den eersten dag van de maand Maij
gebragt wierden, daar ik mij op sijn versoek bede
den 2. daar aan volgende, genoodsaakt vondt, bij te
wegen, om volgens sijn seggen getuijgenis van het
volbrengen, sijnde voor lange gedane beloften, te dragen
waar hij had sig bij eede verbonden, so haast 't rijxbestier,
na de dood sijns vaders, in handen ware, op dese plaatse
na het voorbeelt sijnder voorouders, die deselve
geheijligt hadden, seven dagen lang een offer ter eeren
van Dewa Batara, die hem tot dus verre geholpen
hadden, met bijvoegen, sijnde huijsgoden, artsia genaamt
te doen, die hij dien dijnde op staat kan, met 7. buffels
voortgetrocken, met groot gejuijg na derwaarts gebragt
wierden

Van Sourabaya den 22 Junij 1677

Donderdag, deser Steede bevelen, nade gedaante van een
droom, hoe ik een halve voet weg gants wanvoeglijk
gemaakt, lag men dagelijx met versterken bezigh, —
hoewel men nade wind dragen, sonder dat ik weet
tot wat eynde deselve en mede andere plegtigheden dienden,
want hij Sosiama, bij haar spoorloos leden, uyt onkunde
off vrees, van dat wij daer de spa mede souden dwingen,
aen ons te ontdecken, en hen niet garen, dat wij wanneer
bijbesig zijn, daer by off ontrent komen, soo dat men als na
ik vertrouw om die reden benevens de Kiaij's bradja Sela
en Rangal Sima, tot twee uren nade middag ingesloten
onder de schaduwe van't geboomte, sonder eten off
drinken, sien leggen, 'tgeen mij soo verdroot, dat ik tot
verscheyde reysen besloot te vertrecken, en reets vaardig
stond ~~om te vertrekken~~ om in aller stilte te paard te stijgen,
als den Sodra Dasrap ons verboot binnen te komen,
dat wij langs een weg die voor ons onbekende gebruyckende soude, veel
lag reden, soodan het verkennen de spijs of verdsang
bladeren voor de genoden daer de afgesanten van Badong
en Simanap, ook onder geweldige dienders had opgedragt,
de eerste reys, alhoewel zij ten achtien der Europische
natie ~~of~~ andere dergelijke volken, namentlijk voor een
gracht souden komen door gaen, ten teyken zijner groote
agtbaarheyt van den lijftwagt bestaande in 40. musquet-
tiers

Van Sourabaya den 22 Juny 1692

tiles, 40. gecouleurde standaerd dragers, 40. rood
geverfde pieckendragers, 40. spiesdragers, 96. soo lange
als korte swartgeverfde, met silver beslagen pieckendragers,
4. schild dragers, twee vaendel dragers, 1. [illegible]
drager, en 6. sijde sonne dekdragers versien, met het
aengesigt na het oosten gekeert, voor sekere verheven
plaets, het eerst sijnes dooden vaders opgedregt, tot
drie malen toe vernedert, en op een matje tegen het
aerdrijk aengelegt, neder setten, daer sijn Hoogheijt,
dader de Dalams Wassantiarij, Wira gouna en ik, ons
op sijn twee agter voegden, de welk Wiera den door de
rijxbestierder Singa Wraja, na ordre geplaetst, en de
spijs voor hem in 7. witte schotels aengebragt, daer op
ieder een strengetje ongetwernt Cattoene garen geleijt
was, die hij eerst voorden onder het plegen van eene
sekeden, daer aff genomen hebbende om den hals hing,
swaeijende met beijde handen, als of hijse na binnen wilde
halen, driemael over de hoofd, terwijl den arak die sij
van tonak branden, in eiken beker, het kimmend vol
geschonken, soo dede sijn verklaring dede datter verscheijde,
wenden nog aen een ging, soo dronken al de beste
wirden, onder welke de Dalams Wassantiarij en
Singara Sonta de voornaemste waren, want hij
na dat sijn Hoogh.t hare bevordering neme andere, rakende

haro

Van Sourabaya den 22 Junij 1692

haere genegentheijt t'eenmaele, en de bewesen hulp
aende princes simpathij gedaen, eenelijk had uijtgeroerd,
uijt de Majesteijt mochte gedragen worden.

De drij princessen van over die geweest, tgeen van tijd
tot tijd verwonderden aenslagen, saghe dan om dese dan om
geen genegentheijd, die door eenen geroepen, uijt een silvere
kan den drank soo lang tot haer ingegoten,
dat sij de als stok bevedert bij naer vrees, terwijlen aende
linker hand sonder weijnig eieraad een tweede spe,
en voor ons den dans, door vijf dogters, waer van de
oudste die haer aensoerde, omtrent 12. jaren oud, was
vertoonden, die mede door simpathij na de dood van
~~simpathij~~ versoude. die haer beslapen had, tot bewijst aen
genomen, was haer draeging van deselve seer mooij
geraeckt, een vande mooijste schepsels die ik tot nog
aen dit hoff gesien hebbe, 'twelk verwonderde uijt den hooghe
dat sijn hoogh[t]. haer in dese stadt, tegens de gewoonte
vertoonden. dog ik verstond daer na uijt een soeste,
dat hij sulx gedaen hadde om te betuijgen in hoe hoog een
agting hij mij hield, soo dat de gedagten die ik had
van dat hij wel ligt tot oorsaeck vande voorgenoemde
vernedering, tot dese straf gedoemt was, omtrent
verdwenen, ook veroorsaekte den arak op sijn hoogheijt
van sijn werking geraeckt, sulke een genegentheijt

dat

Van Sourabaya den 22 Juny 1692

dat ik mij voor de ontdekking der Rijxgroten, die gelijk
Uwe Ed: agtb. konnen oordeelen, niet heel aangenaam
waren, moest bloot stellen; want ieder wilde voor de(n)
ander sijn genegentheijt tot de E. Maatschappij op het kragtigste
betuijgen, en de eerste zijn, om daar van daad blijken
uit verdelgen van den moordenaar Sourapattij te geven.
Sijn Hoogh.t gedurig besig met sijn gasten, tot wel eten
en drinken aan te manen, beoogden niet de [illegible] op de man
moet der sijnen, en gebood om haar vaardigheijt int handelen
der wapenen te doen zien, dat ieder der groten met de spiek
in de hand, sig onder hem en Singasraja verdeelende een
spiegel gevegt soude aengaan, 'tgeen onder het lossen van
eenige musquets schooten, in sodanige een ordre geschieden,
dat ik mij nauwelijx van lagghen kon onthouden, te meer
om dat hij mij vroeg off ik wel oijt iets beters gesien
had, en off sijn Ed.t den heer Gouv.r Generaal voor sijn
groten wel oijt sodanig een gevegt en maeltijd had
aangeregt; daar ik gelijk waar was voermonding
niet op antwoorden, 'tgeen hem die nader acht der
Javase vorsten niet graag is tegengesproken, soo wel
aan [illegible], dat hij onder het seggen van voor niemant,
alwaert dat den keijser sulx te ordre, de spiek
andermael inde hand nam, en ia [illegible] wijse sodanig
wadrende sprelden dat het waarlijk aangenaam

an

Van Sourobaya den 22e Juny 1692

om te sien was, waarmede deese vrolijkheijt,
terwijl de overige spijs, door de dienaren, die 'er op als
kraijen sieten, in een ogenblik was weg gerukt,
tot mijn groote blijdschap een eijnde nam, en ons
vrijheijt om na ons logeerplaats te vertrecken gegeven
daer wij met sons ondergang bevonden aenquamen
en door den kiaij bradja wea in naame van sijn hoogh't
versogt wierden, om des anderen daegs, sijnde den 3. d°
wederom derwaerts te gaen, 'tgeen ik onder voorgeven
dat hij, de rijxprincessen, en anderen die uitspogen hadde
geroerde gods dienst, ontkomen vrijheijt bevorderde te
hebben, daer door veel sinder zoden, weshalve als nog :
Dus hij van hij Coning tot Bouliling, die als erfvijand
vande balembouangers, op al hade door, naamelijk agt
noemt, wel ligt van dese Jagt verwittigt, had en hade
een voordeel af te sien, eenige kleijne vaertuijgen
als verspieders na derwaerts gesonden, waer van 't
een met 6. man beswangerd ontrent Zatak. in handen
vande daer kruijsende prauwtjes vervallende, tegen
den avond wierd opgebragt, en 'tSumanapse geschenk
hebbe van geen waerde bij sijn hoogh't, die van den
inkalende adel 16/ op de tweede aenbidding der
afgesanten, onder beleefd vande meergem't radeng Najo,
soo haest UEd: hem op sijn versoeken souden hebben
geantwoord, te sullen overhouden, aengenomen, waermede

hij

Van Sourabaya den 11 July 1692

Bij na bekomen afscheijt, den 4:e d:o onder seijl gegaen,
als dewijle hij met al sijn troepen tot uijtvoering sijnde
gedane beloften, na Caparang de aengesetrek, van waer hij
terwijl de eijgesteldende Singaraija op Pandanaija
wachtende, des nachts ten 10. uren, onder het storten van
een swaere slagregen, die 2. etmalen sonder ophouden duerden,
met een groot geschreeuw swaermen quam, die omwille
hadden aen mijn volck, die bij gebreck van verschoning
gedurig nat waren, soo grooten ongemak dat sij alle
drie benevens mijn jongen vande heete koorts op het heftigst
aengetast, mij in weijnig dagen van haer bekend bedden
wanlopen, soodat ik aen die arme menschen binnen
Matsia Napoura, daer beter gemak te dan hebben, genootdrukt
wierde sijn hoogh:t gelijk meermalen geschied was tot een
haest besluijt en vertrek acht maen, 't gene hij mij op den
8. d:o als het selfste sijnde op het brugge onder sijn
volck begon te doorden, onder belofte van gedane dienst, den
11:e deser te sullen voegen, toestond. Soodat ik siende dat
lieden inde ten doorset soud off kan besloten worden, met
Ochrijsts bradja Wea, Ranga Dima, en de soldaten door
tot kranke krijgsknegten, in geselschap vande drie
Dikkedragers, tot mijn voorkomen genoegen den morgens
vroeg op weg sloeg, komende den 9. d:o langs een open
pad met de grootste moeijte vande water, tot gemak
der stadtkarren, door het bos, twee dag reijsens verre

gemackte

Van Sourabaya den 22 Juny 1692

gemaakt, des avonds ten 6. uren, in mijn herberg, daar ik
den Landts gesaghebber Jan de Wabeek, mitsgs. de aan hem
toebehorende Zieken, in redelijke gesondheijt, en 't Sagie de
Suanne, 'tgeen voor Nagapraang geen toe had konnen
vinden, bogtwaart in vertrokken vond. Na dien wanneer
hij sig met 't volk om soo doende en ware sulx toelaat, de
straat Baly tot aende uijtterste hoek toe te peijlen, op den
10. bequam, terwijle ik eenige dagen onder tot besigtigen
vande stad, die ter gedagtenis vande broeder [illegible],
aende oostkant geheel verwoest, en aende west, Zuid,
en Noordkant tamelijk wel bebouwt was, Zijn Hoogh[eijt]
verwagtende de Ellendige staat van desselfs inwoonders
die eijgen als slaven, nooit had [illegible] lukken, de voort in
alles beindeling gehoorsamen, en waren hij gaat ook
staat in een overvloedig getal op eijgen kosten, tot groot
nadeel haarer landbouw, waar door vrouwe en
kinderen groote lijden moeten doegen, beklaagden, en de
gesworen Tumenggoengs Sianko, Kintko, Sietko, Woncko, die
met haar Conting groot 12. Corjang, en soo verkoopen
gehadt, toebehoorende den Luit[enan]t der Maleijers
in het Jongste den van Batavia na Macassar vertrokken,
op de Pater Noster Eylanden, hadden schipbreuk geleden
dog van daar na dat den Schipper Colincko Sijn Schrijver
met 3. Javanen, sonder schade te [illegible] immenen,
met het vrouwvolk waren weg geseijlt, door den

Sobat

Van Cirbon den 22 Junij 1692

Loopens vaartuijg de wijl na Beschilling loopende
tot haar groot geluk gesien ingenomen, en op Tatak, waar zij
met sonder dat Chineesen woonden, aengeset waren
geworden, gelasten haar gereet te maken, om met mij weederom
na Batavia te keeren, waar bij nademaal het hier sonder
hooftgeld, off met naemwaardige tollen te betalen, goed koop
leven is, geen ooren tod hadden, en niet tegens haar de
mijn kragtig aenhijgen op het begeeren van sijn Hoogh.t,
die dies van daer naer Sochi te trecken verklaerd zijn
'tgeen behoorlijke het verwijt die Ik schuldplichtig U Hoog Ed
agtb: wijser oordeele, ten toedragende, mijns dragtens
ten toedragende dienende gebruijkt te worden, want het
staat te vreesen dat sij, behalven de geduerige lastinge
waar door sij ons, bij desse swakke kragten verdagt te
maken, vermits het ingewortelt, de Chineeschappij,
die om de wer afgelegentheijt haare gedoentens soo niet
kan na spoeren, op Java met d'een off ander aenspannende,
een quade rolle sullen speelen. Den Pangeran
Watmanna, doodelijk kranck met verscheijde siekten, en de
voortroepen van sijn Hoogh.t onder het storten van een
swaare slagregen, den 13. d.o hier aengekomen, deed mij
door een dienaer vanden Sugabdij Widra Pattij, die
benevens den Prince Matsia Napoura, in desselfs
afwesen het gesag voeren, weten, dat hij des anderen
daegs met al den staet stond te volgen, 'tgeen het
oorsaeck

Van Sourabaya den 22 Juny 1692

verlaeten voornoemt in een gants deerlijken staet geschieden,
en in den 16. daeraen volgende, ten hove geroepen, uyt
desselfs mond uyt bijwesen van alle de rijxgrooten verstond,
hoe hij gesamentlijk, achtervolgens het bede vanden ouden
Soesoehoenan hadden vastgestelt en besloten met de Maetschappij
een eeuwig verbond aen te gaen, ja soo verre dat
boven het volkomen gebruijk van haer land en volk,
sij desselfs vijanden die haere en haere vijanden de
Comp:e souden achten te wesen, waervan sij uyt vervolgen
vanden moordenaer Sourapattij, tot versekering soo hadt
het UEdd: achtb. geeijscht met soo veel magt als daer
toe nodig was bestaen souden doen, en hij een maend
te voren verwilligt in eygen persoon, sig ontrent
Ginding met de onse vereenigen, om daer na Nagapranq
of Latak voor de roverijen der Balijers met onse
bemande chialoup beset hebe, door het innemen
van Bangel, gen: plaetsen, die gelijk die costvast
vastigheits konde verlaeten, agter te laten, met de obstaen
die daer waren, bestaende in lange peper, rijst, was,
[illegible] Ja waren sij na gedaen werk, indien
met haer de groot van onse maet en gewigt, om ze sig
inde prijs na te rigten verstond, genegen te handelen,
en mettertijd een visserij, gelijk als die van Simanap
op stellen van swaere, salpeter en vogelnesten, behalven sij
schoon mede meede een satije lange peper, en drie

gebracht

Van Sourabaya den 22 Junij 1692

gebracht, met de stenen van ieder een morsel, over drie dagen souden weder geven, soo ... dat ... 't voorgaande opgeven, van den ... ... sympathij met de ... ... dat ... af te spreken, want ... ... der ... niet onbekend was, dat de E. maatschappij, met veel scheeps ladingen die ... van ... in ... ... toegebragt.

Dit besluijt ... de ... van Ued: ... ... om verscheijde ... en ... vande E: maatschappij getrocken, was mij ... aengenaem, want ... alle ... tot ... gevoegt bij de toegenegentheit der ... en ... tot ... ... die van een goeden ... en ... ... is, aengaande de "factorij van" Passourouangse saken, ... dat ... door de ... alle ... van ... toegank in dat ... indien sij geslagen worden word afgesneden, niet als alles goeds belooft, soodat ik onder ... van een goeden ... ... met een ... getal Europese krijgsknegten, mij niet soude ... op Ued: agtb: ... tot ... vande ... ... te begeven, inmiddels ... mij na dat de ... afgesant, met een ... ... en drie ... was afgevaardigt

Van Sourabaija den 22 Junij 1692

afgevaerdigt, de laetste vande voorgemelte drie kruijs kraghten, nu op Ed: hooghe gedeste, onder hope dat de verandering van lugt, haer in beter stadt souden stellen, syn hoogheyt die van een ander gevoelen, was, te vergeefs tot derselver bevordering na boord aenmande, en de dood vanden Pangeran Watmanna, die den 18. d:o syn sterfelyk ligchaem door hoge ouderdom afgematt, aenden ael verdelger overgaf, ons vertrek niet tegens vande uijtkragtig aenvingen, tot groot Laeten, leet nog 10. dagen op te korter, in Welkomen, als ter den 19. d:o s: Siffroinoden, aen syn ? waren opgedoffert, op Wedroedinge der wangelovige bergpapen, na tijt der nieuwe bekomen ~~berg papen~~ godsvrugte besloot, de Ingabeys Singalana, Wira Tanga, Sura Mangso, en den Lodra Singabaija, als afgesanten, tot breeding der gedaene belofte, na Batavia, daer te voren geen gedagten toe waren, gewenst te senden, soodat wij na Ed: vinden van haer hoogheydt gaulonang genadent, met voor den 30. d:o ons afscheijt bekomen hebbende, na Ragapraung voor ? bekomen hebbende, na Ragapraung voor Welckers ende het Jagie op mijn ontbod, den 28. d:o was ten anker gekomen, vertrocken, met het welke wij soo als hij aenboord verschenen den 2. Junij onder seijl raekten, en desselven ? ten anker aentreden uijt die allos sullen Ued: Ho: agtb: genoegsaem ontwaren

Van Sourabaija den 22 Junij 1692

ontvangen worden, soodanig eergoedinge, als ik het
sober onderhoud nog bijkomt, aen die soft goedt en worden,
soodat ik bij aldien den Moorder Souropattij die sake niet
mogt worden aengetast, op het allerondrigste ede
smekende het geheele saek in het toekomende, mij
daervan goedigl. te verschoonen, en de aldaer gemaekte
onkosten, waervoor gedurende ons aenwesen de scheeps
randsoenen, en 't kostgelt der krijgsknegten is ingesloten,
voor wel gedaen achten, alsoo die in 't geheel van 60¼ rd.
komt te bedragen gelijk bij de voldane reeq. tot
Sourabaya, als wij den 11. d°. aldaer aenlanden,
nader komt te blijken. waermede &a. onderstont
en was geteekent Jan Fransz. en het Zegel stont
overgeleverd tot Batavia int kasteel den 22. dag
vande maend Junij 1692.

Translaet van een Javaense
Contract door den Soesouh. off Pangerang
Matsianagara tot Balambang geschreven
aen Sijn Ed. den Heer Willem van
Outhoorn gouverneur generael, tot Batavia
ontfangen den 24. Junij 1692

Den Pangeran Matsia Nagara, in Sousoubanang
tot Balambouang, send dese Missive aen Sijn Ed.
den Edle Willem van Outhoorn gouverneur generael

tot

Van Sourabaya den 22 Juny 1692

tot Batavia ... voorts dient deser om U Ed. bekent te maken
hoe dat den Capn. Jan Francen, ruym 2 maenden, voor de
schryver van desen brieff, in Compe. van mijne retournerende
afgesanten, met gesondheyt alhier is verscheenen, die ik
met alle respect in mijn hof Matsia poira
heb ontfangen, daer U Ed. aengenaeme Missive overgelevert,
en geopend is. voor welke eer, wij alle ten hooghsten
dankbaer blyven, ik heb niet alleen gelesen, maer ook uyt
het verhael van mijn weer gekomene gesanten verstaen,
hoe dat inde plaetse vanden ouden heer gouverneur
generael Joannes Camphuys was opgetreeden
den Ed. heer willem van outhoorn, die een vader van mij
en tot het Balemboangse volk seer genegen is, om
met haer in vrindschap te leven, waer na ik en mijn
overleden vader, met verlangen gewagt hebben, maer den
Pangeran Surapatty heeft sig hier tegen gestelt,
seggende dat dit een sake van gewigt was, die tot
ons ruine soude strecken, gelijk syn onwilligheyt
is gebleken, want hij wilde U Ed. volk af[illegible], en alle haere goederen confisqueren
soekende die uyt mijn handen te krijgen, maer alsoo dat
niet tegenswoordig mijn magt kleijn was, heb daer
misnoeket, soo ben ik daer na om mijn oprogtigheyt
van god, met overwinninge tegens Surapatty
gesegent, die in een gevegt is dood gebleven, zijnde
Balemboangen nu weeder als voren in een geruste
staet herstelt, gelijk ik aen den Capn. Jan Francen

omstandig

Van Souribaya den 22 Junij 1672

ons standig hebt veraadt; dan hoogende dat ik
voortaen met een oprugte affectie de vriendschap met de
E: Comp:ie wil onderhouden, en den Ed: gouv:r generael
voor mijn vader aennemen, om met een ware genegenth:t
d'E: Comp:ie in alles door te helpen, tot het overrompelen
van Bangar en Passourwang, als mede om Souropattij
vijandelijk aen te tasten, en door hem sijn rechtveerdige
straffe geven, waertoe den gouv:r generael en de
Raden van India groot verlangen hebben, vermits hij den
Cap:n Tak Zal:r tot Cartasoura [illegible]
benomen, soo dat ik gerust bij ons Ed: te helpen, als ik
maer een maent voor af de vloot mag hebben,
als die vloot sal worden bij dit land gesant, dat
souden Panarouka een goede plaets wesen, om met
den anderen daer over te spreken, alsoo mijn volk
te lande moeten marcheren, doch soo de E: Comp:ie
een ander plaets beliefde te nomineren, ik sal
gehoorsamen, maer mijn volk souden garne met de
Nederlanders geconbineerd op trecken, om Bangar eerst
aen te tasten, waermede sulx staet te geschieden,
soo is mijn versoek dat den Cap:n Jan Franssen, en geen
ander Cap:n die wij niet en kennen, [illegible]
mag komen om met mijn volk die nu reeds aen
een gereed sijn de vijand te attacqueren, ook datter

Cha

Van Sourabaÿa den 22 Junÿ 1692

na Balemboangan een kleen scheepje mag werden
gesonden, om daarmede mijn volk is opgetrocken, liever de
wagt te houden, off toeslilling iets quaets tegen mijn
Negorij wilde ondernemen, den Capn. Jan Frans. op
wiens UEd. niet mis magt believe te wesen, heeft hier,
door dien ik veel werk hebbe gehad, een geruijmen tijd
gewacht, hij vertrekt nu weder na Batavia met mijne
gesanten, sij sijn genaemt angabeij Singalana, angabeij
Wira dianga, angabeij Soma Nayon, en Soura Singabaja,
met versoek dat UEd: de angabeij Singalana soodanig
believe aen te sien, als off ik persoon voor UEd: was
verscheenen. Eyndelijk verklaren wij, dat soo lang
de Son en Maen haer schijnsel geven in een opregte
vriendschap met de E. Comp.e sullen leven. Finis

Translaet van een Javaense Contract
door den Pangeran Matsia Nagara tot
Balemboangan geschr. aen haer Hoog Ed. a.
tot Batavia, ontfangen 24e Junij 1692

Dit briefje komt van mij [illegible]. Pangeran
Matsianagara, die het opperste gesag voert over alle de
Mantrijs off regenten, tot Balemboangan aen sijne Ed:
den heer Willem van Outhoorn, gouverneur generael, ende Ed:
heeren Raden van India tot Batavia die ik voorts make
ik aen UEd: bij desen bekent, soo dat alle de gesondene
goederen

Van Sourobaija den 22 Junij 1692

goedheden tot verenckagie volgens den inhoud van UEd:
aengename Missive eens aengebragt en aen mij bewe-
bestoet zijn, waer voor ik ten hoogsten verpligt en onvermogend
ben, om die goedheden aen UEd: te vergelden, vermits deselve
nog onverdiend zijn. Ten waer ik mee voor desen twee
van mijn eijgen meijden gesonden, om dat den Pangeran
Sinapattij de ordre van onsen overheden, weder niet
begeerden te agtervolgen, waer door dan de twee meijden
eens sijn gebleven, en om egter den last vanden overheden
volkomt. te volbrengen, heb ik als gesegt wederom als
twee van eijgen meijden, tot een teken van gehoorsaemht.
na Batavia gesonden, en nu gaen de voors.te twee
vrouws persoonen die bij mijn vaders tijden daertoe sijn
geordonneert, benevens een spiol vogels volgens, aen
UEd: tot een geschenk over met versoek dat het
verhinge mag worden gerepaireert 'tgeen ik voor
tegenwoordig weet te seggen is de vier vaders van die
brieffie behoort, die genaemt Singalana, Sira
Dianga, Sira Mangon en Singa Baja. Luis geschr.
int Jaer 1611.

Batavia
Aanden wel Ed: Heer
Willem van Outhoorn gouverneur
generaal, en d' Ed: Heren Raden
van Nederlantts India

WL

Van Japara den 19.e July 1692

P.r 't Jagt de Tuyst
ontfangen 23.e July 1692.

WelEd: Erntfeste, Ho: agtb: Manhafte
Wyse, voorsienige genereuse Heeren

Dewyle het Jagje de Tuyst, keerende van Macassar komende,
in passant alhier aengeweest, om eenige voorraad voor
zyn "in hebbende paarden te erlangen, soo hebben van onse pligt geagt
dese verschyninge te gebruyken, daermede aff te vaerdigen, UEd:
Hoogagtb. te verwittigen, dat deselve g'eerde letteren,
vanden 4. Juny p.o. [illegible] beneffens de drie dubbelde
afschriften van deselve, mitsgaders vanden 20. met het
Jagje Cadiry, en 28.e met de Fregat de Gidion, ons alle
vervolgens wel en [illegible] aengenamende. Zyn gerecidden.
beyvende den Commandeur Root UEd. Hoog agtb. voor
de gunstige toekenning op syn Gratiale versoeken,
van deus te mogen opkomen, gants hoerig dankbaer,
en in groot verlangen na de verschyninge vanden
d. Capt.n Jan Kruys, door UEd: geordonneert om hem
aff te lossen.

Het gevorderde negotie Journael van a.o 16 88/89. gaet hier
nevens over, het geen des versoeken, dat na verrigter saken
weder herwaerts gesonden mag werden.

En soo mede gaet hier beneffens een pertinente Specificatie
wegens Rds. 558.. 51.. 8. aen den ten behoeve vanden Gianse
vande troepe Manin bombak inden Jare 1690. alhier ter
Comptoire verstrekt, ebaer van Myn vrienden, dat het
Comptoir Batavia eenlyk de 900.. Spa: Rds., die effectuelyck toe

het

Van Japara den 19. July 1692

inkoop van paarden, gedient pr. factura in dato 29. octob.
1690. ten laste gebragt, maar de overige op ongelden
extraordinaris, alhier afgesz. sij geworden, sonder daar
voor eenige obligatie gepasseert te hebben —

Boven dien, gaat hier ook nevens over, een nieuwe
rombangse chialoup van 55. voeten lang, en daar in
geladen —

150. Rijx. gesorteerde Jatij planken, en 100 mede
3817½ rds. Contant bestaande in —

391. Rijx. gestempelde ducatons, Conform UE. agtb. ordre
van dato 8 maart passado alhier te lande
tegens 12. schellingen ieder ingewisselt —

330. Rijx. goude Cobangs, int jongst van t hooft
verlangd, en alhier niet gangbaar, daar onder
een ongestempelde voordelen a 10 rds. in
Cassa ontfangen, als bij het transport vande
ondercoopman, Joannes ..., tot sijn vertrek te
sien —

Welke het afgesonden te samen, bedraagt een summa van
14928,,3,,-- gelijk de factuur hier nevens duijdelijker
komt aen te wijsen.

De rest der bekomen Cobangs hebben wij hier bij den vrijburger
Cornelis Coper tegens payement gewisselt, welke van
Macassar komende sijn chialoup ongelukkig verloren
hebbende, reets voor af Oostwaarts vertrocken is.

Gelijk de luytenant vande luytenant Matthijs
Hendrik Loring, met der nevens alhier aangeland is
mede

Van Japara den 19.e Julius 1692

mede per desen bode overgaet. de fluijt de Gideon, is den
14.e deser, op sijn eerste aankomst na Rembang voort ge-
remitteert, om aldaer ten spoedighsten geladen te werden
met soodanige sortimenten van houtwercken, als U Ed.
voor desen hebben gelieven te ordonneren, wel wetende
datter behalven de Coning van Bantam nog twee
bodems met eenige lastpoorten, Edes. aengeslinkte mogen
werden, insonderheijt een om de swaere ijserhouten tot Rembang,
die dese fluijt niet sal konnen bergen, in te nemen, en
tot afbraek van het nieuwe Jagt aldaer te dienen, waertoe
wij vertrouwen dat de fluijt Cronenburg, die U Ed.
believen te leggen, dat apparent staet te volgen, welke bequaem
sal wesen, middelerwijle sullen wij geen tijt gebreken
om de houtprovisie agtervolgens UwelEd. g'eerde recom-
-mandatien, soo veel te doen bevorderen als doenlijk sij
met agting. ons tijdes biddende, dat wij ten spoedigsten
de gerequireerde contanten erlangen, om de generale
verstreckingen, aen des E. Comp.s Boschhouders te deser
Custe aen het commanderen, want het nu al over de 9.
maenden geleden is, dat sij de laetstemael genoten hebben.
waermede etc. onder stont en was geteekent J. A. Sloot,
Hendk. Obe, Joris bellesen, Cort Brand, A. J. van de Keerbeeck,
Wouter Ockersen, J. S. Lamsweerde, ter zijde stont
Japara den 19.e July 1692.

Batavia

Van Tegal den 18.e July 1692

Batavia
Vanden Hoog Ed: Heer
Willem van Outhoorn gouverneur
generaal, ende Ed: Heeren Raden
van Nederlants India

Ed: gestrenge, Ho: agtb: manhafte
wyse voorsz: seer genereuse Heeren

Wel gebiedende Heer en Raaden

Weesen den 6. der jongst afgewekene maand, dat het Jagt
schip het huys te Spyk met ons onderdanig schryven over
Indermajoe derwaerden tot U hoog Ed: weder gekeert, is
dien selven avond op den 7. dito, met de copia van U hoog Ed:
agtb. voorgeroerde missive, aan den onderkoopman, en
resid.t [illegible], andermael eder gekomen, waar in gesien
dat U Ed: Ho: agtb: om balken van 25. a 30. voeten lang
waaren benodigt, wij daarom voorn: boden met balken
soort, onder welcke ook eenige drijvinge van minder
Caliber volgens den eysch vande schepen overgesonden, hopen
UEd hebben sullen, doch voornoemde overleden na dat
352. St.o balken ingeladen, seyde dat de lastpoort
half wegen onder water stond, en daar om niet meer
konde laden, om welcke reden wy den boden hebben
avond over Indermajoe, om met kromhouten en diergel.
aldaar gereet leggende volladen te werden, tot UEd
groot agtb. afsonder kostende bevangen balken tegens 66 st.
vereysd.e gerekent . . . . . 821.15.11.
voorkosten tot een afvoeringe der selve . . . 150.-.-
Somma 971.15.11

[illegible]

Van Tagal den 18. Julÿ 1692

gelijk UEd: groot agtb: uyt het weduws gaarde [illegible]
met bevoren hier konnen brengen, en bekomt UEd: Ho: agtb.
mede, een lijste van de Op dese bijzondere balken
bedragende 170. St: die 't hoeck geraakt zijn, dewelke hij
dagelijx kappen en afbrengen.
Hier loopt een gerugt dat den Soesouhoenan weder sal te
weder gaan, waarom hij alle de Javanen, tot papen en
jongens in 't huijs van de hier aanleggende Negorijen, om na
Passaroeang te gaan, heeft laten vertrekken, behalven de
Inlanders, waarvoor wij ook hebben aengedreven, met
acht kappen konnen gebragt worden, en sullen UEd:
Ho: agtb: toekomende jaar, geen nieuwe houtwerken,
bij aldien die ordre soodanig blijft ~~blijft~~, indien die het
konnen krijgen, soude wij nog alle mogelijke vlijt
tot het bekomen der selve moeten aenwenden
Waarmede etc. onder stont G. Bruijninck
het Zijde van Tagal in 't Ned: Comptoir 18: Julÿ 1692

Register der papieren, dewelke op
heden p.r het fluijtschip de Gideon na Bata.a
werden gesonden, geconsigneert aan den Wel Ed:
Heer, en M.r Willem van Outhoorn, Gouv.r
Generaal, en de Wel Ed: Heeren raaden van
Nederlants India

No. 1. Origineel Missive door den E. Heer Commandeur
Joan Albert Sloot en Raad, aan de Gouverneur Gen.l
en Ed: Ges.r van hedigen datum.
2 een Copia d.o door den E. Cap.n Jan Kessel en raad

uijt

Van Japara den laasten July 1692

uijt Sourabaya aenden E:heer Command.r Joan Albert Sloot, en den raad tot Japara geschr. zijnde opgedragh.en, en geaccompagneert van een translaet Javaense missive, door den voorn. Sindouradja, aen opgemelte d: E:heer Command.r geschreven

N.o 3. een Extract brief sijnde door den Tommagon Resid.t Govert van Wijngaerden, aen en als boven na Japara geschr. in dato 28.e deser maend

4. twee Extract brieven van Sourabaya, door den aen als voorn. na Japara afgesonden, het eerste den 16.e Maij, en het andere 19. Junij deser jaers

5. een Copia translaet missive door den Soesouhn.r aenden E:heer Command.r Sloot tot Japara geschr. en aldaer op den 22.e deser afgegeven

6. vier st.s originele Javaense Missives in geel zijde benaijt, behalven de vier Copia duijtsche translaten als:

1. vanden Soesouh.n en

1. vanden Pangeran Depattij aenden Wel Ed: Heer Gouverneur generael M.r Willem van Outhoorn mitsgs.

1. d.o vanden gem. Soesouhoenang aende Ed: Heer Directeur generael Joan van Hoorn en

1. d.o aenden Ed: Heer Majoor Isaacq de S.t Martin geconsigneert, en t'gelijck op den 12. Courant

Met

Van Japara Ult.o Julij 1692

met desselfs afgehouden priester, Catip Kalij

No. 7. een Copia translaat acte door den toevalt: aen den lieden ordre voorsz. priester Catip Calij verleent

8. een originele proces conform desselfs apart register van den Land gedetineerde ordinaris soldaat Jan Pieterszen van Brussel

9. factura van 't geladene in 't scheepje de gidion

10. Cognossement van Idem

Japara adij Ult.o Julij 1692

Batavia
Vanden Wel Ed. Heer en Mr.
Willem van Outhoorn, gouverneur
generaal, en d' Ed: Heeren Raden
van Nederlants India

p.r 't scheepje de gidion
ontfangen den 1.e aug.o 1692.

Wel Ed: Erntfeste, Ho: agtb:, Manhaffte,
welwijse, voorsz:, seer genereuse Heeren

Wel Ed: Hoog gebieden de Heeren
Voor onse Jongste onderdanige, in dato 19. Courant
met Ued Hoogh.d de Zeijst, is op den 23. daeraen, Ued
Hoogh.d de Coning van Bantam, alhier doen komen

ordr

Van Japara ult.a Julij 1692

aen te landen, en daermede ook den E. Cap.n Jan Ruijs

om den Command.r Tack te ontvangen, behalven U.We Ed.

agtb. g'eerde Letteren vanden 7. bevorens, uitgez.

soodanige goederen ten bedrage van ƒ73300..9..-- als de

factuur voor ons, en 't Samarangs Comptoir dicteert, excepto

6. Stx. Sandlanders, en twee platen geelkoper, weegende

70. ℔. welke [illegible] welke in de Cognossem.t genoteert,

maer ons in geen van beijde in de factuur aengeteekent

zijn, tgeen wij verhoopen dat p.r nader geschieden mag,

inhoudende U.Ed: Ho: agtb. wel gegeven ordres, in

gem.e letteren vervatt, schuldpligtig g'observeert,

en met de komst vanden Command.r Tack, die soo dra

'tJagt de Coning van Bantam te Samarang

volladen is, de reijse Oostwaerts te ondernemen, staet

dienvolgens nader bericht te werden, ondertusschen gade de

Terugh[?] de Gideon met de volgende houtwerken voor aft[?]

handele[?].

100. Stx. IJserhouten

128. -- Doorwerkers[?]

184. -- kromhouten in soort

1. -- Lange kiel

2. -- nieuwe scheinaden[?]

bedragende te samen, volgens bijleggende factura

ƒ1351.10.-- Sulx dat de Stenbodem de meeste IJserhouten

hierna wel moeten, dat de Lastpoort niet souden konnen

passeren, ingenomen heeft, dog souden meerder geladen

hebben

Van Japara ult.o Julij 1669

hebben, hadden we voor lengte van ged.te ijserbouten
kommen leiden, zijnde aldaer ter Rembang nog in
voorraet gebleven

18. p.s ijserbouten
224. - - . balcken in soorten
200. - - . ashuijtplanken, uijtgaders 4 partij katij planken
ende eenige swaere werpen, tot verkrijgen a kade als mede
om het nieuwe Jagt te helpen te leggen, wij vrese eenter
dat de fluijt Cronenburg al verseerende vaart. alsoo
gemelte nieuwe bodem kans vaerdig [illegible], om
mede de naestkomende nieuwe maen afgehaelt te werden,
gelijk het extract schrijvens vanden Ed.t van Wijngaarden
hier besijden vertoont, gaende den vendrig Dirck [illegible]
mede met schuitboden over ter oorsake dat den E. Cap.tn
Jan Wessel genoodsaekt is geweest, hem van daer op
te sonden, over soodanige onlesse. Eder, als bij Sourabaya's
extract schrijvens van dato 16.e Maij, hier nevens te
sien sij, en dewijle hetselve ook, hier ook gants onordentlig
gepleegt werd, soo hebben wij in gunstig bevindende van
UEd. vaagt. over den selven, ons gelijk gruijs gemaakt,
en soo mede gaet hier besijden een extract van Sourabaya,
de dato 19. Junij, waer bij den Resident en raad aldaer
versoeken, dat de Inlanders op de patcallen besheijden
ontlast mogen werden, alsoo sij seggen dat niet langer
als voor 6. maenden aengenomen zijn, en die tijd
rijkelijk uijtgediend hebben, onderwindende gem. hadde [illegible]

dan

Van Japara ult.o Julij 1692

dat bij verquideringe 2. à 3. van die natie op ieder vaartuijg
genoegh souden wesen, als konnende de rest door de ma
mardijkerse soldaten, gesuppleert worden, dog wagten wij
derhalven UWelEd. agtb. goede goedvinden
te mogen weten. den gedetineerden soldt. Jan Pieterse
van brussel, heeft tot Soerabaija sodanig een ongeluckige
manslag begaen, als de stucken en documenten, conform
het apart registertje hier nevens, komen uijt te wijsen,
en dewijle deselve enige difficulteijt maken, sijn
wij om alhier te verminderen hebben raadsaem geoordeelt
denselven, uijtgunstigh wenende(?) van UEd. agtb.
bij deese occasie mede over te senden, en aende wijse vierschaer(?)
van den agtb. raad van Justitie tot batavia te
renvoijeren

De Castiliaanse Capitaijn Pedro de Ramas(?), sijn
gelijk UEd. agtb. reede weten sal, den 9. Junij
geleden van qualledamak(?), met een rijsladinge
over Samarang westwaerts vertrocken, niet beter
wetende, off hij souden conform hem voorgeven, op
batavia aangelopen hebben, het geen wij in contrarij
vernemen, sonder dat wij seker konnen seggen, off
hij hem weg raaken sijn(?), off Macassar nemen willen(?),
alsoo den Capn. Pedro somtijts seijde, dat hij na de
westgen. plaatse de wil had, en dan wederom dat hij vilege(?)
made verwegeren(?), om dat sijn oock hier op de sint(?)

hy

Van Japara vlt.o July 1690

sig met hem soude maken, die gants ongeerne naer
manilha wilde, dog daer uijt dese onwilligheijt voortquam,
is ons met den regten bekent, eenlijk verhinderende [illegible]
tot scheepen volgens de geruchten van anderen, hoe qualijk
en [illegible] was, dat hij bevreest zijn gemaekt, daer mede voor
sodanig ontkraften [illegible], als die na Manilha te varen.

Ingelijks is in deselve baijsen alhier een [illegible] aengeweest,
hebbende Engelsman, Cap.n Hendrik [illegible] genaamt, met
een kleen scheepje, voornamelijk voorgevende dat hij na
Timor ging, maer onlangs alhier ten tweede male weder
aengekomen, [illegible], [illegible] dat hij van Banjer
quam, en aldaer al zijn goederen tegen een redelijk prijs
verhandelt had, seggende dat hij bevorens tegens geen
van zijn scheepsvolck had durven off mogen uijtten, dat
na gemelte banjer op Borneo geleegen, gedestineert
was, alsoo deselve in geruijme maenden derwaerts
geweld soude vallen hebben, om dat aldaer ook vande
hand van de Engelsche scheepen, die daer geweest zijn, eer
moord is geworden, dog hij had [illegible] op bodde
gewacht, en den inlander [illegible] gemaekt, dat naer
[illegible] peper genoeg soude bragten, om als dan zijn
scheeps lading van daer te koopen, maer soo dra zijn
aengebragte Coopmanschap verhandelt waren, was hij
vrindelijk t'heijl gegaen, latende aldaer nog een [illegible]
schip, waer van den groot Capitael op het gewas
uijtstond in grote [illegible] en oppressie van den inlanders,
dog naderhand is hier geruijgt dat den Cap.n van tselve

schip

Van Japara ult.o Julij 1692

schip desperaet geworden zijnde, en morrende van't
volk door oneenigheden malkanderen selve omt leven
gebragt soude hebben, wesende gemelte Engelse scheepje
op sijn aankomst aldaer, seer slegt geweest, en
naderhand eenigsints vertimmert, maer niet te
veel, vermits sijn tijd soo hij seyde van daer had om
op de buyten wetvaert nog een peper lading in te kopen,
en die na Madraspatnam daer hij t'huys hoorde te
brengen, sulx dat hij den 19.e deser van hier vertrocken
zijnde, sig soo ook beroemd, dat genoodsaekt was na
de bogt van Samarang op te draijen, om sig te redden, van
waer hij nu weder staet te vertrecken, off mogelijk al
vertrocken sal wesen.

Hier is ook seker Castiliaen Antonij Francisco, van
Banjer aangekomen, die segt dat hij nu ontrent drie
maanden geleden den fugatiuen Capt.n de Looij aldaer
verscheijde malen gesien en gesproken heeft, gaande
breet weijs met verscheijde muijlen en seer hooge gekleet,
had 7. à 8. vrouwsliden bij hem, maer de rest van't
volk gelijk bevonden gevlatteert zij, waeren terwijle hij
niemand gem.t vrouwsliden op seker plaets aen land was
gegaen om sig te verbasseren met sijn vaartuijg en goederen
weg geseijlt, den Sanabakan tot eenen dagelijx de
kost gevende, en had den Capt.n van voorgeciteerde portugees
schip, die in Macauw t'huys hoorde gevraegt dat hij gem.t
de Looij met sijn bijhebbende vrouwsliden waer mede
vertrok soude moeten mede nemen. onder anderen had

hij

Van Japara VIII.e Julij 1692

bij de Rooij bevens gedagte Castiliaan gesegt, dat hij sijn
best sonde doen, om nae het Commando te geraken,
sonder te weten wat hem off meer gemelde Portugees
sedert wedervaren is. —

De Javaanse gedoente blijft nog in sodanigen ophanc —
gewande, datmen er niet sekers van seggen kan, —
hebbende den Sousouhounan nu eenigen tijd voorgegeven dat
hij weder nae het Suijden trecken, om Contrapattij te
bevegten, en geordonneert een grote quantiteijt rijs inte
samelen, om het leger bij sijn aenmarsen aldaer te spijsigen,
maer in een heel Compliment brieffie tot afscheijt aenden
Heer Commandeur Hooi, versogt hij des Commandeurs voorspraak
ontrent den Edele Heer Gouverneur Generaal alsoo hij wapens
manqueert om gemelde Contrapattij te bevegten, off deselve
vastigheijt te ondercompreen, en soo mede versogte hij des
Commandeurs Kuepe tot het bekomen van een Sterksse,
dat de swaerte van sijn kleeden dragen kan, als bij het
dubbelt translaet sijner missive can blijcken. den 22. deser
sijn ook alhier verschenen, de Priesters Catib kalij kraenal
en anga, die ons hebben ter handt gestelt vier stux Javaense
brieven, te weten: een vanden Sousouhounan en ook een vande
Pangeran de patij aenden Edele Heer Gouverneur Generaal
Mr. Willem van Outhoorn, mitsgaders aende Edele Heeren
Den directeur generaal Joan van Hoorn en Majoor
Isaacq de St. Martin vanden Sousouhounang, ingelijx ieder
een, dewelke origineel en Copia translaten hier bijgevoegd,
tot UEd: hoogh. overgaen, en soo mede een translaet acte
door den Sousouhounan, aen opgemelte Priester Catib Kalij —

onlangs

Van Japara d'11.e July 1692

onlangs vereert, welyk wij tot UEd. hoogh. gerede
speculatie te dienen.

Middelerwijle is den gedagte Radin Aria Sindoeradja
deser maand van der togte om de oost over Jassam, en Tawana
na Carta Soura vertrocken, om soo gedivulgeert werd, den
Soesoehoe.no de optogt tegens Soerapatty in persoon, indien 't
mogelijk waare te ontraden, dog wat de eygentlyk van
zij komen niet ter regter antwoorden, en sullen dierhalven
moeten afwagten, dat de tijd ons nader verligtinge geeft,
zij maken ondertusschen niet een geringe een continuele
beweging van allerhande intricate geruchten, die sig
kans ontrent Soerabaya in een geheele ander wesen en
vry verder uytstrecken, als te deser plaatse, gelijk UEd.
hoogh. bij de nevens gaande copia missive van derwaarts
sonder datum des belegerde sullen kunnen vernemen,
eenige potentie dispacade translaat missive, door den
gedagte Sindoeradja aan den Command. Hoot geschreven
daar wij ons om dubbelde verhaale te ontrekken, eerbiedigst
gedragen, tot een bang werd geruygt datter aan de Zuyd
kant van Java, tegen over Cartasoura vijf schepen
gesien souden wesen, en dat den gedagte daar om voorsigtelijk
ten hove is geroepen geworden, dog alsoo wij van wegen
dies aangaande, niets ter wereld vernomen hebben,
konnen daar geen geloof aan geven. Waarmede Ed.e

onderstont en was getekent Joan Alb.t Sloot,
J. Muys, Hend.k Kobe, Joris Belleson, Corn.d Brand,
H: vander Keurbeek, Wouter Ockers, A: Lamswelt,
ter zijde stont Japara d'11.e July 1692

Accordeert

Van Japara onder dato ult.o July 1692

Translaat Maleyse missive door den
Sadoeka Sousouh.tto ratoe aman Courat ca.
uyt het cartasoera's hoff, in Javaans —
aan den wel Ed: gouverneur generaal
Willem van Outhoorn tot batavia gesz.
en op den 22. July 1692. aan d'heer commandt.
Joan albert Sloot tot Japara overgelevert

Desen brieff komt uyt een suyver en opregt hert vande
Sadoeka Sousouh. ratoe aman Courat Sinnepatty Ingalaga
abdul ragman Magmat dinil Califa aan mijn vader den
generaal Willem van Outhoorn tot batavia die vaste voorspoedig
in sijn regeringe is, en met sijn onderdanen altoos vreedig
heeft komen accorderen en handelen, die ook nooyt anders
als waere woorden van andere gelooft en aenneemt
God verleene hem altoos sijn zegen, op dat hij en ik geduyrige
broeders blijven en accorderen mogen, en soo ook alle de
andere Hollandse met de Javaanse kinderen.

Voorts stier ik desen brieff aan mijn broeder den Commandr.
om aan haer Ed. te verclaren, vermits ik met haer Ede,
dat UEd. hem na batavia opgeroepen sulle hebben, daarom is
mijn versoek tot UEd: mijn vader generaal seer instantig
daar ontrent, alsoo mijn broeder den Commandr. als mijn eygen
hert is, en hij ook seer [illegible] de manieren vande
Javaanse kinderen zijn, anders versoek ik dat UEd: verstaedt
en gestag seer voor desen alle de Strand volkeren geregeert
konnen werden, daarom versoek is, dat doch mijn broeder
Commandr. weder haest terug op Japara komt, ik sal de
E. Comp:e [illegible] soo veel dankbaer voor haer gadelijt dankbaar
blijven

Van Japara oude dato ult.o July 1692

blijven, want den Command.r weet, hoedanig de kragt off
swakheijt der Javanen geweest zijn, dewelke ik gesien
hebbe om des Comp.s vijand Souropattij te dooden, 'tgeen seker
vader bekent is, dat in 't Oostland Java beswaerd, voorts hebben
de geene die ik na 't oost hebbe gesonden, wapenen gemanqueert,
en onmagtig geweest een pagger te [illegible],
daarom versoek ik mijn vader onderrigt mij met hoedanig
wapenen off hoe ik een pagger sal konnen innemen, 'tgeen
ik dan nakomen, en laat mij sulx door mijn broeder den
Command.r toegebragt werden, en wanneer de swarigh.t
van de Javanen, en d' Comp.s vijand Souropattij sal gedaen
zijn, soo sal ik god bidden dat de E. Comp.s alle Coopmansch.
van Java coope bij rijst, sout off iets anders, sulx wilde ik ook
wel te weeten versoeken, waer voor de E. Comp.s die sullen
koopen, 't zij voor de regte prijs, off voor het geene ik de E. Comp.s
schuldig ben.

Wijders is alhier geen UEd: in desselfs missive aan mijn oom
anatta Cassoema hebbe gesz:, door mij neevens mijn broeder
den Command.r en alle de Cartasoerase mantrijs g'accordeert,
dog vermits mijn vader den Commandeur na Batavia
roept, soo versoek ik dat hij dog haastig weder herwaerts mag
en dat mijn vader mijn doen versien met een signet ring,
om aan mijn vinger te dragen, [illegible] ik mijn vader
nu [illegible] is twee peerden, een wilde koebeesten, een
swarte beesten, het welk geen geschenk is na behoren, alsoo
het maar der [illegible] van [illegible] zij, aan dat UEd: mijn vader

zijn

Van Japara onder dato ult.o Julij 1692

zijt als mijn vader vader mijn grootvader is geweest, zijnde voorts alle het geene ik te seggen hebbe in desen brieff vervat Lamatk. gelieft doch altoos getrouw te weesen volgens de portugese en Maleijtse vertalinge nevens onder gesz: dat van door den Inlandsen Soldt. Santie van Banda gedaan, Togeschreven Japara den 22.en Julij 1691. was geteekent C: V: Crijsse

Translaat der Maleijtse missive door den Vadoeka Pangeran depattij Soon vanden Soesoehoent. Ratoe amancoerat ba. uijt Cartasoura int Javaans aan den Wel Ed. Heer Gouvr. Generael Willem van Outhoorn tot batavia gesz: en op den 22. Julij 1692. op Japara aan den Ed. Heer Commandr. Joan albert Sloot overgelevert.

Desen brieff koomt uijt den hijsode de oprogt herte vanden Vadoeka Pangeran adepattij annum Soon vanden Vadoeka Soesoehoent. inde negorij Cartasoura de Kingrat, aan mijn grootvader den Gouvr. Generael Willem van Outhoorn, die ik gesondheijt en zegen wensche, mitsgs. dat hij met voorspoet altoos zijn land en volkeren mag regeren, en dat hij alle zijne onderdanen regt, en met groot geluk mag handelen, geen geloof geevende de woorden van quade luijden, god verleene hem die gratie dat hij en alle de raden van India met de Javaanse en Hollandse kinderen altijd als broeders mogen leven, Ja voor soo lange de sonne en maand

Van Japara onder dato ult.o July 1692

blijven, want den Command.r weet, hoedanig de kragt off
swakheijt der Javanen geweest zijn, dewelke ik geslien
hebbe om des Comp.s vijand Souropattij te dooden 'tgeen seker
vader bekent is, dat mij het land Java beswaard, voorts hebbe
de gene die ik na de oost hebbe gesonden, wapenen gemanqueert,
en onmagtig geweest een pagger te overloopen,
daarom versoek ik mijn vader andermael mij met soodanig
wapenen off hulp ik een pagger sal komen innemen, 'tgeen
ik sal nakomen, en laat mij sulx door mijn broeder den
Command.r toegebragt werden, en daarmede de swarigh.t
vande Javanen, en de Comp.s vijand Souropattij sal sal verdreven
zijn, soo sal ik god bidden dat de Comp.s alle Coopmansz.
van Java cope bij rijst, suijcker off iets anders, sullende ik ook
doen werden weten, waar voor de E. Comp.s die sullen
kopen, 't zij voor de regte prijs, off voor het gene ik de E. Comp.s
schuldig ben.

Wijders is alle gen UE. in desselfs missive aan mijn oom
anatta Cassoma heeft geschr:, door mij neffens mijn broeder
den Command.r en alle de Cartasoeraesche mantrijs geaccordeert,
dog dewijle mijn vader den Commandeur na batavia
roept, soo versoek ik dat hij dog haastig weer bij mij komen mag
en dat mijn vader mijn doch versien met een signet ring,
om aan mijn vinger te dragen, 'tgeene ik mijn vader
nu stuere is twee paarden, sijnde wilde hoddekens, sijnde
swart swarten, het welk geen geschenk is na behoren, alsoo
het maar een teeken van liefde zij, en dat UE. mijn vader

zijn

Van Japara in den dato ult.o July 1692

Zyt als mijn vader vader mijn grootvader is geweest, Zijnde voorts alle het geene ik te seggen hebbe in desen brieff vervat Lamatt. getekent door als getrouw translaat volgens de portugese en Maleytse vertalinge mij ondergeschr: daer van door den Inlandsen soldt. Santje van Banda gedaen, Lager stont Japara desen 22.en July 1691. was geteekent C: V: Cuyff

Translaat van een Maleytse missive door den Vadatka Pangeran Adipatty Soon van den Soesoehunan Ratoe Amancoerat &a. uyt Cartasoura int Javaens aen den WelEd: Heer Gouvr. Generael Willem van Outhoorn tot Batavia geschr: en op den 22. July 1692. op Japara aen den Ed. Heer Commandr. Joan Albert Sloot overgelevert.

Desen brieff kome uyt den hijgende en hooge hert van den Vadatka Pangeran Adipatty Anum Soon van den Vadatka Soesoehr. in de negory Cartasoura de Ningrat, aen mijn grootvader den Gouvr. Generael Willem van Outhoorn, die ik gesontheyt en zegen wensche, nevens dat hij met voorspoet altoos Zijn land en volkeren mag regeren, en dat hij alle Zijne onderdanen regt, en met groot geluk mag handelen, geen geloof gevende de woorden van quade luyden, God verleene hem die gratie dat hij en alle de Raden van India met de Javaense en Hollandse kinderen altijd als broeders mogen leven, so voor soo lange de Sonne en

Maand

Van Japara onder dato d'. 11o. Julij 1692

maand hadde schijnde geven ——.

Voorts maakte ik mijn grootvader bekent, dat ik desen mijnen
brieff, nevens die van mijn vader den Padoeka Soesoehoenan.
tot UEd. afsende, alsoo ik verstaan hebbe, dat UEd
mijn oom den Commandeur na Batavia opgeroepen hebt,
bijwelke UEd: Javaanse onderdanen, bij sijn vertrek in
groote swarigheijt want mijn oom was soodanig de
meijnigen vande Javaanse kinderen sijne, die andere slaven
woonen hadde ergt mogen erlangen, waarom ik ook
versoeke dat mijn oom den Commandr., dog weder spoedig
te rugge op Japara komt, op dat hij dan weder soodanig
verkragt off swakheijt der Javanen is daerwelke ik gesonden
heb. om den vijand vande Comp.e Souropattij te bestrijden,
en hebben se dit land Java tot nog toe beschermd, mede
voorgeven dat se geen practijk off krijg genoeg hadden,
om den fagger te overcomen, en ook manquementen
van wapenen vande Comp.e hadden, ik versoeke van
mijn grootvader dat hij believe ons te voorsien, mede
practijk off wapenen, en dat sulx door mijn oom de
Commandr. ons toegebragt werde. ——

Voorts hebbe ik alle het gene mijn oom Anatta Castorma
'Siaara nagara, Marta Loura, en Kratibkalij mij van
van mijn grootvader hebben aangebragt, mijn kenlijks
voorgehouden, en t geene onder ons alle geschiet en
geaccordeert, t geene dat ik versoeke is dat UEd: de saken

van

Van Japara onder dato ult.o July 1692

van Java Langhaen afwachte, en dan ook de fitschade-
ring van mijn vader, die in afkorting van sijn schul-
UEd: mijn grootvader sal werden, met waeren 't zij van rijst,
hout, off eenig ander gewas, off als UE mijn grootvader
liever met contant geld, alles soo als UEd: believe, op dat
de schulden van de Japaran aen de E: Comp.e haest sij afgedaen
werde.

Hier geef ik aen mijn groot vader bij desen brief is twee
carte stucken en twee kodoorten, sijnde UE niet na behoren,
maer eenelijk een teken van mijn nedrigheijt. verschonende
voorts alle UE geef ik verders te seggen heb, in desen
brief verwackt. onder stont aldus getranslateert volgens
de Maleijtse en Portugese vertalinge door den Inlandsen
soldaet Lentje van Banda mij ondergesz. gedaen
Logie Japara datum als voren was geteekent: C: J: Frisse

Translaet Maleijtse missive door den
Sousouhunan in 't Javaans aende Ed: Heer direct.r
generael Joan van Hoorn tot Batavia geschr.
en op den 22. July 1692. aende E: Eerw. Command.r
Joan Albert Sloot tot Japara overgelevert

Desen brieff komt uijt een suijver en oprecht herte van den
Padouka Sousouhounang ratoe Amancoerat Sinnapattij
Ingalaga, aen mijn Edele broeder den directeur tot Batavia,
die god een lang leven en gesontheijt op de werelt wil
verleenen, en dat sijne regeringe hoe langer hoe hoger

mag

Van Iapara onder dato ult.o July 1672

mag klimmen, op dat alle sijne onderdanen, laeten voor
hem mogen verneederen, en sijne regeringe die geheele regt
matig is, gehoorsamen, en dat hij soo lange de Zon en
Maen haer schijnsel sal geven, mijn broeder mag blijven.

Voorts maeck ik U mijn broeder nevens groote bekent
dat het geene voor desen mijn oom Pangeran anatta Cassoema
Wiacra nagara Martadoura, en Katib kalij mij van U E.
hebben aengebragt, door alle mijne mantrijs geaccordeert
is, soo ook door mijn broeder den Commandr. Hoor, die't kalam
is mijn versoek om vergiffenis van U E. broeder, alsoo de
Iavanen niet magtig sijn om [illegible] vyand Carrapatty
om weinig wil de Land Iava alderhande swarigheijt
onderworpen is, te verdedigen, wesende daerom de magt
broeder aen U E., want U E. het geluk en fortuin hebt,
en waerom ik mij ook op U E. believe verlate, en blijve
voorts verwagten de goede wille van U E. ten voordeele
van het Land Iava en U E. Land batavia, en dat U E. geen
geloof geeft, de woorden van de quaede luijden, die van her
off derwaers gesproken werden.

Ik sende U E. mijn broeder bij desen twee Barte en twee
kowbeddeken, alhoewel het niet na behoren is, want het niet
is een teeken van vriendschap, en dat ik en U E. broeders
benen, voorts alle het geen ik te seggen hebbe staet in
desen brieff vervatt onder stont aldus getranslateert
volgens de Maleijtse en portugise vertalinge mij onder
getz. door den Zeelandse soldaet Iantje van Banda gedaen
Lager Iapara datum als voren was getekent C: B: Feiffe

Translaet

Van Japara onder dato ult.o July 1692

Translaat Maleijtse missive door den Sousouhounang int Javaans aan de E.E. Heer Majoor Isaacq de St. Martin tot Bat.a geschreven, en op den 22: July 1692. aan den Ed: Heer Command.r Joan Albert Sloot tot Japara overgegeven.

Desen brief komt uijt een suijver en opregt herte vanden Sadatka Sousouhounang ratoe Amancourat Sinnepattij Ingalaga aan mijn broeder de Heer Majoor tot Batavia, die god een lang leven en gesondheijt op dese aarde wil verleenen, en hem in alle sijne ondernemingen en regering voorspoedig en gelukkig wil maken, op dat sijn gesag hoe langer hoe hoger mag werden, en alle sijne onderdanen voor hem verwonderen, mits g.s dat hij ook soo lange de son en maan haar schijnsel geven, mijn broeder mag bijven.

Voorts make ik U.E. mijn broeder mede groote bekent, dat het geene voor desen mijn oom Pangeran Ammatta Cassouma, Waera Nagara, Marta Soura en Katib Kalij mij van U.E. hebben aangebragt, door alle mijne Mantrijs geaccord.t is, soo ook door mijn broeder den Command.r Sloot, dientkaboer, is mijn versoek om vergiffenis van U.E. broeder, alsoo de Javanen niet magtig zijn om Sousouh.n Mijarid Sourapattij, om dieus wil die land Java alderhande swarigheijt onderworpen is te verdragen, wesende daarom de magt broeder aan U.E. daar U.Ed. gelieft en saadiert hebt, en waarom ik mij ook op U.E. beminnen verlate, en bij voorts verwagten de goede wille U.E. ten voordeel

van

van dit land Java en uw land Batavia, en dat ik geen
geloof geeft, de woorden van quaadt luyden, die van
hier off weder gesproken worden. Ik sende UEd. mijn
broeder bij desen, hoe hart en hoe bedroeft, alhoewel
het niet na believen is, want het eenlijk is om het stuk van
vriendschap, en dat ik en UE. broeders zijn, voorts
alles het geen ik te seggen hebbe staat in desen brieff
vervatt. onder stont aldus getranslateert als voren

Translaat Missive door den Sousouhoun.
aman Courat uit Javaens aende Heer
Commandr. Jan albert Sloot van Carta
Soura ter Japara gesz:, en aldaer op den
22. July 1692. ontfangen met de afgesonden
vrienden katif kaly, Coenadi en anga

Desen brieff komt uyt den suyveren en oprecht herte
vanden padouka Sousouhoun. aman Courat Sinnopatty
Ingalaga abdul ragman moghamat dinne koedora uyt
de negorij Cartasoura dinningrat aen mijn broeder den
Eer Commandeur Jan albert Sloot, denwelke ik gesondt.
wensche, en hij de plaats bekleden mag van mijn vader
den gouverneur generaal op het land van Java die
sal ook een lang leven genieten op dat hij als toe altoos
mijn broeder mag blijven, ja voor so lang als de Son
en Maen haar schijnsel geven, en hij make dat het

land

Van Japara onder dato ult.o July 1692

Land van Batavia en Java altoos in geruste lust zijn,
voorts maak ik mijn broeder bekent, dat ik Catib Caly
gelast hebe, bij UE: te verschijnen, en dese brieff over te brengen,
want dese Catib Caly mij andermaal voor vast versekert
heeft, dat UE: na Batavia stadt te vertrecken, besonder die
land Java bij UE: vertrek in een groote swarigheijt, 'tgeen
ik mijn broeder bij desen versoeke is, dat hij dog het land
Java weder in den regten staat brengt, want broeder,
besonder veel Comp.s dienaren op batavia zijn: soo isser
niemant die soo na mijn hert gaat als UE:, als ook dat
UE: naderkijning van alle mijne mantrys, die op
Cartasoura zijn, want bij mijn broeder in hare gedagten
hebben, daarom versoeke ik dat mijn broeder dog haastig weder
op Japara komt, want soo bij aldien ik mijn broeder
niet op Japara hebben kan, soo sal ik aan mijn vader
den generaal, mijn broeder den Cap.n directeur, en Cap.n
Majoor tot batavia schrijven, in instantig om UE:
versoeken.

Voorts soo UE: mijn versoek begeere, soo sal ik Catib Caly
en allad allad mede laten gaan, ik stelle mij voorts
gerust, en vertrouwe op UE: voorspraake, aan mijn vader
den generaal, want ik manquement van wapenende
tegens Sourapatty hebbe, omme des sijn tinting off pagger
te overrompelen en in te nemen, gelijk mij ook manqueerde
een sterk paard, dat ik beryde, off de swaarte van mijn
ligchaam soude konnen dragen, tot welkers bekoming ik
van UE: hulpe verwagte, en voor welkers rekende

ik

ik mijn bene verbinde, ik geeft mijn broeder vermaning
om op zee te komen gebruijken, te weten, hoe harde beesten
en hoofbedbeesten, welcke mijn groote, want het niet na
behoren, maer eenlijk is tot een tyd, van verbied om dat
sij gebroeders zijn, voorts alle het geen ik te seggen hebbe
staet in desen brieft verwart. onderstont als voorden Ja.

Translaat Javaans geschrift bij forma
van een brief door den Tommong.s aenden priester
Catib Caly verleend en op den 22.e July 1692
tot Japara aengebragt, en aende E. Heer
Commandr. Jan albert Sloot ____ overgelevert

Desen brieft van voornagt is van mijn gesag en begeeren
vanden Radeeka Tommong.s Coraton aman Courat Lindpatty
Angelaga abdul raghaman Mahomet dinide Codbra, ik laet
aen alle mijne Negorys voochden weten, dat het kruijs
binnen aende zee strand, off aende kand vande rivier,
den welke maentys off geen maentys hebben, en onder
mijn bestier staen, mits gaders datter niemant vermag
toebruijken te maken, alsoo ik een toebruyts opregt
op Caringraije inde rivier off Negory Coddonang,
ontrent de qualeit, damak goegen, de pady, rijst, hout
off planken, sullen alle op Carankaije moeten werden
gebragt om aldaer vertolt te werden, voorts wil ik
dat al de onderhoorige voochden, sullen moeten aengeven
om haar waaren te kopen, op Caringraije, niemant sal
buijten de gerogtigheijt ontrent het handelen, niet

de

Van Japara onder date 11.e July 1692

d'oosterlintse volckeren mogen hebben, maar soo iemand
dat sal onderstaen te doen, die sal ik straffen met mijn
authoriteijt, de Javanen die soo straffen sullen tot daer na de
mate vande E. Comp.e andere sullende in mijn magt vervallen
alle waaren van rijst, padij, boom of iets anders sullen
moeten gebragt worden, op de mart van Caringkajo de
geene die ik hier toe magt geve ende, is Catibkatij, na
wiens bede ook sal ~~mogen~~ moeten gereguleert worden
niemant sal vermogen eenige andere marcten, het zij
inde boven off beneden landen, off op Cordonnang aenwegten,
die sulx doet sal Catibkatij aengrijpen en bij mij brengen,
niemand sal ook vermogen te veranderen, van het geene
daer hij 't opsigt, op toevertrouwt is, aende oosterlintse
volckeren, die sulx doet sal mijne straffe lijden, ik hebbe de
Javanen bevolen, het welbehagen vande gouv.r generael
en raden van India, als de Javanen vande oosterlintse
volckeren goed doen, en het selve gebruijcken inden
koophandel, die sullen, soose op Cordonnang ontmoet
worden ongemolesteerd blijven, alsoo het vande oosterlintse
volckeren, en tot mijn, begeeren is, wijders wil ik alle de
Coopmans E. bewaren, voor mijn vader den gouv.r
generael, en de raden van India, soo der oosterlintse
volckeren zijn, die sullen inde straffe vervallen vande
gouv.r generael en de raden van India, en soo het Javanen
zijn die sullen vaders toorn krijgen op Cartasoura de Singrost
Damat. onderst: van aldus getranslateert als vooren

Translator

Van Japara ouden dato ult.o Julij 1692

Translaat maleijts briefje door den
Wedhaer radin aria Sindouradja vande oost
int Javaans, aende Heer Commandant Jan
albert Sloot geschr. en op den 26.e Julij 1692
met schrijvers van Sarobaja ter Japara
ontfangen.

Desen brieff komt uijt het suijvere en oprechte hert vanden
radin aria Sindouradja, aen sijn broeder den Commandant Sloot,
die alle de Comp.s dienaren ter Japara, het gesag voerd.
wensende god een lang leven en gesondheijt wil verleenen,
en dat sijn bestier hoe langer hoe hooger mag werden, op dat
sijn vijanden, sig voor hem mogen vernederen, en hij altoos
mijn broeder blijve. voorts maak ik Kiaij ra Ningrat,
Souwanata, en Jan grana, weens alle de mantrijs
van Passourouan bekent, dat den Soesoehounang aen
ons geschr. heeft, hij selfs in persoon off den Padaka Sangran
depatty ammum nade oost souden optrecken, t geen broeder
ik daer van denk is dat sonder een van die beijde komen
den anderen om hulpe op Cartasoura sal blijven, ik
sal mijn vertrouwen, en in verwagting blijven dat U Ed.
haastig weder nade oost hulp sal komen, verders is al
het geen ik te seggen hebbe in desen brieff verwaart
onderstont als vooren getranslateert etc.a

Translaat van een maleijtse Missive door
de Kiaij Wankobat, en Copa Sompaang.

van

Van Japara onder dato vlt.o July 1692

van Japara geschr. aen d'Ed. Heer Saint Martin, raad ordinaris en Major van Nederl. India tot Batavia ontfangen den 4.e aug.o 1692.

Wij Luijtenants Wantschal, en Copa Sampsarang, offeren deser Missive met alle hoedrige onderdanigheijt voor de voeten vande Ed Heer Majoor tot Batavia die Wij.

Doort maken dese geringe dienaren aen UEd. bekend als dat wij op Japara gehoord hebben, datter twee Macassaarse Princen kinderen, met name Crain bangar, en Crain Cambockalang, door denen batang banowa nade Mataram souden gebragt zijn, als mede dat Sanrapatty van bangar met 60. koppen waren opgetrocken, onder welk getal 2. princen kinderen waren, en nadien wij nu al drie Jaren, hier op Japara zijn geweest, soo soude wij wel uit wel vermogen van UEd. versoeken, om nog twee Jaren op Japara te mogen Continueren, om gelijk wij vertrouwen na deser door bequaamheijt die de missie sal voorvallen de E Comp.e hier op Japara, meerder dienst te doen, als wij tot nog toe gedaen hebben.

Batavia
Van den Ho: Ed: Heeren M.r
Willem van Outhoorn Gouv.r Generaal
ende Edelen Raden van N: India

Ord.el

Van Japara onder dato ult.o Julij 1692

Wel Ed. gestrenge, Ao. agtb.
Manhafte, wijse, voorsz.; genereus e Heeren

Deses werd inderijl geregt ten geleijde vande hier aen
gevoegde balemboangse brieff, ons van daer toegesonden
v.r den Chinees Soko toegebragt, welkers inhout U Wel
Ed. toestand aldaer sullen verstendigen, alsoo wij die
hier om bijsondere redenen niet hebben doen translateren,
en ook om tijd te winnen, annexeren Copia vant gene
sedert na Japara gesz. hebben, 't welk dat geen bijsondere
saken zijn voorgevallen, als eenlijk dat gisteren avond
de Soon van Pangrana, met eenige aria Sindoeradja,
na 't Hoff vertrocken, van daer weder gekeerd zijnde,
ons verklaerde, dat de Javaanse Craton aldaer wedermael
te samen getrocken wierd, om met de nieuwe maen aff te
komen, spreken Zijn Mayt. V. en ook al de Hoffs grooten,
affirmeerde verders eer gesegt van Coningen Wira
Widikda, niet [illegible] dat voorgenoemde, de Edele Magt
stond en sonde voegen, wijders, dat Zijn Mayt. niet
reverentie gesproken, door een swaard Pering bevangen
en [illegible] magen en vervallen, 't welk, niet ge. Sig niet goed
mede morjonda, sulx door den Pangeran Depattij annun-
beschreven wierd, wegens den Noordenaer hebben wij
geen nader bescheijt als voor eenige dagen uijt Soeka
verhandeling door haer N[illegible], om int Javaanse leger te
negotieren, uijtgebonden, en bij geval in handen vande

Sekonders

Van Sourobaya den 12. Aug:o 1692

Hollanders aenvang geraakt zijnde, die hadden na dese
en geene saken gevraagt, en wijders in desselfs keuken
dienst geëmploijeert had, waer uijt [hij] door hulp van een hare
daer wonende vriendinne, weder gevlugt en bij hare
Ed:e gekomen waar, verstaen dat den ~~Radt~~ ~~ijst~~ hij Tier
bruutael met Soldaten en tieren tegens sijn Mantrijs ha
vrouw en kinderen aengedaen, en vele tijds loose alarm
en gecke grillen maekte om te vreugten met te seggen, daer
soo ik de trom, de Hollanders komen, en dierged. Vetterrije
meer sonder dat wij egter het een, soo wel als 't ander
aennemende, en ons daertegen gedwaegen houden.
Voorde toegesondene behoeftigheden met het Schip de Koning
van Bantam voor ons gebruijk tot Iapara aengekomen,
waervan wij eerst de 6000. Rds. Contant ontfangen, en de
verstrecking op requ. gedaen hebben, betuijgen wij U Ed:e
hier verpligt en uijtermaet dankbaer, met certificatie dat
de Comptantie en verantwoordinge dienwegen in behoorl.
wijse sal geschieden, en met het expireren deses lopende
Maand de negotieboeken, ook het Comptoir waerts gaende,
daer bij het sal een pertinent restant, der dan te schepen
effecten, gelijk sulx ook alle drie aenstaande Maenden,
met een notitie in Conformiteijt van U Ed:s ordre
volgen sal, onderwijlen dat wij niet hebben vermaak U Ed:e
bekend maken, dat alleen niet een partij nalgewege
gorgels, hebben met als groote moeijte, en de vreijste dierste
met hebben, 'tgeen ons dringe om door dese U Ed:e te
versoeken dat het Jage de Craswogel, door den nigter

Zeman

Van Sourabaija den 12. Aug. 1692

Zeman mag in agt genomen, dat wij in plaetse vanden onwaerdigen gewesen hierman pieter kruijske, nu een andere persoon versorgt werden, want de dagelijckse klagten vanden opperhoofd Marinus vanderhulst, stelde nevens anderen als de onverdrage gedoentens van genoemden kruijske dieterven (!) daer toe bijden, dese een goet timmerman à twee, nevens soodanigh een smith verwijdt, om ons altoos de vanden hulpe hier presente kranke bevinden te ontlasten, en bij deze voorval daer van te konnen bedienen. Hiermede het ondertekent zijn wy Uwe gehoorsame J. Bervelt, M. hulst, J. Wijngerstraten, Chrijgen ter tijdt van Sourabaija inde vesting Providentia den 12. aug. 1692

Translaet van een Javaense brief door den pangeran Matsia Napoura tot Balemboangan geschreven aen sijn Ed. den Heer Willem van Outhoorn, Gouverneur generael van Neerlants India, over Sourabaija tot Batavia ontfangen 20. aug. 1692

Dit briefje komt van mij pangeran Matsianapoura, en gaet over in handen vanden Heer Sonko (?), aende Heer generael tot Batavia

Voorts maeke ik bekent aende Heer generael, als dat den pangeran ~~Matsia Napoura~~ Matsianagara doodt is, waer van ook Uwe Ed. alreeds vernomen, en hadde onder mijn slag begeeren hebben, de redenen waerom sij sulcx hebben gedaen, sijn, om dat Matsianagara, haer niet na behooren heeft geregeert

waer

6 Van Sourabaya onder dato 12. Aug.o 1692

waarop den Pangeran Mattianagara, zynde beschaemt en geweldig over het verlopen van alle zyne onderdanen buytenlands soft is gekomen, dat hij, en drie van sijn olijven, benevens de aangebragte Singa prana, Dewa pattij en Sama daka, omtrent of den desperaten gereden, en vallen soo gelijk aen op Radjawakan, alwaar door Sadr Kiaij aria balitaar en Kiaij aria Sitpan, en door Kiaij Demang kada, twee pangawas, en hij daer op ook sijn dood geslagen. den Pangeran Mattianagara heeft bevoorens belooft, Passirouan aen te tasten, 't welk en kan voor als nog niet geschieden, egter sal ik de vriendschap met mijn Heer sonder veranderinge soodanig als voor desen onderhouden —.

Eijndelijk soo mijn Heer iets heeft te belasten, dat mag Singalana mede brengen —.

Regist.r der Papieren dewelke op heden p.r 't Jagt de Coning van Bantam na Bat.a worden gesonden, geaddresseert aen den weled: Heer en M.r Willem van Outhoorn, Gouv.r Generaal, en d'Ed: Heeren raeden van Ned.e India, namentlijk: —

N.o 1. Originele Missive, door den Heer Command.r Joan Albert Sloot, en den raad uijt Japara aen de als boven geschr. van huijdigen datum —

2. een Copia Memorie bij forma van Instructie door den E. Heer Command.r gemelt, bij desselfs vertrek van Japara, aen sijn successeur den E: Capt.n Jan Struijs

tot

Van Japara den 21.en Aug.o 1692

tot narigt gelaten

No. 3 een eysschie van benodigtheden voor den baes timmerman Juriaen abrahamsz. tot Rembang

4. Extract getrocken uyt de Japaerse negotie boecken van de Jaren 6. 7. 8. en 89. beraekende de particuliere reecq. van den vrijburger daniel frasser, mitsgs. de daer uytgeformeerde reecq.

5. generaal monster rolle der sodanige s'Comps. contracterende dienaren, als de ter deser Custe op dato ult.o Juny jongstleden nog in wesen sijn bevonden.

6. twee requesten van de sergianten Evanus Herkend en daniel Jan sidron

7. facture vant geladene in 't Jagt de Co. van bantam

8. Cognossement van deselve

9. een brandt sadt missive door den Toekoeng. en de Hoofden van pangeran de pattij aan ... int Japaerse ... aen de E heer Command.r Jan albert sloot, en op den 11. deser, met den priester Catip ... , tot samarang aengebragt

Japara den 21.en Aug.o 1692

Batavia
Aan den wel ed. Heer Mr.
willem van outhoorn gouvern.r
generaal en de E heeren Raden
van Nederlands India

WH

Van Japara den 21. Aug.o 1692

Wel Ed: Erntfeste, Ho: agtb:, Manhafte
wijse, voorsz:, genereuse Heeren

Ed: Hoog gebiedende Heeren

Na het afgaan van onse Jongste onderdanige in dato 8en
Julij, met de gidion is den 10. daaraanvolgende over
Tuban alhier koomen aanlanden, het fluijt schip Adrichem
met Ued: hoogagtb: geerde letteren van den 11.e besonders,
uitgez. de boekhouders Jannes van den bildt en
Joannes Ruijs, als ook 2. kassen persiaanse wijn en 1. do
roosewater, kostende f 91.16.-. en dewijle gem. bodem
nog veel van sijn quam om het inneme lage tot Rembang
uit te halen, behulpsaam te wesen, hebben wij den selven
ijlings derwaarts gesonden, alwaar met veder sijn
ladinge te erlangen, en uit korte te verwagten staat.
Insgelijx is den boekhouder Ruijsch voornoemt, met de
verdere papieren, aan den boekhouder en Griffiar Kruijger. Voor vangen
hebben, ende den na Sourabaya voortgetrokken.
Ondertusschen kwam den Commandeur Hoo ingevolge
van ons vorig schrijven, met het Jagt de Coning van
Bantam, kwam tot Ued: Ho: agtb: over, die in Conformite
van Ued: hoogagtb: welgegeven ordre tgesag over des
E Comp.s posten en volkeren, alhier ter Custe aan den
Cap.n Jan Struijs behoorlijk getransporteerd, en denselven
buijten mondeling berigt soodanige korte Memorie
ter hand gestelt heeft, als de Copia hiernevens staat.
De lading van opgem. bodem bestaat in

Van Japara den 21. Aug. 1692

56. 8ho: swaare marbalken
100. swalpen
5. p:s Cattoene garen
bestaende volgens de bijleggende factura t'samen /1344.-

5. 8. Ingelijx varen daarmede over, den Samarangsen
resid.t Abraham Smetser, den vendrig Willem Hendrik
de bevere, mitsg.s de sergianten Kuilenburg en Verwijn, zijnde
den boekhouder Joseph de Vos bij provisie gestelt om 't
Comptoir Samarang tot de wederkomste van gem.e resid.t
Smetser waer te nemen, welke laastgen.e den hoog Edelh.
derwijle hun Ed.h gaen om uwe Ed. Hoo: agtb. volgens de
soedanigheijt der voorgev. dingen ac passado niet wel
[illegible] voorgehouden, voor het rembourseren der gedane
"[illegible] penningen, persoonl. [illegible] te mogen spreken,
wes wegen wij U Hoog Ed. nader gestelt, ondertussen
sullen afwagten.

Den rembangsen resid.t Govert van Wijngaarden, doet UEd.
Ho: agtb. verbindig bedanken voor de gunstige toestemming
van derwaarts te mogen opkomen, dog hoe soo lang [illegible]
tot het nieuwe Jaer uytgestelt zij en de nodige saken aldaer
ten Comptoire effen gestelt sullen hebben.

Middelerwijle hebben wij den baes timmerman Jurriaen
Abrahamsz. de twee Chialoupen, conform de voorgehouden
Caerten, op nieuw daer aen bestedet, die hij [illegible]
soo spoedig als doenlijk zij te sullen veraerdigen,
maer hij segt de voorgemelde periode, in gemelde Caerte
gestelt niet over te konnen begrijpen, te weten: agter daer
de Cajuijt gemaekt word, sonder niet [illegible] off [illegible]

maken

Van Japara den 21. Aug.o 1692

moeten worden, maer alleen op kitten, op dat men alsoo eene
commodie, te degen na haer uytleggingh, heeft men een
bazaar off gaffelstijl, de cajuyt kan maken, en alsoo wat
de meynen daerinne genoeg te commen over haer, dat hij ter
plaetse daer de cajuyt hoord, sonder [sonderlinge kosten] overdekte boude
moeten maken, om deselve als dan nader natuur vant
vaertuygh, 't zij zaeg off koorn &ca. dien te gemackelijcker en
sonder ontleden te connen proportioneren, voor welcker
egter om geen abuys te begaen, en die persoon daerinne te
voldoen, dat UEd. Ho: agtb. dienwegen, deser middelen
elucidatie believen te geven, en ook p.r eerste occagie, ter
dien eynde voor een teekeningh te senden.

1. wijde boot van 18. gaer, op sleepingh
2. dubbelde } vaten spijkers
1. enkelde }
1. taeu ijsers }
1. p.s groote spijkers
2. [illegible] ende ringhen, nader reeckeningh nadije hier nevens gaende

De gelicquideerde [illegible] van den onder coopman
Dirck de Heeman, bij ons onderdanige dato 4. November
anno passado gem. hebben, [illegible] met deses voorsoodaenige
prijs, als hij die aengenomen had van de hand geraeld, maer
nu heeft hij deselve, op ons nader aenhouden, soo als 't geeden
mogt, aende man geholpen, en met het procedido hierover
soo int particulier, als in compagnie met [illegible]
[illegible] geliquideerde de [illegible]
aende [illegible] van de [illegible] en de Caneelder

om

Van Japan den 24. Aug.o [illegible]

om planken voor de Comp.e te besorgen, is in dier voegen
geschiet dat zijlieden die penningen, (excepto [illegible] en
voldoening tot nodige reparatie) genietende in hun handt
hebben gekregen: maar wanneer de Japansche [illegible]
de houtwerken aende wal brachten, zijn deselve door twee
gecommitteerdens geschat en gemeten, na welcker
bevinding gem. gouv.s als dan ten laste van voorn.de
vrijborgers, hadden weg. in Compagnie voorwegens
betaelt zijn, om 't geene contrarie van 't gesagh deden an-
verdient te verbieden, welcke weg. in Comp.s kasse
Ts. 272.18.9. te voren doet betalen nog 5. à 600. st.e
1½ en 2. duijms planken, die aende wal leggen,
bestaende in soorte van [illegible] en goede, soo als Ed.
gesegt sou hier gemeenlijk geeft, versoekende te mogen
weten off men deselve bij gelegentheijt mede afschepen sullen
maar de weg. van Daniel Brasser particulier staat in
begrootte nog Ts. 886.25.4. ten agteren, voortkomende uijt
sodanige ontreckingen en termijnen als bij hem gepractiseert
der Japansche regeringsheden, en de daer uijtgevoerde
weg. hiervoren te sien, sonder dat hij enig gereedien
was, om geheele schult voor als nog te komen afleggen,
ten ware dat UEd. Ho. agtb. de goedheijt beliefden te hebben,
van een stuk op sodanige wijse als voorn. staet,
met de [illegible] te laten verdienen, dog hebben wij ook
ook UEd. wel gedagte vermaningh deswegen der sijlieden
maken en verderen handel van dien ontwijdig voorgehouden

en

Van Japara den 11.n Aug.o 1692

en gewaerschouwt, doch hem bij verklaringe ontdaen
dat men'er staet over te konnen, maer hij ontkent daer iets mede
te doen te hebben, gelijk wij ook ontrent den Chineese Cap.tn
ousinko hebben gedaen, die insgelijx segt, datter van hem
geen naemwaerdige quantiteyt na Batavia maer wel
iets cleens, na gepermitteerde plaetsen versonden is
geworden, maer off andere van sijn natie sulx niet gedaen
hadden, konde hij niet regt weten, vermits men die sacken
van kroddas (off de plaets der suyker moeris) langs de
rivier van Tardomang en andere wegen seer gemackelijk
vervoeren kan, sonder Japara te naken.

Gaende hier besijden, de ~~[illegible]~~ de rolle van des E. Comp.s
dienaren volgens de generale monsteringe, op ult.o Junij
jongstleden alhier ter custe gedaen, bestaende in getal van
1356. Coppen, soo Europianen als Inlanderen, te weten:

780. Coppen ten hooft Comptoir Japara
377. tot Sourabaya, soo aenland als op het kruijssloepje aldaer
58. Coppen tot Samarang
72. —. tot Rembang
32. —. tot Tagal
31. —. te Qualle Damak sulx

1356. Coppen int generael als voren

Insgelijx gaen hiernevens twee requesten, namentlijk
vande sergeanten Joannes Schmid, en Daniel Janssen,
waarbij sijlieden U Ed.e Ho: agtb. gunstige toestemminge
versoeken, om van hier op te mogen komen, den welgemelde
en vermits eenige tijds expiratie ginder sijn verdekt

dienste

Van Japara den 21. Aug.o 1692

demissie na 't vaderland verlangen, en den anderen, tot
verrigtinge sijner particuliere affaires aldaer, wegens de
Javaense belangen, sullen wij tegenwoordig niets aenraken
vermits den Commandeur Heer Sleur overkomende nu
Boagts: dienvolgen ons landig staet te berigten, eenelyk
Ued: bij voegende dat hier tydens door Kiaij Ranga van
Samarang voor desen na de rivier Donang, ontrent drie
dagreisen hier boven gesonden, om bescheyt off sekerheyt vande
aldaer aangekomen schepen, de tijdt en aenslag te hebben
nu nader geraedt zijnde, weten te seggen, dat de schepen
bevinden van gem: bodem op hun vertrek de inwoonders
ter voornoemde plaetse gelast hadden party balken te
kappen, alsoo in korten weder souden keeren te komen,
om aldaer een Pagger voor de E. Comp.e te maken
sonder meer, off nu op dit berigt hier tontkapt en voort
gegaen, en daer uyt de geruchten, soodanig als ons bode
dato 6. Junij longhebben, door den Resid: Ring van
Indermajoe vertoondigt is geworden, geresulteerd zijn,
offe anders niets sullen wij tragten te ontwaren, tot
welken eynde gemelte Kiaij Ranga, de twee boden
tweeds derwaerts gesonden heeft —— waermede eer.
onderst. ont en was geteekent Joan Albert Sloot
Jan Stuijs, A: Ok, A: Snidtsler, Jonis Bellefon,
Evert Brand, A: J: vanden Keurbeek, Woutter
Ockersz: en A: Lambweerde, ter sijde stond
Japara desen 21. Aug.o 1692 ——— en

Lager stont

Van Japara den 21. Aug.o 1692

lager stond: Edele Hoog gebiedende Heeren

na Ed. versuijcken, soo als den Commandeur Sloot van Sama-
rang stond te vertrecken, quam de priester Catib Ladij daar
ter plaatse van Cartasoera met 1000. rijxd.s spaanse munt,
om in afkortinge van des Sousouh.s agterstal aande E.
Comp.e te dienen, waar van wij onder behoorl.e quitantie
vande administrateur Hendrik Obe, ende in somma van
1800. rd.s ontfangen hebben, de overige 200. rd.s sijn onder
gem.e priester verbleven, alsoo deselve uit naam en
wegen der ouder van de gecommitteerde des Sousouh.s
vanden [illegible] en volgens 't regt der Coninge [illegible]
bevonden te worden. Gaande Ed. beneffens ook een [illegible]
missive, door gem.e priester vanden Sousouh.s aanden
Commandeur Sloot mede gebragt, waarin van geen
Contanten, nog ook van geen naamwaardige saken gemelt
word. was geteekent J. A. Sloot, Hendrik Obe, A. [illegible]
ter zijden Samarang den 25. aug.o 1692.

Rapport aanden Edele Heer Mr. Willem van Outhoorn, gouv.r generaal en de Ed. Heeren raden van Nederl. India gedaan door den Commandeur Jan Albert Sloot, wegens den tegenwoordigen staat en gesteldheijt van Japaras oostcust

Edele Hoog gebiedende Heeren

't was den 16. December a.o 1689. dat ik na eenige
nodige verrigtinge tot Batavia van daar weder op
Japara quam, om het gesag over dien oosthoek, onder
UEd. Hoog agtb. toeselijk bestier als voor, te bekleeden

alwaar

Van Japara den 30.e Aug.o 1692

alwaar ik der E. Comp.s saken en gelegentheijt, sonder
merckelijcke verandering meest in soodanig een postuur
vond, als ik die der Jaren bevorens gelaten had, behalven
dat wij eenige kennisse kregen van eenige rebellen
die uijt de nederlaag van Capt.n Jonker ontkomen waren
en sig onder het beleijt vanden [illegible] aman Courat
begeven hadden, waar op wij alle devoir en dienstige
instantie deden, om deselve van het Mataramse hoff
in ons handen te krijgen, gelijk a.o 1690. den 18. January
en 6. feb.s 98. persoonen van dat volcq tot Japara overgeb.t
en ons vande gevangen overgelevert wierden, die gesamentl.
aldaar oock soodanig geexecuteert zijn, als UEd.e agtb.
in dato 17. Maert daar aen, [illegible] verwittigt
is geworden.

Dit transport van gemelte rebellen, bragt ons als wij
waren in een goed geloof, wegens de oprechte intentie en
ware vereenigheijt vanden Sousouh.n ontrent de E.
Comp.e gelijk de [illegible] betuijgingen en figuren van
oprechtigheijt der Mataramse hoffgrooten, als voor desen,
niet minder hebben bewogen, om sulx vast te geloven,
en bij gelegentheijt nog iets goets van deselve te verwagten.

Maar de tijd en verdere ervarentheijt die de beste
leermeester is, heeft ons naderhand van dat geloove
doen afwijken, en uijt veele daar blijckende omstandigheden
besluijten dat men voort niet als een landsheeren door een
ongemeene verslagentheijt wegens de onverwagte nederlaag
van dien, bij haar voorleden ondermaal den Capt.n Jonker,

tot

Van Japara den 30.e Aug.o 1692

tot dese spoedige ordergave der geslugte, bewogen zijn
geweest, om hun bondgenootschap off Complotteringe dat voorval
door eenige gevangens bekend te werdende, daar door te
bedecken: en op dat het seggen van sulke misdadigers
dan niet anders als voor een voorgeven, van eenige door
haar rede beledigde persoonen, aangemerkt mogt werden,
gelijk bij de Contoirante en seer aanmerkelijke belijdenisse
door de voorgeste mede hooft rebellen Conga, bassa kodo,
Matsian Zamot, dog insonderheijt Copina, dato 18.e Januarij
Anno en 7. febr. a.o 1690. voor haar sterven gedaan,
sonneklaar gebleken zij, dat den Soesoeh.e en andere mede
deelgenoten uit hoofde selvens ook van gedagte Jonker
zijn geweest, want ter selver tijd, doen mede gem.e
Capt.n Jonker omtrent Batavia besig was, om zijn helsche
snoeden te stellen, waar den mede den Aria Sindoeradja
ook niet minder int Labour om des Soesoeh.ns Magt bij
een te trecken, alhoewel onder de ende benaming van
Souropattij, daer mede te willen weeregen, sonder dat men
heden alsoo min als oijt, eenig effect van dien groten
toestel vernomen heeft, over sulcx deese en dergelijke
saken, mede andere algemeene bedrijven der Javanen
met Souropattij, van den eersten af, ten regten
aangemerkt, soo sal men sig moeten schikken om toe te
stemmen, dat al hun procedures in den geruijmen tijd
herwaerts tegens de E: Comp.e ten eijnde niet bedriegel.
vals heden bezwangert en bemantelt zijn geweest, uitgez.
dat zij in't stuk van bedrog en ondankbaerheijt andere
voetreden te verre te boven gaan, sulx dat zij niet meer
schijnen

Van Japara den 30: Aug.o 1709

veijnsen te gedenken, wiens vaal magte ontrooken, de Vorst:
Vader vast vande dangereuse vervolginge sijnder vijanden
verlost, en tot de Croon geholpen heeft, waar voor hem deese
dragtijte van dankbaarheijt en vergeldinge is geraakt, de
verradersche en wereldkundige moord aan onsen
ambassad.r den Heer Francois tak Zal.r neevens dertig
dappere mannen inden Jare 1686. tot Cartasoera gepleegt,
ondervoegende den Eed van getrouw, als off ~~dat~~ hij
dat beletten, zoudende sig aan den opper en [illegible]
en moordenaar Souraphattij regtmatig wilden wreeken,
om ons door die ijdele hoop slepende te houden, tot dat de
occasie diend, en hij hem agtervolgens [illegible] met onsen
ondergank sluijten mogten, gelijk de [illegible] toerustinge,
veldtogten, belegeringen sonder eenige effect, en andere dergelijke
procedures, eenige Jaren herwaarts, sulks notoire bewijsen
van den algemeenen bedrog hebben gegeven, dat hem buijten
Eeden sonder effect, uijt beters van haar te hopen, en dat
desen ondankbaren hoop, als nog hem oog hout op de [illegible]
gelegenth: om ons van Java ontruijmt te helpen, is nog
kenneliker geworden bij d' eerste ontdekking en 't verloop
vanden magtigen optogt onder het beleijt van den veltheer
Radin aria Tjindoradja Pangeran Pinjar, en andere
voornaame rijx groten onlangs uijt de bovenlanden, over
Japara en Sombang na Sourabaija gedaan, bestaande
genoegsaam dat hij deesmaals [illegible], de wagt tijd
gebroken te hebben om hem lang gewenste oogmerk

te

Van Japara den 30. Aug.o 1692

te bereijken, buijten twijffel gefondeert zijnde op de conferentie

die door den pangeran Tsiacra ningrat en gouvr. Jangrana

dato 8. 14. en 18. febr. passo. met den capn. de Moor, tot

Souraboya gehouden, want soo dra den voortreffen Jangrana

vernomen den Ed. Moor bequaam soude, om sijn Ed. met

hem te spreken, toond hij sig seer verheugd en gewillig, over de

grote verongelijking van de E. Compe. door verkeering

bij veele, dat eerlang met de komst van den pangeran —

Tsiacra Ningrat, de gordijne van 't Javaans bedrog souden

geopent ende verklaard konde werden, wie der E. Compe. —

warre vrienden off vijanden waren, kort daar op verscheijn

gedagte pangeran, die sig gelaat als off hij [illegible], bij den

Inlander niet gemerkt wierd, en verklaart dat afgekomen

was, om regt uijt te bekennen, wie de inboorlen soo swart —

tegens de E. Compe. waren. benoemende de aminarang Cassouma,

aria Sindouradja, patty Souravang en Sarahata, als

voornaamde aanleggers van 't horribel feijt tot Cartasoura, en

dat sijluijden Souropattij, tegens Sousouhounangs goede intentie

faciliteerden, 'tgene hij bij gelegentheijt in haar presentie

te [illegible] soude; den Sousouhounang had Sindouradja —

menigmale belast den moordenaar te vervolgen, maar

altijd vrugteloos, en daarom gem. Sindouradja —

~~menigmaal belast den moordenaar~~ weder afgenomen

(daar hij aen twijffelde) en als voorders bleeft weijgeren

dan wilde hij sijn land en dien aanhang verlaten, en sig

onder ons begeven, dog verklaard dat de saake niet uijt

kan

Van Japara den 30:e Aug:o 1689

beginnen te gedenken, met wat magte en troepen de Comp:e
hare vast vande dangereuse vervolginge sijnder vijanden
verlost, en tot de kroon geholpen heeft, waar voor hem dese
onaartige van dankbaarheijt en vergoedinge is genoegh, de
verraderlijke en moedwillige moord aen onsen
ambassad:r den heer Francois Tak Zal:r nevens soo vele
dappere mannen inden jare 1686. tot Cartasoura gepleegt,
onderwegens een heep van goedelooij, als off ~~dat~~ bij
dat bestaken, scheldende sigh aenden schelm en verrader
en moordenaar Sourapatty regtmatig wilden wreken,
om ons voor die ijdele hoop deporeerde te houden, tot dat de
occagie diend, en hij hem agtervolligs teveg. met onse
ondergank verrijken mogten, gelijk de iteratiue toerustingen,
veldtogten, belegeringen sonder eenige effect, en andere dergelijke
procedures, eenige jaren herwaarts, sulcke notoire preuven
van een algemeen bedrog hebben gegeven, dat Ed:e buijten
reden souden twijfelen, iets beters van haar te hopen, en dat
dese ondankbaren koop, als nog het oog heeft op de voorwijste
gelegenth:t, om ons van Java ontrent te helpen, is nog
kennelijker geworden bij d' eerste verdaging en toeveg
vanden magtigen optogt onder het beleijt vanden wel
Radin aria Cindoiradja pangeran Pongar, en andere
voornaame rijxgroten onlangs uijt de bovenlanden, over
Japara en Rembang na Sourabaya gedaen, bekende
genoegsaem dat hij doormaels meende, de regte tijd
geboren te hebben om hem lang gewenste oogmerk

te

Van Japara den 30. Aug.o 1692

te berigten, buyten twijffel gefondeert zijnde op de Conferentie
door den pangeran Tsiacra ningrat en Gouv.r Sangrana
dato 8. 14. en 18. feb. passo. met den Cap.n de Moor, tot
Souwobaya gehouden, want soo dra den voortrapten Sangrana
vernoomen den E.de Moor begeeren sond, om sijn eens met
hem te spreken, toond sig seer verwagt en gewillig, over de
groote verongelijking vande E. Comp.e door verklaring
bij vele, dat eerlang met de komst vanden pangeran
Tsiacra Ningrat, de gordijne van 't bedrog comen te
gaepen ende vertoond sal worden, wie der E. Comp.e
wel vrinden off vijanden waren, kort daer op verschijnt
gedagte pangeran, die sig gelaet als off hem t'onrede, bij den
Inlander niet gemerkt diend, en verklaert dat afgekomen
was, om nog wijt te betoonen, wiens Inborsten, ende hoe
tegens de E. Comp.e waren. de notoronde anniang Cassorna,
aria Sindanradja, patty onrawang en Soerahata, als
voornaemde autheurs van 't horribele feijt tot Cartasoura, en
dat zijluyden Sourapatty tegens Soesoehoenangs goede Intentie
faciliteerden, 't geene hij bij gelegentheyt in haer presentie
betuygen sal; den Soesoehoenang had Sindanradja
menigmael belast den moordenaer te vervolgen, maer
altijd vrugteloos, en daarnaer gem. Sindanradja
~~menigmael belast den moordenaer~~ weder afquam
(daer hij aen twijffelde) en als voorn. bleeft heersende
dan wilde hij sijn land en dien aenhang verlaten, en sig
onder ons begeven, dog verklaerd dat de zake niet uit

kon

Van Japara den 30.e Aug.o 1692

kon den onderen uytslag sal wenden, verhoedende dat
wij voor de strand volkeren van Sourabaya tot Damak
geen vrees hebben, maar deselve betrouwen wilden, vermits
alle de regenten aldaar tot sijn dienst waren, maar de
Samarang en Cagalse volkeren, hoek in twijffel, om dat
deselve meest van Sindouradja afhingen, middelerwijl
verscheen aldaar, een van gemelde Pangeran sijn
bijwijven (als off het juyst soo had moeten wesen)
van Cartasoura, die gesegt wierd dat met een geschenk
vanden Sousouh.r voor den Pangeran ter selver tijd aenquam,
weshalven niet bij sijn vanden Eedelmoer en andere
in deselve bijeenkomst gesproken: voorders Sodjedarang
hadde geboden had, aen sijn jonger broeder Tsiacra Ningrat
te seggen, dat Sindouradja nu aldikmaels door sijn Mayst.
belast was na Passourouan te trecken, en den moordenaer
te verdelgen, maar dat hij vermits de swaere wegen
tot de marind siabaen uytstel versogt hadde, ook wilde
sijn mayest.t niet inde Mataram komen, voor gedagt
Sindouradja vertrocken soude wesen, en bij aldien hij
in des Mayst.s ordre niet quam te voegen, dan soude
hij ook deselve straff geraken, insgelijx die Tsiacra Ningrat
ongehoorsaem waren, soude hij eveneens straffen, en
andere in haer plaets stellen, boven dien had hij gem.
bijwijff nog een grootenis vanden oudvader Sindou
radja aen mergen. Tsiacra Ningrat, en liet daer bij
seggen, dat hij sonder twijffel inde marind siabaen
langs de stranden, sonder ... na Samaria komen

Soude

Van Japara den 30. Aug. 1692

Soude:

Behalven, met andere redenen, voorgegeven en betuygingé
alle van een point afgeleijt, en ter sake van Radin
bedriegl. toegevoegt dienende, gelyk Ul. by de particuliere
Missive; voorden. de Moor den 23. Feb. ~~den 26. Feb.~~
a.o pass.o aen mij geschr., en UEd. do. agts. van
Samabaya toegeschikt, ons landigers verklaerdt werd,
waerop ik doenmaels ged. de Moor dese ernstig
recommandeerde, dat hij sig ontrent dien landaerd,
voorsigtig dragen, en in dieselve sake niet te voorbarig
uytlaten soude, ofte dat hij soodanig verdrag van Morgem.
Pangeran bij geschrift soude tragten te erlangen, om UEd.
dienwegen niet te abuseren, maer geforderde te berigten
dog in plaetse van iets goets sooquam daerop te volgen,
een ongemene clandestine beweging en vergadering
vande meeste groten tot Cartasoura, sulx datmen
vindelyk uyt alle omstandigheden en diverse adver-
tentien, genoegsaem begon te bemerken, dat den Pangeran
Miera Singra en gouverneur Jangrana voorde boven
verhaelde Confoederatie, en andere remarquable ter selver
tyd en plaetsen, sig in beweden, bij de aard der zaken te sullig
[illegible] dragen, van hun [illegible] soodane besteden te hebben,
dat mij buyten alle agterdogt, en in 6 dagen daerna,
om ons met de aenstaende veldtogt, langs de strand
en over zee, ged. in gemeen bij een komt, als bij
geval berigt was, hun over het hooft te halen, en hun
laag besteden, [illegible] dit ten eynde te brengen, niet
twyffelende off wij verlieten ons doenmaels op de
getrouwigheyt

Van Japara den 30.en Aug.o 1692

getrouwigh.t vanden Sousouh.n Kiacra Mangrat en
Jangrana, met alle strandwoeckeren van Sourabaya tot
aen Damak, die vervolgens Jan Grana inde maand
Junij sig vertoonde, en komt vandaer met den geheelen
Bindaradja over Samarang, nader na Japara, terwijlen
magtig legar onder pangeran Pougar en andere groten
insgelijx over Damak landwaerts trokken, en den gouv.r
[illegible] sijn dat in met, noch den [illegible] Caron
Montveert, onder voorgeven, dat het volck Edele op de
aerde had geleyt, dat het stond te verdwynen, mitsg.s
dat sulx sonder eenige andere inligten, als om geen
Canon te proberen, buyten kennisse vanden Pangeran
Amnata Casfoirna en Tommogon Kiacra Nagara die
aldaer present waren, geschiet was, na alle apparentie
sig vastelijk inbeeldende, dat hij van daer niet quaets
vermoeden soude, soo lang als de persoon van Jangrana
daer tegenwoordig was, gelijk hij ook wel vergist soude
daer hij op sijn eerste aenkomst tot Japara, een in een
gants ander postuur vond als hij mogelijk gedagt en
hem selve voorgegeven had, inzonderheijt vermits den Capt.n
Luytenant Berwet en Luytenant Jan Francen, neffens
eenige Militaire met de Jagts St. Nicolaes, Saadine, en
de Gradenoogde, na Balambangan gedestineert, luijt het
seijve hij aldaer soo wel te pas aengetroffen, als of hij
tot dien eijnde expres waren bestelt geweest, gelijk
het seer bij den Inlander ook niet anders aengemerkt
worde en groot ontsag baerde, sulx dat de gemelte

Jangrana

Van Japara den 30.en Aug.o 1692

Jan grana (die dommades na alle waerschijnelijkheit de grootste rol te spelen had) hij dus wierd buijten sijn beste sinnende, om eenigsints verkeert te raken, en te vertrecken, hoe sijn saken bij ons stonden, mij een ... op ter wereldt wijse liet aenleggen, datmen niet beloofde bevreest te sijn voor eenige quade ontmoetinge, terwijle hij selver aldaer present was, het warden niet anders als quaetaerdige menschen, die ons sulx tragten wijs te maken, dog hij altoos er iemant mogt weten, die ons beschadigen wilde, met soude hem de selve maer aenwijsen, hij soude die dadelijk met sijn volk aengrijpen en doodslaen, maer ik liet hem weder weten, dat wij geen hulpe vande Javanen benodigt hadden, alsoo selfs mans genoeg waren, om alle degeen, die ons willen aendoen, t'allen tijde het hooft te bieden.

Weijnig dagen daerna, liet hij mij des avonts ontrent de klock thien uren versoeken, om in de vesting te komen, dog ik excuseerde sulx beleefdelijk en seijde dat ik hem des anderen daegs verwagten soude, gelijk hij doen ook quam, en een grimmig gelaet toonde, seggende dat hij dese morgen wel op de passebaen had sitten wagten, en egter niet binnen had mogen komen, hij sag wel datmen hem niet wel betrouwde, daer hij egter een oprecht vriend vande Comp.e was, den Cap.n de Moor op ~~[doorgehaald]~~ 't Sonkabaja had, en beter gevoelen van hem, daer kon hij altijd bij in de pagger komen, als 't hem luste, dat was sijn broeder, en een man na sijn hart, dien hij wenste dat daer mogt blijven,

Continueerden

Van Japara den 30.en Aug.o 1692

Continueren, in plaats vanden Cap.n broeder die hij
weer stond te komen, &a. ik diende daarop dat wij eene
genoeg betrouwde, en dat hij mijn broeder was, die ik
lange jaren gekend had, gelijk hij ook vrijel. alle dagen
bij mijn komen mogt, als hij maar te tijde wil waarschou-
wen, gelijk van oude de maniere was, en dan het mij
ook onbekent was geweest dat hij daags te voorens soo
lange op de passebaan had gezeten &a. gelijk den wed.e
Samorwadde en andere mij berigten, dat hij hem aldaar
in passant onder den boom afdankte, gants swijgslagtig
hadden sien sitten, dat niet wenend is waarvan wij
voorts behoorde gissing maken, ook dienden ons tot
opmerking, dat den wedhouder Sindouradja, neven den
Sangeran anatta Cassoema, Commoga Jiacra Nagara,
Jan grana, Priester Latib Caly, en de Japarasche gouverneurs
ter weder tijd in dato 7. aug.o bij ons ter audientie
waren, en tot complaisantie van beide der Souhoun.ns
gesondheijt gedronken wierd, dat wij alle met ongedekte
hoofden over eijnd stonden, en gouv.r Sangrana alleen
met sijn mutsje op het hooft en den gedrongten voorhooft
bedekt sitten, niet tegenstaande dat ik nog konde daaruijt
te besluijten, dat hij den Souhoun.n niet lust hadde, maar
soo dra den wedhouder voornoemt in tegendeel de gesondheijt
van onsen Ed.le Heer gouvern.r generael uijt deden,
stond hij schielijk op en smeet sijn mutsje als met een
verkleininge op tafel neder, welke spijtigmakend,
en gemaakte figuren, wij niet anders als voor een

Stoutheijt

Van Japara den 30.en Aug.o 1692

stadtje van hun algemeene kinderpractijk aenlagen, want
het seker genoeg sij bij aldien sulx buijten communicatie,
of sonder bij haer bekende Inbigten, in presentie van soo veel
en sodanige personen geschieden, dat hij het gesagt de
hare van sulke notoire kleijn agting gemaekt soude hebben,
buijten dien wierd er op de verkiesing, en de bijeenkomst
van deese grote ministers, niet anders verhandelt als dat
den oudsten Cindorradja beijde afgesondert werden, om
nevens den pangeran Siacra Ningrat de voederen om
de oost geruste stellen, en de passiviteijte saken te
neeme bij der hand te vatten en af te doen, indien het mogelijk
waer, des niet soo veele der E. Comp.ie hulpe versochten,
vragende off hij de E. Comp.ie sulx weldoen soude, bij-
aldien sig onvermogens bevond, en off ik ondertusschen
order wilde geven, dat de voederen van Cinnanap niet
hare op mogten trecken. doch ik antwoorde als hij de sacke
maer eens sig meerde datse van de E. Comp.ie bijstand
niet benodigd hadden, niets ge: dat die gedane orders
wegens de Cinnanapsche van UEd. maer niet van mij
verkregen moeten werden, daer bij seijde hij nog dat
wij doch de saecke gerigten, als off hij iets quaets tegens de
E. Comp.ie voor soude hebben, niet geloven wilde en
soo voorts, gelijk onse onderdanige advijsen van den 10.en aug.o
passo UEd. reeds voorsigtig hebben vertoont,
en niet tegenstaende het veele voorgeven dat den oudsten
voornoemt, die weere uijt de weg quansuijs trecken
om sijn volk te water na Sourabaya te voeren gelijk

Lang

Van Japara den 30.e Augusto 1692

Jangrana Podang gekomen was, soo begaven hij hade
alle tijde, dat op den 11. aug.o met sijn gevolg derwaar-
na het Leger, dat als voren gesegt is buyten het district van
Japara ginds en herwaarts onder Pangeran Pugar, als
andere groten gecampeerd lag, van waer hij hade
markee gesamentlijk over Rembang na Sourabaya aen te treden,
terwijle alle de gesprocke vaart.n mede ook van de west ter ze-
stranden te volgen, sulx dat het wel te gelooven is, dat hij in
die togt, grotelijx geabuseert sijn geweest, alsoo de weg
na derwaarts, met soo veele troepen en kosten en ook
gemackelijker als over Japara genomen konde werden,
ondertusschen hier onder geprotendeerde vrind Jangrana,
met stadt vesting en verdere voordanigheden tot Rembang
in passant te doorsnuffelen, gelijk hij dato 27. Junij pass.o
na Cartasoura, gaande op Japara, soo wel ontrent de
Chinesen, Macassaren en Maleyers, als ons ook duydelijk
gedaen had, bevoelende onder den gemachte verbant,
den edel.e gouvr. van Wijngaarden, off hij ook den
bajoe ranty onder sijn kleederen droeg, en verwonderde
sig, dat hij het aldaer niet alles slag vaardig in de
wapenen vonden, van waer hij sijn weg na Sourabaya
vervorderden, om na ouder gewoonte tegens den vijand
Souropatty te oggeren, en dagelijxe menigheden tot
retardatie te practiseren, gelijk vervolgens gebleken is,
dat dese grote toerustinge, sonder de minste nutte
verrigting allengs in rook is komen te verdwijnen,

dog

Van Japara den 30. Aug.o 1692

dog egter die Zij tot de ordinaire uijtvlugten quamen,
namen Zij dat nog een pretext, off ontrent den Cap.n
de Moor op de vorige dijsse geen avantagie winden
mogt hebben, en tot dien eijnde verseekeren den Pangerang
'tKiacra Nigrat en Pangaran ... den voedster Sindouradja,
op den 1. october passado bij den gem.t Capt. de Moor, onder
groote toeseggingen en diere eeden van welmeenentheijt,
makende geen swarigheijt om bij de eendragt van dese
drie hooft personagien 'twerk te ondernemen, onder
aenbieding van nog meer te deelen swoeren, bij aldien
men aen hun voorgeven mogt twijffelen, boven dien tot
Sindouradja wierde mij ook door een ola off briefje, de
dato 26. voorn.t ten overvloede geprest de vrees doen,
dat hij onder andere een persoon was, die het met de E.
Comp.e wel meende, gelijk bij de Souwradja's missive van
dato 7. October passado, en gemelte Copia ola UEd.
doenmaels overgesonden can sien. Soo dat den voedster
Sindouradja die inde eerste conferentie van dato 18.
Feb. ingebleven, door pangeran Kiacra Nigrat, nevens
Rancassouma voor de Comp.s groote partij, schijnt mede
geraden had, om de Hollanders nade hoofdtraag tot
Cartasoura voort uijt te roijen genoteerd was, nu
door dien eijgen en Pangeran Mandorou voor een
beswooren vriend, dade wij ons soo verre op vertrouwen
mogten, als sijn hoogh.t en Sangrana liever vertreden
en geecommandeerd wierd, sedert dat gedagte Pang.r
Kans ons spreekt, van dien aenhang te verlaten en

sig

Van Japara den 30.en Aug.o 1692.

sig onder de E. Comp.e te begeven, schoon Ed. gansche
werk, waer op de oude wyse bleef traineren, gelijk hij
dato voornoemt voorgaff, en hier vooren inde derde
periode, de vierde consideratie breeder aangehaelt is,
daervan magmen observeren, dat die geen die hij
mette logens beholpen wil, wel een sterke memorij
dient te hebben, of ten waere dat hij doenmaels nog hoop
hadde, denwelken Moor, door diergel. veinsels daervan
in slaep te wiegen, en dat sijne. hadde nog wel d'een of
d'ander occagie sijnde geven, om dinge wel bij de Oore
te koomen inleggen, al waer 't maer geveinst, dat hij het
guarnisoens soeke andermael tot complaisance van ged.e
heeren, buyten de vesting had laeten opmarcheren, en 't geweer
voor haer voeten neder leggen, om breet te haelen, gelijk
ten gevalle van den Pangeran Tsiacra Ningrat en
sijn gevolg bevorens geschied was, sonder dat hij haer
naderhand sijnde beloven te herdienen, door dat logen
practyk bij hun ooggemerk bereykt hadden, maer daer was
in voorsien, en onderwijle de tijd en sake middelerwijle,
dus werd voor haer vrugteloos verloopen sijnde,
begon den Pangeran Amatta Cassoma, en Tommagon
Tsiacra Nagara, na dat outrent 11. à 12. maenden
op Japara gesammelt hadden, sig in eens te
veerdigen, om met haer gevolg na Batavia te
gaen, en als gesanten van wegen den Soesoehoenan Aman
Courat voor U Ed. Hoogh.e te verschijnen, gelijk haer
Ed.e in dato 11. octob. passado de reyse naderwaerts

aen

Van Japara 30: Aug: 1692

aennemen, sonder dat wij eenige vastigheid hebbende van
hun saeg retardement, hebbe konnen ontwaren, als alleen
dat voor het naest te geloven, off te presumeeren sij, dat haere
Ed: uijt de desperable staet hunner gewisse, eenige
quade ontmoetinge tot Batavia expecteerende: op den
uijtslag hebbe blijven te gisse staen. Hoewel ged: Jongvrouw
Annata Cassonna al den sandt schrickelijkste Javanen,
en van den heer Sagtsinniger een schijnd te besten, die
eenmael, als hij des Souvns: oom, niet weet in te
brengen heeft, voor soo verre aen bij sijn eenmaelsen tot
Japara is konnen te blijken, mogel: de oorsake, om dat
des Souvns: authoriteijt ontrent de minder grooten, tegen-
-woordig soo slechte erkening komt te geeden. Maer den
Sourabajse gouverneur Sangrana is van oude her, bij de
meeste voor een doortrapten gast gehouden, en bij weijnige
die hem kennen, vertrouwt geweest, gelijck hij ook Capn:
Mauris van Happel Zal: op sijn Ed: aenmaelsen tot
Cassouraoang, met figuren van wellemeende en bereidste
aenquam, en sijn Ed: wardsloude dat tegens Poelandiedima
op haere soude dorsten, alsoo die met Souropattij niet derde,
maer kreeg niet veele voedsel om verder voort te varen,
als bij rapport van wijle meer gem: Capn: van Happel
in dato 25: Junij 1689. aen UEd: Hoogh: gedaen, breeder
te sien is, ook geeft sijn assurante beschuldiging, als dat
eenige gedeguiseerde Hollanders, sijn soon, vrouw, en
verdere huijsgenooten a°. 1689. vermoord souden hebben, gants
geen reden om te geloven, dat hij sig onder des Coningsn:
verongelijking soodanig quellen soude, als hij sommige

eene

Van Japara den 30.e Aug.o 1692

niet lichst trachten wijs te maken, maar veeleerder om
daar uijt te besluijten, dat hij volgens het gemeen Naturel
van dien Landaard, over sijn gewaande beledinging, sweer
na wraak dorstende, sijn verandering vrij meer als
andere tegens ons vijandelijk int harte stelt, alschoon
hij sig uijtterlijk als off daarvan int minste niet meer
quam te gedenken, dienhalven bevestigen tegens de listige
practijquen van dien Javaan (die hare volgens de
geringste aandachtelijkheijt te bede souden leggen) niet
~~anders~~ minder als alle andere Oostersche Cartasoura'se
Correspondentie, op hoede te wesen, en hunne Intricate
handelingen, hoe schoon en eenvoudig die ook schijnen,
int generaal bedagt te houden.

Want hoewel dat de toe van meer gem.te Sangrana
vrugteloos ten eijnde was geloopen, hebben sij al weder
andere nieuwigheden beginnen te smeden, voorgevende
dat den Soesoehoenang over de listige handelingen vanden
vedelen Cindoeradja ten hoogsten misnoegt sijnde, om in
persoon na Oost [illegible] te trecken, om het werk van
Sourapattij geheel te determineren, makende tot dien eijnde
extraordinaris [illegible] als ook veelige waarschijnl.e preparatien,
sijnde ook geordonneerd een grote quantitijt rijst, in
voorraad op te kopen en oostwaart heen te voeren, om het
leger bij des Sousoeh.s aenwesen aldaar te spijsigen op
welke geruchten den [illegible] voornoemd de [illegible] maand
heeft subit en onverwagt te water te [illegible] en voorts
over ~~Samarang~~ Javana ten hoof trok, van sig gevende dat hij
den Sousoeh.n de optogt tegens Sourapattij wilde ontraden,

alsoo

Van Japara den 30. Aug.o 1692

alsoo het Pero ter Eenmade tot die reputatie van een verkeerde
soude komen te strecken, mitsgaders dat hij Coupre de saken soo
wel als iemand anders ten eijnde te sullen brengen, makende
alsoo de verspreijde geruchten van den Souserm.n optogt
pro en contra veel afvaren.
Inmiddels quam den 9.e der voorleede maand tekker Souroang
ragawangsa genaamt, mijn steets geweste vertrekken om den
silveren figuer voor Pangerang Pongar, ontfing in het
schrijven aende d'Comp.e hij occagie daar van te bedienen.
krachte hem op goet vertrouwen seer te maken en te handt
stelde, waar op ik den 21. daar aen door desen bode,
een brieff van gem.t pangeran, met het Pero signatuur
verzegeld ontfing, inhoudende dat den Souserm.n klaar
voorgaf, weder na Souropattij te sullen gaen en hem te
bevegten, aen welckers woorden hij pangeran nog toegesegt,
en te soon den Souserm.n derwaerts trok, soo sonde hij
Souropattij dog niet doden, alsoo voornemens was, hem voor
sijn eijgen volk aente nemen, met verdere bijvoeginge, dat
de tekenen daar van blijckbaar genoeg waren, mitsg.s dat
hij sijn oom Jaga Raga en Ammirang Cassoema tot dien
eijnde bij Souropattij liet blijven, en dat het Cartasoerase
volck, en 't Land van Java alsoo stond te verderven
begeerende dat desen sijnen brieff aende wel Ed. Heer
Gouv.r Generaal, getoond soude werden, gelijk bij de copia
Translaat hier nevens breder te sien, zij en voornoemde
bij het Jongste duplicaat Sourobaijs schrijvens sonder
datum, dat de geruchten aldaar met het voorgenoteerde,
seer na komen te accorderen, sonder dat wij komen
weten

Van Japara den 30.en Aug.o 1691

weten, off geciteerde signet in 't backhuijs door de lijfjongen
van Pangeran Pougar geraakt en gem.t brief van hem
selve off van iemand anders gekomen is, hoewel ged.e
bode ragawangsa voor den dienaer van Pougar
bekent wort, want de Cartasoerase hovelingen zijn
subtiel genoeg om sulcke bedriegerijen uijt te wercken,
en daer door zijn onderschrifte te ontwaren, van tusschen
gem.t Pangeran en ons scheijden mogt, als ook de saken
naderhand contrarij den inhoud van d'ingem.t missive
uijtvallende, hem met den sonder bij 't wesen, om hem
ons verdagt en hoognagtig te maken, behalven dat het ook
al wat seer sol schijnt, in geciteerde missive te seggen
dat den Soesoehoenan Souraparty dog niet dooden soude, al trok
hij derwaerts, alsoo zijn voornemen was hem voor zijn
oogen doek aen te nemen, even off hij nu voorde
vertoonde met den anderen in bondgenootschap staande
te houden, overbrugen met, immers al over lange nader
al weer notoir en de Pecrabe bijsten heeft gehad, —
schijnende nu eenigertijd herwaerts, maer als bevorderd
bij haer in practijke gekomen te zijn, om selvs allerwegen
te divulgeren, als off den Soesoehoenan nu dit en dan dat
tegens de E. Comp.e stond te ondernemen, en dat wel meest
waer geen de minst van meijninge zijn, sulx in 't werck te
stellen, het welck seker genoeg uijt geen andere insigten
geschiet, als om door soodanige gewoonlijke losse geruchten
en contrarij bevindinge, ons ontrent haer gedoente
agteloos en tot een ooginet bequaem te doen worden,

en

Van Japara den 30. Aug.o 1692

en alsoo te gelyk den eenen tegen den anderen
vrunschap goed te maken, sulx gants geen seekerheyt, in
alle hunne proceduren stellen konnende, hebben raadsaamst
geagt geen rescriptie op voorn. gemelte missive aan
Pangeran Pougar te doen, maar affte wagten indien de
sake waar zij, dat ons daartoe een seekerder weg gebaand
mag werden, waarmede om dien bode niet tot affte
scheyden, off er nog iets meer op volgen mogt, hoewel ik
meer gemelte bode Ragawangsa een paar pistoolen, en
een Chitse Zyde rocq ter hand gestelt, om deese
neevens myne groetenis aan sijn meester te verstandigen,
sonder eenige teekens van vreemdigheden ontrent hem te
konnen, nog ook is mij sedert dien tijd, dienaangaande niets
verder te voren gekomen. maar kort voor myn vertrek
op Samarang zynde wierd mij, door een andere missive
vanden voorn. Radin aria Sindoeradja toegebragt,
waarby den selven notificeerde, dat hij op Santoug met den
Pangeran Tsiacra Ningrat en alle de Maartsyse vande
Zee kanden goed gevonden hadden, dat den Soesoehunan
en Pangeran Depatty volgens hunne heimelykheyt
na Santoug souden gaen, gelijk hij verklaarde daar op vlugts
na Cartasoura getrokken was, om hooggem. Soesoehunan
aldaar behulpsaam te wesen, alwaar den selven begeerde
dat hij verklaarde, alle soldaten voor een tijd doen
vergaderen, om die voor eerst in de maand Sulkadja,
weg te laten trekken, waarmede den Soesoehunan na dat
hij ook tot den tijt goedgevonden, vertrokken waaren
stond te volgen als bij de copia translaat hieragter

geannexeerd

Van Iapara den 30.e Aug.o 1692

gecampeert gesien kon werden, want dien quamen ter
selver tijd hare eenige uijt de bovenlanden terug, die
door den goev.r kij ranga van Samarang uijtgesonden
waren geweest, om 't gedoente aldaer te verspieden,
dewelke narreerden gesien te hebben, dat de soon van
Dingen. welder inde landstreek oostwaerts en daerom
her, alle manschap bij een trok, mitsg.s datter ook al
veelgeraden lanen, aen weltrijg gebonden, waer om
volgens de geruchten met den Soesoeh.no, oostwaerts aen
gevaerd te hebben, doch een en ander werdende tegens
malkander voren genoemde geruchten als dat den welder
Kindaurradja opgetrocken souden wesen, om den Soesoeh.ne
de optogt in persoon te ontraden, sijnde mede kwaad te
stryden, sulx datmen uijt al dit intricaat geroende,
onmogelijk met sekere besluijten off gedoente kan, dog
soo veelmaal de duijster aengesteld werd, soo is ligte
uijt alle circumstantien, ende hier voren genoemde
gevolgen genoegsaem af te meten, datmen bij eenig
ongeluckig geval, aldaer ter eijnde off oppressie van
anderen (dat god genadelijk verhoede) niet veel goeds
vandien geruchtigenwerden hoop, in geheele te verwagten
souden hebben, mitsg.s dat bij tijden gesamentl.e, de
Soesoeh.n soo wel als de rest, niet anders als voor
medepligtigs, en correspondenten, wegens de mangem.
horible Cartasoerase eindelijk te houden zijn, en
ook als nog geruwelijk besig blijve, om indien 't mogel.e
was, de selve andermael int werke te stellen, hetwelk men
voor haer alleen niet beraeckt te werden, soo lang

de

Van Japara den 30. Aug.o 1692

de E. Comp.e aldaar te Ende sulk een Considerabele —
besetting hout en soodanig op heeft blijft als het nog tot is
geschiedt is. —
Wanneer in de tegenwoordige dispositie, soo sijn sommige
van gevoelen geweest, bij aldien door dus danige Continuatie
sonder effect de lang gevoede hope van ontrent ons, tot
Eenen ooglont te geraken, eenmael quam te verdwijnen, dat
de Suithere Javanen den Moordenaer Sourapattij, als dan
die ligt onder schijn van vriendschap, nog eens over
hals en kop in de selve [doorgehaald] kuijl soude komen te werpen,
dien hij tot onsen ondergang, heeft helpen graven, als
sustinerende dat den Sousouh.o hem in sijn rijk niet
gerust nog versekert kan agten, soo lang hij voor den
vangdreusen vriend, en dagelijk gedoogde en toevlugt
voor alle malcontenten op sijn boden, off onder sijn
eijgen onderdanen sal vinden, dienvolgende dat hij sulx
deelijk uijt noodwanke off bijsondere insigten voor den
tijd toelaten kan, en eijndelijk genoodsaakt soude
werden om sig op d'een off d'ander wijse van hem te
ontlasten, oordeelende dat het selve, nog dweling te
weder daer toe komen soude, bij aldien den Sousouh.o en
sijn groten, haer selven buijten alle twijffelingen, [vastelijcke] van de
E. Comp.e welmenende vriendschap versekert houden
en gewenste hadden dat de Ed. Adsg.t Nassaard tot
Cartasoura gepleegt, nooijt sal haer gewroken soude
[doorgehaald] werden, maar vermits sijlieden bij haer eijgen
selven geen redenen konnen vinden, om sulx te
verwagten, souden tijt van haer als nog een saak

van

Van Japara a den 30. Aug.o 169

van groot belang agten den moordenaar bedektelijk toe
een bullebak tegens ons aende hand, onder den vermomde
oorlog met den anderen, in dier voegen, als ini gescheid
slepende te houden, op hope dat hij door dien weg van
bedrog, en behulp binnen middels sanders, 'thijnder tijd
eenig voordeele op ons behalen sullen, sulx dat hij had
voorgestelt te sulken om hooft van Souropattij ten eijnde
te brengen, daar toe vragende hij hadde lieden admanen,
om dat gespuijs van kant te helpen, soo sullen wij geloven
dat de E. Comp.e eenlijk met een soo considerable (schoon
seer versproeide) besettinge aldaar ter Custe na de
nederlaag van de soene blijft dragen om als dan onse bark
van eenigheid ontrent haar, dies te ligter doorsteelig te
komen maken, middelerwijle alle listen gebruijkende
om ons gevoelen van haar te doen hebben, en door haar
Continueele vreesagtige figuren, den moordenaar dagelijx
ontsaggelijker ~~maken~~ ontrent ons te maken, gelijk hij toe dien
eijnde toekomt na een hijdringtig bode, en onstugteloose
besettinge rond uijt seggen, dat hij met al hun magt (schoon
over 30. a 40. legers sijn) gants geen kans sien, om dien
vervaarlijken bullebak met sijn gespuijs sonder des E. Comp.s
hulpe te vermeesteren, 't geen volgens haar lieden sustenue
genoegsaam tot een fondamenteele subject dient om het
geheele werk dus danig met ons soo langen tijd draalende
te houden, als hun goed dunken sal, en soo lange sal de E.
Comp.e ook genoodsaakt zijn, tot ongemeene lasten aldaar ter
Custe de wagt te blijven houden, maar of de besettinge niet
over voordeliger verplaast en met vrij minder kosten

als

Van Japara den 30.e Aug.o A.o 92

als tegenwoordig bewaart sonde mogen worden, sullen
ued: ho: agtb: alderbest oordeelen konnen, niet te min
sal ik niet gansig ontveinsen en onder correctie van
beter geraden, mijn gering sentiment dien aengaende,
ued: hertelijke bijvoegen, en verders seggen, dat de E. Comp.e kans
dier posten tot Japara te bewaren heeft, te weeten den berg
de spagger om de logie; de boom en Passerpunt, daartoe
na de present constitutie van plaetsen, ten minsten van
6. à 700. koppen vereijsschen, dog souden dat getal op den berg
alleen, wel nodig wesen, bij aldien men den geheelen ontrek
of de spaggering van dien beschermen wilde, maar mij is't
veeligh door een afsnijding geschickt, om de westkant van
gemelte boogt onder het fassine vande twee de dorbijste
batterijen, uijtgez. de wapenkamer met sijn ontrocke
spaggerije, op het middelpleijn, en het gaene daarom heen
begrepen werd, nader maar vande ordinaire besetting
aldaar te versenden, sijnde de steen bekleeding en
pallisaden, daer gem.te heuvel van over vele jaren, mede
afgespaggert en omtrocken is geworden, tegenwoordig soo
bouwvallig en swak, dat se op sommige plaetsen al van selver
beginnen, beginnen neer te storten, en de lange van
gewrade overal dreijgen, 't geen dan al mede sonder groote
kosten, te vermaken sal sijn, dese heuvel is bij den
Inlander van ouds seer beruijgt en geagt geweest, niet
alleen, om dat sij die plaets voor den groot heilige houden,
maar ook om dat de hooghe besetting bij haar tijden, de
grootste deser werelt, dog hij gaarluijts soo onwinbaar
als

Van Japara den 30. Aug.o 1690

als wel van d'onse door onkunde off gebrek van genoegsame
opmerking, twee gevonden en voorgegeven hebben, niet
twijffelende bij advies de UEd. Comp.s gem. plaats bij voldoening
off contract bringen, tijd wodde aenden Soesoehoen.s quant.
leveren, offmen buyte kleen der noode, nu soodanig
bekend zijnde, sonder grote swarigheijt genoegsaem werden
recouvreren konnen, dan ten welen, dat sij sonder enige
uytsteeking zeewaarts, met de gemene stranden eijndigt
off bij de mond vande Japarase rivier, is bij wel hier ~~...~~ stijl
klippig, en uyt de nature genoegsaem onwinbaer, maer
aende oostkant landwaerts in, tegendeele, seer laeg doorende,
en met de gemene weg van Cotsiapij, alwaer eenlijk een
kleijn waandelbaer grifje, dat voor desen wel gegraven
schijnt, tusschen beyde loopt, gelijk de Ed. Heer Major
Isaacq de St. Martin, die deese plaats lang gefrequenteert
heeft, niet onbekent kan wesen, boven dien kanmen bij
aende noord zijde op verscheyde plaetsen, digt langs
gemelte bogt ontlanden, sonder vande vastigheijt
gesien off veel te werden, en dewijl er ontrent de busses
poer, besluyten, als ook het Caymans wonnige bewoond
genoegsame occagie is, om te konnen landen, sonder de
voornoemde stijlte te naken, soo is de eijgentlijke
sterkte van dese vesting situatie in vergelijking
te considereren, als de man aengebigten die een
vande vier gevaerlijke maer van agteren onwondig en
slegt zijn, gelijk dien landaerd een meester vastigheden
soodanig plegen te bouwen, om des noods daer te gemaecken.

te

Van Japara den 30en Aug.o 1692

te komen vlugten, alsoo wel die gem. berg sterk genoeg te
maken was als met de vereyste kosten en moeyten uit den
door, ja mogelyk wel als een Cannanoorse Podoestrij, gelyk
de Edele gouv.r Joan Hend.k Thim aldaer zijnde geoordeelt
heeft, blykende dat ged.e zyn E. 4e. missive de dato 15. Maart
1686. ook beweest te seggen, dat de Japarase berg een
uytstekende hoek is, een gelyke Cannoor op de Cust Mallabaer,
dog na myn berigt hy, soo deerd gem. Cannanoor van alle
kanten door de Zee bespoelt, behalven ter noordwesten
Landwaarts, van waer het seer wel swyk te maken souden
wesen, maer de Japarase hoogte heeft niet anders als
een heel (alsoo wel steyl en staalle) hoekje van ontrent
17. roeden lang en 1½. d.o breet, 't geen by de mond vande
rivier aen wederzyden door het water bespoelt werd,
dog de overige uytwaerteyst in syn brete noordwaerts,
steekt sig niet verders in Zee, als het ander gedeelte
vande gemeene strand, egter valt het aldaer meed steyl
int water, voorts legt het geheele ligchaem der berge
oostwaerts niet hoogte, ten eenemael rondom int vaste land
bepaelt, sonder eenig water te tusschen, als alleen dat het
Japarase riviertje, ter zuyden eerst daer langs heen, en
nader land tusschen afloopt, waerop de zuydzyde vanhet
Caymans riviertje (off Cappers) ontrent 2. à 300. roeden
benoorden ouden berg legt, een wel kleynder en syn
geleegen, onttrekt uyt de natuur een sterke temperatie
genoeg belaijd genaemt, dat mogelyk seer ligtelyk
ommebaer te maken was, gelyk de plaets en situatie
van dien, als 't ander, by schaetse en de platte grond
tot speculatie eider meesten eenig sints komt aen te wysen,

en

en souden verdere lust als voordes, buijten twijffele ook
meer dienstel. wercken gemackt konnen werden, als de
maer eenige nuttigheyt bij te brengen was, maer dit gem:
Japarasen berg eenlijk bewaard wierde, om andere
daer af te houden, vermits het Canon aldaer boven alle
benedenstellen Commandeerd, soo dat verder te verwonderen
dat hij sedert weet van d'E Comp.s Logie afslag, om van
die berge en grote saken ontdaen te wesen, egter voor soo
veel ik hebbe konnen ontwaren, soo schijnd het besit van
desen wercken der voornaemste oorsaek te wesen, die de
quade passien en dwantrouwen der mattaramse groten,
tegens d'E Comp.s staat voer, vermits het uijt een oud
herkomen, en superstitieuse Imaginatie als een openbare
verdrucking en ongelukkige overheering gehouden word,
dese bergh door andere besetet te sien, en om na hun
begrip te spreken, onder de voeten van deselve op den troon
te moeten sitten, te meer alsnu gepresupponeerd, dat de
Mahometaanse gelinde, een algemeenen haat, van 't snoodste
hert, tegens de Christenheyt inkruijgende ons wensen
steets met nijdige oogen aensien, en dat alle gedienstigheden
van desen volke ontfangen niet anders als uijt noodwang
off saken van eygen belang voorkomen, maer het is
genoegsaam kennelijk dat het district Japara in sig selven
d'E Comp.e niet veel toebrengd, nog gants geen tijt
off voordeelt, bevalen dattet niet veel Occagie is om
't Javaens gedoente ten regten toe te leeren, als zijnde
eenlijk een uijtbeegende kaek lande, met eenige negorijen
bevolkt, daer weynig groten resideren, off het saken —

verhandel

Van Japara den 30. Aug.o 1692

verandert werden, ook is het geensints dienstig om bij eenig
onderneming tegens den Soesoehoenan de magt van daar
landwaarts te beginnen, maarende al wat na boven wil de weg
van Japara over Samarang nemen, welke laastgen.
plaats, op der E. Comp.s eijge grond aen, en geinsteerde rivier,
en op draegeninde pas na Cartasoera seer dienstig
gelegen zijnde, soo sonde het Contoir aldaar tot Samarang
in alles wel soo wel bewaren, als op Japara, en
wanneer de verplaatsing naderwaarts buyten prejuditie
van E. Comp.s respect geschieden konde, geeijk UEd. Ho: agtb.
sulx allerwijstlijkst sullen weten te oordelen,
dan souden de besetting op Tagal, Japara en qualla Damak
wel gequiteert, en de E. Comp.s voor de tafsigt van den
Javaanse Codra als Commitsen, van bequame persoonen
ügter van de voorgh. Contracten gerust komen werden,
want de laastgen. plaatsen zyn gants van geen defensie,
en alwaar d'E. Comp.e bij de minste Dapering, seekerlijk
afbrake te verwagten heeft, omnits in sulken geval
soeden geevacueert sonde zijn, om gemelte Contoiren
te transporteren, komende een Paggerije tot Samarang
door de bequame situatie vande rivier en voorland,
met een guarnisoen van 200. koppen en verdere noodwen-
digheden, tegens de magt vande Inlander aldaer genoeghsaem
bestaen, dog de wijle een Morassie wacke grond heeft,
die sodanig met de witte mieren geinfecteert is, dat de
Paggers, en al wat daer in staet, voor dat beestenlijk goed,
naauwelijx bewaerd kan worden, soo was te wenschen,
dat het een steene fortresse hooger opwaarts lag, alwaar men
dat

Van Japara den 30. Aug.o 1692

dat het raadelijk geacht niet verandert en betere grond
ontmoet:

Deze besetting op Sourabaya, oordeelen UEd: dat bij deze
tijden, als nog diend te Continueren, om het bedrijff van
Sourapatty, met zijn adherenten, daar te weeren, en de
vriendschap vande E Comp.s haare bondgenoten in dien oord
,,oock te cultiveren, gelijk aldaar ten dien eynde sogenoe.de,
een sufficant guarnisoen, in een bequaam paggar geposteert
leyt, dog bij aldien den vijand het bestaan had, om de mond
vande revier te besetten, en de daar ingelegen Eylandjes
sterk te maken, die door de ondiepte en moerassen, niet
wel te naken souden wesen, mitsgaders de selve revier opwaarts
te stoppen, om het vars water sedert te snijden, (gelijk doenlijk
is) soo soude onse besettinge ligtelijk in verlegentheijt
gebragt konnen werden, ten ware de E Comp.e gemelte
Eylandjes inde mond vande revier vroeg in besit nam,
en weerbaar maakte, waar door men meester vande vaarweg
„om bij tijden van nood alle toevoer te verkrijgen
soude blijven,, en in kas van het laatste defect, het drinkwater
in vaatwerk tot ~~en~~ behulp leden te halen, komende de
kruijsbootjes in dat vaarwater wijzing dienst doen,
en selve wel gemist werden, soo lang als men met den
vijand in geen openbaren ~~oorlog~~ treed, overmits souden
een bequaam gemonteerde Jagt, en twee patchall.en genoeg zijn,
om vrije ontslag te maken, en des noods binnen adviesen
vaders aff te senden, want in plaats van eenige nuttigh.t,
werden de arme handelaars dikmaals meer van
onse patchall.en gaten, als iemand anders geplaagd souden

datter

Van Japara den 30.en Aug.o 1692

datter een groot deel der roovers te minder in zee gaan,
vermits d'E Comp.s patchiallangs buyten andere vaartuygen, bij den
Inlander seer allerwegen soo kenbaar zijn, dat sij deselve
sonder verwondering altijd genoegsaam mijden, off ontwijken
konnen, behalven dat het daar op vareen volk, door
swigtheijt, meest den tijd buyten het oog van hoger bedienden
zijnde, soo ongeregelt en agteloos huijs houden, datter niets
goets van te verwagten is, Ja soodanig dat bij aldien den
Inlander haer gedaante bekent was, hij soude den meesten
tijd, wanneer ten anker leggen, bij nagt gemackelijk
aenboord komen, en een voor den den hals afsnijden sonde
konnen, sulx dat zij mijns geringe bedunkens, nooijt dienstig
zijn, als wanneer eenige vijanden, met haer vaartuijgen,
ons ergens stoutelijk aentasten, off onse besette plaatsen
openbaar ontrusten wilde, maar geensints om de dagelijxe
bespieding vant vaarwater, off d'E Comp.s respect aen haer
agteloose en ongebonden toedragt te vertrouwen.

de besetting op Rembang gelijk UEd.e bekent zij kan
door d'E Comp.e mede niet wel ontberen, soo ten aensien om dat
aldaer de meeste en ook de beste houtwerken vallen, als om
de bequame occagie die er is om vaartuijgen te bouwen,
sijnde de pagger ofte de sobere vastigheijt aldaer ten
eenemael bouwvallig, en niet bequaam om langer staende
te houden, gelijk UEd.e voor desen bij onse onderdanige
letteren, van dato 10. aug.o 1691 verstendigt is geworden,
als ook volgens het vertoog van den ondercoopman, en
deselven gewese van wijngaerden veel te groot in begrip,
om met 60. à 70. koppen te defenderen, sulx dat het geheele

gnarinderen

guarnisoen, bij eenige vijandel. ondernemingen (dat
god verhoede) sig genoodsaakt soude vinden, gesamentl.
op de Landpunt te retireren, om niet vanden anderen
afgesneden te werden, alwaar hij egter aen de woning off
niet verbetert soude hebben, om dat hij den vijand in geenderleij
maniere soude konnen beletten, het groot sortpakhuijs, inden
brand te steken, van waar als dan het vuur in des resid.ts
woning, het wagthuijs aen gemelte Landpunt en
vervolgens het kruijthoek, alle van brandvaardige materialen
gebouwt, aengrijpen, en haer gesamentlijk vernielen soude,
gelijk UEd. bij de afteekening van voorgem. Sr. van
Wijngaarden ter hand gestelt en hiernevens gevoegt des
geliefende, wel eenigsints sullen konnen oogen, en
waarom dienvolgende tot verbetering vande E. Comps.
respect en importante middelen aldaar ter plaatse, een
geheel nieuw werk vereijscht, soo veel ik niet begrijpen
off UEd. groot agtb. sullen verlang de vereijschte ordre tot
dien eijnde believen aff te senden, als dan nader onder
correctie van UEd. wijser goedvinden, de residents
woning, off het Comptoir, kant aende kant vande
Landpunt in het midden te bouwen, welk met een
kleijn beknopte paggerij van ontrent 100. voeten
in 't vierkant omtrocken, best te werden in gevoegen
als onlangs op den Japarasen berg om de Wapenkamer
gemaakt is, en het apart ontwerp, insgelijks van gedagte
resid.t van Wijngaarden hier besijden vertoond, het geen
als dan met een geen. getal posthouders, tegens de
Inlander wel beter als het oud grow werk bewaard,

en

Van Japara den 30. Aug.o 1692

in goede ordre aengekomen, werden, onder anders van de
plaats en situatie op Carangawang (door Capn. Henrik
van Dasser Lab.r voor desen aengewesen) wel beginnende
voor soo verre het maken van een vastigheijt aen belangd,
als daar de pagger tegenwoordig staat, dewijle het digt
aen een revierije gelegen is, alwaar de mond daar van
inde droge tijd toestopt, maar vermits de occagie —
volgens het oordeel vanden baas Jurriaen abramsen
tot het timmeren van scheepen, aldaar ontbrekende soo is
de laastgem. plaats, daar de residentie staan gehouden
werd, voor de Comp.e aldermeest te agten en voorde
andere te prefereeren, sulx dat deselve drie posten te weeten
Samarang, Sourabaija en Rembang met een getal van
5. à 600. koppen, mitsgaders een schoon barck Chialoup en
hare patchall.n (behalven Sourabaija) ten dienste
van 't Comptoir mijns geringen oordeels, soo wel capabel
souden zijn, om de Comp.e aldaar ten eijnde de vereijschte
nuttigheijt toe te brengen als de presente ~~tot~~ drie beslagene
secomptoiren, met de gewoonlijke besetting van 13. à
1400. dienaren

Maar om staat te considereren, datter allerwegen aldaar
ter eijnde, dog insonderheijt op Samarang al vrij veel
Chinese volkeren woonagtig zijn, behalven volle
vreemde Jachtjes af en aenkomen en treckende onderhoudt
te voeten, die in cas van openbare bruike of eenig
tumult met de Javanen, alle genoodsaakt souden werden,
sig bij tijds (gelijk voor desen reeds meer is geschied)
elders te transporteren, als anderszints bij ontstentenis —
vandien

vandien, tot den vijand over te gaen, om haer weder te salveren
want bijsonder haer geen lust voor aff op onse bescherming
wegen verlaten, nog sig weder verbet. komen versekert
houden, om in dergelijken geval ten allen tijden in onse
genomen te sullen werden, gelijk het voor de E. Comp.e
ook met raedsaem sijnde dese, om geen natie sonder onderscheijt
van persoonen, soo veel te vertrouwen, vermits de bijsonder
voornamelijk die uijt eijgen belang sig genoodsaakt soude
vinden de E. Comp. bij te blijven, ook veel sijn, welke weijnig
scrupel souden hebben het gaen mogte als sij hadden geweest, door
dergelijke occagien slegts van den benevens om, of
weinig voordeel versekeren konde.

werwijls sulks soude gedagte volkomen, diesdaenig tusschen beijde
Javaende, bij weinig toeval als gelogier, ontrent de onse
al meer verlegentheijd komen, de oorsaken als mogelijk
gedagt werde.

Dog de swarigheijt is op Samarang geweest te remedieren
met het leggen van den kleijn paggertje aend 2. sijde vande
rivier, nogt tegen onse E. Comp.s vastigheijt, nademaal de
dat het sig buijten waarts defenderen kan, en binnewaarts
na de onse openleijt, waarmede de Chinesen voornoemt
onder des E. Comp. bescherm en bedwang haer weder
genoegsaem bewaard vinden, en sig daer op gerust
soude komen. Sijnde de selve natie aldaar in korte
weinigen tijd herwaarts merkelijk toegenomen, en allenig
langs de Zee randen verspreijd, dog soude den minder
getal van dat volkje, wij wat meerder gerustheijt bare
inwoonders aan dat de meeste part seer bekrachtig geweest
veelmaels groot insolentie ontrent den Inlander plegen,

en

Van Japara den 30. Aug.o 1689.

en sig ook weijnig aen d'E. Comp.s ~~[struck]~~ menigsten gelegen laten,
daer niet veel tegens te doen valt, want als bij 't gevaeg
op den graeds verkorven weesen, en merken datter iets te
naken staet, dan verdwijnen se sonder dat men weet
waerwaerts.

De verdere Inlandse volkeren, als Macassaren, Maleijers
en baliërs, sijn aldaer ter Custe, inder tijd al mede vrij
sterk ingekropen, welkers getal tot Japara bij den Songhen
op ruim 612. Coppen beloopen wordt, gelijk U Ed: Hoog agtb: bij
onse onderdanige van dato 13. october a.o passado specifice
gerestert sij geworden, waervan de meeste steets na occasie
aspireeren, om van wegen d' E Comp.e tegens de Javanen
geemploijeert te worden, omme vastelijk vertrouwen, dat
als dan hun fortuijn voor landen souden soeken, want 't is
notoir (als eerder voren gesegt is) dat alle mahometanen
gesinde ons in dese Custrijde uijt geen andere Insigte
aenkleven, als om bij wijlen buijt off voordeel te erlangen,
sulx dat deselve door een minnelijke bejegening, in die
hope gevoet werdende, ons wel bij wijlen, maer 't er tegendeel
bespeurende, een geheel andere coers nemen sullen,
sonder sig aen onse belangen in het minste gelegen te laten,
't welk bij velen maer weinig voordeel (insonderheijt ten
gevalle Eenige geloofs genoten) verhaelen konnen, dog ik
agt onder deese dat den Capt.n Carnabo in eer ende en
luit.t Carpasse, in 't nieuw Macassaerse quartier, de
E Comp.e niet ligt quiteren maer bij [illegible], nog goede
diensten sullen doen, wanneer sijluijden in voorige tijden
genoegsame proeven gegeeven hebben, gelijkmede ook na
alle apparentie den [illegible] vande Maleijsen Capt.n
Lagus

Van Japara den 30.en Aug.o 1692

bagus Sitsiadiwangsa te verwagten heeft, als zijnde een
zeer geschikt en bequaem persoon, mede welmeenen ter
vermaende vande E. Comp.e bespeurderd, dienvolgens sal de
vriendelijkste ontmoetinge van d'E Comp.s ministers,
ontrent gem.te dienhoofden, aldaer ter plaatse de meeste
gerustheijt konnen baren, want door schimperijen, off nodeloose
quade bejegeningen, worden sij afgeschrikt, en moet den
sijd van vrienden tot onse bitterste vijanden gemaakt,
'tgeen anderssints door een civilen ommegang sonder kosten
off schade gemackelijk te prevenieren zij.
En dewijle het Campon Cluna tot Japara gants digt aende
E Comp.s poste leggende, meest met atappe huijsen bezet is,
soo hebbe ik voor mijn vertrek geordonneert dat al de
gene die genegen zijn aldaer te blijven woonen, pannedaken
maken, off bij nalatigheijt vandaer met hunne domicilium
dimoveren sullen moeten, want anderssints soude den
vijand de occasie waernemen en de onse door het vier
aldaer seer ligt grotelijx benauwen konnen, gelijk a.o 1685
genoeg gebleeken zij, in het korten brand, het gehele
Campon in koolen lag, en d'E Comp.s Logie mede seer nabij
door de vlammen vernield was geworden, niet tegenstaende
sulx op den helderen middag, wanneer een ijgelijk de handen
vrijen hadden, quam voort vallen. Bevonde nu
onlangs om dies gel.e particuliere ongemacken te
prevenieren een bequame pannedachs loods du guarde
op de passer punt doen maken, die nu niet alleen tegens
de atap vonken, maer ook dies te meer tegens eenige
vijandel.e overrompeling een groot beschut sal wesen.

gelijk

Van Japara den 30.e Aug.o 1690.

Gelijk sulx ontrent het hospitaal als de corps du guarde
aende poort, en timmerwerf ~~[illegible]~~ bij de logie, alle
van ligt brandvaardige materialen opgeslagen noodsakelijk
moeten, voldoende te geschieden, en ook verlijst 'er desse een
kleen steene "kruijt" kelderthje inde logie, off binnen pagger
gemaakt te werden, dewijle het bus poeder, tot nog toe
niet sonder gevaar, in een kort afdakje aen 't nagoire
Comptoir in voorraat geplaatst is geweest. op de weg Zijnde
woningen (behalven de Javaenanse) insgelijx alle
van bambousen, en atappe materialen gestigt, maar
dewijl daar [illegible] genoeg is, soo sonde men deese de werken
haast konnen weg ruimen, buijten dien is op Japara niet
geheel niet veel accomoditeijt voor d'Comp.s residenten
ommeslag, hoewel men na gelegentheijt van tijd en saken
het meer en ook kan behelpen, gelijk wij tot dien Zijnde
noodsakelijk eenige gedachten tot het opleggen van d'Comp.s
tijs, woningen voorden, admiraal weeder en andere persoonen
genoodsaakt Zijn geweest inde Chineese kraal te huuren.

Dit wasse Ed: Hoog gebiedende Heren is alle het geen ik
tegenwoordig weegens het van de Ed: dubious gedoente op
Japara weet, na mijn beste kennisse derwaart te berigten,
sonder een belangh vande voorwaerdelde Mataramse bedrijven
in teen te kunnen schieten, als welk geworden
principien te zijn, en de gevolgen van dien te besluijten
Waarmede etc.a onderstont en was geteekent
Joan albert Sloot ten tijden van 't uijtjagt de Coning
van Bantam ter rhede van Batavia desen 30.e
Augus: ao 1692.

Tranb Loot

Van Japara onder dato 30. Aug.o 1692

Translaat van een maleyts briefje
door den Pangeran Pongar, oudste broeder
vanden Soesoehoenan, int Javaans aende Heer
Command.r Jan albert Sloot geschr. en te
Japara op den 29. July 1692. met sekere
afgesondene genaamt ragadbangsa ontfangen

Desen brief komt vanden Pangeran adepatty Pongar
aenden Command.r tot Japara, die ik bij desen bekent make,
de meyning vanden Soesoehoenan deden weer na Sourapatty
wil optrecken om die te bevegten, aen welkers waerheyt
ik nog twijffele, om reeden den Soesoehoenan al gaet hij soo sal
hij dog hem niet doden, want hij van voornemen zij, hem
voor sijn eygen volck aen te nemen, en aen te sien, alsoo de
vrienden daervan al bekent zijn en ook genoeg bekent
is, dat hij sijn oom Jaga raga en Anmerang Cassorua
dieshalven bij Sourapatty heeft laten blijven, willende daer
door de Cartasoerase volckeren daer worden en allengs
vergaen, want hij hem dog onder haer als verholen sal
houden en dus danig sijn eygen volckeren doden off doen
vergaen, dat is nu mijn meyning, off wat dunkt uw
daer aff, toond dese mijne brieff, aen mijn vader den
generael, het land Java sal dog een twee à drie Jaren
bederven, en ik meyne datter dan geen meer Coopmans
van Java na batavia sullen gevoerd worden, mijn
broeder Command.r hou sijn gedagten, want het wel
voorseker is, dat alles bederven sal, het geen de
ouden Soesoehoenan nagelaten heeft. Ik verhoop mijn
broeder

Van Japara onder dato 30.e Aug.o 1692

broeder dat hij mij dikwerven met Snaphanen, een Pader
Pistolen, ader een Spies lang de een Pader met koper,
wijders is al het geen ik te seggen hebbe in desen brieff
vervatt, en aanden brenger raga Wangsa belast, onder stont
aldus getranslateert volgens de maleijtse en Portugese
vertalinge, mij onder gest.e, daer van door den Soldaat
Jantje van Banda gedaen, Japara dato voors.
was geteekent C: J: Suijse

Translaat Missive door den Edele
Radin aria Sindoiradja van Cartasoura
aenden Ed: heer Commandr. Sloot gesz.

Desen brieff uijt den suijveren oprecht hert van Radin
aria Sindoiradja, neevens groetenisse werd gebragt door
Nalla Cartijo, komt aen mijn broeder den heer Commandr.
Joan albert Sloot, die het gesag voerd over de Comp.s volkeren,
tot Japara, die god geeft lang leven en gesondheijt, verders
maak ik UEd. bekend alsdat ik op Gintong met Pang.ran
Wiraca Nengrat en alle mijne Mantrijs vande Zee stranden
hebbe gestationeert off goed gevonden, dat den Padoeka beside.to
de Pangeran depattij amien van Sinto zijn, om sig na
Gintong te begeven, door Oorsake intigte ik te spoed na
Cartasoura ben opgekomen om den voorsde. te helpen, soo is
des voorsde.to begeerte dat alle de volkeren, bij den anderen
vergaren om voorts te schijnen, en als dan de selve inde kadiad
Sillradja weg te dan trecken, als wanneer den voorsde. nadat
alle de volkeren, tot den tijd geordonneert weg zijn ook sal
volgen. alwaar ik verders te seggen hebbe, staat in desen brieff
dyrida.

Sloot

Van Japara onder dato 30.en Aug.o 1692

korte memorie bij forme van Instructie
voor den Jan Kruijs Cap.n en geadsigneerd J.
gesaghebber ten Comptoire Japara, en de verdere
resorten van dien, daar na hij bij provisie, en
tot nader ordre van haar weled: Ho. agtb.
sal komen regulerem.

Vermits haar Weled: Ho. agtb: per missive in dato 4. Junij
jongstleden, mij hebben gelieven te licentieren, een keer na
Batavia te doen, en daar bij te ordonneren UE: soo lange ik
gelang, vermits 't was noodsakelijk over te laten, soo dient
tot UE: narigt dat de Comptoiren, en posten alhier onder het
district van het hooft Comptoir Japara sorterende, met
soodanigen aantal van soldaten beset zijn, als de lijst
sterkte van dien, in 't algemeen, en ieder in 't bijsonder hier
bezijden vertoond.

't Comptoir Sourabaya door den Cap.n Jan Bessel als
hooft resideert, is tegenwoordig in een redelijk postuur van
defentie, alwaar insonderheijt te besorgen staat, om ten allen
tijden wegens de nabij gelegen ~~Distrikten~~ vijanden en adherenten
van Souropattij, een wakend oog te houden, en daarbij
hooden te wesen, op dat de onse aldaar door deselve niet
overvallen, off geaffronteert komen te werden, middelerwijle
het Sinistad gedachte van den Pangeran Tsiacra Ningrat,
dog boven al van dien doortrapten vos, den gouv.r Jan Francq
nauwkeurig in agt nemende, hoe dese gedraagen werd,
dat den laastgenoemden, in het Sick [illegible] [illegible]
sigt sal leggen.

De

Van Japara onder dato 30.en Aug.o 1692

de vriendschap met raden aria Wolandsiwa, en desselfs onderstanders tot Limanap, als pamacassan dient aengehouden en gecultiveert te werden, ten ware UE. meer tijd redenen ter contrarie quamen te ontmoeten.

't Comptoir Samarang daer den boekhouder Joseph de vos, bij provisie thans het gesag sal waernemen, is door Ed. afsluijten van beijde de punten, met het ordinaire getal van ontrent 70. koppen tegens den Inlander thans mogelijk voorsien genoeg, overwegen principael te ontdecken, dat het district van Samarang met desselfs afhangentheden, dato 15. Januarij anno 1678. door den Soesoehunan Aman Courat aende E Comp.e vrijwillig en vastig geschonken zij geworden.

dog soo die tijd hebben de Mataramse grooten, wederom een contest, rakende van desselfs contoiren, dieven te usurperen, gelijk sijluijden nu en dan, nog al komen tenteren, om door het land beginselen van derselve rijst boeren, als anderszints daer ontrent verder progresse te maken.

Waertegen UE. verdagt hiel dienen te wesen omder int aldermintste dienaangaende eenige infractie te gedogen, zijnde den Japaraensen gesaghebber kiaij ranga dida wangsa, wel dienaer van de E Comp.e die met den Soesoehunan in geenderleij maniere te doen hebbende, tegens alle hostiliteijten der Mataramse hofgrooten, agter wegens 's E Comp.s prerogativen aldaer ter plaetse gemaintineert moet werden. —

't Comptoir Rembang daer den ondercoopman Gerrit van Wijngaerden het gesag verrijst ten eenemael een nieuwe

oeffening

vesting gelijk haar wel Ed: hoogagtb: dienvolgens reede ten
deele verstendigt zijnde met eerste verschijninge ter Batavia
nader staan berigt te werden.

Onder 't voorsz district, Gelora, verscheijde dorpen, daar meest
kintkappers wonen, insgelijx conform de opdragt bevoorens
daar van in wesen zijnde, door den Commandt. aende E.
Comp:e gesoncken, in welke verkrege voorregten, almede
geen de minste infractie te lijden staan.

't Comptoir Tegal daar den boekhouder Gualter Bruijning
't gesag voerd, heeft eenlijk een bambose pagger, die tegens
een gemeenen aanloop nog wel eenigsints formidabel
sonde wesen, maar niet om groot geweld af te keeren.

Pualla Damak, daar den sergiant Jan de Wijn Commandt.
is almede eenlijk tegens een gemenen aanloop, maar
geen groot geweld bestant, niet als de oude windsaegmolen
tot haar retraite en versekering hebbende, zijnde voor dien
door de grote attaque daken, der houte gebouwen groot
gevaar van 't vier subject loopen.

't naturel van dese landaart in 't algemeen, en hoedanig
wij tegenwoordig met deselve staan, kan U Ed: niet geen
onbewust zijn, en deselve gewoonte lang gefrequenteerde
hebe, niet onbewust wesen, egter stellen d' ordres, en successive
recommandatien, van haar Hoogh: na bevaren, mitsg:s
onse afgesonderde rescriptien en advysen, U.E. bij lectura
van deselve genoegsp komen verligten.

Voor al vast stellende datmen dese natie niet anders als
voor onse geveijnsde vrienden consideeren kan, en vermits
zijluiden, ongemeen vriendelijk ontrent ons zijn, ofte

bijsondere

Van Japara onder dato 30. Aug.o 1692

bijsondere beleeftheden, betoonde, dat men haer dan alderminst
geloove, en meest op hoede wesen moet, dienvolgende blijft
UE. ten hoogsten gerecommandeert en aenbevolen (haer
minnelijke bewantheden desen, aangaende ook mogt komen
te maken) haer geensints te betrouwen, maer t'allen tijden
tegens hunne verraderlijke practiquen verdagt en
slagvaerdig te wesen.

En vermits de digtbewoonde Chineesestraet met soo veele
attapse daken, door het vier der vijanden des E. Comp.s bovenden
vesten alhier, insgelijx grotelijx hadde konnen beschadigen, soo
zijn alle ingesetenen van dien, onlangs door expresse
gecommitteerdens aenbevolen en gelast dat alle de gene
die genegen zijn, daer in te blijven woonen, pannedaken
maken, off te andersints bij onwilligheijt van dien, elders
verwoonen sullen moeten, gelijk sij tegenwoordig al eenige
huijsen met pannen overdekt hebben, dierhalven sal het
nodig zijn, door UE. voortaen te besorgen, en acht te geven
dat dit hier nodig begonnen werk sodanig voltrocken
komt te werden, hebbende om de Chineesen de weg te wijsen,
t'eens de brandvaerdige materialen van de passer punt
doen afbreken, en aldaer een bequame Corps de guarde
gemaekt, die niet alleen tegens de attap vonken, maer
insgelijx tegens eenig overval der vijanden sufficant is, en
een groot bescheid geeft, het welke mede tijd ontrent het
hospitael, Corps de guarden, admiraelsboom en timmertuijn op
de werf, mede noodsaekelijk sal dienen te geschieden, verdagt
blijvende daermede het Canon op de grote batterij van den
berg gereet staen te werden, om aen het hospitael te doen

werde

Van Japara onder dato 30.en Aug. 1692

waergenomen, datse op de brandende stroffen van gem.de
Canon dekken, vermits deselve steets om en op de daken van
gem.te hospitael komen neder te vallen.

Het sal ook noodig zijn datter inde binnen Stapper een
bequaem steene kruijtkuijsje werd gemaakt, om altijd een
weijnig buspoeder, en nodige materialen in voorraad te
konnen bergen, waertoe tot nog het planke afdackje
aent negorie Comptoir off winkelstaende inlander gewaed
gebruijkt zij geworden, dog het behoeft niet groot, alsoo de kruijt
hoeder op den berg niet verre vande hand is, maer eenlijk
om soo wat na 't Canon en volk geproportioneerd te konnen
bewaren, datmen bij eenige onverwagte ontmoetinge ter
werelt niet verlegen kome te staen.

De sportie en 't bestier der Militie, bijsonder soodanig die in
dier voegen continueren, als 't eens altijd lange in gebruijk
is geweest, sorge dragende dat de gemeene soldaten steets
binnen de limiten van 's Comp.s vastigheden blijven, en
niet verder komen te gaen, als tot aende goude knoop,
het eerste visschers poortje, en het eerste bruggetje, nade
moelen gaende, gelijk sulx op pene van inde ketting
geklonken te sullen werden, alreede lange verboden is, als
zijnde een nodige sake, om alle insolentie van deselve
ontrent den Inlander ende daer uijt te ontstaene
ongelucken, na vermogen te verhoeden, en tot dien eijnde
hebbe ik ook expres den Serg.t aengeschreven, en geordonneert
om met 12. man door de negorijen Sher om ter dagelijx te
patrolieren, en alle soldaten daer ontmoetende binnen te
brengen, de bakenmakers die om proviant uijtgaen

eenlijk

Van Saparoua onder dato 21. Aug. 1692

Verlijk uijtgesonden.

Ook sal U.E. de present Maxime, en geregleerde ordre moeten volgen, in cas van nodig timmeren de successive reparatien, mitsgaders het geen dagelijx ter onderhoud als anderszins vereyst, off ontsonden staet te werden, onder 'noemde den Coopman en administrateur Cond.r Ole, die daer ontrent deses Cantoors, welke middelen heeft te besorgen, dat sulx behoorlijk geschiede, sonder dat iemant buyten U.E. en gemelte Coopman, sig met de pennisten ambagts gesellen compagnie der vaart.ie, en 't geene daeraen dependeert int alderminste sal hebben te bemoeyen, want de ervarentheyt heeft geleert dat sulx voor desen al veel onlusten ter nadeele vande E. Comp.e voortgebragt heeft.

Gelijk het niet minder van U.E. pligt sal wesen met alle de industrie te besorgen, dat de unie en vrindschap onder E. Comp.s dienaren te deser Eylande onderhouden en gecultiveert werde, mitsgaders dat een ijgelijk den een soo wel als den anderen, sonder onderscheyt in sijn functie aengenomen bejegene, om alle questien, partijschappen en wanordre, soo schadelijk zij ter nutte van onse heeren en meesters, in allen deele te prevenieren als dat behoort.

Laat geen E. Comp.s dienaren buyten dese vastigheden snagts ofte huysvrouwen [?], sijt geensints nalatig omtrent ~~in~~ houden eerbrouwen [?] der dagelijxe gebeden, tot den here onsen god, houd hun voor oogen, en tragt door een Christelijke zedigheyt, tot een stigtelijk voorbeelt van alle die

gene

geven te stroken, waer over EdEd. Hoog agtb. UE. kan<s> hebben believen te stellen, op dat UE. voortaende, den segen des alder hooghsten in alle ondernemingen mogt komen te erlangen, en wat van teeter naest onder sende UE. seer goedgen en dienstwilligen vriend, was get. heer J: A: Sloot, in margine Japara 21. Aug.o 1692.

Translaat Maleytse Missive door den Pan Sinkemang, en syn soon den Pangeran Depatty anum, uit Carta aen de E. Heer Commandr. Sloot geschr. en op den 21. aug. 1692. met de priester Latif Caly tot Samarang aen syn ed. overgelevert.

Desen brieff komt uyt een suyvere en opregt herte vanden Padoeka Sousouhounan ratoe anum Codrat Sinnepatty ingalaga, abdul ragman mataram dienende Codra, mitsgaders den Padoeka Sousouhounan soon, den Pangeran Depatty anum tot Carta Sura de Ningrat, aen mijn broeder den heer Commandr. Joan albert Sloot, die tot gesag voerd over alle des E. Comp.s dienaren, op de oost kant van Java te water en te lande, en die het land Java altijd soo ligt heeft gegeven, gelyk het schijnsel vande son en maen, wens ook god wil verlenen een lang leven en gesondheyt.

Voorts is UE. mijn broeder bekend dat alle de dienaren vande Zee kanten weynig zyn, dog die van Samarang kan UE. maer laten opscheppen en inlanden, en daer over

Van Japara onder dato 21. Aug.o 1692

gelt pagter soude, en addresseeren de winsten wederom,
aan mijn vader den gouvern:r generale en de raden van
India, off aan UE: houden, want sulx moet volgens
't Contract wesen, dierhalven versoeke ik, dat UE: Toanko,
daar over stelt, en alles alles opligter maakt, om te zien
watter van Samarang gaat, op dat mijn vader den
gouverneur generaal en de raden van India, off UE
mijn broeder, meer als 2000. rd:s Jaers vande winsten
mogen genieten, want soo UE: mij met regt wesen
wil, soo dat het Land Java regt, waar op ik mij verlate,
en verwagte, dat de E: Comp:e van alle het geene dat in
mijn rijk te bekomen is, haer beliefden(?) deilden(?), gelijk
het van Japara, off boven Todonong, op Caringhadje van
welke plaetsen ik gaerne sag dat de E: Comp:e haer bewaren(?)
vlangde(?), ik heb nu Catispraly(?) gehad op te passen op de
berg van Japara en de duysent kosten(?) van dien, en ook op het
Land Todonong en alle de winsten van de Zeestrand, —
uitroep(?) dat hij van ieder plaets de winsten sal verla-
nuen(?), daarom broeder is mijn begeeren, dat wij beyde
accorderen, want het geen dat mijn hert ongerust maekt,
is de menigvuldige pisiaring(?) van mijn mankys(?), —
waar door de Javanen in grote swarigheijt zijn, ik heb
de Cartasoerase volkeren, bij een doen versamelen om
Sourapatty quyt te maken, en zijn de Javanen ook niet
ongenegen om dienst [illegible] te doen voor de E: Comp:e wijders heb
ik willen opstecken(?), maar UE: heeft mij sulx afgeraden, en
niet genegen geweest, dog soo mijn mankys(?) sulx —

konde —

konde uijt voeren, dan soude ik niet gaen, maer bij aldien bij
hulp niet magtig zijn, soo sal ik weder optrecken naer
oost, om Eds. Comps. vijand te verdrijven, en ook aff te maken,
alles geen swarigheit ontrent de E. Comp.s mij niet geloofd
hebben. voorts wil god sijn hulpe verleenen, dat ik
haastig vertrecke en ik mijn broeder niet en vergeet, alle
het geene ik verhoopt hebbe, van het paard dat ik verwagt,
heb ik al mijn vertrouwen op UE:, en sal voor de prijs
Caweren, tgeene ik versoekte UE: mede bragte, verders is
alle het geene ik te seggen hebbe in desen brieff vervatt,
Vn aen Catib Calij gelaet.

Batavia
Aan den wel Ed: Heer
Willem van Outhoorn gouverneur
generaal en de Heren Raden
van Nederlants India

Ed: Erntfeste, Ho: agtb:, Manhafte, wijse,
voorsz:, genereuse Heren.

Ed: Ho: gebiedende Heren

Terwijle den E: Edele Command.r Joan albert Sloot, met het
Jagt de Coning van Bantam, tot Samarang, op sijn vertrek
na Costij stond, verscheen aldaer in dato 24. der gepasseerde
maand augustus het schip Corvoorder, met UEd: Ho: agtb.
geeerde letteren van den 2. deeser, dog een gem: boden
door UEd: Ho: agtb: gedestineerd om de Contoorten tot

Rimbangh

Van Japara 1:mo Septemb: 1692.

rembang aff te halen, hebben wij na qualla damak voortge,
sonden, om aldaer sijn lading te erlangen, want het fluijt schip
adrichem, gelijk wij hongst schuldpligtig hebben, ook vaardig,
was ende tot dien synde derwaarts geschikt.
gaende thans tevens tot V:Ed: over het aldaar nieuw
getimmerde jagt, onder het beleijd vanden schipper Jan gelijn
met een lading van
82. st: affuijtplanken,
850. —. gemeene d:o dik 2. duijm en
100. —. d:o d:o 1½ d:o
als blijkt bij het Cognossement hier besijden leggende —
welke bedragen ons 't Comptoir generale p:r gem: fluijt
adrichem ter zake sullen brengen, en voormelde het geen
ten rembang, als hier ter plaatse, ten behoeve van geciteerde
nieuwen bodem verstrekt is geworden, alsoo nog geen
factura van derwaarts ontfangen hebbe, waar bij dan ook
sullen voegen de ƒ 158.11.8. ten tijden vanden admini,
strateur Joannes Stam, aan de Siamse Paerde koopers
Marim Combat, alhier uijtgereijkt en te kosten
gebragt.
Tot den onderbrengt van meer gem: nieuwen Bodem, hebbe
daarop gelet agt van onse patchallis gaaten, behalven nog
een onder stierman en twee matrosen van het fluijt schip
adrichem sulx met den schipper gelijn en nog een
loopslooper dien hij selver mede heeft gebragt, te samen
13. koppen, dog sullen genoodsaakt zijn om weder een
gelijk getal matrosen vande schepen Coevorden en Adrichem,
te ligten, om onse vaartuijgen en ook des noods ons Canon
in plaats vande vertrokkene te bemannen.

Soo

Van Jappara 1.mo September 1692

Voor deesen verscheen alhier ook ter reede het Jagje
gaasperdam komende van ternaten over Macassar, met een
kleijn geleijdbriefje vanden Ed. heer presid.t Francois Prins
en raad op laastgenoemde plaats, waarvan Copia hier nevens
gaat, zijnde herwaarts gesonden om te sien, waar te deese Custe
na Cochin [illegible] mogt wesen, maar vermits gem.t
Jagje geen zeilpaspoort heeft, om eenig voortvaart te komen
inneemen, soo hebbe het selve na Tagal afgeveerdigt met
ordre aanden resid.t Bruijning aldaar, soodanige leverings
off te scheepen als hij tot vervulling van gemelde bodem
dienstig zijnde, bij der hand sal hebben, en bij aldien er nog
iets aend laading quam te manqueeren, dat hij het selve
als dan met een geleijd zettertje na Cirbon soude
voortsenden, om aldaar ter plaatse verder voel(?) te
werden ——.

Wegens het Javaans gedoente hebben kans niets bijsonders
te berigten, alleenlijk heeft den Cap.tn Jan Struijs, op den 17.e der
afgeweeke maand, een briefje vanden Cartasoera en [illegible]
voor Pangeran dipattij ontfangen, principaal dienende
om ged: Cap.tn Struijs, wegens sijn nieuwe aankomeng [illegible]
alhier ter Custe te Congratuleeren, waar van de Copia
translaat, ende daarop gedaane rescriptie tot UEd. Ho: agtb:
g'eerde speculatie, hier bezijden gaat, waarmede Ed.e [illegible] onder [illegible]
waar get[illegible]: Jan Struijs, Hendrik Obe,
Joris belleson, Coenr. Brand, A: F: vanden Keur-
beek, Wouter Ockersen en A: Lamsweerde in Margine
Jappara den eersten September 1692

Translaat

Van Japara onder dato 1.e Septemb: 1692

Translaat Maleijtse missive door den Soesoehoenan int Javaens aenden E. Capn. Kruijs, uijt het Cartasoerase hoff gesz. en, op den 27e aug.t 1692. tot Japara ontfangen. —

Desen brieff komt uijt den suijveren en oprecht herte vanden Sadoeka Soesoehoenan ratoe aman Corat Sinnopattij — Ingalaga abdul ragman mahomet dinel Cottra, als mede van mijn soon Sadoeka Pangeran de pattij anom, uijt de negorij Cartasoera de ningrat aenden Capn. Kruijs, die het geluk heeft van mijn Jonger broeder den Command.r Sloot sijn vervanger te wesen, en des plaets gekregen te hebben, om in dese weereld te regeren, dierhalven versoek ik UE. dat de Javaense kinderen, als mede, en soo mede de Oost Zeesche volckeren, die langs de stranden van Java woonen, met regt en billikheijt mogen gehandelt werden, in welke regering ik UE. veel heijl en Zegen toewensche. —

Voorts schrijf ik dese brieff aen UE. mijn broeder nevens mijne groete, alsoo ik van mijne afgesanten Catib Calij, Kodradt, Marta Tanga en Ingabeij allas allas, gehoord hebbe, dat UE. in plaets van mijn Jonger broeder den Command.r Sloot, door mijn vader den Ed. Heer Gouvr. Generaal op Japara gesonden en aengekomen zij, dierhalven stel ik mijn geloof op UE. en versoeke dat UE. niet anders, maer alles soodanig gelijk den Heer Command.r tot welstant van het land Java, believe te verrigten op dat ik de gemaekte contracten met voorigen vader den generaal Speelman, mag voldoen, dewelke ik

nog

Van Japara onder dato 1.mo September 1692

nog niet vergeten hebt, nog ook niet sal vergeten, soo lang
de maen en sterren haer schijnsel sullen geven, op dat het
Land Java, gelijk voordesen, volgens dat Contract weder
in volle rust en vrede mag komen, waer toe ik
bijsonder met hulpe van de E. Comp.e inclineere, wat
sal ik nu meer seggen, van de drie kettiis off drie maal
honderd duijsent etc., welke is het opkopen van al de
rijst ten dienste der E. Comp.e als die selve maer begeert,
die haer genoegen al lange hadde verlangt, dog het werk
van Java is daer oorsake van, dat het nog tot van al
over lange, niet van sijn onrustigheijt gesuijvert is,
gelijk het voordesen geweest sij. wel sijnde vijanden
van Sampaij ten, tweede de Tadjorangers, ten derde de
wanna Tassoemaks, overwonnen en uijtgeroeijt, en nu
sijnder de balijers nog, daerom versoek ik seer vriendelijk,
dat mijn broeder sig ter degen informeere omtrent alle
de Javanen, alsoo der veel duijvels en quaad spreekers
sijn, op dat 't Edele weg mag komen, en de Hollandse
kinderen haer daer van afkeeren, want soo de E.
Comp.e hulp niet regt ondersoekt, soo sal door sulke
valsche quaadspreekers haer uijtstrooijsels off rapporten,
nog moeten sterven, mijn [illegible] daer ik selfs mijn
vermaek neem, is de saek aen 't dichten. wes ik mij
vertrouwen op u Edele, en is voorts alles wat ik
te seggen hebbe in desen brieff vervat. onder stont
alons geteekent Jawa volgens de Maleijtse vertalinge,
mij ondergeteekent: daer van door den Cap.n der vrijmaleijers
bagus Sitradiwangsa gedaen, lager Japara datum voors.
was getekent C: Frisse.

desen

Van Japara onder dato 1:mo Septemb: 1692

Dese brieff komt uijt de kuijsse en oprege
herte vanden Cap:n Joan Struijs, die
tegenwoordig het gesag voert over de E: Comp:s
volkeren, alhier op Javas oostcust, in plaatse
vanden heer Command:r Joan albert Sloot —
aenden padoeka pangeran depattij ammi
ra Carta Souwa de ningrat, met toewen-
„schinge van alle wijsh: en segen over 't
Land van Java

Voorts maak ik den Sousouh:n bekend dat den priester
katib kalij, mij den brieff vanden Sousouh:n en pangeran
depattij, op den 27. van ons maand augustus alhier op
Japara wel heeft toegebragt, en dat ik dankbaar bejegene
voor de daarin gedane gedienwaerschouwinge, weegens het
gesag dat haar Ed: Ho: agtb: mij alhier hebben bekleeden
op te leggen, in plaatse vanden heer Command:r Joan
albert Sloot, den Soesoeh:n believe sig verseekert te houden
dat ik geen andere intentie hebbe als om steets goede sorge
te dragen dat de Javaanse kinderen langs de stranden, en
soo mede de onderhoorige volkeren door ons geen overlast sullen
komen te lijden, maer deselve sullen als goede vrinden
gehandelt, en in alle billikheijt bejegent werden, ook sal ik
niet minder de welstant van het Land Java en de E:
Comp:s betragten, als den heer command:r Sloot gedaan
heeft.

Den Soesoeh:n beloofft gedurig bekommert te wesen,
dat de praetjes van quaadstokende luijden ontrent mij
weijnigh vermogen sullen hebben, want de Hollandse
kinderen sijn niet gewoon soo ligtelijk [illegible]
woorden

woorden, of opgepronkte en bedriegl. voorgeeven te
gelooven, maar door kennelijke reden en bevinding van
meerder voor waarheijt aengenomen worden, en
anders niet, dienvolgende kan den Soesoehoenan de practijk
van soodanige booze menschen, ligtelijk vernietigen, als
den Soesoehoenan volgens het gemaakte contract, maar oprecht
met de Comp.e komt te handelen, gelijk ik hope dat den
Soesoehoenang ook altijd doen sal op dat het land van
Java weder in sijn voorige fleuir, en hij so lange
de son en maan haar schijnsel geven, goede vrinden
blijven mogen.

De snaphaan, die den Soesoehoenang mij toegesonden
heeft om te doen repareren, is wederom hier bij, en
beloove voortaen, deselve hiernevens aan den Soesoehoenan
te weten gaat niet kwijtraakende of deselve sal niet soodanig
wel komen te gevallen.

Voorts al het geen ik te seggen hebbe is in desen brief
vervat. in margine stond het zegel van den E. Capn.
Joan Struijs in rood lak gedrukt.

Batavia
aan den Weled. Heer Mr.
Willem van Outhoorn gouverneur
generaal, en d'Ed. heeren Raaden
van India,

Weled. Erntfeste, Ho: agtb:, Wel wijse,
voorsz., en seer genereuse Heeren

Ed: Ho: gebiedende Heeren

Onse jongste onderdanige letteren, aan Uwe Ed. Ho: agtb:
zijn geweest p. modesje met het ~~[illegible]~~ in dese dage, in handen
van den schipper Jan Goedeijn, hebbende het schip Adrichem,

toe

Van Japara den 5:en September 1692

tot Lombang weder volgeraakt, en gade [illegible] met het
volgende van, te weten:

124. St. dicke balcken
111. — gemene do.
140. — affrijt planken
18. — Sparren
1. gouting vanden Mardijker abraham Claesen

beladen met het Nieuwe Jagt en het daer in geladene
f 1524. 8. 5. gelijk de factura en Cognoissementen hiernevens
nader komen aente wijsen

Dog niet naboord brengen van genoemde affrijt planken
zijn 6. do. vande stere, door de holle Zee nijt de vlotten
los en stuk geraakt, die den E. Ed. goede van Wijngaarden
schrijft, tot verantwoording vande Scheeps overleden brieven:
vermits gem. vlotten door haar eygen volk gemaakt en
van land gedaald zijn, gaande gecitere gouting vanden
Mardijker abraham Claesen, hier besijden ongebelast over, waar
voor hij alleen inden beginne Rd. 30.30. op de hande
genoten heeft, over hulp versoeken wij te mogen, weten
wanneer ged. gouting UEd. verkocht te gevallen,
hoe veel meer, boven de eerste genote penningen nog betalen
sullen moeten, 't geen als dan nader voldoening van het
Contoir generaal te laste gebragt staat te werden, gelijk
nu ingevolge van UEd. Ho. agtb. geerde ordre geschied
met Rd. 158. 51. 8. anno 1690. bij het aanwesen vanden
administrateur Joannes [illegible], en ter ordre vanden
Siamse Coninx paarde koper Mohin Combat [illegible],
en, boven de Rd. 400. doenmaels aen t boek Contoir per
factura ten laste gebragt, alleen opgegeven extraordinair
afgeschreven zijn geweest.

Wij menen ook wel dat UEd. Ho. agtb. de gestelijk
geliefde

geliefde te hebben, om eens vande goederen ten tijde vande
Eed. Commiss.s Cab. Balt. ter schenkagie vanden Soesouh.nan
alhier aengebragt, te doen ontlasten, bij door het oversenden
van deselve na Cartz., of anderints alhier, ten geld te maken,
en dan souden wij in cas van 't laatste een bekwame dese
dienaer te deleten, om eens inden verkoop daer na te ,konnen, reguleren,
want niet tegenstaende datter steets goede sorge gedragen
werd, om die goederen door het verlugten en droog houden te
bewaren, soo staet egter te vreesen, (nu alsoo veele
Jaren gelegen hebbende) dat de motten, deselve
eyndelijk sullen komen te bederven.

Twee boden door den gouv.r kiay ranga van Samarang
nader oosten derwaerts gesonden, en thans wedergekeert wesende,
rapporteren, dat sij ter zeeplaetse, bij de Inwoonders
verstaen hadden, datter twee dagen voor haerlieder komst,
voor 't hiraschap drie schepen gesien waren, die na Seerndagen
suckelende alsoo niet landen konde, weder zee koosen,
zijnde aldaer een gagger gemaekt van 1050. vadems
langte, beset met ontrent 600. koppen, onder het Commando
van eenen Tommogon Rapa Nagara, voorgevende dat sij
aldaer versamelden om na Passourwan te trecken, en soo mede
hadden sij int Westerkerden inde Negorij banjoemas, 12.
balijers ontmoet, sorterende onder den Ingabeij Sitra
mangala (Sindouradjas broeder) die mede aldaer
ook versamelden, om volgens hun voorgeven na
Passourouan te gaen, gelijk als deselve bij het Copia
schrijvens, vanden bevelhebber Capt. de Vos hier nevens
breeder ende omstandiger verhandelt werd. Was ondert.n
Jan Steenwijk, B.n Obe, J. Welsen, Loderbrand, A. J. vanden Hoirbeek, W. Ockerssen,
en A. Lauwwaerde in margine Japara 5. Septemb. 1692

Van Tagal den 12. September 1692

Batavia
aanden wel Ed: Heer
willem van outhoorn gouverneur
generaal, en d'Ed: Heeren Raden
van India

Ed: gestrenge, Ho: agtb:, Manhafte, wijse
voorsz: en seer genereuse Heeren

wel gebiedende Heeren

op den 3. deser is het Jagt gansperdam met een Missive
van Japara alhier ter Rhede verschenen, ,,waar in ons ,,over geordonneerde
gedagte houten, nademaal tot innemen van swaare
houtwerken onbequaam was, met sodanige Coortwinge
te laden, als tot ontlading van do. Jagt dient sig vond,
het welke wij ook met alle spoet ter Rhede van Tegal,
soowel het Continueerde swart weer, ons wel eendag
diensten, heeft belet, met een getal van 141. St:
gave balken ten bedrage van . . . . . ƒ 172. 19. 4.
de Onkosten tot afschepping der selve . . . ƒ 112. 10. —
Somma . ƒ 285. 9. 4.

hebben gedaan, en de volle int ruijm van gem. houten nog
plaets open was hebben wij uijt ordre van den Commandt.
Joan albert Sloot, onder dato 28. Julij met die goederen —
denwelke den geresten resid: willem de Lange, van het
gebroken balk werk, hier heeft gelaten, alsoo die ligtelijk —
konden komen te bederven, voorts geruijt geeijst Meldragte
de lengte en dikte der balken, uijt het bijgevoegde facture
en de goederen uijt het Cognoissem:t, met welcken sullen
komen brogen, blijvende nog alhier een mast en steng
van Capitainder met sijn Spil, en een boting, met

sijn

Van Tagal den 21. September 1692

zyn staende, die geen borgen ... dagi niet mede konde nemen, maer mede ... ... hebben ... ... weder keren

Sier ... ... nieuws, als dat ... ... den ... ... Cindoiradja na Carta Soera, en de meeste opperhoofden na ... ... zyn gegaen, doch versoeckt met alle magt ... na den Moorsnaer Souropatty sullen moeten trecken, ...

sullen ... ... altyd de oorlog beginnen, willen daerom nog niet ... maer die van ... hebben belooft, int laeste van deze maend daer weder aen te gaen. Waer mede ... ander ... en ... gestaen. Gualterus Struijsinck, in Margine stond Tagal int Nederlands Comptoir 12. September 1692

Register der papieren, dewelke op heden p. ... ... na batavia werden versonden, geconsigneert aenden WelEd. Heer Mr. Willem van Outhoorn gouv. generael, en d'Ed. heeren raden van Nederlants India

N.° 1. Originele brieffie door den Capn. Joan ... en raed aen ons ... geschr. van hedigen datum

2. een Extract brieffie door den Marg. ... Jan de Vrij van qualla ... na Japara geschr. dato 8. deser concernerende ... ...

3. een Copia translaat ... door den ... int ... aenden ... ... en in dato 22. Junij ... tot Japara ... en ... ...

N.° 9.

Van Japara den 11.en Septemb.er 1692

N.o 4. Een gesloten pacquet off missive met derselver bylagen —
volgens apart regis.r, gehorende aende wyl.e Heer
Waermeester, betreffende den staend der goederen van
selvige tot Japara overleden vryburger genaemt Joost
vanden berg, waerinnevens met dese boden ook overgaet,
een staet onder slavin betyden een pakje gem.t &c. —

5. Vertoog stp. deses Comptoirs Boeq. volgens aparte notitie
daerop gebonden om met toelevern van daer voord.
aenden E: H.r Dijkman overhandigt te worden —.

6. Factura van't geladene int schip Eenwerder —

7. Cognossement van dien —.

8. Een eysch van benodigtheden voor de oostcust Java

Japara den 11.en September 1692.

Batavia

Aanden wel Ed: Heer M.r
Willem van Outhoorn gouverneur
generaal, en d'Ed: Heeren Raden
van India. —

Ed: Erntfeste, Ho: agtb:, wyse
voorsz.:, seer Genereuse Heeren

Wel Ed: Hoog gebiedende Heeren

Sedert het vertrek van het Jagt schip Adrichem met
ons onderdanig schryven de dato 5. Courant, quam de
patcialle de bagger den 7. daeraenvolgende alhier aen
te landen, mede bringende uwe Ed. Ho: agtb: geeerde letteren,
vanden 28. der Jongst afgeweken maend, de welke patcialle,
wy ten eersten, met de Cirrebonse papieren en verdere
goederen voor dat Comptoir na derwaerts voortsenden:

maer

Van Japara den 11. September 1692.

maar deselve twee Etmalen op weg geweest zijnde, hadde
ontrent p:to Mandeliqua soodanig den Oost Zuijdwind doen
ontmoet, dat na het verlies van al hunne dreggen, ende
derselver tauwen, en't breken der roeren, sij genoodsaakt
waren op te draaijen en wederom hier aen te komen,
dog wij sullen haar soo spoedig als doenlijk zij te regt
helpen en andermael vertrecken laten.
En soo mede hebben wij in gevolge van UEd:Hoog: wel
gegeven ordre het schip Coeverden van Qualladamak,
soodra als het geschieden konde op ontboden, tegen ten
Oostwaarts overkomt, met de volgende houtwerken,
namentlijk: —

383. St: gesorteerde balken
220. —. swalpen
122. —. gesorteerde scheeps kniën

1. watter Cano kostende volgens de bijleggende
factura f 1100.7.12. ook varen met gemelte boden
over den Ondercoopman Gerard van Wijngaarden en
boekhouder Christiaan Krijger, welke laatstgenoemde
de Samarangse papieren en advijsen tot UEd:e overbrengt,
bij welkers inhouden onder andere gemelt werd, dat den
vorsten radin ariat Sindoeradja volgens de geruchten
aldaar, stillatjes vandaan geloopen sonde wesen,
dog wij hebben alhier tot nog toe diesaangaande geen gewag
vernomen, maar wel dat combinatie, en vergaderen
der volkeren in de bovenlanden nog continueerd, edog geen
mogelijk doe de reden is, gelijk in d:o absolweent te
seggen, datter soo weijnig rijs Oostwaarts afgaat,
want voor soo veel men hier kan vernemen, ontbreekt
het geensints aen de vrugtbaarheijd off apparentie van

den

Van Japara den 11. September 1692.

ten goede geven, den Sergiant Jan de Wijn, twee hon-
dert Inlanders op Damak aen, om oft deel vandien,
als bij sijn Extract schrijvens van dato d.r Courant hier
neevens comt. wert, maer oft den Sousouh.n ter acte Jongst
aenden priester Katip Kalij verleent, daer ontrent
geen nader toebrengt, oft na desen toebrengen soude komen,
sullen wij nader tragten te ontwaren, want daer bij
werd gedagte priester geconstitueert, als opsigter
vande nieuwe Markt oft toeplaets inde Ecwe
Toedoenang geprojecteert, alwaer alle Rijs, Koorn en
andere vivres sullen moeten werden aengebragt, om te
verhollen, gelijk het duplicaet van gem. acte hier
beneffens breeder komt aen te wijsen.

Ditto a.n 15. Sto. Samarangse hout Loggerdrijgers en
affuijtplanken, sullen wij tragten te doen bemagtigen,
van welke laestgenoemde soort, Jongst met het Fluijt
Schip Adrichem en het nieuwe Jagt Gouda 222. Sto. over-
gesonden sijn, en soo sullen wij mede een goede quantiteit
Kwalsen tegens het voor Jaer sien in gereetheijt te krijgen,
maer wij hebben weinig tijd herwaerts tot Samarang,
gants geen Loggerdrijgers in voorraad konnende
bij eenbrengen, vermogen den resid.t Abraham Ruijsch,
Hans Coeij Zijn Ed. Ho. agtb. des betreffende
nader sal komen berigten, niet te min sullen wij
tot den sulsen van dien ons best doen. waermede Etc.
onder stont en was get.t Vandhuijs, P.r Obee, Joris Welshon, Coen
brand, A: J: Kronenbeek, W. de Roo, Lanoweidt en C. Krijger
in margine Japara 11. 7ber 1692. Lager stont hieronderens gaet
nog een Lijst van benodigtheden voor ons Comt.r, het geen
Uw Ed. eerbiedig, slechts bij onder tijd te mogen erlangen.

Batavia

Van Sourabaij den 8. Aug.o 1692.

Batavia
Aan den Ho: Ed: here
Willem van Outhoorn gouverneur
generaal, en d'Ed: Heeren Raden
van Nederlants India

Wel Ed: gestr:, Ho: agtb: Eerntfeste, manhafte
wyse, voorsz:, gebiedende Heere

Wij hebben in de jongst eerbiedig toekomen vanden
balemboangsen vorst Matsia Nagara, welke mede een ola
door sijn broeder Matsianapoura ons toegesonden om sijne
deposito [illegible] haer hoed. waerts te erlangen, p.r de
Natchall.n de dagen met onse geringe letteren genotificeert
Ued.s dat wij niet gemanqueert hebben, om de regte toedragt
van die misvallig bedrijf te ontwaren, uyt het welck wij
dan soodanig een besluyt, off daer toe [illegible] [illegible]
bespeuren, dat wel reden hebben om de balemboangse
voorheen voor contributarissen vanden balysen Coninq
Gusti agon baling, en wijders na de algemene trant
der Javanen aen te zien, vermits die heeren almede
over Bally soodanige belofte hunnen doen, dat het nader
tyd ten hoogsten aende eygentlijke effecten derselver mogt
door onvermogens off over ongenegene variabele [illegible]
ontbreeken, gelijk sulx aenden vermoorden Cartendrunang
bij gebleken, die wij vertrouwen onder hare gevolgen van
U.Ed. wij dat meerder [illegible] vande vrindschap
off aliantie mede de Comp.e gemaekt soude hebben
als over de prins Matsianapoura schijnt te willen doen,
want alvorens ons 't massacreren van sijn heer broeder

mede

Van Sourabaij den 8. Aug.o 1692.

met grote vreugde heeft gelieven aen te kundigen, soo heeft
daer nevens aende Ressort.s gelast, om mede te communi-
ceren, dat de E. Comp.e geen verdere moeijte voor eerst met
het senden van eenige schepen off gesanten gedruste te doen,
alsoo sulx maer vrugteloose onkosten en vergeefse moeijte
soude zijn, ten aensien de gemoederen van sijn onderdanen
ontroert en haer gedagten seer wonderbaerlijke —
Continuerende waren, soodanig dit nu diend aengenomen
off geconsidereert te worden, laten wij met reverentie
aen het verre siende oordeel van UEdele. bevolen, alsoo
wij met sonder schroom iets groots, off goets van die
kant sonderdermeer verwagten, en verder de Javaensche
namen van haer voor wrede moorders, als getrouwe
bondgenoten, inder tijd te considereren, die in wijse Comp.s
hulpe beter souden benodigen, als de haer sullen konnen
(schoon het nu al oprogt met de Comp.e meenden) contribueren,
want de Macassaren Bassa Nassier en Juba, met den
Chinees Ocim, als inwoorlingen nadats vandaer vertrocken
zijnde, relateerden dat na de dood van Pangeran
Matsianapoura ongeveer een getal van 100. badongse
balies over, en inde stad van balembouangan gekomen
waren, die haer met ontsagen om veel stroperijen en
schofferingen te ondernemen, en wijders dat de helft
vanden Jongst overleden vorst sijne nagelatene —
goederen, voor haer coning gepretendeert en medegenomen,
uitsgaders haer ongenoegen dreijgende getoont hadden
over het inrosen van de Comp.s volcken, met expresse
last dat sij balembouangers, met tegen Compagnij souden
ondernemen, het welcke soo zijnde volkomen vertoogt
wat van die landaert te verwagten is. —

V. Borck

Van Sourabaya den 8.e Aug.o 1692.

UWelEd: wel gegeven ordre concernerende den Inkoop
van 60. à 80. lasten groene cadjang en boontjes, dienvolgen
hebben wij de voorsz. middelen daar toe ontrent den
Sinnapatie, regent radin mas aria Podandjoura, en
Kiay ingabey wadja patty, werkstellig gemaakt, en
daarbij de procura van 't kleene cattoene garen geëmoveerd,
in conformiteyt van UWelEd: g'eerde ordre, dog gem:
soo veel quantiteyt hier genoeg aldaar niet wesen te schrij-
ven, hebben wij onder corr.e eerst voor, des doenlijk
buijten ontberinge van dien, oort te brengen. goedgevonden
de particulieren uijtvoer daar van, voor eerst alhier te
beletten, en sullen daar bij alles na macht tragten op te
scheppen sonder dat, niet een greintje bij na sonde konnen
bemagtigen, Ja gedwongen sijn geweest om wijde
uitsijde soo veel bij een te krijgen, als nu drie maanden
herwaarts voor ons krijgsvolckje gerequireerde, boven
dat ons Magasijn ook daar van ontbloot is, dat wij
ook sullen voor 6. maanden de Nose providerenen, en afvragten
ten wat eynde de Javaanse raadslagen weder gedwongen
worden, waar van wij niet toevoegen, indien met
verbeteringe konnen bedelen, maar wij onder verbete-
ring beschouwen, dat het selve niet sonder grote meditatien
geschieden, en 't is voortreil, merckelijk om den sinnen
tot de E Comp.e te spelen, want hier adipattij
Anrawangs Sundie staat in iets quaats en al wat
in sijn vermogen is, tegens de E Comp.e bij den ondank-
baren Sorot ten hoofde te solliciteren, dog ten wat eynde
beschromen wij ons te uijten, om dat UWelEd: ons inde
van voorwoorden mogten beschuldigen, egter konnen

wij

Van Sourabaya den 8. Aug.s Hoge

wij niet voorbij gaan, UEd: gestrengs bekent te maken
dat nu de geruchten al eenige weeken ons verkondigt hebben,
dat den rebeller Soedanradja vermoord, off door den
Jongen Pangeran de Pattij ammin van kand geholpen,
en van andere weder dat hij onweek bij een te samen,
na het district van Battas gevonden, en daer ontrent sluit
was, 'tgeen nog al Continueerd, en om welke regt te
weten, want dat een saake van gewigt bij ons aengesien
word, soo sullen eerstdaags een vertrouwt Spion laten
derwaerts trecken, en vernemen wat vande waarh:
Bij gelijke wij ook niet manqueeren, om Continuo int
Javaensche Leger en bij de Sorcopattij te vernemen, en ten
Cadirij Wirasaba en daer om heeft eenige Confidente
Macassaren, Amanassers en Javanen, welke die wij
daer voor soodanig uijtdrucklijk aenhuer, aff te senden, om
de regte toedragt aff te spioneeren, en waer voor
deselve van met een kleijne erkentenis vergenoegt
worden, het geen de Ed. Comp.e maandelijx wel 10. en
12. rds. min en meer komt te kosten, waer bij wij
sullen Contribueeren, soo sulx door UEd: agtb: niet
verboden werde.

Den gesaghebber Marinus van Sulst, beveelt sig met
alle schuldige eerbiedigheijt in UEd: Ho: agtb. gunste
soo mede den Capitain Lave Sauden Sedem, Diens
requeste hier nevens legt, ten eynde een favorable
verbeteringe mogen komen te erlangen, het welck hij
sig steets met verpligten zoude sullen soeken waerdig
te maken, om sulx in het komende nalaten UEd Hoogagtb.
sulx seer nodig en relevant te Communiceeren,

en

Van Sourobaya den 8.e Aug.o 1692

en daernevens versoeke den Cap.tn bevelen, dat u WelEd. Edn
ons hier, solagiementen maandelijx, voor de [illegible]
afgesondene [illegible], ter verfrissinge geliever toe te
voegen, om s'Comp.s dienaar respect met dieselfs eygen
ontrosten te stoppen, alsoo sulx sedert zijn aenwesen altijt
uyt eygen beurse heeft moeten betalingh, dat door de
lange tijd en Continuatie van te hoog voor Edn komt
te rijsen.

Deze word u WelEd: p.r den S.r Resident [illegible] Krijger
toegebragt, die onder bockhouder Jan Adriaan Ruys
behoorlijke transport van s'Comp.s ware effecten volgens
nod: brieve heeft gedaan, met welke ook overkomen, de
Schaaps geslagen ledijbodem van de Jagt de Craenvogel,
en soodanige wapenen als hij voor ~~arst~~ tot verdedinge
der valsche posten tegen den Cap.tn de [meynden te hebben] Moor vermeynd van
ander welcken wij ons verder met diepe nedrigheijt
wegens den tot dato en dagelijx voorvallen hier om
heerd gedragen, Indewijle dat wij u WelEd: verboden
om tegen het doorbreken van het weder sayson, met een
goede kas medicamenten mogen versorgt werden, en
soodanige als hier volgens overkomende Catalogus zijn
verdisteerde, onder welke verwachtinge wij u WelEd.
Gode bevelen. Waermede etc.a onderstond [illegible] was
geteekent: Jan bervelt, Marinus verhulst, J: van
Wijngerstraten, Hendrik witvelt. C: Krijger en Jan
Adriaan Ruys, ter [illegible] Sourobaya
in de vesting Providentia den 8.e aug.o
Anno 1692.

Batavia

Van Soerabaij den 20. 7embr. 1692

Batavia
aanden Ho: Ed: heer
Willem van Outhoorn gouverneur
generaal, en d' Ed: Heeren
Raden van Nederlants India

p.r den Chialoop de Dorado
ontfangen 29. 7ber 1692

Ed: Erntfeste, agtb.e, wijse
voorsz.e, seer genereuse Heeren

Ons jongste schrijvens aen u hoog Ed. vanden 8. deser
over Japara, in handen vanden Sr. adminis[illegible] —
Cleris daer hingen, willen niet twijffelen, off deselve sal
U hoog Ed. voor den ontfang deses al sijn ter hand gekomen,
en daer mijt den tegenwoordigen tot hand van deser noord
oostkust ter volle sijn gebleken, waeraen ons heeren
als nog verbindig gedragen, 'tsedert is alhier niets van
belang voorgevallen. De geruchten continueren als nog,
dat den Sousouh.n off deselve sijn soon, met de gehele Javaense
magt stads herwaerts af te komen, wat daer voorneemen
is komende wij niet antwoorden, maer ongetwijffelt indien
hij de Comp.e een valsche trek konde speelen, in geen
gebreken souden blijven.

Wij hebben hier alle mogelijke preparatien gemaekt en ons
van 't een en t'ander voorsien, 'tgeen nodig geagt hebben,
om ons heeren in tijd van nood daer van te konnen
bedienen.

Op den 10. deser kom alhier bij den Cap.n den Mantrij —
Danjangprana, dewelke den Cap.n onder eenige discoursen
afvraeg, om dat hebben den Sousouh.n den vader
aria Sindouradja van het leven had laten beroven!

waer

Van Sourabaij den 20.en Septemb.er [illegible]

waerop gemelte Mantrij antwoorde de redenen niet te weten,
dog seijde, met versoek dat het selve mogte geheijm gehouden werden,
voor de waerheijt, dat hij aen 't Mataramse hoff op de
passeban gehoort was, en den Capn. hem wijders vraagde,
wie sulcke tijding hier gebragt hadde, waerop hij antw.
den Lorra Dindankara, die op Carta Saira vanden Pangeran
Wiera Ningrat gesonden om eenig niews te ontwaren, en
genoemde Lorra, nu over 4. dagen, hier voor bij gepasseert
was, om sijn heer en meester de doot vanden voorleden
Dindoenradja te gaen advijseeren.

Gisteren ontfingen wij UEdele: geerde missive vanden
28.en aug.o Jongstleeden, gedagteekent pr. de patchall. de Vagger,
in handen vanden stuurman Adriaen Aerdeman van
Steijn, neven soodanige goederen als cognoissem.t en
factura komen te vertoonen, en besijden dien, nog een smith
en timmerman, waer voor wij UEdele: dankbaer blijven
door dien sij ons alhier te stade sullen komen, dog de laeste
is alreede seer siek, en onder 't geselschap aende bloetgank
gekomen.

Wij hebben volgens UEdele: wel gegeven ordre gehouden, door
hare afgesonden gecommitteerdens 't Jagt de [illegible]vogel,
met verdere Comp.s effecten, aenden bovengen. stierman
laten transporteren, waer van wij verkopen de voorsz. te
dienst, als mede vanden smith en timmerman te sijner
tijd te sullen gerieven.

Belangende de kruijtkelder op den berge is voor den
ontfang van UEdele: agt: missive reets voltrocken, gevoelt
gelijk wij ook pr. eerst de sullen daer veerdig maken,
aen de punten N:O: ten O: en Z:W: ten W: mede in 't Slot
te krijgen.

[illegible]

Van Sourabaij den 20. September 1699

wegens de twee ponden, etc. voor de wapenkamer pro dato gezet, daar van de sheets baas geen andere redenen weet te geven, als dat het een vrije specie is om stade te verhagen, dat tot niets andere dingen, ontrent het geweer gebruijkt word, en dat het in Holland inde apoteek off drogist winkel te bekomen is. —

Wegens 't voorder bevel hebben wij wegens de pretentie van kiaij Ingabehij Soera dipa van Sidayo op den Cap.n de Moor, onder onse Europianen vernomen, off daar iemand was die dienwegen eenige kennis had, dog hebben geen gevonden, als den Corp. Jan Hendriksen, hetwelke nu ongeveer drie maanden herw. met d'. krijger op Sidayo is geweest en gehoort heeft dat den bovengen.t Soera dipa, een krijger te beurt land had verlogt, om de bewuste penningen vanden Cap.n Jan de Moor te mogen erlangen, maar wij geloven vastelijk dat de soldaten Gillis de Mijne en Jacob Battalij, dewelke met den gemelte de Moor vertrocken zijn, dienwegen nader eenige kennis sullen hebben door dien verscheyde reysen voor hun E: soo dra als ieders zijn uijtgesonden geweest. —

Wegens de c. st. schepen die aende Z. kant van dit Eyland sijnd gesien zijn, hebben wij voor desen alhier mede wel eenige mompeling gehoort, dog in geen agting genomen, alsoo ons hier geraporteert was, datter eenige Comp.s schepen aende Zuijdkant vervallen waren, wij geloven ook vastelijk dat het soodanige bodems zijn geweest, egter inde termijn sullen in stilligheijt tragten, de regte geschapentheijt daar van te ontwaren, en bij bekoming van dien, in geen gebreke blijven, om UEd. Agtb. dienwegen op het spoedigste doen adviseren. — op gisteren arriveerde te deser rhede

de

Van Sourabaya den 20.e Septemb.r 1692

de Chialoup de Dorades komende van Timor verwekt door gebreck van water en brandhout hier aangegiert is, hebben goet gedagt den natgierigen opperstierman Dirck Kruijssen en d.e Smit Jan Willemsen Smit van Brauwijk, buyten bedieninge en stilstant van gagie te stellen: de Konvoijder, 't welck inde rollen hooftsteden, off welcke ... tot den Dampe, om haer pligt na behoren te observeren ... , dog den Timmerman David Hendricksen van Amsterdam, is den 8. deser (inde om dat sijn pligt met dronken drincken versuymde) door sijn langdurige siekte met S.r Krijger na Japara vertrocken. waermede wij onder ons ondertekent Jan Berckelt, M: Verhulst, B: Wijngerstraten, K.r Witvelt, en Adriaan Muijs, ter zijden Sourabaya den 20.e Septembr 1692 en lager N.B. soo opstonts savonts ten klocke 9. uren, komt alhier verschijnen den parnacar Baf van Bacassan, brengt ons over het Javaansche olas, wegens de ondervinding van sijn broeder op Passourouang, waer van den inhout ons onbekent is, dewelke wij om bijsondere redenen, alhier niet hebben laten translateren, maer deselve soodanig tot UEd: Hoo.agtb.e oversenden ———.

Translaat van het Javaansche olas

tot Batavia ontfangen 28.e 7ber 1692

Daim Manong van Macassar, sijn soon genaamt Daim Mandalie, is met 20. man na Passourouan vertrocken om onder het gesag van Souropattij dienst te doen, bij welcke hy op de 2. dag vande Maand Sadsja gekomen is. Sipattij Balembouangen heeft een gesant genaamt Kij angabeij Singa Louda, na Passourouan gesonden, met

deselve

Van Sourabaya onder dato 20. Septemb.r 1692

Desen Singa Sanda is eerst op Sommanap bij Padandjua
geweest dan weder by den Tijtsman verjoegt, en daer den
priaij Wiacra Sonda gekregen heeft, die met hem na
Passourouan gevaren, en op Bangers adelaud gekropen is
daer den Tommogon diajalana, met voorn: balemboangsen
gesant gesproken, en hem bij Sourapattij tot Passourouang
gebragt heeft, seggende desen balemboangsen gesant
tot Sourapattij, dat hij gekomen was, om met hem
in vrindschap een goed accoord te sluijten op datse
voortaen in eenigheijt mogten leven, het welk Sourapattij
beloofde, waer op hoofd den balemboangse van de
scheijdinge der landpalen voorgestelt, te weten
dat het district van Sourapattij, en Tommogon djaja
lana, tot aende plaets genaemt Wedgantong, sonder
desen, sullende de westzijde onder Banger off
Sourapattij, en wijder alles watter boorten Wed-
gantong gelegen off woonagtig is, onder de regeringe
der balemboangse sorteren
De priaijs van Pawaragan, die met hare opperhooft
genaemt angabeij anga Sana, anwirang Tassoma
volgen, sijn door den Sontou Loemang, te weten des twee
als anga Sana en Anwirang Tassoma gesondende
om bij Sourapattij te gaen, en hem te gehoorsamen

De andere ola

De twee Tindsen genaemt Intjek bagde, en
Intjek Koutong, met den Parnacklan Intelid lant
alle woonagtig tot Parnakassan onder na Passourouang

en

Van Sourobaya onder dato 20.e Septemb. 1692

en brengen continueele buskruijt na die plaetse, van waer de
dan mee 3. à 4. vaart. van Souropattij derwaerts te rug
komen, en blijven dan voorde d'bovenigen van banjer
en tamet, op Panarukkan leggen, maer het daerop
varende passarouangse volk logeert in haer huijsen,
die van haer geld aen bandsier en tant geven, om
daer voor op gelijk buskruijt en ijsere kogels te koopen,
waeronder ook de 3. Tumengons dan, na ~~Panarukk~~ Panarukkan
en vervolgens met de passarouangse gesz. vaartuijgen
na Souropattij vertrocken, soo dat de 3. Tumengons de
oorsaek zijn, dat de vijanden van Passarouan op Pana-
rukkan, sonder vrees komen, en gaen en weder vaeren

Batavia

Aanden Wel Ed: Heer Mr.
Willem van Outhoorn Gouvr.
Generaal en d'Ed: Heeren
Raden van Nederl: India

Ed: Erntfeste, Ho: agtb:, Manhafte
Wyse, Voorsz:, Genereuse Heeren

Wel Ed: Ho: gebiedende Heeren

Beneffens onse jongste onderdanige met het schip ...
in dato 11. Courant, is ons den 24. daeraen, p. Julantsz.,
een kleijn briefje dato 16. dito van UWelEd: &a: toegekomen,
ende dewijle het selve wel. niet tot antwoort en dient, om de
Tumengon Sabandaer krancko in sijn verpagtinge
uitgesz. den gouvr. Kiaij Ranga agtervolgens des E.
Comps. prerogatief, tot Samarang tegens het uijtstrooijen

en

Van Japara den 26.en 7ber 1692

en alle onregtmatige infractie der Mataramse grooten,
te maintineren, soo sullen wij sulx schuldpligtig observeren, en bij
alle geleegentheden tragten te verhoeden, want het is
kennelijk genoeg dat de Javaanse regenten gem.te Comp.e
en Sabandar steets tot geld schieten tragten te persuaderen,
om door dierged.e en andere practiquen, niet alleen
considerable geschenken, maar ook metter tijd het gesag
tot Samarang weder om keennade aan haar te krijgen.
Wij hebben den boekhouder Joseph de Vos, conform UEd.
ordre aenbevolen, om 10. a 12. [illegible] logger dingen
tot Samarang in te kopen, maar hij heeft daarop
geantw.t, dat deselve aldaar niet minder als 2¼ rd.s sp.s
te stuk te bekomen waren, en dewijle hij verneemt is dat
die niet hooger als 1. rd.s te stuk aangenomen sullen werden
gelijk onlangs door UEd. geordonneert zij, soo staat dij
te mogen weten, tegens wat prijs hij deselve sal mogen
inkopen, als hier copia schrijvens hier beside nader
komt aen te blijken, verwagten wij UEd. nader gedisin,
den sullen afwagten, den Cap.n [illegible] Malijka Intje
Bagus heeft deser dagen, aen den Cap.n Sluijs bekent
gemaakt, hoe hij van eenige aankomende Macassaren
verstaan had, dat Radja Palacka van meijninge zijn
zoude, om den Coning van banjer den oorlog aan
te doen, en bij goed succes van dio na balij over te steken,
om dien Landaard insgelijx aen te tasten; 't geen wij
schoon sonder eenige sekerheijt, egter goed hebben gedagt
UEd. agtb. te verstendigen, en soo mede heeft den Reg.t
van de Wijk, hier zijnde bericht, dat eenige [illegible] worden

mangala

Van Japara den 25. Septemb. 1692

Mangala met eenige prijaijans, neffens de
gevolg van ontrent 50. koppen, van Carta Soura, op
Damak aengekomen, en door den Command.t derwaerts gesonden
waren, om den Commagon Soura kata sijn gebroeder
van pieken, kriesen, en Eedw.tta te visiteren, ende te laten
uitg.s dat aldaer gemelt wierd, dat den Comm.r Soura
wrange stond afkomen, en over Damak na Padan-
-rouang te gaen, tot welken eijnde bij de Damakse
Wassen, een groote houte brugge over de rivier is
gemaekt geworden: ook wijde gem. Verg.t de sijn,
datter desen niet een rijs op Damak off quam, dog
datter dit jaer ook niet wel partioul. handelaers
geweest waren, om dat graen gelijke voordelen op te
kopen en te verwerden, waer van bij de voornaemste
oorsaeck meijnde te wesen, dat de Oosterse, inde boven
landen dagelijx ten oorlog, als andere dienste
gepraest wierden, en dan ook niet minder de onrustigheijt,
en verwaerloosigt der Chinesen, dog insonderh. des nieuwe
Sabandaer Ciroqua, door welkers directie de handelaers nu
wel tweemael soo veel tol moeten betalen, als voor desen
gebruijkelijk is geweest, 't is geen den verwondering
weerd agterblijven. — waermede Ed.e onderdanich
verbaer gebleven Jan Struijs Hend: Obe, Louis Bellefon, Cardtbrand
J.A. Kriebeek, Wouter ordonst: en A. Lans Nederde
ter Zyden van Jaspara den 26.e 7ber 1692.

Batavia
aanden Ed: H.r M.r Willem
van Outhoorn gouv.r generaal ende
Ed: H.ren Raden van India

Van Japara den 9.en octo. 1) Hoge

Wel Ed: Gestrenge, Hoog agtb. Manhafte

Wijse, voorz:, zeer genereuse heeren

Ed: Ho: gebiedende Heeren

Onse Jongste onderdanige letteren aan U Ed: Ho: agtb:
Zijn geweest den 25. der laast afgeweekene Maand der
Zeelantsvaart., en vervolgens dienen dezen ter Principaale
ter geleyde van den Samarangsen Sabandaar [illegible]
die heen in Conformiteyt, van U Hoog Ed: gewenste
toekomminge hiermede Oostwaarts overgaat, werd.
hierbij vergeende dat den Capt.n Jan Kruijs, die
heer na Samarang en qualité daar is ~~gevaren~~ geweest
om de zodanigheijt der posten te bezigtigen, ondertussen
even op verleden plaats door den dienaar van Kraij
Zanga uyt de boven landen gevoerde, berigt is
geworden, dat den gevlugten Bij het Ridder Amirang
Cassouwa nu eenige dagen voorleden, met een gelijk
van party Passourouanse ^balgeurs^, tot Cartasoura te zoort vertrekken
en na twee nagten vertoevens van daar verder
zodanig na de Oost vertrocken zoude wesen, zonder
verdere nuts van Eene verrigtinge vernomen te hebben,
en zoo mede verscheide ter zelver tijd en plaatse eenige
Cartasouraase Coopl. lieden verhaalden, dat den
Sousouh.n nu eenigen tijd herwaarts een groot getal
volkeren van alle wegen bij een had doen vergaderen
onder voorgeven van de zelve na Passourouan te
zullen zenden om Sourapatty te beoorlogen, maar die
wierden nu gebruijkt tot het maken van kalk,
steen en andere bouw materialen, waar mede het Hoff

van

Van Iapara den 4en octob. 1692.

van Cartasoura mee den nuur ontrocken, staande te
worden, dat hij gelijcken aandeel aen de andere baren,
onderhalig verhinderde gem. Coope. dat de reets gedane
en nog Continueerde generaal presting, mede tot dien
eynde geschiede, als om de togt tegens Souropattij
~~gesch~~ te ondernemen, 't geen der hij onder
ontwaren sal.

De maat der koornhandel en vingerlingen, die UWEd: bij
ontslentenis van de reets overgesonden, onlangs van
Rembang hebt believen te vorderen, sullen den bas
timmerman Jurriaen Abrahamsen, met nodig anderen
over te schicken, alsoo hij van meyning is dirlange
persoonl. toch te komen, wanneer hij deselve aldaer
tot na sijn kennelijkheyt sal konnen laten maken
waermede etc. onder stond en was geteekent
J. Struijs, H: obe, Joris Bellisen, Coert Brand, A: J. van der
Keurbeek, W: Ockersen, A: Landswerde ter zijde stond
Iapara den 4en October 1692.

Batavia
Aan den WelEd: Heer Mr.
Willem van Outhoorn gouverneur
generaal en d'Ed: Heeren Raden
van Nederl: India

Ed: Ho: agtb:, Eerentfeste, Manhafte, Wijse
Voorsz: Seer genereuse Heeren

Ed: Ho: gebiedende Heeren

Bij ons laatste onderdanige van den 4. deser met
den Sabandaer Kiaulia, hebben wij UEd: ho: onder andere
schultpligtig bericht, dat den Coder Joan Prijs

en

Van Japara 9e. Octob. 1692

en heeft na Samarang en qualco darnae waer geweest,
om de Leedaanight. dier posten te besigtigen, voor de meeste
Eene goed, sijnde sig al wat onpasselijke en waterzugtig
gevoelden, dog geduurende welstande is deselve
inderhijd sodanig toegenomen, dat niet gem.e Sijn E.
op den 8e. deser des nagts tusschen 11. en 12. uren in den
Heere ontslapen is, welckers besondere nalatenschap, den
opstonts door den guarnisoenboekhouder Jeremias Engelsbe
en onder dan van gecommitt.s hebben doen versegelen,
om het bewerck bij gelegentheijt sodanig Oosteswaerts op te
senden, voorderhen hebben wij nu eenigen tijd herwaerts
ontrent de 20. en 30. impotenten doorgaens int hospitael
gehad, en toonde werd ons van Tagal aengeschreven,
dat aldaer een hete koorts soo wel onder de Inlanders als
Europianen regneerde gelijk bij het extract schrijvens, den
dato 25. September j.l. leden van derwaerts hier besijden
comende, alle het welcke wij van ouds pligt agten
UEd: Hoagtb. bij desen ten spoedigsten bekent te maken,
ondertusschen sullen wij tragten des E.Comp.s saken altijt
ten besten te manieren, tot dat UEd: Ed: sullen believen
te ordonneren, waer aen wij ons sullen te doen nastaen.
waarmede Ed.a ondertusschen en blijft gerekent
H.r Kobe, Jonis Rollerson, Evert Brand, A: J: van der
Keijsbeek, W: Ockersen, en A: Landswende ter sijden
Japara den 9e. october 1692.

Register der papieren, dewelke alhans
met Inlands vaartuijg p.r den Macassaer
Dohanning na Batavia werden gesonden
geconsigneerd, aende wel Ed: heer M.r
Willem van Outhoorn gouv.r generael
en d' Ed: E.e raden van N. India

No 1. Een originele missive door den coopman en administrat.r
Brand.

Van Japara den 22.en octob.r 1692

Hend.k obe, bijsijden des raad, aen haer gen. baer
bodds. gesz. van hedigen datum

N.o 2. Copiad.e door den aen als voren gesz. in dato g. deser over
Samarang afgesonden

3. Een Extract getrocken uijt het Japarase dagregister onder
dato 20. ult.o deser maand, behelsende de optkomst vande
priester Catib Caly, en andere nitsgaders over harde
verrigtinge ter dier tijd bij geroert

4. hoedtss. gecollationeerde en bedigde Interrogatorien, de eene
vanden heer advocaat fiscaal van India, en de andere
in Contra vanden Cap.n Hend.k belder, bijde door
den Wind.e ontf.e te samen worden beantwoordt

Japara den 22.en october 1692.

Batavia
aan den Ed. Heer M.r
willem van outhoorn gouverneur
generaal, en d'Ed. Heeren Raden
van Nederlants India

Ed. Erentfeste, Ho. agtb., manhafte, wijse,
voorsz. Seer discrete Heeren

Dat onderhaer Cap.n Jan Struijs alhier den 8.e deser des
nagts aen een swaere kugtige indispositie is komen te
overlijden, sal V.Ed. agtb. uijt onse onderdanige advertentie
vanden 9.e daeraen, te zijner tijd buijten twijffel ontfangen
hebben, offe bij ontstentenis van dien, sal het duplicaat
het welck nogmaels verklaren. Sedert is alhier op den
17. Couraut het Sagje Gasperdam overkomen, om te landen,
mede brengende V.Ed. geerde letteren vanden 6.en
beseende, en partij goederen, conform factura als
Cognissem.t ten bedrage van f 3886.12.-. voor welcke
goede besorginge dij V.Ed. agtb. schuldpligtig bedanken

Van Japara den 22.e Octob. 1692

en 't Comptoir gemaakt bequame Cruditeyten, balken en planken
alhier inde molen leggende, werdende kant in gem.t boddem [illegible]
afgescheept, gelijk wij daer bij ook nog meijnen te voegen,
soo veel timmerhouten als bekomen konnen, waarmede het
schip na Samarang en tagal sullen voortvaren, om sijne
verdere Lading aldaer te erlangen. wij hebben den
vrijborger David [illegible] aangeseyt, dat hij sig sal
moeten schicken, om sijn agterstal aende E. Comp.e te voldoen,
oft dat [illegible] op een andere wijse mede kan geprocedt.
sal werden, als tot nog toe geschied is, waerop hij gesegt
heeft, dat sijn uytterste vermogen, in het werk souden
stellen, het geen wij dan voor wel en tot nader ondervinding
moeten geloven dat effect sorteeren sal, sijn Ed.heyts in
Comp.s [illegible] pr. eerste occasie te voegen, alsoo wij
[illegible] met het schrijven en inteeckenen onser boeken, besig
zijnde, [illegible] dien het mogel. was, met die saken gaande
[illegible] souden sienden, ondertusschen [illegible] vooraf tot
UEd.: [illegible] narigt, dat [illegible] Ed.heyts voorn.
Conform ons onderdanige van dato 11. aug.o [illegible]
[illegible] 272. [illegible] heeft [illegible], en nu
nog meerder Credit lopen sal, resulterende uyt
[illegible] van planken, sparren en latten &a. tot de
nodige timmering, en reparatie alhier ten Comptoire
[illegible] gedaan, het maken van een nieuwe [illegible]
[illegible] en timmerloots als andersints inde korte [illegible]
[illegible] vanden Heer commandant [illegible] genoteerd, sullen wij
volgens UEdd. bevel agter wegen laten, maar voor het
overlijden vanden E. Heer Cap.n [illegible], is het nieuwe hospitaal
al ten eenemaal volbouwd geweest, sedert wanneer tijd
de geprojecteerde timmering gestaakt is geworden, ook
had wijlen sijn E. voorn. [illegible] op Samarang sijnde
aldaer mede ordre gegeven, om een nieuwe Corps de
guarde

guarde, en verdere nodige woningen, in plaats vande
bouwvallige attapse deu: te doen maken; 'tgeen wij uit hoogelijk
tot UEd: nader order gedetracteert hebben, hoewel het volmaken
van dien andersints, ten hooghsten nodig soude wesen,
middelerwijlen, sullen wij de rijxstandels. aanmoedigen
en voortsetten, om soo spoedig als doenl. zijn, haar rijste
coorn waarts te bevorderen, gel. wij oock tot dien eijnde de
nodige onderrigting na Samar. en quallodamak hebben
afgesonden, maar konnen tot nog toe hier ontrent of de ord.
plaatsen, niet veel van gem. graan handelaars vernemen, off
en weet dat deselve aan de tollen op damak te ontvangen zijn,
buijten gewoonte in andere tijden de sprinsen hadde
ladinge laghen. De prinsen Catip Calij, marta nanga,
en Jugaben Wira nagara (beijde soons vanden Tommogon
Saira nata) met een aensienl. gevolg van damak over
land, den 20. deser alhier aangekomen, verschenen 2 daags daar aan
voor den gouv.r kiaij marta Saira, in des comp.s logie
alwaar den voorgem. prinse Catib Calij, een Mesgedel
Contoir vanden Sabandr. geëxhibeerde, onder anderen
en ten principalen in hebbende, dat kiaij alad alad, als
contra rolleur, ebbegens de uijt en inkomende goederen, tot
Samarang, en van daar door de rivier Sourabaija, na
damak &a. aangestelt was geworden, waarop hadde den
antw. dienden dat den Sabandr.: over hem en ged. plaatsen
sodanige bedienden, en ordre konde stellen, als hij
oordelen te believen, maar dat hij. ontrent het gouverne-
ment van Samarang, buijten niet wil beloofen te treden
als tijde des E. comps. comptoir aldaar vanden Sabandr.
ao. 1678. volkomen afstant en wettig transport hadde
gedaan, en dat hij dienvolgende sulks tegens ons edelen en
meesters, grootelijk d. te hinderen, niet konde gedogen, dat den
Sabandr. ofte iemand anders, aldaar der plaatse niemant bedien-
den aenstellen, off eenige de allerminste ordres gaan

Van Japara den 22. October 1692

in te voeren, hierop repliceerde gem. Catib Caly, dat hij nog
nooijt gehoord hadde, dat der Soesoeh. de negorij Samarang aende
E.Comp. geschonken soude hebben, maar wel dat ter tijde dat
der Inlanders tot Samarang gold voor den Ed. Heer admiraal
Cornelis Speelman Z: M. verhalende, haar leiden de originele
opdragt, in het Javaans geschr., en met des Soesoeh. signature
bekragtigt te voorschijn, het welk bij den gesanten
gelesen en aengehoord zijnde, geliete hij gants verwondert
te wesen, verklarende sulx tevoorens nooijt ten regten geweten
nog gehoord te hebben, verheffende van des E.Comp. menig-
vuldige weldaden, aende Soesoeh. bewesen, en dat sijn
Majt. die nooijt vergeten soude, mitsgaders dat hij nu
van meijninge was, alles te contribueren om de oude
schulden af te leggen, al was 't maar bij kleene parthijen
van 4. a 5000. Rds. teffens, waar op haar tegemoet
voerden, dat wanneer hij Majts. niet anders kond bij-
brengen, dat hij dan met die geld. partijen wel agter
mogt blijven, alsoo wij dese dagen Ued. bijsonder
uitnodigen hadden moeten maken, over het aenwaarden
vande 4800. Rds. sooals bij het aenwesen vanden
Ed. Heer Commandr. Hoen tot Samarang, gelyk alles hiernaer
gaande bij de translaat contoir, en 't extract dagregister
hiernevens, door den woord Clercq rutger valentijn
genoteerd hebbe, daarbij nog gevoegd zijnde
een copia translaat contoir, door den Soesoeh. en desselfs
soon pangeran adepattij, aen hijde de voorn. van Soerra
nata voornoemt, meest van denselven inhoude als de
voorgs. Item nog een translaat missive van Pangeran
Adepattij aenden Ed. Cap. Thijs Jacobs. waarbij hij toegl.
de hulp sandkand versogt tot het bekomen van sekere
vrouw die weg geloopen, en bij den ouden Sultan op
Siribon soude wesen, begerende dat wij tot [doorgehaald] dien
eynde aenden resid.t aldaer souden schrijven, maar
gadden

Van Japara den 22. Octob.r ... Hoge

gaarn hadden antwoorde, dat daar toe niet bevoegt waren,
en het selve aan UEdle: remitteeren souden, waarmede sijn
Ed.: Hoogh.t Souronangh met den Kleijn Pahadilwijn, weder
vertrocken, om soo hij seijden verder of geen dans mogt
kunnen bekomen.
Als nu ontrent een dagreijs hijr herwaerts omtrent het gedachte
der Javanen gants stil geweest, eenlijk op de komst van
boven gemelte personagies, wierd hier gezegt, dat sij een
groot gevolg van ons afvallige volk met haar bragten, en
datter nog meer van Cedaeu, en de daar ontrent geleegene
plaetsen op weg waren, dog wij hebben tot nog toe niet meer
als ontrent 11. à 1200. koppen vernomen, en mogelijk
dat de mede komst van den Coninge Soeranata die nog
jong en glorieus sijn, weet wat meer sien hebben mede ge
nomen, als ons gebruijkelijk is, niet twijffel ~~dat~~ dewijl wij
genoegsaam gewaren hebben, dat dese bedriegl. volkeren
in het alderminste niet te vertrouwen sijn, soo agten wij
nodig de parcell. die UEd: agtb. believen te ordonneren
dat tot een tagal herwaertswaerts sullen moeten bekruijssen,
nog 5. à 6. dagen binnen, en de matrosen # bij haar wel
ten principaelsten in 't Canon, dat alleen op deese
Castantien gesteeden sijn, en waerom bequaem
te kruijssen nog sonder d'een off d'ander parcell.
tot overbrengh van benodigtheden, na de Subalterne
Comptoiren moet gaen, dan blijven de niet wel twee
matroosen aen land om des nodes bij het Canon te konnen
gebruijcken, dog soo dra die voors. volkje begint af te
trecken, ofte wij wat sullen vergeten hun gedachten
bekent sijn, sullen wij conform UEd: ordres //
sodanig wel beste sullen believen te drijven, terwijl
wij ons met nu in lang niet ontrent van geen verwonder
gehoort hebt. —

bij het geschut te houden, want onse meeste securiteijt

// twee parcell.n om te kruijssen uit senden, het geen wij hoopen ...

Ca

Van Japara den 22.e octob: 1692

Op den Inhoud der Contoirsches bij UEdes: geeerde Missive
genoemde, sullen wij ons uijtterste devoir doen, en de
nodige ordres tot dien eijnde, ten eersten na iedere plaats
afsenden, mede den aenbreng daar van wil kans tot
qualladamak niet verder vooren, dat mogte den Sergt: de
Wijn, daar toe ook aengemaant heeft, daar onder binnen de
meeste Contoirsches aen deselve klagen te vallen, vermogens
dij van inpingende zijn, den radin Cornnegoro, die tegenws.
het gesag over de landen van damak voert, voor desselfs
ootmoedt van hier nader te spreken.
gaende hier beneffens de Interrogatorium van den heer fiscael,
en Contra vraagpointen vanden Capt.n Becker, door de
[illegible] a: d Lamotte [illegible] ten overstaen van twee daartoe
gecommitt.e leden uijt den raad alhier beantw., en met
solemnele eede bevestigt. Zijnde de saken ten desen
Contoire tegenws. nog in deselve als voren, behalve dat
wij nu god loff voor veel Inspoorten niet meer krijgen
als [illegible] over den maand off ander half, en de vorige
weinigheid [illegible] dagelijx. Waarmede [illegible] onder den [illegible]
was geteekent A:r ob:r, Joris Wilsson, Godert Brand, a: J.
van der Heenbach, W: ockerse, en A:d Lambrechtse
Uijt [illegible] van Japara den 22. october 1692.

Batavia
Aan den wel Ed: Heer Mr.
Willem van Outhoorn, gouverneur
generaal en d'Ed: Heeren Raden
van Nederlants India

Ed: Eerntfeste, Ao: agtb:, Manhafte, Wijse
voorsz.: Seer geneerende Heeren

Den oud Tumenggong Suriaat Abrakanda desen dag
van Cambang, alhier aengekomen heeft voor sijn stuk

Van Jappara den 27. octob.r 1692

van daer soodanige ordre gestelt, dat den scheeps bouw
soo lange als hij onder weg sal sullen blijven, egter voortgang
nemen sal konnen, en vertrok kort hiermede p.r inlants
vaartuijch naer Cartasoera om sijn affaires te verrigten, inmiddels
sijn de soons van Tommogon Soura Nata, [illegible], en
andere groot, bij onse jongste onderdanige in dato 22. courant
gem.t, met hun aangebragt [illegible], den [illegible] nader andere
afscheijt genomen hebbende, weder van hier vertrocken,
sonder meer oorloge te ondernemen als bij ons voorgeri.
vierde schrijvens gemeen. Maer, sijnde dienvolgens inden
beginne van dese maend een gerugt geworden, ter
oorsake dat op de verschijninge van van voorsz. gem.
gesanten, al de roovers der hier omleggende plaetsen,
ontboden waren, om de Sultan [illegible], ter [illegible]
van Katib Kalij [illegible] bekent te maken, oversulx hier
van het volkje weder opgebroken, dersende hebben wij
Conform UEd: geeerde ordre den 25. daeraen [illegible]
uijtgesonden, om het vaarwater van hier af tot Adutagal
te bekruijssen, en dat onder opsigt van twee [illegible], met
soodanige korte instructie om de memorie niet te
beswaren, als de copia hiernevens vertoont. op het
afscheijt van den radin Tommogon, braghten wij te pas
datter inden tijd van drie maenden, niet een stuk hout
tot qualla Damak afgekomen was, en versogten
dienvolgens sijn Ed. goedige hulpe, dat den aenbreng
van dien weder voortgang mogte nemen, en dewijl de
procura van het een als t' ander onder het district van
Damak vallende Regenten ten principaelste van gem.t radins
goetwilligheijt moet afhangen, soo hebben wij in [illegible]
van UEd: hem met een p.r [illegible] Matarram [illegible]
vereerende hij sig besonder genoegt betoonde, en hij die bij
alleen uijt hout geen kant afgeven, dat hij dan verder niet
beter soude afgaen, en besorgen dat de E. Comp.e gerieft
worde, 't geen wij verhopen dat UEd. ho. agtb. bij die

occagie

Van Japara den 27.e Octob.r 1692

occagie [illegible] niet qualyk bij der [illegible] boliwerk wagten.

het Jagt gaspardam legt klaer op Samarang Rhede, om soo veel [illegible] in te nemen als [illegible] sullen, [illegible] dat [illegible] genoeg sullen zijn, en dat [illegible] geladene voor [illegible], een groot [illegible] daer toe niet helpen, [illegible] een [illegible] nog [illegible] te bemagtigen, die wij van [illegible] sullen [illegible], op dat het nog niet [illegible] komt [illegible], [illegible] als wij begint te [illegible], soo [illegible] dat [illegible] van het [illegible] met [illegible] van [illegible] boliwerk [illegible], maer geen [illegible], [illegible] nog genoeg voor [illegible] zijn

Waarmede [illegible] onder ons [illegible] getekent, Hend.k Ob. Joris [illegible], [illegible], A: J: vanden [illegible] W: [illegible] A. d'Ambroaerde ter [illegible] Japara den 27.e octob.r 1692

Register der papieren [illegible] Jagt Samarang [illegible] het Jagt gaspardam, na Batavia [illegible] geconsigneert aen Zijn Ed.t [illegible] Willem van Outhoorn gouv.r gen.l [illegible] raden van India

N.o 1. Originele Missive door den koopman en administrat.r Hend.k Ob. benevens den raad, aen [illegible] van [illegible] datum

2. Copia missive door den [illegible] Cap.n Jan [illegible] en raad [illegible] Sourobaija aen den koopman ob en raad tot Japara geschreven, in dato 24. octob.r [illegible] gepasseert

N.o 3.

Van Japara den eersten Octob. 1692

N:o 3. Een Extract dagregister gehouden bij den E. Capt:n [illegible] ten Comptoire [illegible] in dato [illegible] tot [illegible] october.

4. een Copia brieffie door den E heer Presid. Francois Prins en Raad van Macassar, uijt het Casteel Rotterdam aan de E. heer Command:r [illegible], en den raad tot Japara geschr. gedagteekent 10:e aug:s 1692.

5. een geformeerde [illegible] van de burgers Daniel [illegible] en Jan [illegible] in Comp:e van den beginne aff uijtgetrocken.

6. Factura van 't geladene int Jagt Gaspardam

7. Cognoissement van dien

8. een Pacquet ofte missive van den gewesen boekhouder Joannes [illegible], gerecommandeert aan de opercoopman en hooft der generaale soldij comptoir [illegible]

Japara den eersten Octob:r 1692

Batavia
aan den wel Ed. Heer M:r
willem van Outhoorn, gouverneur
generaal, en de Ed. Heeren Raden
van Nederlants India

Ed:e Excellente, grootagtb:, manhafte, wijse,
voorz:, en Seer genereuse Heeren

Ingevolge van onse laatste onderdanige van 22. der afgewekene maand sept:r [illegible], en 27. daar aen met den baas timmerman [illegible] [illegible] komt thans het Jagt Gaspardam tot UEd:e, voorts met de naarvolgende goederen, namentl:e

000. 8 ps. 2. duyms „ jatij planken ongeschat om na UEd:s believen getrapeert te werden

627. – Rieuwhouten,

Boom

Van Batavia 1° Novemb. 1692

300. Sto. Logger dingen, daer van tegenwoordig niet
meer te bemagtigen zyn geweest
en bevonden gaen ook over de geeterneerde [illegible]
Schenkagie goederen, door den [illegible] uitgevaerdicht, en boekhouder Joannes van der [illegible] afgepakt
[illegible]

1. pakje [illegible] 5.
1. d°. . . . 6. } met stoffen en [illegible]
1. d°. . . . [illegible]
1. kasje d°. 4 met [illegible]

3. Sts. [illegible], buiten gem. kasje, daermede bygevoegde, als conform factura en cognossement, [illegible] gevoegt

Insgelyx gaet hier beneffens de nalatenschap van wylen den [illegible] Struys, volgens apparte missive en inventaris van den gewesen boekhouder Joannes Engelaer aen den opperkoopman [illegible] geconsigneert, waerby ook overgestuurt de gesloten [illegible] boeken deser [illegible] van den jare 1691. en 1692., in een kasje gem. [illegible] mitsgaders [illegible] gekraemt [illegible] met [illegible] ommitte [illegible], en [illegible] gereetschappen, die hier meer tyd onbruykbaer geworden, en [illegible] wel[illegible] van UEd. op onse vorige [illegible] verdient zyn, als by onse negotie boeken en de [illegible] verklaringen, die in [illegible] [illegible] te volgen [illegible] sal. De [illegible] schenkagie goederen [illegible] met de [illegible] specificatie van UEd. alleszints te accorderen, excepto de daerby genoteerde specerijen, en 9 Sts. [illegible], sonder dat wy dienwegen eenige [illegible] gefondeerde aenwysinge weten te doen, alsoo der admiral [illegible] over, [illegible] soodanig als

Ed

Van Japara den 1en Novemb. 1692

en nu overkomt van syn predecesseur Ader, volgens het
transport daer van Zijnde ontfangen heeft.

Dese eindelijk prima sortimente volgens de 100 Wtten verklaren
vanden Javaanse Capn. Naija gatty voor den boekhouder
Joseph de vos tot Samarang gemaekt deffentie, verklaerde
dat zij ondermogende waer om te konnen betalen, ordre sulx
hebben wij gem. Sr. de vos aengeschr., dat hij gem. Sortimenten
volgens t'voorsd. besluyt, met de bodemsije vandaer
oostwaerts sal senden, niet twijffelende off het selve sal
sodanig agtervolgt zijn, gelijk oock den boekhouder Joannes
vanden Bride ontbr. Joannes Ertelmo, conform UEdle.
gunstige toestemminge, nu mede overvaren.

Javaans gedoente is tegenwoordig hier soo stil, datmen
van het een off t'ander niets wert hoort komen te worden, sulx dat
al het geraamde vanden Soesoehr. optogt, na onder
gewoonte weeder tot niet loopt, en in rook komt te
verdwijnen, maer bij de jongst bekomende papieren vanden
E. Capn. Jan Albrecht, en raad tot Sourabaija ontwaeren
wij, dat aldaer nog tenthijs gerugt waerd, als off
Vangdran de patty met het lang geformeerde leger
stond op te ~~[illegible]~~ trecken, als oock dat den gouverneur
Jan Grana den 15e der Jongst afgeweke maend na een
langdurige quael overleden was, gelijk het duplicaat
Sourabaijse schrijvens van 24e october en extract dagregister
tot UEdle. speculatie hier nevens gaende, onder
anderen komt aente wijsen, 'tgeweelen dat den oudsten
aria Sindouradja, door den Soesoehr. ordre geschrift
sonder wetschap besprieren, wij mede daeromtrent dat hij
E. nog steeds sou, dog wij konnen sulx in geenderhande
maniere ~~[illegible]~~ ontwaren, maer wel dat vang. de patty
God: Sindouradja gaude niet latten mag, mitsgaders
dat gewaende Soeghr., op de volle passebaden. Hem hy

kreis

Van Jaccatra Anno Novemb: 1692

kiels, deus afgenomen had, en deselve landvolk meest voor
omsingelende, met toornigh: gesigt souden hebben, daar
Lindouradja, gij die sulk een magt en gebiet van mijn
vader in handen hebt gehad, hoe is het dat nu, indien
gij soo een man zijt, als gij pretendeert te wesen, het
welk Lindouradja niet doen konnende, soo had met
gedagte Sijn Hoogh: hem verder uijtgemaakt, seggende
van loosdadigh, als gij die hoogt hebt weer, zijt gij
begaan om mijn vaders saken, ime soo lange tot den
komen, te kommen hebt willen, want het heeft u: aen
magt nog middelen ontbroken, en wat hebt gij ooijt
verrigt off voor mijn vader uijtgeregt, en meerder
woorden van die nature, sedert dien tijd, souden Lindou-
radja, buijten eenig gesag gebleven zijn, en eenlijk
over 2000 man te gebieden hebbe sonder sig voor als
nog eenige andere moede te bemoeijen, waaruijt
mogel: de gevolgen van dese twisten voortkomen
sullen connen, gelijk hetselve nu over 4. dagen door de heer
Samouang, die eenige Pangoran depattij, de Tondolo-
antie over het afsterven vanden E: Capn: Thuijs quam
afleggen, nog anders administratie obscureert is,
het welk door de priesters Katib Calij en sijne mee-
machers, indien sij eenig geloof meriteeren, gecon-
firmeerd werd, die gem: Samouang, op de weg na
Cartasoura ontmoetende, met de selve weder te rug
gekomen waaren, om hem als een vreemdeling
ontrent ons wat te regt te helpen, welke niet lanter,
nu hem ook ten deele, waarin hoe sijn getrocken,
maar Katib Kalij is hier verbleven om sijn saken
ontrent de pagt van Tondouang te verrigten. —

den 28. Passado, ontfingen hier een kleen briefje pr.
boegis vaartuig vanden d'president Francois Prins en raad

tot

Van Japara 1.e Novemb.r 1692

tot Macassar, waar hij versogt werd, dat wij den brenger
van dit schrijven, tot het bekomen van eenige planken voor
gem.e fortresse, behulpsaam wilde wesen, gelijk de
copia hier nevens vertoont. De Coninck vinden
wij in de jongste bekomen petitie der houtwerken van UEd.
~~[struck through]~~ dat de planken van Rembang en
Japara off Samarang werden gesonden, die echter
agten niet ondienstig UEd: eerbiedig te herinneren,
datter jegenwoordig andere geen planken te verwagten
staen, als die Rembang sal connen uijtleveren, waer
soo wij, nu volgens UEd. nagegeven ordre de
vrijburger Daniel Prasser, geen wel werking nog
ingekogt houtwerken laten genieten, soo staet de
Zaagmoolen ten eenemael stil, daer ander sints bij
deese tijd een lading van hout, al dienende, gedaen off besorgt
wesen, om de aenstaende regen moesson te zagen, 't geen
buijten twijffel wel geschieden soude, maar het heeft
met gem.e Prasser al over lange, aen penningen
ontbroken gelijk het nog doet. op Samarang is het
planken zagen nooijt in practijk geweest, en ontrent
het district van Damak souden de Chinesen het selve
apparent wel bij der hand nemen, maar de boschwerken
daar toe requireerende zijn in deese tijd nergens na
genoegsaam te bekomen. Anderintsints hebben wij de
reeq. van meergem.e Daniel Prasser en Jan Samuels.
in comp.e van den beginne aff uijtgetrocken, en
hier nevens gevoegt, die op het slot derselve eenig debet ten
Rd.s 304.23.1. te voordeel staen, waar bij dan nog komen
46. Rd.s over leverantie van planken, sedert die tijd
alreeds gedaen, netto. De waerde van de voorsz. 2.
duijnen d.o jegenwoordig met [illegible]

ongeschreve

van Japara P:mo Novemb: 1692

ongestoort overgegaende, dat dan al ontrent de 500. Rds:
wesen zal, 'tgeen wij volgens U Ed: agtb: geagte ordre
op de particuliere vaarg: van vreemde: prauwen in de
nieuwe bodem overbrengen sullen, hij segt dat uijtkoste
raad sal schaffen, om het restant van sijn schult te voldoen,
'tgeen wij wel hopen dat geschieden sal. Waarmede wij
onderdaen en waar getekent A: Kobe, J: Wellesson
Hartbrand, A: L: van der heurbeek, W: ochtste en
R: Tamboddende, in margine stont Japara P:mo Nobr: 1692

Batavia
aan den weled: Heer Mr:
Willem van Outhoorn Gouverneur
Generaal, en d'Ed: Heeren Raden
van N: India

Ed: Eerntfeste, gr: agtb: Manhafte, wijse,
voorz:, seer genereuse Heeren

Den P:mo deser sijn onse jongste onderdanige letteren
met het Jagtje Gaspardam aan U Ed: agtb: afgegaen
in welke voldoening na het sluijten en afsenden onser
papieren, ter rede van Samarang 100. sho: rijsbouten
meer sijn ingescheept als de factura en cognossement
dicteren, niet twijffelende off het selve sal bij ontfanginge
sodanig bevonden werden, die wij dan het Cantoor
generael p:r naeste gelegentheijt sullen ter caste
brengen. Zedert is den 4. Comant alhier verschenen,
het schip Sandvoorden met U Ed: agtb: geeerde letteren
van den 26. der vorige maand, waermede wij ende
gerigt konden aan dien bodem, ter wedersijde met sijne
af te laden, en voorts met scheepsvolk geraakt te ruggen
te senden, waarop wij aenstonts na qualla damak

en

Van Japara den 7en Novemb. legh

de Samarang Pr. Christoffel ordre ontsonden, om den inladen van gem. graen, 't geen niet in voorraet is ten aldersspoedighsten te besorgen, gelijk geciteerde bodem dien selven avond na derw. trok om voorat eenige balken tot het maken van een gevinde in te nemen, maer gisteren nade middag ontfingen wij met de patacialle de Zeelaar, UEd: agtb. hoochged. letteren van den 29. daeraenvolgende, waerbij ons om hebbende in 't geheele gelast sijnde, met geciteerden bodem soude sijn ladinge na Samarang te remitteeren, om de aldaer gereet leggende masbalken &ca. af te ~~[illegible]~~ halen, en voorts tot Indermajo sijn verdere ladinge te gaen erlangen, derhalven wij insgelijx aenstonts Pr. Christoffel na voorgenoemde plaetse bevelen hebben gegeven, dog terwijle er onlangs 73. balken tot Qualladamak sijn afgekomen, en weder gem. bodem aldaer eenige preparatie ~~[illegible]~~ voort gemaekt, om deselve in te nemen, soo hebben wij niet ondienstig geagt, met het afladen van dien, eerst voort te varen, en dan na Samarang over te steeken. ondertusschen sullen wij ingevolge van UEd: geagte ordre, met de procura der rijs tot 3. à 400. lasten, soo rase als het mogel. sij, tot Qualladamak doen voortgaen, en waermede wij volkomen bezigt sijn, wat vader dermagen te maken is, sullen niet nalaten met de eerste gelegenth. U UEd: agtb. het selve schuldplichtig te verstendigen, niet twijfelende off UEd. agtb. sullen middelerwijle bolidsen te besorgen, dat de bodems tot den afhael van dien, ter bequamer tijt, hierheen aen te senden, alsoo het genoegsaem bekent is, waermede de eerste

moeshen

Van Japara den 7.en Novemb.r 1692

Mosson, die nu op Banten vaert, begint daer te [illegible],
datmen hier ontrent dan niet als met grote perijkel
en onsekerh.t: Laden kan, sulx dat het voor een geluk te
agten sullen zijn, bij aldien men in Januarij, Febr.o en
Maert, soo lange hand haven werde aentroff, datter een
schip afgeladen sullen konnen werden, het welk
somtijts in het zuijdt van de [illegible] sijn begin al
neemt, dog het eene Jaar het het andere niet, welke
onderdanige erinnering wij willen hopen, dat UEd. a:
ten goeden sullen believen te nemen. Die wij [illegible]
schrijvende bekomen antwoord van Samarang en
qualla Damak op de ontf. hun voren genoemde waarbij
wij bespeuren dat den inkaden van meer geen graan
op het geciteerde plaats niet wel bescheiden sal,
ten zij daar langer tijd toegestaen mogte werden,
uijtsegg: dat ieder Coijang op beijde die plaatsen
vernoemde sal moeten gelden, daar nogtans de
damakse Coijang 16. P.ls groter is als die van
Samarang gel. UEd: uijt de Copie hierneven des
beijde sullen kunnen merken, maar op damak
sal buijten twijffel int kort weer een goede quantitijt
bemagtigt konnen werden te meer alsoo ons bericht
zij dat den [illegible] Tommegon aldaar tot sijn
Thoost aenmaken en tgeniet van een geschenkje
alreede sig ontrent de ontf. seer vriendelijk en
behulpsaam getoont heeft, onder tusschen [illegible]
wij nogmaels verbiddende, dat UEd.s onse longste gedane
petitie van Hollants Paijement gunstig
gelieven te gedenken. Waarmede &c. onderst.

en

Van Japara den 7. Novemb.r 1692

en dus geteekent A.s Ooi, Jonis Nelleson, Coert braert, A: J: vander Keurbeek, W: Oetmeijer en A: D: Lamsweerde ter Zyde van Japara 7.9b. 1692

de voorenstaande brieven, en verdere daartoe gehoorende voornaame schriftuuren, gehoudende by Coopage (als daar toe expres gecommitt: zijnde) tegen derselver principaelen gecollationeert, en daarmede accoord bevonden te hebben.

Dat:a uit Casteel den 1. December 1692. .

J. Stoolmans

Stam

C. Suijdstra